BOMBAY SANSKRIT SERIES.

No. XVII.

HEMACHANDRA'S DEŚÎNÂMAMÂLÂ.

Price, Rs. 3¼.

BOMBAY SANSKRIT SERIES.

No. XVII.

HEMACHANDRA'S DEŚÎNÂMAMÂLÂ.

The Department of Public Instruction, Bombay.

THE

DEŚÎNÂMAMÂLÂ

OF

HEMACHANDRA.

EDITED

WITH CRITICAL NOTES, A GLOSSARY,

AND

A HISTORICAL INTRODUCTION,

BY

PROFESSOR R. PISCHEL

AND

DR. G. BÜHLER, C.I.E.

PART I.

TEXT AND CRITICAL NOTES,

BY PROFESSOR PISCHEL.

Registered under Act XXV. of 1867.

BOMBAY:
GOVERNMENT CENTRAL BOOK DEPÔT.

1880.

Price Rs. 3¼.

BOMBAY:
PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

INTRODUCTION.

THE present edition of Hemachandra's Deśînâmamâlâ is based on the following MSS.:—

A.—A MS. from Bikaner. No. 271. foll. 17. saṃvat 1549. Text only. A very valuable MS.

B.—A very clearly written MS. from Vaḍhvân. No. 724. foll. 90 or properly 91, foll. 53 being numbered twice. Text and commentary. The MS. is not dated; it probably belongs to the last century. It is on the whole very correct, but it constantly exchanges च and व, थ and घ, ज्झ and ब्भ, च्छ and त्थ, ड, ड्ड, द, ढ, ड्ढ, and in this respect it cannot in any way be relied upon.

C.—A modern copy of a MS. from Ahmedabâd, prepared for Dr. Bühler. No. 184. foll. 315 in folio. Text and commentary. The original MS. was dated saṃvat 1587. The copy has been made rather carefully; but the copyist apparently not being versed in reading Jaina MSS., the characters peculiar to these MSS. are constantly misread. Thus the blunders of the original have been largely increased. A second hand has tried to correct some of the mistakes, but not always successfully.

D.—A MS. from Pâlî near Jodhpur in Mârwâṛ. No. 270. foll. 32. Text and commentary; incomplete. This MS. is written very badly and is very incorrect. I have not mentioned in the critical notes all its blunders, and from I, 117, I have quoted it only occasionally.

E.—A MS. from Ahmedabâd, belonging to Dr. Bühler, foll. 20. Text only. In the colophon it bears the date 1575, which is probably intended for the saṃvat era. This is by far the best of all the MSS. Unfortunately it is incomplete, foll. 1 and 19 being wanting. It has been made the basis of my text.

F.—The various readings of a MS. from Limaḍî, collated by Dr. Bühler's Pandits with C. With the exception of a few trifling differences the Limaḍî MS. agrees closely with the Vaḍhvân MS. (B).

G.—A MS. from Bikaner. No. 271. foll. 46. Text and commentary. An old, good MS. It has got the same number as A, because it was believed to contain the commentary to A. This, however, is not the case. The MSS. are quite independent of each other. G gives the best text of the commentary, but it is unfortunately greatly damaged, most of the leaves having been gnawed by a rat, and afterwards broken off. The damages begin with foll. 15; from foll. 24, not much more than one half of the leaves, sometimes less, is extant; from foll. 42, only scattered fragments are left. I have tried to combine these fragments, and after much trouble and with a great loss of time I have succeeded in identifying nearly all the fragments. The MS. ends with डंमुहो in VIII, 21, the rest being entirely lost.

After I had worked out the text and the greater part of it had been sent to India for being printed, I received two more MSS. from Dr. Bühler, viz.—

H.—A MS. bought at Ahmedabâd for Government in 1879, foll. 62. saṃvat 1628. Text and commentary. The MS. is very carelessly written and of no value at all.

I.—A MS. belonging to Pandit Bhagvanlal Indraji, foll. 86. Text and commentary; incomplete, foll. 8—27 and the end from यद्दाह भरत: in VIII, 72 being wanting. The MS. is a copy of the same codex archetypus from which G is copied. It agrees with G in almost all particulars. As it is written very distinctly, it would have saved me much time and trouble, and greatly facilitated my task, had I got it a year earlier. I have consulted it in all doubtful cases when correcting the proofs, but I could no more give its readings in the notes.

All the MSS. are written in the characters peculiar to the Jainas. Hence it was very difficult to hit the true reading in all cases where च, व and ब, त्थ and च्छ, थ and घ, ब्भ and ज्झ, ड, ड्ड, द, ढ, ड्ढ were concerned. There are not many words in which all the MSS. agree in the use of these letters. In order to ascertain the correct reading I was very often obliged to have recourse to etymology. Where that failed me, I had nothing to guide me but the best MS., which, however, is by no means quite trustworthy. A few examples will best illustrate the method I have adopted in constituting my text, and at the same time show the difficulties I had to grapple with.

At VI, 139, the MSS. ABCDFGI read मेडब्भो, a reading which is twice repeated in the commented MSS. H reads मेढेज्झो (text), मेडब्भो (commentary), मडब्भ° (example). Only E has मेडंभो, a reading I have adopted for etymological reasons. There can be no doubt that मे stands for मइ, the Prâkrit equivalent of मृगी (compare VI, 121, मइहरो and मेहरो in which the same contraction has taken place). डंभ represents Sanskrit दम्भ with the change of द to ड according to Hemachandra's Prâkrit grammar I, 217. Thus मेडंभो, which is stated to mean 'a doe-snare,' properly signifies "a thing which deceives (or injures) does." In support of the reading here adopted, I may point to the critical notes to Hemachandra I, 217, where two of the MSS. read डब्भो, though there डम्भो is the only possible form. At III, 43, the majority of the MSS. reads जएहोहणो. Since this word represents a Sanskrit *यज्ञापहन् (cf. यज्ञहन्), I have adopted the reading जण्णोहणो. Here the authority of the best MS. led me to the correct reading. In a great many cases, however, I was deprived even of this help. Thus VI, 46, the MSS. ABCEF read जले पिचं, GHI पिव्वं. In the commentary, all the MSS. except H, read पिचं; in G the word is torn off. In the example, which is wanting in G and I, BF read आपिचे, C आपिचि, H is doubtful. Thus पिचं seems to be the correct reading. Yet I could not admit it into my text. The word is apparently derived from पिबति "to drink," and hence it must be written पिव्वं. I have since found the word actually spelled पिव्वं in Trivikrama's Prâkrit grammar, the MSS. of which are written in the Grantha character. Sometimes the Sanskrit was my only guide. Thus in I, 98, the authority of the MSS. seems to call for the reading उल्लोवो, which is also given by the MSS. of the Pâiyalachchhî v. 217. The Sanskrit उल्लोच, however, decides in favour of च. Likewise in II, 11, it was alone the Sanskrit which moved me to write किलिंचं and not किलिंवं. In other cases I had recourse to the modern Indian languages. Thus in VIII, 29, which is wanting in E and G, I have written सिंढा and not सिंटा, or सिंडा, only in consideration of Sindhî सींढ *fem.* 'a whistle, whistling,' a reading which is confirmed by I.

The MSS. often agree remarkably in blunders of all kind. Thus at p. 68, 14, they all, without exception, read पुर: स्थिते, though there cannot be any doubt that परत: स्थिते must be written. It was more difficult to make out the correct reading in cases like that of VI, 127. Here AEF read महालवक्खो, the rest महावल्लक्खो, and with a singular persistence this reading is repeated by all the commented MSS. (except I) in the commentary and the example. Here again etymology helped me. The Sanskrit equivalent is *महालयपक्ष; so महालवक्खो had to be chosen.

Now I am fully aware that after all etymology is no safe guide; and I fear that I have adopted more than once a wrong reading, misled by a false

etymology. To get the original meaning of a word was often very difficult, and in the present state of our knowledge of the middle and modern Indian languages not rarely quite impossible. In such cases I was quite left to my linguistic instinct. Thus at I, 144, example 111, I have written थुडुंकिअमुही. Here BG read घुडुंकिय°, CH वुडंकिय°, F घुडंकिय°. As I could make nothing of any of these readings, I supposed that घ was a mistake for थ; and turning to this letter I found the word in question at V, 31, but at the same time almost as many various readings as I had MSS. at my disposal. In the text A has वुडुकियं, BF थुंडंकियं, C थुडकियं, D थुडंकियं, E थुडुकियं, G घुडुकियं, H थुडंकियं, I थुडुकियं. In the commentary BCF read थुडंकियं, G थुडुंकियं, H वुडंक्खियं, I थुंडुंकियं. Taking into consideration the various readings of I, 144, 111, थुडुंकिअ seemed to me to be the correct spelling, which I adopted accordingly. Words of this kind occur very frequently, and I hope I shall be pardoned if sometimes I should have failed to hit the correct reading.

Another great difficulty was raised by the examples which Hemachandra adds at the end of the commentary on each stanza of the Ekârthaśabdas. These examples are either void of all sense, or of an incredible stupidity. It was not indeed easy to compile examples from words combined in the same stanza by the mere chance of alphabetical arrangement and the equal number of syllables. But even granting this, Hemachandra might, I think, have done his task far better; or, if the examples were composed by his disciples, he should not have admitted them into his work. In a few cases he has given two examples on one stanza, and had he done this throughout, we should not have to complain so much of the extreme absurdity of these verses. It was a most disgusting task to make out the sense, or rather nonsense, of these examples, some of which have remained rather obscure to me. But as they often are the only means of ascertaining the correct meaning of a Deśîśabda, and besides contain some valuable material for Prâkrit lexicography and grammar, I have spared neither time nor labour to make them as readable as their purport will allow.

In general, I have strictly observed the rules of sandhi often violated by the MSS. But I have not hesitated to follow the MSS. when this seemed to me desirable for the sake of clearness. With reference to the nasals, I have adopted a method which I hope will in some way facilitate understanding. I have written throughout anusvâra in Deśîśabdas in accordance with the practice of the modern languages, but the nasals of the several Vargas in Tatsamas and Tadbhavas. I am, however, very far from believing that Hemachandra himself has done so, and that this method should be followed in all Prâkrit works. On the contrary, there are traces which show that even in Deśîśabdas the nasals are preferable to the anusvâra. Thus from I, 26, it

follows that अइरिम्पी, and not अइरिंपो, is the correct spelling. At I, 18, I have only reluctantly written अंधंधु instead of अन्धन्धु, and likewise at IV, 31, णीरंगी instead of णीरङ्गी, since this word is used as a Tatsama in the commentary on II, 20, 90. VI, 133. But cases like these are very rarely met with, and they could therefore not move me to give up my method, which, as I have experienced myself, is a great help for the reader. It is well known that in Jaina MSS. न, when standing in the beginning of a word, or when doubled in the middle of it, generally is not changed to ण. Hemachandra himself has laid this down as a rule in his Grammar, I, 229. Some of the MSS. of the Deśînâmamâlâ, especially G, adopt the same spelling, but without consistency; sometimes they all agree in writing न or न्न. I have always corrected this to ण or ण्ण, since Hemachandra at the end of the fifth varga expressly states that no Deśîśabda begins with न, but that the rule वादौ given in his grammar only applies to Prâkrit words which have their origin in Sanskrit. Strange as this remark is, considering the modern languages, in which ण never is used in the beginning of a word, yet I saw no reason to go counter to Hemachandra's distinct statement. I have also followed throughout Hemachandra's own rule on the use of the euphonic य (Grammar, I, 180). There is no MS., either of the Siddhahemachandram or of the Deśînâmamâlâ, which strictly observes it. They all write य, also after other vowels than अ, आ, especially after इ, ई. As Hemachandra makes no exception with regard to the Deśîśabdas, I have patiently undertaken the tedious task of correcting the many hundreds of instances in which the rule has been infringed by the MSS. I have not, however, made even the slightest correction without giving the reading of the MSS. in the critical notes.

I have called the work देशीनाममाला. Properly it ought to have been called रत्नावली, as this is the name given to the work by Hemachandra himself (VIII, 77). देशीनाममाला it is termed in the best MSS. of the text, AE, and in the margin of the single folios of H. In I, 2, and VIII, 77, it is styled देशीशब्दसंग्रह, a name which is also intimated by the MSS. BCDFGI, as they call the vṛitti देशीशब्दसंग्रहवृत्ति. रत्नावली being too unexpressive a name, and देशीनाममाला the usual appellation of works of this kind, I have followed the best MSS.

The Deśînâmamâlâ has been discovered by Dr. Bühler. In the *Indian Antiquary* II, p. 17 ff. (1874) he has given the first notice of it from the only MS. then in his possession, the original of C. By his indefatigable researches which have already so much promoted Sanskrit philology, he succeeded afterwards in finding the materials described above, and in October 1877 he proposed to me by letter to publish the work in company with himself. I gladly accepted this offer, and we agreed that I should publish the text while

Dr. Bühler took upon himself to work out the glossary. Though I am fully aware of the deficiencies of this volume, yet I hope that in some degree at least, it will justify the confidence placed in me by Dr. Bühler. My best thanks are due to him not only for his making over to me the MSS. he had collected with so much labour and care, but also for his reading one proof of this volume and communicating to me some valuable remarks on my text. I have also to thank Mr. Banks, the Superintendent of the Bombay Education Society's Press, for the extraordinary care with which he has carried on the printing and executed my corrections. Since I could read myself but one proof, it is chiefly due to him that comparatively few misprints will be found in these pages.

R. PISCHEL.

Kiel, 15th of March 1880.

CORRECTIONS AND ADDITIONS.

p. 15, 11	read °छणे	instead of	°च्छणे
p. 18, 17	— °छु°	— -	°च्छु°
p. 23, 10	— °ज्जछ°	— -	°ज्जच्छ°
p. 28, 13	— °छत्ते	— -	°च्छत्ते
p. 33, 7	— °णछु°	— -	°णच्छु°
p. 36, 16	— °डुछ°	— -	°डुच्छ°
p. 73, 1	— बिसाइ	— -	विसाइ
p. 74, 16	— °कडअ°	— -	°कडय°
p. 78, 4	— कसा कसा°	— -	कसाकसा°
p. 199, 12	— धणि भट्टो	— -	धणिभट्टो

p. 242, 21 The verse must be read thus :

दोसखयलग्गलक्खय लट्ठअलडहअहरय तुह णयाणं ।
लत्तउडयठिअमुणिणामिअजिणो ण लंचाइजोणिसंपत्ती ॥

अथ देशीनाममाला प्रारभ्यते.

देशी दुःसंदर्भा प्रायः संदर्भितापि दुर्बोधा ।
आचार्यहेमचन्द्रस्तत्तां संदृभति विभजति च ॥

समग्रशब्दानामनुशासने चिकीर्षिते संस्कृतादिभाषाणां षसां शब्दानुशासने सिद्धहेमचन्द्रनाम्नि सिद्धिरुपनिबद्धा । इदानीं लोपागमवर्णविकारादिना क्रमेण पूर्वैरसाधितपूर्वा देश्याः शब्दा अवशिष्यन्ते । तत्संग्रहार्थमयमारम्भः । तत्रादौ शिष्टसमय इत्यधिकृतदेवता नमस्क्रियते ।

गमणयपमाणगहिरा सहिअयहिअयहिअयंगमरहस्सा ।
जयइ जिणिन्दाण असेसभासपरिणामिणी वाणी ॥ १ ॥

गमास्तात्पर्यभेदिनः सदृशपाठाः । नया वस्त्वेकदेशग्राहिणः स्याद्वादाविरोधिनो ऽभिप्रायविशेषाः । नैगमसंग्रहव्यवहारर्जुसूत्रशब्दसमभिरूढैवंभूताभिधानाः । सप्त प्रमाणानि स्याद्वादगोचराणि प्रत्यक्षादीनि । तैर्गभीरा मन्दबुद्धीनामस्ताघाः । अथ च सहृदयं सचेतनं हृदयं येषां तेषां हृदयंगमरहस्या । अत एव जयति निःशेषतीर्थिकभाषोत्कर्षेण वर्तते । जयत्यर्थेन च नमस्कार आक्षिप्यते । अयमपर उत्कर्षो यदशेषभाषारूपत्वेन परिणमते । यदाह ।

देवा दैवीं नरा नारीं शबराश्चापि शाबरीम् ।
तिर्यञ्चोऽपि हि तैरश्चीं मेनिरे भगवद्गिरम् ॥

सैवंभूता जिनेन्द्राणामर्हतां वाणी जयतीति संबन्धः ॥ [१]

व्युत्पित्सुप्रवृत्तये ऽभिधेयप्रयोजने आह ।

A opens with अर्हं. B with एद°। अर्हं. D with श्रीगुरुपादेभ्यो नमः G with ओं नमः सर्वज्ञाय. L. 3. C विभजति वै. L. 4. B,C 2. hd. समयशब्दा° D संस्कृतादि षसां भाषाणां. L. 5. BCF सिद्धिरूपनि° D सिद्धरूप°. L. 7. *cdd.* इति अधिकृत°. L. 8. ACDG (F?) सहिययहिययहिययंगम° B °हिययंगम° L. 11. B अभि°. D नैगमादयः; *om.* from संग्रह° to °भिधानाः. BCF °हारऋजुसूत्रशब्दसमभिरूढ एवं°. L. 12. G *om.* मन्द; B °नामस्ताघा° C °बुद्धिनामस्तघाः D °बुद्धानाम F °नामस्ताद्या (misread). L. 14. C °र्थे. B °कारः. *cdd.* उत्कर्षः. L. 17. D *adds* इति शेषपदत्रायां. L. 18. *cdd.* सा एवं°. D *om.* अर्हतां. L. 19. C व्यतित्सु° BCD अभि°.

णीसेसदेसिपरिमलपल्लविअकुऊहलाउलत्तेण ।
विरइज्जइ देसीसद्दसंगहो वण्णकमसुहओ ॥ २ ॥

देशीशब्देन देशीशास्त्राण्युच्यन्ते । निःशेषदेशीशास्त्राणां परिमलेन परिशीलनेन पल्लवितं प्रादुर्भूतं क्वचिदर्थासमर्पकत्वेन क्वचिद्वर्णानुपूर्वीनिश्चयाभावेन क्वचित्पूर्वदेशीविसंवादेन क्वचिद्गतानुगतिकतानिबद्धशब्दार्थतया यत्कुतूहलं तेन यदाकुलत्वमाः कथमयमपभ्रष्टशब्दपङ्कमग्नो जनः समुद्धरणीय इति परोपचिकीर्षारभसस्तेन हेतुना देशीरूपाणां शब्दानां संग्रहो विरच्यते। अस्माभिरिति शेषः । पादलिप्ताचार्यादिविरचितदेशीशास्त्रेषु सत्स्वप्यस्यारम्भे प्रयोजनं विशेषणद्वारेणाह वण्णेति । वर्णा अकारादयो हकारावसानाः प्राकृतप्रयोगयोग्याः । तेषां पदादिभूतानां सुखग्रहणधारणनिमित्तं क्रमः परिपाटिः । तेन वर्णक्रमेण द्व्यक्षरत्र्यक्षरचतुरक्षरादिपदक्रमेण च सुखदः सुभगो वा । वर्णक्रमेण हि निर्दिष्टाः शब्दा अर्थविशेषसंशये सति सुखेनैव स्मर्यन्ते ऽवधार्यन्ते च । वर्णक्रमातिक्रमेण च निर्दिश्यमाना न सुखेनावधारयितुं शक्यन्त इत्यर्थवान्वर्णक्रमनिर्देशः ॥ [२]

पुनरितरदेशीभ्यो वैलक्षण्यमाह ।

जे लक्खणे ण सिद्धा ण पसिद्धा सक्कयाहिहाणेसु ।
ण य गउणलक्खणासत्तिसंभवा ते इह णिबद्धा ॥ ३ ॥

लक्षणे शब्दशास्त्रे सिद्धहेमचन्द्रनाम्नि ये न सिद्धाः प्रकृतिप्रत्ययादिविभागेन न निष्पन्नास्ते ऽत्र निबद्धाः । ये तु बज्जर-पज्जर-उप्फाल-पिसुण-संघ-बोल्ल-चवजंप-सीस-साहादयः कथ्यादीनामादेशत्वेन साधितास् [सिद्धहेमचन्द्रम् ४,२] ते ऽन्यैर्देशीषु परिगृहीता अप्यस्माभिर्न निबद्धाः । ये च सत्यामपि प्रकृतिप्रत्ययादि-

L. 1. B °देसी° C °देशि° C पर° ABDFG °पल्लविय°. L. 2. C °इज्जइ जइ देशी° BD °सुहउ. L. 3. BCFG,D 2. hand परिमलनेन. C *om.* परिशी°. L. 4. D °र्थसम°. B °वर्सानुपूवीकत्वनि° D °पूवी°. L. 5. G °गतिकतया निबद्धशब्दार्थ्यतया D 2. hand °गतिकतया. BDF यकुतू°. L. 6. D आ pro आः B °रभसः D °रभसेन हे°. L. 7. CDG ऽस्माभि°. L. 8. G °विरचितशब्दशास्त्रेषु D °देसीशब्दशा°. BCDF सत्स्वपि अ°. C विशेषेण D °षणा°. L. 9. C हकारान्ता : D हकारांता. CDG °योग्यास्तेषां. B पदादिभूतां. L. 10. BD °धरणा°. CDG °पाटिस्तेन. C *om.* चतुरक्षर. L. 11. BG शब्दाः. L. 12. *cdd.* अवधा°. L. 15. G ये CF लक्खणे. G न प°. CDF सक्कयाभि°. L. 16. G न CD गओणलक्ख° F सति° CDF निब°. L. 17. D. *om.* न. L. 18. B निष्पन्नाः BF ते इत्यत्र CD निबद्धा BCFG वज्जर. BFG उप्पाल C उप्फाल BCFG वोल्ल. BDF वव. L. 19. B °ताः. L. 20. *cdd.* ते अन्यै°; illegible in G. CF गृहीताः D 2. hd. *del.* अप्य्.

विभागेन सिद्धौ संस्कृताभिधानकोशेषु न प्रसिद्धास्ते ऽप्यत्र निबद्धाः । यथा । अमृत-निर्गम-च्छिन्नोद्भवा-महानटादयश्चन्द्र-दूर्वा-हरादिष्वर्थेषु । ये च संस्कृताभिधानकोशेष्वप्रसिद्धा अपि गौण्या लक्षणया वालंकारचूडामणिप्रतिपादितया शक्त्या संभवन्ति । यथा । मूर्खे बइल्लो । गङ्गातटे गङ्गाशब्दस्त इह देशीशब्दसंग्रहे न निबद्धाः [३]

इदानीं नानादेशप्रसिद्धभाषास्वतिव्याप्तिपरिहारार्थं देशीलक्षणमाह ।

देसविसेसपसिद्धीइ भण्णमाणा अणन्तया हुन्ति ।
तम्हा अणाइपाइअपयट्टभासाविसेसओ देसी ॥ ४ ॥

देशविशेषा महाराष्ट्रविदर्भाभीरादयस्तेषु प्रसिद्धा । मगा पश्चात् । निक्कूइला जितः । उक्खुरुहुंचिओ उत्क्षिप्तः । पेयंडो धूर्तः । हिंगो जारः । विड्डो प्रपञ्चः । दढमूढो मूर्खं एकग्राही । इत्येवमादयः शब्दा यद्युच्येरंस्तदा देशविशेषाणामनन्तत्वात्पुरुषायुषेणापि न सर्वसंग्रहः स्यात् । तस्मादनादिप्रवृत्तप्राकृतभाषाविशेष एवायं देशीशब्देनोच्यत इति नातिव्याप्तिः । यदाह ।

वाचस्पतेरपि मतिर्न प्रभवति दिव्ययुगसहस्रेण ।
देशेषु ये प्रसिद्धास्ताञ्शब्दान्सर्वतः समुच्चेतुम् ॥ [४]

अत्र अकारादयो व्यक्षराः शब्दाः संगृह्यन्ते ।

अज्जो जिणम्मि अल्लं दिअहम्मि अणू अ सालिभेअम्मि ।
अंको णिअडे अल्ला अव्वा अम्मा य अम्बाए ॥ ५ ॥

अज्जो जिनो ऽर्हन्बुद्धश्च । यदाहुः । अर्हन्तं प्रति देवज्जो ॥ यदि तु स्वा-

---

L. 1. G सिद्धास् BCF °द्धाः G ते अप्यत्र B ते पि अत्र. L. 2. B °द्भव D °द्भावा; illegible in G. B °नटादय: L. 3. *cdd.* °कोशेषु अप्र°. D गौण्या गौणसारोपसाध्यवसनाभ्यां लक्षणा लक्षया. *cdd.* वा अलं°. BF °पादिततया. L. 4. B मूर्खे. G °शब्दास् B °शब्दाः D °शब्द; *cdd.* ते. L. 5. *cdd.* °भाषासु अति°. L. 7. ABCFG °पाइय° D अणाइयपइट्ट° A °विसउ BC °विसेसउ. L. 8. B °शेषाः G °भाभीरास् B °दयः. G मग. G निक्कूइ° (?) C निक्कइ° D तिक्काइज्जाजित्त: (sic). The reading is very doubtful. Perhaps it should be जिक्कइज्जा जित: । L. 9. B उत्खु° CF उत्क्खु° D उखरु° BD °चिउ. D पेडो DC धूर्त्तो. G विड्डो प्रपंचो. L. 10. C *om.* मूढो. B शब्दाः. BCDF यदि *cdd.* उच्येरन्तदा. DG °षाणामानंत्यात्. L. 11. B तस्मात्. L. 12. BCF, D. 1. hand °च्यते. L. 13. D °साहस्रेण B °सहस्रेण. L. 14. B °सिद्धा *cdd.* तान् G सर्व्वान् pro शब्दान्. BF सर्वतस् C समुच्चयतु. L. 15. B शब्दा. L. 16. BCDF जिणंमि and so generally, a v. l. which will not be noted any more hereafter. CDF दिय°. CF य. C साल° BDF °भेअंमि G °भेयम्मि. L. 17. *cdd.* णियडे. BDG अथा. L. 18. B अर्हन्. CFG यदाहुः D यदाह । आर्या अंबिति देवज्जो (sic) G अर्हान्तं.

मिपर्यायमर्थशब्दसमुद्भवो ऽयं तदा मङ्गलार्थमस्योपादानम् । अज्जा गौरीति केचित्संगृह्णन्ति । तदयुक्तम् । तस्य संस्कृत आर्याशब्दादेव सिद्धेः । यदाह । आर्याम्बिका मृडानीति ॥ [हलायुधः १, १५] अल्लं दिनम् । अणू शालिभेदः । अंको निकटम् । अल्ला अव्वा अम्मा च अम्बा । जननीत्यर्थः ॥ यथा ।

वीरज्जरवी अल्लं विरयन्तो भिसमोहतिमिरोहो ।
अणुगोविगिज्जमाणो गिरिअंके जयइ विहरन्तो ॥ १ ॥
जगअव्वअम्बिआए पाए दंसेसि जइ ण उज्जिन्ते ।
तो तुह अहं ण धूआ अल्ले अम्मा तुमं पि ण हु मज्झ ॥ २ [५]

अक्को दूए अक्का बहिणी अप्पो पिआ अहं दुक्खे ।
अंगुट्ठी अवगुण्ठणमगयअयक्कायगा दणुए ॥ ६ ॥

अक्को दूतः । अक्का भगिनी । अम्बार्थस्तु संस्कृतसमः । यत्कालापाः । हे अक्क । [कातन्त्रम् २,१,४०] अप्पो पिता । अहं दुःखम् ॥

॥ अथ त्र्यक्षराः ॥

अंगुट्ठी अवगुण्ठनम् । शिरोऽवगुण्ठनमिति यावत् । त्र्यक्षरप्रस्तावात्त्वंगुट्ठीत्यनुवाद्यम् । अवगुण्ठनं त्वर्थनिर्देश इति सामानाधिकरण्ये ऽपि न विध्यनुवादसंदेहः । अगओ अयक्को अयगो इति त्रयो दानवार्थाः ॥ यथा ।

कयअंगुट्ठी अक्के अयगअयक्कारिअप्पमहहरणं ।
जमअक्कसमे कमढागए वि करुणापरं णम सुपासं ॥ ३ ॥

अत्र च । अह असौ । अणं ऋणम् । अडो कूपः । अण नञर्थे । अइ संभावने । एते शब्दानुशासन एवास्माभिः साधिता इत्यत्रैव नोपात्ताः [६]

L. 1. BDG °आर्य°. L. 2. D गौरी तु केवि तु (sic) BG °गृन्ह° CDF °गृण्ह°. D संस्कृतस्यार्या° CG आर्यश°. L. 3. BD आर्या अंबि° CF आर्या अम्बि° G आर्यावि°. CG सालि°. L. 4. *cdd.* अच्चा. L. 5. C °रवी. G विरअंतो BF विरइंतो. BG भिन्न°. L. 6. C अगुग्गोविगिज्जा°. D °गिज्जा° G जअइ D जयाइ. L. 7. BCF °अच्च°. *cdd.* °याए. D उजि° C उज्जिंतो. L. 8. BCF ता CD न. CDG धूया. C न C मइझ D मज्ज. L. 9. A पिऊ BCF पिया. C दुख्खे D *adds*: इति द्व्यत्तरकांड (sic; l. °ड) समाप्तम् । L. 10. D °यक्कायगाइगा दणूए D *adds*: इति द्व्यत्तरकांडव्याख्यानं ॥ L. 13. D त्र्यत्तरशब्दाः। L. 14. C *om.* शिरोऽवगुण्ठनम्. G *om.* इत्; BCDF °वात्तु अंगु° *cdd.* अंगुट्ठी (B अगु° C °ठी) इत्य°. L. 15. BCF तु अर्थ° D *om.* इत् BCF तु अर्थ°. G *om.* न. L. 16. G अगउ BCDF अगयो. L. 17. G °गुट्टी. C °गुठ्ठी. CD अयक्कअयगारि° G °अअक्का°. L. 19. *cdd.* अयि. L. 20. *cdd.* इत्यन्यैरिव नो°.

अँकेल्ली अ असोए अज्झेल्ली दुहिअदुज्झधेणूए ।
अंवेट्टी मुट्टिज्जूए असाणं विवाहवहुदाणे ॥ ७ ॥

अंकेल्ली अशोकतरुः । अज्झेल्ली दुग्धदोह्या धेनुः । या पुनःपुनर्दुह्यते । अंबेट्टी मुष्टिद्यूतम् । असाणं विवाहवधूदानम् । विवाहकाले वध्वै यद्दीयते । यद्वा । विवाहार्थं वध्वा एव वराय यद्दानम् । मौर्ख्यवाचकस्त्वसाणशब्दो ऽज्ञानशब्दभव एव ॥ यथा ।

अंकेल्लितलासीणो मा रम अंबेट्टिआइ पुत्त तुमं ।
अज्ज तए दायव्वा अज्झेल्ली बहिणिअसाणे ॥ ४ ॥ [७]

अद्धंतो पेरन्ते अरुणं कमले अकासि पज्जत्ते ।
अग्घाडो अवमग्गे अवेसि अंबेसि घरफलहे ॥ ८ ॥

अद्धंतो पर्यन्तः । अरुणं कमलम् । अकासि पर्याप्तम् । कृतमलमिति यावत् । अग्घाडो अपामार्गः । अवेसी तथा अंबेसी गृहद्वारफलहकः । अवेसि अंबेसीति लुप्तविभक्त्यन्तौ समाहारो वा ॥ यथा ।

अंबेसिपएसठिआ अग्घाडअवेसिलग्गवत्थमिसा ।
णयणारुणअद्धंतेण णिअसि जं तं अकासि लज्जाए ॥ ५ ॥ [८]

अंकारो अत्थारो साहिज्जे अत्थुडं लहुए ।
अक्कंतं च पवुड्ढे अंबोच्ची पुप्फलावीए ॥ ९ ॥

L. 1. FG य. A अज्जेल्ली. G अज्झोल्ली C2.hd. अज्झे° D अज्जे° (?) F अज्झे°. A दुज्ज-वणूए. C °दुज्ज° DG दुद्ध° G *om.* दुहिअ. L. 2. ABG अंवे°. CF अम्बे° G मुट्ठि° C आहि° CDG °जुए BF °जूए. G असाणं AC °बहु° C °दाणो. L. 3. G अशोकः. G अज्झे° CD अज्जे° F अज्झे°. CF धेनुः. B या पुनर२ दुह्यते CF पुनः पुनः. L. 4. G अंवे° B अम्बे° CDF अम्बे°. G मुष्टिधाघूतं. G असा°. L. 5. C वध्व. *cdd.* °वाचकस्तु अ° G असा° BCDF अज्ञान°. L. 7. G अंवे° B अम्बे° CDF अम्बे° G °आए B °याइ D °याई. C पुत्तं. L. 8. D अज्जोल्ली F अज्झे° G वहि° B बह° G असा°. L. 9. C अद्दंतो. C पज्जंते L. 10. B अग्धा°. AB अंवे° C अम्बेसि DF अम्बे°. L. 11. C अद्दंतो. L. 12. B अग्धा°. D °मार्गो. G अंव° B अम्ब° CF अम्बे° D आम्बे°. D अवेसी. G अंवे° B अंवेसिति (sic.) CDF अम्बे°. L. 13. G °भक्त्येतौ C °न्तो. L. 14. BG अंवेसि° CF अम्बे° D अम्बि° C °पएसि° *cdd.* °ठिया B अग्धा° G °डयवे°. B °वत्थंमि. L. 15. C अद्दंतेण. F °अद्ध° BG णियासि C णिअसं D णियासि. C लज्जा. L. 16. D अच्छारो. D आच्छुडं. L. 17. C अक्कंत व CG पवुद्दे D °ड्ढो F °ड्ढे. BFG अंवो° C अम्बोच्ची superscr. ची D अम्बोची BDF पुप्प°.

अंकारो तथा अत्थारो साहाय्यम् । अत्थुडं लघु । अक्कंतं प्रवृद्धम् । अंबोच्ची पुष्पलावी । यदाम्रपुष्पाण्येवोच्चिनोति तदा न देशी ॥ यथा ।

कुसुमाउहअंकारं अंबोच्चीणं च कुणइ अत्थारं ।
मलयसमीरो अइअत्थुडो वि काही किमक्कंतो ॥ ६ ॥ [९]

धणवन्तम्मि अहिल्लो अविअं भणिए गयम्मि अट्टट्टो ।
अज्झत्थो आगयए अइणं गिरिअडमणत्तमोमाले ॥ १० ॥

अहिल्लो ईश्वरः । अविअं उक्तम् । अट्टट्टो यातः । अज्झत्थो आगतः ॥ यद्यप्येते त्रयोऽपि क्रियावाचिनस्तथापि त्यादिषु प्रयोगादर्शनाद्धात्वादेशेष्वस्माभिर्न पठिता इत्यत्र निबद्धाः । एवमन्यत्राप्यूह्यम् । अइणं गिरितटम् । अणत्तं निर्माल्यम् । यथा ।

अज्झत्थो अट्टट्टो स किं अहिल्लो वि इअ मए अविअं ।
अइणे वि जस्स रसो सिरे अणत्तं व वुब्भइ ण आणा ॥ ७ ॥ [१०]

आले अलग्गमलिणो विंचुअए अंबुसू सरहे ।
अक्कुट्टं अज्झासिअमंकिअअवरुंडिआ अ परिरम्भे ॥ ११ ॥

अलग्गं कलङ्कारोपः । अलिणो वृश्चिकः । अंबुसू शरभः । अक्कुट्टं अध्यासितम् । अंकिअं तथा अवरुंडिअं परिरम्भः । अवरुंडिअशब्दस्य पञ्चाक्षरस्याप्यर्थानुरोधात् त्र्यक्षरेषु पाठः । अन्यथा द्विरर्थकीर्तनं स्यात् । अयं च यद्यपि

L. 1. C अच्छारो D अच्छा°. D अच्छुडं. BFG अंवो° C अम्बोव्वी D अम्वोच्ची L. 2. C ष्पलावी D पुष्फ° G पुप्फ. G यदा पुमाम्राणि पुष्पाण्येवो° B यदा आम्रपुष्फाण्येवो° CF यदा आम्रपुष्पाण्यवच्चिनोति D यदाम्राणि पुष्पाण्येव च्चिनोति. L. 3. GB अंवो° CF अम्बो° D अम्वोच्चीणं D आच्छारं. L. 4. G मलअ° D मलयमीरो वि अइच्छु. L. 5. CG अहेल्लो. This reading is as correct as अहिल्लो DG अवियं C अविउ. CF अहट्टो. L. 6. AD अज्ज° C आउझ° G अझे° आयगए D आगइए. C अयणं. ABCF गिरियड° G गिरियणमणंतमो°. BF °मोंमल्ले D °मोमाल. L. 7. DG अहेल्लो G अविय C अविउं D अविउ. BF अज्झछो D आज्जच्छो, corr. °त्थो. L. 8. C ऽपि कृता क्रिया° BF °वाच्चिनः G प्रयोगद° B °नात् G °नात् द्धा°. G °शेषु अ° L. 9. G इति अत्र निव°. D °प्यभ्यूह्यं. G अयणं. G अणंते C अणत्तुं D अणत्तं. L. 11. G °त्थौ D अज्जच्छो G अट्ट° D आहाइ. BDFG अहेल्लो. *cdd.* इय. BCFG अविय D अच्चियं. L. 12. C अयणे. G अणंतं D असत्त. BF वुज्झइ D बुज्झइ C तुज्झइ. C ए pro ण. L. 13. A विंजुअए BF विंचुअए C बिंचुअए D विंवुयए G विंचुअए. ABG अंबु° C (F?) अम्ब°. L. 14. C अक्कुइ D अंकु° A अज्जासिअमंकिअवरुं° B °वरुडि° C °अमङ्कियअव° D अज्जासियमंकियअ-अवरुंडिया G अज्जासियमंकियअवरुंडिया. BF परिरभ. L. 15. BG अंबुसू CF अम्बु° D अम्बु°. G अक्कुट्ट C °हं. L. 16. CG अंकियं BF °तं. DG °डियं. BCDF °डियश°. L. 17. D °र्थानिरो°.

क्रियाशब्दः । अवरुंडइ । अवरुंडिज्जइ । अवरुंडिऊण । इत्यादिप्रयोगयोग्यश्च तथापि पूर्वाचार्यैर्धात्वादेशेषु न पठित इत्यस्माभिरपि तदनुरोधात्तत्रापठित्वेह निबद्धः । यथा ।

अक्कुट्टकोवअंबुसुअलिणाण भयम्मि केवलमलग्गं ।
महिलावरुंडिआओ बीहन्ति विवेअअंकिआ मुणिणो ॥ ८ ॥ [११]

खग्गम्मि अणप्पो अल्लओ परिचिए पसुम्मि अक्कोडो ।
कयलीइ असारा आवणे अवारो अवारी अ ॥ १२ ॥

अणप्पो खड्गः । अल्लओ परिचितः । अक्कोडो छागः । असारा कदली । अवारो तथा अवारी आपणः ॥ यथा ।

णिव मा अक्कोडअसारअल्लयं कुण अणप्पमिमिणा हि ।
भरिआ अरिकरिमुत्ताहि दिसि अवारा विदिसि अवारीओ ॥ ९ ॥ [१२]

मोरे अल्लल्लो कुक्कुडे अलंपो अयालि दुद्दिणए ।
णिण्णेहम्मि अअंखो अज्झस्सं सविअमक्कवए अणहं ॥ १३ ॥

अल्लल्लो मयूरः । अलंपो कुक्कुटः । अयाली दुर्दिनम् । अयालीति इकारान्तो लुप्तविभक्त्यन्तो निर्देशः । अअंखो निःस्नेहः । अज्झस्सं आक्रुष्टम् । अयं धात्वादेशः । अज्झस्सइ । अज्झस्सिअं । इत्यादिप्रयोगदर्शनात् । पूर्वाचार्यानुरोधात्त्विह निबद्धः । अणहं अक्षतम् ॥ यथा ।

अणहो अयालिमत्ताल्लल्लेसु वि तं अअंख पिअपासं ।
गन्तुमसहो अलंपो व्व अप्पमज्झस्सइ त्ति पहिअजणो ॥ १० ॥ [१३]

L. 1. BF अवरुंचइ. C °रुंडिज्झइ BF अविरुंडिऊण. G इत्यादिप्रयोगयोग्यपि BF इत्यादिप्रयोग्यश्च D °योग्यः L. 2. G इति अ°. C तत्रापठित्वादिह BDFG °पठित्वा इह G निव°. L. 4. CF अकु° BG अंबु° CDF अम्बु°. BF °लग्ग. L. 5. BFG °वरुंडणाउ CD °वरुंडियाउ. CG वीहंति B चीहिंति or वी° F वीहिंति. C विवेय° CDFG °अंकिया. L. 6. *cdd.* (C?) अल्लउ. L. 7. BF कयलीउ. ACF य. L. 8. BF,C 1.hd., G अल्लउ. L. 10. G सा. G °अल्लअं. C इसिणा. L. 11. BCF भरिया. D °मुत्ताहे. ABCFG °मुत्ताहिं. G विदिस G अवारी BF,C 1. hand (D?) अवारीउ. L. 12. C कुकुडो G °डो. CD अलम्पो. G अआलि. L. 13. AG णिन्ने° A असंखो G अयं°. ADG अज्जस्सं F अझ्झ° BCDFG सवियमं°. L. 14. CF अलम्पो BDF कुर्कुटः B अयालि G अआली. G अआलीति ईका°. L. 15. BCDF निस्नेहः D अज्जास्सं. L. 16. BF अज्झइस्स D अज्ज°. B अज्झस्सियं CF °सियं D अज्ज°. G °र्यानि°. L. 17. BCDF °रोधात्तु इह G *om.* इह. L. 18. D अआलि° G मेत्ताल° C °मत्ताल° BF °मत्ताल्लाल्लसुरितं D °मत्तोल्ल°. D अयंख. *cdd.* पिय°. L. 19. CF अलम्पो BCF व. D °ज्जस्सइ F °झस्सइ. *cdd.* पहिय°.

अंजसमुज्जू अद्दाओ मुकुरे अंछिअं च कड्डिअए ।
असिअं दत्ते सवसे अप्पज्झोऽणवसरम्मि अत्थक्कं ॥ १४ ॥

अंजसं ऋजु । अद्दाओ दर्पणः । अंछिअं आकृष्टम् । असिअं दात्रम् । अप्पज्झो आत्मवशः । अत्थक्कं अनवसरः ॥ यथा ॥

अद्दायकराइ तुमं अंजसमइ असिअवंकभुमयाए ।
अंछिअहिअओ तम्मसि किं अत्थक्के अणप्पज्झो ॥ ११ ॥ [१४]

अक्कंदो आरक्खे अम्बकडक्खेसु अंबिरअवंगा ।
चन्दे अमयामयणिग्गमा य अद्दसअद्दणा विहुरे ॥ १५ ॥

अक्कंदो परित्राता । अंबिरं आम्रम् । अवंगो कटाक्षः । अमओ तथा अमयणिग्गमो चन्द्रः । अमयणिग्गमशब्दस्यामृतान्निर्गमो यस्येति व्युत्पत्तौ सत्यामपि संस्कृतेष्वप्रसिद्धेर्देशीत्वम् । अद्दसो तथा अद्दणो आकुलः ॥ यथा ।

अंबिरअक्कंदाए मयणाद्दणा अमयणिग्गममुहीए ।
अमउग्गमम्मि खेल्लसु तरलअवंगच्छडाइ अद्दस ॥ १२ ॥ [१५]

मच्छम्मि अंडओ अइरो आउत्तम्मि अंबडो कढिणे ।
अलयं विदुममडणी मग्गे अलिआत्थयारिआ य सही ॥ १६ ॥

अंडओ मत्स्यः । अइरो आयुक्तः । ग्रामेशादिः । अंबडो कठिनः । अलयं

L. 1. CF °समज्जू D° समुज्जु ABCF अद्दाउ G अज्जा. D आंछियं F अछिअं G असियं C (F?) कड्डिअए D कड्डि° G कड्डि° L. 2. DG असियं C (F?) सवेसे. A अप्पज्जो BF इणवस° C अणवस°. L. 3. AB,C 1. hd, FG °अद्दाउ. B आंठियमा° CD अंछिअमा° F अठियं आ° G अंछियमाकृष्ट. CDFG असियं. D अप्पज्जो. L. 5. CD अद्दाउ° G °कराय D °कराउ. G असमंजस D अजसम. CG असिय°. L. 6. BCF अंत्थयियिहियउ G अंछियहियउ D अंच्छियहियओ, corr. 2. hand to अत्थि°. D अच्छक्के. C अणापज्जो D अणप्पज्जो. L. 7. C आरक्खे BCF अम्ब° C °डक्खे° G अंबकडडक्खेसु. BCDF अम्बिर° G अविर°. L. 8. A °णिगमा C °णिग्गमये C °अद्दसा. L. 9. G आंचिरं C अम्बिरं BF अम्बिरं *om.* आम्रम् BF आवंगे. *cdd.* अमउ, corr 2. hd. C. L. 10. *cdd.* °शब्दस्य अमृ° CG °मृतात् नि°. L. 11. C (F?) अद्दणो तथा अद्दसो. L. 12. G अविर° B आम्बि° CF आम्बि° CDF °आक्कं° C मयणाद्दंणा. BDG °निग्ग°. L. 13. C अमउ° G °उग°. G °गत्थडाइ. CFG अद्दसा D अदिस्स. L. 14. A अंकउ BF अडउ CG अंडउ. AG अंवडो B अंम्ब° CDF अम्ब°. L. 15. C अलंयं. A अलियाइछ्यारिया BF अलियाछ्यारिआ C अलिया-अत्थरिया D अलयाअच्छरिया G अलियाछ्यारिया. D *om.* य. L. 16. *cdd.* अंडउ, corr. C 2. hd. D आयुक्तमामे°. BCFG अंवडो D अम्ब°.

विद्रुमः । कुटिलकेशवाचकस्त्वलकशब्दभव एव । अडणी मार्गः । अलिआ तथा अत्थयारिआ सखी ॥ यथा ।

कुण अंडयच्छि भणिआइ अत्थयारीण अंबडा किमसि ।
कामाइरा किमलिए किं अडणीए स तुम्ह अलउह्वि ॥ १३ ॥ [१६]

अहरो असमे अजुओ सत्तच्छए अज्झओ सइज्झम्मि ।
अवगणणाए अगिला अवसअसत्तिअग्गहणा ॥ १७ ॥

अहरो असमर्थः । अजुओ सप्तच्छदः । अयमयुक्शब्दभव इति न वाच्यम् । संस्कृते ह्ययुक्पर्ण इति दृष्टम् । यदि च पदैकदेशेन प्रयोगस्तदा सहृदयाः प्रमाणम् । अज्झओ प्रातिवेश्मिकः । अवगणना अवज्ञा । तस्यामगिला अवसं असत्ती अग्गहणं इति चत्वारि पदानि ॥ यथा ।

अजुअकुसुमे व्व कमले अगिला तीए विओअअहराए ।
अज्झय एहाणे ऽवसं असणे ऽसत्ती सहीसु अग्गहणं ॥ १४ ॥ [१७]

अयडो ऽधंधू कूवे अणडअणाडाविणयवरा जारे ।
अविणयवईइ अडया तहा अहव्वा अडयणा य ॥ १८ ॥

अयडो तथा अंधंधू कूपः । अन्धश्चासावन्धुश्चेति विग्रहे शब्दभवो ऽंधंधुशब्दः । केवलं सो ऽन्धकूपवाची । अयं तु कूपमात्रवाचीतीह निबद्धः । ये त्वौणादिकमंधंधुशब्दमिच्छन्ति तैरपि संस्कृते प्रयोगादर्शनादयं संग्राह्य एव । अणडो अणाडो अविणयवरो त्रयो ऽप्यमी जारार्थाः । अविणयवई इति द्रोणः ।

L. 1. C विद्रुमं D °म. *cdd.* °कस्तु अलक°. G *om.* अडणी मार्गः *cdd.* अलिया. L. 2. BF अच्छ° G अछआरिया C अत्थआरिया D अच्छरिया. L. 3. *cdd.* भणियाइं. BF अच्छ° C *om.* अत्थयारीण D अच्छरियाईण. G अंवडा CD अम्ब°. L. 4. G कामाअरा C *om.* किमलिए. G एडणीए. G अलउह्वि C °उद्ध F °उद्दी. L. 5. A अज्जुउ BCDFG अज्जुउ C सत्तच्छए *i.e.* °स्थए. ADG अज्जउ BC अज्झउ F उज्झउ ADG सइज्ज° C °ज्झमि. L. 7. *cdd.* अज्जुउ; corr. 2. hd. C. D अयुग् श° C °भव एव इति. L. 8. *cdd.* हि अयु°. C दृष्ट दि व पदै°. BFG °योग: L. 9. B GCF (?) अज्झउ; corr. 2. hd. C. D अज्जओ *cdd.* अवगणणा. C अवस. G असती L. 10. *cdd.* अग्गहणमिति. L. 11. C अज्जुय°. BFG विउअअह° C विउअहर° D विउगअह°. L. 12. G अज्झअ BF अज्झय साणे C एहास्रो D अज्झयचणं असणे (sic). In BF the avagraha here and in other passages is represented by इ. Compare note on p. 8, 2. CG असत्ती D अणत्ती. L. 13. A अयडो अधूं BF अयडोंडंधंधू C अयडोऽस्वंधू D अयडोधंधू. C अडण° C °विणवयरा. A जाए. L. 14. C °णयईइ D. 2. hd. G °ईए. A तह. C (F?) अहवा. L. 15. C अधंधू. C अंधधु° D °धू° G ऽधंधु° B °शाब्द. L. 16. CF अंध° B ऽध°. G °वाचीदूतीह BCDF °चीति इह. G निव°. C यस्त्वौणादिकमधं°. L. 18. G अनाडो. अविणय° G twice.

अविनयवर इत्यस्य व्युत्पत्तौ सत्यामपि संस्कृतेष्वप्रसिद्धेर्देशीत्वम्। एवं वक्ष्यमाणे अगुज्झहर-अचिरजुवइ-इत्यादावपि वाच्यम्। अयं च षडक्षरो ऽप्यर्थानुरोधात्त्र्यक्षरेषूपात्तः। एवम् अडयणा-असइअ-अक्कसाल-अणुदवि-अणोलय-अणुअल्ला-दिष्वपि वाच्यम्। अडया अहव्वा अडयणा त्रयो ऽप्येते असतीवाचकाः॥ यथा।

अडए मुणाहि अयडे अणाडअडयणपिए सरसि काले।
अंधंधुमविणयवराहव्वाठाणं तमित्थ अणडो किं॥ १५॥ [१८]

अग्घाणो असइओ तित्तम्मि हढे अडाडअणुवा य।
गोसम्मि अणिल्लं तह अणोलयाणुदविअणुअल्ला॥ १९॥

अग्घाण-असइअ-शब्दौ तृप्तार्थौ। असइओ दर्शनादावपि तृप्त उच्यते। तेनाशित इति व्युत्पत्तिर्नानुयोक्तव्या। अडाडो तथा अणुवो बलात्कारः। अणिल्लं अणोलयं अणुदवि अणुअल्लं एते चत्वारः प्रभातवाचकाः॥ यथा।

मणमणुवेण हरन्तो अणुदविफुल्लारविन्दमयरन्दं।
परिमलपाणग्घाणो व्व अणिल्लसमीरणो खिवइ॥ १६॥
रविणो अडाडखण्डिअतमरिउणो दंसणामयसइआ।
अलिणाएहि कमलिणी गाइ व्व अणोलएसु अणुअल्लं॥ १७॥ [१९]

अप्फुसं अहिसायं आपुसे अवडओ अ तिणपुरिसे।
अवगूढं विलिए खणरहिए अवरिक्कअणरिक्का॥ २०॥

अप्फुसं तथा अहिसायं पूर्णम्। आक्रान्तवाचकस्त्वप्फुससशब्दः क्तेनाप्फुसा-

---

L. 1. *cdd.* अविणयवर. C °सिद्धे दे° *cdd.* वक्ष्यमाण. L. 2. C अंगुज्झ° D अंगुज्ज°. CF अविर° C °जुव इत्यं°. BCF ऽपि अर्था°. L. 3. CD °रेषु पठितः। DG अडयणी. CG अन्नइय BDF °इय. C अअक्कसालु. D अणदवि. C आणालय. D अणुयल्ला°. L. 4. G वाचका. L. 5. CD अडये. G अणाय°. CF °पिये. L. 6. G अंधंधुवि° CF °हवा G °हव्वागमणं C °वणं D °गमणे. G अडणो C अणोड. L. 7. A अल्लइउ BCDFG असइउ A त्तित्तंम्मि (sic) C तितूम्मि. AD हडे. C अडडे अणु° D अणाड (sic). L. 8. BF °अल्लं. L. 9. BF अग्घाणइयशब्दौ CG अभइय D अग्घाणाअणइय. CG अन-इउ BF असइउ D असईउ. C वच्यते. L. 10. *cdd.* तेन अन°. C DG 2. hd. अडाडा. CG अणुउ C. 2. hd. अणुओ. L. 11. C अणोदयं. BCF अणुअल्ल D अणुयल्ला, corr. from °ल्लो. L. 13. DG °ग्घाणु G ब C व. L. 14. BFG °खंडिय°. G °महल्लइया BF °भयसइया C °मयणाइया D °मइणाइया. L. 15. BCDF णाएहिं. G गाय. C. *om.* अणो-लएसु. D अणुयल्लं. L. 16. A अप्फसं G अप्फुल्लं D अफुणं. A आपुने G °न. *cdd.* अवडउ. G य. C °पुरुसे. L. 17. C °गूर्ढि D चिलीए A कवण°. G *om.* अणरिक्का. L. 18. B अप्फुणं D अफुसं G अप्फुल्लं. *cdd.* °वाचकस्तु अ° G अप्फुल्ल°. C °प्फसा° D °फुणा° BF °दय:.

दय [सिद्धहे॰ ४,२५८] इति सिद्धः । अत्र च त्र्यक्षरप्रकरणे ऽन्यैरन्ये ऽपि शब्दा उपात्ताः । ते चास्माभिः शब्दानुशासन एव साधिता इति नेह संगृहीताः । तथा हि । अच्छलं अनपराध इति संस्कृतसमः । अलसी क्षुमेत्यतसीशब्दभवः । अलाहि निवारणे । इति निपातेषूक्तः । तथा । अग्घइ राजते । अणहइ भुङ्क्ते । अहेसि आसीत् । अट्टइ क्वथति । अईइ गच्छति । अंचइ कर्षतीत्यादयो धात्वादेशेषूक्ताः ॥ अथ अहिसायशब्दादारभ्य चतुरक्षराः ॥ अवडओ तृणपुरुषः । अवगूढं व्यलीकम् । अपराध इत्यर्थः । अवरिक्को तथा अणरिक्को क्षणराहितः । निरवसर इति यावत् ॥ यथा ।

धणअप्फुसो कलअहिसाउ अवडउ व्व सावगूढो सो ।
ता तस्स कहसु मं सहि अणरिक्कं अणवरिक्कं पि ॥ १८ ॥ [२०]

अणहेअओ अ भन्ते खिसम्मि अवडिअमणुइओ चणए ।
अंतोहुत्तमहोमुहमहिहाणं वक्षणाए अ ॥ २१ ॥

अणहेअओ भ्रान्तः । अवडिअं खिन्नम् । अणुइओ चणकः । अंतोहुत्तं अधोमुखम् । अहिहाणं वर्णना । यद्यप्यभिधानशब्दः संस्कृतेऽपि दृश्यते तथापि संस्कृतानभिज्ञप्राकृतज्ञंमन्यदुर्विदग्धजनावर्जनार्थं संगृहीतः । एवमन्यत्रापि संस्कृतभवशब्दसंग्रहे न्यायो ऽभ्यूह्यः ॥ यथा ।

अंतोहुत्तो चिन्तसि अहिहाणं तीइ वणिअउत्त सया ।
अणुइअविक्कयणे अवडिओ अ अणहेअओ तओ तुमयं ॥ १९ ॥ [२१]

L. 1. G °प्रकारणे D °प्राक° BCF अन्यैर° D *om.* ऽन्यैर्. L. 2. CDG °त्तास्ते°. G°शासनम् B °ने. L. 3. C अत्थल्लं *cdd.* त्तुमेति In B अलसी त्तु° twice. L. 4. C अप्सइ D अग्घेइ. L. 5. D अट्टइ कथयति. L. 6. G °षूक्ता इति. For all these words compare the Index of the Siddhahemacandram. G अथ हि°. *cdd.* अवडउ. L. 9. BF धणु° D धणयअफुणो G अप्फुसो. D अहिकलसाउ. C वडउ D वाडउ. G अवऊढो L. 10. BF यणरिक्कं G° रिक्क. L. 11. D उणहे° G अन्ने° ACDF °अउ AG य. G खिन्नम्मि. AD °डियम° BF °मडणुइउ G अवडिओयम° BCDFG °इउ. L. 12. C °मुहविभिहाणं ACDG °मभिहा° C वक्षाणाएसु D वणाणाए ACDG य. L. 13. G अन्नेयउ BF °अउ C अन्हेअउ D उणहेअयो. G अवडिओ BF खिसं. CDFG अणुइउ. G अतोहुत्तमधो° C अत्तोहुं D अंतोमुहुत्तां. L. 14. DG अभिहाणं C अभिहाणीं. BCDF यद्यपि अभि°. BF *om.* ऽपि दृश्यते तथापि. L. 15. G संस्कृतानभिप्रायज्ञंमन्ये दुर्विदग्धजनावर्जनार्थसं° BF संस्कृतानभिज्ञप्राकृतज्ञंमनादुर्वि° C संस्कृतानभिज्ञप्राकृतन्यमज्ञदुर्वि° D संस्कृतानांभिज्ञाप्रकृताज्ञादुर्वि°. L. 17. CD अभि°. BCFG वणिय° D वाणाया°. L. 18. *cdd.* अणुइय°. BFG अवडिउ C अडविउ D अत्रडिउ. G य. CG अणहेयउ BF °अउ. BCFG तउ D तुमइं.

अवहेअं अणुकम्पे अवत्थरा पायघायम्मि ।
अवलिअमसच्चमरिहइ णूणं अम्माइआ य अणुगाए ॥२२॥

अवहेअं अनुकम्प्यम् । अवत्थरा पादघातः । अवहत्थरा इत्यन्ये । अवलिअं असत्यम् । अरिहइ नूनमित्यर्थे । अम्माइआ अनुमार्गगामिनी ॥ यथा ।

अम्माइआइ दिसावहेअ तुह रे अवत्थरारिहइ ।
णावलिअं जं जाव य रसेण तं किसलिओ असोउ व्व ॥ २० ॥[२२]

अत्थुवडं भल्लाए छीरे अलिआरमवलयं गेहे ।
अवहट्ठो गव्विअए अणुसूआ णिअडपसवाए ॥ २३ ॥

अत्थुवडं भल्लातकम् । अलिआरं दुग्धम् । अवलयं गृहम् । अवहट्ठो गर्वितः । अणुसूआ आसन्नप्रसवा ॥ यथा ।

जइ अलिआरं वञ्छसि ता अवलए रक्ख धेणुमणुसूअं ।
अवहट्ठ असहा सा मरिही अत्थुवडसंकुले रसे ॥ २१ ॥ [२३]

अरिअल्ली सद्दूले कड्ढणरज्जुम्मि अवयाणं ।
सिरचित्तपट्टिआए अणराहो अइणिअं च आणीए ॥ २४ ॥

अरिअल्ली व्याघ्रः । अवयाणं आकर्षणरज्जुः । अणराहो शिरसि चित्रपट्टिका । अइणिअं आनीतम् ॥ यथा ।

चालुक्क तमवगसइ दिसअणराहिअ जसाणुरायं जो ।
णरअरिअल्लि सकण्ठे अवयाणं अइणिअं तेण ॥ २२ ॥ [२४]

L. 1. *cdd.* अवहेयं. D अवच्छरा A °रो. L. 2. BCFG अवलियम° G °सक्कम°. A णूसं G अम्हा° *cdd.* °इया D इं pro य. L. 3. *cdd.* अवहेयं B अणु°. D अवच्छरा. D अवहच्छरा. BCFG अवलियं D अचलियं. L. 4. D वनमित्यर्थे G °र्थे C °र्थः. BCDF अम्माइया G °इइया. L. 5. *cdd.* °इयाइ G दिन्ना° *cdd.* °हेय. G ऽवच्छरा° D अवच्छरा°. L. 6. G णोव° *cdd.* °लियं D *om.* जं. D इ *pro* य C किसलउ BDFG °लिउ BF *om* असोउ D असेलिउअ C च. L. 7. ADG अच्छु° C छी D अंच्छोर G लीरे. BCF अलियार° D अल्लार°. D °वलियं. L. 8. C अवहेहो DG °हो C गवियए G °यए *cdd.* अणुसूया णियड°. L. 9. B अत्थुडंव D अच्छु°. *cdd.* अलियारं. DG हद्दो C °हट्ठो BCFG अणुसूया D °सुया. L. 11. *cdd.* अलियारं D तावलये C अवलये रक्ख. D धेणू अणुसु BCFG °सूयं. L. 12. G °हट्ठमनहा C °हट्ठ असवा. C मारिही. DG अच्छु° C अट्ठु° G °संकुलरसे. L. 13. CG कड्ढण° C °रज्जुम्मि. L. 14. G °पट्टि° *cdd.* °याए°. G अणराउ. ABCFG अइणियं D अइणीयं C याणिए. L. 15. G अरियल्ली व्याघ्रा. C सिरसि. G °पट्टि°. L. 16. C अइणीयं । आणीयं । आणीतं । D अइर्णीइं BFG °णियं. L. 17. B वाचुक्क D चालक्क °गसइ. BCF °राहिय. L. 18. BF *om.* स *cdd.* अइणियं.

अहिविसा कयसावत्ता दुद्दन्तोसहे अलमलो अ ।
अणुसुत्ती अणुकूले अहोरणं उत्तरिज्जम्मि ॥ २५ ॥

अहिविसा कृतसापत्न्या । अलमलो दुर्दान्तवृषभः । अलमलवसहो इति समास्तरं नामेति गोपालः । अणुसुत्ती अनुकूलः । अहोरणं उत्तरीयम् । अवरिल्लशब्दस्तूत्तरीयवाचकः शब्दानुशासने साधित इतीह नोक्तः ॥ यथा ।

अलमलसम अणुसुत्ती कहं तुमं मुञ्च मज्झ अवरिल्लं ।
मूढ तए परिहिअमहिविसाइ अहोरणं इमं तीए ॥ २३ ॥[२५]

अवडुअअवअसा उक्खलए चीरीइ अरलाया ।
अइरिम्पो कहबन्धे कच्छावत्थम्मि अवअच्छं ॥ २६ ॥

अवडुओ तथा अवअसो उदूखलम् । अवअसं इत्यत्र तृतीयाक्षरं हकारं केचित्पठन्ति । अरलाया चीरी । अइरिम्प इति मकारपकारसंयोगान्तः कथाबन्धार्थः । लिपिदोषापभ्रष्टास्तु पकारद्वयसंयोगं केचित्पठन्ति । अवअच्छं कक्षावस्त्रम् । कक्षेत्यन्ये ॥ यथा ।

अवअसघडणमवडुअकण्डणमवअच्छमित्तपरिहाणं ।
अरलायगुञ्जिरणिउञ्जवसणमिअ तुह रिऊण अइरिम्पो ॥ २४ ॥[२६]

अक्खलिअं पडिफलिए अलीसओ सागरुक्खम्मि ।
अहिरीओ विच्छाए अग्गक्खंधो रणग्गधुरा ॥ २७ ॥

L. 1. G °वित्ता D °वसा. G य. L. 2. ACG अणुसत्ती. L. 3. G °विन्ना D °विणा. G °सापन्त्या B °पत्त्या CF °पत्या D पान्या. G °वसभो B *om.* इति. L. 4. C अणुसत्ती. G अवरिल्लं अहोरणं च उत्त°. In G the words from अवरिल्ल° to नोक्तः are omitted here, but given after तीए in line 7. L. 5. BCDF °ब्दस्तु उत्त°. L. 6. G अणुमुत्ती C °स°. G तुम BF सुंच. L. 7. *cdd.* °हियम° C हियवि°. L. 8. ABCF अवडुय° A °अवउन्ना. BDF ओक्खलए C उक्ख°. BCDF वीरीइ. L. 9. B अइरिंपो. AG अवअत्थं C अयअछं. L. 10. CDG अवडुउ. G °अन्नो BD उदूषलं. BCDF °असमित्यत्र G °अन्नमित्यत्र. L. 11. BCF वीरी. BF अइरिंप C अइरम्प corr. 2. hand. L. 12. C °दोषो°. L. 13. G °त्यन्यं. L. 14. G अन्नअन्न° D °यन्न°. BCDF अवडुय° G °अत्थ° C °यछ°. L. 15. BCF °गुजर. G °णियोज° D °णिवोजा°. *cdd.* इय (D इया). G मइरिम्मो B अइरियो F अइरिपो. L. 16. *cdd.* अक्खलियं (C अख्ख and so generally). ACDF अलीसउ. L 17. AF अहिरीउ C अहिराओ D अहिरिउ C विच्छाए G मिच्छाए. A °क्खंधा Cl. hd. °ख्खंधो. A °धुरं.

अक्खलिअं प्रतिफलितम् । अलीसओ शाकवृक्षः । अहिरीओ विच्छायः । अग्गक्खंधो रणमुखम् ॥ यथा ।

अग्गक्खंधपलायणअहिरीआ कुमरवाल तुह रिउणो ।
ओबीहन्ति अलीसयणिउञ्जअक्खलिअअप्पसद्दे वि ॥ २५ ॥[२७]

अससमयं पुणरुत्ते अंगालिअमुच्छुसयलम्मि ।
अवरोहो अवराहो अ कडीइ अवालुआ सिक्के ॥ २८ ॥

अससमयं पुनरुक्तम् । अंगालिअं इक्षुखण्डम् । अवरोहो तथा अवराहो कटी । अवालुआ सृक्क । ओष्ठपर्यन्तः ॥ यथा ।

अससमयं अंगालिअरसणेण अवालुआ फुडं फुडइ ।
इअ अवराहिणि अहरं अवरोहठिआ तुह पिआमो ॥ २६ ॥ [२८]

पूरम्मि अग्गवेओ अहिआरो लोगजत्ताए ।
चोरे अदंसणो कविकच्छूए अप्पगुत्ता य ॥ २९ ॥

अग्गवेओ नदीपूरः । अहिआरो लोकयात्रा । अदंसणो चौरः । अप्पगुत्ता कपिकच्छूः ॥ यथा ।

सरिआण अग्गवेओ अदंसणा तह य अप्पगुत्ता य ।
दूमन्ति झत्ति लोअं अहिआरविरोहिणो हि खला ॥ २७ ॥[२९]

अवगदमुरुम्मि दिट्ठे अज्झसिअं चञ्चले अणेकज्झो ।
गहभयरुसे अहिसिअमवहुसं उक्खलाइम्मि ॥ ३० ॥

L. 1. *cdd.* °लियं BCFG अलीसउ D अलिसओ. BCFG अहिरीउ D अहिरिओ. L. 2. C °खंधो. L. 3. BCF अग्गखंध°. CG °अहिरीया D °रिआ. D कुमार°. L. 4. DG ओवीहंति B उवी° C (F?) उबी° C अलि°. *cdd.* °लिय°. C वी. L. 5. D अ-समायं G अन्नमय C 1. hd. *om.* समयं पुण A पुसरु° F पुनरु° G आंगा° D इंगलि° *cdd.* °लिय° C °मुछ°. L. 6. ACF अवरोहो अवरोहो D °राहो °रोहो. G कडीहि यवा° ABCF °लुया. L. 7. G अन्नमयं BCFG अंगालियं D इंगालियं. D अवरौहो तथा अवरोहो In C तथा अवरा is wanting. L. 8. BCFG अवालुया. DG उष्ट° BCF उष्ठ° G °पयत: C °पर्यत:. L. 9. G अन्न° *cdd.* अंगालिय° C °रसेण. C अवाडुया BDFG °लुया. BF फुंडं G फुंडइ. C पुडइ. L. 10. *cdd.* °ठिया. G पियागी BF पियामो C पियामे D यियामे. L. 11. ACD अग्गवेउ G °वेरो ABCF अहियारो D अहेआरो. L. 12. C °गुत्ताए G °यु°. L. 13. *cdd.* °वेउ. *cdd.* अहियारो. G चोर CF चोर:. L. 14. G °कच्छू B °कत्थू:. L. 15. *cdd.* सरियाण *cdd.* °वेउ G दंसणा CD अदंसणो. L. 16. *cdd.* लोयं. BCFG अहियार°. L. 17. G दिहे. D अज्ज° *cdd.* °सियं. A °कछो CD °कज्जो. L. 18. A गय° G °रुन्ने *cdd.* °सिय° G °यअव°. A °वडुसं D °वहुसं. G °लायम्मि.

अवगदं विस्तीर्णम् । अज्झसिअं दृष्टम् । अणोकज्झो चञ्चलः । अहिसिअं महशङ्कारुदितम् । अवहुसं उदूखलादि शूर्पप्रायमुपकरणजातम् ॥ यथा ।

चइअ अवहुसकम्मं कामग्गहअहिसिअं कुणन्तीए ।
अज्झसिअमणोकज्झं अवगदणयणाइ संभरिमो ॥ २८ ॥ [३०]

अब्भायत्तो पच्चागयम्मि अब्भक्खणं अजसे ।
कावालिए अगहणो अंगुत्थलमङ्गुलीअम्मि ॥ ३१ ॥

अब्भायत्तो प्रत्यागतः । अब्भायत्थो पश्चाद्गत इति तु गोपालः । अब्भक्खणं अकीर्तिः । अगहणो कापालिकः । अंगुत्थलं अङ्गुलीयम् ॥ यथा ॥

अब्भक्खणमगणन्ता विमुक्कअंगुत्थलाइआहरणा ।
अगहणवेसा रणओ अब्भायत्ता भमन्ति तुह रिउणो ॥ २९ ॥ [३१]

उच्छुअदन्तवणच्छणो अवयारो अवहडं मुसले ।
अंगुलिणी फलिणीए अहिसंधी पुणपुणक्करणे ॥ ३२ ॥

अवयारो माघ्यामुत्सवविशेषो यस्मिन्निक्षुदन्तधावनाद्याचारः क्रियते । अवहडं मुसलम् । अंगुलिणी प्रियङ्गुः । अहिसंधी पौनःपुन्यम् ॥ यथा ।

अंगुलिणिसामलेहिं अवहडदसणेहि कुञ्जरिन्देहिं ।
अहिसंधिउच्छुअसणे को अवयारे वि कुणइ पडिसिद्धिं ॥ ३० ॥ [३२]

अहिवसं पिञ्जरए पायत्ताणम्मि अद्धजंघा य ।
अङ्कभरणो मोत्तिअरयणा अज्झोज्झिआ णाम ॥ ३३ ॥

L. 1. D अज्ज° *cdd.* °सियं. CD °कज्जो. G अणहि° *cdd.* °सियं. L. 2. B °संका°. C सूर्प्प°. L. 3. BF चइअव° G चइयमव° C °ग्गेह° G °महि° *cdd.* °सियं. C कुण°. L. 4. D अज्ज° *cdd.* °सियम° CD °कज्जं. C °नयणाई. L. 5. A अत्ताअत्तो C अज्झा-अत्तो D °अत्तो. A अभक्खणं BCF अज्झ°. L. 6. D अंगुच्छल° *cdd.* °लीयंमि (G °य-म्मि). L. 7. C अज्झाअत्तो D °अत्तो. G अब्भाअत्तो BF अब्भायच्छो C अज्झाअत्थो D अब्भाअच्छ. BG °द्गतः. C अज्झक्खणं D *om.* अब्भ°. L. 8. D गुच्छलं C अगु-लीयं. L. 9. C अज्झणम° C विक्क° D विसुक्क° D °गुच्छ°. L. 10. CFG रणउ D रणाउ. C अज्झाअत्ता D अब्भाउत्ता. G भमति D रमंति. G रिउणा. L. 11. *cdd.* उच्छुय°. L. 12. C पुणक्करणे. L. 13. *cdd.* °विशेषः BCDF °द्यावारः L. 14. C *om.* अंगु° प्रि°. BCDF °पुण्यं. L. 15. G अवघण° *cdd.* °दसणेहिं. B कुंत° C °रेदेहिं. L. 16. BCF अहिसंधेउ° C °छुयसणे. C वि. B पडिं° F पडिसिहिं G °सद्धि D °सिद्धं. L. 17. G पि-अरए. D पायत्ताणं पि BCF पायात्ता°. C अद्धंजघा F अद्द°. L. 18. C अंकाभणे *cdd.* मोत्तिय° A अज्जो°. D उज्जोज्झिया ABCFG °ज्झिया.

अहिवसं पीतरक्तम् । अद्धजंघा मोचकाख्यं पादत्राणम् । अज्झोल्लिआ क्रोडाभरणे मौक्तिकरचना ॥ यथा ।

घुसिणाहिवसिआओ अज्झोल्लिअभूसिआउ जाउ पुरा ।
तुह रिउवहूउ ताओ भमन्ति चइअद्धजंघिआउ वणे ॥ ३१ ॥ [३३]

अइहारा विज्जू सन्निअमद्धक्खिअमसंगयं वत्थे ।
अद्धक्खणं पडिक्खणमवत्तयं तह विसंठुलयं ॥ ३४ ॥

अइहारा विद्युत् । अइराहा इति त्वचिराभाशब्दभवः । अद्धक्खिअं संज्ञाकरणम् । असंगयं वस्त्रम् । अद्धक्खणं प्रतीक्षणम् । परीक्षणमिति केचित् । अवत्तयं विसंस्थुलम् ॥ यथा ।

अइहारुज्जोए णं कस्स वि अद्धक्खिएण चलिआ सि ।
सहि कुण अद्धक्खणयं अवत्तयमसंगयं च संठवसु ॥ ३२ ॥ [३४]

कच्चीइ अंतरिज्जं अहिक्खणं तह उवालम्भे ।
अंतीहरी अ दूईइ दिसाए अक्खवाया वि ॥ ३५ ॥

अंतरिज्जं कटीसूत्रम् । अहिक्खणं उपालम्भः । अभीक्ष्णमित्यन्ये । अंतीहरी दूती । अक्खवाया दिक् ॥ यथा ।

आलि गलिअंतरिज्जे अहिक्खणं तस्स मे कहन्तीइ ।
उवगरिअं अंतीहरि किमक्खवाया पुलोएसि ॥ ३३ ॥ [३५]

अवरिज्जो अदुइज्जे कोवे अहिअलमवलुआ य ।
अवठंभो तम्बोले विरहे अवहायअवयरिआ ॥ ३६ ॥

L. 1. G अइजंघा CF अइ°. D अज्जो° *cdd.* °ल्लिया. L. 2. C °भरणा. L. 3. CDFG °वसियाउ B C 2. hd. °याओ. D अज्जो° *cdd.* °ल्लिय° *cdd.* °भूसियाउ. L. 4. B रिओ° CD °वहुउ°. CG ताउ ; *om.* D. CD वइ° CF °अद्द° BCF °जंघियं G °जंघायंउ (sic) D °जाघायाउ. G ण *pro* वणे. L. 5. D विज्जु G विज्ज. ABCF सस्सियम° D सान्नियाम° G सन्नियम° C मस्खिख्खयम° G मत्थक्खि नयगसंगयं (sic) F °अह° ABD °क्खियम°. C वत्थो D यच्छि. L. 6. C (F?) अहक्खणं G अह° C पडिख°. G °वत्तणं. A विसं। मुलयं. L. 7. *cdd.* इति तु अचि°. D °शब्दा (*om.* भवः). C अखिखयं F अह° BDFG °क्खियं. L. 8. CF अह°. G अन्वत्तणं. L. 9. CG °स्थूलं B विशं° F विशांस्थूलं. L. 10. G °ज्जो णं. CF अह°. CFG वलिया B वलिआ D चलिया. L. 11. B साहि ऊण G मद्ध° CF अह°. B व BF संववसु D संवच्चसु. L. 13. G वूइइ. L. 14. C कटि°. G उवा°. L. 16. BCFG मलियं°. DG कहंतीए. L. 17. *cdd.* °गरियं. D पलो° C °एमि. L. 18. G कोच्चे D कोवि. ABDG अहियल° *cdd.* °लुया. L. 19. AB अवडंभो G अववंभो D अवडभे. ABCDF °यरिया E °अरिअ.

अवरिज्जो अद्वितीयः । अहिअलं अवलुआ च कोपः । अवयंभो ताम्बूलम् । अवहाओ तथा अवयरिओ विरहः । अयं च पञ्चाक्षरो ऽप्यर्थानुरोधाच्चतुरक्षरेषु निबद्धः । एवमुत्तरत्रापि ॥ यथा ।

अवठंभे अहिअलो कमले ऽवलुआ तीइ हवइ अवहाए ।
सुहयावरिज्ज तुह पुण अवयरिए होइ किं ति ण हु मुणिमो ॥ ३४ ॥ [३६]

अंजणिआंजणाईसं अंजणइसिआ य ताविच्छे ।
अंबसमी अवसमिआ तिम्मिअपरिउसिअकणिकाए ॥ ३७ ॥

अंजणिआ अंजणाईसं अंजणइसिआ च तापिच्छम् । अंबसमी तथा अवसमिआ स्तीमितपर्युषितकणिका । अंबसमीत्यत्र सकारमकारयोर्व्यत्यये अंबमसीति केचित्पठन्ति । तत्र केषांचिद्भ्रमो ऽभ्रमो वेति बहुदृश्वान एव प्रमाणम् ॥ यथा ।

अंजणिअरुइं कणइं अंजणइसिआलयाहरे दट्ठुं ।
मुच्चइ गोववहूए अंबसमी अद्धपक्का वि ॥ ३५ ॥
विअलन्तबाहकज्जलकलुसिअअवसमिअपिण्डयं पइणो ।
अंजणाईससवसं पाहिज्जं किज्जइ वहूए ॥ ३६ ॥

अत्र केचित् । अच्छोडणं मृगया । अलिंजरं कुण्डम् । अमिलायं कुरण्टककुसुमम् । अच्छभल्लो ऋक्षः । इत्यपि संगृह्णन्ति । तत्संस्कृतभवत्वादस्माभि-

---

L. 1. C अद्वितीयः G अहियल BF अहिलं C °अल D अहिज्ञा *cdd.* °लुया. G अवठंभो BF अववंभो C °ल. L. 2. C 1. hd. G अवहाउ. B अचरिओ C अवयवरिउ 2. hd. °रिओ D अवअरिउ G अवयरिउ. BD ऽपि अ°. CDG °रोधात् चतु°. L. 4. BCFG ऽहियलो D हिया C कमेज्ञे BCFG वलुया D वलुया. C ताइ. CG एयाए (sic). L. 5. C सुहवाव° CG तह D सुण C होई BDF किं तु *cdd.* न. L. 6. A अंजाणियां ऽंजण° BF अंजणिया अंजणइअं C अंजाणिया अंज° D अंजणियां अंजणाईसां E अंजणया अंजण° G °या ऽंजण° A अंजणेइसि° ABCDFG °सिया E °ईसिआ. C तापिच्छे. L. 7. ABF अंव° DG अम्ब° C *om.* from अंब° to °कणिकाए ABCDFG °समिया. A तिम्निअ° BDF तिम्मिय° BF °परिओसिय° D °पुरिओसिय° E °परिओसिअ° A °कणिक्काए. L. 8. C *om.* from अंजणिआ to तापिच्छम् BDF अंजणिया BF °ईज्झं D °ईसिं. BF अंजणमिया च D °ईसिया य ताविच्छो G य ताविछं. DG अम्ब° B अंव° C (F?) अम्ब° D *om.* तथा G अवसमी. L. 9. C *om.* पर्युषित. BCFG °कणिका. BG अंव° CD (F?) अम्ब°. G °वकार°. G अम्ब B अंव° CD (F?) अम्ब°. L. 10. BD अभ्रमो ; C 1. hd. *om.* ऽभ्रमो. D बहुश्रुता. L. 11. *cdd.* °णिय° *cdd.* °इसिया°. G दहं C दठुं D दट्टु. L. 12. DG मुञ्चइ. G अंव° B अम्ब° CD (F?) अम्ब° C अद्दपिक्का F अह° D °पिक्का. L. 13. BDF वियलंत° C विलयंत° BCFG °वाह° D °कजल° C *om.* कज्जल°. *cdd.* °कलुसिय° *cdd.* °समिय° L. 15. G अंविलयं D अमियालं. L. 16. BF कुरुंडक° D कुरंटकु°. C अद्य°. D *om.* here from इत्यपि to अच्छ° but has these words after नेहोपात्तम् L. 9. in next page. G °गृह्ण°.

नोक्तम् । यत्तु । अच्छभल्लो यक्ष इत्याह तद्बहुभिरनुक्तत्वादस्माभिरुपेक्षितम् । तथा । अइच्छइ अकुसइ गच्छति । अवक्खइ पश्यति । अप्पाहइ संदिशति । अक्खोडइ असिं कोशात्कर्षति । अब्भिडइ संगच्छते । अग्घाडइ अग्घवइ अंगुमइ पूरयति । अड्डुक्खइ क्षिपति । अवहेइ रचयति । अवुक्कइ विज्ञपयति । अणच्छइ अयंछइ कर्षति । अल्लत्थइ उत्क्षिपति । एते धात्वादेशेषु शब्दानुशासनेऽस्माभिरुक्ता इति नेहोपात्ताः । न च धात्वादेशानां देशीषु संग्रहो युक्तः । सिद्धार्थशब्दानुवादपरा हि देशी साध्यार्थपराश्च धात्वादेशाः । ते च त्यादि-तुम्-तव्यादिप्रत्ययैर्बहुरूपाः संग्रहीतुमशक्या इति । तथा अवज्झाओ उपाध्याय इति उपाध्यायशब्दस्य प्राकृतमपभ्रष्टमिव रूपमिति नेहोपात्तम् ॥ [३७] ॥

अथ अवसमिआशब्दादारभ्य पञ्चाक्षराः ॥

अवकीरिअं विरहिए अंकुसइअमङ्कुसायारे ।
अवलावम्मि अवल्लावओ अ अणाहारओ खल्ले ॥ ३८ ॥

अवकीरिअं विरहितम् । अंकुसइअं अङ्कुशाकारम् । अवल्लावओ कप्रत्ययाभावे अवल्लावो अपलापः । अणाहारओ खल्लम् । निम्नमध्यमित्यर्थः । यथा ।

किं कुणसि अवल्लावं भाले अंकुसइआ णहा तुज्झ ।
अणाहारगण्डजीए तं मा अवकीरिअं कुण खणं पि ॥ ३७ ॥ [३८]

अवपुसिओ संघडिए अवच्छुरणं कोहभङ्गिभणिअम्मि ।
अच्छिवडणं णिमीलणमप्पोसरिअं अइक्कन्ते ॥ ३९ ॥

L. 1. CDG यस्तु. D °भिल्लो G अत्त: D शाता: . L. 2. C अकुसइ G गच्छइ. G पश्यति pro संदि°. L. 3. G अब्भेडइ C अज्झि°. DG अग्घावइ C अडाइ. D अंगुमाइ. L. 4. G पूर्यते. G अडुक्खइ B अडु° or अड्डु° CF अडु° D अइ° G क्षपति. D आवहारवइ रच°. G अब्बुक्कइ BF अब्बु° C अबु° D अक्कोइ. D आणच्छइ BF अछइ. L. 5. G अयंलइ C अयंइ D अयांछइ om. BF. BF अल्लछइ C अल्च्छेल्लइ D अच्छल्लई; om. G. G om. उत्क्षि°. L. 7. CDG °देशास्ते. C -तुं-. L. 8. B सगृही° D संगृ°. G अवज्झाउ C उवज्झाउ D अवज्ज°. BF °ध्याय:. L. 9. CD om. अथ. BDF °समिया° C °समिय° G °मियाशर°. L. 11. ABCDFG °कीरियं G विहरिए. ABCDFG °सइय°. L. 12. C 1 hd., DG °वउ ADG य. ACG °हारउ. L. 13. cdd. °कीरियं G विहृतं. BCFG अंकुसइयं CG अंकुसाकारं BF अंकुशायारं. C अवलावउ G °वउ D अवल्लावो. L. 14. G अवल्लाउ. CDG °हारउ. BCFG खल्वं. L. 15. D अवं (sic) C लाभे. D °सइया. D तुब्भ. L. 16. cdd. °कीरियं (G °य). G खणंमि. L. 17. ABCFG °पुसिउ. A अवत्थुरणं. AG °भणियम्मि BCF °यंमि D °यामि. L. 18. DEG निमी°. In C णमप्पोस is wanting. ABCDFG °सरियं.

अवपुसिओ संघटितः । अवच्छुरणं क्रोधे सति भङ्ग्या भणितम् । अच्छिवडणं निमीलनम् । यद्यप्यक्षिपतनशब्दस्येदं रूपं संभवति तथापि संस्कृते तदप्रसिद्धमितीह निबद्धम् । असोसरिअं अतिक्रान्तम् ॥ यथा ।

पसिअ सहि किमिह जुत्तं चिरअवपुसिए पिअम्मि अवच्छुरणं ।
कायव्वमच्छिवडणं असोसरिआवराहस्स ॥ ३८ ॥ [३९]

अवअक्खिअमवअच्छिअमज्झवसिअमवि णिवाइअमुहम्मि ।
असरासओ खरहिए अगंडिगेहो अ जोव्वणुम्मत्ते ॥ ४० ॥

अवअक्खिअं तथा अवअच्छिअं तथा अज्झवसिअं निवापितं मुखम् । असरासओ खरहृदयः । अगंडिगेहो यौवनोन्मत्तः । यथा ।

तमगंडिगेहमसरासयं च अवअक्खिएण हिएडन्तं ।
अज्झवसिएण किं सहि भरेसि अवअच्छिएण पुक्करिमो ॥ ३९ ॥ [४०]

अच्छिहरुल्लो वेसे अच्छिविअच्छी परोप्परायड्ढी ।
पडिजागरिए अडखम्मिअं च अणुवज्जिअं तह य ॥ ४१ ॥

अच्छिहरुल्लो द्वेष्यो वेषो वा वेसशब्दस्योभयार्थत्वात् । केचित् हस्थाने घं पठन्ति । अच्छिघरुल्लो । केचिद्रेफमिकारान्तं पठन्ति । अच्छिहरिल्लो । तदेवं ग्रन्थकृद्विप्रतिपत्तौ बहुशः प्रमाणम् । अच्छिविअच्छी परस्परमाकर्षणम् । अडखम्मिअं तथा अणुवज्जिअं प्रतिजागरितम् । अणुवज्जिअं गतमिति तु गमिधात्वादेशासिद्धम् ॥ यथा ।

L. 1. CG °सिउ. After अच्छि° C has again क्रोधे सति भङ्ग्या भणितं । अछिवडणं and *om.* निमीलनम् । य G °वडणान्. L. 2. C यस्यत्ति°. D °स्य इदं. L. 3. D असो° *cdd.* °रियं. L. 4. *cdd.* पसिय. G °फुसिए. G पियम्मि BCDF पियंमि. L. 5. G असास° BCDF °रिया°. L. 6. G °अक्खेयम° ABD (F?) °अक्खियम° C °च्छियं अव° ABCDF °अच्छियम°. ACD अज्जव° ABCDF °सियम° A °मव. ABCDFG °वाइय°. L. 7. E असुरा° A °सउं DG, C 1. hd. °सउ C °हियए E अंगडि° G य. C °णुमत्ति F °णुमत्ते. L. 8. BCF °क्खियं; In G the words तथा अवअच्छिअं are written twice. D *om.* from अक्खिअं to मुखम् BCF° °च्छियं. BCFG °सियं. G निर्व्वापितं C निर्वा°. CG °सउ D असउ °हृदयं. L. 9. C अंगंडि° D °गिहो. L. 10. C *om.* सरा. B °अखिएण D अक्खिऊण. L. 11. C अज्जवसिएणं किं सखिहि D आज्जा° D अच्छिएणं. L. 12. AE अच्छ° ABCDFG °वियछी. AG, C 2. hd. D (F?) °यही C 1. hd. °यही. L. 13. A अडखामियं CEG °म्मियं BDF °खंमियं. EG अणुव° ABCF °ज्जियं D °या. L. 14. G *om.* वा. BCFG °शब्दस्य उभया°. L. 15. BCF केचित् रे°. D °ग्रंथि°. L. 16. G अच्छ° *cdd.* °वियछी. G °म्मिबं BCF °खंमियं D °खंमि. L. 17. *cdd.* °ज्जियं. G °वजियं BCDF °ज्जियं. G तथा.

अच्छिविअच्छीदुहिआ अच्छिहरुल्ला तए कयपहारा ।
पिअअणुवज्जणरहिआ अडखम्मिज्जन्ति सवरिआहि वणे ॥ ४० ॥ [४१]

अब्भपिसाओ राहू अब्बुद्धसिरी अचिन्तफलपत्ती ।
पुरिसाइअमडउज्झिअमंगवलिज्जं च तणुवलणं ॥ ४२ ॥

अब्भपिसाओ राहुः । अब्बुद्धसिरी मनोरथाधिकफलप्राप्तिः । अडउज्झिअं पुरुषायितम् । विपरीतरतमिति यावत् । अंगवलिज्जं अङ्गवलनम् ॥ यथा ।

अडउज्झिअमंगवलिज्जं दूरे अ इह वत्तणं पि किर ।
अब्भपिसायवहूणं अब्बुद्धसिरी सिरीणाह ॥ ४१ ॥ [४२]

अद्धविआरं मण्डणमपारमग्गो अ वीसामो ।
अपडिच्छिरो जडमई रहस्सभेई अगुज्झहरो ॥ ४३ ॥

अद्धविआरं मण्डनम् । कश्चिदद्धविआरं मण्डलकमित्याह । अपारमग्गो विश्रामः । अपडिच्छिरो जडमतिः । अगुज्झहरो रहस्यभेदी । अस्यागुह्यधरशब्दभवत्वे युक्तिरुक्ता ॥ यथा ।

मा कुण अद्धविआरं अकिवे अपडिच्छिरे अगुज्झहरे ।
जं सो तइ णाणुणिओ अपारमग्गो महच्छीण ॥ ४२ ॥ [४३]

अवआणिओ अणामिलिए रित्तम्मि पुडे अभिसपुडो ।
हिक्काए अणुवंधिअमणच्छिआरं च अच्छिसो ॥ ४४ ॥

L. 1. G अच्छ° BCDF वियच्छी° *cdd.* °दुहिया. C अछिहभल्ला. L. 2. *cdd.* पिय° °रहिया. G °खम्मिज्जम्मि C °ज्जति BF सचरियाहिं CDG °रियाहि. C वसो. L. 3. A अज्जासिसाउ C 1. hd., G °साउ E राहु. AG अब्बुद्ध° BCF अबुद्ध° D अबुद्धिसिरि° E अबुसिरी (sic). D अचिन्ता° G अचिंत°. L. 4. A परि° ABCDFG °साइयम°. A °उज्जियम° C °उझयम° BDFG °उज्झियम° BF °यमगवलिज्झं E °चलिज्जं. A तणुचलणं BF तुणुवणं C णुवलणं. L. 5. *cdd* °पिसाउ, corr. C 2. hd. C राहू. G अबुद्ध° BCDF अबुद्ध°. BCFG °उज्झियं D °उज्जियं. L. 6. BF °वलिज्झं. L. 7. B (F?) G अडउज्झियअंग° D अडओज्जियमं°. L. 8. G °पिसोय° C °बहूणं *cdd.* अबुद्ध° G अबुद्धसिरीण [बु not quite distinct]. L. 9. C अद्द° 2. hand अद्द° *cdd.* °वियारं BF य. L. 10. E जरमई G °भेदी A अगुज्ज°. L. 11. C अद्द° *cdd.* °वियारं BCFG कश्चित् अद्धवियारं (C अद्द°) D केचित् अद्धवियारं. G मंडलमि° D °मित्याहुः. G *om.* मग्गो. L. 12. C अपरि°. G अस्य गु° BCDF अंस्य अगु°. L. 14. C हद्द° *cdd.* वियारं. G अपिडि°. L. 15. G भइ CDG °णिउ. C महत्थीण. L. 16 ACG °अणिउ G असंणमि° E °मिलीए. DEG अभिन्न°. L. 17. B अणुर्ष° G अणुवं° ABCDFG °धियमणच्छियारं C अच्छिसो EG °से.

अवअणिओ असंघटितः। अभिसपुडो रिक्तपुटः। शिशुभिः क्रीडया जनप्रलोभनार्थं विपणिमार्गे रिक्ता पुटिका या क्षिप्यते सैवमुच्यते। अणुबंधिअं हिक्का। अणच्छिआरं अच्छिन्नम् ॥ यथा।

अवअणिअवल्लहाणं वेरीणमभिसपुडयसुसाणं।
तुह झत्ति णामकित्तणमणच्छिआराणुबंधिअं हरइ ॥ ४३ ॥ [४४]

अवरत्तयाजराउरअरविंदरमणुसउण्हदीहम्मि।
अणरामयमरई अड्डअक्कली तह य कडिहत्थे ॥ ४५ ॥

अवरत्तओ पश्चात्तापः। अवरत्तेअं इति गोपालः। यदाह। अवरत्तेअं पश्चात्तापे ऽपि प्रोच्यते तज्ज्ञैः ॥ अजराउरं उष्णम्। अरविंदरं दीर्घम्। उभयत्र समाहारद्वन्द्वः। अणरामओ अरतिः। अड्डअक्कली कट्यां हस्तनिवेशः ॥ यथा।

अरविंदराजराउरणीसासन्तं कयड्डअक्कलिअ।
अगणन्तो अवरत्तयअणरामयदुत्थिओ हवसि तं पि ॥ ४४ ॥ [४५]

सीहुम्मि अवक्करसो अवयाड्डिअमाजिहरिअम्मि।
अवयासिणी अ णासारज्जू अलमंजुलो अलसे ॥ ४६ ॥

अवक्करसो सरकः। अवयड्डिअं रणहतम्। अवयासिणी नासारज्जुः। अलमंजुलो आलस्यवान्। केचिदलमंजुलयमलसमाचक्षते। तदयुक्तम्। कप्रत्ययस्यातन्त्रत्वात्। कवयो हि छन्दःपूरणार्थं कादाचित्कं कप्रत्ययं प्रयुञ्जते। अत एवास्माभिरयं पञ्चाक्षरेषु निबद्धः ॥ यथा।

L. 1. D, C 1. hd. G °णिउ D संघ°. BCD अभिन्न° B पुडो G रिक्तः पुटः C 1. hd. रिक्तिः पुटः corr. 2. hd. D °प्रलोभार्थे. L. 2. G अणुवं° BCFG °धियं D °बंधे (*sic*). L. 3. BD अच्छिन्नं. L. 4. C अवअणिह° BD °णिय° G °हाण C वरी° G °रीण अभिन्न° D °भिन्न DG °सुसाणं. L. 5. BCF झन्ति. BCDF °च्छिया° G °णुवं° BDFG °धियं C1. hd. °धिउ 2. hd. धिओ. L. 6. CD °रत्तयअजरा° C °जराउअर° 2. hd. °राओ° E °मणस° L. 7. A अणुराम°. A अ ° (*sic*) C (F?) अइ° DG अइ°. G केडि° C °हत्थो. L. 8. C अजरत्तउ BG °त्तउ D अवरत्तयअजाउर पाश्चात्तापउष्णयोः. CG °रत्तेयमिति BF रत्तेघमिति D °रत्तयामिति. G °रत्तियं BF °रत्तेघं C °रत्तेयं D °रत्तयं. L. 9. D *om.* अजरा° उष्णम्. B उभत्र. L. 10. CDG °रामउ corr. 2. hd. C. G अरत्तिः. C (F?) G अइ° B (?) D अइ. L. 11. G कअइ° CD (F?) कयइ° BF °लिय CDG° लिया. L. 12. D °अणुरा° BDF °दुछिओ. L. 13. A अवअहिय° B °यड्डिय° C (F?) °यड्डिय° E °अड्डिअ° G °यहिअ° D अवहियम° AG °हरियम्मि BCDF °हरियंमि. L. 14. ABCF य DE नासा° A °रजू G °मंजलो BF °मंजु (*om.* लो) A अलसो. L. 15. G अवअहिअं C (F?) °अहियं B °यड्डियं D अव्वहिअं G °कृत C 2. hd. °हतं CG अवआ° C °रजुः. L. 16. G °मंजलो. *cdd.* केचित् अल°.

अवयट्टिआ भडेहिँ घल्लिअ अवयासिरिं णाडिज्जन्ता ।
भुअमयअवक्करसफलमरिणो अलमंजुला तुह लहन्ति ॥४५ ॥ [४६]

अवडाहिअमुक्कुट्टे पवायणिहए ऽवडक्किओ तह य ।
रोगम्मि अंगवड्डणमयतंचिअमुवचिए चेअ ॥ ४७ ॥

अवडाहिअं उत्कृष्टम् । प्रपातः कूपादिः । तत्र निहतो अवडक्किओ । अन्ये तु अवडाहिअं अवडक्किअं इत्यन्योन्यपर्यायशब्दावुक्त्वा गजनिमीलिकया गताः । अस्माभिस्तु सारदेशीनिरीक्षणेन विवेकः कृतः । अंगवड्डणं रोगः । अयतंचिअं उपचितम् । मांसलमित्यर्थः । अत्रअच्चिअं इति केचित्पठन्ति । तत्र केषां लिपिभ्रमः केषां नेति न विद्मो नियामकाभावात् । वर्णानुपूर्वीविज्ञानं तु प्रकृत्यादिविभागमन्तरेणाशक्यक्रियम् । बहुतरपुस्तकप्रामाण्याच्च नियते वर्त्मनि प्रवृत्ताः स्म इत्यलं बहुभाषितया ॥ यथा ।

अवडाहेमि दुरासय परिणिअ पवसन्तएण जं तुमए ।
अयतंचिअविसमसरंगवड्डणा सावडक्किआ बाला ॥ ४६ ॥ [४७]

अणुवहुआइरजुवई अणहप्पणायं अणाइम्मि ।
अज्जुअलवसाम्बिलिआ अल्लट्टपलट्टमङ्गपरिवत्ते ॥ ४८ ॥

अणुवहुआ नववधूः । सामानाधिकरण्यनिर्देशो ऽन्योन्यं विध्यनुवादार्थः ।

L. 1. G अवअट्टि° C °अट्टिया BF °यट्टिया D अवाअट्टियां BCFG घल्लिय D घल्लिअ C °सिणीणडिज्जंतो D °तो. L. 2. C तुय° B, C 2. hd., DFG भुय° G °लसरि°. L. 3. ABCDFG °डाहिय° E °मुक्क° G °ट्टे D °णिहिए ACDG °क्किउ. L. 4. BF रोमंग CDFG °वंड्डणं° C °मवतंचि° *cdd.* °तंचियमु° A °वच्चियं ABFG चेय C वेव D वेय. L. 5. BCFG °डाहियं G कुष्टं (sic) B उत्कृष्टं (sic) CDF उत्कृष्टं. BF °पातं *cdd.* कूपादिस्तत्र (C °दिसूत्र misread) DG निहितो. G ऽवड° CDG °क्किउ (corr. C 2. hd.). L. 6. BCFG °डाहियं D °डाहिय. *cdd.* °डक्किअमिति अन्यो°. C °शब्दानुक्त्वा. BCF गता D गतास्मा°. L. 7. G विविक्तः. G °वड्डणं CD (F?) °वड्डणं G राग: C अयंतं° *cdd.* °च्चियं. L. 8. G अवअच्चियामिति (°चि° ?) C° अच्छीयमिति D °अच्छियमिति° BF °यमिति. D अत्र C तेषां लि°. L. 9. C विद्मो. G °भावात्. L. 10. C बन्तर°. C प्रवृत्ता G स्मा D स्सा. L. 11. D °भाषितेन । L. 12. D अवडाहिमि *cdd.* परिणिय. L. 13. *cdd.* °च्चिय D सिविसम° FG° वड्डणा D °वड्डणा C °णो *cdd.* °क्किया. G बाला. L. 14. A अणुव° G अणुत° ABCDFG °हुया B हुया ऽइर° E °हुआ अइर° and superscr. नववधू G °हुया अइरयुवई A °ज्जुवई. L. 15. ADG अज्जुयल° B °वसा अंबिलिया E °वसा अंबि° A °सा ऽम्बिलिया CG °सा ऽम्बिलिया D °साम्बिलिया. G अल्लट्ट° A °पल्लट° BF *om.* पलट्ट C °पल्लट्ट BCF °परिवत्ते E °वित्ते. L. 16. BF अणवहया CDG °हुया.

तेन अइरजुवई अणुवड्डुआ इत्यप्यर्थः संगृहीतः । अत्र । अवज्जसइ गच्छति । अवअक्खइ अवअज्झइ पश्यति । अहिरेमइ पूरयति । अहिऊलइ दहति । अवहेडइ मुञ्चति । अवहावेइ कृपां करोति । अहिलंखइ अहिलंघइ काङ्क्षति । इत्यादयो धात्वादेशोऽस्माभिः साधिता इति न संगृहीताः ॥ अथ अइरजुवइशब्दादारभ्य षडक्षराः ॥ अणाइप्पणयं अनष्टम् । अजुअलवसा आम्लिकावृक्षः । अजुअलवसो सप्तच्छद इति त्वयुगलपर्णशब्दभवः । अल्लट्टपलट्टं पार्श्वपरिवर्तनम् ॥ यथा ।

अणाइप्पणयच्छाए अजुअलवसायलम्मि पहिअस्स ।
अणुवड्डुसंभरणेणं अल्लट्टपलट्टयं पेच्छ ॥ ४७ ॥[४८]

अणुगमणे ऽम्मणुअंचिअमहिपच्चुइअं च णायव्वं ।
अइसयदुएसु अच्छं तयआदरणिज्जच्छड्डिएसु अअं ॥ ४९ ॥

अम्मणुअंचिअं तथा अहिपच्चुइअं अनुगमनम् । यथा ।

दूइं अम्मणुअंचसि जस्स कए वहिणि चन्दबिम्बमुहि ।
तं किं ण णिअसि मुद्धे दइअं असाहिपच्चुइअं ॥ ४८ ॥

॥ अथ द्व्यक्षरादिक्रमेण अकारादयो ऽनेकार्थाः ॥

अच्छं अत्यर्थं शीघ्रं च । अअं विस्तारितमादरणीयं त्यक्तं चेति त्र्यर्थम् ॥ इहानेकार्थेषु शब्देषु वैषम्याच्छिष्यमतिव्यामोहो मा भूदित्युदाहरणानि नोपदर्शयिष्यन्ते ।[४९]

असइ सुहाणवहुआतरुणीसु इमाइ तह अज्झा ।
किसगुरुसुगसुहधट्टालसेसु सद्दे असच्चए अट्टं ॥ ५० ॥

L. 1. G °ज्जुवई. BDFG °हुया C हूया. G अवज्झसइ. L. 2. C अवक्खइ D अवक्वइ G अवअवअज्झइ CDF *om.* °अज्झइ. D °रेमय G पूर्यते. C अहंऊ° F °लई. L. 3. After मुञ्चति C *ins.* अवहेडइं चति. C त्तपां. G °तीत्यादयो BF इत्यादेसो. L. 4. G धात्वादेशेऽस्मा° C °धिता:. G गृहीता:. G °ज्जुवई°. L. 5. G अजयल° D अज्जुयलवणा C अस्लिकाइत्त: (?) C अज्जुल° D अज्जुयल° G °वन्नो. L. 6. BCDF इति तु अयु° G *om.* त्व B अल्लहं F अल्लटं (*om.* both पल्लहं) C °पल्लहं D अल्लाहपहं. L. 7. C अणात्त-णय° CG अजयल° D अज्जुयालावणोयलंपि. G °वसाइयम्मि *cdd.* पहियस्स. L. 8. CD °पल्लहयं G पिच्छ C पेस्छा. L. 9. G °णे मणयंचियम° D °णे माणुयंचियम° BF अम्मणु° E ऽमणु° C म्मणुयं° ABCFG °चियम° ABFG °पचुइयं C °पछुइयं D °पच्छुयं BDF व C णारिव्वं. L. 10. G अइसइ° G तअ° °णियछ° C °त्छडि°. G अय D अं L. 11. DG °णुयांचिय C °चियं G तहिया BDFG °चुइयं C °इयअं. L. 12. G दूई. G वहिणि C बहि. G °बिंव° BF °बिंद° C °बिंब° D वाहबिंब°. L. 13. G न D म C मुद्धे CD दइयं DG असाहि° BCDF °चुइयं. L. 14. D °मेणाकारा°. L. 15. DG त्र्यर्थ: L. 16. BF °म्यात् शि°. BCFG भूदिति उदा°. L. 17. A °मुहा° DG °हुया° DG नव° A °बहु° B °णवहु° BCFG °हुया A अउजा. L. 18. A °घट्ट° DE °घिट्ट°. BDG अट्ट.

अञ्झाशब्दो असती शुभा नववधूस्तरुणी एषा चेति पञ्चार्थः । एषेति सर्वनामवाच्या या काचित्प्रत्यक्षनिर्देश्या । अञ्झो एष इति द्रोणः । अट्टं इत्यष्टास्वर्थेषु । कृशो दुर्बलः । गुरुर्महान् । शुकः पक्षी । सुखं सौख्यम् । धृष्टो वियातः । अलसः शीतकः । शब्दो ध्वनिः । असत्यमनृतम् ॥ [५०]

अत्ती अ देअराणी पइबहिणिपिउच्छिआसुं च ।
माइपिउच्छासासूसहीसु अत्ता णिहे मुहे अणिहं ॥ ५१ ॥

अत्ती त्र्यर्था । कप्रत्यये अत्तिआंशब्दश्च । देवराणी देवरभार्या । पतिभगिनी ननान्दा । पिउच्छिआ पितृष्वसा । अत्ता चतुरर्था । माता जननी । पिउच्छा पितृष्वसा । श्वश्रूः श्वशुरभार्या । सखी वयस्या । अत्वोशब्दः सूचनादिष्वेकादशस्वर्थेषु शब्दानुशासने पठित इतीह नोपात्तः । अणिहं सदृशं मुखं च ॥[५१]

चीरिमसएसु अरलं अलसं सित्थयकुसुम्भरत्तेसु ।
पसुकढिणेसुं अविलो अणुओ आयारधन्नभेएसु ॥ ५२ ॥

अरलं चीरी मशकश्च । अलसं सिक्थकं कुसुम्भरक्तं चेति द्व्यर्थम् । अविलो पशुः कठिनश्च । अणुओ आकृतिर्धान्यविशेषश्चेति द्व्यर्थः । अणुआ यष्टिरित्यन्ये ॥ [५२]

घरउत्तपच्छिमङ्गणणिट्ठुरविरसेसु अचलं च ।
अवडो कूवारामेसु अग्गिओ इन्दगोवमन्देसु ॥ ५३ ॥

अचलशब्दः पञ्चार्थः । घरं गृहम् । उत्तं उक्तम् । पच्छिमङ्गणं गृहपश्चिमप्रदेशः । णिट्ठुरो निष्ठुरः । विरसो नीरसः । अवडो कूप आरामश्च । कप्रत्यये अवडओ इत्यपि । अग्गिओ इन्द्रगोपकीटो मन्दश्चेति द्व्यर्थः ॥

L. 1. BCF °शब्दः असती G ऽसती B सुभा B णव° *cdd.* °वधू: L. 2. *cdd.* अट्ठमित्य° A अट्ठ° D अट्ट°. L. 4. G °मसृतं. L. 5: G अअसी अ देय°. A °वहि° D °बाहि° C °हिणीपिइउ° D °च्छासुं ABCFG °छियासुं. L. 6. BF °मासू° B °महीसु. G सुहे. L. 7. *cdd.* त्र्यर्थः *cdd.* असिया° C देअरा°. L. 8. C ननन्दा. BCFG °छिया *cdd.* चतुरर्थः. L. 9. C पितापिज्जसा. B श्वसुर° C स्वसुर°. L. 10. D *om.* the rest of the commentary from सने. C °पात्ता: L. 11. CD वीरि° C °ममएसु A सित्थयंकु°. BFG °रत्तेसुं. L. 12. E अविलो G घणुउ AC अणुउ G °धन्नभोएसु. L. 13. The commentary on this stanza is wanting in D. C वीरी CG मसकश्च. BF सिकथुं G सिक्तकं C सिक्छकं. L. 14. CG अणुउ; corr. 2. hd. C. B °ति: धा° C °शेषेति. L. 15. D °उत्तर° ADE निट्ठु° C °णिट्ठु° BF °निष्टुर° G °निट्ठु° CD अवलं (corr. 2. hd.) C व (corr. 2. hd.). L. 16. D अवडं BF °रामेसुं AG अग्गिउ C अयिउ. BF °मंदेसुं. L. 18. A निट्ठुरो BDF नि° C निट्ठु° *cdd.* निष्टुरः. BCFG कूपः. L. 19. CG अवडउ *cdd.* अग्गिउ.

अत्थग्घं अत्थाहं अगाहआयामठाणेसु ।
सुरसगुरेडेसुं अज्जओ जलद्दङ्गदेसु अल्लत्थं ॥ ५४ ॥

अत्थग्घं अत्थाहं इति च प्रत्येकमगाधादिषु त्रिषु । अज्जओ सुरसगुरेटकयोस्तृणभेदयोः । अल्लत्थं जलार्द्रो केयूरं च ॥ [५४]

अवणो वहघरफलहेसु असअो तरुणधुत्तादिअरेसु ।
अंतेल्ली मज्झोअरलहरीसु असंगिओ हयचलेसु ॥ ५५ ॥

अवणो परीवाहो गृहफलहकश्चेति द्व्यर्थः । असओ तरुणो धूर्तो देवरश्चेति त्र्यर्थः । अंतेल्ली मध्यं जठरं तरङ्गश्चेति त्र्यर्था । असंगिओ अश्वो ऽनवस्थितश्च ॥ [५५]

गयभाविवासरेसुं दिवसारम्भे अ अवरज्जो ।
कडिकढिणेसु अवज्झसमालिअल्ली मिअमए अ वग्घे अ ॥ ५६ ॥

अवरज्जो अतिक्रान्तं भविष्यच्च दिनं दिनमुखं चेति त्र्यर्थः । अवज्झसं कटी कठिनं च वस्तु । अलिअल्ली कस्तूरिका व्याघ्रश्च ॥ [५६]

देउलरप्फेसुं अहिहरमाहिलिअमभिभवे अ कोवे अ ।
अद्धाणपच्छभागे समागए अइगयं पविट्ठे अ ॥ ५७ ॥

अहिहरं देवकुलं वल्मीकश्च । अहिलिअं अभिभवः कोपश्च । अइगयं मार्गपश्चाद्भागः समागतं प्रविष्टं चेति त्र्यर्थम् ॥ [५७]

अइराणी इन्दाणीइ तव्वयासेविणीए अ ।
छणणिअमेसु अवसहं हढेसिमत्तासु अक्कसाला वि ॥ ५८ ॥

L. 1. °ग्धं G °ग्घां D अच्छग्घं अच्छाहं A अगाहमाया°. L. 2. D सार° A सुरसमरे° B °डेसु ABCDFG अज्जउ D अल्लच्छी. L. 3. BF °ग्धं C अग्गल्छं D अच्छग्घं अच्छाहं cdd. प्रत्येकं अगा°. cdd. अज्जउ D सारसागुरेटयोः तृ° G °गुरेटयोश्च स्तृण° (sic). L. 4. C अल्लूत्थं D अल्लाच्छं जालार्द्रं. L. 5 D °फलएसु ABCFG असउ E अनओ D अरुणल C तरुस° D °धतू° (?) cdd. °दिय° D °रेसुं. L. 6. A मज्जो° D मज्जोयार° ACG °गिउ. L. 7. C परि° BF °फलकश्चेति D °फलकधति°. cdd. असउ. L. 8. cdd. त्र्यर्थः C 1. hd. G °गिउ. BCFG अश्वः अन° D अश्व अन°. L. 9. D अवरिज्जो. L. 10. G °वहणेसु. E अन्वज्झ° D अवज्ज° D °अल्ल DG मिय° G °मएसु व° ABCFG य D वग्घो ABCDFG य. L. 11. BF ऽति°. L. 12. G *om.* वस्तु. L. 13. *cdd.* °लियम° ABCDFG °भवे य *cdd.* कोवे य. L. 14. *cdd.* °हे य. L. 15. C °कूलं The commentary on this and the following two stanzas is mutilated in D. *cdd.* °लियं L. 17. C °सेवणीए. L. 18. C छस° *cdd.* निय° A अवूसह (?).

अइराणी इन्द्राणी सौभाग्यार्थमिन्द्राणीव्रतसेविनी च स्त्री । अवसहं उत्सवो नियमश्च । अक्कसाला बलात्कार ईषन्मत्ता च स्त्रीति द्व्यर्था ॥ अत्र च । अब्भुत्तइ स्नाति प्रदीप्यते च । अल्लिअइ आलीयत उपसर्पति च । एतौ द्वावपि द्व्यर्थौ धात्वादेशेष्वस्माभिरुक्ताविति नोच्येते ॥ [५८]

अविरयहिक्कासुं अणुसंधिअमविहाविअं च दीणम्मि ।
अणआलवणे तं चिअ अक्खणवेलं रयप्पओसेसु ॥ ५९ ॥

अणुसंधिअं अविरतं हिक्का च । अविहाविअं दीनमनालपने ऽपि तदेवेति द्व्यर्थम् । अक्खणवेलं सुरतं प्रदोषश्च ॥ अत्र च । अवअच्छइ ह्लादते ह्लादयति पश्यति च । अवआसइ पश्यति श्लिष्यति च । अवसेहइ गच्छति नश्यति च । एवम् अवहरइ । इत्यादयो धात्वादेशेष्वस्माभिरुक्ता इति नोपात्ताः ॥ [५९]

अणिओ अकंडतलिमो णिन्नेहाकयविवाहेसु ।
अवकित्तीइ असच्चे दाणम्मि अ अवरिहङ्कपुसणं ति ॥ ६० ॥

अकंडतलिमो निःस्नेहो ऽकृतविवाहश्च । अत्र च । अहिपच्चुअइ गृह्णाति आगच्छति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । अवरिहङ्कपुसणं अकीर्तिरसत्यं दानं चेति त्र्यर्थम् ॥ [६०]

॥ अथ आकारादयः शब्दा अक्षरादिक्रमेण प्रस्तूयन्ते ॥

आहू घूए आऊ सलिले तह विंचुअम्मि आलासो ।
आणिक्कं तंसरए आअल्ली झाडभेअम्मि ॥ ६१ ॥

L. 1. G *om.* इन्द्राणी सौभाग्यार्थम् BF *om.* इन्द्राणी C °व्रतीसेवनी व. L. 2. BG °त्कारः B इष° *cdd.* द्व्यर्थः. C अज्झुत्तइ. L. 3. BCF अल्लियइ *cdd.* आलीयते. G एते C *om.* द्वावपि. L. 4. B °रुक्ता ति G नोच्यते. L. 5. *cdd.* °संधियम° A °धियमहा° *cdd.* °विवं B व. L. 6. ABG °चिब C मुक्खणा°. *cdd.* रतप्प° A, C 1. hd., G °प्पउ°. L. 7. BCF °संधिवं. *cdd.* °हाविवं. L. 8. BFG *om.* ह्लादते. L. 9. BF अवघासइ C अववासइ. BF अवसेइ. L. 10. BD °पात्ता. L. 11. CDG भणिउ E अंकड° A अकंठ°. E णिणे° G निन्ने° D °विवा°. L. 12. C अवकित्तीइ E °त्तीअ, BCDF °हड्ड° G °हड°. L. 13. BCFG निस्नेहो D निसेहो CD अकृत°. G °पडणु° BF °पञ्चुयइ D अहेपच्चुइ B गृह्णाति CF गृण्ह°. L. 14. G अवरिहड° B °हड्ड° D °हेड्ड C 2. hd. °हड्ड°. L. 15. C त्र्यर्थः (sic). L. 16. G अथाका° BCF शब्दाः. L. 17. BF विंचुयंमि C चिंचु° D विंचुयंमि E विंचुयंमि. L. 18. A तंसुरए D तिरिसुरए E आइल्ली G आयल्ली CDFG °भेयम्मि BE भेयंमि.

आहु इत्युकारान्त उलूकवाची । आऊ सलिलम् । आलासो वृश्चिकः । आणिक्कं तिर्यक्सुरतम् । आअल्ली झाटभेदः ॥ यथा ।

आअल्लिआहुआलाससंकुलं आउरहिअगिरिसरिअं ।
आणिक्कजाणि तुह कारणे अडविमडइ सो सुसो ॥ ४९ ॥ [६१]

आहच्चं अच्चत्थे मुहमाणुअमाउलं रण्णे ।
आवंगो अवमग्गे जूडे आमोडआमेला ॥ ६२ ॥

आहच्चं अत्यर्थम् । आणुअं मुखम् । आकार इत्यन्ये । आउलं अरण्यम् । आवंगो अपामार्गः । आमोडो तथा आमेलो जूटः । शेखरवाचकस्तु आमेलो आपीडशब्दभवः ॥ यथा ।

ल्हसिआमोडमिलाणाणुआण तुह रिउवहूण आमेलो ।
आहच्चमाउलमहीलुढिआणावंगमञ्जरी लिअइ ॥ ५० ॥ [६२]

आरिल्लो आरा आरोहो अ थणम्मि आफरो जूए ।
आगत्ती कूवतुला आसंघेच्छाइ खित्तमाविद्धं ॥ ६३ ॥

आरिल्लो अर्वाक् । अर्वाक्कालोत्पन्न इत्यर्थः । आरोहो स्तनः । नितम्बवाची त्वारोहशब्दः संस्कृतसमः । आफरो द्यूतम् । आगत्ती कूपतुला । आसंघा इच्छा । आस्थेत्यन्ये । आविद्धं प्रेरितम् ॥ यथा ।

आरिल्लमयण आगत्तीदढभुअ मुञ्च आफरं सुहय ।
मरइ तुहासंघाए कामाविद्धा वरारोहा ॥ ५१ ॥ [६३]

L. 1. B आहू D आहुरिल्लु° B °कारांत G °वासी BD °वावी. L. 2. BFG झाड° C छाट°. L. 3. In G this example runs thus : आअल्लियाहुआलाससकुल्ल (sic) अडइमडइ सो सुण्णो । आणिक्कजाणिउ तुह कारणेण आउरहियगिरिसरियं ॥ D आअल्लियाहुआलासयंकुलं B आओर° D आऊरहिगिरि° BCFG °रहिय° *cdd.* °सरियं. L. 4. C आणक्क° DG °जाणिउ *cdd.* कारणेण BF अडविं अडइ C अविमडइ D अडविडइ. D सुण्णो. L. 5. BDF, C. 1. hd. आहव्वं A अवच्छे D आव्वच्छो G अव्वच्छे CE सुहमा° D °णुयम° EG रन्ने. L. 7. BDF (G?) आहव्वं C आहुच्चं CDG आणुयं. CD आरण्यं. L. 8. G °डो त आ°. C जूढः(?) B शखर °C शेषर°. L. 9. C पीड°. L. 10. *cdd.* ल्हसिया° C °मोडे° *cdd.* °णुयाण G रुह°. G आमेल्ले. L. 11. BFG आहव्वम° C आउव्व° 2. hd. °च° C °लुठीया° D °लुढिया° BFG °लुढिया° C लियइ D लिडइ. L. 12. D आर. L. 13. A असं° D आसांघा इच्छा, L. 14. BF अर्वाक्कालो त्यर्थः. C स्वनः. L. 15. G संस्कृतशब्दभवः. C द्युतं. CG असंघा. L. 16. C आम्बेत्यन्ये D आम्बेत्य°. L. 17. CDG दिढ° BCDF °भुय C आफुरं G सुहम D सुहेहिय. L. 18. G अरइ त्वाहा° C *om.* इ तु G °घासाए.

आणाई सउली आणूवो सवचे हढम्मि आडाडा ।
आयड्डीआमोआलंबा वित्थारहरिसभूछत्ता ॥ ६४ ॥

आणाई शकुनिकाख्यः पक्षी । आणूवो श्वपचः । आडाडा बलात्कारः । आयड्डी विस्तारः । आमोओ हर्षः । परिमलवाचकस्त्वामोदशब्दभवः । आलंबं भूमिच्छत्रम् । यद्वर्षासु प्ररोहति ॥ यथा ॥

हणिऊण पउत्थजणं आणाइकुलं व रइअआडाडो ।
आलंबायड्डिमिसा आमोआ हसइ पाउसाणूवो ॥ ५२ ॥ [६४]

आलत्थो मोरे आसयमासन्ने बलम्मि आयामो ।
आलीलं णिअडभए आउरमाजिम्मि आउसं कुच्चे ॥ ६५ ॥

आलत्थो मयूरः । आसयं निकटम् । आयामो बलम् । दीर्घ इत्यन्ये । आलीलं निकटं भयम् । आउरं संग्रामः । आउसं कूर्चम् ॥ यथा ।

सायामासयसेसं तुह पेच्छिअ जायआउरालीला ।
आलत्थपिच्छच्छत्ते छड्डिअ रिउणो अणाउसा जन्ति ॥ ५३ ॥ [६५]

आसंगो आसवणं आलयणं वासगेहम्मि ।
आमोरओ विसेसण्णुअम्मि आहुंदुरो वाले ॥ ६६ ॥

आसंगादयस्त्रयो वासगृहार्थाः । अत्र च । आलिद्धशब्द आश्लिष्टशब्दभवः । आहइ काङ्क्षतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोपात्तः । आमोरओ विशेषज्ञः । आहुंदुरो वालः । आहुंदुरू वाल इत्यन्ये ॥ यथा ।

L. 1. D सउए E सओली BF सवाच C हयम्मि D हड° D आडा. L. 2. CD आयड्डी° G °ड्डी D °मोयोलं° B °लंवा G °लंवा D विच्छा° G °रोहरि°. L. 3. G आणूउ. G वला°. L. 4. G आयड्डी CD °ड्डी D, C 1. hd., G आमोउ. C मरिमल° *cdd.* °कस्तु आ°. BG आलंवं D आलांवं. L. 6. D हणिउण G पउच्छणं D पउच्छ° BCFG रइय° D रईअ°. L. 7. BG आलंव° D आलव° CFG °यड्डि° D °याइ° B यड्डि (sic) G °मिभा. G °णूउ. L. 8. D आलच्छो DE °सन्ने G वलम्मि. L. 9. A पियड° BCF णियड° DFG नियड°. DE माउसं C कुच्चे. L. 10. D आलच्छो. G has twice आयामो वलं. । D वीर्यमित्यन्ये. L. 11. DG निकटभयं. L. 12. C सासवलयामसयसेसं BCDF पेच्छिय G मेच्छिय. L. 13. D आलच्छपिच्छलत्ते G °पिंछ°. BFG छड्डिय C छाड्डिय D छड्डिय. L. 14. C आसणं. L. 15. B अमो° AD, C 1. hd. °मोरउ A °सणुअ° EA °ण्णु° BF °ण्णुय° D °ण्णुअ° G °ण्णुय° A आहुन्दु° D °हुंदरो. B, C 2. hd., D वाले E वाभे. L. 16. B °शब्दः. L. 17. D नेहोपात्तः CDG °मोरउ. L. 18. D आहुंदरो BD वालः CG आहुंदुए D आहुंदर CD वाल.

आमोरय सिरिआसंग तए आहुंदुरा करिहरीण ।
मित्तासवणआमित्तालयणदुवारेसु संघडिआ ॥ ५४ ॥ [६६]

कमलम्मि आरणालं आसिअओ लोहघडिअम्मि ।
आसक्खओ सिरिवए आमलयं णेउरघरम्मि ॥ ६७ ॥

आरणालं कमलम् । काञ्जिके आरणालं संस्कृतभवम् । आसिअओ लोहमयः । केचिदयसा निर्वृत्त आयसिकस्तदपभ्रंश आसिअओ इत्याहुः । आसक्खओ श्रीरिति वदतीति श्रीवदः प्रशस्तः पक्षिविशेषः । आमलयं नूपुरगृहम् ॥ यथा ।

लीलारणालआमलयकेलिआसक्खए इमे तीए ।
जं विरहम्मि णिअन्तं हिअअ ण फुट्टेसि तं सि आसिअअं ॥ ५५ ॥ [६७]

आअड्डिअं परव्वसचलिए आऊडिअं च जूअपणे ।
आलंकिअं च खञ्जीकयम्मि आमंडणं भण्डे ॥ ६८ ॥

आअड्डिअं परवशचलितम् । यस्तु व्याप्रेराअड्ड इत्यादेशो ऽस्माभिरुक्तः स व्यापारमात्रार्थः । आऊडिअं द्यूतपणः । आलंकिअं खञ्जीकृतम् । आमंडणं भाण्डम् ॥ यथा ।

रयणामंडणमवणिं जो सहि आऊडिअं खणे कुणइ ।
सो आअड्डिअआलंकिएहि कह अहिसरेअव्वो ॥ ५६ ॥ [६८]

आरोग्गिअआसीवयआहुडिआ भुत्तसुइअपडिएसु ।
मीसत्तमाडुआली आसरिओ संमुहाआए ॥ ६९ ॥

L. 1. G आमोदय D आहुंदरा D °हरीया. L. 2. D °दुवारियासु सांघडिया BCFG °डिया L. 3. CDEG आरनालं ACF आसिअउ G आसियउ D आसिओ A लोउघ° *cdd.* °घडिय° L. 4. BDF आमकवओ ACG °उ आमलघं DE नेउर°. L. 5. DG आरनालं D कांजिके CG आरनाल्नं. G आसियउ C °अउ corr. 2. hd. D आसिउ D °मवं C °मय. L. 6. BCFG केश्चित्. B निवृत्तं आ° D निर्वृत्तमाय° G °सिकः °भंस. DG आसियउ C. 1. hd. °अउ. BF आमकवउ D आमखाउ CG° कवउ (C 2. hd. °ओ) L. 7. CDF वदति श्री° C °शस्तपक्षि°. L. 8. CG °नाल° D °णालनालय° BF °मलयं केलि° D °केलियासाखाए BF °मकवए. L. 9. BF हिअ C पुट्टे° D फुहिसि G °से DG आसियवं. L. 10. AD °ड्डिअं B °ड्डिअं CF °हिअं ABCFG °डिअं D *om.* आऊ° च जू° C जूय°. L. 11. *cdd.* °किअं. L. 12. G आयड्डियं B °ड्डियं D °हिअं CG °चलित. G °रायड्डु° C °अड्डु D °अड्डु. L. 13. *cdd.* °डिअं C द्युत° *cdd.* °कियं. L. 15. BCF° मचणि *cdd.* °डियं D खणे. L. 16. G आआडिअ° BF °अहिअ° C °आडिअ° D °अहिय° (sic) BCDF °किएहिं C अहिसारयव्वो D अहिसिरेयव्वो F अह°. L. 17. ABCDF आरोग्गिय° E आरोगीअ° *cdd.* °हुडिआ ABCDEF °सुइअ° G °सुइय°. L. 18. C मीसत्तम° D मीसुत्तम° AG, C 1. hd. °रिउ.

आरोग्गिअं भुक्तम् । आसीवओ सूचीजीवकः । आहुडिअं निपतितम् । आडुआली मिश्रीभावः । आसरिओ संमुखागतः ॥ यथा ।

आरोग्गिआडुआलीसत्तूणं तुह णरिन्द सत्तूणं ।
आहुडिआणमरसे पत्तपुडासीवअत्तमासरिअं ॥ ५७ ॥

इह च आअड्ड—आऊड—आरोग्ग—आडुआल—आहुडप्रभृतीनि धात्वादेशप्रतिरूपकाणि नामानि । तेषां करोत्यर्थे णिचि नामधातुत्वमपि । तेन । आअड्डइ । आऊडइ । आरोग्गइ । आडुआलइ । आहुडइ । इत्याद्यपि सिद्धम् । एवं सर्वत्र क्रियावाचिषु योजनीयम् । [६९]

आयावलो अ बालायवम्मि आवालयं च जलणिअडे ।
आडोविअं च आरोसिअम्मि आराइअं गहिए ॥ ७० ॥

आयावलो बालातपः । आवालयं जलनिकटम् । कप्रत्ययाभावे आवालं इत्यपि । आडोविअं आरोषितम् । आराइअं गृहीतम् । आसादितमित्यन्ये ॥ यथा ।

आयावले पसरिए किं आडोवसि रहङ्ग णिअदइअं ।
आराइअबिसकन्दो आवालठिअं पसाएसु ॥ ५८ ॥ [७०]

मालायारे आरंभिओ अ आइसणमुज्झिअए ।
आलीवणं पलित्ते करिआए आवरेइआ चेअ ॥ ७१ ॥

आरंभिओ मालाकारः । आइसणं उज्झितम् । आलीवणं प्रदीप्तम् । प्रदीपन-

---

L. 1. *cdd.* आरोग्गियं G °सीवउ C °सावउ 2. hd. °वओ. BCDF °डियं D आडुयाली. L. 2. *cdd.* आसरिउ C 2. hd. °रिओ. L. 3. *cdd.* आरोग्गियाडुया° C °दु° G °यालिअ° BF °बालि°. L. 4. *cdd.* आहुडिया° C °सीवअत्त° BCFG °सरियं D °सरिउं. L. 5. G आयड्डुआऊडाआ° C आअड्डु° D आअहु° BCF °आडुयाल D °आडुयालइ G °आहुं° B प्रभितिनि. L. 6. BD णिवि. CD आअड्डुइ. L. 7. BCDF आडुयालइ CD *om.* आहुडइ. L. 9. G आडआवलो DE °बलो AG य AEG वाला° A °लायम्मि BF °लायनम्मि D अबालयं E आवाल (sic) *om.* च B व E जडनियडे ABCDFG °णियडे. L. 10. *cdd.* °वियं ABCDFG °सियम्मि ABDEFG आराइयं C आरोइयं. L. 11. D °बलो BG वाला° D °तपो C आबा°. BFG आवालमित्यपि C आबालमित्यपि D आवाल इत्यपि *cdd.* आडोविअमारोषितं. L. 12. *cdd.* आराइयं. L. 13. C परिसाए C 1. hd., DG णिय° DG °दइयं. L. 14. *cdd.* आराइयविस° BF °कंदे C आबाल° G आवले BCDF °ठियं; broken off in G. L. 15. C अरंभिउ 2. hd. °ओ DG °उ ACDG य AD °मुज्झियए C °मुज्झिअए BFG °यए. L. 16. ABDEF करियाए C °यए *cdd.* °रेइया ABF चेय C येव (2. hd. चेव) EG चेव. L. 17. DG °भिउ C *om.* ओ B आइसलं D उज्झित. D प्रादीपनमित्यर्थः.

कमित्यर्थः । अत्र च । आहम्मिअं आगतमित्याङ्पूर्वस्य हम्मेः सिद्धम् । आइग्घइ आजिघ्रति । आहोडइ ताडयति । आसंघइ संभावयति । आअड्डइ व्याप्रियते । आउड्डइ मज्जति । आरोलइ पुञ्जयति । आयंबइ आयज्झइ वेपते । आढवइ आरभते । आलिहइ स्पृशति । आइंछइ कर्षति । आरोअइ उल्लसति । आढप्पइ आरभ्यते । इत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोच्यन्ते । आरालिओ सूपकार इत्याऽरालिकशब्दभवत्वान्नोक्तः । आवरेइआ करिका । मद्यपरिवेषणभाण्डम् ॥ यथा ।

कस्स व विओअआलीवणम्मि आरंभिए तुमं पडिआ ।
जं मइराविमुहीए आइसणं आवरेइआइ कयं ॥ ५९ ॥ [७१]

आयासलवो णीडे आयासतलं च हम्मपुट्ठम्मि ।
आणंदवडो पढमे वहूइ रुहिरारुणे वत्थे ॥ ७२ ॥

आयासलवो पक्षिगृहम् । आयासतलं हर्म्यपृष्ठम् । आणंदवडो प्रथमं वध्वा रुधिरारुणितं वस्त्रम् । प्रथमपरिणये भर्त्रा कौमारे गृहीते यत्तत्परिमलरुधिररञ्जितं वस्त्रम् । बान्धवानानन्दयति तत् आणंदवडाख्यम् । यथा ।

आयासतलोवरि वल्लहस्स चरिअं वयंसि णिग्गहवद्ध ।
आणंदवडो आयासलवट्ठिअसारिआ य तं कहइ ॥ ६० ॥

अत्र च । आविलुंपिअं अभिलषितमिति यदन्यैरुक्तं तत्काङ्क्षेरादेशः । आसेअणयशब्दश्चावितृप्तदर्शनार्थे आसेचनकशब्दभव इति नोक्तौ ॥ [७२]

L. 1. *cdd.* आहम्मियमागतमिति BCDF आङ्पू°. DG हम्मे. L. 2. G *om.* आसंघइ सं°. G आअहुइ C °अड्डुइ D °अहुइ. L. 3. G आउडुइ B आओड्डुइ or °डुइ C आउडइ D आउड्डुइ F आउडुइ. CG आरोलेइ. G आअंवइ B आयम्वइ CDF आयम्बइ G आअज्झइ C आइज्जइ *om.* D. C आढावइ. L. 4. G अलिभृऊ. DG आयंछइ C आयंस्थइ. BCDF आरोयइ C उल्लसइ C आडप्पइ. L. 5. DG, C 1. hd. °लिउ C पूपकार F °कारः. CDFG इति आरा° B इति अरा°. L. 6. *cdd.* °रेइया G मज्ज°. L. 7. G विउअ° C विउइयआला° D कस्स विनिओयाआला° F विउइअ° BDFG पडिया C पिडिया. L. 8. C °सुहीए G आवरोइ° B आचरे° *cdd.* °इयाइ. L. 9. DEG नीडे B व E °फुह° G °जड्डम्मि. L. 10. G आणार° C °वणो A पुढमे C पुढमो D पाढमो G पुढुमे D बाहुइं D वच्छे. L. 11. C आयाभ° corr. 2. hd. B हर्म्यष्टष्टं CDFG °पृष्टं. C वध्वाः प्रथमं D वसः प्रथमं D रुधिरारुणं. L. 12. BDF भर्त्ता C कौमारी. L. 13. G वान्ध° C बांधा°. D तात. BCFG आनंद° D आनाद°. L. 14. BFG चरियं CD वरियं G निग्गह° D णिहू°. L. 15. C अयास° BDFG °ट्ठिय° C °ठिया° BCFG °सारिया D °सारिवा. L. 16. C आविलुमियं BFG °पिवं D °लुम्पियं G अलिल° C °लखि°. L. 17. G आसेय°. G °नार्थः. C आसेवनक° 2. hd. °च° D आशेवनकशब्दभाव इति नोक्तः

॥ अथानेकार्थाः ॥

पसवदुहणिच्चदिट्ठेसु आवि आलं वहोलमउएसु ।
अच्चत्थदीहविसमेसु लोहमुसलेसु तह आअं ॥ ७३ ॥

आविशब्दः प्रसवदुःखे नित्ये दृष्टे चेति त्र्यर्थः । आलं अल्पस्रोतो मृदु च । आअं अत्यर्थं दीर्घं विषमं लोहं मुसलं चेति पञ्चार्थम् ॥ [७३]

आणिअमाढिअमिट्ठे गणणिज्जे अप्पमत्तगाढेसु ।
सिक्कारे पणिए आहुडमाअरमुक्खले कुच्चे ॥ ७४ ॥

आणिअं आढिअं च इष्टं गणनीयमप्रमत्तं गाढं चेति प्रत्येकं द्वावपि चतुरर्थौ । आहुडं सीत्कारः पणितं च । आअरं उदूखलं कूर्चं च ॥ [७४]

आअल्लो रोगचलेसु विलविए चित्तिए अ आराडी ।
आरद्धं च पवुड्ढे सयण्हगेहागएसुं च ॥ ७५ ॥

आअल्लो रोगश्चलश्च । आराडी विलपितं चित्रयुतं च । आरडिअं इत्यन्ये । यदाह । चित्तलिअं विलविअं च आरडिअं ॥ आरद्धं प्रवृद्धं सतृष्णं गृहं आगतं चेति त्र्यर्थम् ॥ [७५]

आरणमहरफरेसुं आविअमिन्दोवमहिअपोएसु ।
आऊरमइसउणहेसु चलिअकुविआउलेसु आहित्थो ॥ ७६ ॥

L. 1. C अथ अनेका° G °र्थे:. L. 2. E °दुणि° CG आल. A बहोल° E चहोल° D बहोले G °मउसेसु. L. 3. A अचत्थं दीह° C आच्चत्थ° 2. hd. °च° D अचाच्छ° E °मुश-लेसु G reads: दीहलोहमुसलविसमेसु तह आलं ।. L. 4. DG °दुखे G नित्यदृष्टे. BDF °श्रोतो. L. 5. G मुशलं. L 6. ABCDFG आणिअम° ABCDFG °ढियमि° E °ढिअ° G °ह° D °गाढेसु. L. 7. B आहुंड° A °माआरमुक्खेले BG °मायर° D °माआरमाउखले G °मुलूखले BF कुत्थे. L. 8. cdd. आणियं आढियं G इट्ठं cdd. गणनीयं अप्र°. B om. प्रत्येकं. L. 9. BF आहुंडं BCFG आअरमुदू° C °दूषलं. L. 10. DG चित्तिए D य. L. 11. C पवुड्डे D पवुद्दे G पवुड्डे G सयण्हं D सहण्हं E सबगेह° BF °गेहाएसुं. L. 12. B रोगः D रोगे G आरीडी C आरा.—cdd. आराडियमित्य°. L. 13. C (F?) वित्तलयं 2. hd. चि° D वित्तलियं BG °लियं. DG विलवियं BF विलंवियं C विलवं cdd. आरडियं. G प्रवृत्तं BCFG गृहे D गेहे. L. 14. B वेति; G om. चेति. L. 15. ABCDFG आविअमि° G °दोवगहिअ° ABCDEF °महिअ°. L. 16. D चल° ABCDFG चलिअ° ACD °कुविआ° AG आहित्था D °च्छो.

आरणं अधरः फलकश्च । आविअं इन्द्रगोपो मथितं प्रोतं चेति त्र्यर्थम् । आऊरं अतिशयमुष्णं च । आहित्थो चलितः कुपित आकुलश्चेति त्र्यर्थः ॥ [७६]

आरेइअं मउलिए मुक्के भन्ते सरोमञ्चे ।
णववहुपरतन्तासुं आवट्टिअआविअज्झाओ ॥ ७७ ॥

आरेइअं मुकुलितं मुक्तं भ्रान्तं सरोमाञ्चं चेति चतुरर्थम् । आवट्टिआ तथा आविअज्झा नववधूः परतन्त्रा चेति प्रत्येकं द्व्यर्थे ॥ [७७]

आइप्पणं च पिट्ठे छणघरमण्डणच्छुहाछडाए अ ।
अविविंत्तसंकडे आरंदरमावडिअमब्भिडिअसारे ॥ ७८ ॥

आइप्पणं पिष्टमुत्सवे गृहमण्डनार्थं सुधाछटा च । तन्दुलपिष्टक्षीरं गृहमण्डनमाइप्पणं इत्यन्ये । आरंदरं अनेकान्तं संकटं च । अविविक्तसंकडे इति समाहारः । आवडिअं संगतं सारं च । अब्भिडिअं संगतं समा अब्भिड इत्यादेशात् । अत्रापि समाहारः । अत्र आलुंखइ दहति स्पृशति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [७८]

॥ अथ इकारादयो व्यक्षरादिक्रमेणैवोच्यन्ते ॥

इग्गो भीए इब्भो वणिए उच्छुसयलम्मि इंगाली ।
इक्कुसमुप्पलमिरिणं कणयं इन्दिन्दिरम्मि इइंडो ॥ ७९ ॥

इग्गो भीतः । इब्भो वणिक् ॥ इणं इणमो एतत् । इण्हिं इदानीम् । इर किलार्थे । एते शब्दानुशासन एवोक्ता इतीह नोच्यन्ते ॥ इंगाली इक्षुखण्डम् । इक्कुसं सामान्याभिधानेऽपि नीलोत्पलम् । इरिणं कनकम् । इइंडो भ्रमरः ।

L. 1. G धरः G °गोप. G मथितं BF मथितं C मर्थितं चे; 2. hd. मर्थितं च D माथितं G प्रातं B वेति. L. 2. D आहिच्छो B कुपित: G आकुलितश्चेति. L. 3. ABCDFG आरेइयं E भंगे. L. 4. EFG नव° G नवववहु° C °तंतीसु B आवड्ढि° (?) G °ट्टि° BCG °यआ° D °ट्टिआआ° C °आज्झाउ; 2. hd. आविज्झाओ ADG °ज्झाउ. L. 5. BDG आरेइयं C (F?) आरेइं. G आवट्टिय BCDF °ट्टिया G आविअग्रा C °अज्झा 2. hd. °अइज्झा D आवियज्झा. L. 6. B द्व्यर्थो CDFG द्व्यर्थौ. L. 7. D आइप्पिणं. E °छुहाए ABCFG य. L. 8. AG, C 2. hd. अविविचित्त° BF °कडेरा. A °मावेडिअसंगिपडियसारे B °मावडि° BDG °डियमब्भिडिय° C °डियमज्झिडिय° E °सारो. L. 9. D आइप्पिणं G पिट्ठं BCDF पिष्टं उ° L. 10. *cdd.* °प्पणमित्य°. G अविविचित्त°. L. 11. *cdd.* आवडियं. BDF, C 1. hd. अब्भिडियं. G अब्भिडइ. L. 12. BF नालुंखइ. L. 13. CF अथेकारा°. L. 14 CF इज्झो. L. 15. A इक्कुस°. D इंदिरम्मि इंदंडो. L. 16. CF इज्झो BF इण. BF इण्हि C (F?) इज. L. 17. BD °शासने B एवोक्ताः. G इक्षुदंडं L. 18 BDF इक्षुसं BF °न्यानिधा° G °रपत्नी.

कैश्चिदिन्दिन्दिरशब्दो ऽपि देश्य उक्तः। अस्माभिस्तु संस्कृते ऽपि दर्शनादनया भङ्ग्या निबद्धः॥ यथा।

इब्भाणमिरिणमिक्कुसमिइंडाणं गयाण इंगाली।
इग्गाण य माभेसीसद्दो हरिसं समुव्वहइ॥ ९१॥ [७९]

इक्कणइरावइग्घिअइरिआ चोरकरिभच्छिअकुडीसु।
ओसिंघिअम्मि इंघिअमिंदग्गींदग्गिधूममवि तुहिणे॥ ८०॥

इक्कणो चोरः। इरावो गजः। इग्घिअं भर्त्सितम्। इरिआ कुटी। इंघिअं घ्रातम्। इंदग्गी तथा इंदग्गिधूमं तुहिनम्॥ यथा।

मणइक्कण बलइग्घिअइराव पसइरिआठिआ मुणिणो।
इंदग्गिणगे इंदग्गिधूमधवलं जसं तुहेंघिन्ति॥ ९२॥ [८०]

कोमारे इंदमहो इंदोवत्तो अ इन्दोवे।
कीडेसु इंदगाई जुएसु इरमंदिरो करहे॥ ८१॥

इंदमहो कौमारः। कुमार्यां भव इति व्युत्पत्तेः। इंदमहं कौमारमित्यवन्तिसुन्दरी। यदुदाहरति स्म।

उवहसए एराणिं इन्दो इन्दीवरच्छि एत्ताहे।
इंदमहपेच्छिए तुह मुहस्स सोहं णिअच्छन्तो॥ ९३॥

इंदोवत्तो इन्द्रगोपकः। इंदगाई युताः कीटाः। ये कीटाः संलग्ना भ्रमन्ति। इरमंदिरो करभः॥ यथा।

L. 1. DG कैश्चिर्दिदिर° C कैश्चिदिदिर° BF °दिदिर°. D *om.* ऽपि. L. 3 C °मिकुसुमि° D °मिकुस°. L. 4. C हरिंसं D, C 2. hd., G समुव्वहइ. L. 5. BF इक्कुण° G इक्किण° *cdd.* °इग्घिय° ABCDFG °इरिया BDF वोर° C च्योरे *cdd.* °भच्छिय° C °कुडासु. L. 6. AG उसिंघियम्मि BCDF ओसंघिय° E ओघि° ABCDFG इंघिय° CD °दग्गीद° G °दग्गीधू° (*om.* दग्गीं) E रुहिणे G दु°. L. 7. B इक्कुणो BD वोरः. C कुटा. L. 8. G प्रातं C व्याघ्रातं. L. 9. BF °इक्कुण CG वल° C °इक्किय° D °इक्किया° BFG °इग्घिय° G पञ्ञ° *cdd.* °इरिया BDFG °ठिया C *om.* ठिआ BF मुनिणो. L. 10. G तुहं घंति BF तुहेंथिंति C तुहेंघेति D तुहेंघोंति (equally correct as °घि°). L. 11. C कोमारो C इंदोवत्ते अ and twice AG य. L. 12. BCF °गाइ G °गाइं G जएसु A इरसंदिरो G सुर° करहो. L. 13. C कौमाराः BF इदमहं C °महो D °माहो BF कोमा° C °रमित्यंवंतिसुंदरा D °रमिति चंतिसुंदरा. L. 15. C इदीवरस्थि D एत्ताहि. L. 16. BF इंदमं पे° C इंदोमहपेस्थिए. *cdd.* णियछ°. L. 17. B °गाइ. CD *om.* कीटाः after ये.

इरमंदिरेंदगाईइंदोवत्ताइजन्तुणो वि वरं ।
इंदमहो पुण णूणं लज्जं हासं च जणइ जणे ॥ ६४ ॥ [८१]

इन्दुइवणो इंदडुलओ इंदमहकामुओ साणो ।
इल्लो दरिद्दकोमलपडिहारलवित्तकासिणेसु ॥ ८२ ॥

इंदडुलओ इन्द्रोत्थापनम् । इंदमहकामुओ श्वा ॥ यथा ।

इंदडुलओ सरए पयाणचलिएभगज्जिएहि तए ।
रइओ रिऊहि रसे सहअरइंदमहकामुअरवेहिं ॥ ६५ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

इल्लो दरिद्रः कोमलः प्रतीहारो लवित्रं कृष्णवर्णश्चेति पञ्चार्थः ॥ [८२]

सद्दूलसीहवुट्ठीणिवारणेसुं तहा इल्ली ।
विसिवुट्ठिरक्खणेसुं गेहदुवारे अ इल्लीरं ॥ ८३ ॥

इल्ली शार्दूलः सिंहो वर्षत्राणं चेति त्र्यर्थः । इल्लीरं बृसी वृष्टिवारणं गृहद्वारं चेति त्र्यर्थम् ॥ [८३]

॥ अथ ईकारादयः ॥

ईसं कीले रोज्झम्मि ईसओ ईसरो मयणे ।
सवरसिरपत्तपुडयम्मि ईसिअं तह वसाइअए ॥ ८४ ॥

ईसं कीलकः । ईसओ रोज्झाख्यो मृगः । ईसरो मन्मथः ॥ यथा ।

L. 1. C °वेत्ताइ°. L. 2. D *om.* णूणं C *om.* जणइ BF जणो D जेण. L. 3. E इदु° D इंदुद्धु° A *om.* इन्दु° A इंदुहुलउ C इंदडुलहु D इंदुद्धुओलउ E °दहु° G °दह° G °लउ E °कासुओ C 1. hd., G °मुउ E ज्झाणे. L. 4. E °कसणेसु. L. 5. CG इंदहलउ C. 2. hd. °लओ D इंदखुलउ G °च्छाप°. C °कामउ. C श्वा. L. 6. CG इंदहलउ D इंदखुलए; this stanza is totally corrupt in D. C °वलिएभ°. *cdd.* °गज्जिएहिं. L. 7. CG रइउ *cdd.* रिऊहिं G °रएहिं. L. 9. *cdd.* प्रतीहारः From हारः to श्चेति broken off in G. C कृष्णं व°. L. 10. Before this stanza D inserts अथानेकार्थाः A °वुट्टी° B °वुट्टि° E °बुट्टी° *cdd.* °निवार° C इल्ला. L. 11. ABCFG विसि° D विस° E घिसि° C गेहे ABCDFG य C ल्लीरं. L. 12. र to गृह° broken off in G. BCDF वृषी. L. 13. CD त्र्यर्थः. L. 15. B कल्ले A रोज्झम्मि D रोज्झझम्मि ACG ईसउ. L. 16. C °सिरपुत्त° E °पत्त° BF पुडयम्मि *cdd.* ईसिवं D विसाइयाए. L. 17. C 1. hd., G. ईसउ D ईस C रोज्झा° In G ख्यो मृगः is broken off. BF ईसरोरो.

मुक्केसरेहि णिच्चं भमिरेहिँ ईसएहि व चुलुक्क ।
दलभोअणेहि ईसीकया तुहारीहि रसदुमा ॥ ६६ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

ईसिअं शबरशिरःपत्रपुटं वशायितं चेति व्यर्थम् ॥ [८४]

॥ अथ उकारादयः ॥

उंडं गहिरे उच्छू वाए उक्कं च पाडवणे ।
उच्छो अन्तावरणे उड्डो कूवाइखणयम्मि ॥ ८५ ॥

उंडं गम्भीरम् । उच्छू वातः । इक्षुवाचकस्तु संस्कृतभव एव । उक्कं पादपतनम् । उच्छो अन्तावरणम् । ओज्झरीति प्रसिद्धः । उड्डो कूपादिखनकः ॥ यथा ।

उच्छू उण्हो खणिआ उड्डेहिँ कूवया य अइउंडा ।
उच्छं दहइ अ तण्हा उक्कमिणं तुज्झ मरुथलिए ॥ ६७ ॥ [८५]

उरमारम्भे उच्चं णाहितले बन्धणे उंवा ।
तिणपरिवारणयमुडू उंबी उण पिक्कगोहूमे ॥ ८६ ॥

उरं आरम्भः । उच्चं नाभितलम् । उंवा बन्धनम् । उडू तृणपरिवारणम्। तृणावच्छादनमित्यर्थः । उंबी पक्कगोधूमः ॥ यथा ।

कुन्तलउडुच्छसेणं जणणयणमिगाण उंबखायं व ।
मयणेण उरे रइअं तुह उच्चं उंबिगोरङ्गि ॥ ६८ ॥

अत्र च । उब्भं ऊर्ध्वम् । उब्भे यूयम् । उअ पश्य । एते शब्दानुशासने साधिता इति नोक्ताः । उस्साशब्दस्तु धेनुपर्याय उस्राशब्दभवः ॥ [८६]

L. 1. C मुक्कोसरेहि BDFG °रेहिं C भमरेहिं ईसरेहिं म्व चुलुक्क G ईसएहिम्व BF ईसएहिं twice. D °हिम्व चु°. L. 2 BF देल° CDG °भोयणे° *cdd.* °णेहिं BCF °रीहिं. L. 4. *cdd.* ईसियं BCFG शवर° D संबर° C °सिरःपुत्र° G विशा° F °पुटं च शायितं चेति BD वेति. L. 6. C उंड F उडं BF उत्थू C उत्तू 2. hd. उत्थू; G has again उच्छू pro उक्कं BF पाडवणे. L. 7. C उत्थो G अच्छो EG अत्ता°. L. 8. CF उडं BF गभीरं BCF उत्थू. L. 9. C उच्छोओ. G उझ° BF उज्झ° CD उज्ज°. L. 10. C उत्थू *cdd.* खणिया C उरंडुहिं D उड्डेहि BF कूवाया B अई° D अइ (sic) L. 12. C उव्वंत E नाहि° G वंधणे A उम्वा ABG उंवा D उम्बा E उबा. L. 13. G उम्वी E ण pro उण BD पक्क° A °गोइमे. L. 14. C उव्व BG उंवा CF उम्वा D उम्बा G वंधनं. BF कुण°. L. 15. B (F?) G उंवी C उम्बी D उबी °धूमो नाम. L. 16. C कुंतलडुछासु D कुंतलउड्डाणो, the rest of this verse is corrupt. C °मिगाणमि BG उंव° C (F?) उम्बा° C च. L. 17. *cdd.* रइयं *cdd.* उव्वं (?) BG उंवि° C °गोरंमि D °ग्गारंमि. L. 18. D *om.* अत्र च to °भवः. B ऊब्भे. G इते G °शासनसाधि°. L. 19. C धेनुपययि.

उक्का उक्कंदी कूवतुला चुल्लीइ उल्लिउद्दाणा ।
उव्वाउव्वरउव्वाहा उक्कोलो अ घम्मम्मि ॥ ८७ ॥

उक्का तथा उक्कंदी कूपतुला । उक्कंती कूपतुलेत्यन्ये । उल्ली तथा उद्दाणा चुल्ली । उव्वा- उव्वर-उव्वाह-उक्कोलाश्चत्वारोऽपि घर्मार्थाः ॥ यथा ।

जलिअग्गिउल्लिउव्वासंतत्ता उणहयालउक्कोले ।
कासयधूआ वच्चइ ओ उक्काकड्डिअजलम्मि ॥ ६९ ॥
उद्दाणं व समुद्दं लङ्घइ बडवाणलुव्वरं जिणइ ।
कस्सुव्वाहं ण जणइ उक्कंदिभुओ पई मज्झ ॥ ७० ॥ [८७]

उररी पसुम्मि किसराइ उरिहआ उस्समो समुस्सयए ।
उलिअं णिकूणिअच्छे उअअं उज्जुम्मि उक्खली पिढरे ॥ ८८ ॥

उररी पशुः । उरिहआ कृसरा । उस्समो समुन्नतः । उलिअं निकूणिताक्षम् । उअअं ऋजु । उक्खली पिठरम् ॥ यथा ।

उअउस्समदेहलिमुल्लङ्घिअ बाहिमुलिअं णिअच्छन्ती ।
उक्खलिउरिहअमुररी उअ रोरघरम्मि उल्लिहइ ॥ ७१ ॥ [८८]

उल्लुट्टं मिच्छाए उविअं सिग्घम्मि दूसणो उसुओ ।
धत्तूरे उम्मत्तो उलित्तमुच्चाट्टिए कूवे ॥ ८९ ॥

L. 1. C कूप° बुल्लाइ ; 2. hd. उल्लाइ E उल्लिओदाणा. L. 2. C उव्वा° A °उव्वर° C °उव्वाहा G °ह ABFG य. L. 3. G उक्का तथा उघा उक्कंरी C उक्का तथा उक्का उक्कंरी. C बुल्ली. L. 4. C 2. hd. उव्वाउव्वरउव्वाह° C 1. hd. °उव्वरव्वाह°. G °उक्कौलाश्चश्चत्वा°. L. 5. CDG जलियग्गि° C °ग्गिउव्वा (sic) BDF संतत्ता C °यालक्कोले. L. 6. C कासूयं° BCFG °धूया G वव्वइ *cdd.* उ DG °कड्डिय° BF °कड्डिय° C °कड्डिय°. L. 7. G वलवाणुल्लु° BCDF वड°. L. 8. C कस्सुचाहं D °व्वाहं *cdd.* न BF जिणइ G °भुउ B उक्कंदीभूओ F °भूओ C °भउ D °भूउ. L. 9. ABCF उरिहया D °यो G उस्सिया A उरहमो E उन्नमी D उण्णमो EG समुन्नयए. L. 10. ABCFG उलियं D ओलिउं BF णिकुंणि° C णिक्कलि° D निकूलि° E नि° G ण° ABDFG °यच्छे C °यत्थे C उच्चं AD उज्ज° C अज्ज° C उक्कला G पढरे D पिठरे. L. 11. AG उरिहया BF उरिहयं C *om.* 1. hd ; 2. hd. उरिहया G कृशरा C °रो. G उत्तमो CD उन्नमो. *cdd.* उलियं C णिकुणिताक्ष G °ताख्यं. L. 12. G ऋज F ऋजुः. G पिढरं. L. 13. C उअअं उस्स° D उआअं उणांमां BFG °ल्लंघिय C °ल्लंघय D °ल्लिघघिया G वाहि° C वाहिरमु° D वाहिरमु° C °मुलि ‾ ‾ ‾ स्थंती, 2. hd. °मुलिआ and then the gap. DG °लियं BDFG णिय°. L. 14. G उक्खस्लिउररिहयमु° BF उक्खलिउरिहयमुं° C °उरिहयमु° D उक्खलियामु° G उल्लिइहइ BF only हइ. L. 15. ADE उल्लहं C मित्थाए ACDG उवियं BF उच्चियं ACG उसुउ. L. 16. A उमत्तो C (G ?) उव्व°.

उल्लुट्टं मिथ्या । उविग्गं शीघ्रम् । उस्सुओ दूषणम् । उम्मत्तो धत्तूरकः । एरण्ड इत्यन्ये । उलित्तं उच्चस्थितः कूपः ॥ यथा ।

उल्लुट्टं जं कणयं पेच्छसि उम्मत्तउस्सुअविहुरो सि ।
ता रे पयपाणकए वज उविग्गमुलित्तकण्ठघोसम्मि ॥ ७२ ॥ [८९]

उग्घट्टिउआलीओ अवयंसे फालिए उरत्तं च ।
बहुअम्मि उंबरं उच्छुरमविणासिरे खलम्मि उप्फालो ॥ ९० ॥

उग्घट्टी तथा उआली अवतंसः । उरत्तं स्फाटितम् । उंबरं बहु । यस्तु देहल्यर्थे उंबरशब्दः स उदुम्बरशब्दभवः । उच्छुरं अविनश्वरम् । उप्फालो दुर्जनः ॥ यथा ।

रे उप्फाल उरत्ते पेम्मे सुरवहुउआलिजोग्गेहिं ।
किं णाम उंबरुच्छुरणवकुसुमेहिं पि उग्घट्टी ॥ ७३ ॥ [९०]

उड्डल्लउड्डला उल्लासे तह उम्मलं थीणे ।
उक्कुंडो मत्ते उग्गमम्मि उड्डाअउप्फोआ ॥ ९१ ॥

उड्डल्लो तथा उड्डलो उल्लासः । उम्मलं स्त्यानम् । उक्कुंडो मत्तः । उड्डाओ तथा उप्फोओ उद्गमः ॥ यथा ।

तिणउप्फोउक्कुंडवसहुड्डलुक्खायउम्मलुप्पङ्के ।
सरए तुह वेरीहिं मुक्का उड्डायउड्डल्ला ॥ ७४ ॥ [९१]

L. 1. G उल्लुट्टं D उल्लह BF (AD ?) उग्वियं C उवियं BCFG उसुउ G शीघ्रं pro दूषणम्. BDG उन्मत्तो. L. 2. C उल्लित्त D उल्लित्तां G उच्चे° C 1. hd., D उच्च°. L. 3. D उल्लाहं. L. 4. *cdd.* उवियमु° G °कंठदेसम्मि D °देपाम्मि. L. 5. B उग्घ° G °हिउ° E °हिओआलीओ A °उघालीउ BD °उया° CFG °उयालीउ C वत्तरं D उत्तारं व. L. 6. G वहुय° C बहुथ° ABEF बहुय° D जाहुयाम्बि AG उंवरं CD उम्बरं BF उंवरमुच्छु° C उच्छु° 2. hd. उच्छु° E उष्फालो. L. 7. B ओग्घट्टी CG °ट्टी B ओयाली CG उयाली C उत्तरं D उत्तार. CD उम्बरं G वहु G येस्तु. L. 8. B °ल्यर्थः G उंहुंवरशाब्दमरुद्वंवरशाब्दावः (sic) CD उम्बर° C सन् दुंबव्दभवः (sic) BF उदंबर° C उच्छुरं. L. 10. C उत्ते G पिम्मे C °बहु° D °बहुयालि° BCFG °उयालि°. L. 11. BDFG नाम C णाम BFG उंवरु° G °मिहिं C उग्घु° D °ओ° G °ह. L. 12. AEG उड्डल्ल° E °उड्डला D °उडाल्ला G °उड्डला C °उड्डु (sic) D तहा. L. 13. ABCF उक्कंडो E उक्कडो G उड्डा° D उड्डाओअप्फोआ E उड्डायअउफोया G °उप्फोया. L. 14. DG उड्डल्लो D तथा उड्डलो C उड्डालो G उड्डल्लो. C उम्मत्तं. B उक्कंडो. G उड्डाओ C उडाउ 2. hd. °ओ D उड्डाउ. L. 15. G, C 1. hd. उप्फोउ. L. 16. B °उप्पोओक्कुं° C °उक्कुंड° G °हुड्डुक्खा° ° D उक्कंडवासहुड्डलाक्खायउम्मालप्पांको C °लप्पंके. L. 17. C तुम्ह G उड्डायउड्डल्ला D उड्डायउड्डाला.

उक्कोडा उक्कंडा लञ्चाए तुट्टयम्मि उल्लुक्कं ।
उप्फुसं आउसे उच्छाहो सुत्ततन्तुम्मि ॥ ९२ ॥

उक्कोडा तथा उक्कंडा लञ्चा । उल्लुक्कं त्रुटितम् । उप्फुसं आपूर्णम् । उच्छाहो सूत्रतन्तुः ॥ यथा ।

विरहोप्फुसे उक्कोडअणिउणो देसु तस्स उक्कंडं ।
उच्छाहेहि ण मुद्धे संधिज्जइ पेम्ममुल्लुक्कं ॥ ७५ ॥ [९२]

संमद्दे उत्थग्घो हेट्ठामुहयम्मि उम्मत्थं ।
परिवत्तणम्मि उत्थल्ला उवदेहीइ उद्देही ॥ ९३ ॥

उत्थग्घो संमर्दः । उम्मत्थं अधोमुखम् । विपरीतमिति यावत् । उत्थल्ला परिवर्तनम् । उद्देही उपदेहिका ॥ यथा ।

जणउत्थग्घे उत्थल्लिऊण मा पेच्छ वारि उम्मत्थ ।
उद्देहितिक्खतुण्डं किं अणुहन्ति ण पेक्खसे महिलं ॥ ७६ ॥ [९३]

उक्कोडी पडिसद्दे बिसे उसीरं डरम्मि उप्फेसो ।
उम्मल्ला तण्हाए अतडे कूवम्मि उत्तूहो ॥ ९४ ॥

उक्कोडी प्रतिशब्दः । उसीरं बिसम् । उप्फेसो त्रासः । अपवादार्थोऽप्ययं लक्ष्येषु दृश्यते । यथा ।

असरिसजणउप्फेसया ण हु सहिअव्वा कुले पसूएण ॥ ७७ ॥

उम्मल्ला तृष्णा । उत्तूहो अतटः कूपः ॥ यथा ।

तुह हयहेसोक्कोडीउप्फेसा वेरिणो गया रसे ।
उम्मल्लाइ उसीरं असन्ति पविसन्ति उत्तूहं ॥ ७८ ॥ [९४]

L. 1. E उंक्कंडो CD लंचाए E लञ्चाए C तुड्ड° D तुडियाम्मि G तुड्ड°. L. 2. E उप्फसं. BF सुक्कतं° G मुत्त°. L. 3 G लञ्चा BF लंच: C 1. hd. D लंचा. D उप्फुल्लं. L. 5. G हिरहोउ° C °स्सिउणो D तासु. L. 6. G °होहिं C णं सुद्धे G °मुल्लुं (sic). L. 7. BF उछग्घो C उछउग्घो D उच्छग्घो C हेद्दो° C उम्मच्छं D उम्माच्छं. L. 8. BCF उच्छल्ला D उच्छला A उछहेही C उद्देह. L. 9. D उच्छग्घो G om. उम्मत्थं C उम्मच्छं D उम्माच्छं. B उच्छल्ला D उच्छाला. L. 11. D °उच्छग्घे CD उच्छल्लि° C पित्थ D पिच्छ BF चारि G उम्मत्था C उम्मत्थं D उम्मच्छं. L. 12 G उहेहिं° G om. किं BF अणुइंति D आणुइति D न. L. 13. E परिसद्दे ABCEFG विसे D विसो A उप्फोसो E उप्फे°. L. 14. E ओमल्ला E अनरे BF उत्तहो C अत्तू°. L. 15. *cdd.* विसं. G °सार्थे. L. 17. G °प्फेसाया DG सहियव्वा C °यव्वा G कुलपसुबएण. L. 18. D उग्गल्ला. L. 19. G °हेसुक्को° D °सोको°. L. 20. C अम्म° G °ल्लाए C उसारं G पइसंति

उज्जमगुरिठअछिद्देसु उज्झसुब्भग्गउच्छिछ्ला ।
उच्छुअउम्मरउब्भंता भयचोरिअयदेहलिगिलाणा ॥ ९५ ॥

उज्झसप्रभृतयस्त्रयो यथासंख्यमुद्यमाद्यर्थाः । उज्झसो उद्यमः । उब्भग्गो गुरिठतः । उच्छिल्लं छिद्रम् । इह छिल्लशब्दश्छिद्रार्थो वक्ष्यते । तस्य उत्पूर्वकस्येदं रूपमिति न शङ्कनीयं छिल्लउच्छिल्लशब्दयोः स्वतन्त्रत्वात् । न हि देशीशब्दानामुपसर्गसंबन्धो भवति । एवं फेसउप्फेसादिष्वपि वाच्यम् । उच्छुआदयो ऽपि त्रयो यथासंख्यं भयचौर्याद्यर्थाः । उच्छुअं भयचौर्यम् । उम्मरो गृहदेहली । उब्भंतो ग्लानः ॥ यथा ।

तिमिरोब्भग्गणिसाए उम्मरउच्छिल्लखलणउब्भंता ।
उच्छुअरयउज्झसओ उअ असई विसइ खण्डदेवउलं ॥ ७९ ॥ [९५]

सुत्ते उज्जडमुक्केरो अ बली उड्डसो अ मक्कुणए ।
सन्तम्मि अ उब्भाओ उद्धत्थो विप्पलद्धे अ ॥ ९६ ॥

उज्जडं उद्वसम् । उक्केरो उपहारः । समूहवाचकस्तु उक्केरशब्द उत्करशब्दभव एव । उड्डसो मत्कुणः । उब्भाओ शान्तः । उद्धत्थो विप्रलब्धः ॥ यथा ।

वोलन्ति तुज्झ रिउणो सोड्डससयणे णिसं पि उद्धत्था ।
उब्भाया दिअहं कयउज्जडदेवउलदेवउक्केरा ॥ ८० ॥ [९६]

उज्जल्ला उम्मड्डा हढम्मि विमलम्मि उच्चारो ।
विउले उच्चाडो पयडे उच्चेवो दढम्मि उच्चत्थो ॥ ९७ ॥

L. 1. BDEFG °गुंठिय° C °गुंडिय° A उज्जसु° D उज्जसउब्भिग्ग C उज्झसउब्भ° E °सुभग्गओ° BF °उत्थिल्ला. L. 2. A उत्थुअ° BF उच्छुअतुम्मुर° ABEFG भयचोरियदेह° D °वोरियां-वोरिया B °गिलाए. L. 3. D उज्ज° B °तय त्रयः D त्रयो पि G °मुद्यमार्थाः. G उब्भसो D उज्जसो. D *om.* उद्यमः. L. 4. D गुंडितः. C °शब्दः छि°. L. 5. BF छिल्लउछि°. L. 6. G पेस° D *om.* फेस. C उछु°. L. 7. BF उच्छुयं C उछुयं D उच्छुभयं G °चौर्यं BF *om.* भय. D उंबारो. L. 9. BF °णिणिसाए. L. 10. BFG उछुय° C उछुअ° CG °सउ. L. 11. G सुन्ने C उज्जुड° 2. hd. उज्ज° DEG वली. L. 12. AG य A उज्झाउ C 1. hd., G उब्भाउ. ABDFG उद्धच्छो C उदछो A विप्फलद्धे C °लद्धो ; 2. hd. °लद्दो. L. 13. BD उज्जडुं. D उपहासः. BF उक्करशब्दः D *om.* उक्केरशब्द G °शब्दभवः *om.* एव. L. 14. D, C 1. hd., G उब्भाउ *cdd.* उद्धच्छो. L. 15. G वोलिन्ति G उज्झ C तुज्ज 2. hd तुज्झ D तुज्ज B रिऊणो. *cdd.* उद्धच्छा. L. 16. DG दियहं C °देवक्केरा. L. 17. B उम्मड्डु BF चारो C 1. hd., D उच्चारो. L. 18. AG उच्चाडो C उच्चाडो D उच्वेडो AG उच्चेवो BF उवेवो C उच्वेढो D ओच्चेवो. A उच्च.

उज्जल्ला तथा उम्मड्डा बलात्कारः । उच्चारो विमलः । उच्चाडो विपुलः । उच्चेवो प्रकटः । उच्चत्थो दृढः ॥ यथा ।

उच्चारे उच्चेवे उच्चाडकरे ससिम्मि जं कामो ।
उज्जल्लोच्चत्थवलो ता उम्मड्डाइ रमसु इमं ॥ ८१ ॥ [९७]

उअह त्ति पेच्छहत्थे उडिदो मासम्मि साइणी उअरी ।
उल्लोचो अ विआणे छिम्पयकारुम्मि उंछओ होइ ॥ ९८ ॥

उअह पश्यत । उडिदो माषधान्यम् । उअरी शाकिनी । उल्लोचो वितानम् । उंछओ छिम्पकाख्यः कारुविशेषः ॥ यथा ।

उंछयवाडे मज्जारिरूवयाओ भमन्ति उअरीओ ।
उअहोडिदसामाओ तमिस्सउल्लोचिए गयणे ॥ ८२ ॥ [९८]

उड्डासो तावे उग्घुट्टं पुंसिअमरिम्मि उल्लोलो ।
दरिए उत्तुणउम्मुहउच्चुंचुच्छुच्छुउत्तुरिद्धीओ ॥ ९९ ॥

उड्डासो संतापः । उग्घुट्टं पुंसितम् । उग्घुट्टशब्दस्य उद्घुष्ट इति व्युत्पत्तौ सत्यां विशेषार्थरूढेरिह पाठः । उल्लोलो शत्रुः । उत्तुणो उम्मुहो उच्चुंचो उच्छुच्छू उत्तुरिद्धी एते पञ्च शब्दा दृप्तार्थाः । उत्तुरिद्धी गर्व इत्यन्ये ॥ यथा ।

L. 1. G उम्मड्डा तथा बला°. C *om.* उच्चारो to विपुलः D उच्चेडो. L. 2. DG उव्वेवो. L. 3. C 1. hd., DG उव्वारे BF उच्चेरे C *om.* उच्चेवे G उव्वाड° D °कारे C ससिमि D सुर्सिमि. L. 4. G °त्थवल्लो BF °ल्लोव्वछ्वलो C °ल्लोवत्थवलो D °ल्लोवच्छ्वलो D ताव G उम्मड्डाए. L. 5. ABCDFG उअहेति E उअहेत्ति D उडंदो A मासम्मि A सायणी C साइणं A उयरी E ओयरी. L. 6. BCDEG उल्लोवो AG य D *om.* अ ABCEFG वियाणे D याणे (sic) D च्छिंपाइकरंमि C °रुंमि उ होइ (sic) AG उंछउ D उच्छओ E यंछओ. L. 7. G उडिदो माषदो माष° BFG उयरी C उअरी शाकिनी । उअरी शा (sic). BDFG उल्लोवो C ल्लोवो L. 8. BDF, C 1. hd., G उंछउ. L. 9. BF उंछयवाडे G *om.* मज् CG °रूवयाउ BF °रूवयाओ D °रूवया G अयरीउ C °रीउ D °रीआ. L. 10. CDG °सामाउ BCFG °उल्लोविए° D °ओल्लोविए. L. 11. A उड्डोसो D उड्डायोसो A संत्तावे BEF संतावे A उग्घुडं E °ट्ठं ACG पुंसियम° BF पुंसि-यमरि° D पुंसियामं° C उल्लोला. L. 12. A हरिए ABDEG उत्तुण° A °हउच्चुचुच्चुउत्तुरिरिद्दीउ BF °हउच्चुचुच्छुंछुउत्तुरिद्धीए C °हउंछुवुछुवुउत्तुअरद्धीउ 2. hd. °ओ D °हउच्छुंवुच्छुवुउत्तुअरद्धीउ E °हउवुवुछुछुउत्तुरिद्धीए G °हउच्चुंवुच्छुच्छुउत्तुरिद्धीउ. L. 13. G उद्धासो BF पुसितं. G उग्घुट्ट° C उग्घुट्ठ° BF उग्घुष्ठ° G उद्घुष्ट CDG इति सत्यां व्युत्पत्तौ. L. 14. BDFG उत्तुणो. G उवुंवो C उहुंवो D उद्धंवो. G उच्चुच्चू C उच्चुच्चू D उच्छुतुरुवाए. L. 15. BFG उत्तु° C उत्तुअरद्धी ; *om.* D. BFG उत्तु° C उत्तुअरद्धी D उतुअ°.

विज्जोच्छुच्छुकुलुम्मुहवयउच्चुंचसिरिउत्तुरिद्धीणं ।
उग्घुट्टमुत्तुणत्तं उल्लोलाणं तए कउड्डासं ॥ ८३ ॥ [९९]

आरूढे उल्लूढो उच्चप्पोच्चुप्पिआ तह य ।
उव्वीढं उद्दरिअं उम्मरिअं चेअ उक्खाए ॥ १०० ॥

उल्लूढो उच्चप्पो उच्चुप्पिओ त्रयो ऽप्येत आरूढार्थाः । उल्लूढो अङ्कुरित इत्यन्ये । उव्वीढं उद्दरिअं उम्मरिअं चेति त्रयो ऽप्येत उत्खातार्थाः ॥ यथा ।

उव्वीढखग्गउम्मरिअसत्तुणिवहो गुणेसु उल्लूढो ।
उद्दरिउच्चप्पखलो उच्चुप्पइ तिहुअणं पि चालुक्को ॥ ८४ ॥ [१००]

उच्छट्टो उड्डहणो चोरे दुअचोरिआइ उच्छंटो ।
उत्तालोव्वेत्ताला अच्छिन्नसरावरुण्णम्मि ॥ १०१ ॥

उच्छट्टो । ओत्संयोगे [सिद्धहे० १,११६] इत्युत ओति । ओच्छट्टो । तथा उड्डहणो द्वावप्येतौ चोरार्थौ । उच्छंटो द्रुतचौर्यम् । उत्तालं उव्वेत्तालं द्वावप्येतौ निरन्तरस्वररुदिते । उद्धतार्थवाची तूत्तालशब्दः समसंस्कृत एव ॥ यथा ।

गुणिगणहिअउच्छट्टय उड्डहणुच्छंटभीसिआ रसे ।
पयडिअझाडुत्तालं उव्वेत्तालन्ति तुज्झ रिउवहुआ ॥ ८५ ॥ [१०१]

L. 1. D विजोल्छुच्छुच्छ° C °कुलम्मु° D °कुलाम्मु° C °बयउच्छंच° G °उव्वंव° B °उव्वुंव° F °उच्चुंव° D °उच्छुंव G °उद्धुरि° BF °उत्रु° C °उत्त° D उत्तरिद्धाल्याणं G °द्धीण. L. 2. G उग्घुट्टमुत्रु° BF °मुत्रु° D °सुत्तणत्तां G उल्लोल्लाणं C चए D वाए G कउद्धासं C कउद्दासं D कंउद्धासं. L. 3. C उल्घूढो A उच्चपो° CD °प्पोन्तु° EG °प्पोच्च° *cdd.* °प्पिया. L. 4. BF, C 2. hd. उच्चीढं D उद्धुरिउं G उद्धु° ABCEFG °रियं C उम्मि° *cdd.* °रियं ACE चेय BF च्चेव D वेय G य E अक्खाए. L. 5. C उच्चूढो B उच्चप्पिओ D उवंप्पिउ CG °प्पिउ *cdd.* ऽप्येते. C 1. hd. उव्वूढो 2. hd. उच्चूढो G अंकुरितः *om.* इत्यन्ये. L. 6. BF, C 2. hd. उच्चीढं D उद्दरिउं BCFG °रियं. D उम्मारिउं BCFG °रियं *cdd.* ऽप्येते. L. 7. BF उच्चीढ° D °उम्मारिय° BCFG °उम्मरिय° BG °सत्रु° D °सातु°. L. 8. C तद्दरि° G °उव्वप्प° D °उच्चापाखाल्लो G उव्वुप्पइ D उव्वापाइ BCFG तिहुयणं D तिहूयणं CD वालुक्को. L. 9. A उत्थड्डो BF उछड्डो C उच्छद्दो E उच्छुट्टो A उडुहणो DE उडुह° G उडु° A दुअ° BF दुयचोरि° D °चौरिइं AG °रियाइ E °रियाइं E उच्छंदो. L. 10. A °लोवेत्तालो D °वेत्ता° C 2. hd. °वेत्ता° C °ला घच्छिस्संमि. L. 11. D उच्छडो BCFG उत्सं° D उसं°. *cdd.* इति उत उति (D उत्ति) उछट्टो (D उच्छाहो). L. 12. G उड्डहणो D उड्ड° C चौरा°. C उत्थंटो हृत° BDF उवेत्तालं C उवे°. L. 13. C नूत्ता° G °शब्दभवः. L. 14. CD गुणगुण° G गुणिगुण° BDFG °हिय° C °विय G °उंलंटय C उव्वुट्टय; 2.hd. उच्छु° D °ओच्छुट्टय G उडहणुलंट° C उद्दहणुछंर° D उद्दहणाच्छंर° *cdd.* °भीसिया D रसं. L. 15. CDG पयडिय° BF पयडिप° G °काडु° BF °डुत्तार्भ D °मुत्तालं C उवेचा° D उवेत्ता° C तुज्ज C °बहुया G °वहुयां BF °वहुया D °वाहूआ.

खिसे उव्वाउत्तंपिआ य हासम्मि उल्लेवो ।
उब्भुग्गोप्फंदोला चलम्मि मूढम्मि उम्मइअं ॥ १०२ ॥

उव्वाओ तथा उत्तंपिओ खिन्नः । उत्तम्मिअं खिन्नमित्यन्ये । उल्लेवो हासः । स्वार्थे के उल्लेवओ इत्यपि । उब्भुग्गो उप्फंदोलो द्वावप्येतौ चलार्थौ । उम्मइअं मूढम् ॥ यथा ।

उव्वायमणा उब्भुग्गलोअणा चइअचारुउल्लेवा ।
उप्फंदोलोत्तंपइ तुज्झ कए सा विओअउम्मइआ ॥ ८६ ॥

अत्र च । उत्थारो उत्साहः । उच्छुसं विमर्दितमित्युत्साहउत्सुसशब्दप्रभवौ । उन्दुरउन्नयशब्दावाखुनीवीवाचकौ संस्कृतसमौ । उंघइ निद्राति । उग्गइ उद्घाटयति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविल्येते ऽ न्यैरुक्ता अपि नोक्ताः । [१०२]

उब्भालणमुप्पणणे पलायणत्थम्मि उज्झमणं ।
उच्छविअं सयणीए उइंतणं उत्तरिज्जम्मि ॥ १०३ ॥

उब्भालणं शूर्पादिनोत्पवनम् । उब्भालणं अपूर्वमिति केचित् । उत ओति ओब्भालणं इत्यपि । उज्झमणं पलायणम् । उत ओति ओज्झमणं इत्यपि । उच्छविअं शयनीयम् । उइंतणं उत्तरीयम् ॥ यथा ।

L. 1. CD खिन्ने A उव्वाउउत्तं° D उव्वारउउत्तं° CG उव्वा° *cdd.* °पिया. L. 2. E °ग्गोफं° C *om.* फंदो D उब्भुग्गो उप्फं° C वलंमि *cdd.* उम्मइयं (D °म्मा°). L. 3. G उव्वाउ C उव्वाउ 2. hd. °चओ D उव्वारउ G उत्तम्मिओ C 1. hd. °पिउ BCF खिस्सः G किवन्नः C खिस्सामि° BF खिएणमि°; illegible in G. L. 4. C उल्लवउ. CD उब्भग्गो C उप्प --- BCFG उम्मइयं D उम्माइयं. L. 6. *cdd.* उव्वाय° C उब्भग्ग° D उब्भाय° CDG °लोयणा G चइय° BCF वइय° D वेइय° C °वाउल्लेवा D °वारु°. L. 7. C °त्तंपिय BF उज्झ C तुष ; D has again उब्भाग्गोफंदोला वलंमि मूढंमि उम्माइयं (sic) instead of L. 7. L. 8. D उच्छारो उच्छाहः B उत्सहः G उग्गाहः B उत्थुसं D वितर्दि° *cdd.* °तमिति उत्सा°. C °भवो L. 9. G उंदुरु° C उच्छूशब्द° G (D?) उव्वय° C °नीची°. L. 10. G °विति इते C °वित्ये BC अन्यैरु°. G नोक्त॰
L. 11. C उज्झालणसु° As to उप्पणणं, compare Marâṭhî उपणणें, Gujarâtî उपणवुं, Sindhî उपिणणु to winnow. E पलायणम्मि A उज्जमणं C 1. hd. उज्ज° 2. hd. उज्झ° D उज्जामाणं G उज्झामणं. L. 12. A उछंवियं C उच्छवीयं D उच्छवियां G उच्छयणं. L. 13. D उप्पालाणं *cdd.* सूर्पादिना उत्प° C उज्झा° B उब्भालणमपू°. CDFG उत उति. L. 14. BFG उब्भालणमित्यपि C उज्झातणमित्यपि D *om.* from ओब्भा° to ओति BF *om.* from उज्झमणं to इत्यपि C उज्ज° C 2. hd. उज्झ° G पालायणं. C उति G उज्झवणमित्यपि C उज्झमणमित्यपि. L. 15. A उज्झवियं B °वियं CDF °वीयं.

विअलिअउइंतणाए सुसं उब्भालणं कुणन्तीए ।
तह पुलइअमुच्छुविअं जह काउं सक्किमो ण उज्झमणं ॥ ८७ ॥ [१०३]

उल्ललिअं सिढिलठिइम्मि णिउणगहिअम्मि उग्गहिअं ।
उल्लेहडो अ लोले रइजोग्गे तह य उवसेरं ॥ १०४ ॥

उल्ललिअं शिथिलस्थिति । उग्गहिअं निपुणगृहीतम् । उग्गहिअं रचितमिति तु रचिधात्वादेशसिद्धम् । उल्लेहडो लम्पटः । उवसेरं रतियोग्यम् ॥ यथा ।

उल्लालिअदोसतुस तह उग्गहिआ कुमरवाल तइ लच्छी ।
उल्लेहडा वि जह सा ण मसए असमुवसेरं ॥ ८८ ॥ [१०४]

उल्लुरुहो लहुसङ्खे तत्तोच्छलिअम्मि उब्भुआणं तु ।
उंदुरओ दीहाहे उक्खोडिअअम्मि उत्तुहिअं ॥ १०५ ॥

उल्लुरुहो लघुशङ्खः । उब्भुआणं यदग्न्यादिना तप्तं दुग्धादि भाजनादुच्छलति । उंदुरओ दीर्घमहः । उत्तुहिअं उत्खोटितम् । तकारसंयोगस्थाने डकारसंयोगं केचित्पठन्ति । स च लिपिभ्रम एवेत्यनेकदेशीपरिशीलनेन निश्चितमस्माभिः ॥ यथा ।

उत्तुहिअजीविआसाइ उल्लुरुहकण्ठ तीइ तुह विरहे ।
अइउब्भुआइअरई उंदुरया हुन्ति सिसिरे वि ॥ ८९ ॥ [१०५]

उद्धरणं उच्छिट्ठे उअदीवं असदीवम्मि ।
उद्धवउच्चड्डिअउत्ताहिअउव्वाहिआ य उक्खित्ते ॥ १०६ ॥

L. 1. BFG वियलिय° C विलउय° D विलविय°. L. 2. G पुल्लवियमुच्छुतियं BF पुलइयमुच्छुवियं D पुलाइयामुच्छाविया D साज्जिमो ण उज्जमाणं. L. 3. *cdd.* उल्ललियं D शिढि° G °हिइ° ABDF °गहियंमि C °गहियं *cdd.* उग्गहियं In C. 2. hd. only. L. 4. G °हल्लो ADG य. L. 5. BDFG उल्ललियं C उल्लूलियं °स्थितौ *cdd.* उग्गहियं. G उग्गाहियं B °हिय C °हियं. L. 6. G *om.* तु रचि C °धात्वादेशो सि°. L. 7. BFG उल्ललिय° C उल्ललियं D उल्लालिउंदोसं G उग्गालिया BCDF उग्गहिया C तइ छी. L. 8. C उल्लेहडो. L. 9. E उल्लरुहो लहुखंखे *cdd.* °लियम्मि ABCEFG उब्भुयाणं D अब्भुयाणं CD च. L. 10. CG उंदरउ E ओंदरओ D ओंदरउ ABCEFG °डियम्मि D °डियांमि ABE उत्तु° *cdd.* °हियं. L. 11. BCFG उब्भुयाणं D अब्भुयाणं D यदग्निना तप्तं. G दुग्ध्यादि BF दुग्धादि C दुग्धादिना तप्तं दुग्धादि. L. 12. G उंदुरउ CD उंदरउ C 2.hd. °ओ. BG उत्तु° D उनु° *cdd.* °हियं. L. 14. BG उत्तु° D तुत्तु° *cdd.* °हियजीवियासाइ. L. 15. BG अइउब्भुयाइअ° C (F?) अइउज्झया° D अइउब्भिआउअ°. L. 16. C उद्धरण उच्छिट्ठे D उद्धारण F उद्द° D ओविच्छिट्ठे G °ट्टे E अज° L. 17. G उद्धवउउच्च° B उद्धवओच° C उद्दवउव्व° 2. hd. °उच्च D उद्धवउउव° E उद्धचड°. F उद्दवउ° ABF °चड्डिय° CE °डिय° D °डिउ° A °उचा° *cdd.* °हिय° ABF °उचाहिया CDE °उव्वाहिया E उखि°.

उद्धरणं उच्छिष्टम् । उवदीवं अन्यद्वीपम् । उद्धवओ उच्चड्डिओ उत्ताहिओ उत्थाहिओ इत्येते चत्वार उत्क्षिप्तार्थाः ॥ यथा ।

उव्वाहिअभुअ उच्चड्डिआसि उत्ताहिओवदीवेस ।
हरिणो व्व लिहन्ति विणा उद्धवयकरा णिवा तुह्नुद्धरणं ॥ ९० ॥ [१०६]

उद्धविअमग्घिए उवलुअं सलज्जे घरम्मि उत्थलिअं ।
उलुखंडो अ अलाए उअक्किउच्छंगिआ पुरोठविए ॥ १०७ ॥

उद्धविअं अर्धितम् । उवलुअं सलज्जम् । उत्थलिअं गृहम् । उत्थलिअं उन्मुखगतमित्यन्ये । उलुखंडो उल्मुकम् । उअक्किअं उच्छंगिअं द्वावप्येतौ पुरस्कृतार्थौ ॥ यथा ।

उत्थलिअवई उच्छंगिअविणओ ता उअक्क सहि विणयं ।
अलमुलुखंडपहारेहि उवलुआ हविअ अप्पमुद्धवसु ॥ ९१ ॥ [१०७]

उरुमिल्लं उरुसोल्लं च पेरिए अवगए अ उअचित्तो ।
उवउज्जो उवयारे दोहणहारीइ उअहारी ॥ १०८ ॥

उरुमिल्लं उरुसोल्लं च द्वावप्येतौ प्रेरितार्थौ । उअचित्तो अपगतः । उवउज्जो उपकारः । उअहारी दोग्ध्री ॥ यथा ।

उअचित्ताणं उअहारीणं मग्गोरुमिल्लणयणाणं ।
उरुसोल्लऊरुवसणो पवणो तरुणाण कुणइ उवउज्जं ॥ ९२ ॥ [१०८]

L. 1. C उद्द° 2. hd. उद्ध° G °वउ B उद्धचओ C उद्दवउ 2. hd. °ओ F उद्दचओ. CG उव्वड्डिउ C 2. hd. °ओ BF °ड्डिउ BF तत्ताहिओ C उव्वाहिउ 2. hd. °ओ G °हिउ. L. 2. C उव्वहिउ 2. hd. °ओ G °हिउ C इति एते D om. इत्यू. L. 3. DG उव्वाहिअ° (?) CD °भुय G उव्व° (?) C उव्वड्डियासि D उव्वाडि° cdd. °यासि CD उत्ताहिउव° G °हिवदी°. L. 4. D हिरणो ब G चिणा CD मिणा C उद्दव° C तुहु ह°. L. 5. ABD उद्धवियम° CF उद्दवियम° G उव्वावियम° cdd. उवलुयं ACDF उच्छलियं BEG °लियं. L. 6. E अलु° CD °डे C ललाए D लालाए उअक्किउउ° cdd. °गिया F °ठविये. L. 7. C उद्दविए उद्दवियं BG °वियं F उद्दवियं CF अर्थितं cdd. उवलुयं C सलज्जे C 2.hd. सलज्जो. B, C 2. hd., D उच्छलियं FG °लियं. CF उच्छलियं om. D; AB °लियं. L. 8. cdd. उआक्कियं उच्छंगियं G संस्कृता°. L. 10. CD उच्छ° cdd. °लिय° cdd. उच्छंगिय° CDFG विणउ. L. 11. cdd. °पहारेहिं. BFG उवलुया C उवलुया D उवलिया cdd. हविय CF °हवसु. L. 12. A उरू° BF व परिए G पिरिए C om. अवगए G °चित्ते. L. 13. A उवउज्जो G उवउत्तो In A a gloss on दोहण°=दोग्ध्री E उआहारी. L. 14. C °मिल्लं उव (sic; om. सोल्लं च). L. 15. G दोग्ध्री BCF दोग्धी D दोग्घी. L. 16. BF °णयणाण. L. 17. F °उरु° C ऊरवसाणा C उउज्जं G adds: संयुत्तियम्मि णाण कुणइ उवउज्जं ॥

संचुसिअम्मि उल्लुंटिअं च कागम्मि उलुहंतो ।
णेमीए उंचहिआ उप्पेक्खिअयम्मि उद्दिसिअं ॥ १०९ ॥

उल्लुंटिअं संचूर्णितम् । उलुहंतो काकः । उंचहिआ चक्रधारा । उद्दिसिअं उत्प्रेक्षितम् ॥ यथा ।

असुरेहिं उवरि परिब्भमन्तउलुहंतविरसरोलेहिं ।
हरिचक्कउंचहिअउल्लुंटिअमुद्दिसिअमप्पबलं ॥ ९३ ॥ [१०९]

उब्भासुअं विसोहे गरुआवेसम्मि उव्वहणं ।
उल्लरयं च कवड्डाहरणे रासिम्मि उक्कुरुडी ॥ ११० ॥

उब्भासुअं गतशोभम् । उव्वहणं महानावेशः । उल्लरयं कपर्दाभरणम् । उक्कुरुडी अवकरराशिः । उक्कुरुडो रत्नादीनामपि राशिः ॥ यथा ।

उब्भासुअ सा मेल्लइ उव्वहणं ता खु अग्गओ तीए ।
उल्लरयभूसणो जइ रे णच्चसि चडिअ उक्कुरुडिं ॥ ९४ ॥ [११०]

उच्छल्लिअमुक्खोडिअतज्जम्मि उब्बिबलं जले कलुसे ।
उद्धच्छिअं णिसिद्धे वंकीभूअम्मि उज्जणिअं ॥ १११ ॥

उच्छल्लिअं छिन्नत्वक् । उब्बिबलं कलुषजलम् । उद्धच्छिअं निषिद्धम् । उज्जणिअं वक्रीभूतम् ॥ यथा ।

L. 1. A संभु° BDF संव° C संधु° *cdd.* °यम्मि A उल्लंटियं BF उल्लयं C उलुं° D उत्तु° E उज्झं°. L. 2. EG नेमीए ABDF उवहिया C उंवहिया EG उंचहिया CG उप्पि° E उपे° D उप्पाकियंमि ABCEFG °क्खिय° *cdd.* उद्दिसियं. L. 3. DG उल्लुंटियं BF उल्लंटियं C उल्लिटिअं. *cdd.* उंवहिया. BF उद्दे° *cdd.* °सियं°. L. 5. D *om.* उवरि D °लोलोहिं. L. 6. C 1. hd. °वक्क° G °चक्कं BCDF °उंवहिय° G उंचहिय° BDG °उल्लंटिय° C °उल्लिटिय° F °उल्लुंटिय° *cdd.* °सियम° G °वलं. L. 7. *cdd.* उब्भासुयं G °सोह CDEG गरुया°. L. 8. BF व C रोसि° C उक्क°. L. 9. *cdd.* उब्भासुयं BF उव्वहणं C उव्वाहणं. C 1. hd. कपर्दभिरणं C 2. hd. कपयभिहरणं. L. 10. C उक्करुडी D उकुरडी C उक्करुडो D *om.* from उक्कुरुडो to राशिः ॥ L. 11. *cdd.* उब्भासुय G उब्भरणं C अग्गउ G अग्गाउ. L. 12. C णस्वसि G चाडिए BF चडिय C वडिय D वडिया C उक्कुरुडीं. L. 13. A उत्थल्लिय° BCEG उच्छल्लिय° D उच्छोल्लिय° ABCEFG °क्खोडिय° D °क्खोडिय° E °तज्जम्मि AG उब्बिवलं BCF उब्बिचलं C 2. hd. °वलं D उव्विचलां E उव्विवलं. L. 14. AD उद्धुच्छियं B उंद्धछियं F उंद्दछियं C उद्धिछियं C णिसिद्दे D णिद्धे सिद्धे। *cdd.* °भूयम्मि *cdd.* उज्जणियं. L. 15. G उत्थल्लियं BDF °ल्लियं C °ल्लीयं G उव्विवलं B उब्बिवलं D उव्विविलं. G उद्द° *cdd.* °च्छियं. L. 16. *cdd.* °णियं BF चक्की°.

उब्बिंवला गाईओ तरुणो उच्छल्लिआ य दन्तीहिं ।
उज्जाणिअचावउद्धच्छिआरिमण्डल कहन्ति तुह सिविरं ॥ ९५ ॥ [१११]

णिब्भच्छिअम्मि उज्जीरिअं च उज्जूरिअं झीणे ।
उक्खंडिअमक्कन्ते चोरिअवत्थुम्मि उच्छडिअं ॥ ११२ ॥

उज्जीरिअं निर्भर्त्सितम् । उज्जूरिअं क्षीणम् । शुष्कमित्यन्ये । उक्खंडिअं आक्रान्तम् । उत ओति ओक्खंडिअं इत्यपि । उच्छडिअं चोरितं वस्तु ॥ यथा ।

तुह गुणउच्छडिअमणा विरहोज्जूरिअतणू अ तणुअङ्गी ।
उज्जीरेइ सहीओ कुसुमसरोक्खंडिआ कए तुज्झ ॥ ९६ ॥ [११२]

णीचीकयम्मि उज्जाणिअमुवसग्गो अ मन्दम्मि ।
उप्फुंडिअमत्थुरिए उज्जगुज्जं अकलुसम्मि ॥ ११३ ॥

उज्जाणिअं निम्नीकृतम् । उवसग्गो मन्दः । उप्फुंडिअं आस्तृतम् । उज्जगुज्जं स्वच्छम् ॥ यथा ।

अणउवसग्गपयावयउज्जाणिअरिउ कुमारवाल णिव ।
उप्फुंडिआ तिहुअणे उज्जगुज्जा रमेउ तुह कित्ती ॥ ९७ ॥ [११३]

उद्धच्छवी विसंवाइअम्मि उप्फुंकिआ य रजकीए ।
तह उड्डिअम्मि उक्कासिअं च उच्चारिअं गहिए ॥ ११४ ॥

L. 1. G उब्विंवला BF उब्विंचला C उब्बिवला D उब्विंबला CDG णईउ G उच्छेल्लिया BDF °ल्लिया C °लिया G दंताहिं. L. 2. *cdd.* उज्जाणिय° °च्छिय° D सिबिरं. L. 3. C णिज्झ-त्थियम्मि ABDEFG °च्छियम्मि C उज्जरीयं G उज्जारियं च *cdd.* °रियं E कीणे L. 4. C उखं° D उक्ंं° *cdd.* °डियम° *cdd.* चोरिय° ABCFG उच्छुडियं D °डिउं E उव्वडियं. L. 5. *cdd.* °रियं (twice) G खीणं. C उत्ख° *cdd.* °डियं. L. 6. D *om.* from उत to इत्यपि CG उति. FG उक्कवं° C उत्ख° *cdd.* °डियमित्यपि *cdd.* °डियं. L. 7. *cdd.* °डिय° *cdd.* °रिय°. L. 8. *cdd.* सहीउ G °सरुक्खडि° C °खं° *cdd.* °डिया BF कएज्झ C तुज्ज. L. 9. CDE णीवी° ABDFG उज्जाणियमु° E °णियवुम° DG य A मुंदम्मि E संदम्मि. L. 10. AG उप्फुं-टियम° BF उप्फंडियम° C उप्पुंडिय° D उफुंडियम° E उष्फंडियम° BCEFG °च्छुरिए D °च्छरिए CEG °गुज्जं D उज्जागुज्जगुज्जं. L. 11. *cdd.* उज्जाणियं G °कृतः G मदः. CG °टियं BDF °डियं. C उज्जु° CDG °गुज्जं. L. 13. BCFG °उज्जाणिय°. L. 14. CG उप्फुं-टिया BF °डिया D उफुंटिया BCF तिहुयणे D तिहूयाणो G उज्जगुज्जा C °गुज्जा D उज्जुगुज्जा. L. 15. CF उद्द° D उद्धांच्छविया *cdd.* °इयम्मि AD उप्फं° E उष्फ° G उप्पुं° *cdd.* °किया. L. 16. D तहा ABCDF उद्दियम्मि E उच्छिद्दिय° G उद्दिय° A उक्कामियं BDEFG °सियं C °सियंमि A भ C 1. hd. AD उव्वारियं BC 2. hd. E उच्चारियं F °हियं In G चा is torn. A गहियं D माहीए.

उद्धच्छवी विसंवादितः । उप्फुंकिआ रजकी । उक्कासिअं उत्थितम् । उच्चारिअं गृहीतम् ॥ यथा ।

उक्कासइ उप्फुंकिअघरम्मि वत्थाण पल्लणमिसेण ।
उच्चारिअअणउद्धच्छविसंकेअं वहू सरिउं ॥ ९८ ॥ [११४]

कणिडअए उक्खणिअं संछुसे उच्छुआरं च ।
उज्जोमिआ य रस्सीए उल्लसिअं च उलुकसिअं ॥ ११५ ॥

उक्खणिअं कणिडतम् । उच्छुआरं संछन्नम् । उच्छुआरिअं छादितमिति त्वनेनैव णिजन्तेन सिद्धम् । उज्जोमिआ रश्मिः । उल्लसिअं उलुकसिअं द्वावप्येतौ पुलकितार्थावन्योन्यपर्यायत्वेन निबद्धौ । उद्धुसिअशब्दस्तु उद्धुषितशब्दभवः ॥ यथा ।

उज्जोमीइ वि वद्धं णिसि उल्लसिअं पिअं सहि सरन्ती ।
उक्खणणावावडा वि हु उलुकसिअत्तं कहोच्छुआरेमि ॥ ९९ ॥ [११५]

उच्छेवणं घए उच्चंपिअमुवजंगलं च दीहम्मि ।
उप्पेहडउल्हसिआ उम्मच्छविअं च उब्भडए ॥ ११६ ॥

उच्छेवणं घृतम् । उच्चंपिअं उवजंगलं द्वावप्येतौ दीर्घार्थौ । उप्पेहडं उल्हसिअं उम्मच्छविअं त्रयो ऽप्येत उद्भटार्थाः ॥ यथा ।

उच्चंपिअउप्पेहडभुअजुअ उवजंगलच्छ उल्हसिआ ।
उम्मच्छविअपयावाणलम्मि उच्छेवणं व तुह रिउणो ॥ १०० ॥ [११६]

L. 1. D उप्पुं° BCDF °किया G °सिया *cdd.* उक्कासियं. *cdd.* उच्चारियं. L. 3. D उप्पुं° G उप्फुंकीघरंमि CD वच्छाण. L. 4 *cdd.* उच्चारिय° C °उच्छवि° *cdd.* °संकेयं C बहू D बहु. L. 5. *cdd.* कंडियए E उख° *cdd.* °णियं E सत्थसे G संलसे C °न्ने A उच्छुयारं C उच्छुयारं G उच्छुआरंमि. L. 6. ABCDFG उज्जोमिया E °मि (*om.* आ) A उल्लु° *cdd.* °सियं (twice). L. 7. G उक्खडियं BCDF °णियं BF उत्थु° C उच्छु° *cdd.* °यारं. C उच्छुयारिअं G °यारं. *cdd.* इति तु अनेनैव L. 8. *cdd.* उज्जोमिया. BF रस्मिः D रश्मि *om.* C 1. hd; 2. hd. रज्जू D उन्नुमियां BFG °सियं CDG °कासियं. L. 9. G पुलकितार्थौ अन्यो° (sic). D उद्धुसिय BCFG उद्धुसिय°. C °स्तुद्धु°. L. 10. BDFG वद्धं C वि - - सि उल्ल° *cdd.* °सियं C भरंती D भारंती. L. 11. G उच्छण° C उलक° BDFG °कासियत्तं B कहोच्छु° G °च्छुया°. L. 12. A उत्थेवणं BC उच्छ° D उव्वे° *cdd.* °पियमुव° (G °मव°). L. 13. E उपेह° AD °उल्लासिया BCEG उल्हसिया A उम्मत्थ° ABCDEF °वियं G °रियं. L. 14. *cdd.* °पियं. C शोर्घौ D दीर्घौ C उल्हं° *cdd.* °सियं ; *om.* L. 15. G. C उम्मत्थ° *cdd.* °वियं. *cdd.* ऽप्येते. L. 16. G उच्चंप्पिअ° G °पिय° D °भुयाजुया *cdd.* °सिया. L. 17. C उम्मत्थ° *cdd.* °विय° G °णलणम्मि C °वाणंमि G उच्छिवणं BCF च.

उज्जग्गिरमोसिहे उच्छुरणुच्छुअरणाइ उच्छुवणे ।
उम्हाविअउवललया सुरए तित्तिरहिअम्मि उलुहलिओ ॥११७॥

उज्जग्गिरं औनिद्र्यम् । उच्छुरणं उच्छुअरणं च इक्षुवाटः । उच्छुरणं इक्षुरिति केचित् । उम्हाविअं उवललयं च सुरतम् । उब्भाविअं सुरतमिति तु रमेरुब्भावादेशसिद्धम् । अत्र च । उप्फालइ कथयति । उल्लुंडइ विरेचयति । उल्लालइ उप्पेलइ उन्नमयति । उव्वेल्लइ प्रसरति । उम्मच्छइ वञ्चति । उग्घुसइ मार्ष्टि । उल्लूरइ तुडति । उब्भुत्तइ उत्क्षिपति । उत्थारइ आक्रामति । उक्कुसइ गच्छति । उम्मत्थइ अभ्यागच्छति । उद्धुमाइ पूर्यते । इत्यादयो धात्वादेशेष्वस्माभिरुक्ता इति नोच्यन्ते । उलुहलिओ तृप्तिरहितः । यः कदापि तृप्तिं न जानाति ॥ यथा ।

उम्हाविअउलुहलिअय वयंस माणेसु तत्थ गन्तूण ।
उच्छुरणेसोज्जग्गिरओच्छुअरणगोविआइ उवललयं ॥ १०१ ॥ [११७]

हिअअरसोच्छलणे उग्गुलुंछिआ य उवएइआ करिआ ।
मुसलिम्मि उसणसेणो तह उप्पिंगालिआ करुच्छंगे ॥ ११८ ॥

उग्गुलुंछिआ हृदयरसोच्छलनम् । उवएइआ मद्यपरिवेषणभाण्डम् । उसणसेणो बलभद्रः । उप्पिंगालिआ करोत्सङ्गः ॥ यथा ।

जं जस्स रोअए किर ण हु तस्स तमुग्गुलुंछिअं कुणइ ।
उअ उप्पिंगालिअठिअमुवएइअमुसणसेणस्स ॥ १०२ ॥ [११८]

L. 1. *cdd.* °मोसिहे A उछर° G उच्छुरु° CDE °णाइं. L. 2. *cdd.* उम्हाविय° *cdd.* °रहियम्मि C उलुहुहुंलिउ DG उलुहु° AG °लिउ D °लि. L. 3. G उज्जिरं BF औनि° C 1. hd. उनि° 2. hd. ओनि° D उनिद्रं C *om.* उच्छुअरणं D *om.* च इक्षु. G अच्छु° C उच्छ° L. 4. *cdd.* °वियं G *om.* from उवललयं to उब्भाविअं incl. BF उज्झावियं CD °वियं CG रमेरब्भा°. C °वादेशो सि°. L. 5. C उप्फेलइ D उप्फेउलइ. L. 6. B उन्नमाति, D उन्नमित C उव्वेल्लइ. C उज्झुत्तइ. L. 7. G आका° C आक्रम°. C गच्छइ. BDFG उम्मच्छइ; *om.* C. L. 8. C पूर्याति. CG °हलिउ. L. 9. G *om.* यथा. L. 10. C तुम्हावि° *cdd.* °विय° *cdd.* °हलियय C गत्तंण. L. 11. C उच्छरणेसोज° CG °ग्गिरउ° C °च्छुअर° *cdd.* °गोवियाइ G उवलालियं. L. 12. *cdd.* हियय° G उलुंलिया ABCDEF °छिया *cdd.* उवएइया करिया. L. 13. On मुसलिम्मि a gloss in A = बलभद्र. BF उंप्पिं° C प्पिगा° G उप्पिगा° ABCDFG °गालिया E °गलिया C करुत्थंगो. L. 14. G उग्ग° *cdd.* °छिया *cdd.* उवएइया. L. 15. G बलभद्रः *cdd.* गालिया. L. 16. G रोवए C रोयए BCF °लंछियं DG लुंछियं. L. 17. *cdd* उप्पिंगालियठियमुवएइयमुस°.

उवकयउद्धच्छविअं सज्जिअमुत्तलहओ विडवे ।
उलुउंडिअं पलुट्टे उंबरउप्फं अहूअअब्भुदए ॥ ११९ ॥

उवकयउद्धच्छविअं इति समाहारद्वन्द्वः । उवकययं । कप्रत्ययाभावे उवकयं । तथा उद्धच्छविअं सज्जितम् । यस्तु उवहत्थिअशब्दः सज्जितार्थः स समारचयतेरादेश इतीह नोक्तः । उत्तलहओ विटपः । उत ओति ओत्तलहओ इत्यपि । उलुउंडिअं प्रलुठितम् । विरेचितमिति यावत् । उंबरउप्फं अभूताभ्युदयः ॥ यथा ।

उद्धच्छविउत्तलहयतलम्मि उलुउंडिओरुपेम्माणं ।
रइउवकयाण मिहुणाणोंबरउप्फं व संगमो भाइ ॥ १०३ ॥ [११९]

वलएसु उवलभत्ता उवलयभग्गा य णायव्वा ।
अलिएरण्डेसु णहोदयभंडोत्ताणपत्तया चेअ ॥ १२० ॥

उवलभत्ता तथा उवलयभग्गा वलयानि । अल्येरण्डयोर्यथासंख्येन द्वौ शब्दौ । उण्होदयभंडो भ्रमरः । यस्तु उण्होदयभंडशब्दः पिठरवाची कैश्चिन्निबद्धः सोऽस्माभिः संस्कृतभवत्वादुपेक्षितः । उत्ताणपत्तयं ऐरण्डम् । एरण्डस्येदमैरण्डम् । पत्रप्रायम् ॥ यथा ।

इट्ठोवलभत्ताए उवलयभग्गा सहन्ति तुज्झ करे ।
उण्होदयभंडा कमलम्मि व उत्ताणपत्तसामलया ॥ १०४ ॥ [१२०]

छुरिअग्गमुक्कपुप्फं घेत्तुअ पायङ्गुलीहिं उप्पयणं ।
तं उड्डिआहरणमुच्चुलउलिअं कोउअत्तुरिए ॥ १२१ ॥

L. 1. A °उद्द° BCEFG °वियं *cdd.* सज्जियमु° BF °मुत्तहलउ ACDG °लहउ. L. 2. B उलउं° E उलुओडिय ABCFG °डियं D °डिउ E पल्लट्टे A उम्वर° CDE उम्बर° B °पुप्फं E °उप्फं D अहुअ° A अहूय° with a marginal gloss: अभूताभ्युदये. L. 3. *cdd.* °च्छवियामिति. L. 4. C *om.* तथा *cdd.* °च्छवियं C सज्जित । यतीस्तु. G उवहच्छिविय° BDF उवहच्छिय° C °त्थिय°. G °रचयतेर° BCDF °रवयतेर°. L. 5. B °हल्लओ CF °हल्लउ G °लहउ D उच्छलहओ. C उत् उ (sic) DG उत्ति. CDG उत्त° C °हल्लउ DG °लहउ. L. 6. C उलुउंडिउं BDFG °डियं G प्रलुंटितं BF *om.* विरेचितमिति यावत् BG उंवर° C उम्बरप्फ (sic) D उम्बरपुप्फं F उवरउप्पं. L. 7. C उभुंडि° *cdd.* °डिउरु° G °पिम्माणं. L. 8. C रइउकया° C मिहुणाण उंबरउप्फं G° णाणोंवचरप्फां. L. 9. A वलयेसु AG *om.* उवलभत्ता A उवलभग्गा C उवल°. L. 10. B °सुण्हो° C °मूण्हो° C °भंडो उत्ताणया ADG °वत्तया A चेय C वेय D वेव G चेव. L. 11. A °हत्ता तथा उवलयउग्गा. BF अल्पैरण्डं°. L. 13. BDFG एरंडं *om.* C. C ऐरंडस्ये° D °डस्येदं एरंडं. L. 15. C इठो° C कुज्ज. L. 16. C उत्ताणो° G उत्ताणपत्तालपत्त°. L. 17. G चुरिकाग्ग° ABCEF छुरियग्ग° D च्छुरियाग्ग° DG °मुक्कमुप्फं A° पुप्फं° E °पुप्फं D यत्तुअ CG घेत्तुय. *cdd.* °लीहिं BF उप्पयण. L. 18. E ते C उंड्डिया° ABF उड्डिया° D उड्डिया° E उडिया° A °मुसुल° C °मुद्धुल° 2. hand °लओ D मुव्वल । उलियं (sic) E °मुव्वलउ G °मुच्चुल° *cdd.* °लियं C *om.* लियं कोउ BF °तूरिए C °छुरिए D °तुरिए.

क्षुरिकाग्रमुक्तं पुष्पं पादाङ्गुलीभ्यां गृहीत्वा यदुत्पतनं तदुड्डिआहरणं । यदाह ।

कुसुमं यन्त्रोड्डीय क्षुरिकाग्राल्लाघवेन संगृह्य ।
पादाङ्गुलिभिर्गच्छति तद्विज्ञातव्यमुड्डिआहरणं ॥

उच्चुलउलिअं कौतूहलेन त्वरितयातम् ॥ यथा ।

तुह छुरिअग्गफुरन्तारिमोलिकुसुमुड्डिआहरणं ।
गिद्धा कुणन्ति उच्चुलउलिअकरं खेअरवहूणं ॥ १०५ ॥ [१२१]

पासद्दुएणं परिवत्तणम्मि उत्थल्लपत्थल्ला ।
उत्तिरिविडि उड्डुड्डे उत्तरणवरंडिआ उडुवे ॥ १२२ ॥

उत्थल्लपत्थल्ला पार्श्वद्वयेन परिवर्तनम् । उत इओति ओत्थल्लपत्थल्ला इत्यपि । उत्तिरिविडी ऊर्ध्वोर्ध्वम् । भाण्डादेः स्थापनम् । उत्तरणवरंडिआ उडुपः । समुद्र-नद्यादौ जलतरणोपकरणं प्रवहणादि ॥ यथा ।

भवउत्तरणवरंडिं संभर सव्वसुमणसहा तुज्झ ।
णरगोत्तिरिविडिमज्झे होही उत्थल्लपत्थल्ला ॥ १०६ ॥ [१२२]

॥ अथ द्यक्षरादिक्रमेणैवानेकार्थाः ॥

उद्दं जलणरककुहेसु उड्डुणो दीहउसहेसु ।
उव्वुसं उव्विग्गे उच्छित्ते उब्भडे सुण्णे ॥ १२३ ॥

उद्दं जलमानुषं ककुदं चेति द्व्यर्थम् । उड्डुणो दीर्घो वृषभश्च । उव्वुसं उद्विग्न-मुत्सिक्तमुद्भटं शून्यं चेति चतुरर्थम् ॥ [१२३]

L. 1. C पुप्फं B °ङ्गुल्लि°. B तत् उ° *cdd.* उड्डिया°. L. 3. *cdd.* °ड्डिया°. L. 4. G उच्चु° D उच्छु° BCFG °लियं D °लुयं. L. 5. C मुह च्छु° *cdd.* °रियग्ग° G °रंतावि° *cdd.* °ड्डिया°. L. 6. G उच्चु° C उहु° D उच्छु° CD °लियं° BFG °लिय° DG खेयर° C °बहूणं. L. 7. E पासु° C उछल्ल° F उत्थल्ल° CG °पच्छल्ला D अच्छलूपाच्छला. L. 8. G उत्तरि° B° त्विडि G उड्डुड्डे F उद्दद्दे E उत्तरावि° D °रणरंवा° ABD °डिया A उडुवे CG उडवे D उडपा. L. 9. C उच्छल्लपछ° G °ल्लया B ओउति CG उति *cdd.* उत्थल्ल° C *om.* पत्थल्ल G *om.* इत्यपि. L. 10. G° त्विडी C उर्ध्वोर्ध्वभाण्डा° B °भाडांदेः. BG °डिया CG उडपः. L. 12. BF °वरिंडि C *om.* संभर CG सव्वस्तुम° DG °मनहा C तुज्ज. L. 13. G नरगो° C जंमोत्ति° C °मज्ज्ने 2. hd. °मज्झे C उछल्लपछल्ला. L. 14. B °क्रमेनैव अनेका°. L. 15. E जलणकउ° C उहुणो. L. 16. A उव्वसं D उव्विसं C उच्छुसं C उच्छिन्ने G सुन्ने. L. 17. C जलं मानुषं G उडुणो C उड्डुणो B दीर्घः BF उब्बुसं C उव्वुसं.

विसमोन्नयप्पएसे खिस्से गिवहे अ उड्डाओ ।
विक्खित्तोक्खित्तेसूच्छित्तं उम्मंडमवि हढोव्वत्ते ॥ १२४ ॥

उद्धाओ विषमोन्नतप्रदेशः श्रान्तः संघातश्चेति त्र्यर्थः । उच्छित्तं विक्षिप्तमुत्क्षिप्तं च । उम्मंडं हठ उद्वृत्तं च । हढोव्वत्ते इति समाहारः ॥ [१२४]

उक्खुंडो अ अलाए गिअरे वत्थेगदेसे अ ।
उम्मच्छमसंबद्धे भङ्गीभणिअम्मि कोहे अ ॥ १२५ ॥

उक्खुंडो उल्मुकं निकरो वस्त्रैकदेशश्चेति त्र्यर्थः । उम्मच्छं असंबद्धं भङ्गीभणितं क्रोधश्चेति त्र्यर्थम् ॥ [१२५]

उक्खंडो उप्पीलो उग्घाओ तह य उद्दामो ।
संघायत्थउडेसुं उव्वूरो समहिअत्थे वि ॥ १२६ ॥

उक्खंडो उप्पीलो उग्घाओ उद्दामो इत्येते चत्वारोऽपि शब्दाः संघातार्थाः स्थपुटार्थाश्च । उब्बूरो अधिकार्थः । अपिशब्दात्संघातस्थपुटार्थश्चेति त्र्यर्थः । स्थपुटो विषमोन्नतप्रदेशः ॥ [१२६]

खिस्से सुस्से भीए तहोब्भडक्कन्तपयडवेसेसु ।
उब्बिवं उच्चुल्लं पुण उव्विग्गाधिरूढभीएसु ॥ १२७ ॥

उब्बिबं खिन्नं शून्यं भीतमुद्भटं क्रान्तं प्रकटवेषं चेति षडर्थम् । उच्चुल्लं तु उद्विग्नमधिरूढं भीतं चेति त्र्यर्थम् ॥ [१२७]

L. 1. G विसमुन्नय° G खिन्ने A उद्दाउ C 1. hd. D उद्दाउ. L. 2. A उक्खित्तोक्खि° BF विक्खित्तेसुच्छित्तं (sic) C विक्खित्तेसूच्छित्तं (sic) DE विक्खित्तोक्खित्तेसुंछित्तं (E °त्तोखि°) ADF हडो° E हठो° BF °चत्ते E °व्वते. L. 3. C उद्धाउ. C om. उत्क्षिप्तं. L. 4. C हट्टं F हढ G उद्धृतं B उद्वृतं F उद्धृतं. G हढोव्वत्त C 2. hd. °वत्ते BF हठोबत्वे. L. 5. A उक्खुडो BCF उक्खंडो D उक्खांडो ABCDF णियरे CDG वच्छेग° ABCEFG य. L. 6. BEG °संवद्धे F °संवद्दे *cdd.* °भणियम्मि ABCFG य. L. 7. BF उक्खुडो C उत्खंडो G उल्मंकं. G उम्मच्छमसंब°. L. 9. A उक्खेंडो C उत्खंडो F उखंडो G उक्खंहो ACD उग्घाउ. L. 10. A उछूरो BF उच्चूरो (Thus to be read?) C उछूडो D उद्धूरो EG उव्वूरो ABDFG समहिय° C समहिछे. L. 11. C उखंडो उप्पालो CG उग्घाउ G उदवमो. B शब्दा C स्थपुटार्थे° L. 12. G उव्वूरो BF उच्चूरो C उच्छूरो D उद्धुरो G ऽधिका°. G संघातः. L. 13. G स्थपुट निम्नोन्नतप्र° B विषमोन्नतो देशः. L. 14. G खिन्ने A तहोज्जड°. L. 15. A उब्बिवं C उविषं 2. hd. °व्वं D उच्छिव्वं G उव्विव्वं BF *om.* line 15. A उच्चुल्लं G उव्वुल्लं D उचल्लां A °ग्गावि°. L. 16. BCFG उव्विवं D उविच्छिवं BF खिसं C *om.* शून्य C °मुत्कटं G क्रांत BF क्रीतं C प्रकटं चेति. GC 1. hd. उव्वुल्लं BF उचल्लं G °ल्लं पुनरुद्वि° G तूद्विग्न°.

पडिसद्दकुररविट्ठागव्विट्ठमणोरहेसु उड्डाणो ।
उब्बुक्कं पलविअए संकडए तह बलक्कारे ॥ १२८ ॥

उड्डाणो प्रतिशब्दः कुररो विष्ठा गर्विष्ठो मनोरथश्चेति पञ्चार्थः । उब्बुक्कं प्रलपितं संकटं बलात्कारश्चेति त्र्यर्थम् ॥ [१२८]

मच्छणिअरेसु उंडलमुप्पित्थं तट्ठकुविअविहुरेसु ।
णीरागे गलिए उव्वत्तं उव्वाढमुरुगयदुहेसु ॥ १२९ ॥

उंडलं मत्स्यो निकरश्चेति द्व्यर्थम् । उप्पित्थं त्रस्तं कुपितं विधुरं चेति त्र्यर्थम् । उव्वत्तं नीरागं गलितं चेति द्व्यर्थम् । उव्वट्टं टान्तमिति केचित् । उव्वाढं विस्तीर्णं गतदुःखं चेति द्व्यर्थम् । केचिद्विपूर्वमेनं पठन्ति विउव्वाढं इति ॥ [१२९]

उक्खिसं अवकिसे छसे पासप्पसिढिले अ ।
पङ्कोच्छेहसमूहेसु बहलए तह य उप्पंको ॥ १३० ॥

उक्खिसं अवकीर्णं छन्नं पार्श्वप्रशिथिलं चेति त्र्यर्थम् । उत ओति ओक्खिसं इत्यपि । उप्पंको पङ्क उच्छ्रयः समूहो बहलं चेति चतुरर्थः ॥ [१३०]

उत्तप्पो गव्विअबहुगुणेसु णीविस्समेसु उच्चोलो ।
अणुवायसमेसूच्छुल्लो णिवघणपीवरेसु उम्मल्लो ॥ १३१ ॥

उत्तप्पो गर्वितो ऽधिकगुणश्च । उच्चोलो नीवी खेदश्च । उच्छुल्लो ऽनुवादः खेदश्च । उम्मल्लो नृपो मेघः पीवरश्चेति त्र्यर्थः । उम्मल्लो बलात्कार इति केचित् ॥ [१३१]

L. 1. E पडिसिद्द° C °विद्दा° D °विज्ज° D °गिविट्ठ° CG °गविट्ठ° E °हमाणो°. L. 2. A उवुक्कं BEF उव्वुक्कं CD उच्छुक्कं (*i. e.* उब्बुक्कं) G उव्वुक्क C पवज्ज° ABCDFG °वियए AG वलक्क°. L. 3. G कुररा CG विष्टा G *om.* गर्विष्ठो. G उत्तुक्कं BF उबुक्कं C उच्छुक्कं C 2. hd. उबुक्कं D उव्वुकं. L. 4. G वलात्क°. L. 5. BC1. hd. DF मंव° ABCDF °णिय° G °निय° CD °प्पिच्छं A तट्ठ° BF तड° D तड्ढा° E तत्थ° *cdd.* °कुविय° BF °च्चिहु°. L. 6. AC णीरोगे A उवत्तं BCF उवत्तं A उत्थाढ° G उवा° D उव्वाढगयामुरुदुहेसुं. L. 7. C उप्पिछं BF उत्तं. L. 8. BF उवत्तं C उवंतं C नीरोगं. BF उवट्टं G उव्वत्तं C शांत° F °मिति यावत् BCF उवाढं. L. 9. B वेति G केच्चित्तीद्विमेतं (sic) *cdd.* केच्चित् वि°. *cdd.* विउवाढमिति (G °व्वा° ?) L. 10. EG उक्खिवनं A अवक्खिसे G अक । क्किन्ने (sic) E °किन्ने BF *om.* छसे CD छिसे ABF य C आ D आं. L. 11. E कंपो° A °छुह° CD °च्छेद° ACDG वहलए. L. 12. G उक्खिवनं BF छसं C छिसं. C उत् CG उत्ति *cdd.* उक्खिसमित्यपि (G °ममि°) L. 13. B ओप्पंको पंक: G षंक उच्छय: CG वहलं B वेति. L. 14. A गत्तिय° BCDEFG गव्विय° G °वहु° ACG उव्वोलो. L. 15. E अणुबाय° C °सूल्छुल्लो D °मेसच्छु° D °पीवरवरे उम्मात्तो. L. 16. B गर्वित:अधि° CF अधि° B °गुणश्चे C उवोल्लो. C उच्छुल्लो L. 17. G वला°.

उसुइअो हुंकारे गयणुम्मुहसाणसद्दे अ ।
अहिअअवञ्छिअणिच्छिअतावागणिएसु उव्वरिअं ॥ १३२ ॥

उसुइअो हुंकारो गगनोन्मुखस्य शुनः शब्दश्च । उव्वरिअं अधिकमनीप्सितं निश्चितं तापो ऽगणितं चेति पञ्चार्थम् ॥ [१३२]

काणच्छिअदिट्ठविक्खित्तखित्तचत्तेसु उज्झरिअं ।
उव्वाडुअं परम्मुहणिम्मज्जाएसु सुरएसु ॥ १३३ ॥

उज्झरिअं काणाक्षिदृष्टं विक्षिप्तं क्षिप्तं त्यक्तं चेति चतुरर्थम् । उत अोति अोज्झरिअं इत्यपि । उव्वाडुअं पराङ्मुखसुरतं निर्मर्यादसुरतं च ॥ [१३३]

गीआरामेसूव्वाउलमुरुपुल्लो अपूवखिच्चेसु ।
अहिअप्पमाणवज्जिअमज्जाएसुं च उव्विडिमो ॥ १३४ ॥

उव्वाउलं गीतमुपवनं च । उरुपुल्लो अपूपो धान्यमिश्रा च । उव्विडिमो अधिकप्रमाणो विमुक्तमर्यादश्चेति द्व्यर्थः ॥ [१३४]

उच्छुंडिअो सपत्तिअहरिएसूज्जंगलं हढे दीहे ।
उप्पिंजलं च सुरए धूलीए तह अकित्तीए ॥ १३५ ॥

उच्छुंडिअो सपत्रितः । बाणादिनातिव्यथितः । अपहृतश्चेति द्व्यर्थः । उज्जंगलं बलात्कारो दीर्घं च । उप्पिंजलं सुरतं रजो ऽकीर्तिश्चेति त्र्यर्थम् ॥ [१३५]

L. 1. A उसुाइउ CD उसइउ E उसइअो AD गयणुमुह° C गयणमुहज्झाणं° *cdd.* य. L. 2. A अहिय° E °अवंछिय° G °अवछिय° *cdd.* °यणिछियं° E °भावा° G °तवोग° C °तावग्गाणि° ABF उवरियं G उव्वरिअ CDE उव्वरियं. L. 3. A अुसुइउ C उप्पइउ BCF उवरियं. L. 4. C *om.* निश्चितं *cdd.* अगणितं. L. 5. B काणत्थि° A °विखिल्लखित्तभवेसु D *om.* खित्त D °वत्तेसु C °विक्खितखित्तवत्तेसु A उझ्झरियं CD उज्ज° C 2. hd. उझ्झ° *cdd.* °रियं (E °रिय). L. 6. A उव्वाडुयं BCDF उवाडुयं EG °डुयं C °णिम° A सुएरएसु. L. 7. BFG उज्झरियं C उज्जरियं 2. hd. उझ्झ°. CG उति *cdd.* उज्झरियमित्यपि (C उज्ज°) *cdd.* (G?) उवाडुयं. L. 8. B पराङ्मुख° C निर्मयाद°. L. 9. ABCDFG गीया° ABF °सूवाउल° A °मुरुपल्लो G अपुव्वखिंचिसु E °वकवेवे तु As to खिच compare Marâṭhî खिचडा and खिचडी, °डें Gujarâtî खिचडी, °डो, खिची Sindhî खिचु, खिचिणी Urdû खिचडी a mixture of rice and pulse, medley (as of various grains) &c. L. 10. ABCFG अहिय° AG °पमाण° ABCDFG °वज्जिय° BF उविडिमो L. 11. BF, C 2. hd. (G?) उवा° C गीतसुप°. C °मिश्रा BF उविडिमो G ऽधिक°. L. 13. A उछुंडिउ BCF उच्छुंडिउ D अोच्छुंडिअो ABCDFG सपत्तिय° A °हरिएसुउज्जं° B °एसु° C °गल BF दीहो. L. 14. G तह य कित्तीए. L. 15. C उछुंडिउ G °डिउ *cdd.* °त्रितो G वाणा° C °दिना अति°.

णारणयाणिट्ठेसू॰वाहुलमुम्मालिअं किसोम्मिए ।
उच्चेल्लरं अखेडिअभूमीए जहणरोमे अ ॥ १३६ ॥

उव्वाहुलं औत्सुक्यं द्वेष्यं च । उम्मालिअं कृशमुन्नमितं च । किसोम्मिअं इति समाहारः । उच्चेल्लरं खिलभूमी जघनरोमाणि च । उत ओति ओच्चेल्लरं इत्यपि ॥ [१३६]

रुसिआकुलेसु उम्मच्छिअमुड्डुहिअमूढकुविअउच्छिट्ठे ।
उग्गाहिअं च गहिए उक्खित्तपवट्टिएसुं च ॥ १३७ ॥

उम्मच्छिअं रुषितमाकुलं च । उड्डुहिअं ऊढायाः कुपितमुच्छिष्टं च । ऊढकुविअउच्छिट्ठे इति द्विपदः समाहारः । प्राकृते द्वित्वमपि । तेन उड्डुहिअं इत्यपि । उग्गाहिअं गृहीतमुत्क्षिप्तं प्रवर्तितं चेति त्र्यर्थम् ॥ अत्र । उस्सिक्कइ मुञ्चति उत्क्षिपति च । उत्थंघइ रुणद्धि उत्क्षिपति चेति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ॥ [१३७]

उवकसिओ सण्णिहिए परिसेविअसज्जिएसुं च ।
उलुफुंटिअं च विणिवाडिअम्मि उवसन्तयम्मि तहा ॥ १३८॥

उवकसिओ संनिहितः परिसेवितः सर्जितश्चेति त्र्यर्थः । उलुफुंटिअं विनिपातितं प्रशान्तं च ॥ [१३८]

उच्चत्तवरत्तं पासत्थूलम्मि अणवत्थभमणे अ ।
ऊआ जूआ ऊलो गड्डभङ्गे ऊसणं च रणरणए ॥ १३९ ॥

L. 1. C रणरणयआणि° BD, C 1. hand °सूवा° G °सूप्पाहुलसुम्मा° *cdd.* °लियं. L. 2. AG (D?) उव्वेल्लरं E उव्वि° or उच्चि° C °ल्लरं B अक्खे° ABCDFG °डिय° Cf. Gujarâtî खेडवुं Sindhi खेडणु to cultivate, to plough. BF °रोमो A यं BCFG य D यां. L. 3. G उत्तालियं *cdd.* °लियं G only कृशमुन्नमितमिति समाहारः. L. 4. BF किसोन्नमियं इति C °न्नमयं D °न्नमियमिति G उव्वे° C °लरं. G उत्ति C उति B ओघेल्लरमित्यपि AC उव्वेल्लरमित्यपि D उवेल्लरमित्यपि F उवेल्लरमित्यपि. L. 5. ABCDFG रुसिया° *cdd.* °च्छियमु° *cdd.* °डुहियमू° *cdd.* °कुविय° ADE °उच्चिट्ठे G °उव्विट्ठो. L. 6. A °हिंयं BCDEFG °हियं BE उखित्त C °ह्रि°. L. 7. *cdd.* °च्छियं *cdd.* उडुहियं. B *om.* च *cdd.* °कुविय° B उच्चिट्ठे CF उच्चिट्ठे G उव्विट्ठे G द्विपदसमा°. L. 8. G उडुहेयमित्यपि BF उड्डुहियमित्यपि C उड्डुहियमित्यपि D उहुहियं *cdd.* उग्गाहियं *om.* D. L. 9. G च्चे. C मुंचइ BCFD उच्छुंघइ. L. 11. C उक्कसिउ 2. hd. °ओ E °किसओ ABDFG °सिउ EG सन्नि° C °दिए ABCEFG परिसेविय° D परिसिवेय° G °एसु. L. 12. CF उल° BF °फुटियं ACEG °फुंटियं D उलुंफुंडियांव (sic) *cdd.* °डियम्मि. L. 13. C उक्कसिउ G °सिउ G °सेव्वितः CDG सज्जितश्चेति. *cdd.* °टियं B व. L. 15. ADG उव्वत्त° AG °परत्तं C °च्छूलाम्मि D °च्छूल° E °थूल° CD अणवच्छ° ABDEFG य C या. L. 16. E has ऊकारादिः before ऊआ D has here p. 56, l. 2. BF ऊया A कूआ G जूया E गभंगे.

उच्चत्तवरत्तं पार्श्वयोः स्थूलमसमञ्जसविवर्तनं च ।

॥ अथ व्यत्तरादिक्रमेणैव ऊकारादयः ॥

ऊआ यूका । ऊलो गतिभङ्गः । ऊसणं रणरणकः ॥ यथा ।

ऊआउलवत्थाणं रिऊण गिरिभमणजायऊलाणं ।
पिअविरहऊसणेणं तइ कुविए कह सुहं कुमरवाल ॥ १०७ ॥ [१३९]

ऊसारो कूसारे ऊसअमुवहाणमूसलं पीणे ।
ऊहट्ठं ऊहसिअम्मि ऊरणी तह उरब्भम्मि ॥ १४० ॥

ऊसारो गर्तविशेषः । ऊसअं उपधानम् । शयने मस्तकोत्तम्भनाय यन्निवेश्यते । ऊसलं पीनम् । ऊहट्ठं उपहसितम् । ऊहसिअं इति तु उपहसितशब्दभवं रूपम् । ऊरणी उरभ्रः ॥ यथा ।

ऊसलऊसयतूलिं मोत्तुं सहि णइतडे अहिसरन्ती ।
होहिसि ऊहट्ठपयं पखलन्ती ऊरणि व्व ऊसारे ॥ १०८ ॥ [१४०]

आणन्दिअम्मि ऊणंदिअमूसलिअं सरोमञ्चे ।
विक्खित्ते ऊसाइअमूसाअंतो अ खेअसिढिलम्मि ॥ १४१ ॥

ऊणंदिअं आनन्दितम् । ऊसलिअं सरोमाञ्चम् । ऊसालिअं उल्लसितमिति तु उल्लसिधात्वादेशसिद्धम् । ऊसाइअं विक्षिप्तम् । ऊसाइअं उत्क्षिप्तमिति धनपालः । ऊसाअंतो खेदे सति शिथिलः ॥ यथा ।

ऊसाअंतसरीरं ऊसाइअवलयणिवडणभएण ।
उद्धकरं ऊसलिअं ऊणंदय सुहय विरहतणुइं तं ॥ १०९ ॥ [१४१]

L. 1. G उव्वत्तपरत्तं D उव्वत्ति° BF पाश्वयोः D adds: श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ L. 3. G अआ G रणरणको. L. 4. G ऊया° C °वच्छाणं C °भमणु°. L. 5. *cdd.* पिय° C तुविं BF कुव्विए C कुमार°. L. 6. BFG ऊसयमु°. L. 7. A ऊहड्डं C ऊहट्टं पीहसि° BF ऊसि° ABCDFG °सियम्मि A उरज्जाम्मि. L. 8. G ऊसयं. L. 9. *cdd.* ऊहसियमिति. L. 10. C ऊरभ्रः G उरभ्रो. L. 11. C °ऊसूयत्तलिं BF णइतटे CG णइअडे C सहि°. L. 12. C ऊहट्टु° G पखलिंती BCF व ; *om.* D. L. 13. *cdd.* आणंदियम्मि ऊणंदियमूसलियं. L. 14. *cdd.* ऊसाइयमू° G °सायन्तो BG खेय°. L. 15. *cdd.* ऊणंदियं *cdd.* ऊसलियं *cdd.* °ऊसालियं G °धात्वादेशसिद्धं C °देशे सि° L. 16. *cdd.* ऊसाइयं twice. B इति च धन°. L. 17. G ऊसायंतो. L. 18. *cdd.* ऊसाइय° B *om.* वलय BCF °निवडण°. L. 19. B ऊद्ध°. C उद्द° *cdd.* ऊसलियं. G ऊणंद सुभय BF सुह B °तणुइ.

ऊसुक्किअं विमुक्के ऊमुत्तिअमवहपासघायम्मि ।
ऊसुंभिअऊसुरुसुंभिआ य रुद्धगलरुण्णम्मि ॥ १४२ ॥

ऊसुक्किअं विमुक्तम् । ऊमुत्तिअं उभयपार्श्वघातः । ऊसुंभिअं तथा ऊसुरुसुंभिअं रुद्धगलं रोदनम् । ऊसुंभिअं उल्लसितमिति तु उल्लसिधात्वादेशसिद्धम् ॥ यथा ।

ऊसुक्किअहासाए ऊमुत्तिअदुत्थिआइ तुह विरहे ।
ऊसुंभिएण तीए कयमूसुरुसुंभिअं सहीणं पि ॥ ११० ॥ [१४२]

॥ अथानेकार्थाः ॥

गामे सङ्के ऊरो जिम्भिअपज्जाउलेसु ऊसत्थो ।
ऊसविअं उब्भन्ते तहेअ उद्धीकए होइ ॥ १४३ ॥

ऊरो ग्रामः सङ्घश्च । ऊसत्थो जृम्भितमाकुलश्च । ऊसविअं उद्भ्रान्तमूर्ध्वीकृतं च ॥ [१४३]

॥ अथ एकारादयो व्यञ्जनादिक्रमेण प्रस्तूयन्ते । ऋवर्णलृवर्णयोः प्राकृते प्रयोगाभावात् ॥

एलो कुसले एक्को णेहपरे चन्दणम्मि एक्कंगं ।
एत्तोप्पं एअप्पहुदि अ पविसन्तम्मि एमाणो ॥ १४४ ॥

एलो कुशलः । एक्को स्नेहपरः । एक्कंगं चन्दनम् । एत्तोप्पं एतत्प्रभृतीत्यर्थः । यस्तु एत्तोप्पे एद्दहमेत्तं इति व्याचष्टे सो ऽभिमानचिह्नसूत्रं विवृण्वंस्तदभिप्रायं नाव-

L. 1. *cdd.* ऊसुक्कियं C विसुक्के 2. hd. °मु° G *om.* मुक्के ऊ *cdd.* °त्तिय° BF °मुहयपास° E °मभयपास° D °मुभय° C °पासघंमि. L. 2. *cdd.* ऊसुंभिय° G °ऊसुर° E °शुं° *cdd.* °भिया E रुद्द° C °रुसमि. L. 3. BFG ऊसुक्कियं C ऊमुक्कियं *cdd.* ऊमुत्तियं C °पार्श्वे घातः. *cdd.* °भियं G ऊसुर° BF °सुभियं G °सुंभियं C ऊसुंभियं रुद्द° C 2. hd. रुद्ध°. L. 4. BFG ऊसुंभिय C ऊसुभियं उल्लिसि°. L. 5. *cdd.* ऊसुक्किय° G उम्मुत्तिय° BF °त्तिय° C ऊसुत्तिय° *cdd.* °दुत्थियाइ C तु. L. 6. C ऊसुभिएणं तीए कयसूसुरुसं° G °सुर° *cdd.* °भियं. L. 8. E ऊरे C जंभिव° D जंपिय° ABEFG जिंभिय° E °पव्वाउल्लेसु C 2. hd. ऊसच्छो E ऊसत्थे. L. 9. *cdd.* ऊसवियं C तुज्झंते 2. hd. तुब्भंते ABCFG तहेय D तह य A उद्दी° G उद्दी°. L. 10. G जंभित°. *cdd.* °वियं G उद्भ्रान्तः BF ऊर्द्धीकृतं C ऊर्द्धाकृतं. L. 14. E कुशले E एक्कतं L. 15. ABCFG एय° D एयपय° A °प्पहुडि C °प्पहुंदि BCDEFG य. L. 16. G कुसलः B वंदनं. L. 17. CG °मेत्तमिति BF एद्दहमिति D एद्दहामित्तमिति. C ऋभिमान° G *om.* चिह्न *cdd.* विवृण्वन्तस°.

बुध्यते। यतो देशयन्तरेष्वपि एत्तोप्पं एअप्पहुदि एतावदेव दृश्यते। उदाहृतं चाभिमानचिह्नेनैव स्ववृत्तौ। यथा।

दिअहं थुडुंकिअमुही जूरइ अहए तुमं वहू दिअर।
अम्हं सह कार्यंदि एत्तोप्पं मा करिज्जासु ॥ १११ ॥ इति।

एमाणो प्रविशन् ॥ यथा।

एमाणमयणबाणोद्दिए जरे तीइ तुज्झ एक्काए।
एत्तोप्पंएलाणं एकंगरसो वि णाहिमओ ॥ ११२ ॥

अत्र च। एत्ताहे इदानीम्। एद्दहं इयत्। एक्कारो अयस्कारः। एते शब्दानुशासने साधिता इति नोक्ताः ॥ [१४४]

एक्केक्कममसोसे एक्कणडो तह य कहयम्मि।
सा एमिणिआ जीए सुत्तेण पमिज्जए अङ्गं ॥ १४५ ॥

एक्केक्कमं अन्योन्यम्। एक्कणडो कथकः। एमिणिआ यस्याः स्त्रियाः सूत्रेण शरीरप्रमाणं गृहीत्वा दिक्षु प्रक्षिप्यते कस्मिंश्चिद्देश आचारविशेषे सैवमुच्यते ॥ यथा।

एमिणिआए तीए रूवं दट्ठूण कामसरविद्धा।
एक्केक्कमं कहन्ता तरुणा जायन्ति एक्कणडा ॥ ११३ ॥

अत्र एक्कवई रथ्येत्येकपदीशब्दभवत्वान्नोक्तम् ॥ [१४५]

एक्कघरिल्लो दिअरे सहोसिए एक्कसाहिल्लो।
सा एक्कसिंबली जा सिंबलिपुप्फेहि णवहलिआ ॥ १४६ ॥

एक्कघरिल्लो देवरः। एक्कसाहिल्लो एकस्थानवासी। एक्कसिंबली शाल्मलीपुष्पैर्नवफलिका ॥ यथा।

L. 1. CG एयप्पहुदि BF पयप्प°. L. 2. G °चिह्नेन. G *om.* यथा. L. 3. G दियहं BCF दियसं BG घुडुंकिय° C वुडंकिय° F घुडंकिय° CD अहरे BF दियर C दियरे. L. 4. C कार्यंदि G °दी G करेज्जासु G *om.* इति. L. 6. G °वाणो° C तुज्झ ए (sic). L. 7. BCF एत्तोप्पं° *cdd.* °हिमउ. L. 8. BF एत्तादे C त्ताहे. C °स्कार. L. 10. B एकेक्कममसोएे C एक्कडो G एक्कनडो. L. 11. ABG एमिणिया D जाए A पम्मिज्जए C पमज्जिए. L. 12. G एक्कनडो C °णक्को *cdd.* एमिणिया. C *om.* स्त्रियाः. L. 13. *cdd.* °देशे C °देशे षे *om.* आचारविशे; 2. hd. विशेषे *cdd.* सा एवमु°. L. 14. *cdd.* एमिणियाए BF रूचं C °विद्दा. L. 15. G एक्कनडा BF एक्कण. L. 16. BF एकवई. L. 17. ABCDEF दियरे C सहोसिउ 2. hd. °सिओ G °सि. L. 18. C एक° G एत्थ° BCFG °सिंवली BEFG सिंवलिपु° (E °लि°) AD °पुष्फेहिं BCFG °हिं *cdd.* नव° C नवहि° E °लिआ ABCDFG °लिया, L. 19. G एक्कस्थान°. C एक्कसंबली BFG °सिंवली.

एक्कघरिल्ल ण लज्जसि किमेक्कसाहिल्लमाणुसाणं पि ।
जं एक्कसिंबलिमिसा पुणो पुणो णिअसि मालारिं ॥ ११४ ॥ [१४६]

एक्कल्लपुडिंगं विरलम्बुकणे एणुवासिओ भेके ।
एराणी इन्दाणी पुरंधिआ तव्वयत्था य ॥ १४७ ॥

एक्कल्लपुडिंगं विरलबिन्दुवर्षः । एणुवासिओ भेकः ॥ यथा ।

सुन्दर गोरङ्गीए गोरी अज्जेअ तीइ सुपसस्सा ।
एक्कल्लपुडिंग इ एणुवासिए आगओ सि जं काले ॥ ११५ ॥

अत्र एक्कसरिअशब्दः शीघ्रार्थे निपातेष्वस्माभिरुक्त इति नोक्तः ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

एराणी इन्द्राणी तद्व्रतस्था च स्त्रीति द्व्यर्था ॥ [१४७]

एलविलो धणिओसहा अधम्मरोरप्पिएसु एक्कमुहो ।
ओली कुलपरिवाडी ओज्झमचोक्खम्मि विमलणे ओप्पा ॥ १४८ ॥

एलविलो आढ्यो वृषभश्च । एक्कमुहो निर्धर्मो दरिद्रः प्रियश्चेति त्र्यर्थः ॥

॥ अथ ओकारादयः । ऐकारस्य प्राकृते ऽभावात् ॥ ओली कुलपरिपाटी । पङ्क्तिवाचकस्त्वालीशब्दभवः । ओज्झं अचोक्षम् । ओप्पा शाणादिना मण्यादेर्मार्जनम् ॥ यथा ।

णिवमउडोप्पिअपयणह कित्ती तुज्झ धवलेइ ओज्झं पि ।
ससिकुलभवाण अहवा ओलिसहावो अयं कुमरवाल ॥ ११६ ॥ [१४८]

L. 2. B °सिंवलि° C *om.* पुणो once. BCF णियसि G णियरि L. 3. A °लंबुकणे व एणु° E °कणे. D विरलबिंदुवरसाण (sic) ADG, C 1. hd. °वासिउ After भेके E adds: अथानेकार्थाः L. 4. E पुरिं° *cdd.* °धिया BCF तव्वय° CD °च्छा य. L. 5. B एक्कल्लपुंडिंगं C °डिंगि G °विंदु° C एणि° C 1. hd. G °वासिउ C भेकाः. L. 6. BFG अज्जेय C अह्लेय G तीए G °सन्ना. L. 7. CG आगउ. L. 8. *cdd.* एक्कसरिय° G °घ्रार्थे. L. 9. B अथानेका. L. 10. C च 2. hd. व्व F व *cdd.* स्त्री इति C *om.* द्व्यर्था BDFG द्व्यर्थः L. 11. C एला° ABCEFG °विला ACDFG °उसहा C अधम्मारार° °मुहे 2. hd. °सुहे. L. 12. Before this line E inserts ओकारादिः D अथ ओकारादयः The MSS. constantly confound उ and ओ in the beginning of the words. This v. l. will not be noted in this chapter. E °पडिवाडी A उज्जमचो° BDF °वो° C मइझमवोरेकम्मि E उज्झमचोख° G वऊमचोक्ख° (sic) C ओष्पा. L. 13. C एलाविलो C एक्कसुहो. B दरिद्रश्च. L. 14. C अभावात्. L. 15. *cdd.* °वाचकस्तु आली° C ओझ्मं अवोर्त्तं. C ओष्पा G मध्या°. L. 17. *cdd.* °प्पिय° C ओझ्झं. L. 18. BCDF °कुलहवाण. B अहवा ण अहवा ओलि°.

ओअं वत्ता ओरं रुचिरे करिबन्धखायमोवं च ।
ओसारोसक्का गोवाडोसरिआ हिमम्मि ओग्गीओ ॥ १४९ ॥

ओअं वार्ता । ओरं चारु । ओवं गजादेर्बन्धनार्थं खातम् । ओसारो गोवाटः । ओसक्को अपसृतः । ओग्गीओ नीहारः ॥ यथा ।

चइआजिओवओअं रिउणो ओग्गीअओरजस तुज्झ ।
भीआ ओसारेसुं वसन्ति समराउ ओसक्का ॥ ११७ ॥ [१४९]

केसविवरणे ओच्छिअमोंडलमवि केसगुम्फम्मि ।
ओसिअमबले ओणीवी णिव्वे ओत्थरो वि उच्छाहे ॥ १५० ॥

ओच्छिअं केशविवरणम् । ओंडलं केशगुम्फो धम्मिल्लप्रायः । ओसिओ अबलः । ओणीवी नीव्रम् । ओत्थरो उत्साहः ॥ यथा ।

अणओत्थरोसिआणं जरउडओणीविसङ्कजडिलेसु ।
तुज्झ रिऊणं रसे कहमोच्छिअमोंडलं च केसेसु ॥ ११८ ॥ [१५०]

ओग्गालो ओआलो वहोलए ओत्थओ अ अवसण्णे ।
ओक्किअमुसिए रप्फे ओणिव्वो णीविआइ ओवड्डी ॥ १५१ ॥

ओग्गालो तथा ओआलो अल्पं स्रोतः । ओत्थओ अवसन्नः । ओत्थयं पिहितमित्यन्ये । ओक्किअं उषितम् । वान्तमित्यन्ये । ओणिव्वो वल्मीकः । पिपीलिकोत्खातो मृद्राशिरित्यर्थः । ओवड्डी परिधानैकदेशः ॥ यथा ।

L. 1. E चत्ता BG °वंध°. L. 2. E °रोसुक्का गोचाडो° *cdd.* °सरिया E हिहम्मि ADFG, C 1. hd. उग्गीउ. L. 3. G उयं pro ओवं. L. 4. G ऽपसृतः. L. 5. BFG वइयाजि° C चइया° G °उवउव (sic) *cdd.* उग्गीय° C °उरजस तुझ्झ. L. 6. *cdd.* भीया C समराओ. L. 7. *cdd.* ओछियम° E °डणमवि C °गुंफंमि. L. 8. A ओसियमं बले BDG उसियम° G °वले C ओसियम° C ओणावी AC णिव्वे AB,C 1. hd., DFG उच्छरो E,C 2. hd. ओच्छरो. L. 9. G उंचियं and has यथा before it. B उच्छियं CF °यं B °गुफो In C the words from केशगुंफो to केसेसु l. 12. are written twice. L. 10. BFG अवलः C नीद्रं *cdd.* ओच्छरो. C उच्छाहः. L. 11. BDFG अणओच्छरो° *cdd.* °सियाणं G जरउडवोणी° C[1] °उड° C[2] °उडणीवि° G °जटिलेसु. L. 12. C तुझ्झ C[1] कहमोंछियम° C[2] .कहमोत्थियम° BFG °च्छियम° C[1] *om.* च केसेसु. L. 13. AD उयालो BCF ओयालो C वहोल वहोलए A उत्थउ C ओच्छउ DG उच्छउ CG *om.* अ CE अवसत्ते G,C 2. hd. °न्ने. L. 14. *cdd.* °क्कियमु° A णिउव्वो C ओणिव्वो G उणव्वो *cdd.* णीवियाइ G °याए BCF ओवट्टी D उवाट्टी E उव्वड्डी G उव्वट्टी. L. 15. CF उयालो B ओयालो B श्रोतः BCF ओछओ BF अवसन्नः. C ओच्छयं *cdd.* ओक्कियं. L. 16. BF ओणिव्वो C ओसिव्वो. L. 17. *cdd.* (C?) ओवट्टी C °नैकविशेषः.

बाहोग्गालघणोश्रालपूरिश्रोणिव्वणिग्गयाहिभया ।
गलिश्रोवड्डी तुह रिउवहू वणे श्रोत्थश्रोक्किश्रा लुढइ ॥ ११९ ॥ [१५१]

ओसाओ पहररुजा ओच्छत्तं दन्तधावणए ।
ओसीसं अववत्ते ओवट्टो मेहवारिसेअम्मि ॥ १५२ ॥

श्रोसाश्रो प्रहारपीडा । श्रोच्छत्तं दन्तधावनम् । श्रोसीसं श्रपवृत्तम् । श्रोवट्टो मेघजलसेकः ॥ यथा ।

श्रो श्रोच्छत्तमिसेणं पहिश्रो श्रोसीसिऊण जन्तो वि ।
णवमयणसरोसाश्रो मोडइ श्रोवट्टफुल्लणीवलयं ॥ १२० ॥ [१५२]

ओहंकोहट्टोलिप्पा हासे छन्नरमणमोलुंकी ।
ओलिंभा उद्देही ओचुल्लं चुल्लिएगदेसम्मि ॥ १५३ ॥

श्रोहंको श्रोहट्टो श्रोलिप्पं हासः । श्रोलुंकी छन्नरमणम् । नंष्ट्वा यत्र शिशवः क्रीडन्ति । चक्षुःस्थगनक्रीडेति केचित् । श्रोलिंभा उपदेहिका । श्रोचुल्लं चुल्ल्येकदेशः ॥ यथा ।

श्रोहंकिरि श्रोहट्टं च य श्रोलुंकिं च सारवेसु घरं ।
श्रोचुल्ले श्रोलिंभं दट्टुं श्रोलिप्पिही तुह णणन्दा ॥ १२१ ॥ [१५३]

वलिए ओज्जल्लो गज्जिअम्मि ओअंकओज्जाया ।
दीहरमुहरझुणीए ओरल्ली ओल्लणी सिहरिणीए ॥ १५४ ॥

L. 1. *cdd.* वाहो° *cdd.* °घणोयाल° G °पूरिउणिव्वग्गया° C °णिब°. L. 2. G गलिउव्वड्डी B °वड्डी C °उड्डी F °वड्डी C रिश्रोहूण *om.* वणे B श्रोत्थतुक्किया CG °क्किया BF लुडइ C लुढई. L. 4. G उसीयं *cdd.* श्रपवत्ते A उवड्डो C श्रोहो EG उवट्टो A महवारि° AB °सेयम्मि G °वारिवरिसम्मि. L. 5. C श्रोछ्रतं G उलत्तं. BF श्रोसासं C श्रोवट्टो. L. 7. G उ उच्छत्त° C श्रोमछ्° G °मिसेण G उसीसिउण. L. 8. G °सरोजाउ C श्रोवट्ट° G उवट्ट° C °णावलयं. L. 9. A °हड्डो° E °हट्टो° A °लिप्पा G छन्नरवण° C °लुंका. L. 10. C श्रोलुंभा C श्रोद्देही BF श्रोघुल्लं C श्रोवुल्लं D उवुल्लां E उबल्लं G उच्चुल्लं C चुलि° ABCDF °एक°. L. 11. G उहक्को C श्रोलुंका G उलुकी G लन्नरवणं C °रगणं 2. hd. °रमणं. C नष्ट्रा. L. 12. C श्रोनिभा G उमिभा BF श्रोघुल्लु C श्रोवुल्लं. C घुल्ल्यैक° G चुल्ये° C 1. hd. *om.* यथा. L. 14. C श्रोहकिंरि G उहकिंरि C हट्टं (sic) C सारवेस. L. 15. C श्रोवुल्ले C श्रोलुंभं दट्टु श्रो° तु ण°. L. 16. BCEFG वलिए C श्रोझुल्लो C गज्झिस° *cdd.* °यम्मि G उयंक° C °उझ्झाया ABCDFG °ज्जाया. L. 17. A °मुहुरझुणिए E °मुहर° G उरणी ABCDF सिहरणीए.

ओज्जल्लो बलवान् । ओअंको तथा ओज्जाओ गर्जितम् । ओरल्ली दीर्घमधुरध्वनिः । ओल्लणी मार्जिता ॥ यथा ।

ओज्जल्लभडोज्जाअं करिओअंकं च सुणिअ संगामे ।
ओल्लणिमहुरोरल्लीमुहला जे हुन्ति ते पुरिसा ॥ १२२ ॥ [१५४]

ओसणमुव्वेअम्मि अ ओरिल्लो अइरकालम्मि ।
ओड्डणमुत्तरिए ओइत्तं ओइत्तणं च परिहाणे ॥ १५५ ॥

ओसणं उद्वेगः । ओरिल्लो अचिरकालः । ओड्डणं उत्तरीयम् । ओइत्तं तथा ओइत्तणं परिधानम् ॥ यथा ।

ओरिल्लमयणवत्तोसणाइ ओइत्तणम्मि ल्हसिअम्मि ।
परिहिअमोड्डणमोड्डिअमोइत्तं तुज्झ दंसणतुराए ॥ १२३ ॥ [१५५]

ओडड्डं रत्ते ओलत्थो दलिए णयम्मि ओहत्तो ।
ओसक्कं तुडिए ओरुंजं णत्थि त्ति भणिअकीलाए ॥ १५६ ॥

ओडड्डं रक्तम् । ओलत्थो विदारितः । ओहत्तो अवनतः । ओसक्कं त्रुटितम् । ओरुंजं नास्तीति भणितगर्भा क्रीडा ॥ यथा ।

असोडड्डो दइओ तुह ओहत्तो वि णवणहोलत्थो ।
ओरुंजं मुकुलिओ मा मह ओसक्कणेहिआ होसु ॥ १२४ ॥ [१५६]

विहलम्मि ओहुडं ओहुरं च खिन्नम्मि ओव्वरो णिअरे ।
ओसुद्धं विणिवडिअम्मि ओज्झरी अन्तआवरणे ॥ १५७ ॥

L. 1. C ओझल्लो 2. hd. °मु° C ओझ्झाउ 2. hd. °ओ. L. 2. B °ध्वनिः G उत्तणी. L. 3. C ओझल्ल° G °लडो° C °झायं BCF सुणिय G मुणिय. L. 4. G °मुहला C °मुहुजा G हि pro जे G *om.* ते. L 5. G °सुव्वेयम्मि D °व्वेयम्मि A °मुव्वेअ° ABCDFG व G उइल्लो. L. 6. E ओढण° G उहण° A उइत्तउइत्तणं. L. 7. G *om.* ओसणं G उहणं. L. 8. CG ओइत्तणं च परि°. L. 9. G °घत्तो° C णहसिययंमि BFG °सियंमि. L. 10. *cdd.* परिहियमोहण° (C °ड्डु) BFG °मोहियम° C °हि° C तुझ्झ. L. 11. B ओडहं G उडहं *cdd.* ओलच्छो G दलिए अ AE णतम्मि BCF णतंमि D णतस्सिम्मि. L. 12. B ओसक्कं G उसक्क: B ओरंजं CG णच्छि *cdd.* भणिय°. L. 13. C ओडड्डुं G ओडड्डं *cdd.* °च्छो B °रित. G ओसक्कं. L. 15. BF °डहो C °डड्डो G °डहो G उणत्तो G णवलणहोणछो. BCF °लच्छो. L. 16. C मुकुलिओ G °लिउ G उसक्काण° *cdd.* °हिया. L. 17. A खिणम्मि G खिन्नम्मि *cdd.* णियरे. L. 18. *cdd.* °वडियम्मि A ओज्जरी E उज्झरिव C ओझ्झरी C यंतआव°.

ओहुडं विफलम् । ओहुरं खिन्नम् । ओहुरं अवनतं स्रस्तं चेत्यवन्तिसुन्दरी । यदुदाहरति स्म ।

खणमित्तकलुसिआए लुलिआलयवल्लरीसमोत्थरिअं ।
भमरभरोहुरयं पङ्कयं व भरिमो मुहं तीए ॥ १२५ ॥
किं तं पि हु वीसरिअं णिक्खिव जं गुरुअणस्स मज्झम्मि ।
अहिधाविऊण गहिओ तं ओहुरउत्तरीआए ॥ १२६ ॥

ओवरो निकरः । कप्रत्यये ओवरओ । ओसुद्धं विनिपतितम् । ओज्झरी अन्त्रावरणम् ॥ यथा ।

पहरोसुद्धहओज्झरिओवरखलणोहुरा रणा रिउणो ।
तुह कुमरवाल ओहुडभुअदण्डा जन्ति रसेसु ॥ १२७ ॥ [१५७]

ओसित्तं ओलित्ते अहिहूए ओहुओग्गिओणुणया ।
ओइल्लं आरूढे ओसीओहाइआ य हेट्ठमुहे ॥ १५८ ॥

ओसित्तं उपलिप्तम् । ओहुओ ओग्गिओ ओणुणओ एते त्रयो ऽप्यभिभूतार्थाः । ओइल्लं आरूढम् । ओसीओ तथा ओहाइओ अधोमुखः ॥ यथा ।

ओइल्ले गयमोग्गिअगिरिं मओसित्तमुहमणोसीअं ।
तइ ओहुअहरिचरिए ओणुणओहाइआ हुआ रिउणो ॥ १२८ ॥ [१५८]

ओलित्ती ओलिप्पंती असिदोसम्मि ओकणी जूआ ।
ओज्झायं ओहट्टिअमसं पेल्लिअ करेण जं गहिअं ॥ १५९ ॥

L. 1. G ओहुडं *cdd.* ओहुरमवनतं. C वेत्य° G चेति वंति°. L. 3. *cdd.* °कलुसियाए BFG लुलिया° BCF °समोछ्रइयं G °समोछरियं. L. 4. G °हुरियं BF च सरिमो G मुहीए (sic). L. 5. C विस° *cdd.* °रियं G गुरुयणस्स. L. 6. G *om.* तं C 1. hd. ओहुरओत्तरझ्झाए 2. hd. °उत्तर° G °रउउत्तरी° BFG °रीयाए. L. 7. C ओझ्झरीयं शवरण 2. hd. आवरणं. L. 9. C पहरोसुद्दहभूओवझ्झरिओवरखलणो (sic. all). L. 10. C जंते. L. 11. G अवलित्ते C 1. hd. बहुओ° G °ग्गिअगुणया. L. 12. *cdd.* °हाइया BF हेहमुहे C 1. hd. °सुहे. L. 13. G उहयं उग्गीउ C ओहु *om.* ओ ओग्गिओ C 2. hd. has ओग्गि G उणुउ. *cdd.* त्रयो ऽपि अभि° G ऊसीउ. L. 14. C अधोमुखम्. L. 15. *cdd.* °मोग्गिय° C °गिरि C °सुहम°. L. 16. C तेइ हुआहिरिचरिए *cdd.* °हाइया. L. 17. A उप्पंती G उलिप्पत्ती E जुया. L. 18. C ओझ्झायं C ओहिट्टियम° A °हियम° BF °हियम° D उंहिट्ठियाम° G °हट्टियमसं C पल्लिय ABDFG पेल्लिय AD गहिय BCF गहियं.

ओलित्ती तथा ओलिप्पंती खड्गादिदोषः । ओक्कणी यूका । ओज्झायं तथा ओहट्टिअं अन्यं प्रेर्य यत्करेण गृहीतम् ॥ यथा ।

> छुरिओलित्ती असिओलिप्पंती ओक्कणी अ णववत्थे ।
> कहइ रिऊण तए जसमोहट्टिअयं सिरिं च ओज्झायं ॥ १२९ ॥ [१५९]

सेणे ओलयओलावया य फलहग्गलाइ ओहडणी ।
ओलअणी णववहुआ ओलइणी दइअभूआ य ॥ १६० ॥

ओलओ तथा ओलावओ श्येनपक्षी । ओलओ अपलाप इत्यन्ये । अत्र । ओहइ अवतरति । अयं धात्वादेशेषूक्तत्वान्नोक्तः । ओमाल-ओज्झर-ओसत्तशब्दा निर्माल्य-निर्झर-अवसक्तशब्दभवा इति नोक्ताः । ओहडणी फलहकार्गला । ओलअणी नववधूः । ओलइणी दयितीभूता ॥ यथा ॥

> ओलइणी ओलअणी रिऊण ओलयपिए रणे खग्गो ।
> ओहडणिदीहभुअ तुह भडचडओलावओ रुआवेइ ॥ १३० ॥ [१६०]

ओसुंखिअं च उप्पेक्खिए अलिन्दम्मि ओसरिआ ।
ओआवलो अ बालायवम्मि ओहाडणी पिहाणीए ॥ १६१ ॥

ओसुंखिअं उत्प्रेक्षितम् । ओसरिआ अलिन्दः । ओआवलो बालातपः । ओहाडणी पिधानी ॥ यथा ।

> ओसुंखिअ पिअमिन्तं ओआवलमोसरिं सरन्तं च ।
> णन्दीइ खिविअ जारं असईं ओहाडणिं देइ ॥ १३१ ॥ [१६१]

L. 1. G ओलिप्पत्ती. C ओझ्झायं L. 2. B ओहहियं CG (F?) °ह्यिं. L. 3. C °लत्ती G °लिपत्ती G णवचत्थे C णववत्थे. L. 4. B °हट्टियय G °हट्टेअअं C सिरि च ओझ्झायं. L. 5. CG फलग्गलाइ. L. 6. C ओलहणी D उलहणी G ओलयणी A णववहुया D णवहूआ E णवहुया BCG °वहुया A उलअणी G उलइणी दइयभूया twice. *cdd.* दइय° EG °भूया. L. 7. B श्यपेतपक्षी G श्येनः पक्षी. L. 8. C अवतरि C °देषूक्त° BF धात्वादेशत्वान्नोक्तः. C °ओझ्झर° B निमाल्य° C निमल्यि°. L. 9. G अवष्वक°. L. 10. C ओलयिणी G ओलयणी C ओलायिणी G ओलइनी. L. 11. CG ओलयणी C अलआणी G ओलयणी G उलाप्पिए C °तिए. L. 12. B ओहडणी° C °भुय G °चडउ-रुलावउ B रुआवेइ G रुयावेइ. L. 13. A ओसुंखिउं AE उप्पेखिए C अलिंदिमि ABCDFG °रिया. L. 14. E °वलो G उयावलो A य BCFG वाला° E °चम्मि E पिहाणाए. L. 15. *cdd.* ओसुंखियं BCF ओसरिया C अलिंहः G वाला° L. 16. C ओहाडणा. L. 17. *cdd.* ओसुंखिय पियमितं C °लमोसार. L. 18. BG खिविय C देई.

ओआअवो वि अत्थक्खणम्मि ओवट्टिअं च चाडुम्मि ।
ओअग्घिअमोसिंघिअमङ्गपिणद्धम्मि ओलइअं ॥ १६२ ॥

ओआअवो अस्तसमयः । ओवट्टिअं चाटु । ओअग्घिअं ओसिंघिअं । घ्रातमित्यर्थः । ओसिंघिअशब्दो ऽपि देश्य एव । अनया तु भङ्ग्या निबद्धः । ओलइअं अङ्गे पिनद्धम् । यथा ।

ण हु ओअग्घइ कमलं ओलइअं ण सहए जलइं पि ।
ओवट्टिएहि ओआअवे वि ओसिंघए ण सा असणं ॥ १३२ ॥ [१६२]

ओलुंपओ अ तविआहत्थे ओहीरिअं च उग्गीए ।
सुत्ते ओल्लरिओ विहिकयम्मि ओसाणिहाणं च ॥ १६३ ॥

ओलुंपओ तापिकाहस्तः । ओहीरिअं उद्गीतम् । अवसन्नमित्यन्ये । यस्तु ओहीरिअशब्दो निद्रार्थः स धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । ओल्लरिओ सुप्तः । ओसाणिहाणं विधिवदनुष्ठितम् ॥ यथा ।

णिसि ओल्लरणे ओसाणिहाणिअं किं पि तीइ जं तुमए ।
तं चिअ ओहीरइ सा ओलुंपयकम्मवावडा वि दिणे ॥ १३३ ॥

अत्र । ओरुम्माइ उद्वाति । ओहामइ तोलयति । ओलुंडइ विरेचयति । ओलुक्कइ तेजयति । ओग्गालइ रोमन्थयति । ओरसइ अवतरति । ओअंदइ ओद्दालइ आच्छिनत्ति । ओअग्गइ व्याप्नोति । ओहावइ आक्रामति । ओवासइ अवकाशते । ओअक्खइ पश्यति । ओवाहइ अवगाहते । एते धात्वादेशेष्वस्माभिरुक्ता इति नोच्यन्ते ॥ [१६३]

L. 1. BF ओआअणो C ओआववो वि अच्छ° G उहहियं A °ह्रियं BCFG °हियं D °ह्रियं BCF वाडु° E चाडु°. L. 2. cdd. ओअग्घियमोसिंघियम° C °णाइंमि E °णधम्मि EG ओलइयं. L. 3. C ओआयवो G ओआ B ओवहियं CF °हियं G उआहिअं C वाडु cdd. ओआग्घियं. BCF ओसिंघियं. L. 4. B ओसिंघियशब्दो C उसिंघिय° C ओलइयं. L. 5. G अंगपिनद्धं. L. 6. BF ओहग्घइ C ओअग्घ C ओलइयं G उअइअं cdd. न C जलइंमि. L. 7. G उआहि° C °हि° cdd. °एहिं BF ओआअवेहिं C ओआअव वि G उआवे वि ओसिंघिए. L. 8. A ताविया° BFDEG तविया° C तंविया° BF ओदी° E ओह° cdd. °रियं G उग्गीवे. L. 9. G °णियाणं E °हाणिं. L. 10. C ओलुओ BCF ओहीरियं. L. 11. BCF ओहीरय° G °रिय°. L. 12. G °नुष्टितं. L. 13. C ओल्लररेणे BF तिइ C तीइं जं बुमए. L. 14. cdd. च्चिय (C l. hd. विय) G उलिंपय° C °पइ° BF °वावडा. L. 15. C ओरम्माइ G °म्मा C ओहाति. L. 16. C ओसक्कइ. C (F?) G ओसरइ. L. 17. G उअअइ C ओअग्गइ व्याप्नोति । ओअग्गइ व्याहावइ आक्रामति (sic). G °काशाति L. 18. BF ओक्खइ.

॥ अथानेकार्थाः ॥

णिसजलहिमेसु ओसा सेवयअपहावलेसु ओलुग्गो ।
ओआली असिदोसोली ओलुट्टमघडन्तमिच्छासु ॥ १६४ ॥

ओसा निशाजलं हिमं चेति द्व्यर्था । ओलुग्गो सेवको निश्छायो निःस्थामा चेति त्र्यर्थः । ओआली खड्गदोषः पङ्क्तिश्चेति द्व्यर्था । ओलुट्टं अघटमानं मिथ्या च ॥ [१६४]

ओअल्लो पल्हत्थपकम्पगोवाडलम्बमाणेसु ।
ओरत्तो वि विदारिअगव्विट्ठकुसुम्भरत्तेसु ॥ १६५ ॥

ओअल्लो पर्यस्तः कम्पो गोवाटो लम्बमानश्चेति चतुरर्थः । ओरत्तो विदारितो गर्विष्ठः कुसुम्भरक्तश्चेति त्र्यर्थः ॥ [१६५]

ओहट्टो ओसरिए अवगुण्ठणणीविआसुं च ।
गामेसहरिअआणाबन्धणखाएसु ओआओ ॥ १६६ ॥

ओहट्टो अपसृतो ऽवगुण्ठनं नीवी चेति त्र्यर्थः । ओआओ ग्रामाधीशो ऽपहृत आज्ञा हस्त्यादीनां बन्धनार्थं खातं चेति चतुरर्थः ॥ [१६६]

ओहारो कच्छवए अन्तरदीवम्मि भागे अ ।
ओविअमारोविअरुसचाडुमुक्केसु हरिए अ ॥ १६७ ॥

ओहारो कच्छपो नद्यादीनामन्तर्द्वीपमंशश्चेति त्र्यर्थः । ओविअं आरोपितं रुदितं चाटु मुक्तं हृतं चेति पञ्चार्थम् ॥ [१६७]

L. 1. B *om* अथ. L. 2. BDFG णिसिजल° C निसि° E हिमेस C *om.* from ओसा to °वलेसु E सेवयपहा° ADEG °वलेसु AC ओलग्गो. L. 3. C °दोसाली G °दोसो *om.* ली A उलहमघडत्तंमिज्ञासु E °मजडंत°. L. 4. G निसा° C द्व्यर्थाः CFG निच्छायः B निश्छायः BFG निस्थामा C निस्थामो. L. 5. G अआली C ओयाली. G पंक्तिःश्चति C *om.* श्चेति द्व्यर्था G ओलुट्टं. L. 6. A पल्हछ° C पल्हच्छ° E पल्लत्थ° C °गोवडे° A °लंबमाणेसु. L. 7. ABFG विदारिय° C विदोरिय° A °गव्विट्ठ° C °गविट्ठ° A °भत्तेसु. L. 8. C कंपा C गोवाटः BF गोवाडो. L. 9. BG गर्विष्टः L. 10. C ओहट्टो A °गुंछण° C वा. L. 11. A गामेसं° ABCFG °हरिय° G °बंधण°. L. 12. C 1. hd. G ओअहो C अपसृतः अव°. C °धीशः अप°. L. 14. A भागेसु BCFG य. L. 15. A उविअम° BCEFG ओविय° *cdd.* °रोविय° C °रुसे° E °चाटु° C 1. hd. °मुक्केसु BCFG य. L. 16. CF ओवितं BG ओवियमारो° C *om* रुदितं L. 17. B वाटु C हतं 2. hd. हतं G पंचार्थः.

ओहित्थं च विसाए रहसम्मि विआरिए तह य ।
चन्दणसिलासु ओहंसो ओसण्विअमसोहसादेसु ॥ १६८ ॥

ओहित्थं विषादो रभसो विचारितं चेति त्र्यर्थम् । ओहंसो चन्दनं चन्दनघर्षण-शिला चेति द्व्यर्थः । ओसण्विअं गतशोभमवसादश्च ॥ [१६८]

ओसिंघिअम्मि चन्दणघसणसिलाए अ ओहरिसो ।
ओत्थरिओ अक्कन्ते अक्कममाणे अ णायव्वो ॥ १६९ ॥

ओहरिसो घ्रातश्चन्दनघर्षणशिला च । ओत्थरिओ आक्रान्त आक्रममाणश्च ॥ [१६९]

ओसाअंतो जिम्भालसम्मि सीअन्तसविअणेसु च ।
ओघसरो अ अणत्थे घराण वारिप्पवाहे अ ॥ १७० ॥

ओसाअंतो जृम्भालसः सीदन् सवेदनश्चेति त्र्यर्थः । ओघसरो अनर्थो गृहवारि-प्रवाहश्च । [१७०]

हेट्ठामुहकाणेक्खिअआकिसेसुं च ओसरिअं ।
ओहंपिअं च ओरंपिअं च अक्कन्तणट्ठेसु ॥ १७१ ॥

ओसरिअं अधोमुखमक्षिनिकोच आकीर्णं चेति त्र्यर्थम् । ओहंपिअं आक्रान्तं नष्टं च । एवम् ओरंपिअं । चकारौ द्वयोरपि द्व्यर्थतासूचकौ । यदाह । ओहंपिअओरंपि-अशब्दौ नष्टे तथाक्रान्ते ॥ न चात्र यथासंख्यभ्रमः । ओहंपिअं ओरंपिअं इत्यन्यो-न्यपर्यायतया सर्वैरभिधानात् । भिन्नार्थानां ह्यन्योन्यपर्यायत्वं न घटत इति ॥ [१७१]

L. 1. A उहिल्ल घ विभाए (sic) C ओहिच्छं G ओहिन्ड BCEFG वियारिए. L. 2. A उसत्तिगमसोह° BF ओसघियमसोंदेसु C ओसघिअमसोहमोदेसु DE ओसण्वियम°. L. 3. C ओहिच्छं B त्र्यर्थः. L. 4. BCF ओसघियं. G °सादश्चेति C °सादश्चेति द्व्यर्थम् । L. 5. A उसिंघ्वियंमि B °घियंमि CF ओसंघियंमि G उसिण्पियंमि E ओसिग्घियम्मि A चंदणमि-सणसिल्लाए G °शिलाए A त BCFG य. L. 6. A उछरेउ C ओच्छरिओ G अछरिओ A अक्कुच्चि (sic) अक्कमणाणे cdd. य C णेयणेयव्वो. L. 7. B °सिला CG ओच्छरिओ. L. 8. A सीसंत° BCEFG सीयंत° A °सवेयणेसु भ BCF सवियणेसुं G सघिय°. L. 9. C 1. hd. अप्पसरो EG य BF अणच्छे G अणत्ते A चराण वारेप्पवाहेयं E वारिप्पभावो BCEF य. L. 10. C जम्भा अलसः B °लस G सचेतनश्चेति. L. 12. E हेक्का° C हेट्ठो-मुहक्यण° AE °क्खिय° BCF °च्छिय° G °च्छिअ° C °आकि° E °सेसुं ACE ओसरियं BF उरियं. L. 13. cdd. °पियं twice. A च रंपिय and in margin च उ to be inserted before रं° G °णट्ठेसु. L. 14. BCF °रियं B °निकोनिकोच. cdd. °पियं (twice). L. 15. CG °पियओरंपिय°. L. 16. G °क्रंते. G °पियं C °पियंत cdd. ओरंपियमिति अन्यो°. L. 17. cdd. हि अन्यो° BCF घटते C om. इति.

ओअग्गिअमहिहूए केसाईपुञ्जकरणे अ ।
अण्णासत्ते तण्हापरे अ ओलेहडो पवुड्ढे अ ॥ १७२ ॥

ओअग्गिअं अभिभूतं केशादीनां पुञ्जीकरणं च । ओलेहडो अन्यासक्तस्तृष्णापरः प्रवृद्धश्चेति त्र्यर्थः ॥ [१७२]

चन्दणरइजोग्गे ओवसेरमोहसिअमंसुअधुएसु ।
ओसिक्खिअं च गमणव्वाघाए अरइणिहिए अ ॥ १७३ ॥

ओवसेरं चन्दनं रतियोग्यं चेति द्व्यर्थम् । चन्दणरइजोग्गे इति समाहारद्वन्द्वः । ओहसिअं वस्त्रं धूतं चेति द्व्यर्थम् । उपहसितार्थस्तु ओहसिअशब्दः संस्कृतभव एव । ओसिक्खिअं गतिव्याघातो ऽरतिनिहितं च ॥ [१७३]

ओहरणं विणिवाडणमत्थस्सारोवणं चेअ ।
परओ ठिअसंजोए उकारओकारविणिमओ होइ ॥ १७४ ॥

ओहरणं विनिपातनमसंभवतो ऽप्यर्थस्य संभावनं च । अत्र ओंबालइ छादयति प्लावयति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोच्यते । इह च क्वचिदुकारस्थान ओकारं पठन्ति ओकारस्थाने च उकारम् । तत्र विषयविभागो दर्श्यते । परतः स्थिते संयोग उकारओकारयोर्विपर्ययो भवति । यथा । उक्कंदी ओक्कंदी । उक्खली ओक्खली । इत्यादि । एतच्चोपलक्षणमिकारएकारयोरपि । यथा । इल्लो एल्लो दरिद्रः । इत्यादि । यदस्मराम । ओत्संयोगे । इत एद्वा । ह्रस्वः संयोगे । इति च ॥ [१७४]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां स्वोपज्ञदेशीनाममालायां प्रथमो वर्गः ॥

L. 1. BCEFG °ग्गियम° G °भूए ABCFG य. L. 2. BG अण्णा° E °सत्ते B पवुड्ढे CEFG पवुड्ढे cdd. य. L. 3. BCF ओअग्गियं BF प्रतिभूतं. G ऽन्यासक्तः L. 5. E °जुग्गे cdd. °हसियमं° ABCFG °सुय°. L. 6. cdd. °क्खियं ABCFG य. L. 7. G °जोग्ग. L. 8. BG ओहसियं. B ओहसिय° C उपहसिय° G उहसिय°. L. 9 cdd. °क्खियं BCF अरति°. L. 10. E ओहरण BCF °मच्छस्सा° G °मच्छसा° ACFG चेय B वेय. L. 11. ABCDFG परउ ABF ठिय° CE ठिय° G ठिय D विया (*i.e.* ठिय) G °संज्जेए E विणिम्मिओ F विणिमयो C होई. L. 12. G *om.* च. BG ओम्वालइ C उम्बालइ. L. 13. C धात्वादेषूक्त C *om.* च cdd. °स्थाने C ins. ओकारस्थाने. L. 14. BF *om.* च. cdd. पुरः instead of परतः cdd. संयोगे. L. 15. BCF उकारयोर्वि° G उकारउकारयोर्वि°. L 16. cdd. °लक्षणं इकार° G इकारयोर° C एकारति पि (2. hd. °रे). cdd. दरिद्र. L. 17. C °स्मरामः. cdd. उत्संयोगे C *om.* इत C एतद्वाव see Siddhah. I, 116. 85. 84. L. 18. A adds in margin: स्वरवर्ग्गः BCDFG read इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां स्वोपज्ञदेशीशब्दसंग्रहवृत्तौ प्रथमः स्वरवर्गः । अन्यार्थं (D म G अन्याः)॥ ८०२ ॥ E only इति प्रथमः स्वरवर्गः ॥

संगृहीताः स्वरादयः शब्दाः । इदानीं व्यञ्जनादयः संगृह्यन्ते । ते ऽपि वर्गक्रमेणेति कवर्गादयो ऽक्षरादिक्रमेण स्वरक्रमेण च प्रस्तूयन्ते ।

अन्धिअकवड्डिआसुं कत्ताओ मूलए कंदी ।
कंतू कामे कंची मुसलाणणलोहवलयम्मि ॥ १ ॥

कत्ता आन्धिकाद्यूतकपर्दिका । कंदी मूलकशाकम् । कंतू कामः । कंची मुसलमुखे लोहवलयम् ॥ यथा ।

मुसलमुहं कंचीए कच्छपएसो अ कंदीहिं ।
कत्ताहि वड्डजूअं रईइ कंतू अ सोहन्ति ॥ १ ॥ [१]

कल्ला कविसं मज्जे कलिकल्लोला विवक्खम्मि ।
कच्चं कोड्डुंवं कज्जे कस्सो कच्छरो अ पङ्कम्मि ॥ २ ॥

कल्ला तथा कविसं मद्यम् । कल्लाशब्दः कल्याशब्दभवो ऽप्यस्ति । स तु कवीनां नातिप्रसिद्धः । कली तथा कल्लोलो शत्रुः । कच्चं तथा कोड्डुंवं कार्यम् । कस्सो तथा कच्छरो पङ्कः ॥ यथा ।

पिअ काविसकच्छर तुमं कल्लं कस्सं व मुञ्च इमिणा हि ।
कल्लोलाकलिकच्चाकोड्डुंवाणं मुणिज्जइ ण भेओ ॥ २ ॥ [२]

कवयं भूमिच्छत्ते णालिअवल्लीइ अ कलंबू ।
उवसप्पिअम्मि कामिओ कीडीभेए करोडी अ ॥ ३ ॥

L. 1. G शब्दा. L. 3. A अंन्चिय° BCEFG अंधिय° C °वहि° G °वहि° *cdd.* °यासुं D अंधियासुं (sic) AD कत्ताउ E मूए G कदी. L. 4. E °लोहबलयंमि. L. 5. BF °दूत°. B कंची G मुशल° L. 6. BFG °मुखं. L. 7. G मुसलं मुहं B कंचीए G य C कंदीहिं G का°. L. 8. *cdd.* कत्ताहिं B चड्डु° (?) G वड्ड° Should it be वट्ट° cfr. Skt. वट? DG °जूयं. L. 9. C मज्झे corr. 2. hd. L. 10. BF कव्वकोडुंवं C कव्वं E कोटुंबं C कस्सं A कत्थरो ABCFG य. L. 11. G कपिशं G *om.* from कल्ला° to °प्रसिद्धः BCG कल्पा° D कल्प°. L. 12. *cdd.* कव्वं BF कोडुस्वं C कोडुम्बं G कोटुंवं. L. 14. *cdd.* पिय C तुमं कल्लस्सं व BF च. L. 15. C कल्लोलाकाविकल्वंकोडुम्बाणं B कोडुंम्बाणं G °डुंवाणं C मुणिज्जइ *cdd.* न C 1. hd. G भेउ. L. 16. G णालिय° ABCEF णालय° D णालाया° G य B कलंबू C कलम्बू. L. 17. *cdd.* °प्पियंमि ACG कमिउ ABCDFG य.

कवयं भूमिच्छत्रम् । यद्वर्षासु प्ररोहति । कलंबू नालिकाभिधाना वल्ली । कमिश्रो उपसर्पितः । करोडी कीटिकाभेदः ॥ यथा ।

किं ते रिद्धिं पत्ता पिसुणा जे पणइणो वि ताविन्ति ।
कवयकलंबूउ वरं कमिश्रकरोडीण दिन्ति जे छाहिं ॥ ३ ॥ [३]

कयलं अलिञ्जरे कंदलं कवाले छुरीइ कट्टारी ।
कसरो अहमबइल्ले कंटाली रिंगणीए अ ॥ ४ ॥

कयलं अलिञ्जरः । कंदलं कपालम् । कट्टारी क्षुरिका । कसरो अधमबलीवर्दः । कंटाली कण्टकारिका ॥ यथा ।

तुह सिअकट्टारीफुट्टकंदलो बब्बरो कयलतुन्दो ।
कसरो व्व सिद्धणरवइ लुढेइ कंटालिसंकुलणईए ॥ ४ ॥ [४]

कउहं णिच्चे कणाई लयाइ कलहं च पडिआरे ।
कक्किडम्मि करेडू कवासकविसा य अद्धजंघाए ॥ ५ ॥

कउहं नित्यम् । कणाई लता । कलहं प्रत्याकारः । असिपरिवार इति यावत् । करेडू कृकलासः । कक्किडशब्दो ऽपि देश्यः । पर्यायभङ्ग्या तूपात्तः । कवासो तथा कविसा अर्धजङ्घा । मोचकमित्यर्थः ॥ यथा ।

तुह जयसिरिकणाईदुम कलहुग्गयखग्ग कउहमरिणिवहो ।
अकवासो कविसं संभरइ करेडु व्व बोरिवणमिन्तो ॥ ५ ॥ [५]

किंसारुअम्मि कणिसं कसिआ कसई अ रसचारिफले ।
कविलो साणे करमो झीणे कडसी मसाणम्मि ॥ ६ ॥

L. 1. BF प्रटरोहति BG कलंवू C कलम्बू. B नालका° GC 1. hd. कमिउ. L. 2. C उवस° G करोद्री. L. 3. C ते हिं C पइणो C तावंति G ताम्विति. L. 4. CG °कलंवूउ G वरि B कमिय° G कमिम्र°. L. 5. BF कअलं E कयलि G कलयं C छुरीय G कहारी. L. 6. BG °वइल्ले G कंडाली BCEFG रिंगिणीए AG य. L. 7. C कलयं G कायलि C °जरं । कदलं B कपाल G कहारी C छुरिका. G °वली° L. 8. BF °कारिक. L. 9. *cdd.* सिय° G °कहारीकुट्ट° C °फुट्टकंदरो BCF वबरो G वब्वरो. L. 10. C व सिद्दनरवइ BF °णईइ. L. 11. G णिच्चे C कलहे *cdd.* पडियारे (G °र). L. 12. C कक्किमि C अद्द°. L. 13. G असिवार. L. 14. B तूकलाश. L. 16. BF °दुम C °खग्ग उहमोमरि° B निवहो. L. 17. G भरइ C करेडु व बोणमिंतो 2. hd. करेडु बोवणमिंतो G *om.* बोरि. L. 18. CE °रुयंमि G °रुयम्मि *cdd.* कसिया C °वारि°. L. 19. E ममाणम्मि.

कणिसं किंशारुः। धान्यशीर्षवाची तु कणिसशब्दः संस्कृतभवः। कसिश्रा तथा कसई अरण्यचारीफलम्। कविलो श्वा। करमो क्षीणः। कडसी श्मशानम्॥ यथा।

कसिश्राकुलम्मि गामे कसईकणिसेसु बद्धसंतोसो।
अलस ण लज्जसि किं तं करमो कविलो व्व कडसीए॥ ६॥ [६]

कंटोलं कंकोडं करणी रूवे करीसए कउलं।
अयदव्वीइ कडच्छू पहिअगुहासुं च कंपडकफाडा॥ ७॥

कंटोलं कंकोडं। अन्योन्यविध्यनुवादभावो द्वयोरपि देश्यत्वात्। करणी रूपम्। आकार इत्यर्थः। एष यदि संस्कृते न दृश्यते तदा देशी। कउलं करीषम्। तच्च गोमयखण्डं तच्चूर्णं च। कडच्छू अयोदर्वी। कंपडो पथिकः। कफाडो गुहा॥ यथा।

कंपडकरणीउ तुहारिवहूउ करेण भुग्गकंटोलं।
कड्डन्ति कउलजलणा कओो कडच्छू कफाडम्मि॥ ७॥ [७]

कमणी णिस्सेणीए सुक्कतञाए करंजो अ।
कज्झालं सेवाले मालिअवंसेसु कम्हिअकलंका॥ ८॥

कमणी निःश्रेणिः। करंजो शुष्का त्वक्। कज्झालं शेवालः। कम्हिओ मालिकः। कलंको वंशः॥ यथा।

कमणीकलंककज्झालिओ वि सकरंजओ वि धसो सि।
उच्चतरुकुसुमगहणे कम्हिअ तरुणीइ छिप्पसि सया जं॥ ८॥ [८]

L. 1. BF कणिसं *cdd.* किंसारुः C कणिश° G कणिशशब्दभवः संस्कृतशब्दभवः *cdd.* कसिया L. 2. C °वारी° F °चारि° G कविला C ज्ञाणः B कडमी G कडशी. L. 4. *cdd.* कसिया C °कुलमि BG वद्ध° F वद्द°. L. 5. G न C च BF कडसी. L. 6. E कंकोलुं BEF L. 7. अइदव्वीइ *cdd.* पहिय° G कंफड° C °कफाडो. L. 8. BCF अन्योन्यं विध्य°. L. 10. C *om.* तच्च CG °खंडं BC 1. hd. °दव्वी. G कंपडा C कफोडो G कंफाडो G *om.* यथा. L. 12. C 1. hd. °करणीओ BFC 1. hd. °वहूओ G *om.* करेण. L. 13. BCF कढंति G कढ्ढंति BFG कउ C कफोडंमि. L. 14. C णिस्सेणिए G °तज्झाय AD य. L. 15. ACE कज्जालं E सेबाले ABCEFG मालिय° E °सेमुं ABCFG कम्हिय° E कन्हिय° D कम्मिअ°. L. 16. BF निश्रेणी C निश्रेणिः BF कज्झालः C कज्जालं. BCF सेवालः GC 2. hd. कम्हिउ. L. 18. G कयणी° C °कज्जालिउ 2. hd. °कझझालिओ BF धि स° C विकरंजउ 2. hd. °जओ BF वसो G धमो. L. 19. C उम्ब° G उच्च° *cdd.* कम्हिय.

कविडं च पच्छिमङ्गणमुप्पलए कलिमकंदोट्टा ।
कल्होडो वच्छयरे बगम्मि कंडूरकाउल्ला ॥ ९ ॥

कविडं गृहपश्चिमाङ्गणम् । कलिमं तथा कंदोट्टं नीलोत्पलम् । कल्होडो वत्सतरः । वत्सतरी चेत्कल्होडी । कंडूरो तथा काउल्लो बकः । अकारान्तककारादिशब्दप्रस्तावे आकारान्तककारादेर्निवेशो ऽर्थानुरोधात् ॥ यथा ।

कंदोट्टच्छी कविडे उड्डिअकंडूरकलयलं सोउं ।
कल्होडपायणमिसा सरं सकाउल्लकलिममहिसरइ ॥ ९ ॥ [९]

णालिअरम्मि कडारं वंसङ्कुरए करिल्लं च ।
कव्वाडो दाहिणए हत्थे चोरम्मि कलमकुसुमाला ॥ १० ॥

कडारं नालिकेरम् । करिल्लं वंशाङ्कुरः । कव्वाडो दक्षिणहस्तः । कलमो तथा कुसुमालो चौरः । कलमशब्दः संस्कृतसमो ऽपि कवीनां नातिप्रसिद्ध इति निबद्धः ॥ यथा ।

सेलम्मि करिल्लकडारएसु वावारिऊण कव्वाडं ।
कुच्छिंभरी इव तुमं मुञ्चसु कुसुमाल कलमत्तं ॥ १० ॥ [१०]

पुञ्जे कयारकज्जवकतवारा कक्खडो पीणे ।
तह य कलिंजकिलिंचा लहुदारू कच्छुरी वि कविकच्छू ॥ ११ ॥

कयारो कज्जवो तथा कतवारो तृणाद्युत्करः । कज्जवो विष्ठेत्यन्ये । कक्खडो पीनः । कर्कशवाची तु संस्कृतभव एव । कलिंजं तथा किलिंचं लघुदारु । कच्छुरी कपिकच्छूः ॥ यथा ।

L. 1. G °मुप्पडलए ACG °कंदुट्टा E °लंदुट्टा. L. 2. E कल्होवडो वसयरे CEG वगम्मि C °काउल्लो. L. 3. C कदोट्टं. L. 4. C चकः corr. 2. hd. G वकः B अकारांतकारादि° L. 5. *cdd.* °प्रस्तावे C °ककारादिनिवेशो. L. 6. BG उड्डिय°.C उड्डियं° C °कलयं B सोऊणं. L. 7. C कल्होडे BF °पायणम्मि सा BF °सरउ. L. 8. ABCDFG णालिय° E °कुरिए. L. 9. G (A?) कव्वाडो C हत्थो E °कुस°. L. 10. G कडाचं. L. 11. C कुसुममालो G चोरः L. 12. G निवद्धः. L. 13. G कडिल्ल° C *om.* करिल्ल G वारेऊण (sic) G कव्वाडं (?). L. 14. C कुसुमालमत्तं. L. 15. C °कज्झव° E कडकडो. L. 16. A किलिञ्ज° BF °किलिचा C 1. hd. D कलिंचा C 2. hd. °चा E °कलिंचा BCF लहुदारु C कच्छुरा G इ. L. 17. C कज्झवो G *om.* तथा. C कज्झवो CG विष्टेत्य°. L. 18. C किलंचं G कलिंचं D कलंबं. L. 19. G °कच्छू.

मुणइ मणीउ कयारं कज्जवमिन्दुं विसाइ कतवारं ।
खलइ किलिंचे कक्खडथणिआ कच्छुरिकलिंजछित्त व्व ॥ ११ ॥ [११]

कस्सयकोसलिआ पाहुडे कराली अ दन्तवणे ।
कंकेल्ली अ असोए तुम्बिकरङ्कम्मि कलवुकुउआओ ॥ १२ ॥

कस्सयं तथा कोसलिअं प्राभृतम् । कोसलिआ इत्याकारान्तमित्यन्ये । लकारस्य द्विर्भावे कोसल्लिअं इत्यपि । कोसलिअशब्दस्यात्र पाठो ऽर्थानुरोधात् । एवमन्यत्रापि । कराली दन्तपवनकाष्ठम् । कंकेल्ली अशोकवृक्षः । कलवू तथा कुउआ तुम्बीपात्रम् ॥ यथा ।

कंकेल्लिलद्धिकोअण्डकस्सयं चूअबाणकोसलिअं ।
उवणेइ वसन्तसिरी जगजयकामस्स कामस्स ॥ १२ ॥
अज्ज वि को वि करालिं ण करइ कलवूकरो तुमं भमसि ।
भिक्खू को तुह कुउअं पूरिस्सइ पिण्डवाएण ॥ १३ ॥ [१२]

णिअरे कडप्पकइअंका कइअंकसइकुकुरुडा ।
विन्नाणे कंबरकोत्थरा य तरुणे कहेडो अ ॥ १३ ॥

कडप्पो कइअंको तथा कइअंकसई तथा कुकुरुडो एते चत्वारः शब्दा निकरवाचकाः । कडप्पो कटप्रशब्दभवो ऽप्यस्ति । स च कवीनां नातिप्रसिद्ध इति निबद्धः । कडप्पो वस्त्रैकदेश इति केचित् । कंबरो तथा कोत्थरं विज्ञानम् । उद्योतोर्व्यत्यये कुत्थरं इत्यपि । कहेडो तरुणः ॥ यथा ।

L. 1. C 1. hd. मणीओ F मणिउ कायारं C कइझव° BF भिसाइ. L. 2. B किलिंवे C. 2. hd. °वे F कलिंवे BCF °घणिया G °थणिया G कच्छुरिकिलिंज° BF °छित्ते च C °छित्ते व G °छित्ते व्व. L. 3. *cdd.* °कोसल्लिया AG य. L. 4. CG य C असाए A तुंबि° F तुंवि° G तुम्बि° BF कलत्तु° E °कलबु° C 2. hd. E कुओआओ G कुइयाउ. L. 5. BF कंस्सयं C कस्सअं C कोसंलियं BFG °लियं C प्राभूतं *cdd.* °लिया. G इत्येके। रांतमि° C °रान्त इत्य°. L. 6. *cdd.* कोसल्लियमित्यपि. *cdd.* कोसालियाशब्द°. L. 7. B °काष्ट CG °काष्टं C कंकोल्ली G कंकल्ली. BF °वृत्त. L. 8. BCF कुउया G कुइया BF तुम्बीपात्रं. L. 9. BF कंकिल्लि° C कंकोल्ली° BF °कोयंडकस्स । अंभूअ° CG °अं G चूप° CG °वाण. BFG °लियं C °लिंयं. L. 10. G जयजय° G *om.* कामस्स. L. 11. C अइज्ज BF विं BF कर BF कलत्तू° C कबू°. L. 12. B भिखू. L. 13. BCFG णियरे BF °कइअंक G कइयंका BF *om.* कइअंक (only सइ) G °कइयंक° BF °कुरुडा CE °कुकुरुडा. L. 14. G विन्नाणे A कम्बर° B कंवर° C कम्बर° G कम्वरा° ABCFG °कोच्छरा CEG य. L. 15. G कइयंको C कइअंकइसई G कइयंक° BF °सइ BF कुरुडो C कुकुरुडो. BCF शब्दाः. L. 17. G निवद्धः BF कंडपो G तथा कवरो B कम्बरो F कम्वरो C कग्बरं *cdd.* कोच्छरं. L. 18. BF कुच्छरमित्यपि C कच्छुरमित्यपि G कोच्छरमित्यपि.

अवकंबरय कईडय कोत्थरकइअंकसेवणा लहसि ।
गुणकइअंकसइं तह जसकुकुरुडं सिरीकडप्पं च ॥ १४ ॥ [१३]

मज्जपरीसणभण्डे करिआ तह कोत्तलंका य ।
कस्सासो ऽन्तम्मि करम्बे कक्कसकक्कसारा वि ॥ १४ ॥

करिआ तथा कोत्तलंका मद्यपरिवेषणभाण्डम् । कस्सासो पर्यन्तः । कक्कसो तथा कक्कसारो दध्योदनः ॥ यथा ।

मयकोत्तलंक सउणं रच्छाकस्सासयम्मि दट्ठूण ।
मणरुइअकक्कसासव मयकरिअं लहसि कक्कसारं च ॥ १५ ॥ [१४]

दोवारिअम्मि कंठिअकडइल्ला तह य कडअल्लो ।
कडअल्ली कण्ठे कद्दमिओ महिसम्मि करमरी बन्दी ॥ १५ ॥

कंठिओ कडइल्लो कडअल्लो एते त्रयो दौवारिकवाचकाः । कंठिअ इत्यत्र टकारयुक्तं ठकारं केचित्पठन्ति । अत्र । कम्मणं वश्यादि । कलावो तूणः । कव्वाओ राक्षसः । इति कार्मण-कलाप-क्रव्यादशब्दभवत्वान्नोक्ताः । कडअल्ली कण्ठः । कद्दमिओ महिषः । करमरी हठहृता स्त्री ॥ यथा ।

कडइल्लाणं मज्झे कडअल्लो कंठिएण तोरविओ ।
कद्दमिओ व्व सरोसो करमरिकडयल्लिअं लेइ ॥ १६ ॥ [१५]

थूलम्बरे करअरी कडंतरं जुम्ससुप्पाई ।
कच्छुरिअं ईसिअए कणोवअं उण्हतोअम्मि ॥ १६ ॥

L. 1. B °कम्बरय° C °कम्ब° G °कंव° B कोच्छरि° CFG कोच्छर° G °कइयंक°. L. 2. G °कइयंक° C °सइं अ तह BF °कुकुरुडंमि C °कुकुरुडं. L. 3. C मज्झ° *cdd.* करिया. L. 4. G कन्नासो B ऽ तंमि C त्तंमि E अंतम्मि G अन्नम्मि C करंवे BF करंवे C कक्कस्स°. BF *om.* कक्कस E बिं. L. 5. BCF करिया G केरिया G कोंतलंका BG °भाडं. G कर्सासो. L. 6. G दध्यादनः. L. 7. G °कोंतलंक C सउलं G °कन्नास°. L. 8. *cdd.* °रुइय° C °कसास° (*om.* क्क) *cdd.* °करियं. L. 9. *cdd.* °रियम्मि C कांनिय° E कंहिय° ABFG कंठिय° BF °कडइल्लो G अ. L. 10. G कडयल्लि य E कंहे twice AG कद्दमिउ BFG वंदी. L. 11. G कंठिउ In C कडअल्लो only 2. hd. C नयो ऽपि दोवा°. BCF कंठिय G कारिटव. L. 12. C कलासो G कलावा G कव्वाउ. L. 13. *cdd.* राक्षस G °भवत्वाशोक्ताः. G कडअल्ली कंठा. L. 14. कद्दमिउ. L. 15. C मज्झे C कडइल्लो G कडयल्लो B तोरविओ C 2. hd. °विउ. L. 16. CG कद्दमिउ C व C °कडआल्लि° *cdd.* °ल्लियं. L. 17. AB थूलम्बरे C 1. hd. FG °लंव° BF कडंततं C जुम्स° ABCF °सुप्पाइ. L. 18. ABCF कच्छुरियं ABCFG ईसियए C कणोवयं *cdd.* °तोयम्मि.

करभरी स्थूलवस्त्रम् । केचिदन्त्यरेफस्थाने डकारं पठन्ति । कडंतरं जीर्णशूर्पाद्युपकरणम् । कच्छुरिअं ईर्षितम् । कणोवअं उष्णोदकम् । उदकमुपलक्षणम् । तेन घृततैलाद्यप्युष्णं कणोवअं ॥ यथा ।

करभरिकडंतरपरिग्गहकहिअसइत्तणाइ कच्छुरिए ।
सावजलं व विलोअणकणोवअं होइ दूसहं मूढ ॥ १७ ॥ [१६]

कज्जउडो अ अणत्थे कणटयपोअम्मि कंटउच्ची अ ।
कडिखंभो कडिहत्थे करइल्ली सुक्करुक्खम्मि ॥ १७ ॥

कज्जउडो ऽनर्थः । कंटउच्ची कण्टकप्रोतः । कडिखंभो कटीन्यस्तो हस्तः । कद्याघात इति केचित् । करइल्ली शुष्कवृक्षः ॥ यथा ।

कज्जउडसील विरहअकडिखंभो हिणड कंटउच्चिपओ ।
करइल्लि व्व कढोरा ण तुमं सिविणे वि सा महइ ॥ १८ ॥ [१७]

कल्लविअकराइणिकरयंदी तिम्मिअयसिंबलीमल्ली ।
कण्ठे वत्थाईणं णिबद्धगणिठम्मि कंठकुंची अ ॥ १८ ॥

कल्लविअं तीमितम् । विस्तारितमित्यन्ये । कराइणी शाल्मलितरुः । कारायणीति कश्चित् । करयंदी मल्लिका । कंठकुंची वस्त्रादीनां कण्ठे निबद्धो ग्रन्थिः । कंठकुंची कण्ठे समुत्तुङ्गो नाडिग्रन्थिरित्यन्ये ॥ यथा ।

L. 1. BF *om.* स्थूल BF °स्थाने तु डं° C जीर्ण. L. 2. *cdd.* सूर्पा° corr. 2. hd. C. BCF कच्छुरियं. C इष्यितं *cdd.* कणोवयं G *om.* उदकम्. L. 3. BF ते *cdd.* कणोवयं. L. 4. G करयरि *cdd.* °कहिय° C कच्छुरिए. L. 5. G °जल BCF च G विलोयण° BFG °कणोवयं B जूसहं. L. 6. C 2. hd. कज्ज° *cdd.* °पोयंमि BF (E?) कंटउच्वी ABCFG य° L. 7. G °हच्छे BF कडइल्ली. L. 8. BF ऽनर्थः BF कंटउच्वी C कडी°. C कटि° G °न्यस्तः *om.* हस्तः L. 10. B कज्जउदु° F कज्जउडु° C कज्जओड 2. hd. °उड° C °विरइय° G °विरइय° BF °विडहिय° C °कक्खंभो डिहिंड G *om.* हिणड C कंटउच्चि° C 2. hd. कंटओच्चि°. L. 11. G करइ व्व C च C कएरा G कढोरा C महई BF *om.* महइ. L. 12. *cdd.* °विय. C °करअंदी EG तिम्मियय° A तिम्मिय° C तिम्मिअअ° BF °सिंचली° G °सिंवली°. L. 13. C वच्छाईणं BF निबद्ध° EG णिवद्ध° A निविद्वं B °गंठम्मि F °गंडम्मि C °गंविम्मि E °ढ्ठि° E कढ्ढ° G कंठस्तुंची BF °कुंवी ABCFG य. L. 14. *cdd.* °वियं G तीमित्तं C कराइणि, C शाल्मलीतरुः कराय° G केच्चित्. L. 15. BF कंठकुंवी C °कुची G °कुंर्च G वेत्ता° G निविडो. L. 16. BF नाड्डि° C नाडिर्ग° G °म:यि°.

अणुकरयंदिकराइणितलम्मि इअमंसुकल्लविब्भमङ्गी ।
बन्धेइ कंठकुंचिं तं ण सुहं धरसु बाहुम्मि ॥ १९ ॥ [१८]

सहिआइ कक्खडंगी आउहभेए कडतला य ।
कसच्छुरी कुड्डुगिलोइआ य घरगोहिआए अ ॥ १९ ॥

कक्खडंगी सखी । कडतला वक्रमेकधारं लोहायुधम् । कसच्छुरी तथा कुड्डुगिलोई गृहगोधा ॥ यथा ।

जाणेइ कक्खडंगी कडतलवंकाइ तुज्झ चरिआइ ।
कसच्छुरिआलावं कुड्डुगिलोइ च्चिअ मुणेइ ॥ २० ॥ [१९]

कसोड्डिआ णिरंगी मुअवहणे कंठमल्लं तु ।
कप्परिअकडंतरिआ दलिअम्मि कडंभुअं च कुडकण्ठे ॥ २० ॥

कसोड्डिआ नीरङ्गिका । कंठमल्लं मृतप्रवहणम् । येन मृतकमुह्यते । सामान्येन यानपात्रमिति केचित् । कप्परिअं कडंतरिअं च दारितम् । कडंभुअं कुटकण्ठः । कुटस्येव कण्ठो यस्य स कुम्भग्रीवाख्यो भाण्डविशेष इत्यर्थः । कडंभुअं घटस्यैव कण्ठ इति शीलाङ्कः ॥ यथा ।

दन्तकडंतरिआहर णहकप्परिअङ्ग मुञ्च कसोड्डिं ।
तं च्चिअ कडंभुअथणि वच्च ण जा कंठमल्लजुग्गासा ॥ २१ ॥ [२०]

L. 1. G °करचंदि° G °करायणि° BFG इयम° C इगम° *cdd.* °विय° C °अंगा. L. 2. C बधेइ G वंधेइ BF °कुंवी BFG तस्स C न C मुहं G सुह BCF वाहम्मि G वाहुम्मि. L. 3. ABEFG सहियाइ C °याई C कक्वं° C 1. hd. कतला 2. hd. कडला. L. 4. G कन्न° C °बुरा EG कुड° C कुइ° 2. hd. कुड्ड° [°सछु° is here required by the metre] G °गिलोया ABCEF °लोइया G घरागा° ABCFG °हियाए *cdd.* य. L. 5. C कक्वं° C 1. hd. चक्रमे° G वजमेक° BF °युधां. C 1. hd. कसछुरी. L. 6. C कुंडु° G कुड°. L. 7. C जा जाणेइ BF क्वडंगी C कक्वं° C तुझ्झ BF वरियाइं C वरियाइ. L. 8. G कन्न° *cdd.* °च्छुरिया° G °लाचं *cdd.* चिय. L. 9. AC (?) °ड्डिया BF °ड्डिया E °हया G °ड्डिया G मुय° C °वहाणं G कंटमल्ल. L. 10. ABCFG कप्परिय° AG °कडत्त° or कडन्त? C °कंडत° ABCF °रिया *cdd.* दलियंमि E करं° G *om.* कडं *cdd.* °भुयं C कुंड° G °कंठं. L. 11. BFG °ड्डिया C °ड्डिया *i.e.* °ड्डिया C नीरङ्गीका C मुत°. BF मृतमुह्यते C °मृत्कमु BF समान्येन्यन. L. 12. *cdd.* कप्परियं *cdd.* कडंतरियं C दारियंतं BF कंडंभुयं C °भुयं G कंठभुअं °कंठ. L. 13. G *om.* कुटस्येव कण्ठो B °विशेषः. BCF कडंभुयं C घटस्येव. L. 15. BF दत्तकडत्तरिआहर C दत्तकलंत° CG °रिया° *cdd.* °रियंग C कणो° BF °ड्डि=°ड्डिं CG °ड्डि. L. 16. BF चिय CG चिय BF कडछुयथणि C कडंच्छुयथणि G °भुय° C वथणि वच्च G °जग्गा°.

कणइल्लकीरकुंता सुगम्मि कइउल्लकीलया थोवे ।
गुञ्जाए अ कणोट्ठिअकाहेणूकाइणीओ वि ॥ २१ ॥

कणइल्लो कीरो कुंतो त्रयो ऽपि शुकवाचकाः । कइउल्लं तथा कीलं स्तोकम् । कणोट्ठिआ काहेणू काइणी त्रय एते गुञ्जार्थाः ॥ यथा ।

अग्गिकणकाइणीणं आसमकणइल्लपल्लिकुंताणं ।
कइउल्लं पि ण जाणसि जमन्तरं तं कणोट्ठिमित्तमई ॥ २२ ॥

कीलयमई कई जह काहेणुं सीअहारिणि सिसिरे ।
तह कीरपाढगव्विअ अविज्जमवि मसले विज्जं ॥ २३ ॥ [२१]

थवइम्मि कडइओ कग्घायलकरघायला किलाडम्मि ।
कसोढत्तीकसोच्छडिआओ दिसकसाए ॥ २२ ॥

कडइओ स्थपतिः । कग्घायलो तथा करघायलो किलाटाख्यः क्षीरविकारः । कसोढत्ती तथा कसोच्छडिआ दत्तकर्णा । या भाषणार्थं परवाक्यं गृह्णाति ॥ यथा ।

कग्घायलं कडइओ परघरभुत्तकरघायलो कहइ ।
कसोढत्तिपिआए कसोच्छडिआ ण सा विसंसेइ ॥ २४ ॥ [२२]

कसाआसं कसंवालं कसस्स आहरणे ।
कसाइंधणमित्थ य कसणसिओ सीरपाणिम्मि ॥ २३ ॥

कसाआसं कसंबालं कसाइंधणं त्रयो ऽप्येते कर्णस्याभरणे कुण्डलादौ

L. 1. G शुगंमि C 1. hd. थोवे. L. 2. ABCFG य A कणोट्ठिय° BF कणोट्ठिय° C कलेट्ठिय° E कणिट्ठिय° G कणोट्ठिया° C °काइणीए G °णीउ G वि. L. 3. G °वाचकः G करउल्लं. L. 4. BFG कणोट्ठिया C °ट्ठिया C कायणी. C °र्थः. L. 5. C °कणिका° C *om.* पल्लि. L. 6. B न G कतं णोट्ठिमित्त° BF कणट्ठि° C कणोट्ठे° BF °मइ. L. 7. BF कहई C काहेणूं G सीय° C सिसरे. L. 8. BF °गब्बिय C °गव्वीय 2. hd. °गव्वीय G °गव्विय C वियज्झमवि सललसे G मन्नसे C 2. hd. विज्झं. L. 9. E थवयंमि G थवयम्मि A, C 1. hd., G कडइउ E °घायला G °करवोइला A किराडंमि. L. 10. G कन्नोढत्तीकन्नोच्छडिउ E °कसाछ° BF °डियाओ AEG °डियाउ A दिढ्ढौणकसाए G दिन्नकन्नाए. L. 11. C कडुइओ C 2. hd. G °इउ G कघोइलो. C °ख्याः G कन्नोढत्ती *cdd.* °च्छडिया. L. 12. C °कर्ण BFG भषणा° BG गृन्हाति C गृण्हाति. L. 13. G कडहिउ C °भुत्तं. L. 14. G कसोढत्ति° *cdd.* °पियाए B कणो° G कन्नो° *cdd.* °च्छडिया C °सेई. L. 15. G throughout कन्न° in this and the next lines. C °आसां ABCFG °वालं B आहरेणे E °रण. L. 16. E केसा° C °मिच्छ C *om.* य A कसिणसिउ C सारणाणिम्मि. L. 17. G अन्नाआसं *cdd.* °वालं G कसास्या°.

वर्तन्ते । अत्र करंजइ भनक्ति । कम्मवइ उपभुङ्क्ते । कमवसइ स्वपिति । इत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोच्यन्ते । कसणसिओ बलभद्रः ॥ यथा ।

भग्गं कसंबालं कसाइंधणपिए जइ तुहेक्कं ।
कसणसिअस्स वि कसाकसाआसं तुहं दाहं ॥ २५ ॥ [२३]

छिद्दम्मि कंठदीणारकुडिअकुणिआकुडीरकुच्छिल्ला ।
कणिआरिअकसस्सरिआ काणच्छी वई कलंकवई ॥ २४ ॥

कंठदीणारो कुडिआ कुणिआ कुडीरं कुच्छिल्लं एते पञ्च वृतिविवरार्थाः । कणिआरिअं कसस्सरिअं काणच्छी त्रयो ऽप्येते ऽन्योन्यपर्यायतया काणाक्षिवृष्टवाचकाः । कसोस्सरिअं काणाक्षिवृष्टमित्यन्ये । कलंकवई वृतिः ॥ यथा ।

आवन्ति कंठदीणारएण कुडिअभमिरा भुअङ्ग त्ति ।
कुच्छिल्लपूरणे तं कसस्सरिआइ किं कुणसि ॥ २६ ॥
अज्जेअ कलंकवई तुह पइणा णिकुडीरिआ रइआ ।
तुह कणिआरिअविन्तेहि तेहि कुणिआसयं कयं तत्थ ॥ २७ ॥ [२४]

जवणीइ कंडपडवा कइलवइल्लो अ सइरवसहम्मि ।
पासजुअलाववत्ते कडाहपल्हत्थिअं चेअ ॥ २५ ॥

कंडपडवा यवनिका । कइलवइल्लो स्वच्छन्दचारी वृषभः । कडाहपल्हत्थिअं पार्श्वद्वयापवृत्तम् ॥ यथा ।

L. 1. C रञ्जइ G कम्मवई. G *om.* इत्यादयो. L. 2. G नोच्यते G °सिउ BF बलिभद्रः F वल°. L. 3. BCF कसंवालं G कन्नवोलं. L. 4. BF कसोसिएंजयस्स (sic) C कसण° CG °सियस्स. L. 5. G छिद्दम्मि कंटणार° *cdd.* कंट° but cfr. VI., 67. The meaning attributed here to the word is probably due to an error. C °कडिय° BF °कुडिबा° AEG °कुडिय° *cdd.* °कुणिया° E °कुचिल्ला. L. 6. EG कणियारिय° C कणयारिय° G °कम्स° CEG °रिया G काणच्छे B वइ C कालंकवई. L. 7. *cdd.* कंटरी° *cdd.* कुडिया कुणिया. C *om.* वृति. L. 8. *cdd.* कणियारियं C 1. hd. कसस° G कम्स° *cdd.* °रियं *cdd.* अन्योन्य°. L. 9. G कसोच्छ्° *cdd.* °रियं BF कलंवई. CF वृत्तिः. L. 10. *cdd.* कंटरी° *cdd.* कुडिय° भुयंग. L. 11. BF कसस्ससियांइ G कम्स° CG °रियाइं. L. 12. BFG अज्जेय C अइझेय C णिकुडी° *cdd.* °रिया रइया. L. 13. CG कणियारि° G °रिय° *cdd.* °वित्तेहिं C तेहिं *cdd.* कुणिया° BF कयं twice C तच्छ्. L. 14. E जम्वणीइ A कंडपडिया *cdd.* °वइल्लो AG य. L. 15. A पासु° G °अयला° C °जुयअला° 2. hd. °जु° *cdd.* °लापवत्ते C °पल्लच्छियं E °पल्ल° ABFG °स्थियं AG चेव C वेय 2. hd. चेय E चेअं. L. 16. C 1. hd. अयनिका G यमनिका *cdd.* °वइल्लो. C °पल्लच्छियं BFG °स्थियं. L. 17. BF °वापवृत्तं G °वापवर्त्तनं.

कइलवइल्लो व्व तुमं घरा घरं किं भमेसि णिल्लज्ज ।
कंडपडवाइ मज्झे कडाहपल्हत्थिअं णिअसु तिस्सा ॥ २८ ॥ [२५]

॥ अथ आकारान्तककारादयः ॥

कावी णीला काओ लक्खे कालं तमिस्सम्मि ।
काराकोणू लेहा कारं कडुअम्मि काहली तरुणी ॥ २६ ॥

कावी नीलवर्णा । काओ लक्ष्यम् । वेध्यमित्यर्थः । अन्ये तु लक्ष्यशब्देन यो येन गुणेन लक्ष्यते तमुपमानभूतं पदार्थमाहुः । कालं तमिस्रम् । कारा तथा कोणू लेखा । कारं कटु । काहली तरुणी ॥ यथा ।

इयकाविकाललहरीइ विरहिकाराइ चन्दकाराए ।
मयरद्धयधाणुक्को काहलितणुकोणुकायमाहणइ ॥ २९ ॥ [२६]

कारिममवि कित्तिमए कासारं सीसपत्तम्मि ।
काहारो परिखंधे कासिज्जं कागथलदेसे ॥ २७ ॥

कारिमं कृत्रिमम् । कासारं सीसपत्रकम् । काहारो परिखंधो । जलादिवाही कर्मकर इत्यर्थः । कासिज्जं काकस्थलाभिधानो देशः ॥ यथा ।

कासिज्जदेसलुण्ठणकाहाराणिज्जमाणकणयाइं ।
कासारं च बुहाणं अकारिमं देसि चालुक्क ॥ ३० ॥ [२७]

कायंदी काणद्धी परिहासे काहिलो अ गोवाले ।
धुत्तासहणधणूसुं कालयकावलिअकालवट्ठाइं ॥ २८ ॥

L. 1. BFG °वइल्लो C व BFG घरिं BF निल्लज्ज. L. 2. C मज्झे C °पल्लथ्छियं BFG° त्थियं BCF नियसु G णियसु. L. 3. G अथाकारांतः कका°. L. 4. C णाला G काउ B ओ (sic) G लक्खं B तमिस्संमि A °स्समि. L. 5. *cdd.* लेखा C 1. hd. कोरं BCFG कडुयम्मि. L. 6. CG काउ. G लक्ष° B *om.* गुणेन G तदुप°. L. 7. B तामिश्रं G काला. L. 8. G *om.* कारं कटु. L. 9. G °काविकालाहरीए BF विरहिकाचीइ G °काराए C चंद°. L. 10. C °तनु° G °फोणु°. L. 11. G °वत्तम्मि. L. 12. G परे-खंधे C 2. hd. कासिज्जं A °देशो. L. 13. BF सीसकं G सीसंपत्रं. C परिक्खंधो L. 14. C कासिज्जं. L. 15. C कासिज्जदेशलुटणका° BFG °लुंटण° C °णिज्जमाण° G °याई. L. 16. G व C बुहाणं C अकारिमं BF देसु BF वालुक्क. L. 17. A काणही C °ही EG कालो AG य E गोवालो. L. 18. BCF °धणूंसु *cdd.* °कावलिय° BEF °वहाइं C °वद्दाइं.

कायंदी तथा काणद्धी परिहासः । काहिलो गोपालः । कालश्रो धूर्तः । ठक इत्यर्थः । कावलिश्रो असहनः । कालवट्टं धनुः । कालपृष्ठशब्दो यदि धनुर्मात्रवाची संस्कृते रूढस्तदा संस्कृतभव एवायम् । अन्यथा तु देश्य एव । अस्माभिस्त्वनेकदेशीष्वविगानेन दर्शनादयं निबद्धः ॥ यथा ।

चय हरिश्रं मज्झ मणं कालय का काहिलाहि काणद्धी ।
कायंदीइ वि मयणो कावलिश्रो हणइ कालवट्टेण ॥ ३१ ॥ [२८]

काणत्थेवो विरलम्बुकणे कालिंजणी अ ताविच्छे ।
कायंधुश्रो अ कायंचुलो अ कामिंजुलविहङ्गे ॥ २९ ॥

काणत्थेवो विरलाम्बुकणवृष्टिः । कालिंजणी तापिच्छलता । केचित्कालिंजणं तापिच्छमित्याहुः । कालेज्जं तापिच्छकुसुममित्यन्ये । कायंधुश्रो तथा कायंचुलो कामिंजुलाख्यः पक्षी । कामिंजुलशब्दो ऽपि देश्य एव भङ्ग्या निबद्धः । एते त्रयो ऽपि जलपक्षिविशेषवाचकाः ॥ यथा ।

कालिंजणिसामलघणकाणत्थेवे रुश्रन्ति विरहिजणा ।
रे कायंधुश्र कायंचुलीइ सहिश्रो सि कूजसु तुमं ता ॥ ३२ ॥ [२९]

कारंकडो अ फरुसे कायपिउच्छा य कलकण्ठी ।
कामकिसोरो अ खरे किसं सोहन्तए किरो कोले ॥ ३० ॥

कारंकडो । कप्रत्यये कारंकडश्रो परुषः । कायपिउच्छा कोकिला । कामकिसोरो गर्दभः ॥

L. 1. C (G?) काणद्दी· G काहिलज्जोयो धुत्तज्ञक इत्य° BCF धूर्त्तष्वक इत्य° L. 2. BF कावालिश्रो G °लिउ. B °वट्टं. L. 3. G रूढः तदा. L. 4. C 2. hd. °विभानेन. G णिचद्धः. L. 5. BCF वय BFG हरियं C हरिमं C 1. hd. G मझ C 2. hd. मझ्झ BF काहिसाहि C °लाहिं काणद्दी. L. 6. C 1. hd. मयणये corr. 2. hd. G °लिउ *om.* हणइ. L. 7. AC काणच्छेवो BG °लंबु° G कालंजणी E °लिंजिणी G वि pro अ. L. 8. C कोयंधुश्रो C 2. hd. G °धुउ C कायंतुल्लो 2. hd. °भुल्लो G °जुले E °विहिंगे. L. 9. C कोणच्छेवो G °लांबु° G कालिजणी. G °जणिं. L. 10. C कालिजं G कायंचुउ. C कायंभुलो BF °वुलो G कामिंजला° BF कामिजुल° G कामिंजल°. L. 11. C एवं G निवद्धः. L. 12. C °विशेषः L. 13. C कालंज° G °जलि° C °सामण° C °काणच्छेदे G °च्छेवे G रुयंति. L. 14. C कायंधुय BF कायंवुलीइ G सहिउ C कूजसि G *om.* कूजसु. L. 15. G य C 2. hd. पुरुसे G फरुसो A कलगंठी C °कंची G °यंची. L. 16. G किसं E कोलो. L. 17. G कारंडश्रो BF परुपः CG पुरुषः.

॥ अथ इकारान्तककारादयः ॥

किसं शोभमानम् । किरो सूकरः ॥ यथा ।

सा कत्थ ललिअकिसा किरो व्व कारंकडङ्क कत्थ तुमं ।
कह कलकायपिउच्छा कामकिसोरो कडुज्झुणी कत्थ ॥ ३३ ॥ [३०]

किंबोडो खलिए किंकिअं च धवलम्मि किंपओ किवणे ।
किंजक्खो अ सिरीसे रच्छाए किलाणिकीलणिआ ॥ ३१ ॥

अत्र किर किलार्थे । किणो कीस प्रश्ने । किडी सूकरः । एते शब्दानुशासने सिद्धा इति नोक्ताः । किंबोडो स्खलितः । किंकिअं धवलम् । किंपओ कृपणः । किंजक्खो शिरीषः । किलणी तथा कीलणिआ रथ्या ॥ यथा ।

कीलणिकिंजक्खतले वेसं दट्ठूण किंकिअदुगूलं ।
किंपय तुमं मुह चिअ किलणीए भमसि किंबोडो ॥ ३४ ॥ [३१]

लहुमच्छे किंधरकुंधरा य सप्पम्मि किक्किंडी ।
कहिए किलिम्मिअं तह लक्खारत्तम्मि किमिरायं ॥ ३२ ॥

किंधरो तथा कुंधरो लघुमत्स्यः । किक्किंडी सर्पः । किलिम्मिअं कथितम् । किमिरायं लाक्षारक्तम् । यस्तु रुधिरोद्भवकीटमुखोद्भान्ततन्तुनिष्पन्नं तद्वाची किमिरायशब्दः कृमिरागशब्दभव एव । अत्र च । किलिकिंचइ रमते । इति धात्वादेशेषूक्त इति नोच्यते ॥ यथा ।

L. 2. G किन्नं CG शूकरः. L. 3. C कच्छ cdd. ललिय° G °किन्ना किरु C च C कच्छ G कात्थ. L. 4. G कुह G किलकाय° C कयकाय° G °पिउत्था C कडुझणी C कच्छ. L. 5. AC किम्वोडो BF किवोडो G किंवोडो A कखलिए G खलियं ABEFG किंकियं C 1. hd. *om.* च ACG किंपउ E कविणो G किविणे. L. 6. C किजक्खो AG य B रत्थाए E रिच्छाए *cdd.* °कीलणिया. L. 7. C किच C कीणो BF किरी. CG शूकरः. L. 8. BFG किंवोडो C किम्वोडो C 1. hd. G सखलितः *cdd.* किंकियं C 1. hd. G किंपउ. C 2. hd. लपणः L. 9. B किंजल्को F किजल्को C किलणि. *cdd.* °णिया. L. 10. C कीलणियं किंज° C दवूण BF किंकियं C किंकय° G किंकिय° CG °दुकूलं. L. 11. BF चेय CG चिय G कीलाणिए CFG किंवोडो B किंम्बोडो. L. 12. AE किक्कंडी G किक्किडी. L. 13. C किलं-मिअं ABEFG °म्मियं. L. 14. BF लघुमप्प: *cdd.* °म्मियं. L. 15. G किंमिरायं. G रुधि-रोरोद्धुरकीट°. L. 16. BF °किंवइ.

किङ्किंडिवोणि किमिरायणिवसणे किंधरच्छि तुह विरहे ।
तम्मइ थोवजले कुंधरो व्व सो इम किलिम्मेमि ॥ ३५ ॥ [३२]

किमिहरवसणं कोसेअए णववहूइ कीलकुकुलाओ ।
वेणुमयउच्छुपीडणकण्डे कुंडं च कुड्डमच्छरिए ॥ ३३ ॥

किमिहरवसणं कौशेयं वस्त्रम् । अथ ईकारान्तककारादिशब्द एक एव ॥ कीला नववधूः ।

॥ अथ उकारान्तककारादयः ॥

कुकुला नववधूरेव । कुंडं वेणुमयं जीर्णमिक्षुपीडनकाण्डम् । यदाह । वेणुमयमिक्षुपीडनकाण्डं जीर्णं विदुः कुंडं ॥ कुड्डं आश्चर्यम् । केचित्कोड्डं इत्याहुः । तच्च परओ डिअसंजोए इत्यादिना (१, १७४) उकारओकारविनिमये सिद्धम् ॥ यथा ।

उअ णायरकीलाए कुंडं पेच्छन्तिआइ परिल्हसइ ।
किमिहरवसणं कुड्डा छिप्पन्तं हलिअकुकुलाहिं ॥ ३६ ॥ [३३]

कुक्खी कुच्छी कुल्हो अ सिआले पोट्टले कुंटी ।
कुंभी सीमन्ताई कुहं बहु मञ्जरी कुंती ॥ ३४ ॥

कुक्खी कुक्षिः । कुक्षिशब्दस्य प्राकृते ऽक्ष्यादिपाठाच्छत्वे कुच्छी इत्येव भवतीति कुक्खीशब्दो देश्यः । कुल्हो शृगालः । कुंटी पोट्टलम् । वस्त्रनिबद्धं द्रव्यम् । कुंभी सीमन्तालकादिः केशरचना । कुहं प्रभूतम् । कुंती मञ्जरी ॥ यथा ।

घेत्तुं सम्बलकुंटिं चइअ पिआकुंभिकुंतिकम्माइं ।
रसम्मि कुहकुल्हे तुह रिउणो खामकुक्खिणो जन्ति ॥ ३७ ॥ [३४]

L. 1. G °निवसणे. L. 2. BF घोवजले C मोबंजले G कुधरु C व cdd. इय C किलम्मेमि. L. 3. C किमिर° G कोसेयए A °आहि C 1. hd. णवव्हइ A °बहूइ C 1. hd. °ककुलाओ A °कुकलाओ G °लाउ. L. 4. E °उच्छ° G °पीण° C कुड्डम°. L. 5. G कौसेवं. L. 6. C अथ ईकारान्तशब्द BF °शब्दः G *om.* एक. L. 7. BF अथ उकारादय: L. 9. C कुडं. *cdd.* कोड्डुमित्याहुः (C °स्तच्च). L. 10. CG परउ BF विअ° G हियसंजोगेए *om.* इत्यादिना BF *om.* ओकार. L. 11. G उय C पेच्छिन्तियाइ BFG °न्तियाइ. L. 12. G लिप्पंतं C छिप्पितं *cdd.* हलिय° BF °कुलाहिं. L. 13. A कुल्लो G य ABFG सियाले C सिआलो E पोटले C पोटलो. L. 14. A सीमंताइं BF सीमंताइ. L. 15. BF *om.* कुक्खी कुक्षिः C ज्ञुक्षि° *cdd.* अक्ष्या° BCF °पाठात् छत्वे. C कुक्की BCF भवति इति G *om.* इति L. 16. BF कुक्खी २ देश्यः C कुण्हो G गालः BCF पोटलं. L. 17. C °लकादिकेश° G *om.* केशरचना. L. 18. BFG संबल° BFG चइय C 1. hd. विइय 2. hd. चिइय *cdd.* पिया° G °कम्माइ. L. 19. C कुहं कुल्हे.

कुट्टाकुमारिकुट्टयरीकोसट्टइरिआउ चण्डीए ।
कुहिअं लित्तम्मि कुहेडो अ गुरेडम्मि तीमणे कुसणं ॥ ३५ ॥

कुट्टा कुमारी कुट्टयरी कोसट्टइरिआ एते चत्वारश्चण्डीवाचकाः । अत्र कुडो घट इति संस्कृतकुटशब्दभव एवेत्युपेक्षितः । कुहिअं लिप्तम् । कुहेडो गुरेटकाख्यो हरितकविशेषः । कुसणं तीमनम् ॥ यथा ।

कोसट्टइरीपिउणो कुमारिसिहरे सकुट्टमच्च हला ।
कुट्टयरिवइं सकुसणबलीहि घुसिणकुहिअं कुहेडेहिं ॥ ३८ ॥ [३५]

हालम्मि कुंतलो कुक्कुसो तुसे कुप्पढो घरायारे ।
कुहडो खुज्जम्मि मणोरहे कुतत्ती अ कुंचलं मउले ॥ ३६ ॥

कुंतलो सातवाहनः । कुक्कुसो धान्यादितुषः । कुप्पढो गृहाचारः । समुदाचार इत्यन्ये । कुहडो कुब्जः । कुतत्ती मनोरथः । कुंचलं मुकुलम् । कुंपलं इति तु कुड्मलशब्दप्रभवमितीह नोक्तम् ॥ यथा ।

अहरिअकुंतलकुप्पढ अदोसकुक्कुस कुमारवाल णिव ।
कुहडिअसत्तुकुतत्ती दिसासु जसकुंचलं विआसेसु ॥ ३९ ॥ [३६]

मत्तम्मि कुक्कुडो कुंदओ किसे कुंडिओ वि गामेसे ।
कुट्टाओ चम्मयरे कुडयकुडंगा लयाहरए ॥ ३७ ॥

कुक्कुडो मत्तः । कुंदओ कृशः । कुंडिओ ग्रामाधिपतिः । कुट्टाओ चर्मकारः । कुडयं तथा कुडंगं लतागृहम् ॥ यथा ।

L. 1. C. कुट्टा° E कुट्टा° illegible in G. BF °इरियाओ ACEG °इरियाउ. L. 2. *cdd.* कुहियं AG य C गुरेडम्मि EG °डमि AE त्तीमणे C ती-णे. L. 3. G कुट्टा ? CG कुमारि G कुट्टयरी G कोसट्ट° *cdd.* °इरिया B चत्वारो चंडी°. L. 4. BF °भव इत्युपे° CG °भव एव इत्यु° *cdd.* कुहियं B गुरेट° (sic) C गुरेकटा°. L. 5. BF हरीतक° G तीमनं यमनं । L. 6. C °सहि-रेस° C °कुट्टमच्च BF °कुट्टमव्व G °कुट्टिमव्व. L. 7. BFG कुट्टइरि° G °थइं From सकुसण° to कुहि° broken off in G. *cdd.* °कुहियं°. L. 8. E कुंभल्लो C कुंकुसो E कुक्कसो A तुसो तुसे BF तुसो C तुडोसा. L. 9. C खुज्झ° AG य. L. 10. BF तुंतलो C सालवाहनः broken off in G. L. 11. C कुहुडो B कुब्जः. B मनोरथ BCF *om.* तु. L. 12. C कुसल° G °शब्दभव°. L. 13. BFG अहरिय° BF कुवार°. L. 14. *cdd.* कुहडिय° C 2. hd. °डिअ° C °सतु° BF °कुंतलं *cdd.* वियासेसु. L. 15. AG कुंदउ A किसि G किंसे AG कुंडिउ. L. 16. E कुट्टाओ AG °उ BF वम्मयरे A °यारे B °कुंडंगा. L. 17. C कुक्कुडो G कुंदउ G कुंडिउ. G कुट्टाउ C कुंडंगं.

कुंडिअपुत्तो कुडया कुडंगए भमइ तुज्झ अणुरत्तो ।
कुंदयकुट्टाअं पिव णेच्छसि जं कुक्कुडा सि तं पुत्ति ॥ ४० ॥ [३७]

गत्ताइ कुंभिणी कुंतली करोडीइ कुइणो रासे ।
णीवीए अ कुऊलं कुत्थुहवत्थं च कोसलं चेअ ॥ ३८ ॥

कुंभिणी जलगर्तः । कुंतली करोटिकाख्यं परिवेषणोपकरणम् । कुइणो रासकः । कुऊलं कुत्थुहवत्थं कोसलं इत्येते त्रयो ऽपि नीवीवाचकाः । कुऊलं परिहितवस्त्रप्रान्त इति केचित् ॥ यथा ।

वरणाही कुंभिणिकुंतलिकम्मं चइअ खेल्ल कुइणयं ।
दढकोसलसहिआहिं कुत्थुहवत्थं दढेसु सुकुऊले ॥ ४१ ॥ [३८]

कुंभिल्लं खसे कुंदीरं कोल्हाहलं च बिम्बम्मि ।
अणइट्ठम्मि कुरुच्चं कुमुली कुलसंतई अ चुल्लीए ॥ ३९ ॥

कुंभिल्लं खननीयम् । कुंदीरं तथा कोल्हाहलं बिम्ब्याः फलम् । कुरुच्चं अनिष्टम् । कुमुली तथा कुलसंतई चुल्ली ॥ यथा ।

दट्ठुं कुंदीरोट्ठिं पहिआ कोल्हाहलाइ चुणन्ति ।
कुलसंतइमवि खणिरो कुरुच्चकुंभिल्लकुमुलिओ हवइ ॥ ४२ ॥ [३९]

कुररी पसू मिलाणे कुम्मणकुंटारकुरुमाणा ।
पिसुणे कुसुंभिलो कोडिल्लो अ कुडिल्लयं कुडिले ॥ ४० ॥

कुररी पशुः । कुम्मणं कुंटारं कुरुमाणं त्रयमपि म्लानार्थम् । अत्र कुप्पिसो

L. 1. *cdd.* कुंडिय° C कुडगए C तुझ्झ अमुरत्तो. L. 2. C कुंदाय° CG °कुट्टायं C पिवा. L. 3. E कुइणो C रोसे. L. 4. B नीवीए BCFG य G कुऊसं A कोत्थुह° C कंच्छुह° E कुच्छुहवच्छं AG चेय BF वेअ C चेयं. L. 6. G कुजलं कुत्थुं (sic) C कुच्छुह° च. G *om.* इत्य. G कुजलं. L. 8. BF °कंम G चइय C कुइलयं. L. 9. *cdd.* °सहियाहिं- BF कुत्थह° C कुत्तुह° G सुऊले. L. 10. G खन्ने In BF कुंभिल्लं खसे twice. B °हल्लि G विवम्मि. L. 11. E अणइत्थंमि C कुरुव्वं corr. 2. hd. E कुरुच्छं AC कुसली C कुलुसं तई AG य A चुल्लीया B वु°. L. 12. G विंव्याः C विज्जाः 2. hd. विइझाः C 1. hd. कुरुव्वं C कुमली G कुमुई. L. 13. BF वुल्ली. L. 14. G दंडुं BF पहिओ CG पहिया G कुल्हा° *cdd.* °हलाइं B वुंटंति CF वुंटंति. L. 15. BF षणिरो C कवणिरो C कुरुव्व° G °लिउ BF हव. L. 16. E पशू C कुम्मर° G °कुटार°. L. 17. C पिसुणा कुसु° AG व G कडि°. L. 18. BF कुप्पासो.

कञ्चुक इति कूर्पासशब्दभवः । कुसुंभिलो तथा कोडिल्लो पिशुनः । कुडिल्लयं कुटिलम् ॥ यथा ।

अकुसुंभिला कुडिल्लयकेसी कोडिल्ल सा खु कुरमाणा ।
कुंटारेइ सहीउ वि अकुम्मणो पुण तुमं कुररी ॥ ४३ ॥ [४०]

कुरुचिल्लं गहणे कुसुमसं घुसिणे कुडुच्चिअं सुरए ।
गब्भिणिकुलीरकन्दुइआ कुच्छिमइकुरुचिल्लकुल्लरिआ ॥४१॥

कुरुचिल्लं महणम् । कुसुमसं कुङ्कुमम् । कुडुच्चिअं सुरतम् । कुच्छिमई गर्भिणी । कुरुचिल्लो कुलीरः । कुल्लरिओ कान्दविकः ॥ यथा ।

ओ कुरुचिल्लइ पहिओ कुरुचिल्लणिहो कुडुच्चिअस्स कए ।
छणकुसुमसविलित्तं कुल्लरिअं कुच्छिमइअं पि ॥ ४४ ॥ [४१]

कुसुमालिओ अ सुण्णमणे कुरुकुरिअं च रणरणए ।
कुलफंसणो कुलकलङ्कम्मि छुहाए अ कुड्डलेवणिआ ॥४२॥

कुसुमालिओ शून्यमनाः । कुरुकुरिअं रणरणकः । कुलफंसणो कुलकलङ्कः । कुड्डलेवणी सुधा ॥ यथा ।

मा कुड्डलेवणीधवलकुट्टिमे परवहुं णिएऊण ।
कुसुमालिअ कुरुकुरिअं करेसु कुलफंसणो होही ॥ ४५ ॥ [४२]

कुंडिअपेसणकुंतीपोट्टलया बम्भविट्टिचउकोणा ।
कूलं बलपच्छा कूडो पासे कूवलं जघणवसणे ॥ ४३ ॥

L. 1. G पिशुशः L. 2. G *om.* यथा. L. 3. C कुडिल्लया के° G °ल्लयकेसी C कुरामाणा G कुर°. L. 4. BCF सहीओ G *om.* वि C विय कुम्म°. L. 5. ABCDFG कुरुविल्लं E कुरुचिल्ल A गहणेल्लं E कुसुमल्लं A कुडु° B कडु° ABEFG °चियं. L. 6. A गज्झिणि. AG °कंडुइया BF °कंदुइया C °इया E °इय C °कुरुच्छिल्ल° A °चिल्लं ABCF °कुल्लु° *cdd.* °रिया. L. 7 *cdd.* कुरुविल्लं G कुसुमन्नं B कुडुव्वियं CFG °चियं. L. 8. BF कुरुविल्लो. B कुल्लु° रिओ CFG कुल्लु° G °रिउ. L. 9. C l. hd. G उ C कुरुविल्लइ G पहिउ C कुरुविल्ल. CG °चियस्स. L. 10. C °कुसुमिस्स° G °मल्ल° BCF कुल्लुरियं G कुल्लारियं C °मईयं BFG °मइयं. L. 11. B °मालिउ AEG य G सुन्न° B कुरिकु° *cdd.* °रियं. L. 12. G सुहाए AG य *cdd.* °लेवणिया. L. 13. BG °लिउ CG अशून्यमनाः B कुरिकु° CG °रियं C कुलफंरुणो. L. 14. BF कुंडलेवणी. L. 15. C °लेवणा° BF °कुट्टिमे C परहुं. L. 16. C कसुमा° BCF °लिय CG °रियं C होहा. L. 17. The whole line is wanting in A. EG कुंडिय° BF कुडिुअ° C कुडियफेस° BEFG °पोटलया C °पोट्ट° BF बंभविद्धि° G चंभविट्टि° C °विट्टि°. L. 18. A कंकूलं वपत्था G वल° E कूबलं C कूवडं.

कुंडिअपेसणं ब्राह्मणविष्टिः । कुंतीपोट्टलयं चतुष्कोणम् ।

॥ इत ऊर्ध्वमूकारान्तककारादयः ॥

कूलं सैन्यस्य पश्चाद्भागः । कूडो पाशः । अत्र कूरं भक्तमिति संस्कृतसमत्वान्नोक्तम् । कूवलं जघनवसनम् ॥ यथा ।

कुंडिअपेसणकारीइ कुसुमसरकूलकूवलवईए ।
कुंतीपोट्टलभवणे उअ पडइ दिओ कडक्खकूडम्मि ॥ ४६ ॥ [४३]

कूणिअमीसिमउलिए गत्ताकारम्मि कूसारो ।
केआ रज्जू केली असई केऊ अ कन्दम्मि ॥ ४४ ॥

कूणिअं ईषन्मुकुलितम् । कूसारो गर्ताकारः ।

॥ अथ एकारान्तककारादयः ॥

केआ रज्जुः । केली असती । केऊ कन्दः ॥ यथा ।

कूसारखलन्तपओ केउकए पहिअ मा भमसु कच्छे ।
जं केलीए कूणिअपेच्छिअकेआण पडसि पासेसु ॥ ४७ ॥

अत्र केद्दहं कियदिति शब्दभवम् । केलायइ समारचयतीति धात्वादेश इति नोक्तौ । [४४]

केआरवाणकोट्टा किंसुअणायरेसु कसिणए कोणो ।
कोलो गीवा कोप्पो अवराहे गेहकोणए कोसो ॥ ४५ ॥

केआरवाणो पलाशः ।

L. 1. BFG कुंडिय° C कुडिय° C ब्राह्मणं BG ब्राह्मण° *cdd.* °वृष्टिः BFG °पोट° C °पोड° G चतुःकोणं. L. 3. BF भक्तमंति. L. 4. B °वसणं. L. 5. BF कुड्डिय° C कुडिय° CG °कारी G °सरकूवकूबलपईए. L. 6. *cdd.* °पोटल° C °भवणा ओअ पडइ *cdd.* दिउ C °कूलमि 2. hd. °कूलंमि. L. 7. G कूणियम° A °यउलिए. L. 8. ABCEF केया G कया BF रज्ज G रजू G कऊ य. L. 9. BF कूणितं CG कूणियं. L. 10. G एकारतिक°. L. 11. BCF केया G कोई instead of केली G केउ. L. 12. CG °पउ C पहि BFG पहिय. L. 13. G ज BF केलीलीए *cdd.* कूणिय° C °पिच्छिय° BFG °पेच्छिय° *cdd.* केयाण B पडिसि F पोसेसु. L. 14. BF समारचरति. BFG °ति इति C *om.* इति C धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तौ. L. 16. *cdd.* केयार° ABCFG °वाणो CG किंसुय° C °णाय°. L. 17. A कोल्लो E °केणए केसो. L. 18. *cdd.* केयारवाणो G पलासः

|| अथ ओकारान्तककारादयः ||

कोट्टं नगरम् । कोणो कृष्णवर्णः । लकुट इत्यन्ये । कोलो ग्रीवा । कोप्पो अपराधः । कोसो गृहकोणः ॥ यथा ।

केआरबाणओडयकोसे कोणाणणा णमिअकोला ।
मसन्ति हरिअकोट्टा तुह रिउणो कोप्पमप्पणयं ॥ ४८ ॥

अत्र कोओ चक्रवाक इति कोकशब्दभवत्वान्नोक्तः ॥ [४५]

कोच्चप्पं अलिअहिए इत्थिरहस्सम्मि कोज्जप्पं ।
कोलीरं कुरुविन्दे कोहल्ली ताविआए अ ॥ ४६ ॥

कोच्चप्पं अलीकहितम् । कोज्जप्पं स्त्रीरहस्यम् । कोलीरं कुरुविन्दम् । कोहल्ली तापिका ॥ यथा ।

दइअम्मि सावराहे इन्ते कोलीररत्तणयणेअं ।
कोहल्लिपूवरयणा कोच्चप्पं कुणइ अहह कोज्जप्पं ॥ ४९ ॥ [४६]

कोलंबकोल्लरा पिढरे कोसयकोडिआ लहुसरावे ।
कोट्टिंबो दोणीए कोट्टुंभं करहए तोए ॥ ४७ ॥

कोलंबो तथा कोल्लरो पिठरम् । कोलंबो गृहमित्यन्ये । कोसयं तथा कोडिअं लघुशरावः । कोट्टिंबो द्रोणी । कोट्टुंभं कराहतं वारि ॥ यथा ।

कोल्लरकोडिअवाणिअ छड्डिअकोलंबकोसओ कीस ।
णिवडसि कयकोट्टुंभो णईइ कोट्टिंबठिआमिमं णिअ वि ॥ ५० ॥ [४७]

L. 1. BF *om.* this line. L. 4. *cdd.* केयारवाण° C °उडय° G °उसय° *cdd.* णमिय° L. 5. G मन्नंति BF हरिउ° CG हरिय° G °कोहा. L. 6. G कोउ C °न्नोक्तम् G °क्तं. L. 7. E कोच्चप्पं G कोव्वप्पं ABCFG अलिय° AC इच्छि° C कोजप्पं. L. 8. C क्येल्ली corr. 2. hd. G कोहल्लं instead of कोलीरं E कुरुबिंदे *cdd.* तावियाए ACEG य. L. 9. C कोझप्पं. L. 11. *cdd.* दइयंमि BFG °णयणेयं C °णेणं In G from कोलीर° to °रयणा l. 11 twice. L. 12. C °कोव्वप्पं C कोझप्पं. L. 13. A कोलम्व° B कोलंव° CEF कोलम्ब° C कोसया° G कोसयं° *cdd.* °डिया BF लसरावे A °सरोवे. L. 14. A कोट्टिंबो BFG कोट्टिंवो C कोट्टिम्बो E कोटिम्बो E कोहुभं G कोटुंभ. L. 15. BFG कोलंवो C कोलम्बो BF कोल्लरं G पिउरं BFG कोलंवो C कोलम्बो. L. 16. C 1. hd. कोटियं BFG °डियं G °सरावः C कोडिम्बो BF कोट्टिंवो G कोटिवो. C कोटुभं G कोहुभं. L. 17. C कोल्लार° *cdd.* °कोडियवाणिय छड्डिय° BFG °कोलंव° C कोलम्ब° C 2. hd. G °कोसउ C कास 2. hd. कोस. L. 18. C °कोटुम्बो G °कोटुल्लो G णईए BF कोट्टिंव° C कोटिम्ब° G कोटिंव° *cdd.* °ठियमिमं BCF निय G णिय G रि.

कोट्टम्मि कोत्थलो कोमुई तहा पुण्णमासीए ।
भेएण गामभोत्ता य कोंडिओ कोउआ करीसग्गी ॥ ४८ ॥

कोत्थलो कुशूलः । कोमुई सर्वा पूर्णिमा । शरद्येव पौर्णमासी कौमुदी रूढा । इह तु या काचित्पूर्णिमा सा कोमुई । अत एव च देशी । यदाह ।

॥ कोमुइमाह च शाम्बो या काचित्पौर्णमासी स्यात् ॥

कोंडिओ भेदेन ग्रामभोक्ता । ऐकमत्यं ग्रामीणानामपास्य यो मायया ग्रामं भुनक्ति । कोउआ करीषाग्निः ॥ यथा ।

कोत्थलकम्मणिउत्ता कोंडिअपुत्तस्स दिसंकेआ ।
मसइ गामणिवहुआ कोमुइजोण्हं पि कोउअसरिच्छं ॥ ५१ ॥ [४८]

कोंढुल्लू अ उलूअम्मि सिवाए कोविआ होइ ।
कोलित्तं च अलाअम्मि कोइला कट्ठअङ्गारा ॥ ४९ ॥

कोंढुल्लू उलूकः । कोविआ शृगाली । कोलित्तं उल्मुकम् । कोइला काष्ठाङ्गाराः ॥ यथा ।

णिसि णइभिन्ती कोविअकोंढुल्लूणं डरेमि तस्स कह ।
कोलित्तकोइलेहिं इअ लिहिअं दूइआइ कहइ वहू ॥ ५२ ॥ [४९]

कोलाहलो खगरुए साविहजन्तुम्मि कोंडलिआ ।
कोक्कासिअं विअसिए आपूरिअअम्मि कोज्झरिअं ॥ ५० ॥

L. 1. E कोत्थम्मि C कोच्छलो. L. 2. CG कोडिउ C 2. hd. °ओ A कोण्डिउ E कोण्डिओ C 2. hd. कोओआ G कोडिया. L. 3. C कोच्छलो कुशूलाः L. 4. C काचित्पौर्णमासी. C *om.* सा C कौमुदी BF ते instead of अत. L. 5. BCF व BFG शांबो C शांखा C °मासा. L. 6. C कांडिओ G °उ G आमभोक्ता BCF एकमन्यं. L. 7. C कोओआ G कोअआ. L. 8. C कोच्छलि° BF °कमा° C °णियुत्ता *cdd.* कोंडिय° G दिन्नस° *cdd.* °केया L. 9. G मन्नेइ गामिणि° BFG °वहुया C °बहुया G °जुण्हं BF कोउय° C 1. hd. कोओय° G कोउयससरिछं. L. 10. BCF कोंडु° damaged in G. E उल्लू° BF सिवा E कोविया G कोइया. L. 11. C कोहित्तं BF आलायंमि C अलाइम्मि EG अलायंमि A कडु° G कड्ड° L. 12. BF कोडुल्लू C कोडु° G कोएडुल्लू BCF कोविया G कोइया B सृगाली G कोइल्ला C काष्टा° From ष्ठा° to णा° l. 13. gnawed off in G. L. 14. BF णाइमित्ती. काविय° C कोविय° G कोविया° B °कोडु° F कोदु° G कोएडुल्लूरं BCF कहा. L. 15. G °लेहि *cdd.* इय लिहियं G दूइयाइ. L. 16. A कुखग° C °रूए From म्मि to °सिअं l. 6 gnawed off in G. BF कोंटलिया A कोटलिया C कोंडिलिया E कोडलिया. L. 17. ABCFG °सियं ACG वियसिए ACG आपूरिययंमि E °रियम्मि A कोसरिये C कोझ्झ° *cdd.* °रियं.

कोलाहलो खगरुतम् । तुमुलमात्रवाची त्वयं संस्कृतसमः । कोंडलिआ श्वावित्संज्ञः प्राणिविशेषः । कोंडलिआ कीट इत्यन्ये । कोक्कासिअं विकसितम् । कोज्झरिअं आपूरितम् ॥ यथा ।

कोक्कासिअच्छि सायं जलमाणिन्ती ण किं तुमं डरसि ।
कोलाहलकोंडलिआकोज्झरिए एत्थ तूहम्मि ॥ ५३ ॥

अत्र कोहण्डीकोहलीशब्दौ कूष्माण्डीशब्दभवौ । कोक्कइ व्याहरति । कोआसइ विकसति । कोट्टुमइ रमते । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [५०]

॥ अथानेकार्थाः ॥

कंदो दढमत्तेसुं कंडो दुब्बलविवन्नफेणेसु ।
कंठो सूअरसीमासु कडो झीणो उवरए अ ॥ ५१ ॥

कंदो दृढो मत्तश्च । स्तरणोऽपीत्यन्ये । कंडो दुर्बलो विपन्नः फेनश्चेति त्र्यर्थः । कंठो सूकरो मर्यादा च । कडो क्षीणो मृतश्च । [५१]

णिच्छिद्दे कडिल्लं कडिवत्थे दारत्थविवक्खआसीसु ।
गहणे वणे कडिल्लं कम्मन्तघरेसु कव्वालं ॥ ५२ ॥

कडिल्लं निश्छिद्रं कटीवस्त्रं दौवारिकः शत्रुराशीर्गहनं वनं चेति सप्तार्थम् । कव्वालं कर्मस्थानं गृहं चेति द्व्यर्थम् । [५२]

कङ्कालकरालेसु कलेरो थेवोल्लवहलेसु ।
बप्फे अ कसव्वं कग्घाडो ऽग्घाडे किलाडे अ ॥ ५३ ॥

L. 1. C 1. hd. तुमल° C त्वं यं. 2. hd. यः BF त्वयं यं; BF कोटलिया (F °य) C कोएठलिआ G कोढलिया. L. 2. C कोएढलिया BF कोंटलिया G को rest gnawed off. C कील. *cdd.* °सियं C कोइझ°. L. 3. *cdd.* °रियं. L. 4. BCF °सियच्छि G साअं जलमाणंती B कि. L. 5. BF कोंट° C कोंढ° G कोएट° *cdd.* °लिया° C °कोइझ° BF' इत्थ C इच्छ BF तूहंति C वूहम्मि. L. 6. BF कोहंटी BCF कुष्मा°. L. 7. C कोड्डुमइ G कोवुमइ. B °क्ता: *om.* इति नोक्ता: L. 9. E कंद्रो instead of कंडो BEF दुब्वल° C दुव्वल्ल° G °विवन्न°. L. 10. BF सूयर° E ज्झीणे A inserts य after झीणे ABCFG य. L. 11. G मतश्च C 1. hd. G सूरणो C 2. hd. स्तरणो. L. 12. C मयादि. L. 13. C °वच्छे C दोरच्छ° E वारत्थ° E °क्खयासीसु. L. 14. C *om.* कम्म° क° 2. hd. notes उपरितो लेखः । कब्बालं कम्मठणं च गेहंमि A कब्वालं G कव्वाडं. L. 15. BF कालिल्लं निःछिद्रं C निछिद्रं G निरिथद्रं C कटि° CG शत्रुः C आशीः L. 16. B कब्बालं. B वेति G °र्थः (sic). L. 17. BF कंकाले करालेसु A °करालेसु कलेसु कलेरो G °कराले करालेसुं कलेरो B घेवो° E थेवल्ल° C 1. hd. वोल्लव° 2. hd. व्वेल्लव°. L. 18. A बप्फे BFG बप्फे C बप्पे E बष्फे ABCFG य BF, C 2. hd. कसवं A कसच्वं C कघोडो BF *om.* ऽग्घाडे BF किलाडे twice. *cdd.* य C adds कालेरे and *om.* कलेरो.

कलेरो कङ्कालः करालश्च। कसव्वं स्तोकमार्द्रं प्रचुरं बाष्पश्चेति चतुरर्थम्। कग्घाडो ऽपामार्गः किलाटश्च ॥ [५३]

णालिअरकागउसहेसु करोडो पिढरपडहेसु।
मुहहरिणेसु अ कमलो कलओ ज्जुणतरुसुवण्णयारेसु॥५४॥

करोडो नालिकेरं काको वृषभश्चेति त्र्यर्थः। कमलो पिठरः पटहो मुखं हरिणश्चेति चतुरर्थः। कलओ ऽर्जुनवृक्षः सुवर्णकारश्चेति द्व्यर्थः ॥ [५४]

भिक्खापत्तअसोएसु करंकं वग्घलट्टासु।
सवले वि अ करडो कमढो मन्थणिपिढरहलधरमुहेसु ॥५५॥

करंकं भिक्षापात्रमशोकवृक्षश्चेति द्व्यर्थम्। करडो व्याघ्रो लट्टा कर्बुरश्चेति त्र्यर्थः। काकादिवाची तु करडो करटशब्दभव एव। लट्टायां तु लिङ्गपरिणामे करडा। कमढो दधिकलशी पिठरं हलभृन्मुखं चेति चतुरर्थः। कच्छपे भिक्षुभाजने दैत्ये च कमठशब्दभव एव ॥ [५५]

मूलयमुसलेसु कडंतं कुसुमुच्चयइसूसु कणओ अ।
गव्विअणउलसहीसुं कलिओ कउअं पहाणचिन्धेसु ॥५६॥

कडंतं मूलकशाकं मुसलं च। कणओ कुसुमावचय इषुश्च। कलिओ गर्वितो नकुलः सखी चेति त्र्यर्थः। सख्यां लिङ्गपरिणामे कलिआ। ज्ञातार्थस्तु कलितशब्दभव एव। कउअं प्रधानं चिह्नं च। अत्र कम्मइ क्षुरं करोति भुङ्क्ते चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [५६]

L. 1. BF कसव्वं C °र्द्रं च प्रचुरं. BFG वाष्पश्चेति C °श्चति L. 2. G ऽपामार्गः L. 3. *cdd.* णालियर° BEF °कागओस° A कडोरो C करेडो A पितुर° C °पहेरेसु. L. 4. BF *om.* अ A कलउ जुण° BF कालउ ज्जुण° C कलओ (2. hd. °लु°) जुण° G कलउ। ज्जणतरुसु°. L. 5. G कोको °श्चति C त्र्यर्थं. L. 6. C कलुओ. G कार्सिकारश्चेति. L. 7. BF °पत्तं° C करकं A करयल° G वग्घा°. L. 8. C सरलो E सबले *cdd.* य G मंथणि° A °पिठर°. L. 9. C *om.* वृक्ष G °र्थः G करोडो व्याघो. BF लट्टी C लट्ठा BF कबुर° C कर्बूर° G कर्ब्बुर° L. 10. B करटो F करंटो. C° भवः *om.* एव BF लट्टायां C लट्टायां. L. 11. BF करटा. BF दधे° C °कलसी C पीठरं BCF हलभृत् C कच्छपि. L. 12. B °शभव. L. 13. A °मुशलेसु E °मुशलेसु BF °मुसले A कडंभं G °च्चअ° EG °ईसूसु C 1. hd. G कणउ BF कणए ABCFG य. L. 14. E *om.* गव्विअ CG गव्विय BF °णओल° C 1. hd. G कलिउ C कअं (*om.* कउ) BF °विंधेसु. L. 15. G °शाकः मुशलं च BF °मावचायः C °चाय G कलिउ. L. 16. C संख्यां *cdd.* कलिया C ज्ञातार्थश्च BF कलिशब्द एव. L. 17. G कउयं B *om.* च C कंमइ.

चञ्चूत्तंसेसुं कसोल्ली घरणझसएसु कडुआलो ।
अल्लयकयचित्तिअकणाइस्सेसुं कणाइअं चेअ ॥ ५७ ॥

कसोल्ली चञ्चुरवतंसश्च । कडुआलो घण्टा लघुमत्स्यश्च । झषशब्दाद्ध्रस्वार्थे कप्रत्यये झषक इति रूपम् । कणाइअं आर्द्रं कृतं चित्रितं कणाकीर्णं चेति चतुरर्थम् ॥ [५७]

पाडलिपसिद्धएसुं कलयंदी काहलो मिउठगेसु ।
कायकलन्तरमेहेसु कालिआ कायलो पिए काए ॥ ५८ ॥

कलयंदी पाटला प्रसिद्धश्च । केचित्पाटलायां कणयंदीत्याहुः । अत्र काही इत्यतीते भविष्यति च प्रत्यये कृगो रूपमिति नोक्तम् । काहलो मृदुष्ठकश्च । कातरवाची तु कातरशब्दभव एव । कालिआ शरीरं कालान्तरं मेघश्चेति त्र्यर्था । कायलो प्रियः काकश्च । केचित्प्रिये कायरो इत्याहुः ॥ [५८]

वयगरणताविआसुं काहल्ली तणुघणेसु कालिंबो ।
कासिअकिणहा सणहे वत्थे तह सेअवण्णम्मि ॥ ५९ ॥

काहल्ली व्ययार्थं धान्यादि तवणीति प्रसिद्धमपूपादिपचनभाण्डं च । कालिंबो शरीरं मेघश्च । कासिअं तथा किणहं सूक्ष्मवस्त्रं श्वेतवर्णं चेति द्वावपि द्व्यर्थौ ॥ [५९]

किविडी पासदुवारे घरपच्छिमअङ्गणे चेअ ।
किविडं तह णिहिट्टं धण्णखले तत्थ जाए अ ॥ ६० ॥

L. 1. BF वंचूत्तं° G °सेसु AC कसोली G कणोल्ली A घंटकुस° BEF °ज्झस° C °सुएसु BF कट्टु° G °यालो. L. 2. G अल्लअ° C °वित्तिअ° BEFG °त्तिय° A °कसा° C °कस° G °इल्लेसुं E °सु cdd. कणइयं A वेय BFG चेय. L. 3. C कसोली G कणोणोल्ली BF वंचुर° C कट्टु° G °यालो. cdd. °शब्दात् ह्रस्वा°. L. 4. C कस° BCF °इयं BF आर्द्रं. L. 6. C °सिद्दएसु C मिउगेसु E °ढगेसु G °वगेसु. L. 7. C कायलंतर° ABCEF कालिया G कायला. L. 8. G °लीयां BF कणघंदीत्याहुः G कलयंदीत्याहुः. L. 9. G इत्यती भवि°. C मुदुष्टकश्च G मुदुर्वकश्च. L. 10. cdd. कालिया. BCF त्र्यर्थः L. 11. BF प्रिय. L. 12. G °करण° cdd. °विया° A °सु BCF °थणेसु A कालिम्वो C कालिम्बो BF कालिंवो E कालिम्बो. L. 13. ABCFG कासिय° G °किणहो C वच्छे G सेय°. L. 14. G कोहल्ली BF प्रसिद्धो G °द्ध BCFG अपूपा°. BF (G?) °पवन° BFG कालिंवो C कोलिम्बो In B का°. L. 15. शा° मे° are written twice. cdd. कासियं. C द्वावप्येतौ. L. 16. C किंपिडी G °दुवारेसु A चेम्व C चेय. L. 17. BF आकिविणं G णिहिट्टं धन्न° C तच्छ ABCF व.

किविडी पार्श्वद्वारं गृहपश्चिमाङ्गणं चेति द्व्यर्था । किविडं धान्यखलं तत्र धान्यखले यच्च जातम् ॥ [६०]

कण्णोवगाणिआए कोऊहलए अ किरिइरिआ ।
कुल्लो गीवाइ तहा असमत्थे छिण्णपुच्छे अ ॥ ६१ ॥

किरिइरिआ कर्णोपकर्णिका कौतूहलं च । कुल्लो ग्रीवा असमर्थश्छिन्नपुच्छश्चेति त्र्यर्थः ॥ [६१]

हरिआणुगमे हरिअच्छड्डुवए तह य कुढकूवा ।
कुहिणी कुप्पररच्छासु कुंभिलो चोरपिसुणेसु ॥ ६२ ॥

कुढो तथा कूवो हृतानुगमनं हृतस्याजकश्चेति द्वावपि द्व्यर्थौ । कुहिणी कूर्परो रथ्या च । कुंभिलो चौरः पिशुनश्च ॥ [६२]

चुल्लीए लहुभण्डे अ कुंढयं कुल्लडं चेअ ।
अदयणिउणेसु कुरुडो कुरुलो पुण कुडिलकेसे वि ॥ ६३ ॥

कुंढयं तथा कुल्लडं चुल्ली लघुभाण्डं चेति द्वावपि द्व्यर्थौ । कुरुडो निर्दयो निपुणश्च । कुरुलो पुनरदयनिपुणयोः कुटिलकेशे ऽपीति त्र्यर्थः ॥ [६३]

कीलाघाए समुआचारे णम्मे अ कुप्परं भणिअं ।
छिड्डकुडीतुडिएसु कुडिच्छं कोट्टी दु दोहखलणासु ॥ ६४ ॥

कुप्परं कीलाघातः समुदाचारो नर्म चेति त्र्यर्थम् । कीला सुरत उरःप्रहणन-

---

L. 1. C किञ्चिडी C द्व्यर्थ. C *om.* धान्यखलं तत्र G inserts यच्च before तत्र. L. 2. C धान्ये खले. L. 3. G °गणिह° *cdd.* °याए ABCFG य G किरिय° *cdd.* °रिया. L. 4. B गीवाए C छिन्नपुच्छि ACG य. L. 5. G किरिकि° *cdd.* °रिया. BCF °र्थ: छिन्न°. L. 7. ABCFG हरिया° हरिय° B कूड° C (F?) कुड°. L. 8. BF कुहणी C कुहिली A °रत्थाकु G°सु A सुंभिलो BF °सुलेसु. L. 9. C कुडो. L. 10. G चोरः. L. 11. B वुल्लीए G °भंड AG य G कुंडयं C कुल्लटं AC चेय BF वेच्च G चेयं. L. 12. E च्चादय° G °णिउणसु. L. 13. G कुंडत्रं BF वुल्ली BG °भाडं. L. 14. G °णया: C °केशो. BF त्र्यर्थे. L. 15. BCF समुदाच्चारे A °च्चरे BF *om.* अ AG य ACEG भणियं. L. 16. C °मुडिएसुं G °सुं कुडित्थं BF *om.* कोट्टी G °णेसु. L. 17. C °चारे BF °चारो चारो नर्म C वैरेति pro चेति. CGसु°रते BF सुरते; BF *om.* उरः G °प्रहरण°.

विशेषः । कुडिच्छं वृतिविवरं कुटी त्रुटितं चेति त्र्यर्थम् । कोट्टी दोहो विषमास्खलना च ॥ [६४]

कोसो कोसुम्भजलहिसु कोलिओ तन्तुवायलूआसु ।
उच्छुणिवीलणजन्तम्मि कोल्हुओ तह सिआलम्मि ॥ ६५ ॥

कोसो कुसुम्भरक्तवस्त्रं जलधिश्च । कोलिओ तन्तुवायो जालकारकृमिश्च । कोल्हुओ इक्षुनिपीडनयन्त्रं शृगालश्च ॥ [६५]

॥ अथ स्वरक्रमेण व्यञ्जनादिक्रमेण च खकारादयः ॥

खड्डा खाणी खल्ला चम्मे खड्डुं च मंसुम्मि ।
खसं खत्तं खाए तिलपिण्डीए खली चेअ ॥ ६६ ॥

खड्डा खानिः । पर्वतखातमित्यन्ये । खल्ला चर्म । खड्डं श्मश्रु । खसं तथा खत्तं खातम् । खली तिलपिण्डिका ॥ यथा ।

खड्डा घरेसु खत्तं वप्पे खसं च वासभवणम्मि ।
खलिभोअणाण खल्लम्बराण तुह वेरिआण धी खड्डं ॥ ५४ ॥ [६६]

खट्टं कढिआइ खडं तिणम्मि खद्धखरिआ य भुत्तम्मि ।
खवओ खन्धे असईइ खंडई खड्डिओ मत्ते ॥ ६७ ॥

खट्टं तीमनम् । खडं तृणम् । खद्धं तथा खरिअं भुक्तम् । खद्धं प्रचुरार्थेऽपि लक्ष्येषु दृश्यते । खवओ स्कन्धः । खंडई असती । खड्डिओ मत्तः । खलगंडिओ मत्त इत्यन्ये ॥ यथा ।

L. 1. F कुडिच्चं CF वृत्ति° C मुटितं BG वेति *cdd.* दोहविषमा° C 2. hd. °ल्नता. L. 3. C कुसुंभ° A °हिंसु AG, C 2. hd. कोलिउ BCF °लूयासु E °लुआसु. L. 4. AG °निवीलण° C °निपील° BF कोल्हओ AG °उ C त सि° CE सिया°. L. 5. C °रक्तं व° G कोलिउ. G °काराकृमिश्च. L. 6. BF कोल्हओ G कोल्हउ. L. 7. A ॥ अथ खादि ॥ E ॥ अथ खादिः ॥ BF *om.* व्यञ्जना° BF व. L. 8. C खुड्डा G खद्दा BF वम्मे. L. 9. BF वेय ACG चेय. L. 10. G खन्ना C पर्वतखानिः पर्वत° G °घातमि° G चर्म्मे. C खण्डं स्मश्रु G खन्नं L. 11. C *om.* खातं. L. 12. G खन्ना BF थरेसु BF डप्पे G खन्नं ॥ BF व. L. 13. G °भोय° B °ल्लंचराण CFG °ल्लंव° *cdd.* वेरियाण G धीरच्छु (*i.e.* धिरत्थु?) instead of धी खड्डुं C खंडं. L. 14. C खड्डुं G खद्दं *cdd.* कढियाइ BCF खद्द° *cdd.* °खरिया BF भुत्तं. L. 15. AG खवउ C खंडिई A खड्डिउ BCF खंडिओ G खंडिउ E मत्तो G म्मत्ते. L. 16. C खद्दं CG खरियं. C प्रखद्दं G खवउ. L. 17. BCF खंडिओ G खडिउ मत्त. C °खंडिओ G °डिउ.

खंडइ तइआ जन्ती णचिरखवया ण देसि घरकिडिअं ।
खरिअखडखड्डिअवसहखद्धं खट्टं णिएसि किं इणिंह ॥ ५५ ॥ [६७]

खडुआ मुत्ता खणुसा मणदुक्खे खंजरो वि सुक्कदुमे ।
खट्टंगं छाया खव्वुल्लं वयणम्मि खसुओ कीले ॥ ६८ ॥

खडुआ मौक्तिकानि । खणुसा मनोदुःखम् । खंजरो शुष्कद्रुमः । खट्टंगं छाया । खव्वुल्लं मुखम् । खसुओ कीलकः ॥ यथा ।

दुक्खव्वुल्ले का तुह खणुसा खडुआवलिं ण जं लहसि ।
खसुअभूए सहि खंजरम्मि किं होइ खट्टंगं ॥ ५६ ॥ [६८]

खच्चल्लो रिच्छे खप्परो वि लुक्खे उडुम्मि खज्जोओ ।
खच्चोलखंजणा वग्घकद्दमा खग्गिओ वि गामेसे ॥ ६९ ॥

खच्चल्लो अच्छभल्लः । खप्परो रूक्षः । खप्पुरो इत्यन्ये । खज्जोओ नक्षत्रम् । खच्चोलो व्याघ्रः । खंजणो कर्दमः । खञ्जरीटवाची तु संस्कृतभव एव । खग्गिओ ग्रामेशः ॥ यथा ।

खच्चल्ला खच्चोला खंजणविसमा मही जहिं गामे ।
खप्परखग्गिअदुत्थे मा वस तस्सिं सुखज्जोअ ॥ ५७ ॥ [६९]

खट्टिक्को सूणवइम्मि खल्लिरी खुल्लिरी अ संकेए ।
थूलेन्धणअग्गीए खंधग्गी खोडपज्जाली ॥ ७० ॥

L. 1. BCF तइया G खडिया G खचिर° *cdd.* °किडियं. L. 2. BFG खरिअ° C खरिबं G °खड्डि° *om.* खड्डिय BF °खंडिओ वसह° C °खंडिय° G °उसह° C °खइं BF खसं pro खइं L. 3. A खडुया BCFG खडुया In G मण° खं is torn off. AC 1. hd. मुक्क°. L. 4. A छुया AC खवुल्लं A खणुउ C खणुओ G खसुउ. L. 5. *cdd.* खडुया. L. 6. BG खवुल्लं (?) In G from मुखं to दुक्ख l. 10. incl. torn off. L. 7. BCF °वुल्ले G °वुल्ले G खणुसा डुं ख° *cdd.* खडुया°. L. 8. BF खणुपभूए C खसुयभूए G खसुयभूय सहि जं खं° G कि BG कडुंगं° L. 9. BF च्छिच्छे E खिप्परो In G from म्मि in उडुम्मि to °खंजणा l. 10. torn off. C खज्झोओ A °उ. L. 10. ABCFG खव्वोल° A °खंजणो A कवयिउ G खग्गिउ E गामेसो. L. 11. C खप्परो इत्यन्ये C खज्झोओ G °उ. L. 12. C 1. hd. खव्वोलो In G खचो illegible. G खंव्वजणो. From रीट° to संस्कृ torn off in G. L. 14. G खव्वल्ला G खव्वोला ? L. 15. खप्परखग्गिअ illegible in G. BF °खप्पिय° C °खग्गिव° CG °वुच्छे BF तम्मि BFG सुखज्जोय C सुखज्झोय. L. 16. BF °वइंमि C सूणइंमि C खल्लरी In G खल्लिरी is torn off. ABCFG खुल्लरी A ब. L. 17. BF थूलेंधण° C थुलेंधण° G थूलिंधण° C 1. hd. संधंखीग्गीडपज्झाली.

खट्टिक्को सौनिकः । खज्झिरी तथा खुज्झिरी संकेतः । खंधग्गी तथा खोडपज्जाली स्थूलेन्धनाग्निः ॥ यथा ।

गुणखज्झिरी तए खुज्झिरिं अणिन्तेण कम्मखट्टिक्क ।
सा विसइ विरहखंधग्गिपीडिआ खोडपज्जालिं ॥ ५८ ॥ [७०]

लहुबारम्मि खडक्की तह खवडिअखुंडया खलिए ।
बाहुम्मि खंधयट्टी अ खंधमंसो अ खलइअं रित्ते ॥ ७१ ॥

खडक्की लघुद्वारम् । अत्र खसिओ खचित इति खचितशब्दभवः । खड्डइ मृद्नातीति धात्वादेशेषूक्त इत्येतौ नोक्तौ । खवडिअं तथा खुंडयं स्खलितम् । खुडिअं खण्डितमिति तु खण्डितशब्दभवम् । खंधयट्टी तथा खंधमंसो बाहुः । खलइअं रिक्तम् ॥ यथा ।

सा ललिअखंधयट्टी तमाखुंडयलोअखलइए मग्गे ।
सहिदिसखंधमंसा अखवडिअमहिसरिआ खडक्कीओ ॥ ५९ ॥ [७१]

तरुमक्कडे खडहडी खंधीधारो अ उण्हजलधारा ।
खडइअखवलिअखरहिअसद्दा संकुचिअकुविअपोत्तेसु । ७२ ।

खडहडी तरुमर्कटः । खंधीधारो अत्युष्णजलधारा । खडइओ संकुचितः । खवलिओ कुपितः । खरहिओ पौत्रः ॥ यथा ।

उअ विहि खरहिअणन्दणउज्जाणे खडहडी खडइओ वि ।
सीआलोअणखंधीधारं दहूण खवलिओ तुज्झ ॥ ६० ॥

L. 1. B खट्टीक्को G शौनिकः BF खज्झिडी BCF खुज्झरी. BF खंधग्री C °पड्झाली L. 3. BF खुज्झरिं C खज्झरिं G खुज्झिरिमणितेण CG °खट्टिक्का. L. 4. B °पीरिया CFG °पीडिआ BF °पज्जालि C °पड्झालि. L. 5. BCF लहुदारंमि EG °वारम्मि BF खडिय° ACEG खवडिय°. L. 6. A वाजम्मि BFG वाहुम्मि AB (E?) FG °यट्ठी AG य BF कंधमंसो AG य A खलइयं BF खलियं E खइयं G थूलयं. L. 7. G खसिउ BFG इति शब्दभवः BFG खंडइ L. 8. C मृद्दतीति G मृड्नातीति C °क्त इति नोक्तः *cdd.* खवडियं CG तथा खुडियं L. 9. C खुडियं BFG खुंडियं. BF खंचितमिति G खंडियमिति C संखांडितशब्दभवः C खांदियट्टी BFG °यट्ठी. BFG वाहुः L. 11. BCF ललिय° G लइय° B °खंधट्ठी G °यट्ठी C °यट्टी F °खंधट्टी G °लोय° BF मग्गो. L. 12. G °दिन° G °मसा BFG अखवडिय° C अवखडिय° *cdd.* °रिया G °क्कीउ. L. 13. खंधी C 2. hd. only. BF °वारो G य C नुएह° E उस°. L. 14. *cdd.* खडइयखवलिय° AB खवलिय twice. ABCEF °खरहिय° G °खराहप° BF संकुरिय° AEG संकुचिय° E *om.* कुविअ AG °कुविय° E °पुत्तेसु. L. 15. C °मर्कटः BF खंधीवारो G ऽत्युष्ण° C अनुष्ण°. BF खडओ C खडडओ G °इउ L. 16. G °लिउ. L. 17. BF उव C 2. hd. ओअ *cdd.* °हिय° C 1. hd. °ओइज्झाणे BF *om.* खडहडी G खटुहडी BF खडहिओ G °इउ G य pro वि. L. 18. C भीया° BFG सीया° G °लोयण° G °लिउ C तुज्झ.

अत्र खउरइ क्षुभ्यतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [७२]

खारयखाइअखारंफिडीउ तह मउलपरिहगोहासु ।
खाडइअं पडिफलिअम्मि खिक्खिरी डुम्बाचिन्धलट्ठीए ॥ ७३ ॥

खारयं मुकुलम् । खाइआ परिखा । खारंफिडी गोधा । खाडइअं प्रतिफलितम् । खिक्खिरी डुम्बादीनां स्पर्शपरिहारार्थं चिह्नयष्टिः ॥ यथा ।

खाइअलङ्घणा खारयमुहिआ खिक्खिरिकरा तुहारिवहू ।
खाडइअणिअरवेसु वि डरिआ खारंफिडि व्व लुक्केइ ॥ ६१ ॥ [७३]

खिज्जिअखिंखिणिखिक्खिंडा य उवालम्भभसुअकिर्किडा ।
कुडिलहुतुट्टेसुं खुल्लखुड्डखुट्टा चहुट्टए खुत्तं ॥ ७४ ॥

खिज्जिअं उपालम्भः । खिंखिणी भृगाली । खिक्खिंडो कृकलासः । अत्र खिरइ क्षरतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । खुल्लं कुटी । खुड्डं लघु । खुट्टं त्रुटितम् । खुत्तं निमग्नम् ॥ यथा ।

खिक्खिंडो व्व तया तुममुग्गीवो खिंखिणीइ व भमेसि ।
किं अज्ज खुड्डखुल्ले खिज्जेसि विहिं अखुट्टदुहखुत्तो ॥ ६२ ॥ [७४]

खुप्पं मढिए खुंपा वुट्टित्ताणम्मि खुड्डिअं सुरए ।
खुलुहो गुप्फे खुवओ गएडुअसमकएटकिल्लतिणे ॥ ७५ ॥

L. 2. C खाइय° *cdd.* °खाइय° E °खारफिडी C 1. hd. °डीओ G नउल°. L. 3. C खाडि° *cdd.* °इयं G °पालिएम्मि BCF °लियंमि E खिंक्खिरी C खिकिरी A °डी BF ढुंबविंध° C डुंच° A डुंबविंध° G डुंव° G °लट्टीए. L. 4. C *om.* खारयं मुकुलं BF कुमुलं G नकुलः *cdd.* खाइया BF °पिडी. *cdd.* खाडइयं in G twice. C खिकिरी BF ढुवा° C डुंछा 2. hd. डुंबा° G डुंवा°. L. 5. C स्पार्श°. L. 6. *cdd.* खाइय° *cdd.* °मुहिया C किक्खि°. L. 7. G खो-ड° *cdd.* °इयनिय° BF °वेसु *cdd.* डरिया C °पिडि° BF, C 1. hd. च C लुक्केई. L. 8. ABEFG खिज्जिय° C खिझ्झिय° B °खिक्खिडा F °खिखिडा G उवालंलः A °लंभसुय CEG °भसुय° BF °भमुह° AE °कक्किडा C 2. hd. G °खिर्क्खिडा. L. 9. BF °लहुं° A खल्ल° C कखुल्ल° BF °कुडु° CG *om.* खुडु BF °खुट्टा E °खुड्डा BF वहुट्टए C वहुत्तए. L. 10. BFG खिज्जियं C खिझ्झियं G उवा° BF भृंगाली B खिखिंडो. BFG °लाशः L. 11. B खरइ. G नोक्ताः B खुडु C खुडुं pro खुट्टं. L. 13. BFG खिक्खिडो C व BF च BF भसेसि. L. 14. C अझ्झ BF खुंडखुल्ले C खुडल्ले खिझ्झेसि CG विहियखु° G °खुडु°. L. 15. G खुप्पं A मढिएसुं E बुड्डि° ABFG खुट्टियं CE खुड्डियं C 1. hd. सुखए. L. 16. A तुंप्फे C गुप्फो E गुंफे AG खुवउ BF वओ (sic) BF °तिसे C °किल्लतेणे.

खुसं परिवेष्टितम् । खुंपा तृणादिमयं वृष्टिनिवारणम् । खुड्डिअं सुरतम् । खुलुहो गुल्फः । खुवओ गण्डुत्संज्ञतृणसदृशं कण्टकितृणम् ॥ यथा ।

खुंपाखुसतणूओ खरखुवयप्फाडिअन्तखुलुहाओ ।
वासारत्ते कुलडाउ खुड्डिअत्थं अहिसरन्ति ॥ ६३ ॥

अत्र । खुप्पइ मज्जति । खुट्टइ खुडइ तुडति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । [७५]

खुंखुणिखुंखुणयखुणुक्खुडिआओ रच्छणकसिरघाणा ।
पणयपकोवे खुरुडुक्खुडी तहा खेल्लिअं हसिए ॥ ७६ ॥

खुंखुणी रथ्या । खुंखुणओ घ्राणसिरा । खुणुक्खुडिआ घ्राणम् । खुरुडुक्खुडी प्रणयकोपः । खेल्लिअं हसितम् ॥ यथा ।

खुरुडुक्खुडिअपणत्थीपयघायच्छुट्टखुंखुणो भट्टो ।
खुंखुणिआइ खुणुक्खुडिमुअ धोअन्तो जणेण खेल्लिअइ ॥ ६४ ॥ [७६]

खेआलू असहे खोट्टी दासी दन्तुरम्मि खोसलओ ।
खल्लं वइविवररईसु वामकररासहेसु खव्वखवा ॥ ७७ ॥

खेआलू निःसहः । असहन इत्यन्ये । अत्र खेड्डइ रमते धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । खोट्टी दासी । खोसलओ दन्तुरः ॥ यथा ।

L. 1. G खुन्नं G °ष्ठितं. BCF खुड्डियं G खुड्डियं L. 2. C खुल्लहो BF गुल्पु: C खवओ G °वउ B गंडुत्संज्ञ: F गडुत्संज्ञ: G °संज्ञ C गडुसंज्ञ°. BF °सदृश: C कंटक° G कंटकिलं तृणं. L. 3. G खुपाखुन° BF °तणूएओ G °णूउ BF °यफाडियत° C °यफाडियंतु° C 2. hd. G °हाउ. L. 4. BCF कुलडाओ BFG खुड्डियत्थं C खुड्डियच्छं. L. 5. C खुडइ खुट्टइ B त्रुडति CF त्रुटति BF °षूक्ताः om. इति नोक्ताः C इति नोच्यन्ते. L. 7. BF °खुंखणि° G °खुंखुणिय° BF °खुणुखुडिया C °खुणुखुड्डियाओ AE °खुणुखुडियाउ G °खुणुक्खुणियाउ E °णिक° BF °सिरु°. L. 8. E °पकोपे B खुरुडुखुडी CG खिल्लियं ABEF खेल्लियं. L. 9. B खंखुणी G °णउ BF °शिरा BCF खुणुखुडिया G खुणुक्खुणिया. BF घ्रातं C °डुखुडी. L. 10. C खिल्लियं BFG खेल्लियं. L. 11. B °खरुडु° C खुरुडुखुडीय° BFG °डिय° BFG °पणीछ्री° BCF °खंखुणो. L. 12. C खुखु° cdd. °णियाइ C खुणुखुडि° G °डिमुय BF धोअतो G धोयंतो C जणाण BF खिल्लियइ CG °ल्लियइ. L. 13. ABCFG खेयालू C खोड्डी BF खोमसलओ AG °लउ E adds : ॥ अथा ऽनेकार्थः ॥ L. 14. C °रइसु G om. वामकररासहेसु C खबखुवा 2. hd. °खवा G °खथा. L. 15. cdd. खेयालू BF निस्सहः BF रमते इति धा°. L. 16. G खोट्टी (?) G °लउ.

रे खेश्रालुश्र खोसल इमाण खोट्टीण मज्झमावडिश्रो ।
खुट्टिस्ससि कह व तुमं अकुट्टिश्रो टक्कराहि फुडं ॥ ६५ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

खल्लं वृतिविवरं विलासश्च । खव्वो तथा खवो वामकरो रासभश्चेति द्वावपि द्व्यर्थौ ॥ [७७]

खंडं सिरसुरभंडेसु खंडिश्रो मागहाणिवारेसु ।
खरथउडेसु खरुल्लं जिण्णोवालद्धएसु खज्जिश्रयं ॥ ७८ ॥

खंडं मुण्डं मद्यभाण्डं चेति द्व्यर्थम् । खंडिश्रो मागधो ऽनिवारश्च । खरुल्लं कठिनं स्थपुटं च । खज्जिश्रं जीर्णमुपालब्धं च ॥ [७८]

रणमणदुहेसु खम्मक्खमो खरडिश्रं च लुक्खभग्गेसु ।
खल्लइश्रं संकुइश्रमुइएसु खित्तयमणत्थदित्तेसु ॥ ७९ ॥

खम्मक्खमो संग्रामो मनोदुःखं च । मनोदुःखविशेषो ऽनुशयनिःश्वसितमित्यन्ये। खरडिश्रं रूक्षं भग्नं च । खल्लइश्रं संकुचितं प्रहृष्टं च । खित्तयं अनर्थो दीप्तं च । दीप्तं प्रज्वालनमित्यर्थः ॥ [७९]

खोडो सीमाकट्ठे धम्मिश्रए खञ्जए चेश्र ।
खोलो लहुगद्दहए वत्थस्स य एगदेसम्मि ॥ ८० ॥

खोडो सीमाकाष्ठं धार्मिकः खञ्जश्चेति त्र्यर्थः । खोलो लघुगर्दभो वस्त्रैकदेशश्च ॥ [८०]

L. 1. C रो खश्रा° BF खेयालुश्र G खेयालुय C मझ्झश्रावडिश्रो G °डिउ. L. 2. C 2. hd. खुट्टि° G अकुट्टिउ BF टक्कराहिं G फुडं. L. 4. C वृत्तिविवरणं G पिलासश्च C खश्वो. L. 6. A °संडेसु C °भंडेसुं BFG खंडिउ E वागहा°. L. 7. BF खरघउडेसु E °खउडेसु G °ब्वउ° C खरुसं A °वालद्धूएसु BF °वालब्वएसु C °लद्दपएसु 2. hd. °यएसु G °लद्धिएसु BF खज्जियय C खझ्झिययं AEG °ययं. L. 8. G सुंडं B °भाडं B द्व्यर्थौ G खंडिउ. BCF अनिवारश्च C खेरुल्लं BF खज्जियं C खझ्झियं. L. 9. B °लब्धं व G °लब्धं च. L. 10. CE °खमो G °क्खमो य *cdd.* °डियं G *om.* च A °भंगो य. L. 11. C खेल्ल° *cdd.* इयं G सकुइ° ABCFG °कुइय° E °कुइयं° E खेत्तयम° B °यमाणत्थ° A °मसत्थ° C °मणच्छ°. L. 12. G खम° BCF °खमो CG संमामः C °विशेषो ऽभ्यूयः नि° G °षो । तुशायः निःश्व°. BF अनुशाय° BCF °निश्व° L. 13. BF खरडि CG °डियं. *cdd.* खल्लइयं G सकुञ्चितं B व B खित्तियं G खित्तश्चं. L. 14. G प्रज्ञाल° BF प्रज्वालमित्यर्थः. L. 15. C 1. hd. सीसा° G °कट्ठो C धम्मिश्राए B धम्मियए G चेय. L. 16. AC वच्छस्स. L. 17. CG °काष्टं. G लहु° BF °गर्दभः

|| अथ अक्षरादिक्रमेण स्वरक्रमेण च गकारादयः ||

गंजो गल्ले गड्डी सयडे गज्जो जवे गढो दुग्गे ।
गड्डं सयणे गलिअं सुमरिअमक्खवलए गणेत्ती अ ॥८१॥

गंजो गल्लः । गड्डी गन्त्री । गज्जो जवः । गढो दुर्गम् । गड्डं शय्या । गलिअं स्मृतम् । गणेत्ती अक्षमाला ॥ यथा ।

मयणगढं गज्जस्स वि गंजं गड्डम्मि गड्डिचक्ककडिं ।
गलिअं गलिउं भिक्खू गणिअगणेत्ती वि मुच्छेइ ॥ ६६ ॥ [८१]

गहणं अजलट्ठाणे गंडीरी उच्छुखण्डम्मि ।
गत्ताडी तह गाणी गवायणी कडुझुणिम्मि गहब्भो ॥ ८२ ॥

गहणं निर्जलस्थानम् । गंडीरी इक्षुखण्डम् । गत्ताडी तथा गाणी गवादनी । गत्ताडी गायिकेति गोपालः । गहब्भो कटुध्वनिः ॥ यथा ।

गहब्भसहकरहोचिअम्मि गहणम्मि धवल मा वच्च ।
तत्थ ण दुव्वागाणी दूरे गंडीरिगत्ताडी ॥ ६७ ॥ [८२]

गंधिअगव्विअगद्दहसद्दा दुग्गन्धदरिअकुमुएसु ।
गंदीणी चक्खुथगणकीला गंजिल्लगाडिआ विहुरे ॥ ८३ ॥

गंधिओ दुर्गन्धः । गव्विओ गर्वितः । गद्दहं कुमुदम् । गंदीणी चक्षुःस्थगनक्रीडा । गंजिल्लो तथा गाडिओ विधुरः ॥ यथा ।

L. 1. *om.* A; E only गकारादिः G °क्रमेण च स्वर°. L. 2. BF गजो E गड्डी C गझ्झो a v.l. which will not be noted any more. G गज्जे E जवो B गडो G दुग्गो. L. 3. A गडुं BCFG गड्डं *cdd.* गलियं ACEG °रियम° A °क्खयलए C *om.* क्खवलए गणे; 2. hd. remarks अपूर्णं पद्यं C त्ती (pro गणेत्ती) C *om.* अ ABF य G ए. L. 4. BCF गजो C 2. hd. गझ्झो C *om.* from गल्लः to गज्जो incl. 2. hd. remarks उपरितो लेखः। गंजो गल्लः गड्डी शकटं च BF यवः BF गटो. BF गड्डं CG गड्डं BF गलियं C गलिअ G गलितां. L. 6. G गज्जच्छ BF गड्डंमि CG गड्ड° BF गड्डि चक्क° C गड्डि° G °वक्क°. L. 7. BCF गलियं G गणियं C भिक्खु BCF गणिय° G गलिय°. L. 8. G °हाणे. L. 9. E गत्ताणी C 1. hd. कडुझ्झुणि° E °ज्झुणम्मि. L. 10. B निर्जलं स्थानं G गडीरी BF गत्ताणीडी. G गवाद्ना. L. 12. BCF °होविय° G °होश्चिय° B वच्च F वद. L. 13. C दुव्वा BF गड्डीरि° C गंडीरी. L. 14. A गंविय° or गंश्चिय° BCEFG गंधियगद्दिय° G °कगद्दह° A °सव्वा *cdd.* °दरिय° C 1. hd. °कुसु°. L. 15. G गंधीदीणी A चक्खुवगण° C चखुत्थग° G °व्वगण° E °कीला जिल्ला° *cdd.* °गाडिया. L. 16. BF कुडुदं G कुमुदांग. G गंधिणी.

गंधिअ गहिअ उइए गहहणाहम्मि कामगंजिलो ।
भमिअ किमिमाइ गोसे करसि विरहगाडिआइ गंदीणिं ॥ ६८ ॥ [८३]

गड्डरिगामेणीओ छगलीए गंछओ वरुडे ।
गहणी तह बन्दीए गहरो गिद्धे धणुम्मि गंडीवं ॥ ८४ ॥

गड्डरी तथा गामेणी छागी । गंछओ वरुडः । गहणी हठहृता स्त्री । गहरो गृध्रः । गंडीवं धनुः ॥ यथा ।

गंछ व्व दलिअ वंसं गहणिं गामेणिअं च ताडन्ति ।
धी गड्डरिभोअणया पावा गंडीविणो गहरघोरा ॥ ६९ ॥ [८४]

गहिअगवत्ता वंकिअघासा गहिआ य कम्ममाणाए ।
णासाए गंधलया य गडयडी वज्जणिग्घोसे ॥ ८५ ॥

गहिअं वक्रितम् । गवत्तं घासः । गहिआ काम्यमाना स्त्री । अत्र गहिलगग्गरशब्दौ ग्रहिलगद्गदशब्दभवौ । गञ्जिओ कल्यपाल इति गाञ्जिकशब्दभवः । गञ्जा हि सुरागृहमुच्यते । इति नोक्ताः । गंधलया नासा । गडयडी वज्रनिर्घोषः । यथा ।

मेहम्मि गडयडन्ते अगहिअचित्तं विणा गहिअजुवइं ।
सिंघइ गंधलयाए को णु गवत्तं व मालईदामं ॥ ७० ॥ [८५]

गोट्टीरए गणसमो गल्लप्फोडो डमरुअम्मि ।
गहकल्लोलो राहू विवाहगणए गणायमहो ॥ ८६ ॥

L. 1. *cdd.* गंधिय गहिय. L. 2. *cdd.* भमिय BF क्रिमिमाघ C गरसि *cdd.* °गाडियाइ. L. 3. C गड्डुरी° ABFG °णीउ AG गंछउ. L. 4. BCEFG वंदीए C गिद्दे. L. 5. From णी to व in वरुडः torn off in G. C बरुड: BF वरुट: L. 7. BCF च *cdd.* दलिय BF गहेणिं गामेणिं यं. L. 8. B गडरि° CG °भोयणया BF यावा In G गहरघोरा is torn off. L. 9. A गहियं गव° BCEF गहिय° In G from गहिय° to °घासा excl. torn off. A वंकियंघासा BF वंगिअ° CE वंकिय° C °घोस *cdd.* गहिया. L. 10. BF साणाए C गंधलयाए गडअडी BCF °निग्घो° C °सा E °णिघो°. L. 11. BF गह्नियं C गहियं From गहिअं to घासः incl. illegible in G. BF *om.* गवत्तं घासः C घोषः *cdd.* गहिया. From हिल° to दशब्द torn off in G. L. 12. BCF कल्पपालः (C °ल) BF °भव G भवे: L. 13. From च्यते to नोक्ताः incl. illegible in G. C नोक्ता. C नाशा G *om.* नासा C गडअडी. L. 14. From हम्मि to अग° excl. torn off in G. *cdd.* अगहिय° G चिणा *cdd.* गहिय° G °जवइं. L. 15. C गंधलियाए C च. L. 16. A गोद्दारए BF णसमो E गल्लफोडो BF डमरुयंमि. L. 17. C *om.* विवाह A नणाय° E °महे.

गणसमो गोष्ठीरतः । गल्लप्फोडो डमरुकः । अत्र । गन्धुत्तमा सुरेति संस्कृतभवः । गण्ठिच्छेओ ग्रन्थिच्छेदक इति ग्रन्थिच्छेदशब्दभव इति नोक्तौ । गहकल्लोलो राहुः । गणायमहो विवाहगणकः ॥ यथा ।

गणसम गल्लप्फोडं मुहेण वाएसि किं गणायमह ।
गहगणविवरीअगई गहकल्लोलं णया णेसि ॥ ७१ ॥ [८६]

गणणाइआ य चण्डीइ गलत्थलिअं गलत्थिअए ।
गयसाउलो विरत्ते गंधपिसाओ अ गन्धिअए ॥ ८७ ॥

गणणाइआ चण्डी । गलत्थलिओ क्षिप्तः । गलत्थिअं इति तु धात्वादेशेषु क्षिपेर्धातोः सिद्धमित्यनेनार्थनिर्देशः कृतः । गयसाउलो विरक्तः । केचित् गयसाउल्लो विरक्त इत्याहुः । तत्र साउल्लो अनुरागो वक्ष्यते । स गतो यस्य स गयसाउल्ल इत्येव सिद्धम् । गंधपिसाओ गान्धिकः ॥ यथा ।

गणणाइआइ भत्तोसवम्मि ण समागउ त्ति वेसाए ।
गयसाउलचित्ताए गंधपिसाओ गलत्थलिओ ॥ ७२ ॥ [८७]

गयणरई मेहे गज्जणसद्दो हरिणवारणरवम्मि ।
गागेज्जं गेज्जं मन्थिअम्मि णवपरिणिआइ गागेज्जा ॥ ८८ ॥

गयणरई मेघः । गज्जणसद्दो मृगवारणध्वनिः । गागेज्जं तथा गेज्जं मथितम् । गागेज्जा नवपरिणीता ॥ यथा ।

गागेज्जवावडा गागेज्जा गेज्जारवं मिउं कुणइ ।
गयणरइगज्जिगहिरं गज्जणसद्दं सुणन्तिआ पइणो ॥ ७३ ॥ [८८]

L. 1. CG गोष्ठी° G डमरुकः G सुरा इति. L. 2. BF गण्ठिओछेओ G °भवः G गयकल्लोलो. L. 4. C मुहे. L. 5. *cdd.* °विवरीय° C 1. hd. मह°. L. 6. *cdd.* गणणाइया E इ pro य, but य superscr. G गल्ल° C गलच्छतियं E गलथ° ABEFG °लियं A गलछियए C गलच्छयए BFG °त्थियए. L. 7. C °फिसाओ AG °साउ AG य *cdd.* गंधियए. L. 8. *cdd.* गणणाइया B (F?) गलत्थलि उत्क्षिप्तः C गलच्छलि उत्क्षिप्तः C 2. hd. °लिओ उत्क्षिप्तः G °लिउ B गलत्थियमिति CG (F?) गलच्छियमिति. L. 9. BF क्षिपेः सि°. G *om.* कृतः G केचिद्गय°. L. 11. C 1. hd. गंधपि° G °साउ. L. 12. *cdd.* °इयाइ C भत्तोसवं C 1. hd. मण 2. hd. गण C वि pro त्ति. L. 13. G °साउ C गलच्छ° G °लिउ. L. 14. C 1. hd. गयणरई A मिहे E °वारण° G °वाहणरवेण A °रयम्मि C °वरंमि. L. 15. C गज्झं E गिज्जं C मंथिय° ABEFG मंथिय° ABCFG °णियाइ E °णीयाइ A गारोज्जा. L. 16. BF गणइरई CG °शब्दो C *om.* from गागेज्जं to मथितं incl.; 2. hd. remarks अपूर्णेयं टीका. L. 18. C गेज्जा pro गागेज्जा C कुणई. L. 19. C °रई° G °गज्जिय° C °रहिरं C °सद्दं G सुणंतिया.

गाहम्मि गाहुली गायरिगोत्रा गग्गरीए अ ।
गामपहारो गामणिगामउडग्गामगोहगोहा य ॥ ८९ ॥

गाहुली क्रूरजलचरः । गायरी तथा गोआ गर्गरी । गग्गरीशब्दोऽपि केषांचिद्देश्यः । अस्माभिस्तु गर्गरीशब्दभवत्वान्नोक्तः । यदि भवति तदा पर्यायभङ्ग्या दर्शितोऽस्ति । गामणी गामउडो गामगोहो गोहो एते चत्वारोऽपि ग्रामप्रधानार्थाः । गोहो भट इत्यन्ये । पुरुष इत्येके । गामणिसुअशब्दोऽपि ग्रामप्रधानवाचीत्यन्ये ॥ यथा ।

गामणिसुएण केण वि गोहसुआ भग्गगायरी कहइ ।
गामउडगामगोहघरिणीण गाहुलिहयं गोअं ॥ ७४ ॥ [८९]

गामहणगामरोडा गामट्टाणछलगामभोईसु ।
गुंफो कारा गुम्मी इच्छा गुंठी अ णीरंगी ॥ ९० ॥

गामहणं ग्रामस्थानम् । गामरोडो छलेन ग्रामभोक्ता । अन्तर्भेदं कृत्वा यो मायया ग्रामं भुनक्ति । गुंफो गुप्तिः । गुम्मी इच्छा । गुंठी नीरङ्गी ॥ यथा ।

तइआ तं कयगुंठिं गामहणे सुहय गामरोडवहुं ।
उवभुञ्जसि गुम्मीए इर्णिह लज्जेसि किं गुंफे ॥ ७५ ॥ [९०]

गुंफी अ सयवईए गुलं गुडोलद्धिआ य चुम्बिअए ।
मुत्थसमुत्थम्मि तिणे गुंडं तुरयाहमे गुंठो ॥ ९१ ॥

गुंफी शतपदी । गुलं तथा गुडोलद्धिआ चुम्बनम् । गुंडं मुस्तोद्भवं लचकाख्यं तृणम् । गुंठो अधमहयः ॥ यथा ।

L. 1. A गाअरि° G °गोया A गयरीए C गरीए ACG य. L. 2. G गामिणि° C 2. hd. गामणी° 1. hd. *om.* णि BF °गामउग्गा° A °उडगाम° G °ग्गामगोमा (sic) C °ग्गामगोहा य; C 2. hd. °गोहागोहा य. L. 3. G गोया. BF गर्गरीशब्दो C गर्ग्गरी° G गर्ग्गरशब्दोऽपि देश्य एव कषांचित् (sic) C °च्चित् दे°. L. 5. BF गामउरो G गामगाहो BG (F?) *om.* गोहो. L. 6. G °सुय°. L. 7. BF गोअ° C गोहेसुआ G °सुया C °कायरी BF कहइं. L. 8. G °गोहाहरेणीए C गाहुविहं G गाहुलियं G गोयं. L. 9. A °गामगेडा C °रोडो A गामउ—छल° E गामडाए°. L. 10. E गुंफे G कारी E इत्था गुंठीइ णी° G स्तीरंगी. L. 11. G मामरोडो. L. 12. BF गुल्मी C गुंढी BF निरंगी C नारगी. L. 13. *cdd.* तइया BF कहगुंठि G °गुंठि C °बहुं. L. 15. AG य C गुल G गुडं C गुडो° B °लहिया F °लद्दिया G °लदियाए E °हिया G *om.* य A चुंबियए BFG चुंबियए. L. 16. C मुच्छसमुच्छंमि G मुच्छ° A °समुच्छम्मि तिसे BF गुद्रं G गुंड्रं A गुंडो or गुंडो. L. 17. B गुलोडोलहिया F गुलोडो-लद्दिया CG °लदिया. BCF गुद्रं F गुंड्रं BCF लवका°. L. 18. BF गुठो G ऽधमहय:.

गुंफिसमाए जीए रत्तो गुंठु व्व गुंडिणिमहीए ।
तीए चिअ कुणसु गुलं मज्झ गुडोलद्दिअं मुच्च ॥ ७६ ॥ [९१]

मूलोच्छन्नभमिअभासेसुं गुम्मिअगुलुच्छगुत्थंडा ।
गुंजेल्लिअं च गुडदालिअं च पिण्डीकयत्थम्मि ॥ ९२ ॥

गुम्मिअं मूलोत्सन्नम् । गुलुच्छं भ्रमितम् । गुत्थंडो भासपक्षी । अत्र गुलुच्छो गुच्छ इति संस्कृतसमः । तथा गुंठइ उद्धूलयति । गुमइ भ्रमति । गुंजइ हसति । गुम्मइ मुह्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । गुंजेल्लिअं तथा गुडदालिअं पिण्डीकृतम् ॥ यथा ।

गुंजेल्लिअणीसासं गुडदालिअहणुकरं च गुत्थंड ।
विरहगुलुच्छं तह गुम्मिअं च उड्डिअ कहेसु मं तस्स ॥ ७७ ॥ [९२]

गुत्तण्हाणं पिउजलदाणे गुलुगुंछिओ वयन्तरिए ।
गुफगुम्मिओ सुरही गेंडगेंठुआ य थणवत्थगण्ठीए ॥ ९३ ।

गुत्तण्हाणं पितृभ्यो जलाञ्जलिदानम् । अत्र गुज्झहरो रहस्यभेदीति गुह्यहर-शब्दभवः । तथा । गुललइ चाटु करोति । गुंजुल्लइ उल्लसति । गुम्मडइ मुह्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । गुलुगुंछिअं वृत्यन्तरितम् । उन्नमितार्थे तु उन्नमेरुत्थिप्पेर्वादेशासिद्धम् । गुफगुम्मिअं सुगन्धि । गेंडं तथा गेंठुअं स्तनयोरुपरि वस्त्रग्रन्थिः ॥ यथा ।

L. 1. B गुफि° C गुंफी° F गुफी° C गुणु च BF गुड्डिणि° C गुड्डिणि° G गुंड्डिणि° C °महाए. L. 2. BCF तीइ *cdd.* चिय G गुल BF °लद्दियं CG °लद्दियं. L. 3. G मूलुच्छन्न° C °च्छन्न° ACEG °भमिय° BFG °भासेसु *cdd.* गुम्मिय° BF °गुच्छंडा C °गुच्छंहा. L. 4. A गुंडे° ABCFG °ल्लियं E °जियं A व E गुडु° *cdd.* °दालियं A °कयल्लम्मि C °कयच्छम्मि. L. 5. *cdd.* गुम्मियं BF °च्छसं CG °च्छन्नं B गुलच्छं BF गुत्थडो C गुच्छंडो. BF गुलुछो. L. 6. C गुम्मइ भ्रमयति B गुजइ. L. 7. BF गुजिल्लियं C °ल्लियं G गुजेल्लेयं BCF °दालियं G °दाडियं. L. 9. BF गुजे° *cdd.* °ल्लिय° C गुंड° *cdd.* °दालिय° G °करः C गुछंड BF *om.* गुत्थंड. L. 10. BF *om.* विरह BF °गुच्छं C °गुलच्छं G °गुलुंछं BF गुंमियं CG गुम्मियं BFG उड्डिय C उडियं B काहसु. L. 11. A सुत्तण्हाण E गुत्तुन्हाणं E गुलगुं° BCF °छिउ G °लिउ. L. 12. A गुलुगुंमिउ BCFG गुप° C °मिउ G °गुम्मिउ A गेंडगेणया BF गेंडगेंडया C गेण्हगेण्हया E गंडगेंथुआ G गंडगेंदुया G *om.* य C थणवत्थगंडीए E °वत्तगंहीए G °गंथीए. L. 13. G गोत्तण्हाणं C गुह्म° (*i.e.* गुज्ज°.) BF *om.* इति. L. 14. BCF गंजुल्लइ. L. 15. B °षूक्ताः G तथा गुलुगुंछि (sic.) L. 16. G °पेर्वा थ्यादेशासिद्धा. C गुपम्मियं BFG गुपगुमियं C गेण्हं BF गेंडयं C गेण्हयं G गेणुयं. L. 17. C °गन्धिः

गुलुगुंछिअ मयगुफगुमिअङ्गो महसि किमगेंडमिमं ।
गुत्तरहाणकए छुट्टगेंदुआ जाइ जं सरिअमेसा ॥ ७८ ॥ [९३]

गेंठुल्लं गोविल्लं कुप्पासे गेरिहअं च थणसुत्ते ।
कीलाइ गेंडुई गेज्जलं च गेवेज्जए वणे गोंडं ॥ ९४ ॥

गेंठुल्लं तथा गोविल्लं कञ्चुकः । गेरिहअं उरःसूत्रम् । गेंडुई क्रीडा । गेज्जलं ग्रैवेयकम् । गोंडं काननम् ॥ यथा ।

गेंडुइगोंडे गोरिं सगेज्जलं पुलयफुट्टगोविल्लं ।
उअ दट्ठुं रइतिसिओ गेंठुल्लं गेरिहअं च अवहरइ ॥ ७९ ॥ [९४]

गोच्छागोंठीगोंडीगोंजीओ मञ्जरीए अ ।
गोलो सक्खी गोल्हा बिम्बी गोली अ मन्थणिआ ॥ ९५ ॥

गोच्छा गोंठी गोंडी गोंजी एते चत्वारो मञ्जरीवाचकाः । गोलो साक्षी । गोल्हा बिम्बी । गोली मन्थनी ॥ यथा ।

गोंडी गण्डे गोच्छा भाले गोंठी उरे थणे गोंजी ।
गोलीसमजलफुसिआउ एत्थ गोल्होट्ठि को गोलो ॥ ८० ॥ [९५]

गोवी बाला गोसं गोसग्गं गोवरं करीसम्मि ।
गोमहा गोअग्गा रच्छाए गोहुरं च गोविट्ठा ॥ ९६ ॥

गोवी बाला । गोसं प्रभातम् । गोसर्गशब्दो यदि संस्कृते रूढस्तदा तद्भवो

L. 1. *cdd.* °छियगुपगुमियंगो BFG किं अगेंड° C किं आगं°. L. 2. C च्छुट्टगेण्डया BF छुट्टागंतुया G °गेंदु (sic) C जाय सं जरियमेसा BF सरियमेसा. L. 3. BF गेतुल्लं A गेडल्ल ABCEF गेरिहयं C 1. hd. घण°. L. 4. BCF गेंवुई. L. 5. BCF गेतुल्लं G गोविल्लं B गोव्विल्लं BCF गेरिहयं. BCF गेंडूई G गेंदुई C ग्रैवेयके. L. 7. B गेवूइ° C (F?) गेंवुइ° G °गोडे BFG गोरि C सग्गे° BF संग्गे° BF पुलपुट्ट° G पुलइफुट्ट. L. 8. C उय C दर्डुं G °तिसिउ B गोंवुल्ल C गेण्हुल्लं F गेंवुल्ल G गेण्हुल्लं BCF गेरिहयं G गेंडुयं BF व. L. 9. G गोंच्छागोच्छीगोंडीगोजीवगोजीउ A °जीउ E °गोञ्जीओ B °गोंडी° BF °गोञ्जीउ AC व. L. 10. C गोण्हा BF विंवी G विवी E विंबो AEG य *cdd.* °णिया. L. 11. C गोंच्छा G गोट्टी गोण्डी BF *om.* गोंजी. L. 12. BF विवी G विंवी. BF मंघनी G मथनी. L. 13. G गोण्ही B गेंडे C गोण्डी ओरे वणे BFG गोजी. L. 14. BFG °सियाउ C °सियाओ BF इत्थ C इच्छा G एत्थं C कोल्हाहि G °हि. L. 15. ABCFG वाला A गोब्वरं BF गोवरं E गुव्वरं G गोव्वरं. L. 16. C गोमहो E गोमुहा BF रत्थाए C गोहुरं. L. 17. *cdd.* वाला. C तद्भावो.

गोसग्गशब्दः । अन्यथा तु देशी । पर्यायभङ्ग्या त्विहोपात्तः । गोवरं करीषम् । गोमहा तथा गोअग्गा रथ्या । गोहुरं गोविष्ठा ॥ यथा ।

गोवरगोहुरकज्जे गोअग्गं गोवि मा भमसु गोसे ।
विप्पिज्जसि जं तस्सिं केण वि गोमहवसहेण ॥ ८१ ॥ [९६]

गोंदीणं सिहिपित्ते गोणिक्को गोसमूहम्मि ।
पवयणजडेसु गोच्चयगोसस्सा गोविओ अजंपिरए ॥ ९७ ॥

गोंदीणं मयूरपित्तम् । गोणिक्को गोसमूहः । गोच्चओ प्राजनदण्डः । गोसस्सो मूर्खः । गोविओ अजल्पाकः ॥ यथा ।

गोसस्स गोविअमिमं गोणिक्कं गोच्चएण किं हणसि ।
मोरं कडक्खमाणिं गोंदीणपिअं णिवारसु विडालिं ॥ ८२ ॥ [९७]

गोअंटा गोचरणेसु गोअला दुद्धविक्कइणी ।
गोआलिआउ पाउसकीडा गोरंफिडी गोहा ॥ ९८ ॥

गोअंटा गोचरणाः । गोअंटो स्थलशृङ्गाट इत्यन्ये । गोअंटगोखुरल्लशब्दौ वृद्धत्ववाचकाविति तु प्रज्ञाप्रमादः । गोअला दुग्धविक्रयकर्त्री । अत्र गोइल्लो गोमानिति मतोरिल्लादेशसिद्धम् । तथा गोमुहं उपलेपनमिति गोमुखशब्दभवत्वान्नोक्तम् । यदाह ॥ गोमुखमुपलेपनेऽपि स्यात् ॥ इति (हलायुधः ५,११) गोआलिआ प्रावृषि कीटविशेषः । गोरंफिडी गोधा ॥ यथा ।

L. 1. CG गोसग्गशब्द: C गोव्वरं G °व्व° or °व्ब°. L. 2. C *om.* गोमहा तथा. G °विष्टा. L. 3. G गोव्वर° C °कइल्लो. L. 4 G ठिप्पि°. L. 5. C गोदीणं A °दीण C सहि° E °पत्ते. L. 6. C गोव्वय *om.* गोससा G °गोसन्ना AG गोविउ G य जंपिरए. L. 7. BCF गोदीणं BF (G?) गोव्वओ G °उ. G गोसन्नो. L. 9. G गोसन्न *cdd.* गोवियमिमं CG गोव्वएण, but in C व्व is corrected from ब्ब. L. 10. BF गोरं G मोर BF कक्खडमाणि C कक्खडमितं *cdd.* गोदीणपियं *cdd.* विडालि. L. 11. C गोअंहा BF (A?) गोवर° G गोइला A दुदु° C दुद्द° C 2. hd. दुद्द° C °विक्कयणी. L. 12. BF गोआलि° C गोआली° G गोवा° *cdd.* °याउ G पाउकंसकीला C गारुंफिडी C 2. hd. गोरुं° G गोधहा. L. 13. G गोयंटा G स्थूलशृंगाट C °गाटः. C °गोच्चुरल्ल°. L. 14. C वृहत्व° C *om.* प्रज्ञा BFG °कर्त्री C 1. hd. °कत्तण 2. hd. कर्त्ता. L. 15. C °ल्लोदे° C गोमुहमुप°. BF °नमिति तु G °भवत्वात्. L. 16. G नो° *om.* यदाह BFG स्यादिति. L. 17. गोआलिआ प्रा torn off in G. C गोवा° BCF °लिया G गोधरंफिडां.

रेल्लिअ गोअंटपयं गोआलिपिए घणम्मि वरिसन्ते ।
गंत्तीसु गोअलासुं गोरंफिडि मा कुणासणिणिवायं ॥ ८३ ॥ [९८]

॥ अथानेकार्थाः ॥

घुम्मिअमुए गयं वणतलारबालमिगएहाविए गंडो ।
गत्तं ईसापङ्केसु इच्छरयणीसु गंधोल्ली ॥ ९९ ॥

गयं घूर्णितं मृतं च । गंडो वनं दाण्डपाशिको लघुमृगो नापितश्चेति चतुरर्थः । समाहारत्वादेकवचनम् । गत्तं ईषा पङ्कश्च । गंधोल्ली इच्छा रजनी च ॥ [९९]

गंधेल्ली छायासरहासु गहवई अ गामिअससीसु ।
गंजोल्लिअमुद्धुसिअं हासट्ठाणे अ अङ्गमालिद्धं ॥ १०० ॥

गंधेल्ली छाया मधुमक्षिका च । गहवई ग्रामीणः शशी च । ग्रहपतित्वमादित्य एव रूढं न शशिनीति नायं ग्रहपतिशब्दसमुद्भवः । गंजोल्लिअं रोमाञ्चितं तथा हास्यस्थाने ऽङ्गस्पर्शो यत् गिलिगिलाविअं इति लोके रूढमिति द्व्यर्थम् ॥ [१००]

बिन्दुअहमेसु गुंपागुंदागुंछाउ दाढिआए वि ।
गुत्ती बन्धणइच्छावयणलयामउलिमालासु ॥ १०१ ॥

गुंपा तथा गुंदा बिन्दावधमे चेति प्रत्येकं द्व्यर्था । गुंछा तु बिन्द्वधमयोरुत्तरोष्ठश्मश्रुणि चेति त्र्यर्था । गुत्ती बन्धनमिच्छा वचनं लता शिरोमाल्यं चेति पञ्चार्था ॥ [१०१]

L. 1. BF रेल्लिय C रल्लिय G गोअंठ° गोवा° C मूणंमि °संतो. L. 2. C गोत्तीसु G °सुं C margin adds य CG गोयलासुं BF गोरं मा कुणाइस° (इ = ऽ) C मकुणास° G °फिणि; torn off in G from वायं to मुए l. 4. L. 4. BCF घुम्मिय° C 1. hd. °मुएं A चण° ABCFG °वाल° A °मित° BF °विओ. L. 5. C गेत्तं A गत्त BF °पंके E इत्थ° E गंधुल्ली G गधोल्ली. L. 6. From र्णितं to वनं excl. torn off in G. C च मृतं च C दांडपाशिका. G °मृगः From ना° to °हार° torn off in G. L. 7. BF गर्त्तं. L. 8. BF गंधिल्ली C छासर° AEG व *cdd.* गामिय°. L. 9. G गंधो° *cdd.* °ल्लियमु° C °मुहु° *cdd.* °सियं C य In G अङ्गमालिद्धं is torn off. C 1. hd. °लिद्दं 2. hd. °लिद्दं. L. 10. G °पतिमा° B °त्ये. L. 11. G रूढःन शशीति. BCF °ल्लियं. L. 12. BCF अंग° G याङ्गिलि° BFG °वियमिति C °विआमिति. C द्व्यर्थः. L. 13. BCFG विंदु° G *om.* गुंपा BF °गुंच्छाओ C °गुच्छाओ E °गुच्छाउ *cdd.* दाढियाए. L. 14. C गुत्ता G बंधण°. L. 15. B गुंफा BFG विंदाव° C °दावधमेति प्रत्येकं द्वावपि द्व्यर्था; C 2. hd. बिंदौ अधमश्च प्र° द्वावपि द्व्यर्थौ. B विंद्वऽधर्म° C बिंद्वधमयोरुत्तरौष्ठस्मश्रुणि G विंद्व-धमयोरुत्तरैःष्म°. L. 16. BFG बंधन° C बन्धनलता. L. 17. B पंचार्थाः.

सेज्जाए संमूढम्मि गोविए तह य गुप्पंतं ।
गुमिलं मूढे गहणे पक्खलिआवुसएसुं च ॥ १०२ ॥

गुप्पंतं शयनीयं संमूढं गोपितं चेति त्र्यर्थम् । गुमिलं मूढं गहनं प्रस्खलितमापूर्णं चेति चतुरर्थम् ॥ [१०२]

बुसिआविलोडिएसुं कण्डुअथवएसु तह गुलिआ ।
संचलिअखलिअविहडिअपूरिअमूढेसु गुम्मइओ ॥ १०३ ॥

गुलिआ बुसिका विलोडितं कन्दुकः स्तबकश्चेति चतुरर्था । गुम्मइओ संचलितः स्खलितो विघटितः पूरितो मूढश्चेति पञ्चार्थः ॥ [१०३]

पङ्कजवेसुं गेड्डुं गोगोदाणइसहीसु गोला य ।
सीअक्खिग्गीवासुं गोरा गोणो अ सक्खिउसहेसु ॥ १०४ ॥

गेड्डुं पङ्को यवश्च । गोला गौर्गोदावरी सामान्येन नदी सखी चेति चतुरर्था । गोरा लाङ्गलपद्धतिश्चक्षुर्ग्रीवा चेति त्र्यर्था । गोणो साक्षी वृषभश्च । अत्र गोलाशब्दः संस्कृतसमो ऽपि कवीनां नातिप्रसिद्ध इत्युपात्तः । गोणशब्दस्तु गवि शब्दानुशासने साधितो ऽपि गोणादिप्रपञ्चत्वादस्य प्रबन्धस्येहोपात्तः ॥ [१०४]

॥ अथ घादयः ॥

घम्मो उरत्थले घल्लो अणुरत्ते घरे घंघो ।
घडिघडिअघडा गोट्ठी घरगोलीए घरोली अ ॥ १०५ ॥

L. 1. BF सेज्झाए CG सज्जाए G समू° BF *om.* य In C from गुप्पंतं to च l. 2. twice. L. 2. A मूढ *cdd.* पक्खलिया° A °पुस्स° CG °वुन्न° E °चुस्स° C [1] °एसं च. L. 3. BF सन्मूढं C 1. hd. मंगुलि corr. 2. hd. B °लितं मापूर्णं. L. 5. AE बुसिया° BFG वुसिया° C 1. hd. तुसिया° C 2. hd. चुसिया° BF °विलोडएसुं A कंटुअ° BF कंदुअ° C कंडुय° G कंडुय° ABCFG गुलिया. L. 6. ABF संचलिय° E सवलिअ° G संवलिय° C °स्खलिअ° ABCFG °खलिय° G °विहलिय° ABF °डिय° ABFG °पूरिय° C गुंमइओ E °ईओ AG °इउ. L. 7. BCF गुलिया G गुलिका BFG वुसिका C चुसिका C कण्टुक G कंदुक BFG स्तव°. G चतुर्थं G गुम्मइउ G संवलितः L. 8. BF *om.* स्खलितो C खलितो. L. 9. A पंक° BF गेंडं C गेडुं. L. 10. G सीय° AG य BF सक्खिओस°. L. 11. BF गेंडं C गेडुं C जवश्च । गोलो. C चतुरर्थाः L. 12. BF गोला G °पद्धतिः चक्षु° B °क्षुग्रीवा. C 2. hd. त्र्यर्थाः G वृषभश्चेति L. 15. A *om.* अथ घादयः E अथ घादिः. L. 16. C 1. hd. घणो A उरछले C गब्भो G घरे घं (sic). L. 17. G घाडि° *cdd.* °घडिय° C °घड गोडी E गोढी G गोही ABCFG य.

घसो उरः। घसो रक्त इत्यन्ये। घल्लो अनुरक्तः। घंघो गृहम्। घडी तथा घडिअघडा गोष्ठी। घरोली गृहगोलिका॥ यथा।

घल्लस्स घंघवइणो घसे लग्गाइ कह घडीरुइणो।
घडिअघडा णीसङ्का भमइ जमत्ता घरोलि व्व॥ ८४॥ [१०५]

घरभोअणे घरोलं सधम्मिणीए घरिल्ली अ।
घंघोरो हिण्डणए घम्मोई गण्डुअतिणम्मि॥ १०६॥

घरोलं गृहभोजनभेदः। घरिल्ली पत्नी। घंघोरो भ्रमणशीलः। घम्मोई गण्डुत्संज्ञं तृणम्॥ यथा।

सह तीए हिण्ड तुमं घम्मोईसइलाइ घंघोर।
भुंजिहिसि घरोले पुण सुरसे दिसे घरिल्लीए॥ ८५॥ [१०६]

जहणत्थवत्थभेए घग्घरमादरिसयम्मि घरयंदो।
घणवाही इन्दे घरघंटो चडए अ सउलिआ घारी॥ १०७॥

घग्घरं जघनस्थवस्त्रभेदः। घरयंदो आदर्शः। घणवाही इन्द्रः। घरघंटो चटकः। घारी शकुनिकाख्यः पक्षी॥ यथा।

घणवाहिधणुमणहरे काले घरघंटघारिसंघरणे।
सयलकलाघरयंदो को जं सिढिलन्तघग्घरा सरसि॥ ८६॥ [१०७]

पायारम्मि अ घारो घारंतो घेवरे चेअ।
गाणम्मि घायणो भच्छिए घिअं खुज्जए घिट्टो॥ १०८॥

L. 1. C 2. hd. adds स्थलं after उरः G घसा C षणो. L. 2. G घडीय तथा घडा BCF घडिय° BF गोट्ठी CG गोष्टी. CG गृहगोधिका. L. 3. BF घघल्लस्स C घंल्लस्स C घडी-रुसो. L. 4. *cdd.* घडिय° G जमुत्ता G व. L. 5. CEG °भोयणे ABCFG य. L. 6. C घिंघोरो A गंडुअ° C गंडुय° G गंडय°. L. 7. After घम्मोई B repeats the words from गण्डुअ° l. 6 to घम्मोई l. 9 and for the second time reads घर्म्मोई BF गंडुत्संज्ञं C गंड़संज्ञं°. L. 9. B घम्मोइ° BF °सइल्लाइ BF प्पंघोर C यंघोर G यघोर. L. 10. BF भुंजि-हिसि C वुंजि° BCF सुरासदिसे B घरिल्ली य. L. 11. C 1. hd. जहणच्छ° C °वच्छभेरे C 1. hd. घरमा° 2. hd. corr. घग्घरा° G °रिसियम्मि CEG घरइंदो. L. 12. BF वटए C चलिए BF *om.* अ AG य *cdd.* °लिया. L. 13. C 2. hd. घरइंदो G घरअंदो. L. 14. C शाकु-नीकाख्यः. L. 15. BF °धणमहरे C कोले. L. 16. C सिथिलंत°. L. 17. C पायाम्मि ABFG य A घारंचो E घेच्चरे C 2. hd. घुयऊरे वेआ ABF चेय G चेव. L. 18. C गाणिम्मि E गाणयम्मि C घायलो E घायरो BF भत्थिए ABF घियं CE घियं BF सुज्जए AG घिट्ठो.

घारो प्राकारः । घारंतो घृतपूरः । घायणो गायनः । घिग्रं भर्त्सितम् । घिट्टो कुब्जः ॥ यथा ।

घारंते भिक्खन्तो गेहदुवारे घिग्रो परिभ्रणेण ।
ग्रो घिट्टघायणो घिट्टयाइ घारम्मि ग्रारुहइ ॥ ८७ ॥

ग्रत्र । घिसइ ग्रसते । इति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [१०८]

भेके घुग्घुरिघुरुघुरिणो घुत्तिग्रघुसिणिग्रा गविट्ठम्मि ।
घुंघुरुडो उक्केरे घुग्घुस्सुसयं ससङ्कभणिग्रम्मि ॥ १०९ ॥

घुग्घुरी तथा घुरुघुरी मण्डूकः । घुत्तिग्रं तथा घुसिणिग्रं गवेषितम् । घुंघुरुडो उत्करः । घुग्घुस्सुसयं साशङ्कभणितम् ॥ यथा ।

पसरिग्रघुग्घुरिघुरुघुरिणिरवे सा घुत्तिएइ घुंघुरुडे ।
ता घुसिणसु दूइ तुमं इग्र घुग्घुस्सुसइग्रो चवइ को वि ॥ ८८ ॥

ग्रत्र घुसिणं कुङ्कुममिति घुसृणशब्दभवम् । तथा । घुट्टइ पिबति । घुलइ घुम्मइ घूर्णते । घुसलइ मथ्नाति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [१०९]

कसोवग्रणिग्राए घुणघुणिग्रा घुसिरसारमवराहाणो ।
घुट्टघुणिग्रं गिरिगडे घुग्घुच्छणयं च खेग्रम्मि ॥ ११० ॥

घुणघुणिग्रा कर्णोपकर्णिका । घुसिरसारं ग्रवस्नानम् । मसूरादीनां पिष्टम् । घुट्टघुणिग्रं गिरेर्गण्डम् । पृथुशिला । घुग्घुच्छणयं खेदः ॥ यथा ।

L. 1. BF घोरो G घारा BCF घाग्रणो. *cdd.* घियं G घट्टो. L. 3. G घारते C l. hd. G घिउ *cdd.* परियणेण. L. 4. *cdd.* उ C °घायणो BF °घाग्रणो BF घिट्ट° C घिट्ठ° B घरंमि. L. 5. C ग्रस इति G ग्रसत इति. L. 6. A घुग्घरि° BF घुग्घुरिघुरिणो G °घुरिघुरिणो *cdd.* घुत्तिय° C *om.* from घुसिणिग्रा to घुसिणिग्रं excl. l. 8. ABEFG °णिया G गविट्ठम्मि. L. 7. E घुघु° ससंकु° BFG °भणियम्मि. L. 8. BFG घुत्तियं *cdd.* घुसिणियं L 9. BFG घुग्घुस्सुसं C घुघु°. L. 10. CG परिसय° BF पसरिय° G °घुरिघुरिणि° G *om.* सा C घुत्तियतिमिरघुंघुरुडे BF घुंघुरुडो G घुंघुरुणे. L. 11. C तो BF घुसिणिसु G तुम *cdd.* इय BFG °सइउ BFG ववइ C ववई. L. 12. C °शाब्दसंभवं. BF पिचति G पिवति L. 13. C घुम्मई C घुसलई BF सथ्नाति G मथाति. L. 14. CG °कसि° *cdd.* °याए AG घुणघु° ABCFG °णिया G घुसिण°. L. 15. G घुट्ट° C °घुसियं ABFG °घुणियं E °णिय G °गंडे E घुघु° G °णय BCF व EG खेयम्मि. L. 16. G घुणघु° *cdd.* °णिया G घुसिण° BFG °सारमवस्नानं. L. 17. B °घुणिय CG (F?) °घुणियं G गिरेर्मेडं. B °सिला G घुग्घुच्छणियं.

तुह आगमघुणघुणिअं सोउं चइऊण घुसिरसाराइं ।
घुट्टघुणिएसु घुग्घुच्छणेण वञ्चन्ति रिउवहुआ ॥ ८९ ॥

अत्र घूओ उलूक इति घूकशब्दभवः ॥ [११०]

घोरी सलहविसेसे घोसाली सरयवल्लिभेअम्मि ।
घट्टो कुसुम्भरत्ते सरिआतूहम्मि वंसे अ ॥ १११ ॥

घोरी शलभविशेषः । अत्र घोडो अश्व इति घोटशब्दभवः । घोसाली शरदुद्भवो वल्लिभेदः ॥ यथा ।

सिरिकुमरवाल णरवइ तुह तुरया घोरिणो व्व अगणिज्जा ।
कवलन्ति वेरिपत्थिवबलाइ घोसालिआदलाइं व ॥ ९० ॥

अत्र । घोलइ घूर्णते । इति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥

अथानेकार्थाः ॥

घट्टो कुसुम्भरक्तं वस्त्रं नदीतीर्थं वेणुश्चेति त्र्यर्थः ॥ [१११]

घम्मोडी मज्झण्हे मसए गामणितिणे चेअ ।
घोरो णासिअगिद्धेसु घोलिअं सिलयले हढकए अ ॥ ११२ ॥

घम्मोडी मध्याह्नो मशको ग्रामणीसंज्ञं तृणं चेति त्र्यर्थी । अत्र घत्तइ क्षिपति गवेषयति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । घोरो नाशितो गृध्रपक्षी च । घोलिअं शिलातलं हठकृतं च ॥ [११२]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां द्वितीयो वर्गः ॥

L. 1. G घुणुघुणिय BCF °णिथं C वइऊण. L. 2. G घुट्टघुणेएसुए CG °वहुया. L. 3. C घुच्चो G घूउ B उलूकः G घुक°. L. 4. EG °भेयम्मि E inserts here अथाऽनेकार्थाः. L. 5. A घड्डो B कुसंभ° ABCFG सरिया° A °विहम्मि C °त्तहम्मि ABFG य. L. 6. C शलभपक्षिविशेषः L. 7. B सरदु°. L. 8. G नरवइ CG कुह BF घोरणि G घोरिणा BCF (G?) च B अगणिज्झा. L. 9. BF °पच्छिवचलाइ C °पच्छिव° G °वलाइं BCF घोसालिया° G घासापलिया° C च. L. 10. BF पूर्सत C घूणीत G घूर्सुत. L. 12. B कुसुभ°. L. 13. A मज्जणे EG मज्झसे C मइझएहे (*i.e.* = मज्ज°) CG गामिणि° A चेय BF वेय C चेव. L. 14. E घोरा *cdd.* णासिय° C °गिद्देसु G °गिद्धेसुं ABEFG घोलियं C घोलियं C सिलयालि G हढकये ACG य. L. 15. BCF मध्याह्नः G मध्याह्नो C शमको. CG त्र्यर्थाः C क्षपति. L. 16. C °देशेषूक्त इति BF °षूक्तं इति BF घोरं BF नाशिता G नासितो. L. 17. *cdd.* घोलियं G घ pro च C adds उभय २७४. L. 18. BCFG read: इत्याचार्यश्रीहेमचंद्रविरचितायां स्वोपज्ञदेशीशब्दसंग्रहवृत्तौ द्वितीयो वर्गः। ग्रंथा (G ग्रथ) ४६० (C ४६° ग्रंथाग्रं) श्री (*om.* CG.) । E only has ॥ इति द्वितीयो वर्गः ॥

॥ अथ चादिः ॥

चत्तो तक्कू चंगं चारुं चडचोट्टिआउ सिहा ।
चट्टू अ दारुहत्थे चंभो चासो अ सीरसीमन्ते ॥ १ ॥

चत्तो तर्कुः । चंगं चारु । चडो तथा चोट्टी शिखा । चट्टू दारुहस्तः । चंभो तथा चासो हलस्फाटितभूमिरेखा ॥ यथा ।

रे चंगचोट्टिअ चडं तोडिस्सं चट्टुएण य हणिस्सं ।
चासक्खमं घडकुसिं ण हु चंभं करइ चत्तमित्तकुसी ॥ १ ॥ [१]

चत्थरिचहुट्टचंडिक्का हासणिमग्गरोसेसु ।
चंदिलचउक्कचक्कोडा णाविअचच्चरग्गिभेएसु ॥ २ ॥

चत्थरी हासः । चहुट्टं निमग्नम् । चंडिक्को रोषः । चंदिलो नापितः । चण्डिल इति तु संस्कृतसमम् । चउक्कं चत्वरम् । चक्कोडा अग्निभेदः ॥ यथा ।

तीइ विरहचक्कोडाजलिओ सो चंदिलो सहि इआणिं ।
हिअयचउक्के चत्थरिचहुट्टणक्खो वि कुणइ चंडिक्कं ॥ २ ॥

चत्तरिचतुष्कशब्दौ येषां संस्कृते ऽपि संमतौ तन्मते चत्थरिचउक्कशब्दौ न देश्यौ ॥ [२]

पीणच्छिन्नविणारोसुं चंडिलचंडिअचवेणा ।
जुअकरपुडे चवेडी तजा चकप्पा चुडुप्पा य ॥ ३ ॥

L. 1. *om.* A; BCFG ॥ अथ चकारादिः ॥ Some of the MSS. constantly confound च and व in the beginning of the words. This v. l. will not be noted in this varga. L. 2. A तक्कु E चक्कु E चंगं ACG चारु BF चडचोडियाउ E °टियाउ C °हियाओ A °याउ. L. 3. C चहु (sic) E चहु AEG व E दरुह्मत्थ BF °हत्थे A चभो AG व C °सीमंतो. L. 4. G तक्रुः C चहु L. 5. C हलपांटित°. L. 6. *cdd.* °हिय BF तोडिज्झं G °डिस्स C चडुएण F चहएण G चहुएण. L. 7. G घरकुडिं *cdd.* न. L. 8. B वच्छरि° CF चच्छरि° A हासणि° C °ग्गसरोसेसु. L. 9. C °चक्कोड C 1. hd णोविय° ABFG णाविय° A णावि-बचचंगिभेएसु. L. 10. B वच्छरी CF चच्छरी B वउहं BF चंडिक्को चंडो रोषः BF वंडिलो नापि: L. 11. C चचरं. L. 12. CG तीए G °जलिउं G *om.* सो G चंडिलो *cdd.* इयाणि. L. 13. BCF हियय° C चच्छरि° G °णक्खे इ C कुणइं. L. 14. C चसूरि°. BCF चच्छरि° BF °चतुष्क°. L. 16. BF °छिण° G °च्छिन्न° E °विणारेसुं G °णेसु सहा चंडिल्ल° E चणिड-लच्चिणिडय° ABFG °चंडिय°. L. 17. BF जुअपुडे EG जुय° C चचेडा E तया G थकप्पा° BF वं From चुडुप्पा to पीन: page 112 l. 1 illegible in G.

चंडिल्लो पीनः । चंडिश्रो क्रुद्धः । चवेणं वचनीयम् । चवेडी श्लिष्टं करसंपुटम् । चवेडी संपुटमित्यन्ये । चकप्पा तथा चुडुप्पा त्वक् । चुडुप्पं त्वग्विदलनमित्यन्ये ॥ यथा ।

चंडिअचकप्पवसणा चुडुप्पकन्दासणाहुअचवेणा ।
रिउणो अचंडिला तुह कुणन्ति भिक्खाण वि चवेडिं ॥ ३ ॥ [३]

चच्चिक्कचित्तला मण्डिअम्मि कुमुअम्मि चंदोज्जं ।
चक्खुडुणं च पेक्खणाए चंचप्परमसच्चम्मि ॥ ४ ॥

चच्चिक्कं तथा चित्तलं मण्डितम् । चित्तलं रमणीयमित्यन्ये । चंदोज्जं कुमुदम् । स्वार्थे के चंदोज्जयं । अत्र चन्दिमा चन्द्रिका । चवला विद्युत् । इति चन्द्रिकाचपलाशब्दभवौ । चवइ कथयति । चयइ शक्नोति । चज्जइ पश्यति । चच्छइ तक्ष्णोति । इत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । चक्खुडुणं प्रेक्षणीयम् । चंचप्परं असत्यम् ॥ यथा ।

चंचप्परं ण भणिमो कुणेसि चक्खुडुणे कडक्खेहिं ।
चंदुज्जयचच्चिक्का दिसाउ मयणाहिचित्तलकवोले ॥ ४ ॥ [४]

मोरम्मि चंदइल्लो चउक्करो कत्तिकेअम्मि ।
चडिआरो आडोवे अहिभेए चक्कुलंडा य ॥ ५ ॥

चंदइल्लो मयूरः । चउक्करो कार्त्तिकेयः । चडिआरो आटोपः । चक्कुलंडा सर्पविशेषः ॥ यथा ।

L. 1. C क्तत्तः BF चवेणणं C चवनीयं. BF चवेड From वेडी to °संपुटम् excl. torn off in G. BF °संपुड. L. 2. BF चुडुप्पां C चुडुप्प C 1. hd. त्वाक् C चुडुकं G त्वाभिदल°. L. 3. G मित्यन्ये । यथा is illegible. L. 4. In G चंडिअ° is illegible. BCF चंडिय. C चंडियकप्प° BCF °हुय° चवेणा illegible in G. L. 5. From रिउणो to कु torn off in G. B रिऊणो G चवेडि. L. 6. BF चवच्चिक्कचित्तला E मडि° ABCFG मंडियंमि G कुमुयम्मि. L. 7. EG चखुडुणं C चक्वुडुणं BF व BF पिक्खणाए A चञ्च°. L. 8. B चच्चिक्कं From मण्डितं to त्यन्ये torn off in G. L. 9. *cdd.* विद्युदिति. L. 10. From चज्जइ to च्छइ torn off in G. L. 11. G तक्ष्णोतीत्यादयो. B °षूक्ता: G नोक्त: BF चक्वुडणं G °डुणं (?). L. 12. B °प्परमसत्यं C चप्परमसत्यं. L. 13. C 1. hd. चंवप्परं G चञ्च° C न G भसिमो C कुणसि C कडेक्खेहिं. L. 14. C दिसाओ BF °लववोले. L. 15. E कत्तिगेयम्मि ABCFG °केयम्मि. L. 16. ABCFG °यारो G चक्कुलुंडा C या. L. 17. BF चंडियारो C 2. hd. G चडियारो. G चक्कुलुंडा.

गणवइगज्जिश्रणावन्तचउक्करचंदइल्लसोहेहिं ।
तइगलचक्कुलंडो णच्चइ रुद्दो सत्रडिश्रारं ॥ ५ ॥ [५]

णामम्मि चरुल्लेवं चक्खडिश्रं जीविश्रव्वम्मि ।
चंदट्ठिश्रा य खवए उम्मीए चक्कणाहयं चेश्र ॥ ६ ॥

चरुल्लेवं नाम । चक्खडिश्रं जीवितव्यम् । चंदट्ठिश्रा भुजशिखरम् । स्तबक इत्यन्ये । यदाहुः ॥ स्तबकश्चंदट्ठिश्रासंज्ञः ॥ इति । अत्र । चञ्चरीश्रो भ्रमरः । चंदसाला जालकृता गृहोपरि कुटिका । इति चञ्चरीकचन्द्रशालाशब्दभवौ । चक्खुप्पइ अर्पयति । चमढइ भुङ्क्ते । चक्कमइ भ्रमति । इत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोच्यन्ते । चक्कणाहयं ऊर्मिः ॥ यथा ।

णीसासचक्कणाहयताविश्रचंदट्ठिश्राइ तुह विरहे ।
कण्ठम्मि तीइ वट्टइ चक्खडिश्रं तुह तहा चरुल्लेवं ॥ ६ ॥ [६]

हालम्मि चउरचिंधो णारङ्गफलम्मि चक्कणभयं च ।
चंदवडाया श्रद्धावरिश्रङ्गी चक्खुरक्खणी लज्जा ॥ ७ ॥

चउरचिंधो सातवाहनः । चक्कणभयं नारङ्गफलम् । चंदवडाया अर्धप्रावृतदेहा । चक्खुरक्खणी लज्जा ॥ यथा ।

दट्ठूण तुमं चक्कणभयत्थणी श्रवरचउरचिंधं व ।
तम्मइ चंदवडाया मुद्धा वि हु मुक्कचक्खुरक्खणिश्रा ॥ ७ ॥

अत्र चलणाउहो कुक्कुट इति चरणायुधशब्दभवः ॥ [७]

L. 1. BF णणवइगज्झिय° C °गझिय° G °गज्जिय° C °नचंत° BF °चउक्कर चंद°. L. 2. BFG तइ° C °गलकुलडो G °चकुलुंडो *cdd.* °डियारं. L. 3. C चरुल्लेयं *cdd.* °डिय C जीवियंमि, L. 4. G चंदि° *cdd.* °ट्ठिया चक्कणा° BF वेश्र A चेयं C चेय. L. 5. C चरुल्लेवं B वक्कुव° F चक्कु° *cdd.* °डियं G चंदि° *cdd.* °ट्ठिया. BFG स्तवक C सूचक. L. 6. C यदाह BF स्तवकश्चं° G स्तवकचंद° C सूचकचं° BCF °ट्ठिया° G °ट्ठिया° *cdd.* °संज्ञ G °रीउ. L. 7. G चंद्रसाला B °कृतो *cdd.* कुटिकेति. L. 8. C चक्कमइ G चंकम्मइ B °ष्कूक्ताः L. 9. G इति नोक्ताः L. 10. B नीसास° *cdd.* °ताविय° BF °ट्ठियाइ C °ठ्ठियाइ G °ट्ठियाइ. L. 11. G तीइ *cdd.* °डियं BF तहा. L. 12. ABC 1. hd. °चिंधो E नारंग° E चक्कभयं. L. 13. C श्रद्धा° *cdd.* °वरियंगी C °रक्खुणी. L. 14. C 1. hd. °चिंधो C 1. hd. °वाहनाः BF नागरंगफलं. C चंदवडाया L. 15. C °रक्खुणी. L. 16. C दट्ठूण C °भयच्छणी G °त्थणो BCF च. L. 17. C चंद° C मुद्दा G मुड्ढा G मुक्क° C °रक्खु° *cdd.* °णिश्रा.

चडुलातिलयं कञ्चणसङ्कलिआलम्बिरयणतिलयम्मि ।
सढतण्डुलसिरभूसासु चाडचाउलयचालवासा य ॥ ८ ॥

चडुलातिलयं काञ्चनभृङ्गलालम्बिरत्नतिलकम् । चडुला रत्नतिलकमित्यन्ये । चाडो मायावी । चाउला तण्डुलाः । चालवासो शिरोभूषणभेदः ॥ यथा ।

जीए तुज्झ णिहित्तं चडुलातिलयं च चालवासो अ ।
तं चेअ चाड अणुसर किं चाउलखण्डणीइ मए ॥ ८ ॥ [८]

गण्ठिच्छेअयगिम्हाणिलेसु चारणयचारवाया वि ।
चिल्ला सउलीए चिविडणासए चिच्चिच्चरया ॥ ९ ॥

चारणओ ग्रन्थिच्छेदकः । कप्रत्ययाभावे चारणो । चारवाओ ग्रीष्मानिलः । चिल्ला शकुनिकाख्यः पक्षी । चिच्चो तथा चिच्चरो चिपिटनासः ॥ यथा ।

ण हु मेल्लइ पहरन्तो ही चिच्चं चिच्चरं च चिल्लं च ।
उअ मयणो माणिणि माणगण्ठिचारणयचारवायसहो ॥ ९ ॥ [९]

बालम्मि चिल्लचेडा चिच्चं रमणे हुआसणे चिच्ची ।
चिंचिणिचिंचा अम्बिलिआए तह चिंचणी घरट्टीए ॥१०॥

चिल्लो तथा चेडो बालः । चिच्चं रमणम् । चिच्ची हुताशनः । चिंचिणी तथा चिंचा अम्लिका । केचित् चिंचिणिचिंचाशब्दः समस्त एव अम्लिकावाचकत्वेन प्रोक्तः । चिंचणी घरट्टिका ॥ यथा ।

L. 1. BF कंचणकालि° *cdd.* °लिया° B °लंघि° AG °लावि°. L. 2. E °तुंडुल° B °तंडुल° E *om.* सिर G वाअुचाउलयभाल°. L. 3. B वडुला° G चडु° BF °लांविरत्त° BG चडुला (?) B °तिलक°. L. 4. C रोभूषण°; 2. hand delet रो. L. 5. C तुझझ्झ णीहित्तं B चडुला° (?) G य. L. 6. BF रे अ. L. 7. E गंढि° BF °छेअअ° G °छेयय° E गेम्हा° B °वारिवाया. L. 8. C चिल्लो BF चिव्वाविव्वरया. L. 9. G °णउ BF °छेदः G °वाउ B विल्लः F चिल्लः L. 10. BFG चिव्वो C चिल्लो G तचा BF विव्वरो G चिव्विरो C °नासिकः L. 11. BCF न BF विव्वं विव्वरं च G चिव्वं G चिचिरं C चिरं. L. 12. BCF उय G मअणो C माणिणिं. L. 13. BEFG वालम्मि C चिल्लाचेडा BF चित्वं E चित्तं G चिव्वं ABCFG हुयासणे E चित्ती. L. 14. C चिंचिणि° BF विंचिणिवेंचा ABFG आंवि° *cdd.* °लियाए BF विंवणी ACEFG चिंचिणी G घरहीए. L. 15. BFG वालः G चिव्वं. L. 16. B वेंवा F चेंवा. BF चिवि-णिचंचाशब्दः G °चिंवाशब्दः केचित् समस्त एव आम्लिवाच° L. 17. CG चिंचिणी.

चिंचवणो चिंचिणिआचडिए चेडम्मि चिअढिअचिल्ला ।
उअ धावइ जणणी चइअ चिंचणीचिंचिकम्माइं ॥ १० ॥ [१०]

मसयम्मि चिल्लिरी रोमसम्मि चिमिणो कुडीइ चिरया य ।
चिक्खल्लो कद्दमए मुसले चिल्लूरचेलुंपा ॥ ११ ॥

चिल्लिरी मशकः । चिमिणो रोमशः । चिरया कुटी । चिक्खल्लो कर्दमः । चिल्लूरं तथा चेलुंपं मुसलं ॥ यथा ।

चिक्खल्लिअचिरयाए चिल्लिरिडसिआ तुहारिणो चिमिणा ।
कण्डन्ति सयं चिल्लूरएण चेलुंपपाणितुल्लबला ॥ ११ ॥

अत्र चिंचइ मण्डयतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [११]

उल्ले चिलिच्चिलचिलिच्चीला परितोसिअम्मि चित्तठिओ ।
चिरिहिट्टी अ चिणोट्टी महुपडले चित्तदाऊ अ ॥ १२ ॥

चिलिच्चिलं तथा चिलिच्चीलं आर्द्रम् । चित्तठिओ परितोषितः । चिरिहिट्टी गुञ्जा । चिणोट्टीशब्दोऽपि देश्यः । पर्यायभङ्ग्या तूपात्तः । चित्तदाऊ मधुपटलम् । केचित् । तिणिसम्मि चित्तदाऊ इति पठन्ति तिणिसं च वृक्षविशेषमाचक्षते । अस्माभिस्तु सारतरदेशीदर्शनेन तिणिसशब्दो मधुपटलार्थो व्याख्यातः । तत्र युक्तायुक्तत्वे बहुदृश्वानः प्रमाणम् ॥ यथा ।

L. 1. G चिंचि° *cdd.* °णिया° BF विअ° G चिअ° C च° *cdd.* °ठिय°. L. 2. BF उव C उव धाव BF वइय C चइ (sic) G रइय BF विंचिणी° G चिंचिणी° BF °विंचि° C °चिंच° BF °कम्माइ C °कम्माइं. L. 3. B समयंमि G मसयम्मे AG कुडीए C या. L. 4. E चिक्कल्लो G चिक्खिल्लो E मुसले A चेल्लूर° C चिल्लूर° G चेल्लूर°. L. 5. BF विल्लीरी G चिल्लिरो रोशः। चिरिरिया कुटी। G चिक्खिल्लो In C चि° क° from 2. hd. only. L. 6. C चिल्लूरं G चिल्लरं CG मुशलं. L. 7. G चिक्खि° *cdd.* °ल्लिय° BF °दसिय CG °दसिया. L. 8. C चिल्लूरएण G चिल्लरएण BF °पाल्लितुल्लचला C °वलो G °वल. L. 9. BF चिंवइ. L. 10. C 2. hd. ओल्ले A चिलिच्चिलचिलिच्चला BF विलिच्चिलचिलिच्चीया C चिलिल्लिचिलिच्चीला C 2. hd. चिलिच्चिलंचि° E चिलिच्चिलचिलिच्चीला G चिलच्चिलचिलच्चीला ABCFG °सियम्मि A चित्तविउ BF वित्तावेओ CG चित्तविओ. L. 11. A चिरिहिट्ठी C °हिठ्ठी E °हेट्टी AG य C चिणो-ट्ठी E चित्तिदाऊ ABCFG य. L. 12. BF विलिच्चिलं तथा विलिच्चीलं G चिलच्चीलं BF चित्तच्चिओ C °चिओ G °विउ. B विरहिट्टी CG चिरिहिट्टी. L. 14. BCF तिणसंमि G चित्तदाऊ BCF तिणसं G तिनसं. L. 15. G चित्तदाऊशब्दो G व्यात: cfr. ५, ११.

सवरो सेअचिलिच्चिलमंसुचिलिच्चीलमरिवहुं तुज्झ ।
चिरिहिट्टिलोअणो महइ चित्तदाउं च चित्तठिअचित्तो ॥ १२ ॥ [१२]

चण्डातकम्मि चिंफुल्लणी चिरिचिराचिरिंचिरा धारा ।
चलिअम्मि अ चिंचइओ णिम्मासिअयम्मि चिहविओ ॥१३॥

चिंफुल्लणी स्त्रीणामर्धोरुकवस्त्रम् । चिरिचिरा तथा चिरिंचिरा जलधारा । चिंचइओ चलितः । चिंचइओ मण्डित इति तु मण्डधात्वादेशे सिद्धः । चिहविओ निर्नाशितः ॥ यथा ।

घणजलचिरिंचिराचिहविआ पवसिअवहूउ चिंचइआ ।
णयणंसुचिरिचिरोल्लिअचिंफुल्लणिआउ पिअहुत्तं ॥ १३ ॥

अत्र चिंचिल्लइ मण्डयतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [१३]

दहिए चिरिड्डिहिल्लं चीही मुत्थासमुत्थतिणे ।
चीवट्टी भल्लीए चुक्को मुट्ठीइ चुज्जमच्छरिए ॥ १४ ॥

चिरिड्डिहिल्लं दधि । चीही मुस्तोद्भवं तृणम् । चीवट्टी भल्ली । चुक्को मुष्टिः । चुज्जं आश्चर्यम् । ओत्संयोगे । इति चोज्जं इत्यपि ॥ यथा ।

सा हिण्डिरे तइ चिरिड्डिहिल्लमत्त णवचीहिसमयम्मि ।
दढचुक्ककामचीवट्टिताडिआ जं जिएइ तं चुज्जं ॥ १४ ॥ [१४]

L. 1. *cdd.* सेय° B °विलिञ्चिल° C (F?) °विलिच्चिल° G °चिलिञ्चिल° BF °चिलञ्ची लमरि° C °चिलिच्चील° G °चिल्लिञ्वील° G °वहू C तुम्हं. L. 2. C °हिट्टि° G °हिट्ट° G °लोयणो C महंइ BF व वित्तवियवित्तो C व CG चित्तविय°. L. 3. A चिफुल्ल E °ल्लिणी BF विरिविरा° C चिरञ्चिरा° C *om.* धारा. L. 4. ABCFG चलियम्मि AG य C चि BC चिवइओ F विवइओ AG, C 1. hd., °इउ BF णिम्मासियंमि G निन्नासिय° ACEG °सिय° C चिम्मविओ AG °विउ. L. 5. B (F?) चिरञ्चिरा C twice तथा चिरिंचरा G तथा चिरा (sic). BF *om.* जल. L. 6. BF चिवइओ G °इउ B वलितः C 1. hd., G °इउ. BF मंडितः BCF *om.* तु मण्ड G °देशासिद्धः C सिद्धं. L. 8. BF °जलचिरञ्चिरिंचिरा° *cdd.* °विया C एवासिअ° BF पसिय° G पवसिय° BCF °वहूओ BF विंवइया CG °इया. L. 9. C °चिरचि° *cdd.* °ल्लिय° BF °चिफुल्ल° BF °णियाउ C °णियाओ G °णिया हु *cdd.* पिय° G °हुतं. L. 10. B °षूक्तः L. 11. B विरिंडिहिल्लं C चिरंहि° F चिरिंडि° A चीहं C मुच्छासमुच्छ° A °चिणो. L. 12. CG चिवट्टी In C भल्ली only 2. hd. margin. E चुड्डो ABEF मुट्टीए A भुज्जम°. L. 13. B विरिंडि° C चिरंडि° G चीवट्टी. BF मुट्टि. L. 14. G उत्सयोगे cfr. Siddhah. १, ११६. C °संयोग BF व इति. BF योज्जमित्यापि C चोह्यमित्यपि G चोज्जामित्यपि. L. 15. G तइं BF चिरंडि° C चिरिंडि° G चिरिहि° G णवधीहि°. L. 16. C चीवहि° G °चावहि° *cdd.* °ताडिया BCF चोज्जं.

परिसोसिअम्मि चुंछो ससिणेहे चुप्पचोप्फुच्चा ।
चुल्ली सिलाइ चुडुली उक्का चुणिओ विधारिअए ॥१५॥

चुंछो परिशोषितः । चुप्पो तथा चोप्फुच्चो सस्नेहः । चुल्ली शिला । अत्र । चुच्छं तुच्छम् । इति तुच्छशब्दभवत्वान्नोक्तम् । चुडुली उल्का । चुणिओ विधारितः ॥ यथा ।

सुन्दर तइ चोप्फुच्चा अचुप्पविरहग्गिचुडुलिचुंछा वि ।
बालधरिअ व्व चुल्ली सा अच्छइ आसतन्तुचुणिअप्पा ॥ १५ ॥ [१५]

चुल्लासी दासी चुंचुअचुप्पलचुंभला य सेहरए ।
चुल्लाआ य कलाए छागम्मि अ चुक्कुडचुलुप्पा ॥ १६ ॥

चुल्लासी दासी । चुंचुओ तथा चुप्पलो तथा चुंभलो शेखरः । चुल्लाआ कला । चुक्कुडो तथा चुलुप्पो छागः ॥ यथा ।

चुल्लासीइ सचुल्लाआए चुप्पलचुलुप्पिदुल्लाइं ।
रे जडचुंभलचुक्कुड अप्पसु किं चुंचुआइणा मज्झ ॥ १६ ॥ [१६]

अत्र चुक्कइ भ्रश्यतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोच्यते ॥

चुप्पालओ गवक्खे वत्थे णवरत्तयम्मि चुप्पलिअं ।
चुल्लोडओ वि जेट्ठे चुल्लप्पहयम्मि चुल्लइओ ॥ १७ ॥

चुप्पालओ गवाक्षः । चुप्पलिअं नवरक्तं वस्त्रम् । चुल्लोडओ ज्येष्ठः । चुल्लइओ चूर्णाहतः । चुल्लिओ रेणुविच्छुरित इति तु चूर्णितशब्दभवः ॥ यथा ।

L. 1. BF परिसोसयंमि ACG °सियम्मि BF चुच्छो C 1. hd., भुंच्छो corr. 2. hd., A °चोप्पुचा BF चुप्पचोप्पुचा C चोप्पचोप्फुचा E °चोप्फचा G °चोप्पुथो. L. 2. C 1. hd., चुल्ला C चुडली E चुदुली BF चुणिउ E चुणीओ BF व्विधा° ABFG °रियए C 1. hd *om.* विधा° C 2. hd. reads विहारिए. L. 3. C 2. hd., margin चुंछो परिशोषः with the remark मूलपुस्तके नास्ति; om C 1. hd., G °षित C चिप्पो C छोप्फचो BFG चोप्पुचो. L. 4. G चुत्थमिति. L. 6 C तइं B चोप्पचा C चोप्फचा G चोप्पुचा BF °वुडिलि° C चुडलि. L. 7. *cdd.* वाल° G °धरिय C च BF आसवंतु°. L. 8. A चुंचुय° BF चुंवय° C चुम्बअ° E चंचुअ° G चुंचुय° C °चुप्पलं°. L. 9. C चुलाया G अ AG °म्मि य BCF चुक्कड° E चकुडं° B °चुलुप्प. L. 10. BF चंचुओ C चुम्बुओ G चुंचुड BCF *om.* तथा चुप्पलो B, C 1. hd., शेषर: L. 11. C चुक्कडो G चुलुंपो G *om.* यथा. L. 12. B °चुलप्पि° C °दुहाइं. L. 13. B °चुक्कड CF चुक्कड BF चंचुणाइणा G चंचुआ° C मझ्झं. L. 14. BF भ्रशातीति C भ्रस्यतीति G पश्यतीति B °वेषूक्त° G °मिति नोक्तः । L. 15. G °लउ C वच्छे G नव° *cdd.* चुप्पलियं. L. 16. AG °डउ C जेहि E जेट्टे A °इउ In G from इओ to वाक्षः l. 10. torn off. L. 17. *cdd.* °लियं G °डउ ज्येष्टः L. 18. G °इउ G चुल्लिउ. In G तु चूर्णितशब्द is illegible.

चुप्पालयदारेणं णवचुप्पलिआइ पिच्छपहरन्ती ।
ओ चुल्लोडयजाया चुसइआ देअरेण फग्गुछणे ॥ १७ ॥ [१७]

अलसम्मि चुंचुमाली चुंचुलिपूरो अ चुलुअम्मि ।
वलयावलिथणसिहवामणएसुं चूडचूअचोला य ॥ १८ ॥

चुंचुमाली अलसः । चुंचुलिपूरो चुलुकः । अत्र चुलुचुलइ स्पन्दत इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । चूडो वलयावली । चूओ स्तनशिखा । चोलो वामनः ॥ यथा ।

तुह जलचुंचुलिपूरो वि दुल्लहो चुंचुमालिणो चोल ।
मणिचूडमण्डिआ चारुचूअआ कामिणीउ किं महसि ॥ १८ ॥ [१८]

मालूरतोत्तणहसिइचोड्डसिआ चोढचोत्तचोरलिआ ।
चच्चा य हत्थबिम्बे तलप्पहारे अ णायव्वा ॥ १९ ॥

चोढो बिल्वः । चोत्तं प्रतोदः । चोरली श्रावणकृष्णचतुर्दशी ॥ यथा ।

चोरलिपवित्तयछणे चोढदलेहिं तए हरो महिओ ।
मयणसरचोत्तणुसा जं तुममेसा अहिसरेइ ॥ १९ ॥

चोप्पडइ म्रक्षतीति धात्वादेशेषूक्तमितीह नोक्तम् ।

॥ अथानेकार्थाः ॥

चच्चा स्थासकः प्रसृतहस्ताघातश्च ॥ [१९]

L. 1. C नवचुप्पलियाइं BF °लियाइ In G from वचु° to ओ l. 2 incl. torn off. L. 2. C उ *cdd.* चुसइया C देवरेण G देअरेणे. L. 3. A अलसमि BF अलसं C च्चंचु माली A °मीली E चंचु° B चुंचु° CE चंचु° In G चुंचु is illegible. AG य ABFG चुलयम्मि C चुलुयम्मि. L. 4. BCEF वलया° CE वलियण° BF वावणेसुं E °सिहमणएसु From वाम° to य torn off in G. E चूडु° BF चूडचूओअवोला. L. 5. C (and G?) चंचु° C चंचुलि° *cdd.* चुलकः BF *om.* अत्र BF चुलचुलइ C चुलचुल इति. G स्यंदत *om.* C. L. 6. C वल-यावली BF चुओ सूनशिखा C 2. hd., also सून° From चोलो to यथा torn off in G. L. 7. C च pro वि C चंचु° G °माणिणो. L. 8. BF मणिच्चड° *cdd.* °मंडिया BF चारुअआ G °चूयआ C °चूअया C कामिणीओ G कि. L. 9. G °सिह्य° BF °वोड्डसिसिया ABCEF °सिया In G सिआ चो is torn off. BF °वोरलया G °वोत्तलिया E inserts ॥ अथानेकार्थाः ॥ L. 10. G चव्वा BFG °विंवे B तलाप्प° G य C णायवा. L. 11. BF वोढो BFG विल्वः L. 12. G पवियत्तछणे G महिउ. L. 13. C °सरा° G °णुआ BF तुममसा. L. 14. C चो-डप्पइ C °क्तमिति नोक्तं G °षूक्त इतीह नोक्तः L. 15. *om.* A and E here. L. 16. BF चस्वा G प्रसृत° C प्रसृति°.

चंडिज्जो खलकोवेसु चप्फलं सेहरे असच्चे अ ।
कुण्डलवट्टुलदोलाफलयविसालेसु चक्कलयं ॥ २० ॥

चंडिज्जो पिशुनः कोपश्च । चप्फलं शेखरविशेषो ऽसत्यं च । सामान्यशब्दा अपि विशेषे वर्तन्त इति हि न्यायः । चक्कलं कुण्डलं वर्तुलं दोलाफलकं विशालं चेति चतुरर्थम् । अत्र चड्डइ मृद्नाति भुङ्क्ते पिनष्टि चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [२०]

चारो पिआलगुत्तीच्छासुं चिक्काप्पतणुअधारासु ।
चम्ममयवारिभण्डे तणुधारादिणमुहेसु अ चिरिक्का ॥ २१ ॥

चारो पियालवृक्षो बन्धनस्थानमिच्छा चेति त्र्यर्थः । चिक्का अल्पं वस्तु तनुधारा चेति द्व्यर्था । चिरिक्का चर्ममयजलभाण्डं तनुधारा प्रत्यूषश्चेति त्र्यर्था ॥ [२१]

चिंधालं रम्मे उत्तमे अ चुल्लो सिसुम्मि दासे अ ।
पाणप्पवालमुक्कच्छन्दारुइवइअरेसु चुणओ वि ॥ २२ ॥

चिंधालं रम्यं मुख्यं च । चुल्लो शिशुर्दासश्च । चुणओ चण्डालो ऽल्पो बालो मुक्तश्छन्दो ऽरोचको व्यतिकरश्चेति सप्तार्थः । चुणओ विअरओ इति धनपालः । आघ्रातार्थे ऽपीति केचित् । [२२]

चञ्चुचुलुएसु चुंचुलि अवगमिअसइणहयासु चुंचुलिअं ।
चुंचुणिआ चुअपडिरवरमणम्बिलिमुट्ठिजूअजूआसु ॥ २३ ॥

L. 1. BF °कोनेसु A °कोवेसुं B चप्पलं E चुप्फलं B ऽसच्चे ABCF य. L. 2. BF °वड्डुल° C °वट्टुल° E °वट्टुलं° B °दोलापल° C चक्कयलं G चक्कउयं. L. 3. B वप्पलं शेषर°. BCF असत्यं B om. हि. L. 5. BFG चडइ C 1. hd., मृद्भाति G मृड्नाति. BF °षूक्त इति BFG नोक्त. L. 7. C चोरो ABCFG पियाल° C °गुभीच्छासुं E °गुत्तीत्थासुं G °छासु BF चिक्का अप्प° CG °तणुय°. L. 8. BF °वाडिभंडे E °भंड्डे. L. 9. C चोरो प्रियाल°. L. 10. B त्र्यर्थः L. 11. ABCFG य (twice). L. 12. A पाणपाया° ABCFG °वाल° ABCFG °वइयरेसु E °चइयरेसु. L. 13. G रन्य om. G; BF व C वा B शिशुः दासश्च C शिसुर्दा° G चुणउ. BFG वालो G मुक्तछंदो B मुक्तः छंदो B आरोचको C अरोचको. L. 14. CG चुणउ BF वियरओ C 1. hd., G °रउ. L. 15. ABCEF °चुलएसु G °चुएसु ABCFG अवगमिय° E °गम्मिय° CG °सइणिह° cdd. °यासु AC चंचुलियं B चुंचुलियं EFG °लियं. L. 17. C चंचु° cdd. °णिया BF चुअ° C 1. hd., °पडिवर° ABFG °णंबिलि° C °णंबिलि° A °मुह° E °मुट्ठि° G °मुट्ठि°.

चुंचुली चञ्चुश्चुलुकश्च । चुंचुलि इति लुप्तविभक्त्यन्तो निर्देशः । चुंचुलिअं अवधारितं सतृष्णता च । चुंचुणिआ च्युतं प्रतिरवो रमणामभिका मुष्टिद्यूतं यूका चेति षडर्था । प्रतिरव इति सामान्यशब्दो ऽपि विशेषे गोष्ठीप्रतिरवे वर्तते । यदाह । ॥ चुंचुणिआ प्रतिरवो गोष्ठ्याम् ॥ केचित् चुंचुणिअं चलिते ऽप्याहुः ॥ [२३]

॥ अथ छादिः ॥

छल्ली तआइ छद्दी सेज्जाए विज्जुलाइ छडा ।
कविकच्छू छंकुइ छुंछुई उ छलिआ छइल्लछप्पण्णा ॥ २४ ॥

छल्ली त्वक् । छद्दी शय्या । छडा विद्युत् । अत्र छणो उत्सव इति क्षणशब्दभवो ऽयमिति नोक्तः । छंकुई तथा छुंछुई कपिकच्छूः । छलिओ छइल्लो छप्पण्णो इत्येते त्रयो ऽपि विदग्धार्थाः । अन्योन्यपर्यायभङ्ग्या तु निबद्धाः ॥ यथा ।

कयलीछल्लिं छंकुइमम्बुजछद्दिं पि छुंछुइं मुणइ ।
छलिएण छइल्लपिआ तेण विणा छडचलेण छप्पण्णा ॥ २० ॥ [२४]

छवडी चम्मं छप्पंती णिअमो जत्थ लिहिअए पउमं ।
तणुए छउअच्छिक्कोलिआ छमलओ अ सत्तछए ॥२५॥

छवडी चर्म । छप्पंती नियमविशेषो यत्र पद्मं लिख्यते । छउअं तथा छिक्कोलिअं तनु । छमलओ सप्तच्छदः ॥ यथा ।

जस्स कए छप्पंतिं करेसि छउअङ्गि सो वि तुज्झ कए ।
छमलयतलम्मि छिक्कोलिऊण मिल्लेइ मिगछवडिं ॥ २१ ॥

L. 1. C चंचुली G *om.* चुंचुली C चुश्चुलकश्च (sic) BFG चंचुः चु° G चुलकश्च BCF चंचुलीति G चुंचुलीति. C चंचु° G °लियं L. 2. C चंचु° *cdd.* °णिया B च्युतं C 1. hd. च्यतं 2. hd. च्यूतं. L. 3. BCF षडर्थाः G षडर्थे C वशेषे 2. hd. वशेषे BF विशेषगोष्ठी°. CG °गोष्टी° G °रवे पि. L. 4. G शुशुणिया BCF °णिया. BFG गोष्टयां C *om.* केचित BCF °णियं G चुंचुअं वलिते. L. 5. *om.* A; BCF छादयः L. 6. G तजाए B विज्जुलाइ C विज्ज° A विज्ज°. L. 7. A °कच्छू E °च्छंछुइओ BG °छुंछ° C °ईओ ABCFG छलिया. L. 8. BF छसा उत्स इति C छाणा उत्सव इति. L. 9. B छंकुइ. B छुंछुइ BF छइलिउ G छलिउ C *om.* इत्य्. L. 10. B °ग्धार्या. B °बद्धा. L. 11. BF छंकुणइमंवुछर्हिं G °इमंवुज° C °छहि BF छुंछुइं C छुंच्छुई G छुंच्छुयं. L. 12. C छलियेण *cdd.* °पिया L. 13. C 1. hd. छम्मं *cdd.* णियमो CG लिहियए E पउमो. L. 14. A छउअंछिकोलिया. BCEF छओअ° G छउय° C °छिक्कोछिया ABFG °लिया ABFG छमलउ AE य BF सत्तछ. L. 15. B छप्पंती C पमं. G छउयं G लिक्को° *cdd.* °लियं C तन्नु G °लउ. L. 17. B छप्पंति C छप्पंती G छउयंगि. L. 18. BF छिक्कोलिओ ण G मिल्लोइ C °छिवडीं G °छिउडिं.

मत्र । छुड्डइ मुञ्चति । छज्जइ राजति । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ।

खन्दे छडक्खरो वि हु छासी तक्कम्मि रिच्छए छारो ।
छाही खे छाईओ माईओ लहुअमच्छए छिद्दो ॥ २६ ॥

छडक्खरो स्कन्दः । छासी तक्रम् । छारो अच्छभल्लः । छाही गगनम् । छायावाचकस्तु छाहीशब्दश्छायाशब्दभव एव । छाईओ मातरः । छिद्दो लघुमत्स्यः ॥ यथा ।

छाइछडक्खरछाहीमणी ण पणमेसि कहसु कस्स कए ।
छासीहारिणि धूए छारसिरे छिद्दगन्धिल्ले ॥ २२ ॥ [२६]

छिक्की सिहाइ छित्तं छिविए जारेसु छिसाछिसाला ।
छिव्वं कारिममुच्छुदले छिविअं वाहलीइ छिंछोली ॥ २७ ॥

छिक्की शिखा । छित्तं स्पृष्टम् । छिसो तथा छिसालो जारः । जारेष्वित्येकशेषाद्बहुवचनात् छिसा छिसाली स्त्रीत्यपि । छिव्वं कृत्रिमम् । छिविअं इक्षुखण्डम् । छिंछोली वाहली । वाहलीशब्दश्च लघुजलप्रवाहवाचको देश्य एव वक्ष्यते ॥ यथा ।

छिव्वसिणेहच्छित्तच्छिक्कि छिविएण भोलिऊण सिरं ।
जं चलसि घडकरा तं छिसे छिंछोलिआइ छिसालो ॥ २३ ॥ [२७]

छिप्पीरं च पलाले छिप्पालो सस्ससत्तउसहम्मि ।
छिल्लरमवि पल्ललए मुहविक्कोणे अ छिव्वोल्लो ॥ २८ ॥

L. 1. BF छुइडुइ G छुंडइ G राजते. C °षूक्तौ इति. L. 2. A छरक्खरो B स्यासी BF रिच्छुए G लारो. In G छ and ल are frequently confounded in the beginning of the words. L. 3. BF छाइओ A छाईउ BF माइओ A माईउ G *om.* माईओ CG लहुय° A °मत्थए C 1. hd. विद्दो E छिद्दे. L. 4. B क्वंदः G स्कदः G °भल्लं. L. 5. BCF °शब्दः छा°. BF छाइओ G लघ°. L. 7. C छइ° BCF °मणि. L. 8. C °हारिणी G छारसिए छेद° C °गंधेल्ले. L. 9. G छिलाछिलाला. L. 10. G छिवं C °ममुच्छुदले छिछिइं ABEFG छिवियं E वाहलीइ. L. 11. BF छिक्का G छिलो तथा छिलालो. C °स्येकशषो बहु° BCF °षाद्बहु° L. 12. G ° नाच्छिला छिलाली इत्यपि. BCF छिवियं G लोविबं. L. 13. C °शब्दस्तु. L. 14. C सिव्वसिणेह° B °छित्तत्थिक्कि C °छित्ता छिक्कि G °छित्तं छिक्कं B ठिच्चिएण C विएण F ठिविएण BF भोलिऊस G °उण. L. 15. CG वलसि C 2. hd. वलसि C घडकरां G छिल्लो BCF °लियाइ G °लियाइं G छिलालो. L. 16. F छिप्पिरं C *om.* च BF व G सस्सभत्त°. L. 17. C छिल्लरमवि G °विक्कोल्ले BF य G वि BCF छिव्वोल्लो AGD छिव्वोल्लो.

छिप्पीरं पलालम् । छिप्पालो सस्यासक्तो गौः । छिल्लरं पल्वलम् । छिव्वो-ल्लो निन्दार्थं मुखविकूणनम् । विकूणितं मुखमेवेत्यन्ये ॥ यथा ।

तुज्झ कए बाहेहिं सा छिल्लरयं भरेइ दुइ तुमं ।
छिव्वोल्लेण तमिक्खसि छिप्पीरतिणं व छिप्पालो ॥ २४ ॥

अत्र । छिवइ छिहइ स्पृशति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । [२८]

छिप्पालुअछिक्कोअणछिहंडया पुच्छअसहणदहिसरा ।
छिसोब्भवा य दुव्वा तह छिप्पच्छोडणं सिग्घे ॥ २९ ॥

छिप्पालुअं पुच्छम् । छिक्कोअणो असहनः । छिहंडओ दधिसरः । छिसोब्भवा दूर्वा । छिप्पच्छोडणं शीघ्रम् ॥ यथा ।

वरछिप्पालुअ छिसोब्भवाछिहंडेहि धवल पुट्ठो सि ।
छिप्पच्छोडणगमणो हक्काछिक्कोअणो हवसु हरीहि ॥ २५ ॥ [२९]

दहिए छिहिंडिभिल्लं छिंछटरमणं च मिंचणकीला ।
छुंदं बहुअम्मि बलायाइ छुई लित्तए छुहिअं ॥ ३० ॥

छिहिंडिभिल्लं दधि । छिंछटरमणं चक्षुःस्थगनक्रीडा । छुंदं बहु । छुई बला-का । छुहिअं लिप्तम् ॥ यथा ।

छुंदघणच्छुहिअं णाहमुट्ठीणछिहिंडिभिल्लधवलछुइं ।
जाव हुअं ता तीए छिंछटरमणं सहीहि कयं ॥ २६ ॥ [३०]

L. 1. G सस्यसक्तो. B छिव्वोलो C (FG?) छिवोलो D छिवोल्लो L. 2. G मुखवि° BF वि-क्तमुख° or विकूमुख° C मुखसेवे°. L. 3. BCF वाहेहिं G वाहेहि C छिल्लयरं B दुद्ध C दुच F दुह G दुह C तमं. L. 4. BF छिवोलेण C छिवालेण D विव्वोल्लेण G छिव्वोलेण C °तिणे च G °तिण. L. 5. G स्पृशाति स्पृहयाति धात्वाविति नोक्तौ (sic) B °षूक्ता नौक्तौ. L. 6. G °लुय° BFG °छिक्कोणय° G °छिहडया A पुस्थ° C °दहिसिरा. L. 7. G छिन्नो° B छिसोद्भवा E °भवा BF दुवा G च्छिन्न°. L. 8. G °लुयं पुंच्छ BF विक्कोअणं. B छिसोद्भवा C छिन्नोब्भवा G छिन्नोब्भव्वा G तथा छिन्न°. L. 10. G °लुब B छिसोद्भवा° G छिन्नो° BF °छिहंडेसि C °डेइ G °डेहिं B पुट्ठो F पुहो. L. 11. G छिन्न°. L. 12. G छिहंडि° BF छिंबट° G छिछुट° BF मिंवण°; EG मिच्चण° This is no doubt the correct form. cfr. M. मिचकणें, मिचकविणें etc. G. मीचवुं U. मिचना It does not, however, suit the metre. L. 13. BCFG वहु° CEG °यम्मि BCFG वलायाइ BF छुइ A लित्तए BF छिहियं ACEFG छुहियं. L. 14. BF छिंबट°. G छुंदु B वहु G वहुं G वलाका L. 15. छुहियं. L. 16. G छुंदप्पण° BFG °छुहियं C *om.* च्छुहिअं णाह G ण हु BF °मुंडीण° C °मुट्ठीण°. L. 17. CG हुयं C ताए *cdd.* सहीहिं.

छुरिअछुरमड्डिछुंछुंमुसया मट्टिछुरहत्थअरईसु ।
छेंडी लहुरच्छाए छेली थोवप्पसूणमालाए ॥ ३१ ॥

छुरिआ मृत्तिका । छुरमड्डी क्षुरहस्तः । नापित इति यावत् । छुरहत्थशब्दो ऽपि देश्यः । पर्यायभङ्ग्या तूपात्तः । छुंछुंमुसयं रणरणकः । छेंडी लघुरथ्या । छेली अल्पप्रसूना माला ॥ यथा ।

जुत्तं छुंछुंमुसयं करेसि छुरमड्डिआइ छुरहत्थ ।
छेलि च्चिअ अणुरूवा छुरिआघडिअस्स छेंडिजक्खस्स ॥ २७ ॥ [३१]

छेत्तरमणव्वसुप्पाइ छेभओ हत्थबिम्बम्मि ।
छागम्मि छेलओ खेत्तजागरे छेत्तसोवणयं ॥ ३२ ॥

छेत्तरं जीर्णं शूर्पाद्युपकरणम् । छेभओ स्थासकः । छेलओ छागः । कप्रत्ययाभावे छेलो इत्यपि । छेत्तसोवणयं क्षेत्रे जागरणम् ॥ यथा ।

मसिछेभइल्लवसणं परिहरिउं छेत्तरं व मं बहिणि ।
तीइ कए सो छेलो णिसि वच्चइ छेत्तसोवणमिसेण ॥ २८ ॥ [३२]

छोब्भो पिसुणे दासम्मि छोइओ अप्पिअम्मि छोब्भत्थं ।
छंटो जलच्छडासिग्घेसुं छाओ अ भुक्खिअकिसेसु ॥ ३३ ॥

छोब्भो पिशुनः । केचित् छोब्भो खल इति पूर्वदेशीषु पाठं दृष्ट्वा खलशब्दवि-

L. 1. *cdd.* छुरिय° BF °छुरछुरमंडिछुछुंमु° C °छुरिमंडिछुंछुंसुसया G °छुरमहिलुंछुमुसय E मट्टि° B °अरइसु. L. 2. E छेंड्डी G छिंडी B थोव° BF °मालासुए. L. 3. *cdd.* छुरिया BCF छुरमंडी *cdd.* छुरहत्तो C 1. hd. क्षुर°. BF छुरहस्त° L. 4. BCF छुछुंमु° G छुछु° BF छुंडी C छेएडी G छेएही. L. 5. In G छेली अल्प is torn off. L. 6. BCF छुछुं° G छुंछुमसयं BF करोसि BF °मंडियाइ C °मुंडियाइ G °मड्डियाए BF छुरहच्छ. L. 7. BF, C 1. hd. च्चिय G च्छिय *cdd.* छुरियाघडियस्स C छेणिहरक्खस्स. L. 8. From रम° to छेभ torn off in G. C छेत्तरमवसुप्पाइ C 2. hd °सु° BF °सूप्पाइ AG छेभउ BF विवंमि G °विंवम्मि. L. 9. AG छेलउ. L. 10. BF जीर्णशूर्पा° C 1. hd. G °सूर्पा° From शूप to स्थासकः incl. not legible in G. G छेलउ In G from कप्र° to इत्यपि torn off. L. 11. C छेत्तासवणयं, C क्षेत्रजागरणं. L. 12. C °छेभलइल्ल° BF परिउ C परिहरिउं G च B वहिणि C (F?) वहिणी G वहिणी. L. 13. BF तीसे From ण in मिसेण to भु in भुक्खिअ l. 15. torn off in G. L. 14. C छोभो A छोइउ *cdd.* अप्पियम्मि BF छोभच्छं C छोभत्थं E here inserts चयऽनेकार्थो (sic.) L. 15. C जलत्थडा° E °च्छड्डा° A छाउ C य BCFG भुक्खिय°. L. 16. CG छोभो G *om.* केचित् CG छोभो From दृष्ट्वा to दे in देशी p. 124, l. 1, torn off in G.

प्रबन्धाः खलं पिण्याकं व्याचक्षत उदाहरन्ति च । अस्माभिस्तु सारतरदेशीपर्यालोचनेन छोब्भो पिशुन इति दृष्टमुदाहृतं च । तत्र बहुदृश्वानः प्रमाणम् । छोइश्रो दासः । छोब्भत्थं अप्रियम् । ह्रस्वः संयोगे । इति छुब्भत्थं इत्यपि ॥ यथा ॥

तीए कडिल्लवत्थं उत्तरिअं करिअ मज्झ दंसन्तो ।
किं काहिसि इह अमं रे छोइअ छोब्भ छोब्भत्थं ॥ २९ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

छंटो जलच्छटा शीघ्रश्चेति द्व्यर्थः । छाओ बुभुक्षितः कृशश्च । ननु । छातोदरी युववृशां क्षणमुत्सवो ऽभूत् ॥ इत्यादौ छातशब्दस्य कृशार्थस्य दर्शनात्कथमयं देश्यः । नैवम् । छेदनार्थस्यैव छातशब्दस्य साधुत्वात् । न च धात्वनेकार्थता । उत्तरमत्र । अनेकार्थता हि धातूनां लोकप्रसिद्ध्या । लोके च छातशब्दस्य छेदनार्थे मुक्तास्यैव कवेः प्रयोगो नान्येषामित्यलं बहुना ॥ [३३]

धसाईणं मलणे गोमयवत्थेसु तह छाणं ।
छाया कित्तीभमरीसु छारयं उच्छुसक्कमउलेसु ॥ ३४ ॥

छाणं धान्यादिमलनं गोमयं वस्त्रं चेति त्र्यर्थम् । छाणीत्यपि केषांचित्पाठः । छाया कीर्तिर्भ्रमरी च । छारयं इक्षुशल्कं मुकुलं च ॥ [३४]

छाइल्लो अ पईवे सरिसे ऊणे सुरूवे अ ।
छिहुकुडीसुं छिल्लं छिंडं सिहछत्तधूवजन्तेसु ॥ ३५ ॥

छाइल्लो प्रदीपः सदृशः ऊनः सुरूपश्चेति चतुरर्थः । छिल्लं छिद्रं कुटी च । छिल्लं वृत्यन्तरमपीति केचित् । छिंडं चूडा छत्रं धूपयन्त्रं च । संयोगे पर इदेतोः

L. 1. BF खलपिण्याकं. BCF °क्षते. L. 2. CG छोभो C दृष्वमु° G दृष्व उदा°. From णम् in प्रमाणम् to काडिल्ल° l. 4 torn off in G. C छोईउ, C छोभत्थं F छोब्भछं. L. 3. BCF ऱ्हस्व C संयोग C l. hd. बुब्भ° BF °च्छामित्यापि C °त्थामित्यपि. L. 4. C कठिल्ल° *cdd.* उत्तरियं करिय. L. 5. BF अह G अन्नं C र BF छोइअय छोब्भब्भ C छोइय छोज्झ छोभछं. L. 6. *om.* ABEF. In G only अथ the rest being torn off. L. 7. From छंटो to छाओ incl. torn off in G. BF जलत्थटा C जलच्छय. CG न तु. L. 8. B °दृशा BCF भूदित्यादौ. L. 9. In G नैवम् to त in छात is torn off. BF *om.* from साधुत्वात् to छेदनार्थे excl. l. 10. G साधुत्वान्. L. 10. C °प्रसिद्धय G °प्रसिद्धया च लोको छात° C छातशब्दस्य साधुत्वात् छेदना°. L. 11. BCF मुक्ता अस्यैव G मुक्ताऽस्यैव. L. 12. C धसाइणं G धन्ना° BF मलिणे BF *om.* from गोमय° to °मलनं incl. l. 14. C °वच्छेसु. L. 13. A °सुक्क°. L. 16. C छाईल्लो A य G वि B सुरुवे ABCFG य. L. 17. A छिहुं° A छिंडुं E छिडं G छिंड G °धूवजतेसुं. L. 18. C सदृशः B सुरुपश्चेति. L. 19. G वृत्त्यंतर°. C संयोगपरे BFG परे BCF इदोतोः G इतोतोः.

कामचार इति छेंडं इत्यपि ॥ [३५]

छिप्पं भिक्खापुच्छेसु छित्तछीएसु छिक्कं च ।
छिवओ समूहणीवीसु छिंछओ देहजारेसु ॥ ३६ ॥

छिप्पं भिक्षा पुच्छं च । छिक्कं स्पृष्टं क्षुतं च । छिवओ समूहो नीवी च । छिंछओ देहो जारश्च । केचित् छिंछयं शलाटुफलमाहुः ॥ यथा ।

धूआइ पढमगब्भं व रक्खए उअह आढिआ घरिणी ।
तुम्बीइ पढमणिग्गयमाबन्धुरबन्धणं छिंछं ॥ १० ॥ [३६]

छिप्पंती वयऊसवभेए पिट्ठे वि छिप्पिंडी ।
छिक्कोट्टली अ पयरवपामद्दाछाणखण्डेसु ॥ ३७ ॥

छिप्पंती व्रतभेद उत्सवभेदश्चेति द्व्यर्था । छिप्पिंडी व्रतोत्सवभेदो पिष्टं चेति द्व्यर्था । छिक्कोट्टली अंह्रिरवः पादाभ्यां धान्यमलनं गोमयखण्डं चेति त्र्यर्था ॥ [३७]

छिप्पंदूरं गोमयखण्डम्मि तहेअ विसमम्मि ।
सिसुससिसु छुद्दहीरो छेओ अन्तम्मि दिअरे अ ॥ ३८ ॥

छिप्पंदूरं गोमयखण्डं विषमं चेति द्व्यर्थम् । छुद्दहीरो शिशुः शशी च । छेओ अन्तो देवरश्च ॥ [३८]

छेधो थासयचोरेसु सिहाणोमालिआसु छेंडा वि ।
छोहो गणविक्खेवा छोब्भाइत्ती अछेप्पवेसासु ॥ ३९ ॥

L. 1. BF छेडमित्यपि CG छेंडमित्यपि. L. 2. C छित्तछाएसु. L. 3. AG छिवउ C °नीवीसु G °णीवीसुं AG छिंछउ. L. 4. G भिक्खा C 1. hd. चि del. 2. hd. G छिवउ. L. 5. G छिंछउ B केचि च G *om.* from केचित् to छिंछं incl. l. 7. L. 6. BF धूयाय C धूयाइ BF °गब्भं च BF *om.* रक्खए C ओअह *cdd.* आढिया. L. 7. BF तुंवीइ B° मावंधुर°. L. 8. G छिप्पती BF *om.* वय BF °भेएसु BFG पिट्टे E पोट्ट BEFG छिप्पंडी. L. 9. G छिक्को-ट्ठली ABCFG य. L. 10. B व्रतभेदः BF छिप्पंडी C छिप्पिंडा. C °भेदो L. 11. C चांह्रि°. L. 12. A °खण्डम्मि ABF तहेय CG तहेव C 1. hd. विमसम्मि. L. 13. C *om.* ससिसु C छुदुहिरो AG छेउ ABF दियरे C दियेरे ABCF य. L. 14. BF गोमयखंडंमि तहेय विसमंमि चेति (sic!) C त्र्यर्थं C 1. hd. छुद्दहीरो C 2. hd. छुद्द°. C शिशुः G छेउ. L. 16. B छेंधो C थासंय° *cdd.* °णोमालियासु AC छेडा E छंडा. L. 17. B छोहा C (F?) छाहा E छोइब्भ° G छोभ° BF अछप्प° E अवप्प° *cdd.* °वेसासु.

छेघो स्यासकश्चौरश्च । छेंडा शिखा नवमालिका च । छोहो समूहो विक्षेपश्च । छोब्भाइत्ती अस्पृश्या द्वेष्या च ॥ [३९]

॥ अथ जादयः ॥

जंगा गोअरभूमी जच्चो पुरिसे तुसे जंभो ।
जयणं हयकवचम्मि जरंडो वुड्ढम्मि जणहली णीवी ॥ ४० ॥

जंगा गोचरभूमिः । जच्चो पुरुषः । जंभो तुषः । जयणं हयसंनाहः । जरंडो वृद्धः । जरडो इत्यन्ये । जणहली नीवी ॥ यथा ।

जयणेहि हया गामा जंगाहि कणा अ जंभभावेण ।
महिलाओ जणहलीहि सहन्ति गेहा जरंडजच्चेहिं ॥ ३१ ॥ [४०]

जडिअं खचिए जगलं पङ्कसुरे जंबुलो अ वाणीरे ।
णङ्गलसिहाइ जवणं जडम्मि जंभलजहाजाया ॥ ४१ ॥

जडिअं खचितम् । जगलं पङ्किला सुरा । पङ्किलसरको जगलं इत्यन्ये । जंबुलो वानीरः । जंबुलं मद्यभाजनमिति सातवाहनः । जवणं हलशिखा । जंभलो तथा जहाजाओ जडः ॥ यथा ।

मणिजडिअत्रासभवणे जगलं जंबुलघरोचिअं णिन्तो ।
जहजाय कीस खज्जसि जवणोचिअहत्थजंभलत्तेण ॥ ३२ ॥

अत्र जगरो संनाह इति संस्कृतसमः । जंपइ कथयति । जवइ यापयति । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । [४१]

L. 1. G °कश्चोरश्च CG छेडा C समूढो. L. 2. G छेप्पवेभाइत्ती BF अस्पुश्या C अस्पृश्य द्वेष्या च. L. 3. *om.* A; E जकारादिः L. 4. CEG गोयर° C 1. hd. जव्वो A तुजे. L. 5. BF जय हय° G °कवबम्मि ABCFG जरएडो E जरडो C वुहम्मि G चुहम्मि जन्हली C नीवी. L. 6. C गोवर° BF जव्वो पुरुष B तुसः C °सन्नाहा. BCF जरएडो G जरएहो G जन्हली. L. 7. G णीवी. L. 8. BCF जयणेहिं C हय गोमा G जंगाहिं. L. 9. G महिलाउ BF जजम्हलीहिं C °लीहिं G जन्हीलीहिं B जरएड° G °जवेहिं. L. 10. *cdd.* जडियं B, C 1 hd. खविए G खइए G पंके सुरे B जंवुली C जुंवुलो G जंतुलो (?) G य E वाणीरे A वाणीरो. L. 11. BF जंगल° C णंणंगल° C 2 hd. णंणंहल° A °सिहाइं G जवेडं BF °जाहा°. L. 12. *cdd.* जडियं C °सुरको G *om.* from पङ्किल° to इत्यन्ये. BF जगल-मित्यन्ये° C जलमित्य°. L. 13. G वाणीरः BCF जंवुलं G जंवुलं. L. 15. C मडि° *cdd.* °जडिय° BF insert जंवुलं after जगलं *cdd.* जंवुल° B °घरोवियं C °घरोच्चिअ F °घरोविअ G °घरोच्चिअ. L. 16. BCF जवणोविअ° G जवणोच्चिय°. L. 17. BCF जगरः G जमर.

जहिमा विअड्ढगाहा जवयजवरया जवङ्कुरए ।
जंघामओ अ जंघालुअम्मि जंबालयं च जलणीली ॥ ४२ ॥

जहिमा विदग्धरचिता गाथा । जवओ तथा जवरओ यवाङ्कुरः । जंघामओ तथा जंघालुओ द्वावप्येतावन्योन्यपर्यायतया जङ्घालवाचकौ । जंबालं जलनीली । शैवालमित्यर्थः । जलनीलीशब्दो यदि संस्कृते न रूढस्तदा देश्यः ॥ यथा ।

जंघालुए णइअडं गया सि जं तुह तणुम्मि जंबालो ।
तह जवरयगोवीओ तुह जहिमं तत्थ गायन्ति ॥ ३३ ॥
तं जवयगोरअङ्गि भरिउं जंघामओ हविअ वच्च ।
जलणीलिदुग्गमग्गो ण विअम्भइ पाउसो जाव ॥ ३४ ॥ [४२]

जच्छंदओ सतन्तम्मि जक्खरत्ती अ दीवाली ।
जसोहणो णिसिअरे जंघाछेओ अ चच्चरए ॥ ४३ ॥

जच्छंदओ स्वच्छन्दः । कप्रत्ययाभावे जच्छंदो । जक्खरत्ती दीपालिका । जसोहणो राक्षसः । जंघाछेओ चत्वरम् ॥ यथा ।

मणिवलएहि कुणन्ती जंघाछेअम्मि जक्खरत्तिं व ।
जसोहणाण वि तुमं णिसि जच्छंदेण किं डरसि ॥ ३५ ॥ [४३]

विहुविअम्मि जगडिओ जंभणआई जहिच्छभणिराई ।
जरलद्धिअजरलविआ गामीणे ऊरुए जहणरोहो ॥ ४४ ॥

L. 1. B जहमा A वियड्ड° BCEF वियड्ढ° G वियड्ड° B °जम्वरया E जवंकुरए B °कुरुए. L. 2. CG जंघामउ G य G °लुयम्मि BCFG जंवालयं C जवणणीला. L. 3. B जहमा C विदग्धम्वरिता C *om.* तथा. BG जंघामउ. L. 4. G °लुउ B जंचालं CG (F?) जंवालं. L. 5. C सेवा° C जलणीली° F संस्कृत BF *om.* न, G has it after तदा. L. 6. C णइयडं G णइतडं G गयालि BF जंवसो CDG जंवालो I do not think it necessary to correct this to जंबालं. The word may also be a masculine. L. 7. G °गोवीए. L. 8. BF जम्वअ° C जवअ° G °गोरयंगि C °अंगि C 1. hd. भरिओ C 2. hd. भरिउ C 1. hd. G °मउ *cdd.* हविय. L. 9. C *om.* ण C वियंभइ G वियंभइं. L. 10. B जत्थंदओ AG °दउ ABCFG य E दीबाली. L. 11. A जसोहसो BCFG जणहोहणो ABFG णिसियरे C णिसियारं A °छेउ G य BF वचरए C 2. hd. चत्तरए. L. 12. G जुच्छंदउ C जत्थरत्ती. L. 13. *cdd.* जणहोहणो G जंघालेउ BF वचरं C 1. hd. चत्वारं. L. 14. *cdd.* °वलएहिं G छेयम्मि जक्खारत्ति BCF च. L. 15. CG जणहोहणाण G तुमा. L. 16. A विड्ढ° *cdd.* °वियम्मि AG °डिउ A जंभणउ वि जहिछभणिरे य C जंभणिआई BEG जहित्थ° G °भणिराइ. L. 17. C जलरद्धिय° BF °द्धिय° AEG °द्धिय° C °जलरवि (sic) ABEFG °विया G गामीणे C ऊरए जहणरोहा.

जगडिओ विद्रावितः । कदर्थित इत्यर्थः । जंभणओ यथेष्टवक्ता । जंभणभणो इति केचित् । उभयत्रादिग्रहणात् । जंपिच्छिरो यथादृष्टमभिलषिता । जंपेच्छिरमग्गिरो यो यद्यदृष्टं तदेव मृगयते । इत्यादि । अत्र । जभडइ त्वरते । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । जरलद्दिओ तथा जरलविओ ग्रामीणः । जहणरोहो ऊरुः ।। यथा ।

जरलद्दिआइ दट्टुं पवणल्हसन्तंसुअं जहणरोहं ।
ओ कामसरजगडिआ जरलविआ हुन्ति जंभणया ।। ३६ ।। [४४]

जहणूसवमद्धोरू जंकयसुकओऽप्पसुकयगिज्झम्मि ।
जाडी गुम्मं जाई सुरा कविट्ठम्मि जाऊरो ।। ४५ ।।

जहणूसवं अर्धोरुकम् । जंकयसुकओ अल्पसुकृतग्राह्यः । जाडी गुल्मम् । जाई सुरा । जाऊरो कपित्थः ।। यथा ।

जाऊरजाडिकण्टयफट्टिरजहणूसवा वि तेण समं ।
जाईलुद्धा वच्चसि जंकयसुकया सि तं पुत्ति ।। ३७ ।। [४५]

जालघडिआ सिरहरे जिग्घिअमोसिंघिअत्थम्मि ।
जिसोब्भवा य दुव्वाइ जीवयमई अ वाहमई ।। ४६ ।।

जालघडिआ चन्द्रशाला । जिग्घिअं घ्रातम् । अत्र जिमिअं भुक्तमिति भुजिधात्वादेशभवम् । जिसोब्भवा दूर्वा । जीवयमई मृगाकर्षणहेतुर्व्याधमृगी ।। यथा ।

L. 1. G विद्रवित: C जंभणेओ G °णउ. B जभण° G °भणे. L. 2. B उभयाविग्र° G °च्छिउ BF °लखिता BF जंपेच्छिर° G जंपेच्छर°. L. 3. CG *om.* यो BF *om.* यद् once, C reads यद्यहृष्टं CG मृगयत C अत्र च। C. 1. hd. जडइ 2. hd. अडइ G जयडइ त्वरयतीति. L. 4. C जलरादिओ C 2. hd. °हिओ F °लहिओ C *om.* तथा C जलरविओ G जरविउ BF ग्रामीण C जहणराहो उरू. L. 5. B °द्धियाइं C जलरद्दियाइ C 2. hd. °हि° G °हियाए C दट्ठुं G दट्ठु BF पवणएहसंतं° G °सुवं. L. 6. C 1. hd. G उ C कावा° *cdd.* °डिया C जलर° *cdd.* °विया BF *om.* हुन्ति जं° CG जंभणिया. L. 7. AG °मद्धोरु BF °महोरु C °महोरू G °मुकयो BF °कयो AG °कउ A °गिज्जम्मि C °गिझ्झम्मि. L. 8. E करिट्ठम्मि. L. 9. BF जहणूसवमर्द्धोरुकं (F °र्हो°) G जहणोसवं G °कउ. From जाडी to ऊ torn off in G. L. 11. From टय to सवा illegible in G. BF जहणूसवा BF तेस. L. 12. G जोई° C °लुद्दा वुच्चसि G °मुकया In G from तं to घिअ° l. 13 torn off. L. 13. *cdd.* °घडिया ABCF जिग्घिय° BF °मोसंघि° ABCFG °घिय° A °यच्छम्मि and then adds again l. 8. L. 14. E जिसुब्भवा BF °ब्भव B दुवाइ A दुव्वा य In G व्वाइ जी° is illegible. A जीवेय° *cdd.* य C *om.* अ वाहमई 2. hd. remarks अपूर्णम् G थाह°. L. 15. *cdd.* °घडिया BF चंद्रशाला BCF जिग्घियं In G from ग्घिअं to दूर्वा incl. l. 16 torn off. BCF जिमियं. BF *om.* भुजि. L. 16. G जीविय° the next word is illegible down to मृ B °हेतुव्याध°.

जालघडिश्राइ जा तं ण णिश्रसि जीवयमइं व मयणास्स ।
ता भम हरिणो व्व तुमं कुलडाजिसोश्रवाउ जिग्घन्तो ॥ ३८ ॥ [४६]

श्रत्र जीहइ लज्जते । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ।

जुसो छेगे जुश्रलो तरुणो श्रपरिग्गहम्मि जुंजुरुडो ।
जुश्रलिश्रजुरुमिल्ला दुगुणिश्रगहणा जूश्रश्रो श्र बप्पीहे ॥४७॥

जुसो विदग्धः । जुश्रलो तरुणः । जुंजुरुडो श्रपरिग्रहः । जुश्रलिश्रं द्विगुणितम् । जुरुमिल्लं गहनम् । जूरुम्मिलयं इति गोपालः । जूश्रश्रो चातकः ॥ यथा ।

जुंजुरुडाए घणारवजुश्रलिश्रविसमसरवेश्रणाइ मह ।
दुहजुरुमिल्लावत्थं कह जूश्रश्र तस्स जुसजुश्रलस्स ॥ ३९ ॥

श्रत्र । जूरवइ वञ्चति । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [४७]

जेमणयं दाहिणए श्रङ्गे जो रं च जो किरत्थम्मि ।
जोक्खमचोक्खे जोश्रो चन्दे जोग्गा य चाडुम्मि ॥ ४८ ॥

जेमणयं दक्षिणमङ्गम् । हस्तादि । जो रं यः किरेत्यर्थे । जोक्खं मलिनम् । जोश्रो चन्द्रः । जोग्गा चाटु ॥ यथा ।

जयसिरिणिवासजेमणभुश्र तुह गुणवसणम्मि का जोग्गा ।
जो रं जसेण चालुक्क जोक्खमवहरसि जोश्रस्स ॥ ४० ॥ [४८]

L. 1. BFG °घडियाइ C °घटियाइ From ण to जिग्घन्तो l. 2. incl. torn off or illegible in G. BCF णियसि C मणं यस्स. L. 2. C रिणो C °श्भवाश्रो. L. 3. श्रत्र जी° ल° torn off in G. C लज्जत. L. 4. From जुसो to ण in गहणा l. 5 torn off in G. BCF छेके BCF परिग्ग° A जुंजुसडो. L. 5. E जुयलिश्र° BF दुगणिय° C दुगुणिय° E °गहणो BF जुश्रउ G जूयउ ABEF य G ज CG वप्पीहे C 2. hd. च°. L. 6. G जियलो From ण in तरुणः to कः in चातकः l. 7 torn off in G. BF जंजूरुडो. C जुश्रलियं L. 7. B गहणं BCF °मिल्लयमिमि. B गोपाल. L. 8. C जुंजुराडाए BF जंजुरु° G जंजरु° G °जुय-लिय° C °लिय° BF °वेयणाइ In G from श्रणाइ to क्तमिति l. 10 torn off. L. 9. BF दुरु-जुरु° C °वच्छं C जुश्रश्र. L. 10. C वंचतीति. L. 11. A जेमणचं. L. 12. From जोक्ख° to क्खं in जोक्खं l. 13 torn off in G. B जोउ E जाश्रो E जाग्गा E चाडुम्मि. L. 13. BF कः pro यः C य, C 2. hd. श्र *om*. D. किरेत्यर्थे is the reading of all the MSS. (BCDF). I think we should read किलेत्यर्थे, the form किर being foreign to the Sanskrit, though usual in Pâli and Prâkrit. As to जो रं cfr. ὅς ῥα. L. 14. G जोउ C जोग्गो G चाडुः L. 15. C °निवास° C °भुव From भुश्र to जोश्रस्स l. 16 torn off in G. L. 16. C °हरेसि जोश्रस्सं.

णक्खत्ते जोडं जोइसं च जोई अ विज्जूए ।
खलिअम्मि जोइरो जोइक्खो दीवम्मि जोडिओ वाहे ॥४९॥

जोडं तथा जोइसं नक्षत्रम् । जोई विद्युत् । जोइरो स्खलितः । जोइक्खो दीपः । जोडिओ व्याधः ॥ यथा ।

मेहम्मि पिहिअजोइसवइजोडे रुइरजोइजोइक्खे ।
हिण्डन्ति अजोइरया वम्महजोडिअसराहया कुलडा ॥ ४१ ॥ [४९]

णयणम्मि जोअणं तह खज्जोए जोइअं जाण ।
जोइंगणो अ इन्दोवे जोवारीइ जोसलिआ ॥ ५० ॥

जोअणं लोचनम् । जोइओ खद्योतः । जोइंगणो इन्द्रगोपः । जोसलिआ जोवारी । धान्यम् । जोवारीशब्दोऽपि देश्य एव ॥ यथा ।

चलजोइअजोइंगणमिक्खिअ जोसलिअकारणं कालं ।
कासयवहूउ हरिसा उप्फुल्लयजोअणा हुन्ति ॥ ४२ ॥ [५०]

जोव्वणणीरं तह जोव्वणवेअं जोव्वणोवयं च जरा ।
जरढं लहुपिढरे कसिणए अ जंपणमकित्तिवयणेसु ॥५१॥

जोव्वणणीरं तथा जोव्वणवेअं तथा जोव्वणोवयं वयःपरिणामः । जोव्वणणीरो जोव्वणोवओ ऋक्ष इति चतुष्पदवर्गे यत्केनचिदुक्तं तस्य संमोह एव ॥ यथा।

जोव्वणणीरं तरुणत्तणे वि विजिएन्दिआण पुरिसाण ।
जोव्वणवेए वि ण जोव्वणोवयं होइ इअराण ॥ ४३ ॥

L. 1. B नक्खत्ते In G ण is torn off. E जोडं A जोइमं BCFG य BF विद्यू G विज्जूए. L. 2. *cdd.* खलियम्मि A जोडिउ G वाहो. L. 3. From जोडं to स्खलित: incl. l. 3 torn off in G. BF खलित: L. 4. G जोडिउ. L. 5. ABEFG पिहिय° C पिहिया° G *om.* वइ B *om.* जोइ. L. 6. G हिंडंति य जो° BFG °जोडिय° C °जोहिय° BF °सरहया G सराहडोडियसराहया as it seems. L. 7. BCFG जोयणं A ज्जोइअं BEFG जोइयं. L. 8. BF जोइंगणे ABCF य G वि A इंदोवि G इदोवे A जोवारि G जोवारी वि E °रीइं *cdd.* °लिया. L. 9. CG जोयणं BFG जोइउ. *cdd.* °लिया. L. 10. C जोवारि°. L. 11. C (F?) G वल° B °जोइया° CG (F?) जोइय° *cdd.* °मिक्खिय जोसलिय°. L. 12. C °वहूओ BF उफुल्लिय° C ओप्फुल्लिया° CG °जोयणा. L. 13. C 2. hd. जोव्वणणीरं G °नीरं A तहा *cdd.* °वेयं A °णोव्वयं After जरा E adds अथाऽनेकार्थाः L. 14. ABCFG य. L. 15. C *om.* तथा *cdd.* °वेयं. L. 16. C °णोव्वओ G °वउ. L. 17. BF तरुणत्तंमिणे C जिएदि° G °जिइंदि° *cdd.* °दियाण. L. 18. C °वेए वि न जोव्वणावेए वि न जोव्वणावय BF जोव्वणंवयं *cdd.* इयराण.

॥ अथानेकार्थाः ॥

जणहं लघुपिठरं कृष्णं चेति ह्यर्थम् । जंपणं अकीर्तिर्वक्त्रं च ॥ [५१]

वेडिसवरुणेसुं जंबुओ अ गामणिविडेसु जणउत्तो ।
जच्चंदणमगरु कुङ्कुमं च जोवो अ बिन्दुथोवेसु ॥ ५२ ॥

जंबुओ वेतसवृक्षः पश्चिमदिक्पालश्च । जणउत्तो ग्रामप्रधानपुरुषो विटश्च । जच्चंदणं अगरुः कुङ्कुमं च । जोवो बिन्दुः स्तोकं च । अत्र जूरइ खिद्यते क्रुध्यति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [५२]

॥ अथ झादयः ॥

संततवरिसम्मि झडी झंखो तुट्ठे झला य मयतण्हा ।
झंटी लहुद्धकेसेसु पीलुमायासु झंडुअझमाला ॥ ५३ ॥

झडी निरन्तरवृष्टिः । झंखो तुष्टः । झला मृगतृष्णा । झंटी लघूर्ध्वकेशाः । झंडुओ पीलुवृक्षः । झमालं इन्द्रजालम् ॥ यथा ।

ण झडिं झंखो वि रवी कुणइ झलं चेअ इत्थ मरुदेसे ।
मुञ्च झमालाइ लुलन्तझंटिओ झंडुआइ चुण्टेसु ॥ ४४ ॥ [५३]

झंडलिझंखरझरया असईसुक्कतरुसुवण्णआरेसु ।
झज्झरिझरुआ खिक्खिरिमसएसुं झंपणी पम्हे ॥ ५४ ॥

झंडली असती । झंखरो शुष्कतरुः । झरओ सुवर्णकारः । झज्झरी स्पर्शप-

---

L. 1. *om.* A, and E here. L. 2. *cdd.* जंपणमकीर्ति° G °त्तिक्कं च. L. 3. BF जंबओ G जंवुउ AEG य BCF गामिणि° G °विडेसुं. L. 4. B जच्चंद° G जव्वंद° EG °गरु BF कुंकुमुं ABCFG य G विंदु° G °थोएसु. L. 5. BF जंबुओ G जंवुउ G पच्छिमदिग्पा°. L. 6. BF वच्चंदणं G जव्वंदणं CG अगरु B कुंकुंमं. BF विंदुः L. 7. B *om.* चेति. L. 8. *om.* A. E ॥ झकारादिः ॥ L. 9. C °वरिस्सम्मि BF झुडी A कडी G *om.* झडी A कंखो G झखो. L. 10. A कंडी C लहुद° G लहुद्ध° A °माया य BF झडुअ° C झंटुअ° E झंदुय° G झंडुय°. L. 11. BF, C. 1. hd. झंपो G गंखो. G झटी L. 12. B झूंडुओ F झंडुओ G झंवुउ *om.* C; C 2. hd. झण्डु C *om.* पीलु° C 2. hd. पीलुः L. 13. *cdd.* चेय BCF °देसे. L. 14. CFG झमालाइं C °झंडिओ G °झंटिउ BFG झंवुयाइं C झंडुयाइ BF चुटेसु C चुंटेसु. L. 15. B झडलि° G °झरया BF °सुसतरु° G °सुवन्नआरेसु C °सुसया°. L. 16. A झज्जरि° B झझरि° C झझ्झरि° C °झरुआ G °झरुया A क्खिरि° BF खिखिरिंम° C खिकिखर° E क्खिक्खिरि° B °मसएसु. L. 17. C झखरो G झंखउ G *om.* झरओ सुवर्णकारः C झझ्झरी G झर्झरी C adds खिक्खिरी C 1. hd. चन्द्राला° F चाण्डा°.

रिहारार्थं चण्डालादीनां हस्तयष्टिः । खिक्खिरीति । झरुओ मशकः । मशकवाचकशब्दाश्चीर्यामपि वर्तन्ते । यदाह । मशकाख्याश्चीर्यामप्युच्यन्ते काव्यतत्त्वज्ञैः ॥ इति । झंपणी पक्ष्म ॥ यथा ।

झरुआउलम्मि मीलिअझंपणिअं झज्झरीकरविरूवं ।
झंखरतलम्मि झरयाहमं हहा झंडली रमइ ॥ ४५ ॥ [५४]

वयणिज्जे झक्कित्रझिंखित्रा झरंको अ तिणपुरिसे ।
झंटिअझंटलिआओ पहरिअचङ्कमणअत्थेसु ॥ ५५ ॥

झक्किअं तथा झिंखिअं वचनीयम् । उज्झिंखिअं वचनीयमिति तु उत्पूर्वेण झिंखिअशब्देन सिद्धम् । झरंको तृणमयः पुरुषः । झरंतो इति केचित् । झंटिअं प्रहृतम् । झंटलिआ चङ्क्रमणम् ॥ यथा ।

ण कुणन्ति झंटिअं ण य झंटलिअं झक्किआइ अगणन्ता ।
तुह कुमरवाल रिउणो अझिंखिअ रणाजिरे झरंक व्व ॥ ४६ ॥

अत्र । झडइ शीयते । झंपइ भ्रमतीत्यादयो धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । [५५]

दड्ढम्मि झलुसिअं तह झलुंकिअं झामिअं चेअ ।
झंकारिअझंखरिआ अवचयणे झोलिआइ झलझलिआ ॥ ५६ ॥

झलुसिअं झलुंकिअं झामिअं त्रयमपि दग्धार्थम् । झंकारिअं तथा झंखरिअं

L. 1. G *om.* हस्त C *om.* here खिक्खिरीति BCF झरन्नो G झरउ. L. 2. BF °श्वीर्य° C °श्वर्या° B वर्त्तते. BF °श्वीर्या° C °श्चार्या° G काष्ट° BCF °ज्ञैरिति G °ज्ञैः:रिति. L. 4. BF गझया° C ऊसन्ना° BCG मीलिय° F मीलय° G °झपणिब BCF °णियं BF झझरी° C झझ्झरी° G झर्झरी° L. 5. BF हा हा G हडा. L. 6. *cdd.* झक्किय° E °झंक्खिया G °झिंकिया ABCF °खिया A झरंजो BCFG य C °पुरुसे G °पुरिसो. L. 7. BF झटिय° ACG झंटिय° C °झंखलियाओ ABEFG °लियाउ ABFG पहारिय° C पहरियंचक° BFG °हस्थेसु. L. 8. *cdd.* झक्कियं ABCEF झिंखियं G झिंकियं G *om.* वच° उज्झि° C उझ्झिखियं BF °खियं. BF उत्पूर्व्वेयझिंखिय° G उत्पूर्वस्य L. 9. C झिंखिय° G झिंखिलशब्देन सिद्धः B °मयपुरुषः G झरता G *om.* केचित्. *cdd.* झंटियं L. 10. BF प्रहतं G प्रहितं *cdd.* °लिया. L. 11. *cdd.* झंटियं G अ C °लियं G अग्गियाइ BF °याइ C °याइं G अगणंता. L. 12. C नुमर° C 2. hd. नुमर° BCF अझंकिय C अझंखिय B झरंक्क C वं G व्वं. L. 13. BFG शीर्यते BF भ्रमेती° C भमती° C 2. hd. भसती° G भ्रमत्यादयो. BFG °षूक्ताः G *om.* इति नोक्ताः L. 14. A दड्डुम्मि BFG दहम्मिं C दहम्मि C 2. hd. झुलु° *cdd.* °सियं A झलु° ABCEF °कियं BF झामि (sic) ACE झामियं A भेए E चेय. L. 15. ABEFG झंकारिय° AEG °झंखरिया BF °झंखरिय° C °झंक्खरिया BF अववयणे A कोलियाइ BFG झोलियाइ CE झोलियाइ *cdd.* °झलिया C 2. hd. °झुलिया. L. 16. BF झलुसियं C झुलुसियं G झलुंसियं B झलुकियं C झुलुंकियं F झुलुकियं G झलुंकियं *cdd.* झमियं BF त्रयमपि यं त्रयमपि दधार्थे C दग्धार्थे. *cdd.* झंकारियं C झंखरियं.

अवचयनम् । झलझलिआ झोलिका । झोलिकाशब्दो यदि संस्कृते न रूढस्तदायमपि देश्यः ॥ यथा ।

तावझलुंकिअदवझलुसिओ तुह पयावझामिओ अ रिऊ ।
फलझंकारिअदलझंखरिआइं कुणइ झलझलिअहत्थो ॥ ४७ ॥ [५६]

झाडं लयगहणे झामरो जरी झाउलं च वउणिफले ।
झारुअझिरिंडझीरा चीरीजरकूवलज्जासु ॥ ५७ ॥

झाडं लतागहनम् । झामरो प्रवयाः । झाउलं कर्पासफलम् । झारुआ चीरी । झिरिंडं जीर्णकूपः । झीरा लज्जा ॥ यथा ।

झाउलचुणटणकज्जे अझीर कह झामरं णिओएसि ।
झारुअझाडच्छसे झिरिंडए एस जं पडिही ॥ ४८ ॥ [५७]

झुंखो वज्जविसेसे झुत्ती छेअम्मि झुट्टमलिअम्मि ।
झुल्लुरिझुंटणझुंझुंमुसया गुम्मप्पवहमणदुहेसु ॥ ५८ ॥

झुंखो तुणयाख्यो वाद्यविशेषः । झुत्ती छेदः । झुट्टं अलीकम् । झुल्लुरी गुल्मः । झुंटणं प्रवाहः । अत्र झुणइ जुगुप्सते । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । झुंझुंमुसयं मनोदुःखम् । झुमुझुमुसयं इत्यन्ये ॥ यथा ।

तुह णत्थि झुट्टझुत्ती झुंटणतडझुल्लुरीसु णाओ सि ।
झुंझुंमुसयवईए मह कहिअं तत्थ झुंखवाएहिं ॥ ४९ ॥ [५८]

L. 1. BFG. C 1. hd. °झलिया C 1. hd. कल° C 2. hd. °झुलिया. BF झालिका *cdd.* झोलियाशब्दो *cdd.* तदा अयमपि. L. 2. G न देश्यः. L. 3. BFG °झुलुंकिय° C °किय° B (F?) °झुलसिउ °झुलिसिओ G °झुलउ C पयाझा° G °मिउ B रिउ C रिओ. L. 4. *cdd.* °रिय° *cdd.* °रियाइं G *om.* कुणइ BF झलिझलिय° G झलह° CG °लिय°. L. 5. C लगहणे C 2. hd. लता° C झरी जाउलं C 2. hd. झाऊउलं BF व A वयणि° BF वउलि° L. 6. C झारुअ° G झाउय° B °झिरिंड° A °रिकरिंड° B °डज्झीरा ABEF वीरी°. L. 7. C झाऊउलं C कांर्पासं फलं F कार्पा°. L. 8. B झरिडं G कीर्सकूर्सछूपः C झारी. L. 9. BF °चुंटकज्जे B अज्झीर BFG णिउएसि. L. 10. C झारुय° C °च्छास G °डअच्छसे C पडिही. L. 11. B झुखो AE झखो A झत्ती CG छेयम्मि BF झुहम° BCFG °लियम्मि L. 12. AC झुलरि° BF °झुटण° C 2. hd. °झुंटणं° *om.* C 1. hd. BF °झुझुंझुमु° E °मुशाया. L. 13. BF झुखो C तुणया° BF झहं G झुहमलीकं. CG झुलरी G °गुल्मं L. 14. C झुटणं BF प्रवाह C प्रवाहाः G झुगुप्सत CG झुंझुमुसयं. L. 15. BF झुंझुझुमुसयमित्यन्ये C झसुझसुस-यमित्यन्ये G °सयमेत्यन्ये. L. 16. CG णच्छि B ज्झुह° G °झुत्ती C °तह° G °तणु° C °झुल्लरीसु B °ज्झुल्लु° G णाउ. L. 17. *cdd.* झुंझुमु° *cdd.* कहियं B ज्झुंख° and so several times ज्झ instead of झ in the beginning of the words. BF °वाएहि.

झूरं कुडिले झेरो जरघगटे झेंडुओ वि कगडुअए ।
अद्धमहिसीइ झोट्टी झोडप्पो चगायधगम्मि ॥ ५९ ॥

झूरं कुटिलम् । अत्र झूरइ स्मरतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । झेरो जरघगटः । झेंडुओ कन्दुकः । झोट्टी अर्धमहिषी । झोडप्पो चगाकधान्यम् । शुष्कचगाकशाकमित्यन्ये ॥ यथा ।

झोडप्पछेत्तकगठे झोट्टीओ कगठबद्धझेराओ ।
उअ चारइ गोववहू खेल्लन्ती झेंडुएगा झूरगई ॥ ५० ॥ [५९]

वाहम्मि झोडिओ झोंडलिआ रासयसरिच्छकीलाए ।
टङ्कच्छिन्नाजसतडतडत्थदीहगाहिरेसु झससद्दो ॥ ६० ॥

झोडिओ व्याधः । झोंडलिआ रासकसदृशी क्रीडा ॥ यथा ।

झोंडलिआए खेल्लन्तु ताव बालाउ हरिगिआउ व्व ।
आरोविऊगा चावं पहरेइ गा कामझोडिओ जाव ॥ ५१ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

झसो टङ्कच्छिन्नमयशस्तटस्तटस्थो दीर्घगम्भीरश्चेति पञ्चार्थः ॥ [६०]

गयगाट्टेसुं झत्थं च झंपिअं तुट्टघट्टिएसुं च ।
झसुरं तम्बोलत्थेसु झंडुली असइकीलासु ॥ ६१ ॥

L. 1. BF ज्झेरा A जरघंटो E घर° G झरघंटो A झंडुउ BF ज्झेंडुओ E झेंडुओ G झेंडुउ C अ pro वि BEFG कंडुअए cfr. II, 103. L. 2. AE अह °C अह° A °सीए EG झोटी A झोडगो BF वगाय° AG °धन्नम्मि. L. 3. B(F)G कुडिलं C स्मरति इति. BF ज्झोरो झरघंटः L. 4. C जरघंटः BF झेंडुओ C झंडुओ G झंडुउ BF कंडुकः C कगडुकः G कंडुकं From झोट्टी to प्पो torn off in G. C झोटप्पो L. 5 G °चगाकधाशा°. L. 6. G झोटीउ BF °वद्ध° G °चद्ध° C °झेरोओ G °राउ. L. 7. BCF उय BF वारइ From खेल्लन्ती to लिआ l. 8. torn off in G. BF झेंडुएगा. L. 8. A झोडिउ C झोड° *cdd.* °लिया BF °सरिसच्छ° C °सरच्छि° E adds ॥ अथा ऽ नेकार्थाः ॥ L. 9. C टकछिंसा° BFG °छिन्ना° E °ठिसा°. L. 10. From डिओ to उ in बालाउ l. 11 torn off in G. BF ज्झोडलिया C झोडिलिया B क्री (sic). L. 11. BF ज्झोडलियाए C डलियाए (sic) BF ताच चालाउ C वालाउ *cdd.* °गियाउ BF व्वा C च. L. 12. BF वावं *cdd.* न G °डिउ In G जाव is torn off. L. 13. BF *om.* this line. In G from this line to पिअं l. 15 torn off. L. 14. C °छिन्नम° *cdd. om.* तटस्. C पञ्चार्थाः L. 15. A °ट्टेसु C झच्छं *cdd.* झंपियं BF °घटिओसुं G °घट्टिएसुं. L. 16. BF झसरं BFG तंबो° G °लच्छेसु B झुंडुली C (F?) झुंडली EG झंडुली E असई° From इकी° to त्थ in पल्हत्थ° l. 3 of next page torn off in G.

झत्थं गतं नष्टं च । झंपिअं त्रुटितं घट्टितं च । झडुरं ताम्बूलमर्थश्च । झंडुली असती क्रीडा च ॥ [६१]

पल्हत्थाकुट्ठेसुं झसिअं चीहिमसएसु झिल्लिरिआ ।
अङ्गकिडएसु झीणं अच्चत्थे अच्छए अ झूसरिअं ॥ ६२ ॥

झसिअं पर्यस्तमाक्रुष्टं च । अत्र झंखइ संतप्यते विलपति उपालभते निःश्वसिति च । झरइ स्मरति क्षरति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । झिल्लिरिआ चीही-तृणं मशकश्च । झीणं अङ्गं कीटश्च । झूसरिअं अत्यर्थं स्वच्छं च ॥ [६२]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां तृतीयो वर्गः ॥

L. 1. C झच्छं *cdd.* झंपियं C च्छुटितं pro त्रुटितं. B झुंडुल्ली C झुंटल्ली G झुंडल्ली. L. 3. BF पल्हत्थकुट्टेसु C ल्हच्छाकुट्टेसु E °कुट्टेसु G °कुट्टेसु *cdd.* झसियं BCFG वीहि° C 2. hd. ins. तिण *cdd.* °रिया. L. 4. G अगकि; from डएसु to लभते l. 5 torn off. B °कंडएसु C (F?) °कीडएसु E ज्झीणं A सछंदए pro अच्छए ABCFG य C झूसि° *cdd.* °रियं. L. 5. *cdd.* झसियं C माकुष्टं च C झंषइ. C उपलभते BF निःश्वसितं C निस्वासिति G *om.* निःश्वसिति. L. 6. BF स्मरोति BF *om.* क्षरति. From मिति to चन्द्र l. 8 torn off in G. *cdd.* °रिया BCF वीही°. L. 7. B मसकश्च C झीणमङ्गकएटश्च C 2. hd. °कीट: BF कटश्च C 1. hd. झूसियं BF, C 2. hd. °रियं C स्वस्थं च । उभयं ३१५ ॥ L. 8. BCFG इत्या° स्वोपज्ञदेशीशब्दसंग्रहवृत्तौ (C *om.* संग्रह). वर्ग: is torn off in G. BCF add ग्रंथाग्रं (C only ग्रं) २५४ । E has only इति तृ° व°.

॥ अथ टादयः ॥

टमरो केसचए टंकिअं पसरिए विमोडणे टसरं ।
टसरोट्टं सेहरए टट्टइआ जवणिआए अ ॥ १ ॥

टमरो केशचयः । टंकिअं प्रसृतम् । टसरं विमोटनम् । टसरोट्टं शेखरः । टट्टइआ तिरस्करिणी ॥ यथा ।

मा संठवेसु टमरे टसरिअचूअङ्कुराण टसरोट्टं ।
टंकिअमयङ्कजुण्हाइ अन्तरे देसु मामि टट्टइअं ॥ १ ॥ [१]

टंबरओ भारिअए करालकण्णम्मि टप्परओ ।
अरणिअकुसुमे टक्कारिआ य टारो अहमतुरए ॥ २ ॥

टंबरओ भारिकः । गुरुरित्यर्थः । टप्परओ करालकर्णः । टक्कारी अरणिकुसुमम् । टारो अधमतुरङ्गः ॥ यथा ।

टारम्मि चडिअमित्तो टंबरओ टप्परो अ वामणओ ।
झत्ति पडिओ हसिज्जइ टक्कारीचुण्टणीहि वणे ॥ २ ॥ [२]

टिप्पी टिक्कं तिलए टिंबरु तुम्बुरु च टिग्घरो थेरे ।
टुंटो छिन्नकरे टेंटा जूअपयम्मि टेक्करं च थले ॥ ३ ॥

टिप्पी तथा टिक्कं तिलकम् । टिक्कं शिरसि स्तबक इत्यन्ये । टिंबरु तुम्बुरु ।

L. 1. *om.* AE. In G from अथ to टट्ट l. 3. incl. torn off. L. 2. *cdd.* ठंकियं BF विमोटने ACE °टणो. L. 3. E टट्टईया ABCFG °इया BF जंव° E जम्व° G जम्व° ABCFG °णियाए ABFG य C व. L. 4. BCF टंकियं B प्रश्रृतं In G from सरं to अङ्कुरा l. 6 incl. torn off. B शेषर: BCF टट्टइया. L. 6. BF टसरिय°. L. 7. *cdd.* टंकिय° C °जुण्हाई BF अंत-टट्टइयं (sic) *cdd.* °इयं. L. 8. A टम्वरउ B(F)G टंव° C टम्व° E टम्व° In G from रओ to ह in अहम° l. 9 torn off. ABCFG भारियए E हप्परओ A °रउ. L. 9. ABEF अरणिय° C अरणीय° BF टक्कारिय ACE °रिया. L. 10. B (F?) टंवरओ C टम्व° G टंवरउ *cdd.* भारिको G °रउ. BF टिक्कारी C अरणी°. L. 11. In G from यथा to अ incl. l. 12 torn off. L. 12. BF टारंसि BF चडि° C चडिय° B (F?) टंव° C टम्व° BF य BF वाम्वणओ G °णउ. L. 13. C पडिओ BF °चुंटणीहिं C °णीहिं G °चुंटिरीहिं. L. 14. E टप्पी BF टिवरु A टिम्वरु C टिम्बर E टिम्बरु B तुंपरु C तुम्बरु E तुम्बरुं F तुंपरु G तुंबुरु BFG थेरे C घोरे 2. hd. थोरे E थिरे. L. 15. CG छिन्न° BF °करो CG टेंटो *cdd.* जूय° BF टेक्करं व E टिक्करं A थूले. L. 16. B हिप्पी G स्तवक BF, C 2. hd. सूचक. BG टिंवरु C (F?) टिम्बुरु B तुंवरु G तुबुरु.

टिग्घरो स्थविरः । अत्र । टिविडिक्कइ मण्डयति । टिरिटिल्लइ भ्राम्यति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । टुंटो छिन्नकरः । टेंटा द्यूतस्थानम् । टेक्करं स्थलम् ॥ यथा ।

चन्दणटिक्किअपरवहुमिह टेक्करए रमन्तिअं दट्टुं ।
टिंबरुजोग्गय टिग्घरटुंटयटेंटिअ करेसि किं टिप्पिं ॥ ३ ॥ [३]

टोलो सलहे टोलंबटोक्कणा महुअमज्जभण्डेसु ।
असिछिन्नखायजङ्घाखणित्तभित्तीतडेसु टंको वि ॥ ४ ॥

टोलो शलभः । टोलो पिशाच इत्यन्ये । यदाह ॥ टोलं पिशाचमाहुः सर्वे शलभं तु राहुलकः ॥ टोलंबो मधूकः । टोक्कणं मद्यपरिमाणभाण्डम् । केचित् टोक्कणखंडं मद्यमानभाण्डमाहुः ॥ यथा ।

टोलो व्व मा पड तुमं उज्झाणे वाणिणीउ जं पुरओ ।
टोलंबवणे टोक्कणहत्था मयणग्गिजालाओ ॥ ४ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

टंको खड्गश्छिन्नं खातं जङ्घा खनित्रं भित्तिस्तटं चेति सप्तार्थः ॥ [४]

॥ अथ ठादिः ॥

ठल्लयठइअट्ठविआ णिद्धणउक्खित्तपडिमासु ।
ठाणो माणो ठाणिज्जो गोरविअम्मि सिण्हए ठिक्कं ॥ ५ ॥

ठल्लो निर्धनः । ठइओ उत्क्षिप्तः । ठइओ अवकाश इत्यन्ये । ठविआ प्रतिमा । ठाणो मानः । ठाणिज्जो गौरवितः । अयं दन्त्यादिरपीत्येके । थाणिज्जो । ठिक्कं शिश्नम् ॥ यथा ।

L. 1. B °टिक्कइ C टिरटिल्लइ BF भ्राम्यति   L. 2. C छिन्न° BF टंटा C टिंटा 2. hd. टिंटो L. 3. C चन्दन° cdd. °टिक्किय° C °वहु टिक्करए रमं दट्ठुं BFG रमंतियं G दट्टुं.   L. 4. B टिंबरु° C (F?) टिम्बरु° C °जोग्ग G टिग्घय° cdd. °टेंटिय G टिप्पि.   L. 5 BFG टोलंब° C टोलम्बटोक्कटणा E °णो A मुहुअ° EG महुअ° BF °भांडेसु.   L. 6. G °छिन्न° G °खाणित्त° E °खणेत्त° C °तहेसु BF ठंको.   L. 7. B पिशामाहुः   L. 8. BF राहुलकाः । आचार्यः ॥ BF टोलंबो C टोलम्बो G om. टोलंबो. G om. मधूकः.   L. 10. C च C उज्झाणे 2. hd. ओझाणे BF °णीओ C °णीअ G पुरउ.   L. 11. BF टोलंबतने C टोलम्ब° G टोलंब° C °हच्छा BFG °जालाउ.   L. 13. BF खड्गं C खड्गः C छिन्नं G खनित्रः भित्तिः.   L. 14. om. A.   L. 15. A °ठइयं° BCEFG °ठइय° C °ट्ठविया EG °ठविया ABF °ट्ठविया B णिद्धुन° F णिद्दन° AC °उखित्त° E °उखेत्त°.   L. 16. BFG °वियम्मि BF सिल्हए C सिण्हंप.   L. 17. G °ठइउ (twice.) BF ठविय CG ठविया   L. 18. C 1. hd. ठाणा. BF ठाणिज्जो pro था° G °णिज्जो.   L. 19. C 2. hd. शिल्पं.

ठाणो ण ठल्लयाणं ठाणिज्जत्तं ण यावि ठइआणं ।
ण य ठिक्कं सगढाणं अठविअउवलाण ण य पूआ ॥ ५ ॥ [५]

॥ अथानेकार्थाः ॥

गोरविउड्ढेसुं ठरिअं ठिविअं उड्ढणिअडहिक्कासु ।
दन्तग्गहिए डक्कं डव्वो डावो अ वामकरे ॥ ६ ॥

ठरिअं गौरवितमूर्ध्वस्थितं च । ठिविअं ऊर्ध्वं निकटं हिक्का चेति त्र्यर्थम् । ऊर्ध्वार्थे ठिअअं इत्यन्ये ॥

॥ अथ डादयः ॥

डक्कं दन्तगृहीतम् । दष्टार्थे तु दष्टशब्दभवम् । डव्वो तथा डावो वामकरः ॥ यथा ।

डव्वे फरयमडावे खग्गं गहिऊण तुह पई समरे ।
पहुपच्चक्खं पसरइ अमरिसडक्काहरो एसो ॥ ६ ॥ [६]

डंडं डिंडी सीविअकप्पडखण्डेसु तह डलो लोट्ठे ।
डप्फं सेल्ले डल्लं पिडिआइ अलिञ्जरे डहरी ॥ ७ ॥

डंडं तथा डिंडी सूच्या संघटितानि वस्त्रखण्डानि । डंडीत्यप्यन्ये । डलो लोष्टः । डप्फं सेल्लाख्यमायुधम् । डल्लं पिटिका । डहरी अलिञ्जरम् ॥ यथा ।

डंडपरिहाणडिंडीपाउरणा चइअ डप्फया तुज्झ ।
रिउणो पल्लिवणिहरे डहरीडल्ले वहन्ति डलखलिरा ॥ ७ ॥ [७]

L. 1. C ठाणा BCF ठाणिज्जंतं BFG ठइयाणं C ठवियाणं. L. 2. C णिक्कं BFG संठाणं C सढाणं BF अठवियवलाण C °वियओव° C 2. hd. °उव° G °वियउविलाण BF (G?) पूय C पूया. L. 3. B °कार्थाः *om.* A. L. 4. C गौरवि° CF °उढेसुं *cdd.* ठरियं ABF ठिवयं CE ठवियं; *om.* G. C उड° ABCFG °णियड° E °डिक्कासु; E adds : ॥ अथ डकारादिः ॥ L. 5. E °गहिए G *om.* डक्कं BCF डव्वो E डघो ABCFG य E चाम° BF वास°. L. 6. BCF ठरियं G ठवियं BF ठिवयं CG ठिवियं. L. 7. C ऊर्ध्वार्थो BF ठिअअमित्य° C विविअमि° 2. hd. ठि° G ठिययमित्य°. L. 8. *om.* A, and E here. L. 9. C डव्वो. L. 10. B *om.* यथा. L. 11. C डव्वे फार° C खंग्गं. L. 12. C °पव्वक्खं B एस. L. 13. C डंडी ABCFG सीविय° B °कडप्प° C °डक्खंडेसु G दलो लोहे. L. 14. BCEF डप्पं A सेल्लो BFG सिल्ले ABFG पिडियाइ C पिलिआइ E पिडआइ BF अलंजरे. L. 15. C अभ्या G संघडितानि. C डंडीत्यन्ये BF डप्पं C डस्यं. L. 16. BF डहरं. L. 17. C °डंडी° BFG चइय C वइअ BCF डप्पया C तुह्म G तुज्झा. L. 18. C पल्लिविण° G परिल्लवणि° or परिल्लि° BF डलखरिला.

डहरो सिसू सिरहरम्मि डग्गलो दवपहम्मि डङ्गाडी ।
रच्छाइ डंडओ डंभिओ अ कितवम्मि डंवरो घम्मे ॥ ८ ॥

डहरो शिशुः । डग्गलो भवनोपरि भूमितलम् । डङ्गाडी दवमार्गः । डंडओ रथ्या । डंभिओ द्यूतकारः । डंवरो घर्मः ॥ यथा ।

गिरिहअ डहरे उत्तरिअ डग्गला डंडएण तुह रिउणो ।
डङ्गाडिडंवरिल्ले जन्ति वणे डंभिअ व्व जरवसणा ॥ ८ ॥

अत्र । डल्लइ पिबति । डरइ त्रस्यति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८]

डाली साहाए णयणे डाअलडोलडोअणया ।
डिअली थूणा भेगम्मि डिड्डुरो डिंफिअं च जलपडिए ॥ ९ ॥

डाली शाखा । डाअलं डोलो डोअणं त्रयोऽपि लोचनार्थाः । डिअली स्थूणा । डिड्डुरो भेकः । डिंफिअं जलपतितम् ॥ यथा ।

गयडोल डोअणेहिं ण णिअसि डालिं लुणेसि डिअलिकए ।
ता तरलिअडाअलओ गुत्तिद्दहे डिड्डुरो व्व डिंफेहु ॥ ९ ॥

अत्र । डिंभइ स्रंसते । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [९]

डिंडिल्लिअं च खलिए वत्थे डीरं च कन्दलए ।
ओड्डसम्मि अ डीणं तहेअ डीणोवयं उवरि ॥ १० ॥

L. 1. A सिरि° BF सिहरंमि E डल्लेग्गो G डग्गछो AE डहाडी BF डंढाल्ली C डहाल्ली G डड्डाडी. L. 2. BF डंडिओ AG डंभिउ ABCFG य BF डंवडो C डम्बरो G डंवरो. L. 3. BF डंढाल्ली C 1. hd. डङ्गील्ली 2. hd. डहाल्ली G डडाडी G डंडउ. L. 4. G डंभिउ C °कारक: BFG डंवरो G घर्म्मो. L. 5. *cdd.* गिरिहय C डरे *cdd.* उत्तरिय BF तु pro तुह. L. 6. B डंढालि° C (F?) डङ्गालि° G डहाडि° BG °डंव° C (F?) °डम्ब° BF वंसे *cdd.* डंभिय C ब. L. 7. C 1. hd. डल्ल BF पिचति G पिवति C डरइ स्यति. L. 8. G साहाइ A डोअल° EG डायल° A °होल° C 1. hd. *om.* डोल C 2. hd. डोलो G °डोयणया C 2. hd. °डोआणया. L. 9. B डियंल्ली ACEG डियल्ली F डियल्ली B थूणे C घूणा F घूणे A भेयम्मि A डिड्डिरो E डिड्डुरो I should have preferred this reading but for Sindhî ड़ेड़रु cfr. Gujarâtî डेडको G डिंडुरो BF फिंयं (sic) ACE डिंफियं G डिफियं BF °पडए. L. 10. C 1. hd. G डायलं C 1. hd. डोअल्लो C डोआणं G डोयणं. BFG डियल्ली C स्थूणी G स्थूणार्थाः L. 11. C डिड्डुरो G डिड्डुरो BCF डिंफियं G डिपियं. L. 12. G डोयणेहिं *cdd.* णियसि CG डियलि°. L. 13. CG तरलिय° BF तरलिडा° G °डायलउ C °डाअरओ BCF गुत्तिडहे G डिड्डिरो C च डिंफोहु. L. 14. B डिंभ (sic) *om.* स्रंसते. L. 15. C डिडि° G डिंडिय° *cdd.* °ल्लियं B व A ए (*om.* खलि) C वच्छे G कंदल्लेए. L. 16. A उड्डसम्मि C उड्डणमि G उड्डसम्मि ABCFG य AC तहेय G तहेव E उवरिं.

डिंडिल्लिअं खलिखचितं वस्त्रम् । डिंडिल्लिअं स्खलिते हस्ते इति केचित् । यदाह ॥ डिंफिअडिंडिल्लिअया पतिते च स्खलितहस्ते च ॥ डीरं कन्दलः । डीणं अवतीर्णम् । उड्डीनवाचकस्तु संस्कृतभव एव । डीणोवयं उपरि ॥ यथा ।

विणहू डीणो सि तुमं बलिणिवडीणोवयं पयं देसि ।
डीरं लिहन्ति डिंडिल्लिअं च परिहन्ति तेण तुह रिउणो ॥ १० ॥ [१०]

डुंबो सवचे डुंघो उअञ्चणे डुंगरो सेले ।
घणटम्मि डुंडुओ डोला सिविआ दारुहत्थए डोओ ॥ ११ ॥

डुंबो श्वपचः । डुंघो उदञ्चनविशेषो नालिकेरमयः । डुंगरो शैलः । डुंडुओ जीर्णघण्टः । डोला शिबिका । अन्दोलनवाचकस्तु दोलाशब्दभवः । डोओ दारुहस्तः ॥ यथा ।

डुंगरआणिअडोलाडोए विक्किन्तयस्स तुह रिउणो ।
डुंडुअसरस्स डुंबो त्ति छिविअ डुंघयजलेण लेइ जणो ॥ ११ ॥ [११]

तम्बोलभायणे डोंगिली तहा डोलिओ कसिणसारे ।
डाऊ फलिहंसदुमे गणवइपडिमाविसेसे अ ॥ १२ ॥

डोंगिली ताम्बूलभाजनविशेषः । डोंगिली ताम्बूलिनीत्येके । डोलिओ कृष्णसारः ॥ यथा ।

दइअम्मि सावराहे एन्ते डोलिअविसालणयणाए ।
डोंगिलिणिहित्तवीडयकड्डणमिसओ परंमुहीइ ठिअं ॥ १२ ॥

L. 1. C डिंडि° *cdd.* °ल्लियं C 2. hd. खल्लिते खचितं G डिंडि° *cdd.* °ल्लियं C खल्लिते. हस्ते in G twice. L. 2. *cdd.* डिंफिय° BF °डिंडिल्लयया C °डिंडिल्लियथा G °डिल्लिपया. G सतिते BF पतने C वा G °हस्ते व G डीरं च. L. 3. G *om.* संस्कृ G उवरि. L. 4. BF विणहू G विणह BF डीणो BCF वलिणिव° G वल्लि° BCF °डीणोच्चयं B देसी. L. 5. BF लिहिंत्ति *cdd.* °ल्लियं BF परिहिंत्ति. L. 6. BFG डुंवो E कुंबो BF सववे BF डुंप्पो C डुंथो E डुंघो C उदंचणे G उयंचणे E डुंगुरो but delet ,(u) under ग A सेल्लो. L. 7. C घडम्मि B डुंडओ AG डुंडुउ *cdd.* सिविया A डोउ G डोवो. L. 8. B डुवो G डुंवो C डुंथो G डुघो BF ओदंचन°. G *om* डुंगरो शैलः BF डुंडओ G डुंडुउ. L. 9. C जीर्णघटः G सिविका BF °वि°. G आंदोलवाच° G डोउ. L. 11. *cdd.* आणिय° G °डोलाए CG विकंतयस्स. L. 12. C डुंडुय G डुंडुय° BFG डुंवो *cdd.* छिविय. L. 13. BFG तंवोल° AE डोंगिली BF डोंगिणी G डोलिउ E adds ॥ अथाऽनेकार्था ॥ L. 14. C फलिहस° A °डमे ABCF य G यं. L. 15. C डोंगिनी G डोंगेली From त्येके to ष्ण l. 15 torn off in G. B डोंलिओ L. 17. *cdd.* दइयंमि C सावरोहे BCF इंते *cdd.* डोलिय° B °नयणाए. L. 18. BF डोंलिणि° C डोंगिलि° C °निहत्त° G °णिहत्त° BF °वीडायकंडिण° C °वाडयकहण° G °कहण° C 2. hd. G °मिसउ *cdd.* ठियं.

॥ अथानेकार्थाः ॥

डाऊ फलिहंसकवृत्तो गणपतिप्रतिमाविशेषश्च ॥ [१२]

डोंगी अ हत्थबिम्बे तम्बोलट्ठाणभेए अ ।

ढङ्को भेरी ढंको अ वायसे ढंढणी अ कविकच्छू ॥ १३ ॥

डोंगी स्थासकस्ताम्बूलभाजनविशेषश्च ।

॥ अथ ढादयः ॥

ढङ्को भेरी । ढंको वायसः । ढंढणी कपिकच्छूः ॥ यथा ।

गोसुट्ठिअढंकउले देउलवाइज्जमाणढङ्के अ ।

उड्डविओ वेसाए ढंढणिछित्तो व्व तम्मइ भुअङ्गो ॥ १३ ॥ [१३]

मंकुणए ढंकुणढेंकुणा तहा ढंकणी पिहाणीए ।

ढंसयमजसे वीणाइ ढंखरी ढक्कयं तिलए ॥ १४ ॥

ढंकुणो तथा ढेंकुणो मत्कुणः । ढंकणी पिधानिका । ढंसयं अयशः । ढंखरी वीणाभेदः । ढक्कयं तिलकम् ॥ यथा ।

ढंखरिअ ढंकुणहरे इमाइ मा वच्च ढक्कयं दट्ठुं ।

ढेंकुणखद्धो ढंकणिहणिओ णीहरसि ढंसयं लहिअ ॥ १४ ॥

अत्र ढक्कइ छादयति । ढंसइ विवर्तते । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [१४]

चिक्खल्ले ढंढरिओ ढंढसिओ गामजक्खम्मि ।

णिच्चम्मि ढिक्कयं ढिंढयं जलगए बलाइआ ढेंकी ॥ १५ ॥

L. 1. *om.* A and E here. In G from कार्याः to शेषश्च l. 2 torn off. L. 2. C °हंसवृत्तो. L. 3. C डोगी ABCFG य B °विंबे E °पिंबे G °विंबी G तंबो° B °लट्ठाण° F °लहाण° ABCFG य E ins. here ॥ अथ ढकारादिः ॥ L. 4. BF ढंडो C ढंडो G ढहो E ढक्को pro ढंको ABCFG य (twice) From कवि° to सः in वायसः l. 7 torn off in G. L. 5. BF डोगी स्थासकः. L. 7. BF ढंडो C ढट्ठो C ढेको BF ढंकणी BF कवि°. L. 8. BCF गोसुट्ठिय° G गोसोट्ठिय° G देवल° From णढङ्के to भुअङ्गो torn off in G. BF °ढंडो वि C °ढंडे य. L. 9. C उड्डविओ वेसाए C °च्छिट्टत्तो च. L. 10. A मक्कुणए C मल्कुणए C °ढिंकुणा C तह BF *om.* ढंकणी In G this line down to णीए is torn off. L. 11. E वीणाइ BF वीणोइ C ढंषरी A तिलये. L. 12. In G from था in तथा to कु in ढंकुण l. 14 torn off. C अयः L. 14. *cdd.* ढंक-रिय C पच्च BF ढंकयं C दहुं. L. 15. C ढेकुण° CF °खद्दो G °खद्दो (?) From कणि° to नोक्तौ l. 16 torn off in G C °हउ C ढंकिसंयं F ढंसियं BF लहिय C लहिया. L. 16. C विवर्तत. L. 17. CG °रिउ AG °सिउ. L. 18. E णिव्वम्मि From यं in ढिक्कयं to ढ in ढंढसिओ l. 1 of next page torn off in G ABCF ढिढयं E ढिंढियं B वलाइया AC (F?) वलाईया E बलाईया C 1. hd. *om.* ढेंकी 2. hd. ढंकी.

ढंढरिश्रो कर्दमः । ढंढसिश्रो ग्रामयक्षः । केचित् ग्रामवृक्ष इत्याचक्षते । यदाहुः ॥ ढंढसिश्रो ढंढरिश्रो ग्रामतरौ कर्दमे चाख्ये ॥ अत्र । ढंढल्लइ भ्रमति । ढंढोलइ गवेषयति । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । ढिक्कयं नित्यम् । ढिंढयं जलमध्यपतितम् । ढेंकी बलाका ॥ यथा ।

ढंढसिअपूअणपरा ढेंकीओ भणइ ढिक्कयं का वि ।
दिट्ठो कह वि मह पई ढिंढो ढंढरिअखुत्तो वा ॥ १५ ॥

अत्र । ढिक्कइ वृषभो गर्जति । ढुमइ ढुसइ भ्रमति । इति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [१५]

अधणो ढेल्लो ढेंढिअढोंघरया धूविअब्भमिरएसु ।
ढंढो पङ्कणिरत्थे ढंढरढयरा पिसायईसासु ॥ १६ ॥

ढेल्लो निर्धनः । ढेंढिश्रो धूपितः । ढोंघरो भ्रमणशीलः ॥ यथा ।

सिरिकुमरवाल रिउणो तुह दवडज्झन्तपीलुधूमहया ।
णवअगरुढेंढिआणं सुमरन्ते ढेल्लढोंघरा रसे ॥ १६ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

ढंढो पङ्को निरर्थकश्चेति समाहारः । ढंढरो तथा ढयरो पिशाच ईर्ष्यायां चेति द्वावपि द्व्यर्थौ ॥ [१६]

पिढरोणहजलेसुं ढमरं ढेंका हरिसकूवयतुलासु ।
णत्था णासारज्जू आउत्ते णव्वणोव्वा य ॥ १७ ॥

L. 2. G ढंढसिउ ढंढसिउ कर्द्दमे चाख्ये (sic). C चाख्यो C ढंढोल्लइ From इ in ढंढोलइ to यथा incl. l. 4 torn off in G. L. 3. *cdd.* गवेषयतीति धा°. L. 4. BF ढेकी C ढंकी BF वलाका. L. 5. *cdd.* ढंढसिय° CG °पूयण° BF ढेंकीउ C ढंकिओ G ढिकीउ. L. 6. G ढिट्ठो From वि to इति excl. l. 7 torn off in G. B ढिढो B ढिंढरिय° C (F?) ढिढरिअ°. L. 7. *cdd.* भ्रमतीति. C °षूक्ताविति नोक्तौः. L. 9. BF अधण BEF ढेढिय° A ढेडिय° G ढेडिढों° C °घरिया BF धूलिय° E adds ॥ अथा ऽनेकार्थाः ॥ L. 10. From ढो in ढंढो to णं in भ्रमण° l. 11 torn off in G. A °णिरच्छे BF °ढइरा BF पिसाईसासु. L. 11. B ढेंडिओ BF ढेंघरो. L. 12. G तुव G डवरज्झंत° C °डझ्झंतपीलधूमाहया G °मरया. L. 13. G णव-यगरु° BF ढेडियाणं C °ढेंढियाणं G ढेडिया from णं to ङ्को l. 15 torn off in G. BF °ढोघरा. L. 15. CG पिशाचे. L. 17. BF पिंढरो° A ढिंका BF ढेका E ढंका BF °कुवय° E ॥ अथ णादिः ॥ L. 18. G आवत्ते C (AG?) णव्वणोव्वा.

डमरं पिठरमुष्णजलं चेति द्व्यर्थम् । अत्र ढुंढुल्लइ भ्रमति गवेषयति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ।

ढेंका हर्षः कूपतुला चेति द्व्यर्था ॥

॥ अथ णादिः ॥

णत्था नासारज्जुः । णव्वो तथा णोव्वो आयुक्तः ॥ यथा ।

भक्खन्तेणं गामं णत्थारहिओसहेण व समग्गं ।
णव्व तए णोव्वाणं असाण वि भञ्जिओ मग्गो ॥ १७ ॥ [१७]

णड्ढो आरूढे णंदाणंदीणंदिणीउ गाईए ।
परिवञ्चिअम्मि णडिओ अ णच्चिरो रमणसीलम्मि ॥ १८ ॥

णड्ढो आरूढः । णंदा णंदी णंदिणी त्रयो ऽप्येते गोवाचकाः । अत्र णक्खा नखाः । णवि वैपरीत्ये । णइ अवधारणे । एते शब्दानुशासने साधिता इति नोक्ताः । णडिओ वञ्चितः । खेदित इत्यन्ये । णच्चिरो रमणशीलः ॥ यथा ।

अम्बरणड्ढे मेहे णंदावालीण णंदिणीगोट्ठे ।
ण सुणेसि णच्चिराणं जइ गीअं णंदिपुत्त णडिओ सि ॥ १८ ॥ [१८]

मलिणम्मि णज्जरो णंदणो अ भिच्चम्मि णज्झरो विमले ।
णलयमुसीरे सीहे णंदिक्खो णंदिअं च सीहरुए ॥ १९ ॥

णज्जरो मलिनः । णंदणो भृत्यः । णज्झरो विमलः । णलयं उशीरम् । णंदिक्खो सिंहः । णंदिअं सिंहरुतम् ॥ यथा ।

L. 1. BF पिढरंमुसलजलं G पिंढरमु.° L. 2. BE °शेषूक्तामिति नोक्तं. L. 3. BCF ढंको BCF द्व्यर्थः. L. 4. *om.* A, and E here. C णादय: L. 5. C (G?) णव्वो C 1. hd. णोहो C 2. hd. (G?) णोव्वो. L. 6. B भक्खतेणं G गाम CG °रहिउसहेण. L. 7. C 1. hd. णव्व G णत्थ C 1. hd. (G?) णोव्वाणं BF असास्स ण वि G असाण G भंजिउ C मप्पो. L. 8. C 1. hd. णड्हो C 2. hd. णड्ढो G *om.* णंदी C °णंदिणीओ. L. 9. BF परिवेविर्यति CG परवंचियम्मि AE °वंचियम्मि AG णडिउ ABCFG य G णच्चिरो. L. 10. C णड्हो B णंदीणी C णंदिनी BCF त्रयो ऽपि गो°. L. 11. B नखा G णायइ वधारणे. BF इति pro एते G सोक्ताः. L. 12. G णडिउ BF खेटित. L. 13. BFG अंवर° C °णाहे C णंदोवा° G णंदीवा° B (F?) °वालीणं G °गोहे. L. 14. *cdd.* गीयं C णंदीपुत्त G णडिउ. L. 15. A णज्जुरो E णंदरो BFG य C *om.* अ ABCF णज्जरो. L. 16. C णयलमु° G सीहो *cdd.* णंदियं BF सीहरुए C °रूए. L. 17. C मलिना BCF णज्जरो C णयलं उसीरं G णलयमुसीरं. L. 18. G णंदिक्खो B सीह: G सिह: *cdd.* णंदियं B सीहरुतं C °रूतं.

णज्झरजस तुह रिउणो णरवइणंदिक्ख णंदिअं सोउं ।
णज्जरवत्था णलयकरा मालिअणंदणा हविअ जन्ति ॥ १९ ॥ [१९]

दुहिअम्मि णहिओ णडुरी अ भेगम्मि मन्दिरे णलिअं ।
णहरी छुरीइ णडुली कच्छवए णहमुहो घूए ॥ २० ॥

णहिओ दुःखितः । णडुरी भेकः । णलिअं गृहम् । णहरी क्षुरिका । णडुली कच्छपः । द्वित्वे णड्डुली इत्यपि । णहमुहो घूकः ॥ यथा ।

णहमुहणलिए रसे रुसं सोऊण तुह रिउवहूणं ।
णहरीहय व्व णडुरिणडुलीउ वि णहिआ हुन्ति ॥ २० ॥

अत्र । णवर केवले । णवरि आनन्तर्ये । एतावव्ययौ । णव्वइ णज्जइ ज्ञायते । णडइ गुप्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [२०]

जत्थ पलासलयाए जणेहि पइणाम पुच्छिआ जुवई ।
अकहन्ती णिहणिज्जइ णिअमविसेसो णवलया सा ॥ २१ ॥

यदाह ॥ नियमविशेषश्च णवलया ज्ञेया । आदाय पलाशलतां भ्राम्यति लोकोऽखिलो यस्याम् । पृष्टा पतिनाम स्त्री निहन्यते चाप्यकथयन्ती ॥ यथा ।

दोलाविलाससमए पुच्छन्तीहिं सहीहि पइणामं ।
लट्ठीहि हणिज्जन्ती वहुआ णवलयवयं भरइ ॥ २१ ॥ [२१]

L. 1. BCF णज्झरजस *cdd.* णंदियं BF सोओ. L. 2. CG °वच्छा *cdd.* मालिय° BF °णंदिणा *cdd.* हविय. L. 3. ABCFG दुहियम्मि E दुहअम्मि AG णहिउ E णंदिओ AC णड्डुरी a form which is perhaps equally correct. E णडरी G णंदुरी ABCFG य E भोगम्मि *cdd.* णलियं. L. 4. BF छुरी G छुरीए AC णडुली A कच्छयए. L. 5. G णहिउ C णंडुरी G णंदुरी BCF णलियं G ललियं. G *om.* णडुली कच्छपः. L. 6. G णड्डुली BCF णड्डुलीत्यपि. L. 7. G णमुह° C रणे G रस B रुणं F रुण G रिऊण वहू. L. 8. C 1. hd. च BF णंब्भुरिणडुलीओ C च डुरिणडुलीओ G णड्डुरिडुलीउ BFG णहिया G णिहिया. L. 9. BF णवरं BF णव्वरि C वरि यानंतर्य. BCF णव्वइ G णवइ BF णड्डुइ. L. 10. BF णरइ. L. 11. C पलासयाए E जाणेहिं ABCF जणेहिं G जणेइ *cdd.* पुच्छिया AE जुअई B जुवइ. L. 12. C णिहणज्जइ BF नियम° C णियमे विसेसे AEG णियम° E णवभया. L. 13. G सा pro ज्ञेया The first verse is incomplete. BF आदाय. C का pro लोको. L. 14. C निहत्यते BF चाप्यप्कथयन्ती C वाप्यकथ°. L. 15. BF °विलासमये BFG सहीहिं C सईहिं BF वइनामं. L. 16. BFG लट्ठीहिं BF वहुया CG वहुया BF णवलयव्वयं C °यावयं.

णवरिअ सहसा ओआइए णमसिअं तडिम्मि णहवल्ली ।
णव्वाउत्तो भोगी कर्णहे णक्खत्तणेमी अ ॥ २२ ॥

णवरिअ सहसा । णमसिअं उपयाचितकम् । णवसिअं इत्यन्ये । णहवल्ली विद्युत् । णव्वाउत्तो ईश्वरः । नियोगिद्युत इत्यन्ये । णक्खत्तणेमी विष्णुः ॥ यथा ।

णमसिअसएहि पाविअसिरीइ णक्खत्तणेमिसममप्पं ।
णवरिअ णव्वाउत्तय मा मुण णहवल्लिचञ्चला एसा ॥ २२ ॥ [२२]

जलभवफलभेए णइमासयमुच्छिट्ठए णवोद्धरणं ।
णाओ गव्विट्ठे णाउल्लो गोमी बिलम्मि णारोट्टो ॥ २३ ॥

णइमासयं जलोद्भवः फलभेदः । णवोद्धरणं उच्छिष्टम् । णाओ गर्विष्ठः । णाउल्लो गोमान् । णारोट्टो बिलम् । कूसार इत्यन्ये ॥ यथा ।

णाउल्ल णवोद्धरणेण तूस मा विससु णायउडुणयं ।
दुल्लहणइमासयकए सया वि गोहा ण होइ णारोट्टे ॥ २३ ॥ [२३]

णालंबी जूडे णाहिदाममुल्लोअमज्झदामम्मि ।
णालंपिअमक्कन्दे जहणम्मि अ णाहिविच्छेओ ॥ २४ ॥

णालंबी कुन्तलः । णाहिदामं उल्लोचमध्यदाम । णालंपिअं आक्रन्दितम् । णाहिविच्छेओ जघनम् । णाहीए विच्छेओ इति वाक्यमपि जघनवाचकम् ॥ यदाह ॥ णाहीए विच्छेओ जघनं कैश्चित्तु णाहिविच्छेओ ॥ यथा ।

L. 1. BF णचरिअ AC उआइए G उवयाइअए *cdd.* णमसियं BF तडंमि. L. 2. ACG णव्वाउत्तो BF णक्खत्तणामी ABF य E या. L. 3. BF णचरियं C णवरियं *cdd.* णमसियं BF उपयावितकं C 1. hd. °तक्वं 2. hd. °ततं *cdd.* णंवसियमित्यन्ये. B सह°. L. 4. C (G?) णव्वा° G °उत्ता. L. 5. *cdd.* णमसिय° CG °सएहिं *cdd.* पाविय° G °सिरीए BF णषत्त° BF °सममप्प C °प्य. L. 6. BF णचरिय C चरिय G णवरिय C णव्वाउत्तय C सुण C °वल्ली° BF °वंचला एसो. L. 7. BF णइमोसय° CE णयमा° A °मुव्विइए BFG °चिहए A णवुद्ध° G णवो° C °हरणं. L. 8. AG णाउ BF गविट्ठे E गविट्ठो G °ट्टे C 1. hd. णाउल्लो *cdd.* विलम्मि C °ट्ठो E °ट्टे. L. 9. C णयमासयं BG णवुद्धरणं F णवुद्द° C णवोद° C उच्छिष्ठं G णाउ BFG गर्व्विष्टः C 1. hd. *om.* णाओ ग° 2. hd. गंर्वितः L. 10. C नारोढो G णारोट्ठो BF णारोट्टं BFG विलं. L. 11. C णोउल्ल B णवुद्धरणाण F णवुद्दरणाण C णवुइ° G णवुद्ध° which is of course equally correct. BF, C 1. hd. त्तस G विसमु C °उल्लणयं° G °उंडणयं. L. 12. G दुल्लह° G णारोट्टे. L. 13. A णेबंबी BFG णालंवी A जूढे A °मज्ज° C °मइझ° A °दारुम्मि. L. 14. BCEFG णालंपियम° A °पियसुक्कंदे BF जहमि ABCFG य AG °च्छेउ. L. 15. B णालंची G णालंवी G °दाम: BF उल्लोड° B णाल° BCF °पियं. L. 16. G °च्छेउ After जघनं G inserts णाहीए विच्छेउ जघनं. G °च्छेउ. L. 17. G °च्छेउ (twice).

पुणजम्मे कुसुमाइं गयाइ णालंबिणाहिदामेसु ।
इअ णालंपन्ते तुह रिऊण पिहुणाहिविच्छेआ ॥ २४ ॥ [२४]

णामोक्कसिअं कज्जे णिज्जणुवसा य सुत्तम्मि ।
भूए णिडो हलिद्दा णिग्गा णिहसो अ वम्मीए ॥ २५ ॥

णामोक्कसिअं कार्यम् । णिज्जो तथा णुवसो सुप्तः । णिडो पिशाचः । णिग्गा हरिद्रा । णिहसो वल्मीकः ॥ यथा ।

णामोक्कसिअं तुमए किं रे णिड ।णिग्गराग णिहसमुह ।
तीए चिअ जं णामं लवसि णुवसो भणिज्जो अ ॥ २५ ॥ [२५]

णिहुणं वावारे कामिआइ णिहुआ य णिज्झरं जुसे ।
णिवहो सामिद्धीए णिअडी डम्भे णिहूअमवि सुरए ॥ २६ ॥

णिहुणं व्यापारः । णिहुआ कामिता । णिज्झरं जीर्णम् । णिज्झूरं इत्यन्ये । णिवहो समृद्धिः । णिअडी दम्भः । यदि निकृतिशब्दस्य प्रत्यादौ [सिद्धहेम॰ १,२०६] पाठ इष्यते तदा न देश्यः । णिहूअं सुरतम् ॥ यथा ।

णिहुआणिहूअयाणं मा संभर मुञ्च णिअडिणिहुणाइं ।
जं णिज्झरो सि इण्हिं कुणसु मणं पुसाणिवहम्मि ॥ २६ ॥ [२६]

तुणिहक्कम्मि णिउक्को णिरुली मयराकिइग्गाहे ।
णिहणं कूले णिगढो घम्मे णिसुअं णिसामिअं च सुए ॥ २७ ॥

L. 1. BF कुसुमाइ C गयाइं BFG णालांवि° C *om.* णालांबि. L. 2. *cdd.* इय C णालपंते G णालंपते BF °विच्छेय CG °विच्छेया. L. 3. E णामुक्क° *cdd.* °सियं BF णिध° G णिज्झ° G °णुवसा इ सु°. L. 4. E णिड्डो C 1. hd. *om.* हलिद्दा 2. hd. हरिद्दा ABCFG य. L. 5. *cdd.* °सियं G णिज्झो BF णुवसो. L. 6. G हरिद्धा BF णिहसोऽओ G वल्मीक. L. 7. *cdd.* °सियं BCF *om.* णिड. L. 8. BF (G?) चिय C 1. hd. (G?) व्विय C असामं G णुमसो व्व णिज्झो *cdd.* य. L. 9. *cdd.* कामियाइ CG णिहुया BEF च A रिज्झरः BCF णिज्झरं . झुसो G झुन्ने. L. 10. CG णियडी A डंले BF दंभे C णिहयम° E णिहुयम° G णिहूयम°. L. 11. CG णिहुया BCF णिज्झरं. BCF णिज्झूरामित्यन्ये G णिज्झरमित्य° L. 12. G *om.* णिवहो समृद्धिः B समूहद्धिः F समूहद्धि: *cdd.* णियडी. L. 13. G णिहुयं C *om.* णि सु° यथा. L. 14. C णिहुयाणिहुआयाणं G °हूअआणं *cdd.* णियडि° C °निहु°. L. 15. BCF णिज्झरो In G from जं to ण ॥ कुणसु torn off. B °निव°. L. 16. BF तुण्हि-क्किम्मि BF मयकाराकिइ° C मयिग्गाहे (sic) G मइरा° A °ग्गाहो. L. 17. A णिहलं BF णिहण G णिहसं C णिगडो G णिमुयं ACE °सुयं *cdd.* °मियं.

णिउक्को तूष्णीकः । णिरुल्ली मकराकृतिग्राहः । णिहणं कूलम् । णिगडो घर्मः । णिसुग्रं तथा णिसामिग्रं श्रुतम् ॥ यथा ।

णिसुए णिरुल्लीरावे णिसामिए सउणिकलयले ग्र वहू ।
णइणिहणागयजारं मुणिग्र णिउक्काहिसरइ णिगडे वि ॥ २७ ॥ [२७]

णिउरम्मि णिग्रलमविसेसिग्रम्मि णिरिग्रं च णिक्खुडमकम्पे ।
णिव्वेढणिव्वढा णग्गे णिज्झूहो ग्र णिव्वम्मि ॥ २८ ॥

णिग्रलं नूपुरम् । णिरिग्रं अविशेषितम् । णिक्खुडं अकम्पम् । णिव्वेढो तथा णिव्वढो नग्नः । णिज्झूहो नीव्रम् ॥ यथा ।

णिरिग्रह्वाणाढाणय किं णिग्रले णिग्रसि णिक्खुडो चोर ।
जरणिज्झूहम्मि घरे णिव्वेढो णिव्वढेण पेल्लिग्रइ ॥ २८ ॥ [२८]

ग्ररिभवणम्मि णिग्रारं णिव्वूढं पच्छिमङ्गणए ।
कढिणम्मि णिक्कडं तह णिप्फेसो सद्दणिग्गमणे ॥ २९ ॥

णिग्रारं रिपुगृहम् । णिव्वूढं गृहपश्चिमाङ्गनम् । णिक्कडं कठिनम् । णिप्फेसो शब्दनिर्गमः ॥ यथा ।

धणुकड्डणणिक्कडभुग्र चालुक्क तुहं णिग्रारणिव्वूढे ।
णीसङ्कविलसिराणं सिवाण उल्लसइ णिप्फेसो ॥ २९ ॥ [२९]

L. 1. *cdd.* तुष्णीकः BF णिउल्ली C णिहुणं. L. 2. *cdd.* णिसुयं *cdd.* णिसामियं L. 3. BF णिरुल्ली° G °राचे From सामिए to वि l. 4 torn off in G; BCF य. L. 4. C णाय BF मुणिय C पुणिय B णिगडे. L. 5. *cdd.* णियल° B °विशे° ABCFG °सियम्मि ABCEF णिरियं G णिणियं From पे to व्वे l. 7 torn off in G. L. 6. A णिव्वेढ° BF C l. hand णिव्वेढ° A °णित्तढा C l. hd. °णिव्वढा C l. hd. निज्झूहो A णिज्झहो ABCF य BCF णिव्वम्मि E णिवम्मि. L. 7. C णिलयं BCF णिरियं. BF णिव्वेढो C णिव्वेढो BF णिव्वढो C णिव्वटो. L. 9. BF णिरिह्वा° CG णिरिय° From ह्वा° to पेल्लिग्रइ incl. torn off in G. C °णाह्वाणय BCF णियले णियासि BF णिक्खुडों चौर. L. 10. C °निज्झू° BCF णिव्वेढो णिव्वढेण B पेल्लयइ C (F?) पेल्लियइ. L. 11. E ग्रणिभव° ABCFG णियारं ABCF णिव्वूढं A पस्थिम°. L. 12. From ढ in कढि° to न in कठिनम् torn off in G. E णोप्फेसो L. 13. BCF णियारं BCF णिव्वूढं C l. hd. °ङ्गणं. L. 15. BF धणुकडण° C धणकड्डण° G धणुकडण° BF °डसुग्र C °डभुय In G from ड to णिच्छिए l. 1 of next page torn off. BF चालुक्कं तुह BCF णियार° BF °णिव्वूढे C °णिव्वूढो. L. 16. C णीसंका° BF णिप्पेसो.

णट्ठम्मि णिराढो णिच्छिए णिरुत्तं णए णिरिंको अ ।
संतुट्ठम्मि णिसत्तो वि णिमेलं दन्तमंसम्मि ॥ ३० ॥

णिराढो नष्टः । णिरुत्तं निश्चितम् । णिरिंको नतः । णिसत्तो संतुष्टः । णिमेलं दन्तमांसम् । णिमेला इति धनपालः ॥ यथा ।

तुह घायणिमेलुच्छुड्डदन्तया रिउगया णिरिंकमुहा ।
जन्ति णिराढा तह वि हु जए णिरुत्तं तुमं सि ण णिसत्तो ॥ ३० ॥ [३०]

णिल्लंकणिलंका पडिग्गहम्मि णिज्जोमिणोमिणो रस्सी ।
अंगुट्ठीइ णिरंगीणीरंगीउ अहिअम्मि णिप्पट्ठो ॥ ३१ ॥

णिल्लंको तथा णिलंको पतद्ग्रहः । णिज्जोमी तथा णोमी रश्मिः । रज्जुरित्यर्थः । णिरंगी तथा णीरंगी शिरोऽवगुण्ठनम् । णिप्पट्ठो अधिकः ॥ यथा ।

णिज्जोमिखंचिओसहरहओइसे पिअम्मि लेइ वहू ।
णिप्पट्ठपेम्मविरइअणिरंगिआ करयणिल्लंके ॥ ३१ ॥

किं मामि रोअसि तुमं णीरंगिं चइअ आचम णिलंके ।
पेक्खसि ण चिरा दइअं णोमीबद्धं पुरो वइल्लं व ॥ ३२ ॥ [३१]

णिम्मंसू तरुणो णिब्भुग्गो भग्गम्मि णिक्खयं णिहए ।
सुत्तोट्ठिअम्मि णिव्वित्तो णिस्संको अ णिब्भरए ॥ ३२ ॥

L. 1. A णभे BCEFG णते AC (F?) णिरंको ABCFG य. L. 2. A संत्यठुम्मि E °ट्ठम्मि A णिसत्रो C णिसंत्तो From मेलं torn off in G. A दृन्त°. L. 3. C णिरोढो In G from णिराढो to इति l. 4 torn off. C (F?) णिरंको. L. 4. G धनपालो. L. 5. BFG थाव° G °लुव्छुड्ड° C l. hd. रिओगया From या in °गया to णिज्जोमि° l. 7 torn off in G. L. 6. C तंमि सि ण णिसित्तो. L. 8. A अढाडीइ E °अंगुट्ठीइ G अंगुट्ठीउ A णरंगी° G *om.* णिरंगी° ACE °गीओ ABCFG अहियम्मि BF णिप्पट्ठे G णिप्पट्ठो. L. 9. In G from णिल्लंको to शिरो° torn off. C *om.* तथा णिलंको. L. 10. B णिप्पट्ठो. L. 11. BF णिज्जोसि° CG °खंचिउसह° CG °उइसे B पिआंसि CG पियंमि F पियंसि. L. 12. CF णिपट्ठ° From णिप्पट्ठ° to मामि l. 13 torn off in G. BF °पिम्म° BF °विरइय° C °विरइप° BCF °णिरंगिया C °णिल्लयंके. L. 13. BF सामि G रोयसि C णीरंगीं *cdd.* चइय BF आवम. L. 14. C *om.* ण BF विरा G दइयं णोमी° BG °वद्धं BFG वइल्लं (G °ल्ल) BF वा C च. L. 15. A णिम्मस्स B तरूणो A वरुणो In G णिब्भु° भ° णि° are torn off. A णिवुग्गे BF णिज्झुग्गो C णिछुग्गो A लग्गम्मिं BF णिखयं C णिक्खियं. L. 16. G सुत्तोट्ठियम्मि BCF °ट्ठियंमि C णिव्वित्तो G णिव्विहो ABCFG य A णिव्वरए.

णिम्मंसू तरुणः । णिब्भुग्गो भग्नः । णिक्खयं निहतम् । णिव्वित्तो सुप्तोत्थितः । णिस्संको निर्भरः ॥ यथा ।

णिस्संककामसरणिक्खया इमा सिविणए तुमं दट्ठुं ।
णिम्मंसुअ णिव्वित्ता णिब्भुग्गमणोरहा होइ ॥ ३३ ॥ [३२]

णिज्जोओ पयरे परिहिए णिअत्थं चलम्मि णिक्कज्जो ।
णिव्वाणं दुहकहणे थद्धे णिड्डूहणिव्वूढा ॥ ३३ ॥

णिज्जोओ प्रकरः । पुष्पावकर इत्यन्ये । णिअत्थं परिहितम् । णिक्कज्जो अनवस्थितः । णिव्वाणं दुःखकथनम् । णिड्डूहो तथा णिव्वूढो स्तब्धः ॥ यथा ।

णिक्कज्जे जं मससि णिअत्थहारं फुलिङ्गणिज्जोअं ।
णिड्डूहे णिव्वाणं कुणसु अणिव्वूढयाण तं अम्ह ॥ ३४ ॥ [३३]

गयकुसलोवकिईसुं णिम्मयणिग्घट्टणिज्जाया ।
सेदोचिअउज्जाणा णिवायणिव्विट्ठणिब्भग्गा ॥ ३४ ॥

णिम्मओ गतः । णिग्घट्टो कुशलः । णिज्जाओ उपकारः । णिवाओ स्वेदः । णिव्विट्ठं उचितम् । उपभुक्तार्थे तु निर्विष्टशब्दभवम् । णिब्भग्गं उद्यानम् ॥ यथा ।

णिब्भग्गणिम्मयं तं दट्ठुं पयडिअणिवायसिढिलङ्गी ।
तम्मइ तुज्झ कए णिव्विट्ठयणिज्जायणिग्घट्ट ॥ ३५ ॥ [३४]

L. 1. C णिछुग्गो C 2. hd. °शु° G णिग्गयं. BCF णिविवत्तो G °त्ते सुप्तः । L. 3. G °क्खयाइं मा सि°. L. 4. *odd.* णिम्मंसुय BF णिविवत्तो C णिविवत्ता G णिव्वित्तो BFG °मणोरहो C होई. L. 5. BFG णिज्जोउ G परिहियस्सियत्थ चलम्मि CE णिअच्छं C वज्जंमि B णिकज्जो. L. 6. C °कहणा A व्वड्डे BF थंढे C तड्डे G थड्डे B णिव्वूह° CF णिडूह° G *om.* णिडूह° BF °णिव्वूटा A °णिडूहा (?) C °णिवूढा G °णिडूढा E °णिव्वूआ. L. 7. G णिज्जोउ B प्रकारः BF पुप्फप्रकर G *om.* णिअत्थं परि°. G णिक्कज्झो. L. 8. G ऽनव° G णिज्जाणं (?) B णिव्वूहो C 1. hd. णिवूहो 2. hd. डू° G णिवूढो. G *om.* तथा CG णिवूढो G स्तब्धः । C 1. hd. *om.* यथा. L. 9. B णिक्कज्झे BG मन्नसि *cdd.* णियत्थ° G पुलिंग° BF °णिज्जोय. L. 10. BF *om.* णिडूहे C निडूहे G णिडूहे C निव्वाणं BF अनि° C अनिवूढ G °डू°. L. 11. E °कुशलो° G °छिईसु C णिम्मिय E णिम्मयं BF णिम्मयग्घट्ट° A णिग्घढ E °णिग्घट्टणिज्जाआ G णिज्झाया. L. 12. C 1. hd. सेदा° AC °विय° BFG °चिय° E °विअ° BF °उज्जाणे A °णिव्विढ° BE °णिविट्ट° F °णिविट्ट° BF °णिज्झग्गा. L. 13. G णिम्मउ गतः G णिग्घट्टो कुसलः G णिज्जोउ. G णिवाउ. L. 14. BF णिविट्टं G णिव्विट्टं. G णिज्झग्गं. L. 15. BF णिउग्ग° G °णिम्मियं *cdd.* पयडिय° BF *om.* णिवाय C has it twice. C °ङ्गा. L. 16. C तुम्मइ तुझ्झ BF णिविहिय° C 1. hd. णिविट्टं 2. hd. णिव्विट्टं C अणिज्जा° BF °णिज्जाइ° BCF °णिग्घिट्ट G °णिग्घट्ट.

सुत्तपसुत्तम्मि णिसायं चामुण्डाइ णिम्मंसा ।
णिद्धुम्मो एगमुहम्मि णिंदिणिणिआणिआ कुतिणाहरणे ॥ ३५ ॥

णिसायं सुप्तप्रसुप्तम् । चण्डालवाचकस्तु णिसायशब्दो निषादशब्दभवः । णिम्मंसा चामुण्डा । णिद्धुम्मो एकमुखयायी । णिंदिणी तथा णिआणिआ कुतृणोद्धरणम् ॥ यथा ।

केआरणिंदिणिकए णिआणिआमुल्लजंपणमिसेण ।
णिम्मंसदेउलं णिद्धुम्म पिआ वच्चइ णिसाए ॥ ३६ ॥ [३५]

णिसाला णोलच्छा णोलइआ चेअ चञ्चुम्मि ।
णिग्गिसं णिल्लसिअं च णिग्गए पाडिए णिसुद्धं च ॥३६ ॥

णिसाला तथा णोलच्छा तथा णोलइआ चञ्चुः । णिग्गिसं तथा णिल्लसिअं निर्गतम् । णिसुद्धं पातितम् ॥ यथा ।

णोलइआइ हणन्तो णोलच्छिवरो विसालणिसालो ।
णिग्गिसाजिओ हूओ आसमणिल्लसिअरावणणिसुद्धो ॥ ३७ ॥ [३६]

णिज्झाओ णिच्छुंडो णिराहणिग्घोरणिप्फरिसा ।
णिद्धंधसो अ णिव्वेरिसो अ अदए णिमेणमवि ठाणे ॥३७॥

णिज्झायादयः सप्त शब्दा निर्दयवाचकाः । णिव्वेरिसशब्दो ऽत्यर्थे ऽपि दृश्यते । णिमेणं स्थानम् ॥ यथा ।

L. 1. C °पसत्तमि. L. 2. C णिद्दम्मो C एगमुहं णिग्गंदि° A °दिणी° ABCFG °णिया-णिया E णिआणिया. L. 3. C 1. hd. *om.* सुप्त C चाण्डाल°. L. 4. BF णिहंसो C णिद्दम्मो. CG तथा णिया कु° BF णियाणिया. L. 6. BFG केयार° C कयार° BF °णंदि-णि° BF णियासिया° CG णियाणिया° C °सुल्लज्जंप° G °अपण°. L. 7. C णिद्दम्म *cdd.* पिया BF णिसारं. L. 8. BF णिल्लाला BF णोलत्था *om.* C 1. hd. *cdd.* णोलइया ABF चेय C चेयं B चंचुमि F चुंचुमि. L. 9. B णिग्गिल्लं C (F?) णिग्गिलं E णिग्गिसं *cdd.* °सियं E णसुद्धं C 2. hd. G णिसुद्दं. L. 10. BF णिल्लाला G °ल *cdd.* णोलइया BCF णिग्गिल्लं. *cdd.* °सियं. L. 11. C णिसुद्दं. L. 12. *cdd.* णोलइयाइ C णोलच्छविरो B °णिल्लालो. L. 13. B णिग्गिल्ल° C (F ?) णिगिल्ल° G °जिउ CG हूउ *cdd.* °णिल्लासिय° B °णिसुद्धे C °हो F °हे. L. 14. A णिज्झाउ BF णिच्चाउ G णिज्झाउ BF णिहडो C णिचंडो BF णिसह° C णिरोह° A °णिप्फरिया BF °णिफारिसा E णिप्फरिसा. L. 15. BF णिद्धोधसो C णिद्दंधसो BFG य ABCFG णिव्वेरिसो G णिव्वोरिसो A य G दए ABCEF अदये E हाणे. L. 16. BF णिज्झादयः C णिज्झाओ आदयः C शब्दाः G पदा BCF णिव्वेरिस° अत्थं° G णिवे-रिससद्दो ऽत्यर्थे. L. 17. G णिमेलणं.

णिग्घोरे णिच्छुंडो अणिराहे को व्व ण हु अणिप्फरिसो ।
णिद्दंधसे अणिव्वेरिसो अणिज्झाय कत्थ वि णिमेणे ॥ ३८ ॥ [३७]

अविभिसगेहए णिड्डमणिड्डयणिड्डमाया वि ।
णिअरट्ठिए णिअरिअं णिअंधणणिअंसणा वत्थे ॥ ३८ ॥

णिड्डमो तथा णिड्डओ तथा णिड्डमाओ अविभिन्नगृहः । अत्र । णिअइ पश्यति । णिव्वाइ विश्राम्यति । णिमइ न्यस्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । णिअरिअं निकरेण स्थितम् । णिअंधणं तथा णिअंसणं वस्त्रम् ॥ यथा ।

णिअरिअगुणा सुणिअंसणा णिअंधणं कड्ड णिड्डमो हविअ ।
णिड्डअ वयम्मि रमिमो किं पेम्ममणिड्डमायाण ॥ ३९ ॥ [३८]

णिड्डमणं ओघसरे णिअक्कलं वट्टुले चेअ ।
णिव्वमिअं परिहुत्ते पाणिग्गहणम्मि णिव्वहणं ॥ ३९ ॥

णिड्डमणं गृहजलप्रवाहः । णिअक्कलं वर्तुलम् । णिव्वमिअं परिभुक्तम् । णिव्वहणं विवाहः ॥ यथा ।

गन्धव्वे णिव्वहणे तुह णिव्वमिअं णिअक्कलयणीए ।
विरहे सुमरन्तीए बाहेहिं वहइ णिड्डमणं ॥ ४० ॥ [३९]

L. 1. BF णिग्घोडे णिच्छुंडो G णिज्झुंडो C अणिरोहे क्को च G हु य णि° BF अणिप्फु° C °प्फरिसो. L. 2. C णिइंधसे BCF अणिवेरिसो C अणिइझाच णिच्छ वि णमेणा BF णिमेणा G णिमेणो. L. 3. EG °भिन्न° C °गेह णिइमणिणिइइयमाआ 2. hd. णिइमणिइओणिइमाओ G णिड्डुम्म°. L. 4. C 1. hd. नि° E णियरठिए ABF णिअरियं CEG णियरियं BF णियधण° CEG णियंधण° EG °णियंसणा C वच्छे. L. 5. C णिइमो C निइओ G णिइउ C निइमाओ G °माउ. L. 6. C णिवाइ BF त्यस्यति C न्यस्याति. BF °षूक्ता: C om. इति नोक्ता:. L. 7. G णिअरियं G om. तथा CG णियंसणं. L. 8. CG णियंधणं B कंठ CG कड्ड F कंठ C णिग्गोमो G णिग्गमो BF हविय C हविआ. L. 9. C णिवुय G णिइअ F णिइअ BF वइम्मि C कि BF पेम्मणमणि° F °णिइ° BFG °याणा C om. पेम्म°. L. 10. C णिइमणं AG उघ° C उघरे BF णिय° G णिक्कअल BF चेय. L. 11. C णिच° ABCEF °मियं C °भुत्ते G °कुत्ते C °हम्मि G °हणम्मि C 1. hd. णिच°. L. 12. C णिइमणं G णियक्कल चट्टुलं C 1. hd. णिचमिअं BF °मियं G °मिअ. L. 13. C 1. hd. णिचहणं G जलप्रवाहः G om. यथा. L. 14. BF धंधव्वे C 1. hd. णिचहणे BCF णिचमियं G णिव्वहणं cdd. णियक्कल°. L. 15. BF सुमरंती C °रंताए cdd. चाहेहिं C निइमणं.

अदढम्मि अ णिक्खुरिअं णिरन्तरे चेअ णित्तिरडी ।
ओआरणे णिवच्छणणेवच्छणया चुअम्मि णिस्सरिअं ॥ ४० ॥

णिक्खुरिअं अदृढम् । णित्तिरडी निरन्तरम् । णिवच्छणं तथा णेवच्छणं अवतारणम् । णिस्सरिअं स्रस्तम् ॥ यथा ।

णित्तिरडिविरहणिक्खुरिअतणू णिस्सरिअ अंसु पत्तपिए ।
णेवच्छणगहखलिआ सयमेव णिवच्छणीहुआ वहुआ ॥ ४१ ॥

अत्र । णिअच्छइ पश्यति । णिरप्पइ तिष्ठति । णिम्माणइ णिम्मवइ निर्मिमीते । णिज्झरइ क्षीयते । णिहुवइ कामयते । णिआरइ काणेक्षितं करोति । णिरिग्घइ निलीयते । णिव्वडइ पृथक् स्पष्टो वा भवति । णिहुहइ निष्टम्भं करोति । णिव्वोलइ मन्युनोष्ठं मलिनं करोति । णिलुंछइ मुञ्चति । णिउड्डइ मज्जति । णिच्छल्लइ णिज्झोडइ णिल्लूरइ छिनत्ति । णिद्धढइ भाराक्रान्तो नमति । णिहुअइ स्मरति । णिट्टुहइ विगलति । णिम्महइ गच्छति । णिल्लसइ उल्लसति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [४०]

णिट्ठुहिअणिक्खसरिअणिरुवक्कया थुक्कमुसिअअकएसु ।
णित्तिरडिअं च तुट्टे णीसारो मण्डवे चेअ ॥ ४१ ॥

णिट्ठुहिअं थूत्कृतम् । निष्ठ्यूतमित्यर्थः । णिक्खसरिओ मुषितः । अपहृतसार

L. 1. ABFG य C *om.* अ C 1. hd. नि° 2. hd. णिक्खुरयं ABEF °रियं C णिरंतरे 2. hd. णिरंयरे A वेअ C 2. hd. वेय BF चेय G णित्तिरिडी. L. 2. BFG, C 1. hd. उआरणे C 1. hd. णिव्वच्छणग्रा 2. hd. णिव° *om.* णणेवच्छ G णिवकुणणाचुच्छणया C भुवंमि E चुयंमि ABCEF °रियं G °रणं. L. 3. G णिखुरिअं BCF °रियं BG णित्तिरिडी C 1. hd. णित्तरिडी C 2. hd. णेवच्छणं. C *om.* तथा णे° BF णवच्छणं. L. 4. BCF °रियं L. 5. BCF णित्तरडि° G णित्तिरिडि° BCF °रिय° B णिस्सरिय अंसु C (F?) °रिअंसु C पत्ते पिए. L. 6. *cdd.* °खलिया G *om.* हुआ. L. 7. BF णिच्छइ CG णियच्छइ BFG तिष्टति BF णिम्माणए. L. 8. BF *om.* णिज्झरइ क्षी° । णि° काम° C णिझ्झरइ G णिहुअइ BCF णियारइ. L. 9. BCF निरि° G णिरग्घइ C निव्व°. BF णिहुहइ C निडुहइ G णिढुहइ निष्टंभ. L. 10. C (F?) निंबो° BG णिबो° BCF मन्युना ओष्ठं (C ओष्टं) G मलिनीकरोति BF णिउशाइ C निउडुद् 2. hd. °डुइ. L. 11. G णिल्लच्छइ C निज्झो° BF °ज्झो°. C °क्रान्तेन भमति BF निहुअइ G णिहुअइ or णिढुअइ. L. 12. C स्नुरति BCF णिहुहइ G णिवुहइ. L. 14. C णि हु° G णिहु° ABCEF °हिय° G °सरिए ABCEF °सरिय° E °णिरूव° C °णिरुवु-क्कया BF सुक्क° *cdd.* °मुसिय°. L. 15. BFG णित्तिरि° ABCEF °डिय A तुड्डे BCFG तुट्टे BF मंडवो ABCFG चेय. L. 16. C णिहु° BCF °हियं G णिहुविय BF थूकं C थूक्कतं G थूकृतं BF निष्टयू° G निज्जू° (?) BF णिक्कक्ख° CG °सरिउ BF मुखित: C मुच्छिता: 2. hd. मुर्छिता:.

इति यावत् । णिरुवक्कयं अकृतम् । णित्तिरडिअं त्रुटितम् । अत्र । णिरुवारइ गृह्णाति । णिरिणज्जइ पिनष्टि । इत्येतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । णीसारो मण्डपः ॥ यथा ।

तुह णित्तिरडिअथामा रिउणो णिक्खसरिआ वसन्ति वणे ।
णिरुवक्कयणीसारे तणहाइ ख्रुसन्तणिद्दुहिआ ॥ ४२ ॥ [४१]

णीसंपायं परिसन्तजणवए तह झुणिम्मि णीहरिअं ।
णीसीमिओ अ णिव्वासिअम्मि बाणम्मि णीलकंठी अ ॥४२॥

णीसंपायं परिश्रान्तजनपदम् । णीहरिअं शब्दः । णीसीमिओ निर्वासितः । णीलकंठी बाणवृत्तः ॥ यथा ।

वोलिअवहू णिसमुहं णीसंपाए मणीहरिअकञ्ची ।
अहिसरइ णीलकंठीवणम्मि णीसीमिअस्स तस्स कए ॥ ४३ ॥ [४२]

णीसणिआ णिस्सेणी णीआरणमवि बलिघडीए ।
णूला साहाए पट्टवासिआए अ णेडाली ॥ ४३ ॥

णीसणिआ निःश्रेणी । कप्रत्ययाभावे णीसणीत्यपि । णीआरणं बलिघटी । अत्र । णीइ णीणइ णीलुक्कइ गच्छति । णीरंजइ भनक्ति । णुव्वइ प्रकाशयति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । णीहम्मिअं निर्गतमिति तु निर्पूर्वस्य हम्मि-धातोः सिद्धम् । णूला शाखा । अत्र णूमइ छादयतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । णेडाली पट्टवासिता । शिरोभूषणभेदः ॥ यथा ।

L. 1. यावत् । णि° अ° torn off in G. C णिरुवक्कंयं. G णित्तिरि° BF °डियं. L. 2. BC 1. hd. गृह्णाति G पिनष्टीति एतौ C *om.* इत्य् BF इति. L. 3. From यथा to स in वसन्ति torn off in G. L. 4. BF णित्तिरि° BCF °डिय BCF °सरिया. L. 5. C तणहोइ *cdd.* °हिया. L. 6. E परिसंतं From जणवए to णीसंपायं incl. l. 8 torn off in G. BCF °रियं. L. 7. A °मिउ BF णिव्वाणियम्मि A णिव्वा° ACE °सियम्मि BEF वाणम्मि C नील° A णील° ABCF य. L. 8. C °श्रांतं जन° *cdd.* °रियं G णिसीमिउ. L. 9. BCF नील° From न torn off in G. BF वाण°. L. 10. From वोलिअ° to म्मि in °वणम्मि l. 11 torn off in G. BCF वोलिय° C °बहू C °मूहं BCF °हरिय° C °कंचा. L. 11. *cdd.* °मियस्स B (F) *om.* तस्स. L. 12. *cdd.* °णिया From णीआरण° to णीसणी° l. 14 torn off in G. C णीयार° A बलिघडी य C °घडिए BF वलिघडिए. L. 13. B पट्ट° ABCEF °वासियाए ABF य A णेडालीं. L. 14. BCF °णिया BF निश्रेणी CG णीयारणं. BF वलिघडी G वलि° L. 15. C *om.* अत्र णीइ From णीलुक्कइ to मिति l. 17 torn off in G. L. 16. B णीहंसियं F णीहंसीयं. L. 17. From णूला to हर l. 1 of next page torn off in G.

णेडालिसुन्दर तुमं पुत्तय मा चडसु उच्चतरुणूलं ।
जं णीसणिपडिएसु वि णीआरणवल्लहा ण होइ छूलं ॥ ४४ ॥ [४३]

णेउड्डो सब्भावे कूवतुलाए अ णेलिच्छी ।
रविविणिअसचिवसण्ढा णेसरणेसत्थिणेलच्छा ॥ ४४ ॥

णेउड्डो सद्भावः । णेलिच्छी कूपतुला । णेसरो रविः । णेसत्थी वणिक्सचिवः । णेलच्छो षण्ढः । वृषभ इत्यन्ये ॥ यथा ।

णेसत्थि अणेलच्छो तं णेउड्डेण णेसरत्थमणे ।
णेलिच्छिरवं सोउं वच्चइ जं जलमिसेण तुह जाया ॥ ४५ ॥

अत्र णेड्डं नीडमिति तु नीडशब्दभवमिति नोक्तम् ॥ [४४]

भद्दवओज्जलदसमीऊसवभेअम्मि णेड्डरिआ ।
उच्छुणिवीडणकण्डे तहेअ कुण्डम्मि णंदं च ॥ ४५ ॥

णेड्डरिआ भाद्रपदोज्ज्वलदशम्यां कश्चिदुत्सवविशेषः ॥ यथा ।

संकेअमागए उववइम्मि दूईइ झत्ति संलविआ ।
अहिसरइ णायरवहू णेड्डरिआदंसणमिसेण ॥ ४६ ॥

अत्र णेल्लइ क्षिपतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ।

॥ अथानेकार्थाः ॥

णंदं इक्षुनिपीडनकाण्डं कुण्डाख्यो भाण्डविशेषश्चेति द्व्यर्थम् । केचित्तु । इक्षुनिपीडनकाण्डवाचकावेव णंदकुंडशब्दौ देश्यावित्याहुः । यदाह । ॥ इक्षुनिपीडनकाण्डं

L. 1. C णेलाडिसुंदरि BF वडसु. L. 2. In G from जं to णेसर° incl. l. 4 torn off in G. C ज BF °पडिसु C च्छूलं. L. 3. BF णेउशो A णेउड्डो BF सब्भावे: BF कुवतुलाए *cdd.* य BCF णेलच्छी E सेलिच्छी. L. 4. A °चणिअ° BCF °वणिय° BF °सविव° BCF °णेसच्छि, G not quite legible. B °णेलत्था. L. 5. BF णेतुशो सब्भाव: From णेलिच्छी to रवं l. 8 torn off in G. BCF णेलच्छी C 1. hd. णेसच्छा 2. hd. °च्छी. L. 7. BF णसत्थि C णेसच्छि C वं BF णेउत्तोणे C °च्छमणे. L. 8. C णेलच्छि°. L. 9. BF णेशं C णेडं G णेड्डु *cdd.* णीडमिति G *om.* तु From ड in नीड° to डे in °कण्डे l. 11 torn off in G. L. 10. ABCF भद्दवउज्ज° (C °उज°) BF णेंडरिया C णेडरिया AE °रिया E ins. here: अथाऽनेकार्थाः. L. 11. C उच्छु° ABCF तहेय G तह अ C कुंडमि. L. 12. C णेडु° 2. hd. णेड्डु° BCFG °रिया. L. 13. G संकेय; From मागए to वहू l. 14 torn off in G. BF संकेअमाए उवचउम्मि BCF ज्झत्ति BCF °विया. L. 14. G सेड्डरिया° C णेडुरिया° BF °रिया°. L. 16. G °कार्थः. L. 17. BF णंद; From डन to शेष° torn off in G. B °पीडण° C °कांड B °षश्चे द्वय°. BF *om.* तु. L. 18. B °नीपीडण°.

णंदं कुंडं च गो णंदी ॥ न तु कुण्डाख्यभाण्डवाची णंदशब्दो देश्यः । अस्माभिस्तूभयमपि दृष्टमित्यनेकार्थेषूपनिबद्धम् ॥ [४५]

घाणे मूके णक्को णस्सो कूवे खलग्गजेसुं च ।
कद्दमिए वइविवरे पओअणे णल्लयं णिमित्ते अ ॥ ४६ ॥

णक्को घ्राणं मूकश्च । माहे तु णक्कशब्दो नक्रशब्दभव एव । णस्सो कूपो दुर्जनो ज्येष्ठो भ्राता चेति त्र्यर्थः । णल्लयं कर्दमितं वृतिविवरं प्रयोजनं निमित्तं चेति चतुरर्थम् ॥ [४६]

रयदुद्दिणेसु णड्डुलमह णद्धंववयमघिणाणिन्दासु ।
सब्भावे ऽभिप्पाए णाउड्डो चोरकञ्चणे णिक्खो ॥ ४७ ॥

णड्डुलं रतं दुर्दिनं च । णद्धंववयं अघृणा निन्दा चेति द्व्यर्थम् । णाउड्डो सद्भावो ऽभिप्रायश्च । मनोरथ इत्यन्ये । णिक्खो चोरः काञ्चनं च ॥ [४७]

कउहच्छउमेसु णिव्वं णिअयं रयसयणसासयघडेसु ।
सुत्तोट्ठिए णिरासे उब्भडअकिवेसु अ णिविद्धो ॥ ४८ ॥

णिव्वं ककुदं व्याजश्च । पटलान्ते तु णिव्वशब्दो नीव्रशब्दभव एव । णिअयं रतं शयनीयं शाश्वतं घटश्चेति चतुरर्थम् । णिविद्धो सुप्तोत्थितो निराश उद्भटो नृशंसश्चेति चतुरर्थः ॥ [४८]

सेअगणेसु णिहाओ पुट्ठे उव्वेढिए णिरप्पो अ ।
चोरट्ठिअपुट्ठेसुं णिरक्कमुज्जुअदढेसु णिप्पिच्छं ॥ ४९ ॥

L. 1. BFG नद्दी C नदी C जंडाख्य° G कुडा° CG नंदशब्दो G देश्य. L. 2. C °भिस्तु उभयम° C 1. hd. °ष्टमिमि नेका° G °बद्धां । L. 3. BF थाणे B सस्सो A कवलग्ग° C °जेमुं corr. 2. hd. L. 4. A कद्दम्मिए E °विवरे A पउअणे CG पउयणे A णल्लघं BF निमित्ते G णिरित्ते ABF य G यं; *om.* C. L. 5. G णक्को pro णस्सो B ज्जेष्टो G ज्येष्टो. L. 6. G णल्लअ. C वृत्ति°. L. 7. G °र्दुद्दिणेसु AC णड्डुल° C णद्दंववय° BF णद्धुंचच्चय° AEG णद्धुंववय° A °मग्घिण°. L. 8. BF सब्भाचे G सब्भा A विप्पाए BF भिप्पा णाउशे. L. 9. C णड्डुलं G रवं C णद्दं° BF °चच्चयं CG °ववयं G अघृणां. L. 10. BF सब्भाव: G सब्भावो भिप्रा° BF *om.* णिक्खो चोरः. L. 11. B कहह° BF °छ्उसेसु C 2. hd. (A?) णिव्वं E नियय CG णियथं BF रयणसासय° C रयसयणे. L. 12. E गुत्तोंठिए C °ट्ठिओ E निराए C णिरासो C उज्झडअविवेसु ABF णिम्बिद्दो G णिविट्टो C णिविद्धो. L. 13. BF, C 1. hd. णिव्वं C कुकदं C पडल° BCF तु नीव्रशब्दभव (BF नीव्व°) एव णिव्वशब्दः । *cdd.* णियथं. L. 14. BCF निविद्दो G णिविट्टो C निराशा BF उब्भटो C उद्भये. L. 15. C नृसंसश्चेति G °र्था:. L. 16. BF सेयाग° ACFG सेय° AG णिहाउ A उवेढिए C उव्वेट्टिए E उव्वो° G णिरग्घो *cdd.* य. L. 17. A वोर° C चोरे ABCEF °ट्ठिय G °ट्ठियपुट्टेसुं ABFG णिरिक्क° BF °मुयुअ° C °सुजुय° 2. hd. °भ्रजुय° BF °दडिसु C णिपिच्छं.

णिहाओ स्वेदः समूहश्च । णिरप्पो पृष्ठमुद्वेष्टितं च । णिरक्को चौरः स्थितः पृष्ठं चेति त्र्यर्थः । णिप्पिच्छं ऋजु दृढं च ॥ [४९]

पयडोज्जुरिऊसु णिराओ णिट्टंकं च टङ्किए विसमे ।
णिहुअं णिव्वावारे तुण्हिक्के तह य सुरयम्मि ॥ ५० ॥

णिराओ प्रकट ऋजू रिपुश्चेति त्र्यर्थः । णिट्टंकं टङ्कच्छिन्नं विषमं च । णिहुअं निर्व्यापारं तूष्णीकं सुरतं चेति त्र्यर्थम् । [५०]

णिव्वलिअं जलधोए पविगलिए विहडिए चेअ ।
वायसमूकेसु णिउक्कणो णिहेलणमगारजघणेसु ॥ ५१ ॥

णिव्वलिअं जलधौतं प्रविगलितं विघटितं चेति त्र्यर्थम् । णिव्वलेइ दुःखं मुञ्चति निष्पद्यते क्षरति चेति धात्वादेशो सिद्धम् । णिउक्कणो वायसो मूकश्च । णिहेलणं गृहं जघनं च । अत्र । णिव्वरइ दुःखं कथयति छिनत्ति च । णिहोडइ निवारयति पातयति च । णिलुक्कइ तुडति निलीयते च । णिवहइ णिरिणासइ गच्छति पिनष्टि नश्यति च । णीलुंछइ निष्पतति आच्छोटयति च । णीरवइ बुभुक्षते आक्षिपति च । णीहरइ निःसरति आक्रन्दति च । णुमइ न्यस्यति छादयति चेति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [५१]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां चतुर्थो वर्गः ॥

L. 1. G णिहाउ G णिरग्घो *cdd.* पृष्ठमु° G णिरिक्को. BCF चौर. L. 2. *cdd.* पृष्टं and त्र्यर्थं G *om.* from णिप्पि° to च incl. L. 3. A पयडोउज्जु° BF पयडोद्यु° CG °डोज्ज° E °कोज्जु° AG णिराउ G णिहंकं. L. 4. CE णिहुयं. L. 5. G णिराउ *cdd.* ऋजुः G णिहंकं. *cdd.* णिहुयं. L. 6. G त्र्यर्थः. L. 7. *cdd.* °लियं A पविगालिए C विगाणिए BF वेव ACG चेय C 2. hd. वेय. L. 8. BF °मूहेसु A °लणमगरे ज° AC °णेसुं. L. 9. G णिव° (?) *cdd.* °लियं. BCF णिवलेइ. L. 10. BF *om.* क्षरति G °देशसिद्धं C 1. hd. °शे हिं. L. 11. C जघन्यं. C 2. hd. णिवरइ G णिव्वइ B (F?) *om.* च. L. 12. BF तुडयाति. L. 13. B णिप्प° BF णिरवइ C णारवइ. L. 14. C1. hd. निःसति C आक्रान्दति G ज्ञादयति. L. 15. B षूक्ताः. L. 16. C इत्यार्य° BCFG °तायां स्वोपज्ञदेशीशब्दसंग्रहवृत्तौ च° व° । ग्रंथाग्रं (G °ग्रंथाः) २१२ । E has only: ॥ इति चतुर्थवर्ग्गः ॥

॥ अथ तादयः ॥

तंबा गाई तंटं पुट्टं सुत्तोप्पलेसु तग्गतणा ।
तट्टी वई सोगम्मि तमो तवणी अ भक्खम्मि ॥ १ ॥

तंबा गौः । तंटं पृष्ठम् । तग्गं सूत्रम् । सूत्रमिति सामान्याभिधानेऽपि सूत्रकङ्कणमुच्यते । यदाह । ॥ तग्गं च सूत्रकङ्कणकम् ॥ तणं उत्पलम् । तट्टी वृतिः । तमो शोकः । तवणी भक्षणयोग्यम् । कणादि ॥ यथा ।

तंटवहणतट्टिविहीहि तंबचारणय तग्गवलणेहिं ।
तणलोभणा ण तवणिं कुणन्ति विरहे तमं जडा जन्ति ॥ १ ॥ [१]

तमणं चुल्ली तहरी बहलसुरा वावडे तवओ ।
तसिअं सुक्के सयणे तल्लडमोल्लम्मि तस्सायं ॥ २ ॥

तमणं चुल्लिः । तहरी पङ्किला सुरा । तवओ व्यापृतः । तसिअं शुष्कम् । तल्लडं शय्या । तस्सायं आर्द्रम् । यथा ।

विरहम्मि तुज्झ सूहव तसिए तस्सायकमलतल्लडए ।
तमणं व तप्पइ सही तहरीतवओ ण जाणसि तुमं तु ॥ २ ॥ [२]

तच्छिडं च कराले णयरारक्खे तलारो अ ।
तत्तिल्लो तल्लिच्छो अ तप्परे तणचए तणोसी अ ॥ ३ ॥

तच्छिडं करालम् । तलारो नगरारक्षकः । तत्तिल्लो तथा तल्लिच्छो तत्परः । तणोसी तृणप्रकरः ॥ यथा ।

L. 1. *om.* A; E ॥ अथ तादिः ॥ L. 2. ABFG तंवा C 1. hd. तंबा 2. hd. तंब्बा E तम्बा C तंतं E तटं A पोट्टं C 1. hd. पुट्टं G छुट्टं A सुत्तुप्प° E सुत्तुप्प° G °प्पलेसु E तग्गु° G *om.* तग्ग. L. 3. E तट्टी वई य *cdd.* य. L. 4. BFG तंचा BF गौः *cdd.* पृष्टं C °मिति तु सा°. L. 5. C सूत्रंक° B °कणकमुच्यते. G तट्टी. L. 6. C वृत्तिः. L. 7. BF °विहिं CG °विहीहिं BF तंपचारणय C तववार° G तंववार° or °चार° BCF °चलणेहिं. L. 8. CG °लोयणा BF जरा C जड. L. 9. B तहहरी ABCFG वहल° E बावडे B, C 2. hd. तवओ G तवउ. L. 10. *cdd.* तसियं E तल्लड°. L. 11. C चुल्हिः 2. hd. चुल्ली BG तवउ. *cdd.* तसियं G शुष्कं. L. 12. B तस्सायं. L. 13. BCF तुज्ज BCF सूह C तवसिए BF तणहाय° G तस्साय. L. 14. C च C *om.* तहरी C तवउ G तचउ. L. 15. E त pro च A णगरा° G कलारो *cdd.* य. L. 16. BF तच्छल्लोच्छो *cdd.* य BF तप्पर AC तणवए ABCFG य. L. 17. B °डं च करा° G तणारो C नगररक्षकः. C तहिच्छो; *om.* G. L. 18. G *om.* यथा.

दोसगवेसणतत्तिल्ल तल्लारभया तणोसिअन्तरिआ ।
उअ तइ तल्लिच्छा सा तमतच्छिडे पडिच्छइ कुडङ्गे ॥ ३ ॥ [३]

तरसं मंसे तंबेहितंबटक्कारिआउ सेहाली ।
इच्छाइ तक्कणा तंतडितोंतडिआ करम्बम्मि ॥ ४ ॥

तरसं मांसम् । तंबेही तथा तंबटक्कारी शेफालिका । तक्कणा इच्छा । तंतडी तथा तोंतडी करम्बः ॥ यथा ।

चय तंबेहिकुडङ्गं ण तंबटक्कारिरत्तवसणो ऽयं ।
ण हु तरसतक्कणं कङ्गुतंतडी कलमतोंतडी अ हरे ॥ ४ ॥ [४]

गोहुमकुङ्कुमिआए अ तंबिरा तंबरत्ती अ ।
तरवट्टो पउमाडम्मि तडवडा आउलितरुम्मि ॥ ५ ॥

तंबिरा तथा तंबरत्ती गोधूमेषु कुङ्कुमच्छाया । तरवट्टो प्रपुनाटः । तडवडा आउलिवृक्षः ॥ यथा ।

सहि तंबरत्तिरम्मे छेत्ते सुत्तम्मि तंबिरच्छि पिए ।
तरवट्टतडवडाउलकुडङ्गए कीस चलिआ सि ॥ ५ ॥

अत्र । तलिणं सूक्ष्ममिति तलिनशब्दभवम् । तरइ शक्नोति । तच्छइ तक्ष्णोति । तडइ तड्डइ तड्डवइ तनोति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [५]

L. 1. B °भाया C तणोसियंत° *cdd.* °रिया. L. 2. BF ओत्र C तई C तच्छिल्ला G तमच्छिडे BF °च्छिडो BF कुडिंगे. L. 3. A तम्बेहि° BCFG तंबे° E तम्बे° BFG तंवट° C तंम्ब° E तम्ब° C (F?) °ट्टकारि° ABFG °रियाउ C °रियाओ. L. 4. E इच्छा य C (F?) संतडिया *om.* तोंतडि ABEFG °डिया A करम्बम्मि C करवंमि BF कारंवंमि. L. 5. C 1. hd. मंसं 2. hd. चंसे C (F?) G तंवेही B तंवेहि C (F?) तंवट्टकारी G टंटट° B तंव.° B ईच्छा. L. 6. G करंब:. L. 7. C वय BF तंम्बेहि° CG तंवेहि° BG तंवट° C (F?) तम्वट्ट° C °वसाणो BCF यं G यं. L. 8. G णं C त्तरस° BF कंगुतंतंडी C कंगुतोंतडी G कंगुतोतडी G कमलतंतडी C °तोतडी BFG य C °डी हरइ. L. 9. EG °मियाए *cdd.* य A तंच्चिरा BF तंवरा C तम्बिरा E तम्बिरा G तांविरा BFG तंवरत्ती ACE तम्ब° *cdd.* य. L. 10. BF पउताडंमि C पउणा° E पउमारंमि C °तरंमि. L. 11. BFG तांविरा C तम्बिरा G तचा BFG तंव° C तम्ब° G °धूमेष्वकुंकु° B तरुवट्टो G तरवट्टो. L. 13. BF तंव° G तम्ब° C तम्मरम्मे G छित्ते मुत्तंमि BCF तंच्चिर° G तंविर°. L. 14. तरवट्ट° torn off in G. C °कुंडगए CG चालिया. L. 15. G तल्लिनं. L. 16. C *om.* तडवइ, in G it is torn off. From एते to सो in तणसोल्ली l. 1 of next page torn off in G.

इन्दोवे तंबकिमी तणसोल्ली मल्लिआए अ ।
सुरयम्मि तत्तुडिल्लं पसारिए चेअ तणरासी ॥ ६ ॥

तंबकिमी इन्द्रगोपः । तणसोल्ली मल्लिका । तत्तुडिल्लं सुरतम् । तणरासी प्रसारितम् ॥ यथा ।

जइ तत्तुडिल्लपरिडअ तणसोल्लीवल्लहो गओ कालो ।
तुह विरहे तणरासिअतंबकिमी पाउसो कहं तीए ॥ ६ ॥ [६]

सालिम्मि तलप्फलतालहला खुहिए तडमडो अ ।
तंतुक्खोडी अ तुरी उडुवे तरिअव्वतणवरंडीओ ॥ ७ ॥

तलप्फलो तथा तालहलो शालिः । तडमडो क्षुभितः । तंतुक्खोडी वायकतन्त्वोपकरणम् । तरिअव्वं तथा तणवरंडी उडुपः ॥ यथा ।

कीस तलप्फलगोवीतडमडिओ जासि तालहलछेत्तं ।
तंतुक्खोडिअ वच्चसु तरिअव्वाणिउत्त तणवरंडीए ॥ ७ ॥ [७]

तद्दिअसं अणुदिअसे तहल्लिआ चेअ गोवाडे ।
तद्दिअचयं च णच्चे तलआगत्ती अ कूवम्मि ॥ ८ ॥

तद्दिअसं । अदूरविप्रकर्षात् तद्दिअसिअं । तद्दिअहं इत्यपि । अनुदिवसम् । तहल्लिआ गोवाटः । तद्दिअचयं नृत्यम् । तलआगत्ती कूपः ॥ यथा ।

L. 1. A तम्ब° C तम्व° BF तंव° A तस्स° *cdd.* मल्लियाए ACEG य. L. 2. AC 1. hd. EG तत्तुडिल्लं BF त्तुडिल्लं AG चेय BF वेव CE वेय E तणुरासी. L. 3. BFG तंव° C तम्व° From तणसोल्ली to ल्ली° l. 5 torn off in G. BF का pro मल्लिका B C 1. hd. F तत्तुडिल्लं. तण° प्र° twice in B. L. 5. *cdd.* तत्तुडिल्लपंडिय B °वल्लओहो CG गउ. L. 6. *cdd.* °रासिय° From यतंब to र in °वरंडीओ l. 8 torn off in G. BF तंव° C °किमा B पासो. L. 7. BF सालंमि तलहला A तलप्फता° E तलप्पलतालफला ABCF य. L. 8. B तंतुखोडी C (F?) तंत्तुक्ख° *cdd.* य BF तरियव्व° C (E?) तारियच्च° (E °व्व ?) AG °डीउ. L. 9. From लि: in शालि: to जासि l. 11. torn off in G. BF त्तुभितं. C तंत्तु° BF य वायक° L. 10. C तरियच्चं. L. 11. C किसलतल° C °गावी°. L. 12. C तंत्तु° *cdd.* °डिय BF वच्चंसु From च्च to णि in पाणिअ° l. 2 of next page torn off in G. BF तरियव्व° C तरियच्चाणिउच्च ण तणचरंडीओ. L. 13. *cdd.* तद्दियसं अणुदियसे तहल्लिया BF चेव C वेय. L. 14. *cdd.* तद्दिय° C °वयं E णव्वे BF °मत्ती CE य In A the whole stanza is omitted. L. 15. *cdd.* तद्दियसं अ° तद्दियासियं तद्दियहं. L. 16. *cdd.* तहल्लिया *cdd.* तद्दियच्चयं.

तरुणतहल्लिअरक्खय भुमयातड्डिअचएण तड्डिअसं ।
तलआगच्छि वच्चइ णिसि वहुआ पाणिअमिसेण ॥ ८ ॥ [८]

तडफडिअं परिचलिअम्मि कुरवए तंबकुसुमो अ ।
गालिअअङ्गुलिएसुं तलसारिअतणायमुद्दिआओ अ ॥ ९ ॥

तडफडिअं परितश्चलितम् । तंबकुसुमो कुरवकः । तलसारिअं गालितम् । अन्ये तु तलसारिओ नालिक इति पठन्तस्तलसारिअं मुग्धमाचक्षते । तणायमुद्दिआ अङ्गुलीयकम् ॥ यथा ।

अइ तलसारिअपेम्मय तुह विरहे तीइ इत्थ तडफडिअं ।
तंबकुसुमस्स मूले ओपडिआ तणायमुद्दिआ कहइ ॥ ९ ॥

अत्र । तलअंटइ भ्रमति । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । [९]

ताला लाजा रम्मम्मि तामरो रोअणम्मि ताडिअयं ।
तारत्तरो मुहुत्ते जलभवफुल्लम्मि तामरसं ॥ १० ॥

ताला लाजाः । तामरं रम्यम् । ताडिअयं रोदनम् । तारत्तरो मुहूर्तः । तामरसं जलोद्भवपुष्पम् । पद्मवाचकस्तु तामरसशब्दः संस्कृतसम एव ॥ यथा ।

ताडिअयपरं बालं कुलडा तालाहि भोलविअ जाइ ।
तारत्तरेण तामरतामरसे सरिअतूहम्मि ॥ १० ॥ [१०]

L. 1. C वरुणवह° *cdd.* °ल्लिय° *cdd.* °तड्डियच्चएण तड्डियसं. L. 2. BF चवइ ओ वहुया C उवइ णिसि यहुया *cdd.* पाणिय°. L. 3. A तडप्फडियं BF °फडियं G °फलियं From परि° to वकः in कुरवकः l. 5 torn off in G. BF °चलियंभि A कुरूवए E कुरवए BF तंचकुसुमो C तस्वकुसुगो *cdd.* य. L. 4. E गोलिय ABCF गालिय° *cdd.* °सारिय° BF तणाअ° BEF °मुद्दियाओ C °मुद्दियाउ *cdd.* य. L. 5. *cdd.* °फडियं BF तंच° C चकुसु° B कुरवक C (F?) कुरुवक्रः. BFG °सारियं From तु to तीइ excl. l. 8 torn off in G. L. 6. B नालिकनालिक. *cdd.* °सारियं *cdd.* °मुद्दिया. L. 8. *cdd.* अयि BF तणसारय° C °रिय° C इच्छ; illegible in G. *cdd.* °डियं. L. 9. BFG तंव° C तंच° BF ओपडिया C उपडिय G उपडिया *cdd.* °द्दिया From कहइ to णम्मि l. 11 torn off in G. L. 11. C लाज C 1. hd. रेम्मंमि BF ताम रोअणंमि AE ताडिययं G °डिअअं. L. 12. C ताउत्तरो C 1. hd. सुहुत्ते BF मुहत्ते E जलवरफु°. L. 13. B लाजा; From : to चकस्तु l. 14 torn off in G. BF ताडिययं. L. 14. C °द्भवं पु° B °फुष्पं. L. 15. B ताडियय° C (F) ताडिअययपरं *cdd.* वालं B कुडला CG तालाहिं BF भोलविय G जाइं. L. 16. G तारंतरेण C *om.* तामर From तामरसे to सी in दासी p. 161, l. 1, torn off in G. BF सरिय° F °तूहंमि C °त्तहंमि.

तालप्फली अ दासी तित्ती सारम्मि दूसहे तिव्वं ।
तिरिडो तिमिरे तिणिसं महुपडले तिमिणमद्ददारुम्मि ॥ ११ ॥

तालप्फली दासी । तित्ती सारम् । तिव्वं दुर्विषहम् । तिव्वं अत्यर्थमिति सातवाहनः । तिरिडो तिमिरवृक्षः । तिणिसं मधुपटलम् । तिमिणं आर्द्रदारु ॥ यथा ।

वयणाइं तालफली अवुणन्ती तिणिसतित्तिमहुराइं ।
तिव्वविलिअस्स पइणो ओ पहरइ तिरिडतिमिणेण ॥ ११ ॥

अत्र । तालिअंटइ भ्रमति । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [११]

उण्हपवणे तिरिड्डी तिंगिच्छी तिंगिआ य कमलरए ।
तिविडी पुडिआ गुरु तित्तुअं च ण्हाणोल्लिअम्मि तित्तिरिअं ॥ १२ ॥

तिरिड्डी उष्णवातः । तिंगिच्छी तथा तिंगिआ कमलरजः । तिविडी पुटिका । तिविडा सूचीति केचित् । तित्तुअं गुरु । तित्तिरिअं स्नानार्द्रम् ॥ यथा ।

तिंगिच्छिलुद्धरहिजसभरणिव कलुसिअतिंगिए तिरिड्डम्मि ।
तित्तुअदुहा तुह रिऊ ण्हइतित्तिरिआ जिमन्ति तिविडीए ॥ १२ ॥ [१२]

तिमिरिच्छतिमिच्छाहा करञ्जपहिआ तिमिंगिलो मीणे ।
तिणहीकयम्मि तिक्खालिअं तह तिरोवई वयन्तरिए ॥ १३ ॥

तिमिरिच्छो करञ्जद्रुमः । तिमिच्छाहो पथिकः । तिमिच्छओ इति कश्चित् ।

L. 1. BF तालाफली ABF य E दूसहो G (A?) तिव्वं E तिव्यं. L. 2. ABEFG तिणसं C तिणिसं cfr. III, 12. G महुपडणे BF तिमिण दारुम्मि A तिमिणदारुमल्लम्मि C °दारुम्मि G °दारम्मि. L. 3. G. *om.* तालफली दासी G तिव्व. *cdd.* तिव्वमत्यर्थमिति. L. 4. G °वाहान:. G तिणसं BF तिमिरं. L. 5. BCF तिणस° C °महुराई. L. 6. CG °विलियस्स B (F?) °वलियस्स CG उ. L. 7. BF तातिअंटइ C 1. hd. वालि° BF भ्रमयतीति CG भ्रमतीति G °ति ति धा° BFC °शेषूक्त इति नोक्तः (B नोक्तं:). L. 8. A तिरड्डी C तिरिड्डी C तिंगच्छी E तिगिंच्छी G तिंगिछी ABEFG तिंगिया C तिगिया. L. 9 *cdd.* पुडिया AB तित्तुयं C (F?) G तित्तुयं A ण्हाणुत्तियंमि E °णोल्लियं च A त्तित्ति° BF तित्तिरयं G तित्तुरियं ACE °रियं. L. 10. C तिरिड्डी BF तिगंछी G *om.* तथा C तस्मा (sic) BF तिंगया CG तिंगिया G च कमल°. L. 11. BCF शूचीति B तित्तुयं CG (F?) तित्तुयं. B तित्तरियं C (F?) °रियं G स्नानांद्री. L. 12. C तिंगिच्छि° G तिगिंच्छि° C सिड्डुलिय° G कलु° BFG °सिय° BF °तंगिए C तिरिड्डिंमि. L. 13. BF तित्तुअ C तित्तुय° G तित्तुय° C रिणऊ णइतिंत्ति° *cdd.* °रिया. L. 14. ABFG तिमिरच्छ° E °च्छाडा° *cdd.* °पहिया C 1. hd. °पिहिया B तमिंगलो F तमिंगिलो. L. 15. ABFG °लियं C °लयं E विरो° G °वइ. L. 16. *cdd.* तिमिरच्छो G करंज: G तिमिच्छउ.

तिमिंगिलो मीनः। मत्स्यविशेषवाचकस्तु संस्कृतसमः। तिक्खालिअं तीक्ष्णीकृतम्। तिरोवई वृत्यन्तरितः॥ यथा।

हणिओ तिमिंगिलधएण एस तिक्खालिएण व सरेण।
मुच्छइ तिमिरिच्छतले तिरोवइपिओ तिमिच्छाहो॥ १३॥ [१३]

तुंगी रयणी तुण्ही अ सूअरे तुच्छमोसुक्के।
तुलसी सुरसलयाए तुंडीरं महुरबिम्बम्मि॥ १४॥

तुंगी रात्रिः। तुण्ही सूकरः। तुच्छं अवशुष्कम्। अत्र तुंदं उदरम्। तुंडं आस्यम्। तुंबी अलाबूः। एते संस्कृतसमत्वान्नोक्ताः। तुलसी सुरसलता। तुंडीरं मधुरबिम्बम्॥ यथा।

तुंडीरउट्ठि तुमए अतुच्छतुलसीहि अच्चिआ चण्डी।
तुंगीवइपुसकलं जमाइतुण्हीबलं वरं लहसि॥ १४॥ [१४]

तुरिहक्को मिउअचलम्मि तुलग्गं कागतालीए।
तुच्छयतुच्छइआ रञ्जिए जरघडम्मि तुंडूओ॥ १५॥

तुरिहक्को मृदुनिश्चलः। तुलग्गं काकतालीयम्। तुच्छयं तथा तुच्छइअं रञ्जितम्। तुंडूओ जीर्णघटः॥ यथा।

अर्सिस तुलग्गदिट्ठे तुच्छइआ मेल्लिऊण तुंडूअं।
किं अहिसरसि सहि तुमं ण तुच्छओ एस होहि तुरिहक्का॥ १५॥ [१५]

L. 1. G तिमिगिल्लो. *cdd.* °ल्लियं. L. 2. G वृत्र्यंतरितः L. 3. G हणिउ B तमिंगल्लो-धएण F तमिंगिल्लो° G स BF सरंमि. L. 4. C सुच्छइ BFG तिमिरच्छ° C तिमिरित्थ° CG °पिउ C त्तिमि° G °च्छाउ. L. 5. BCF तुष्णी EG तुली G य BG सूयरे C (F?) सुयरे ABC 1. hd. (F?) °मोमुक्के. L. 6. A सरस° BF °सल्लयाए G °विवंमि. L. 7. BCF तुष्णी G तुंगी BFG तुंरमुरं C तुंदरं. *cdd.* तुंडमास्यं. L. 8. BFG तुंवी BFG अलावूः C 1. hd. अलात्तः. B °स्वात् नो°. L. 9. G तुंडी मधुर° G °विंवं. L. 10. C तुंडीरहि B °उड्डि F °उहि G °उहि or उहि *cdd.* °तुलसीहिं BFG अचिया C अञ्चिया. L. 11. *cdd.* तुली° BFG °वलं C बरं. L. 12. C °वलंमि. L. 13. B °तुत्थयइया F °तुत्थइया ACEG °इया A तुंडूउ BF तंडूओ E तंडूओ. L. 14. B काग° B *om.* तुच्छयं G तुत्थयं. BCF तुच्छइयं G तुत्थइयं L. 15. BF तंडूओ C तुंवूओ corr. 2. hd. G तुंडूउ G *om.* यथा. L. 16. C आम्मि BF आर्सिम BF तुलाग्ग° G °दिट्ठे BF तुत्थइया CG तुच्छइया B मिल्लिऊण BF तंडूयं C तुंवूयं. L. 17. C छछओ G तुत्थउ BF होई.

तुणओ तूरविसेसे तुंतुक्खुडिओ तुराजुत्ते ।
दारू तुसेअजंभं तूओ तह उच्छुकम्मयरे ॥ १६ ॥

तुणओ झुंखाख्यस्तूर्यविशेषः । अत्र तुअरो रसविशेष इति संस्कृतसमत्वान्नोक्तः । तुंतुक्खुडिओ त्वरायुक्तः । तुसेअजंभं दारु । तूओ इक्षुकर्मकरः ॥ यथा ।

तूओ वायइ तुणयं उच्छुणिवीडणतुसेअजंभठिओ ।
तं सुणिअ गोववहुआ तुंतुक्खुडिआ अहिसरेइ ॥ १६ ॥

अत्र तूहो सरिदवतार इति तीर्थशब्दभवत्वान्नोक्तः ॥ [१६]

पुरिसम्मि तूहणो तोलणो अ सिंबलितरुम्मि तूलिणिआ ।
तेंडुअमवि तुम्बुरुए तोसं दव्वम्मि तोमरी वल्ली ॥ १७ ॥

तूहणो तथा तोलणो पुरुषः । तूलिणी शाल्मलिः । तेंडुअं तुम्बुरु । अत्र तेअवइ प्रदीप्यत इति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । तोसं धनम् । तोमरी वल्ली ॥ यथा ।

तूहण तूलिणितेंडुअतोमरिगहणे गिरिम्मि किं भमसि ।
मुत्तूण तोलणवयं ण हु तोसं लब्भए कह वि ॥ १७ ॥ [१७]

अणिमित्ततप्परे तोक्कओ तहा तोडणो असहणम्मि ।
तोअयतोमरिआ बप्पीहयसत्थप्पमज्जएसुं च ॥ १८ ॥

तोक्कओ अनिमित्ततत्परः । तोडणो असहनः । तोअओ चातकः । तोमरिओ शस्त्रप्रमार्जकः ॥ यथा ।

L. 1. AG तुणउ AC त्तर° C °विसोस BF तंत्रुक्वरिओ E °खुडिओ G °कुडिउ A °डिउ C 2. hd °डिउं C °जत्ते E °जुत्तो G °जुत्ते. L. 2. BEF दारु CG तुसेय° C त्तउ A, C 2. hd. त्तओ G तूउ BF त्तूओ BF तुच्छ° C उक्षु°; corr. 2. hd.; G तुच्छु° C °कम्मयरी. L. 3. G तुणंउ BF ज्झुंखा° C कुंभा° (?) C °ख्यसूर्य°. L. 4. B तुंतुक्वडिओ F तंतुक्व° C तुंतु स्वारा° (sic); G om. तुंतु° स्वरा° CG तुसेय°. C त्तूओ G तूइउ. L. 5. C त्तूउ G तूउ C वाअइ BF उछ° C °निवीडण° G °तुसेय° BF °विओ G °ठिउ. L. 6. BCF सुणिय G सुणेवि cdd. °वहुया BCF तुंतुक्व° cdd. °डिया. L. 7. C 1. hd. अहो B °तारः. L. 8. ABCFG य BCFG सिंवलि° E °त्तरुम्मि BCFG तूल° cdd. °णिया. L. 9. AG तेंडुयमवि BF तेडुयम° C तंसय° 2. hd. तंपूय° E तेन्डय° BF तुंवरुए G तुंबु° E त्तुमुरुए BF तासं E दवम्मि. L. 10. BF तथा तोहणो BF तूलणी C 1. hd. त्तलि° BF तेंदुअं C तंदुअं 2. hd. तंपूअं G तेंडुयं. BCF तुंवरु. L. 11. BF तेवइ G °षूक्तः. L. 12. BF तोहण C तुहणि C त्तलणि° 2. hd. त्तूलणि° BF °तेंदुअ° G °तेंडुय°. L. 13. B मूत्तूण BF तोलवयं G न. L. 14. E अणमित्त° B तोक G तोक्कउ. L. 15. BF om. तोअय cdd. °रिया BFG वप्पीह°. L. 16. G तोक्कउ BCF अनिमित्त तत्परः BF ऽसहनः G तोयउ. G °रिउ.

वम्महसरतोमरिए माणंसिणिमाणतोडणे काले ।
तोमअ मज्झ अवत्थाकहणे दइअस्स तोक्कओ होहि ॥ १८ ॥ [१८]

॥ अथानेकार्थाः ॥

तंडं खलीणलालयसिरहीणसराहिएसुं च ।
गामणिसेज्जासु तलं तल्लं पल्ललयवरुअसेज्जासु ॥ १९ ॥

तंडं कविकालालकं शिरोविहीनं स्वराधिकं चेति त्र्यर्थम् । तलं ग्रामेशः शय्या च । तल्लं पल्वलं बरुकाख्यतृणं शय्या चेति त्र्यर्थम् ॥ [१९]

तप्परआएसेसुं तत्ती तमणी अ बाहुभुज्जेसु ।
तलिमो कुट्टिमसेज्जाघरोद्धभूवासभवणभट्ठेसु ॥ २० ॥

तत्ती तत्परता आदेशश्च । तमणी भुजो भूर्जे च । तलिमो कुट्टिमं शय्या गृहोर्ध्वभूमिर्वासभवनं भ्राष्ट्रश्चेति पञ्चार्थः ॥ [२०]

कण्णाहरणविसेसे वरङ्गए चेअ तलवत्तो ।
तालूरो फेणकविट्ठेसु तिरिडिअं सतिमिरविचिएसु ॥ २१ ॥

तलवत्तो कर्णाभरणविशेषो वराङ्गं च । तालूरो फेनः कपित्थतरुश्च । तालूरो आवर्तश्चेति केचित् । तिरिडिअं तिमिरयुतं विचितं च ॥ [२१]

कोउअविवाहसरिसवहविअसिणिद्धकुतुंबेसु तुप्पो वि ।
पीणम्मि तुरीसद्दो उवगरणे तूलिआणं च ॥ २२ ॥

L. 1. C °सरि°. L. 2. C अवच्छा° BCF दइयस्स CG तोक्कउ BCF होइ. L. 3. *om.* A; E °र्था. L. 4. E खडीलाल° A °तालय°. L. 5. EG गामिणि B °सिज्जासु G तल C तं; corr. 2. hd. G *om.* तल्लं C तल्लं E पल्लय° BF °वरुअ° G °वरूअ°. L. 6. BFG कावि-कला° G °ल्लालकं. L. 7. BF शज्जा व C तलं पल्वल BF चरुका° G वरुका°. BF शय्या G भेति. L. 8. BF तसणा य pro तमणी अ G तमणीइ *om.* अ BFG वाहु°. L. 9. A °घरोव्व° C °घरोह° G °घरोह° CG °भट्टेसु. L. 10. G भुर्जो C भुर्जे Instead of भूर्जे च one should expect to find भूर्जश्च. *cdd.* गृहोर्द्ध°. L. 11. C °भूमिवसिभ° G °भूमि-वास°. C भ्राष्टश्चेति G भ्राष्टस्येति. L. 12. BF वेय C चेव AG चेय. L. 13. *cdd.* °डिवं A समिमिर° G °चिच्चिएसु. L. 14. G कपित्थश्च *cdd.* °डियं. L. 15. BF चिवं C *om.* विचितं. L. 16. E कोउवि° ABCEF °हविय° G °हच्चिये° G °सिणिध्व°. L. 17. C उवक-रणे ABF तूलियाणं C तल्लियाणं G तलियाणं.

तुप्पो कौतुकं विवाहः सर्षपो म्रक्षितः स्निग्धः कुतुपश्चेति षडर्थः । तुरी पीनं तूलिकानामुपकरणं चेति द्व्यर्था ॥ [२२]

णायव्वा तुंबिल्ली महुपडले उक्खले चेअ ।
तेड्डो सलहपिसल्ला तउवट्टिअकण्णिआसु तोवट्टो ॥ २३ ॥

तुंबिल्ली मधुपटलमुदूखलं चेति द्व्यर्था । तेड्डो शलभः पिशाचश्च । तोवट्टो त्रपुपट्टिकाख्यः कर्णाभरणभेदः कमलकर्णिका चेति द्व्यर्थः ॥ [२३]

॥ अथ थादिः ॥

थग्घो गाधे णिलए थहो थरो दहिसरे थरू छरुए ।
थंबं विसमे थक्को ऽवसरम्मि पसुम्मि थट्टिथवा ॥ २४ ॥

थग्घो गाधः । थहो निलयः । थरो दधिसरः । थरू त्सरुः । थंबं विषमम् । थक्को ऽवसरः । थट्टी तथा थवो पशुः ॥ यथा ।

दहिअं थरेण खग्गा थरूहि कूवा अ थग्घसलिलेहिं ।
सोहन्ति थंबथक्का भडेहि थट्टीथवेहि गामथहा ॥ १९ ॥ [२४]

वित्थिण्णम्मि थसथसलथामा थविआ पसेविआए अ ।
थंडिल्लथमिअथलया मण्डलविम्हरिअमण्डवेसुं च ॥ २५ ॥

L. 1. *cdd.* म्रक्षितं CF स्निग्धं BF कुतप° C 1. hd. त्तुतुप° From तुरी to द्व्यर्था torn off in G. L. 2. C °कानामुपरणं BCF द्व्यर्थः. L. 3. C णायवा तुम्बिल्ली E तुम्बिल्ली G तुंवेल्ली BF महुपडवे C °पडिल्ले ACF चेय B वेय. L. 4. BF तेशो C तेड्डु G तिड्डो *odd.* °वट्टियकण्णि-यासु E तोवट्टा C °ट्टो (?) From तोवट्टो to वट्टो l. 5 torn off in G. L. 5. BF तंवेल्ली C तुम्बे° 2. hd. तुम्बि° B °लमुदूखलं F °लमुद° BF द्व्यर्थः BF तेशः C तिड्डो G वात्रोपु त्रपु° B °पट्टि-काख्यकर्णा° L. 6. G भरणविशेषः. L. 7. *om.* A. In G from अथ to पसुम्मि l. 9 torn off. L. 8. A वग्घो BF थप्पा C थग्धो. It will not be noted in this chapter that some of the MSS. very often confound थ and घ in the beginning of the words. ABF णिलये E थरो थहो दहि° AC थरु E छरुए. L. 9. C 1. hd., थंथं ABC 2. hd. EFG थंवं C पशुम्मि BEF थंडि° C °थवी. L. 10. BF थप्पो C थग्धो From निलयः to अव l. 12 torn off in G. C दधिसारः BF. *om.* थरू त्सरुः BF थंव C थंवं. L. 11. B थंडी F थंटी C *om.* यथा. L. 12. *cdd.* दहियं C थग्गा थरूहिं B थग्ग°. L. 13. BF थंव C थंव्व° From व to थसलो p. 166, l. 1 torn off in G. B भडेहिं B थंडी° F थंटी° *cdd.* °थवेहिं C गामथवा. L. 14. AC विच्छि° BF थवथसल° E थसं थसल° E °थामो C 2. hd. °थासो ABCF थविया ABCF पसेवियाए ABCF य. L. 15. A थंडिल्लमिय° BE °थमिव° F °थमवि° C °थलिय° BF मंडलवा मंडलविम्हलिय° ACE °रिय°.

थसो थसलो थामो एते त्रयोऽपि विस्तीर्णार्थाः । थवी प्रसेविका । थंडिल्लं मण्डलम् । थमिश्रं विस्मृतम् । थलश्रो मण्डपः ॥ यथा ।

थामत्थणथंडिल्ले थसकडि तुह थविश्रसुसाहिश्रयाए ।
थलयागश्रो वि दइश्रो थमिश्रो किं थसलदोसो व्व ॥ २० ॥ [२५]

भल्लाअए थउड्डं वीसामे थत्तिअं चेअ ।
चञ्चूइ थग्गया थवइल्लो दीहोरुजुअलउववित्तो ॥ २६ ॥

थउड्डं भल्लातकम् । थत्तिश्रं विश्रामः । थग्गया चञ्चुः । थवइल्लो प्रसारितोरुद्वयोपविष्टः ॥ यथा ।

णिव तुह भएण णट्ठा भुञ्जिश्र सुश्रथग्गश्रद्दखद्धफला ।
रिउणो कुणन्ति खिसा थवइल्ला थत्तिश्रं थउड्डतले ॥ २१ ॥ [२६]

थरहरिअं कम्पिअए घणम्मि थारो थिरे थिमिअं ।
थिरणामो चलचित्ते दरिए थुसो अ वट्टिए थुल्लो ॥ २७ ॥

थरहरिश्रं कम्पितम् । थारो घनः । थाणयं आलवाल इति स्थानकशब्दभवः । थिमिश्रं स्थिरम् । थिरणामो चलचित्तः । यः क्वचिदपि धृतिं न बध्नाति । थुसो दृप्तः । थुल्लो परिवर्तितः ॥ यथा ।

थुसत्तणथुल्लमुहो माणिणिलोश्रो पिश्रम्मि थिरणामो ।
थारत्थणिश्रं सोउं थरहरिश्रतणू हवेइ थिमिश्रमणो ॥ २२ ॥ [२७]

L. 1. G वसलो From विस्ती° to गश्रो l. 4 torn off in G. L. 2. BF थमिय C थविय. L. 3. C थागच्छ्रण° BF थविय° C थडिय° BF °सुत्र° *cdd.* °हिययाए. L. 4. CG °गउ C इश्रो 2. hd. दउ C 2. hd. थमिउ From श्रो in थमिश्रो to सुश्र° l. 9. torn off in G. C 2. hd. व. L. 5. BF थत्तियं BF चेव. L. 6. A °जुयल° BF °जश्रल° C दीहोरुजुश्र° 2 hd. °होरुजु° BF उव्वचिट्ठो. L. 7. C 1. hd. थउडं भल्लाकं *cdd.* थत्तियं BF *om.* थग्गया चञ्चुः C चञ्चु. B प्रसरि°. L. 9. *cdd.* भुंजिय BCF सुय° CF श्रद्दखद्द° BF °फले From ला to ल्लो in थुल्लो l. 12 torn off in G. L. 10. B रिऊणो *cdd.* थत्तियं. L. 11. *cdd.* °हरियं AE कंपियए C कंपियपयणंमि A थणंमि C *om.* थिरे E थमियं ABCF थिमियं. L. 12. C 1. hd. वलचित्ते 2. hd. चलचित्ते E त्थुसो C वट्टिए A वट्टि A थुल्लो E त्थुल्लो. L. 13. *cdd.* °हरियं BF थनः From नः to तः in परिवर्तितः l. 15 torn off in G. C थालयं. L. 14. B थमियं C (F?) थिमियं. B य B थुणो. L. 16. G थुल्लत्तण° BF थुसतूण° C 1. hd. G° लोउ *cdd.* पियंमि From थिर° to रमवि p. 167, l. 1 torn off in G. L. 17. C थारच्छ° *cdd.* °णियं B सोश्रो F साश्रो BF थरथरिय° C °हरिय° *cdd.* थिमिय° C °गणो.

थुलमो दूसे थुक्किअमुन्नयए थुड्डुहीरमवि चमरे ।
थुरुणुल्लणयं सेज्जा वाअयभण्डम्मि थूरी अ ॥ २८ ॥

थुलमो पटकुटी । थुक्किअं उन्नतम् । अम्बूकृते तु थुक्किअं थूत्कृतशब्दभवमेव । थुड्डुहीरं चामरम् । थुरुणुल्लणयं शय्या । थूरी तन्तुवायोपकरणम् ॥ यथा ।

तुह थुक्किअंसरिउण्णो थुरुणुल्लणथुड्डुहीरथुलमाइं ।
ओमुत्तूण पणट्ठा थूरिकरा तन्तुवायवेसेण ॥ २३ ॥ [२८]

थूणो तुरए कोलम्मि थूलघोणो अ बिन्दुए थेवो ।
थेरो के थेरासणथेवरिआ पउमजम्मतूरेसु ॥ २९ ॥

थूणो अश्वः । थूलघोणो सूकरः । थेवो बिन्दुः । स्तोकवाचकस्तु थेवशब्दः स्तोकशब्दभव एव । थेरो ब्रह्मा । थूणो थेणो चोर इति स्तेनशब्दभवौ । थेरासणं पद्मम् । थेवरिअं जन्मनि तूर्यम् ॥ यथा ।

उक्कसिअ रविथूणाइ थूलघोणं अणज्झयणथेरं ।
थेरासणङ्कजिण तुह थेवरिअं जणइ हरिसजलथेवे ॥ २४ ॥ [२९]

कमपिहुवट्टे थोरो बलम्मि थोहं च खोलए थोलो ।
ठाणोण्डापिहुसु थाहो णिम्नेहदयदरिएसु थिम्मो वि ॥ ३० ॥

थोरो क्रमपृथुपरिवर्तुलः । स्थूलार्थस्तु स्थूलशब्दभव एव । थोहं बलम् । थोलो वस्त्रैकदेशः ॥ यथा ।

L. 1. C तूमे C 1. hd. तुक्केयसुसेय 2. hd °सय ABC 2. hd. F थुक्किय BF °मुन्नयए C 1. hd. °रमवि. L. 2. C थुरुसुल्ल° 2. hd. °सुल्लु° E थुरुसुल्लयं G थुरुणू° G वायय° A छूरी ABF या G य. L. 3. F °मो पटकुटी torn off in G. C °कुडी *cdd.* थुक्कियं From तं in उन्नतं to शय्या l. 4 torn off in G. BF अंचूकृते *cdd.* थुक्कियं. L. 4. C थुड्डु° C °णुल्लु°. B शाया C थुरी. L. 5. B थक्कियंस° C (F?) थुक्कियंस° G चुक्कियंस° BF थुरुणल्लण° G °णुल्लुण° C °थुडुहीर°. L. 6. C 1. hd. G उमुत्तूण From वाय° to लम्मि l. 7. torn off in G. L. 7. F थुणो BF पुरए CE थूलथोणो ABEFG य BG विदुए E थोवो C 2. hd. थेबो. L. 8. C 1. hd. थेसो C क *cdd.* °रिया C °ज्जम्मवूरेसु. L. 9. BG ऽश्वः G शूकरः C थेबो. L. 10. BF °भवः *om.* एव C थेरा. B चौर C (F?) चोरः C थेरोसणं. L. 11. G °रियं C (F?) °रयं C त्तर्यो 2. hd. चूर्यो G तूयं. L. 12. BCF उक्कणिय G उक्कसिय BF थूभघोणंमि C थूलथोणं C अणइझयण° B °थेएं C °थेरां F °थेऍं. L. 13. G त्थेव° *cdd.* °रियं. L. 14. E °पिहि° BF °चट्टे E थेरो BF चलिम्मि G वलम्मि C 1. hd. थोल G थोल C व G च रे वालो (sic) E ins. here अथाऽनेकार्थाः L. 15. BF घोणोंवपिहुसु C 1. hd. वाणडपि° 2. hd. ठाणउड° E ठाणोड° G वाणोड° G निम्नेह° G °दसेसु A थिणो G थिम्मो. L. 16. BF स्थूलार्थे तु BCF °भवः *om.* एव.

थोरभुअथम्भ इरिंह तुह थोहेणं रणे हयवईओ ।
सुअभिक्खणिमित्तं रिउसुद्धन्तवहूउ थोलमुड्डन्ति ॥ ३५ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

तत्र थक्कइ तिष्ठति फक्कति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । ठाणं स्थानम् । उणडं गम्भीरजलम् । पृथु विस्तीर्णम् । तत्र त्रयेऽपि थाहशब्दः । थाहो दीर्घ इत्यन्ये । थिसो निःस्नेहदयो तृप्तश्चेति द्व्यर्थः । थिप्पइ विगलति तृप्यति चेति धात्वादेशेषूक्तमितीह नोक्तम् । [३०]

भयरहिअणिब्भरेसुं बद्धसिरक्के अ थिरसीसो ।
दरकुविअवयणसंकोअणमोणेसुं थुडुंकिअं चेअ ॥ ३१ ॥

थिरसीसो निर्भीको निर्भरो बद्धशिरस्त्राणश्चेति त्र्यर्थः । थुडुंकिअं दरकुपितवदनसंकोचनं मौनं चेति द्व्यर्थम् ॥ [३१]

पासायसिहरबप्पीहएसु रप्फे तहा थूहो ।
थेणिल्लिअं हरिअभीएसु रजगमूलएसु थोओ वि ॥ ३२ ॥

थूहो प्रासादशिखरं चातको वल्मीकं चेति त्र्यर्थः । थेणिल्लिअं हृतं भीतं च । थोओ रजको मूलकश्च ॥ [३२]

॥ अथ दादिः ॥

दरमद्धे दयमम्भू दंतो कडए दवो अ गग्गरए ।
दच्छं तिक्खे सुत्तकणयम्मि दंडी दसेरो अ ॥ ३३ ॥

L. 1. BCF °भुय° G °थाभ G थोएणं CG °वईउ. L. 2. *cdd.* सुय° BCF °वहूओ BF थोलमुंडंति G थोलमुड्डुन्ति. L. 3. *om.* A. L. 4. BF °देशेषूक्त इति BFG नोक्त: G *om.* धात्वादेशेषूक्तमिति. B थाणं. L. 5. G गभीरं जल G त्रयो. L. 6. BF थिस्सो C थिम्मो 2. hd. थिस्सो *cdd.* निस्नेह°. L. 7. B °शेषूक्त इतीह. L. 8. *cdd.* °रहिय° C °निब्भरेसुं BEFG वद्ध° C (F?) बद्द° *cdd.* य C °सीमो. L. 9. *cdd.* °कुविय° G °संकोयण° E °मोणेसु G °मोणेसु A थुडुक्कियं BF थुंडंकियं C थुडंकियं E थुड्डुकियं G घुडुक्कियं A चेय BF वेय C चेव G चिय. L. 10. C 2. hd. °सीमो BCF निभीको corr. C 2. hd. G निभीरा BFG *om.* निर्भरो C निर्भर: C वसाशिर° G वस्त्रं शिर°. L. 11. BCF थुडंकियं G थुडुंकियं. L. 12. C सोरसिहर° CEG °वप्पीह° E रप्पे. L. 13. A थणिल्लियं BCEFG °ल्लियं *cdd.* हरिय° G °भीए G थोवो A व्वि. L. 14. *cdd.* थेणिल्लियं. L. 15. G थोवो. L. 16. *om.* A. L. 17. E दरमध्ये C °मद्दे A दयम° B मंम्मू G °मंबू E °मंब्भू BF दंत A दत्तो *cdd.* य C मग्गरए. L. 18. BF तिरिकसुत्तकयंमि ABCFG य.

दरं अर्धम् । दयं जलम् । दयं शोक इत्यन्ये । दंतो पर्वतैकदेशः । दवो गद्गदः । परिहासवाचकस्तु दवो द्रवशब्दभवः । वनवह्निवाची तु संस्कृतसमः । दच्छं तीक्ष्णम् । दंडी तथा दसेरो सूत्रकनकम् । दंडी डंडीवत्सूचीसंघटितवस्त्रयुगलमपीत्यन्ये ॥ यथा ।

दच्छतवं केण कयं दंते सहि दरदयम्मि को पडिओ ।
जो दंडिमगिडअउरो सदसेरं दवसरं तुमं रमइ ॥ २६ ॥ [३३]

सोअम्मि दसू दअरी सुराइ दमओ दरिद्दम्मि ।
दत्थरदक्खज्जा करसाडयगिद्धेसु दंतिओ ससए ॥ ३४ ॥

दसू शोकः । दअरी सुरा । दमओ दरिद्रः । दत्थरो हस्तशाटकः । दक्खज्जो गृध्रः । दंतिओ शशकः ॥ यथा ।

दक्खज्जेण झडप्पिअदत्थरसंछसदंतिअयमंसे ।
कुणइ दसुमारडन्ती दअरीपाणाउला दमयवेसा ॥ २७ ॥ [३४]

दवरदहिट्टा तन्तुकविट्ठेसु दइअदयाइआ अविए ।
दडवडदहिउप्फदयावणा य धाडिणवणीअदीणेसु ॥ ३५ ॥

दवरो तन्तुः । दहिट्ठो कपित्थः । अत्र । दरिओ दृप्त इति दृप्तशब्दभवः । दंसइ दर्शयतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तौ । दइअं तथा दयाइअं रक्षितम् । दडवडो धाटी । दहिउप्फं नवनीतम् । दयावणो दीनः ॥ यथा ।

दइअ दयावणय तुमं दवराहतणू दहिट्ठवट्टथणी ।
दहिउप्फकोमलङ्गी विरहदडवडा दयाइउं जोग्गा ॥ २८ ॥ [३५]

L. 1. C दअं B अं (sic); CG दअं शोक. G पर्व्वतो पर्व्वतैक°. L. 2. B °वह्निवाचाची L. 3. C दी˜तथा BF डिंडीवत् C दण्डीवत् see IV 7. BF °सूच्वी° G °शूची° BF °संघटितवमपित्यन्ये (F °हि°). L. 5. BF दच्छंतयं G दच्छत्थव G सेहि BF दरदअस्मि C दरिदअम्मि G दरदमिय G पडिउ. L. 6. BF *om.* जो दंडि BFG °मंडिय° C °मंडि° C रमई G रडइ. L. 7. G सोयम्मि BF *om.* दसू G दमउ. L. 8. CG दच्छर° B दंक्खवद्या F दक्खवद्या C °गिद्देसु G *om.* गिद्धेसु A दत्तिउ G दंतिउ C 1. hd. समए. L. 9. G शोक *cdd.* दयरी G दमउ C दच्छरो BF हत्थ°. L. 10. BF दंक्खज्जो G दंतिउ. L. 11. BF दंक्ख° G दक्खा° BCF झडप्पिय° C °दच्छर° CG °संछन्न° BF दंतियसंसे C °दंतियय° G °दंतितिय°. L. 12. C °मारंडंती G °रदंती BCF दयरी° G दमम्र°. L. 13. E °दहिहा A °काव्विडेसु E °कवि° *cdd.* दइयदयाइया C आविए. L. 14. BF °दंहियप्फ° C दयावणो BF धारि° G वारि° ABCEF °णवणीय°. L. 15. G दरिउ *om.* दृप्त इति B *om.* शब्द. L. 16. C नोक्तो *cdd.* दइयं तथा दयाइयं. L. 17. B धाडी. L. 18. *cdd.* दइय BF °तणुं. L. 19. C दयाइउ.

दवहुत्तं गिम्हमुहम्मि दहित्थारो दहिसरम्मि ।
दहबोल्ली थालीए दरवल्लदअच्छरा य गामेसे ॥ ३६ ॥

दवहुत्तं ग्रीष्ममुखम् । दहित्थारो दधिसरः । दहित्थरो इत्यन्ये । दहबोल्ली स्थाली । दरवल्लो तथा दअच्छरो ग्रामस्वामी ॥ यथा ।

सदहित्थारदहिणा णवदहबोल्लीइ विरइअकरम्बं ।
दवहुत्ते अलहन्तो दरवल्ल दअच्छरो सि कहं ॥ २९ ॥ [३६]

णिविडम्मि दरुम्मिल्लं दरमत्तदरंदरा हढोल्लासा ।
दरवल्लहो अ दइए दरवल्लणिहेलणं च सुन्नघरे ॥ ३७ ॥

दरुम्मिल्लं घनम् । दरमत्ता बलात्कारः । दरंदरो उल्लासः । दरवल्लहो दयितः । दरवल्लणिहेलणं शून्यगृहम् ॥ यथा ।

दरवल्लहाइ तुह तइ ण सिणेहदरंदरो दरुम्मिल्लो ।
ता जइ दरमत्ताए दरवल्लणिहेलणम्मि तं रमसि ॥ ३० ॥

अत्र । दव्वीअरो सर्प इति दर्वीकरशब्दभवः । दक्खवइ दर्शयतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तौ ॥ [३७]

दाओ पडिहू कञ्चीइ दारदोरा य दालिअं णयणे ।
दारिअदारद्धंतादादलिआ वेसपेडअङ्गुलिआ ॥ ३८ ॥

दाओ प्रतिभूः । दारो तथा दोरो कटिसूत्रम् । दालिअं चक्षुः । दारिआ

L. 1. E गेम्ह° C °सुहंमि° E दइत्थारो C दहिच्छारो. L. 2. ABFG °वोल्ली C °चोल्ली E थालिए G सालीए BF °दअत्थरा C °दअच्छरो G °दयत्थरा C गामेसु. L. 3. C °सुखं C दहिच्छारो C दधिच्छरो. BFG, C 1. hd. °वोल्ली C 2. hd. °चोल्ली. L. 4. G छाली B दअत्थरो C (F?) दयच्छरो G दयत्थरो. L. 5. C सदहिच्छार° *cdd.* °वोल्लीइ *cdd.* विरइय° BFG °करंवं. L. 6. G दवहुंते BFG दअत्थरो. L. 7. A निविड° CE दरुमिल्लं C दरमित्त° E दरमल्ल° E हवो°. L. 8. G °वल्लहा BCFG य A *om.* दर BFG सुन्नघरे. L. 9. CG दरुमिल्लं BF दरामत्ता C °मत्तो. L. 10. G *om.* यथा. L. 11. C दरुमिल्लो. L. 12. G °मत्ता C °वल्लि° G रमंसि. L. 13. B दवीकर° CG दव्वी°. G दर्शयति C °षून्क्काविति G इति नो (sic). L. 15. AG दाउ A पडिहूं G पडहू BF °दोरो *cdd.* दालियं BF नयणे. L. 16. ABCFG दारिय° E दोरिय° A दारद्धुत्ता° B °दारिद्धुंता° F °दारिद्दंता C °दारद्दंता° BEF दादलिया C °दाहलिया G *om.* दाद° E वेसापड° G वेसा अंगुलिम्मि दंदलिया ABEF °लिया. L. 17. AG दाउ G प्रतिभू । दाउ तथा BFG दालियं. *cdd.* दारिया.

वेश्या । अत्र दावइ दर्शयतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । दारद्धंता पेटा । दादलिआ अङ्गुलिः ॥ यथा ।

चलदालिअदादलिआण रणिरदाराण दारिअजणाण ।
दोररवो दारद्धंताए जणअत्थघल्लणयदाओ ॥ ३१ ॥ [३८]

दिअहम्मि दिओ सुण्णारगत्थेसुं दिअज्झदिप्पंता ।
दिव्वासा चामुण्डा जडे दिआलिओ दिआहमो भासे ॥३९॥

दिओ दिवसः । दिअज्झो सुवर्णकारः । दिप्पंतो अनर्थः । दिव्वासा चामुण्डा । दिअलिओ मूर्खः । दिआहमो भासपक्षी ॥ यथा ।

पुरिसदिआहम दिअलिअदिअज्झ दिक्खसि ण तीइ दिप्पंतं ।
जं दिव्वासाभवणे दिअन्तसमयम्मि णागओ सि तुमं ॥ ३२ ॥ [३९]

सइभोअणे दिअसिअं पुव्वण्हयभोअणे अ दिअहुत्तं ।
बाले दिक्किंदिलिओ अ दुद्धगंधिअमुहो चेअ ॥ ४० ॥

दिअसिअं सदाभोजनम् । दिअसिअं अनुदिनमित्यन्ये । दिअहुत्तं पूर्वाह्णभोजनम् । दिक्किंदिलिओ तथा दुद्धगंधिअमुहो बालः ॥ यथा ।

मह दुद्धगंधिअमुहा दिक्किंदिलिअस्स तस्स सेवाए ।
दूरे दिअसिअवत्ता दिअहुत्तकए वि तम्मन्ति ॥ ३३ । [४०]

L. 1. B दारेद्धुंता F दारेहंता C दारहंता G *om.* पेटा and has here again | दारिआ वेश्या | L. 2. G देवलिया C 2. hd. दाहलिआ. BF °लिया G आंलि: (sic). L. 3. *cdd* °दालिय° G °दंदलयाणा *cdd.* दारिय° L. 4. G दाररउ C दोरहंताए G °ताइ BF जणएत्थल्लणए° C जणअच्छ° BFG °दाउ. L. 5. E दियंमि ABCFG दियहंमि G दिवो सुन्नारा° AC (F?) दिअज्ज° B दिअय° EG दियज्झ°. L. 6. B दिच्वासा ABCFG दिय° C 1. hd. °लिउ *cdd.* दिया° E °हमे. L. 7. G दिउ B दिअज्जो C (F?) दियज्जो G दियज्झो. From चामुण्डा to °त्ती l. 8. torn off in G. Before दिअलिओ C 2. hd. margin inserts जडशब्दो L. 8. *cdd.* दियलिओ C *om.* मूर्खः *cdd.* दियाहमो. L. 9. *cdd.* °दियाहम दियलिय° BF °दिअय° CG °दियज्झ BF दिक्खंतासि. L. 10. C °भवं णे In G वणे दिअन्तसम is torn off. BCF दियंन्त° G °णम्मि BF णोगओ C णागउ From गओ to °हुत्तं l. 11 torn off in G. L. 11. BCF सय° BEF °भोयणे BCEF °सियं C पुवण्ह° E पुव्वण्हिया° *cdd.* °भोयणे य दिय° ABCF दियहत्तं EF दियहुत्तं L. 12. BCFG वाले CG दिक्कं° AC °लिउ ABCF (G?) य C दुद्धं° A °गंविय° BEF °गंधिय° G °गंधय° BF °मुहे G °मुहं AG चेय BF वेव C चेव. L. 13. B दिव° BG °सियं B दियसियं From दिअ° अनु° to गंधिअ l. 14. torn off in G. BF दियहस्तं C °हत्तं C पूर्वान्ह° F दुह°. L. 14. B °गांधिय° C 1. hd. °सुहो BF वालः. L. 15. BFG °गधिय° In G दिक्किंदिलिअ is illegible. BCF °लियस्स C सेव्वाए. L. 16. From रे to सिग्घ incl. page 172 l. 2 torn off in G. BF दिअसिय° C दियसेयवत्ता *cdd.* दिय° हत्त° C तम्मत्ति.

दिअधुत्तओ अ कागे कक्किडे दीवओ चेअ ।
सङ्खम्मि दीहजीहो दुल्लं वत्थम्मि दुत्ति सिग्घम्मि ॥ ४१ ॥

दिअधुत्तो काकः । अत्र दिवाइत्ती चाण्डाल इति दिवाकीर्तिशब्दभवत्वान्नोक्तः । दीवओ कृकलासः । दीहजीहो शङ्खः । दुल्लं वस्त्रम् । दुत्ति शीघ्रम् ॥ यथा ।

ओ दीहजीहउज्जलदुल्लो गामणिजुआणओ दुत्ति ।
दिअधुत्तमुक्कमलकलुसमत्थओ दीवओ व्व उम्मुहइ ॥ ३४ ॥ [४१]

दुत्थं दुक्खं जहणे दुली अ कुम्मम्मि दुद्धओ णिवहे ।
माघण्हाणे दुक्करमवि दुब्बोल्लो उवालम्भे ॥ ४२ ॥

दुत्थं तथा दुक्खं जघनम् । दुली कूर्मः । अत्र दुहं असुखमिति दुःखशब्दभवत्वान्नोक्तम् । दुद्धओ समूहः । दुक्करं माघे रात्रौ चतुर्यामस्नानम् । दुब्बोल्लो उपालम्भः ॥ यथा ।

दुक्करवेविरतणुए पिहुदुत्थे णिअयदुक्खभारेण ।
जइ दुलिदुद्धयखुद्धा पडसि तुमं ता णु कस्स दुब्बोल्लो ॥ ३५ ॥ [४२]

दुद्दोली अ दुमाली दुल्लग्गं अघडमाणम्मि ।
दूहवजणम्मि दुत्थोहदूसला दूहलो चेअ ॥ ४३ ॥

दुद्दोली वृक्षपङ्क्तिः । दुल्लग्गं अघटमानम् । दुत्थोहो दूसलो दूहलो त्रयोऽप्येते दुर्भगवाचकाः । दूहवशब्दस्तु दुर्भगशब्दभव इति नोपात्तः ॥ यथा ।

L. 1. ABCF दिय° E पदिय° *cdd.* य BF दीवओ य चेव C चेव A च्चेय. L. 2. C वच्छंमि E सिंघम्मि°. L. 3. *cdd.* दिय° From अ to मणि l. 5 torn off in G. C *om.* शब्द L. 4. C दिवओ. L. 5. C *om.* ओ BF °जीहओज्जल° BF °जुयाणउ CG °णउ. L. 6. BF दियधुत्तमुक्क° C दियधुत्ति° C °मच्छओ दीवउ *cdd.* व BF उस्सुहइ C म्मुहइ (sic) In G from धुत्त° to तथा l. 9 torn off. L. 7. C दुच्छं F दुखं E दुलि *cdd.* य BF कम्मंमि A दुद्दउ C दुद्दव C णिवहो. L. 8. A दुष्कर° BCF °रमवि A दुब्वोल्लो BF दुव्वोलो E दुब्वो° C दुबो° E उपा°. L. 9. C दुच्छं तथा तदुक्खं From कूर्मः to विर° l. 12 torn off in G. L. 10. C दुद्दओ C 1. hd. दुष्करं BF दुब्वोलो C दुबोल्लो. L. 12. BF दुक्कवेविरतणूए C 1. hd. दुष्कर° CG °दुच्छे BF नियय° C णियय° G णे and then torn off from अय° to दूसला l. 15. L. 13. C ण BF दुव्वोल्लो C दुबोलो. L. 14. *cdd.* य. L. 15. AC दुच्छोह° A °दुसहा A दूसलो A चेय BC 1. hd. F वेय. L. 16. B दुद्धोली G दुद्धोली From क्षपङ्क्तिः to यथा l. 17 torn off in G. C दुच्छोहो. L. 17. C दहव. BF *om.* भव.

दूसल अदूहलाणं पेम्मं दुत्थोहए सुदुल्लग्गं ।
किं कह वि कया वि मरुत्थलम्मि पल्लवइ दुद्दोली ॥ ३६ ॥ [४३]

दुम्मुहदुमणीओ कविछुहासु दुग्घुट्टदूणाया हत्थी ।
दुज्जायं वसणे दुक्कुहो असहणम्मि दुद्दमो दिअरे ॥ ४४ ॥

दुम्मुहो मर्कटः । दहिमुहशब्दो ऽपि देश्यः कपिवाची कैश्चिदुक्तः । दुमणी सुधा । दुग्घुट्टो तथा दूणो हस्ती । दुज्जायं व्यसनम् । दुक्कुहो असहनः । अरोचकिन्यपि लक्ष्येषु दृश्यते । दुद्दमो देवरः ॥ यथा ।

दुग्घुट्टदूणतद्दा दुमणिसिअघरे तुह प्पिआ णद्दा ।
ता दुम्मुहबलदुद्दम विसेसु मा दुक्कुहत्तदुज्जायं ॥ ३७ ॥

अत्र दुमइ धवलयतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [४४]

दुहओ खुसे दुसिक्कदुसिखित्ता य दुच्चरिआ ।
दुंदुमिणी रूववई गलगज्जिअयम्मि दुंदुमिअं ॥ ४५ ॥

दुहओ चूर्णितः । दुसिक्को तथा दुसिखित्तो दुश्चरितः । दुसिखित्तो दुर्दर्श इत्यन्ये । दुंदुमिणी रूपवती । दुंदुमिअं गलगर्जितम् ॥ यथा ।

दुसिक्क दुसिखित्तं भज तं चिअ मयणबाणदुहयङ्गो ।
सुकुलुब्भवदुंदुमिणिं दट्ठुं किं करसि दुंदुमिअं ॥ ३८ ॥ [४५]

L. 1. G दूसलयदूह° *cdd.* दुच्छोहए G सुदुल्लगं. L. 2. From किं to दुज्जा incl. l. 4 torn off in G. C मरुच्छ° B दुद्धोली. L. 3. BF दुम्मह° C 1. hd. दुम्मुदुम° 2. hd. दुम्मुहोदुम° A °णीउ B दुग्घइ°. L. 4. A दुष्कुहो B दुद्धमो G दिअरो ABCEF दियरे. L. 5. BF दुम्महो मर्कट: From °र्कटः to दुक्कुहो l. 6. torn off in G. B देश्यं. L. 6. BF दुक्कुक्कहो BF अरोचकिन्यपि C अरोचकन्यपि. L. 7. G लक्षेषु. L. 8. G दुग्घुद्व° BF दूणि° C °हणितद्दा डमणि° G दुम्मणि° BCF °सिय° C °घरेसु BF प्पिया C पिया From प्पिआ to मा l. 9 torn off in G. C नद्दा. L. 9. B दुम्महवल° G डक्कुहुत्त° C *om.* दुक्कुहत्त C दुज्जाय. L. 10. B नोक्तः. L. 11. A दुहउ G दुन्निक्कदुन्नि° AE °क्विवत्ता BF 2. hd. °त्ताइ दु° BFG दुव्व° ABCEF °रिया. L. 12. B दुंदमिणी G °मिणी वई (रूव being torn off) E °गज्जियंमि C 1. hd. °गज्जिय° AB C 2. hd, FG °गज्जिय° *cdd.* दुंदुमियं. L. 13. G दुहउ G दुस्सिक्को G दुन्निखित्तो (twice). L. 14. G दुमिणी BF दुंदुमणी *cdd.* दुंदुमियं C *om.* गल. L. 15. G दुन्निक्क दुन्नि° B °क्विवत्तं G रज *cdd.* च्चिय *cdd.* °वाण°. L. 16. G °लुपुन्न° G °मिणि C करस *cdd.* दुंदुमियं.

दुल्लसिआ दासीए दुरंदरं दुक्खउत्तिसे ।
दुद्धोलणी दुहिअदुज्झाए तिमिरे दुरालोओ ॥ ४६ ॥

दुल्लसिआ दासी । दुरंदरं दुःखोत्तीर्णम् । दुद्धोलणी या दुग्धापि दुह्यते । दुरालोओ तिमिरम् ॥ यथा ।

रक्खसु दुद्धोलणिअं दुल्लसिआपुत्त घणदुरालोए ।
जीइ पसाएण सया दालिद्ददुरंदरा अम्हे ॥३९ ॥ [४६]

सणढे दुअक्खरो तह दुमंतओ केसबन्धम्मि ।
दुम्मइणीदुत्थुरुहंडाओ तह कलहसीलाए ॥ ४७ ॥

दुअक्खरो षण्ढः । दुमंतओ केशबन्धः । दुम्मइणी तथा दुत्थुरुहंडा कलहशीला स्त्री । दुत्थुरुहंडो पुरुषो ऽपि । यथा ॥

दुत्थुरुहंडदुअक्खर दुम्मइणीए दुमंतए तीए ।
बन्धसु कुसुमामेलं अम्हे ण हु तुज्झ जोग्गाओ ॥ ४० ॥

अत्र । दुगुच्छइ दुगुंछइ जुगुप्सते । दुहावइ छिनत्ति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [४७]

सरिआइ दुंबवत्ती दुक्कुक्कणिआ पडिग्गहए ।
लज्जदुमणम्मि दूहट्टो देहणिदोहणीउ पङ्कम्मि ॥ ४८ ॥

L. 1. *cdd.* °सिया A °उतिसे C °उत्तीसे. L. 2. C दुबोलिणी G °णी या दुहिया वि दुज्झए ABCEF दुहिय° C 1. hd. °उझ्झाए 2. hd. °ओझ्झाए A °दुज्जाए G मिमिरे AC 2. hd. G °लोउ E °लोए. L. 3. *cdd.* °सिया B दुक्खो° G दुखो° C 1. hd. दुद्दोलुणी 2. hd. दुबोल्लिणी G °लस्लि F °लाणिया. B दुग्ध्यापि G °लोउ. L. 5. C दुद्दोल° G दुद्दोल° *cdd.* °णिवं *cdd.* °सिया° C °लोओए 2. hd. लोउप (sic). L. 6. BF जीए C °दुरंदुरा BF अम्हे ण. L. 7. E दुयक्खरो A दुमत्तओ G दुमत्तउ BFG °वंधंमि. L. 8. C दुम्मुइणी° A दुछुरुहं° BF दुच्छुरुहं° C दुबिरुहं° G दुछुरुहुं° AG °डाउ BF तह य. L. 9. C षष्ठः 2. hd. शण्ढः G दुमत्तउ G °वधः L. 10. B दुत्थरुहंडा F दुत्थहरुंडा C पुबुरु° 2. hd. दुबुरु° G दुच्छुरुहुंडा B °सीला BF दुच्छुरुहंडः C दुबुरुडंडः G दुच्छुरुहु:ड: (sic). L. 11. BF दुत्थरुहंड C दुबु° G दुच्छुरुहुंड° BF °दुअक्खरा G *om.* दुअक्खर C दुमंतीए तीए. L. 12. BFG वंधसु C *om.* from अम्हे to जो° BF तुज्ज G जुग्गाओ. L. 13. B यथा । अत्र BF दुगंछइ C षून्क्ता:. L. 14. *om.* इति नोक्ताः L. 15. E सारि° ACEFG °रियाइ BF °रियाइं BF दुब° CE दुम्ब° G दुम्म° ABCF दुक्कक्क° *cdd.* °णिया. L. 16. A लज्जा दुम्म° BF दुहट्टो ACG दूहट्टो A वेह° C देहणीओ (sic ; *om.* णिदोह).

दुंबवत्ती सरित् । दुक्कुक्कणिआ पतद्ग्रहः । दूहट्टो लज्जादुर्मनाः । अत्र दूमइ परितापयतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । देहणी तथा दोहणी पङ्कः ॥ यथा ।

मा लज्ज दुंबवत्तीदोहणिखुत्ता चिरेण आविन्ति ।
धोएमि देहणिं तुह पयाण दुक्कुक्कणीइ दूहट्ट ॥ ४१ ॥

अत्र देक्खइ पश्यतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [४८]

पिक्कम्मि देवउप्फं पुप्फे दोग्गं च जुअलम्मि ।
कूवयसवउसहेसुं दोद्धिअदोहूअदोआला ॥ ४९ ॥

देवउप्फं पक्कपुष्पम् । दोग्गं युग्मम् । दोद्धिओ चर्मकूपः । दोहूओ शवः । दोआलो वृषभः ॥ यथा ।

दोहूअमुहा दोआलवाहणा गलिअबाहुदोग्गबला ।
जीअन्ति दोद्धिअवहा तुह रिउणो मक्कअदेवउप्फेहिं ॥ ४२ ॥ [४९]

दोवेली सायंभोअणम्मि तह दोणओ अ आउत्ते ।
जुण्हाइ दोसिणी कडिअडम्मि दोहासलं चेअ ॥ ५० ॥

दोवेली सायंभोजनम् । दोणओ आयुक्तः । हालिक इत्यन्ये । दोसिणी ज्योत्स्ना । दोहासलं कटीतटम् ॥ यथा ।

तुह दोहासलदंसणपरव्वसो गामदोणओ बहिणि ।
ता एहि मह घरे दोवेलिमिसा दोसिणी ण जा फुरइ ॥ ४३ ॥ [५०]

L. 1. B तुम्ब° C (F?) तुम्ब° G तुम्म° BCF तुक्क° *cdd.* °णिया C एतद्ग्रहः 2. hd. परिग्रहः BCF दुहट्टो BF लज्जदु°. C °मना BF दुमइ. L. 2. G °पयाति धा° B °षूक्तः C (F?) °षूक्त *cdd.* इति नोक्तः. L. 3. BF लज्जम BF दुब° C तुम्ब° G तुम्ब° C °दोहणीकखुत्ता C आविंति. L. 4. BF दोहणिं C 1. hd. डुक्क° BC 2. hd. FG दुक्कक्क° G °णीप BCF (G?) दुहट्ट. L. 5. B °षूक्त इति नोक्तः. L. 6. B पिक्कंमि C °उप्पं E °उप्फं A उप्फे E पुप्फे ABEF जुयलम्मि G जयलम्मे. L. 7. A °सब° BF °ओसहेसुं C °ओउस° BE दोद्धिय° F दोद्दिय° *om.* C 1. hd; C 2. hd. दोद्दिय° G दोच्छिय° BF °दोहूअ°. L. 8. B पक्कपुप्पं F पक्कपुप्फं C (BF?) दोद्दिओ G दोहिउ. B दोहूओ F दोहूओं. L. 10. G वाम्हणा *cdd.* गलियवाहुदोग्गवला. L. 11. BCF जीयंति G जीयति BF दोद्धिय° C दोद्दिय° G दोद्दियमुहा B °पुप्फेहिं. L. 12. CG °भोयणंमि E °भोअमम्मि G दोणउ ABCFG य C आउत्तो. L. 13. A जुण्हा व ACE कडियडंमि G कडय° BF चेव AC चेय. L. 14. B साय° G °भोयणं G दोणउ. L. 15. C कटितटं. L. 16. G दोहासल° C 1. hd. °परवसो C 1. hd. G दोणउ *cdd.* वहिणि.

दोसाणिअं च विमलीकयम्मि दोणक्किआ सरहा ।
दोसाकरणं कोवे दोसणिजंतो अ चन्दम्मि ॥ ५१ ॥

दोसाणिअं निर्मलीकृतम् । दोणक्का सरघा । दोसाकरणं कोपः । दोसणिजंतो चन्द्रः ॥ यथा ।

दोसणिजंतयदोसाणिअसीलाए इमाइ अहरदलं ।
दोणक्काए दट्ठं दोसाकरणं करेसि किं इत्थ ॥ ४४ ॥ [५१]

॥ अथानेकार्थाः ॥

दलिअं णिकूणिअच्छे दारुम्मि अ अङ्गुलीए अ ।
दीहविरलेसु दरविंदरं च पसवणयणेसु दामणिआ ॥ ५२ ॥

दलिअं निकूणिताक्षं दारु अङ्गुली चेति त्र्यर्थम् । दरविंदरं दीर्घं विरलं च । दामणी प्रसवो नयनं च ॥ [५२]

उद्देहिवाहहरिणीसु दीविआ दुहकडीसु दुग्गं च ।
जहणट्ठिअम्मि वत्थे जहणे वि अ दुसिअत्थं च ॥ ५३ ॥

दीविआ उपदेहिका मृगाकर्षणी व्याधमृगी चेति त्र्यर्था । दुग्गं दुःखं कटी च । दुसिअत्थं जघनस्थितवस्त्रं जघनं च ॥ [५३]

दुच्चंबालो कलही दुच्चरिओ फरुसवयणो अ ।
णेहट्ठावणभण्डे तुम्बीए तह य दुद्धिणिआ ॥ ५४ ॥

L. 1. BF दोसासियं ACEG °णियं *cdd.* °क्किया. L. 2. C दोसण° A °ज्जंतो *cdd.* य L. 3. BF दोसालियं CG °णियं C 2. hd. सरथा. L. 5. BF °दोसणिय° CG °साणिय° L. 6. C दहे BF जं pro किं G अत्थ. L. 7. *om.* A; BE कार्था. L. 8. *cdd.* दलियं C निकू° BF °णियत्थे ACEG °णियच्छे *cdd.* य ABCF °लीए य. L. 9. C वा C 1. hd. पसह° 2. hd. पसव्व° ABCFG दामणिया. L. 10. *cdd.* दलियं णिकू°. G °दरं च दीर्घे. L. 12. B उद्धेहि° ABCEF दीविया G दविया G °कडी°. L. 13. E जहन° BF °ट्ठियंकि ACEG °ट्ठियम्मि C वच्छे BF *om.* अ E य C हु C दुसियच्छं E दुसियंत्थं G दन्नियत्थं. L. 14. *cdd.* दीविया G °कषाणी BF °मृगीति द्व्यर्था C °मृगो. L. 15. BF दुसियअत्थ C दुभिअच्छं G दुन्निअत्थं. L. 16. ABCF °वालो G °चालो AG °रिउ AG °वयणे ABFG य C *om.* अ. L. 17. A नेह° C *om.* णे G तुंबीए A °णीया C दुहि° E दुद्ध° F दुहि BCEFG °णिया.

दुर्ब्बालो कलहनिरतो दुश्चरितः परुषवचनश्चेति त्र्यर्थः । दुद्धिणिश्रा कमल्ययाभावे दुद्धिणी स्नेहस्थापनभाण्डं तुम्बी चेति द्व्यर्थी ॥ [५४]

दुच्चंडिओ अ दुल्ललिअम्मि तहा दुव्विअड्ढम्मि ।
दुप्परिअल्लमसक्के दुउणम्मि तहा अणब्भसिए ॥ ५५ ॥

दुच्चंडिओ दुर्ललितो दुर्विदग्धश्च । दुप्परिअल्लं अशक्यं द्विगुणमनभ्यस्तं चेति त्र्यर्थम् ॥ [५५]

दूणावेढमसक्के सरे अ दोसो ऽद्धकोवेसु ।
दोहणहारी पाणिअहारीए पारिहारिणीए अ ॥ ५६ ॥

दूणावेढं अशक्यं तडागश्च । दोसो अर्धं कोपश्च । दोहणहारी जलहारिणी पारिहारिणी च ॥ [५६]

॥ अथ धादिः ॥

धरधव्वा तूलरया भमरे धंगधुअगायधूमंगा ।
धयधंधा णरलज्जा धवलो जच्चोत्तमे घरे धयणं ॥ ५७ ॥

धरं तूलम् । धव्वो वेगः । धंगो धुअगाओ धूमंगो एते त्रयो ऽपि भ्रमरार्थाः । धओ पुरुषः । धंधा लज्जा । धवलो यो यस्यां जातावुत्तमः । धयणं गृहम् ॥ यथा ।

धयणधरसयणधंधा धयधवले चइअ कत्थ चलिआ सि ।
णिसि धंगकेसिधव्वा परिमलभमिरधुअगायधूमंगि ॥ ४५ ॥ [५७]

L. 1. BCF °वालो G °वालो कालहनिरतः दुव्व° °वघन°. C दुद्दि° F दुद्द° *cdd.* °णिया L. 2. C दुद्दिणी F दुद्दिणी BFG तुंवी B द्व्यर्थाः. L. 3. AG दुच्चड्डिउ or दुव्वड्डिउ BF दुव्वं-डिओ EG य *cdd.* °लियंमि A दुव्वियढम्मि BEF दुव्विय° C दुव्वियड्ढंमि G दुव्वियड्ढम्मि. L. 4. ABEFG °रियल्ल° BF दुअणंमि E तहा य ण° C अणज्झ°. L. 5. G दुच्चड्डिउ C 1. hd. दुप्परि; corr. 2. hd. BF °यल्लं G °यल्लमशक्यं । L. 6. G त्र्यर्था. L. 7. C °मसक्को *cdd.* य A जद्धकोवेसुं. L. 8. BCFG पाणी° B °हारिए C °रीए पाणिहारी ABCF य. L. 9. B दूणोवेढेमशक्यं G °वेढमशक्यं. G दोहन° °हारी. L. 10. C °हारिणी च. L. 12. C °धव्वा A वमरे वंग° BF धंगं° C 2. hd. धुंग° E गंध° *cdd.* °धुयगा°. L. 13. ABCFG नर° AC धवले A जेच्चो° C जेचु° A धणयं G धअणं. L. 14. C (G?) धव्वो C धुंगो CG धुय° G °गाउ G भ्रमरार्था: एते त्रयो पि. L. 15. BG धउ B धणयं G गृही. L. 16. *cdd.* चइय C कच्छ BCF चलिया From चलि° to मल° l. 17 torn off in G. L. 17. BF धुगकेसि° C °धव्वा CG °धुय° BF °धूमंमि.

धणिअधरग्गा दढकप्पासेसु पिहुम्मि धसलधुत्ता य।
धणिआ पिआइ धसाउसो कहिज्जन्तआसीसे ॥ ५८ ॥

धणिअं गाढम् । धरग्गो कार्पासः । धसलो तथा धुत्तो विस्तीर्णः । धणिआ प्रिया । धसाउसो कथ्यमानाशीर्वादः । धसाउसो आशीरेवेति केचित् ॥ यथा ।

धणिअधसलथणकलसं धुत्तणिअम्बं धरग्गसिअहसिअं ।
धणिअं लहिअ जुआणो भसइ धसाउसत्तणं सहलं ॥ ४६ ॥ [५८]

धंसाडिओ ववगए हंसे धवलसउणो लहुं धारं ।
धाराजिमुहे धाडी अ णिरसिए धाडिओ अ आरामे ॥५९॥

धंसाडिओ व्यपगतः । मुक्तार्थस्तु मुचिधात्वादेशसिद्धः । धवलसउणो हंसः । धारं लघु । धारा रणमुखम् । धाडी निरस्तम् । धाडिओ आरामः । अत्र धाडइ निःसरतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ यथा ।

धाराइ धाडिअङ्गा अधारणिवधवलसउण तुह रिउणो ।
धंसाडिअसयलदुहा रमन्ति सुरधाडिए सुरवहूहिं ॥ ४७ ॥ [५९]

फलभेए धाणूरिअमिन्दाणी धुंधुमारा य ।
धुक्कुड्डुअधुक्कुड्डुणिआ उल्लसिए गजे धूणो ॥ ६० ॥

धाणूरिअं फलभेदः । धुंधुमारा इन्द्राणी । धुक्कुड्डुअं तथा धुक्कुड्डुणिअं उल्लसितम् । धूणो गजः । अत्र धूआ दुहितेति दुहितृशब्दभवत्वान्नोक्तम् ॥ यथा ।

L. 1. A धणियंचरया वूढंकप्पासेसुं BCFG धणिय° C 1. hd. G धवल° In G धुत्ता य is torn off. L. 2. *cdd.* धणिया पियाइ. From धसाउसो to विस्तीर्णः l. 3 torn off in G. L. 3. *cdd.* धणियं BF कर्पास :. *cdd.* धणिया. L. 4. G प्रिय : G धन्नाजसो B धसाउसा G धन्नाउ and then torn off to इ in मसइ l. 6. L. 5. BF धणिय° C धणियाधसणघण° B °णिअंवं BF °सिय° BCF °हसियं. L. 6. *cdd.* धणियं लहिय C वसाउस°. L. 7. E साडिओ AG °डिउ A हम्मे From धवल° to धवल° l. 9 torn off in G. C 1. hd. धरं. L. 8. C धाराजीमुहे ABEFG य C *om.* अ ABCFG निरसिए E निरसिओ C 1. hd. धाडिउ. L. 9. C °स्तु विधा° 2. hd. चि° C धात्वादेशो सिद्ध BF मुवि°. L. 10. From लघु to धवल° l. 12 torn off in G. BF रणयुखं. L. 11. B निस्सर°. L. 12. BF °अंगा धारणिधवल° तुह णिउणो From उणो to मारा° page 179 l. 1 torn off in G. L. 13. BF धंसाडिय° C °लिय° C रगंति. L. 14. E फलभोए *cdd.* °रियमि° BF धुधु°. L. 15. C धक्कुडुगिया (sic) BF धुक्कुडुयधुक्कुडुगिया AE धुक्कुडुय° E °धुक्कुधु° AE °गिया E उविए गेज. L. 16. *cdd.* °रियं BF धुधुमारा BF धुक्कुडुयं C धुक्कुडुयं. BF धुक्कुगियं C धुक्कुडुगियं. L. 17. C धूआ.

धूणगय धुंधुमारापइसमविक्कम तुहारिणारीओ ।
धुक्कुडुअधणुरिअमडन्ति धुक्कुडुगिअभया अडविं ॥ ४८ ॥ [६०]

णीहारे धूमरिधूमिआउ धूमसिहधूममहिसीओ ।
धूलीवट्टो तुरए धूमद्धारं गवक्खम्मि ॥ ६१ ॥

धूमरी धूमिआ धूमसिहा धूममहिसी एते चत्वारो नीहारार्थाः । धूलीवट्टो अश्वः । धूरिअवट्टो इत्यन्ये । धूमद्धारं गवाक्षः ॥ यथा ।

धूममहिसीइ धूमरिअजले को चडइ धूमिआकाले ।
धूमसिहाओ भीओ धूलीवट्टे अ धूमदारे अ ॥ ४९ ॥ [६१]

धूरिअअं दीहे धूमद्धयमहिसीउ बहुलासु ।
भज्जापज्जत्तीसुं बद्धयणीसङ्कए अ धणी ॥ ६२ ॥

धूरिअं दीर्घम् । धूमद्धयमहिसीओ कृत्तिकाः ॥ यथा ।

धूमद्धयमहिसीसुं गए दिणेसे अधूरिआओ वि ।
पिअविरहविहुरिआणं रयणीओ जुगसमा हुन्ति ॥ ५० ॥ [६२]

॥ अथानेकार्थाः ॥

धणी भार्या पर्याप्तिर्बद्धोऽपि निःशङ्केति त्र्यर्थो धणीशब्दः ।

चउरङ्गुलहत्थवणे चरिडणारवलिम्मि धम्मओ तह य ।
धारावासो घणभेगेसुं धूमद्धओ सरे महिसे ॥ ६३ ॥

L. 1. F धंधुंधु° In G पइसम is illegible. BF सुहारि° BCF °णीरीओ From णारीओ to गव° incl. l. 4 torn off in G. L. 2. BF धुक्कुडुअ° C धुक्कुडुय° *cdd.* °रिय° C °मंडंति BF धुक्कुडु° C धुक्कुडु° BCF °गिय°. L. 3. ABF °धूमियाउ C 1. hd. *om.* धूमिआउ धूमसिह 2. hd. धूमिआ धूमसिहा A °सीउ. L. 4. C धुली° A °धट्टो B °वट्टो BF °द्दारं E गचक्खमि. L. 5. G धूमिया C धूमसीहा धूममासिहा From ममहि° to मिआकाले l. 7. torn off in G. C चत्वारो पि. C धूलि.° L. 6. BF धूरियवट्टो C धूरियवट्टो B धूमद्धारं. L. 7. C °महिसीय *cdd.* धूमरिय° *cdd.* धूमिया.° L. 8. G °सिहाउ भीउ C धूलि° BF (G?) °वट्टे *cdd.* य (twice) From दारे to दीर्घम् incl. l. 11 torn off in G. L. 9. BCF धूरियंअं E धूरिअअ A धूरियअं C धूमद्दय° CE °सीओ E adds ॥ अथानेकार्थाः ॥ L. 10. A °पजत्तीसु B °पद्य° BF वद्धु° C वद्द° BF *om.* अ ACE य. L. 11. BF धूरियं CG धूमद्दय° G °सीउ. L. 12. C धूमद्दय° C दिणो स From णेसे to पर्याप्ति° l. 15 torn off in G. BF, C 2. hd. °रियाओ C 1. hd. °रियाउ. L. 13. *cdd.* पियविरहविहुरियाणं C 1. hd. रयणीउ BF जुगुसमा. L. 14. *om.* A. L. 15. BCF पर्याप्तिः B वद्धों G वद्धो F वद्धों G *om.* ऽपि. L. 16. C °हच्छ° C °णखलिम्मि E °णखिसिम्मि BFG °वलिम्मि AG, C 2. hd. धम्मउ From घण° to हत्त° l. 1 of next page torn off in G. L. 17. C (F) धूमद्दओ C 2. hd. हउ C भरे.

धम्मस्रो चतुरङ्गुली हस्तव्रणश्चण्डीपुरुषोपहारश्च ॥ यदाह ।

चोरा दुर्गापुरतो हत्वा पुरुषं तदङ्गरुधिरेण ।
गहने कुर्वन्ति बलिं धर्मार्थं धम्मस्रं तं तु ॥

धारावासो मेघो भेकश्च । धूमद्धस्रो तटाको महिषश्च ॥

नकारादयस्तु देश्यामसंभविन एवेति न निबद्धाः । यच्च वादाविति सूत्रितमस्माभिस्तत्संस्कृतभवप्राकृतशब्दापेक्षया न देश्यपेक्षयेति सर्वमवदातम् ॥ [६३]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां पञ्चमो वर्गः ॥

L. 2. B चौरा °पुरुतो. L. 3. CG *om.* बलिं B धम्मार्थं धर्म्मस्रं G धम्मयं. L. 4. G *om.* भेकश्च C धूमद्दस्रो G धूमद्दउ तडागो. L. 5. C सूचितम° [cfr. सिद्धहेमच° I, 229.] L. 7. BCFG °तायां स्वोपज्ञदेशीशब्दसंग्रहवृत्तौ. B वर्ग्ग । छ । मं २४९ ॥ G ॥ छ ॥ ॥ श्लो २४९ । छ ॥ E has only ॥ इति पंचमो वर्गः ॥

॥ अथ पादिः ॥

पड्डी पढमपसूआ पच्छी पिडिआ पलं पसेअम्मि ।
गामट्ठाणे पट्टं धवले पड्डुमहिरोहिणी पज्जा ॥ १ ॥

पड्डी प्रथमप्रसूता । पच्छी पिटिका । पलं स्वेदः । पट्टं ग्रामस्थानम् । पड्डुं धवलम् । पज्जा अधिरोहिणी । अधिकारवाचकस्तु पज्जाशब्दः प्रबन्धभेदवाचकपर्यायशब्दभव एव । मार्गवाचकस्तु पथाशब्दभवः ॥ यथा ।

पड्डीपयपड्डुजसो पट्टवई एस जुवइपलजणणो ।
गुणपच्छी जस्संसे भुजपज्जाए चडेइ जयलच्छी ॥ १ ॥ [१]

पत्तिपसाइअपत्तपसाइअसद्दा पुलिन्दसिरपत्ते ।
पत्तपिसालसमित्थ य पंती वेणी गुहाइ पड्डुंसो ॥ २ ॥

पत्ती तथा पसाइआ तथा पत्तपसाइआ तथा पत्तपिसालसं इत्येते चत्वारः शब्दाः पुलिन्दशिरसि यत्पर्णपुटं तद्वाचकाः । पंती वेणी । केशरचना । पड्डुंसो गिरिगुहा ॥ यथा ।

पड्डुंसे पत्तिकरो पत्तपसाइअसिरो रिऊ तुज्झ ।
पत्तपिसालसहत्थं सपसाइअपंतिअं रमइ सबरिं ॥ २ ॥ [२]

पलसू सेवा पणिआ करोडिआ पण्हओ अ थणधारा ।
पडिवेसिए पएसो पम्हारो पम्हरो अ अवमच्चू ॥ ३ ॥

L. 2. BF पंडी CG पट्टी ABCFG °पसूया E °पसुया B पडिया ACE (F?) G पिडिया ABCFG पसेयम्मि. L. 3. E गोम° BF °ट्ठाणे C °ढाणे G °ट्टाणे BCFG पट्टं E पट्टं BCF पंडमहि° G °मधिरोहणी. L. 4. BF पंडी C पट्टी G पिडिका G प्रस्वेदः *cdd.* पट्टं. BCF पंडं. L. 5. G रोहणी G °पर्याशब्द°. L. 6. C °भव एव. L. 7. BF पंडी° C पट्टी° G °पेय° BF °पंडजसो C °पड° *cdd.* पट्टवई. L. 8. BF वडेइ जयलंछी C भुजलच्छी. L. 9. *cdd.* °पसाइय° (twice) E पुलिंगंद°. L. 10. A °समितु BCFG °समिच्छ C गुहाई पट्टंसो. L. 11. G पत्तिपसाइया तथा पत्तपसाइया तथा पत्तपिसालसं तथा इत्येते C *om.* तथा पत्तपसाइआ BF °पसाइया (twice) C °लस. L. 12 B °सिरसि C यत्पसापुटं B °का. L. 14. C पट्टंसे G पत्तिकरा BF *om.* पत्त *cdd.* °पसाइय° G °सिरा C तुझ्झ. L. 15. BCF °हच्छं G सपिसा° *cdd.* °साइय° C °पत्तियं BFG °पंतियं C सबरिं. L. 16. G पलमू *cdd.* पणिया ABEFG °डिया C °टिका 2. hd. °डिका C पण्हपण्हओ A पण्हउ *cdd.* य. L. 17. BF पडिवोसिओ पयएसो or पपएसो ABCFG पम्मारो BF पहरो ACG य.

पलसू सेवा । पणिआ करोटिका । पण्हओ स्तनधारा । पएसो प्रातिवेश्मिकः । पम्हारो तथा पम्हरो अपमृत्युः ॥ यथा ।

जह पण्हओ तहेही पम्हरभीए सुओ अपम्हारो ।
किज्जउ अज्ज पएसिणि सुरपलसू चइअ पणिअकम्माइं ॥ ३ ॥ [३]

कप्पासम्मि अ पलही पविआ खगपाणपत्तम्मि ।
पउढपऊढा गेहम्मि मिगविसेसम्मि पसओ अ ॥ ४ ॥

पलही कर्पासः । पविआ पक्षिणां पानभाजनम् । पउढं तथा पऊढं गृहम् । पउढो गृहस्य पश्चिमप्रदेश इति केचित् । पसओ मृगविशेषः ॥ यथा ।

कत्थ य गुणमणिपउढं लायसणिही कलापऊढं सा ।
पसयसमपलहिदसणो पविआपाणो अ कत्थ तुमं ॥ ४ ॥ [४]

परडा सप्पविसेसे पडलं णिव्वे रविम्मि पच्चूहो ।
पहणं कुले दिणे पउओ पहणी संमुहागयणिरोहे ॥ ५ ॥

परडा सर्पविशेषः । पडलं नीव्रम् । पच्चूहो रविः । पहणं कुलम् । पउओ दिनम् । पहणी संमुखागतनिरोधः ॥ यथा ।

तइ पहणिअरिउवहुआ परडाउलजुसपडलउडएसु ।
पउअम्मि लिअन्ति सया डरिआ चालुक्कपहणपच्चूह ॥ ५ ॥ [५]

पयला णिद्दा पययं अणिसं पडवा पडकुडीए ।
पहिअं महिए पसिअं पूगफले पड्डुसं सुसंजमिए ॥ ६ ॥

L. 1. *cdd.* पणिया G पणहउ. L. 2. *cdd.* पम्मारो BF पणहरो. L. 3. C कुह G पणहउ BF तहेही C 1. hd., G सुउ G य पम्मारो BCF अपम्मारो. L. 4. C किजूओ *cdd.* चइय BF पणय° C °कंमाई. L. 5. C प्पासंमि *cdd.* य ABF फलही E पहली *cdd.* पविया. L. 6. C पउच्छपऊढो G °वेसेस° ABCFG पसउ C या ABEFG य. L. 7. BF फलही *cdd.* पविया C °भोजनं B पच्छोढं. L. 8. BF गृहपश्चिम°. G पसवो. L. 9. BFG °निही C °निहा. L. 10. BF °दसणे BFG पविया° C पवियाए G य. L. 11. E पहलं G पडल BF, C 2. hd. णिव्वे A निव्वे or निव्वे. L. 12. C 1. hd. पुले BF पओओ G पउउ ABCF °गअ° G °निरोहे. L. 13. BF तीव्रं G णीव्र C 1. hd. नीलुं 2. hd. नित्यं G पच्छूहो. L. 14. B पओओ G पउउ. L. 15. G तइं *cdd.* पहणिय° BFG °वहुया C °वहूया BF, C 2. hd. परडाओल° C °लज्जुस° G °जुभ° BF उडुएसु. L. 16. C पउयंमि C लिहंति G लियंति *cdd.* डरिया. L. 17. B णिद्दा G निद्दा In A द्दा पय is illegible. BF *om.* पडवा. L. 18. A पडिय BCEFG पहियं *cdd.* पसियं A पड्डुसे BF पंडसं.

पयला निद्रा । पययं अनिशम् । पडवा पटकुटी । पहिअं मथितम् । पसिअं पूगफलम् । पडुसं सुसंयमितम् ॥ यथा ।

पडवन्तरे धणिवहू पयलं मुत्तूण पडुसिअणीविं ।
दहिपहिअं विरयन्ती पययं पसिएण कागमुड्डवइ ॥ ६ ॥ [६]

पणिअं पयडे परिहो रोसे पणाओ अ पङ्कम्मि ।
पयलो णीडे विपुले पइस्सपेढालपेज्जाला ॥ ७ ॥

पणिअं प्रकटम् । विक्रेतव्ये तु संस्कृतभवमेव । परिहो रोषः । पणाओ पङ्कः । पयलो नीडम् । पइस्सो पेढालो पेज्जालो एते त्रयो ऽपि विपुलार्थाः । पेढालं वर्तुलमिति द्रोणः ॥ यथा ।

पेढालखन्ध पेज्जालवच्छ वालुङ्क तइ पणिअपरिहे ।
रिउणो पइस्सपणाए वसन्ति पयलाउले समुद्दतडे ॥ ७ ॥ [७]

चोरणिवहे पडीरो पत्तवहोलेसु पंखुडिपरक्का ।
चोरम्मि पलाओ पत्थरपड्डुलपड्डुआ चरणघाए ॥ ८ ॥

पडीरो चोरसमूहः । लिपिभ्रष्टास्तु वोरणिवहे पडीरं इति तरुवर्गे पठन्ति । पंखुडी पत्रम् । परक्कं अल्पं स्रोतः । पलाओ चोरः । पत्थरा पड्डुला पड्डुआ त्रयो ऽप्यमी चरणघातवाचकाः ॥ यथा ।

एस परक्कपडीरो पत्थरकुसलेण पड्डुअं दिन्तो ।
पंखुडिअ व्व विकिसो पलायरक्खेण पड्डुलाहिं पि ॥ ८ ॥ [८]

L. 1. *cdd.* पहियं. G मंथितं *cdd.* पसियं. L. 2. BF पंडसं BCF सुसयमितं. L. 3. BF धणवहू C सुत्तुण BF पंडसिय° CG पडुसिय°. L. 4. *cdd.* °पहियं G व्विर° BCF विरइंती BF कागमुंडवइ. L. 5. *cdd.* पणियं AG पणाउ *cdd.* य. L. 6. BF णिडे CG णिडुे A डुे (sic) C पयस्स° G पइस्न° In A ढालपे is illegible. BF °पेज्जाल्ल C °पेज्जालो. L. 7. *cdd.* पणियं. BFG पणाउ C पय नीडं C पयस्सो. L. 8. G पढालं. L. 9. वर्त्तेतमिति. L. 10. BF °वत्थ BF वालुंक्क C वाउलुंक्क *cdd.* पणिय°. L. 11. G पइस्न° G पविसान्ति पयड्माउले. L. 12. BF वोर° C 1. hd. च्चार° C °निवहे E °णिविहे G पत्तंडीरो E °बहोलेसु. L. 13. A पलाउं G पलाउ A पत्थरपडुलपडुलआ BF °पंडलपडआ C पच्छरपडुया (sic) E °पडुया G °पंडुआ BF वरणप्पोए C च्चरंणघाए. L. 14. B वोरसमूह C °भ्रष्टासु BF वोर° CG च्चोर° C °निवहे *cdd.* पडीरमिति. G *om.* तरुवर्गे C पढन्ति. L. 15. BCF श्रोत: G पलाउ C पच्छरी G पत्थला BF पंडला G पडुला BCF पडुआ G पडुया. L. 16. C एते त्रयो पि चरण° BF त्रयो पि प्पमी वरण° G *om.* °घात. L. 17. C °पढीरो पच्छर° BF पंडुअं G °पडुअं G दिन्नो. L. 18. *cdd.* पंखुडिय BCF च्च G विकिन्नो C °रिक्खेण BF पंडलाहिं.

दरिअम्मि पहट्ठो बालम्मि पडोअो पयाममणुपुव्वे ।
कुसुमे पसूअमोलिजलणभेएसुं पडालिपप्फाडा ॥ ९ ॥

पहट्ठो दृप्तः । पडोअो बालः । पयामं अनुपूर्वम् । पसूअं कुसुमम् । पडाली पङ्क्तिः । पप्फाडो अग्निभेदः ॥ यथा ।

जिणइ पसूअसरो वि हु भुवणपडालिं पयामथोरोरु ।
एस पहट्ठो मयणो अपडोअपयावपप्फाडो ॥ ९ ॥

पत्थिअपसंडिपब्भोआ सिग्घसुवण्णभोएसु ।
पद्धरमुज्जू सद्दिट्ठे पहदं पक्खरा तुरयकवचे ॥ १० ॥

पत्थिओ शीघ्रः । पसंडि कनकम् । पब्भोओ भोगः । पद्धरं ऋजु । पहदं सदादृष्टम् । पक्खरा तुरगसंनाहः ॥ यथा ।

पक्खरिअपत्थिअहअो पसंडिगोरो रणे जयसिरीए ।
पब्भोअकए पहदो सि पद्धरं कुमरवाल तुमं ॥ १० ॥

सुरखायम्मि पहम्मं पत्थीणं थूलवत्थम्मि ।
पव्विद्धं पेरिअए घणे पवड्ढो अ पज्जणं पाणे ॥ ११ ॥

पहम्मं सुरखातम् । पत्थीणं स्थूलवस्त्रम् । सामान्येन पत्थीणं स्थूलमित्येके । पव्विद्धं प्रेरितम् । पवड्ढो घनः । लोहकुट्टनोपकरणमित्यर्थः । पज्जणं पानम् । यथा ।

L. 1. *cdd.* दरियम्मि EG पहिट्ठो which is equally correct. cfr. Siddhah. I, 130. BEFG बालंमि BF परोअो A पडोउ G डोउ (sic). L. 2. A कुकुमे E पसुअ° G पसूय° G °जणजण° E °जणभेएसु G °सु E °पष्फाडा G °यप्फाला BF °पप्फारा. L. 3. C पहट्ठो G पहट्ठो BF परोअो G पडोउ BFG बाल: G आनुपुर्वे. L. 5. *cdd.* पसूय° G *om.* हु G भुयलपडालि CG °रोरू. L. 6. C पस पहट्ठो BF अफडोअ° G अपडोयावपप्फाडो BCF °पयान्व°. L. 7. ABEF पत्थिय° CG पच्छिय° B (F?) °पब्भोअ BF °मुवस्स G °भेएसु. L. 8. C पहरसुज्जू 2. hd. °रमज्जू E °सुज्जू G °दिट्टे G पक्खारा C तुरअ° BF °कवचे In G यकवचे is torn off. L. 9. C पच्छिअो B reads: कनकं । पद्धुरं ऋजु । पब्भोअो भोगः C पहरं ऋजुः. L. 10. C पक्खारो BF तुरसन्नाह:. L. 11. *cdd.* पक्खरिय° BF °पत्थरहअो C °पच्छिय° G °पत्थियहउ BF पेसंडि° From जय° to सुर° l. 13 torn off in G. L. 12. BF पब्भोग° C पहरं. L. 13. A पत्थीसं BCF पच्छीणं E बूलवत्थम्मि. L. 14. C पव्वद्धं E पविद्धं F पव्विदं *cdd.* पेरियए B पवड्ढो C पवढो F पवड्ढो A *om.* अ BCEF य From अ to रितम् l. 16 torn off in G. BF पयणं. L. 15. C पच्छीणं थूल° C पच्छीणं. L. 16. C पव्विद्धं F पद्विदं.

एसो पवड्ढहत्थो पत्थीणी तह य तेण पव्विद्धा ।
हयकामिणि किं वच्चसि पहम्मजलपज्जणामिसेण ॥ ११ ॥ [११]

पडिअपरेआ विहडिअपिसल्लएसुं च पंपुअं दीहे ।
पप्पीओ बप्पीहे पच्चूढो परिअली अ थालम्मि ॥ १२ ॥

पडिअं विघटितम् । परेओ पिशाचः । पंपुअं दीर्घम् । पप्पीओ चातकः । पच्चूढो तथा परिअली स्थालम् । भोजनभाण्डमिति यावत् ॥ यथा ।

अपडिअपंपुआपिम्मं जीइ समं भुत्तमेक्कपच्चूढे ।
तं किं परेअ णेच्छसि परिअलिपडिअं जलं व पप्पीओ ॥ १२ ॥ [१२]

पच्चुत्थं पडिववि‌ए पढ्ढारो छिण्णणङ्गूले ।
पम्हलपसरेहा केसरे पवसिअम्मि परिउत्थो ॥ १३ ॥

पच्चुत्थं प्रत्युप्तम् । पढ्ढारो छिन्नलाङ्गूलः । पम्हलो तथा पसरेहो किञ्जल्कः । परिउत्थो प्रोषितः ॥ यथा ।

परिउत्थ चलसु काले केअइपसरेहणीमपम्हलिए ।
पच्चुत्थदुहा मरिही तुह दइआ चमरिअ व्व पढ्ढारा ॥ १३ ॥ [१३]

जीवाइ पडंचपडंसुआ य भल्ली पलासिपासाला ।
पत्तलपडुवइआ पत्तिसमिद्धं चेअ तिक्खम्मि ॥ १४ ॥

L. 1. From एसो to परेआ l. 3 torn off in G. C °हच्छो पच्छीणी C (F?) पव्विद्दा B पविद्धा. L. 2. C °पज्जल°. L. 3. BF पयडिय° ACE पडिय° *cdd.* °परेया ABEFG विहडिय° C विहड्डिय° BCF व G पंपुयं. L. 4. E बप्पीओ A °उ From पप्पीओ to °ली l. 6. torn off in G. C पच्चुढो BF परिअलि A परियली ABF य C या घामि (sic; corr. 2. hand). L. 5. C पडियं B पिसाचः. L. 6. C थालं । भोज° From यावत् to °रो l. 9 torn off in G. L. 7. C अपडिय° *cdd.* °पंपुय° C जाइ C °मेक°. L. 8. *cdd.* परेय BF परियलि° C परियडि° *cdd.* °पडियं C च BF *om* व BF चप्पीओ. L. 9. A पच्चुत्थं C पच्चुच्छं A °ववए पव्वारो C लंगूले From गूले to काले l. 13 torn off in G. L. 10. AE पवि° E °सयम्मि ABCF °सियम्मि C परिउच्छो. L. 11. C पच्चुच्छं BF प्रत्नुप्तं C प्रत्यूप्तं C °लांगुलः C पम्हालो. L. 12. C परिउच्छो. L. 13. C परिउच्छ बलसु BF केयइपसरेहिणीस° From सरेह° to °व in पडुव° l. 16. torn off in G. L. 14. C पच्चुच्छ° *cdd.* दइया BF चमलिय *cdd.* च CF पहारा. L. 15. E जीज्जाइ BF °पडंभुया ACE °सुया BF °पासला. L. 16. A °पडुवईया C 1. hd °वडु° 2. hd. °पड° E °पडुव्व° BCEF °वइया In G इआ is torn off. AC पत्त° CF °समिद्दं ABCFG चेव From तिक्ख° to द्धं p. 186, l. 2 torn off in G.

पडंचा तथा पडंसुआ ज्या । प्रतिश्रुतिवाचकस्तु पडंसुआशब्दः प्रतिश्रुत्शब्दभव एव । पलासी तथा पासाला भल्ली । पत्तलं पडुवइअं पत्तिसमिद्धं एते त्रयो ऽपि तीक्ष्णार्थाः । पत्तलं कृशमित्यन्ये । पत्तलं पत्रबहुलमिति तु पत्रलशब्दभवम् ॥ यथा ।

> महुमासे भमरोली वम्महवीरस्स धणुपडंच व्व ।
> सहयारमञ्जरी उण पत्तिसमिद्धा पलासि व्व ॥ १४ ॥
>
> तट्ठा रणाउ रिउणो पडंसुअप्फालणे वि चालुक्क ।
> पत्तलकोवो पडुवइपासालाहिं करेसि किं तुमयं ॥ १५ ॥

अत्र । पवित्तो दर्भः । पयरो शरः । इति पवित्रप्रदरशब्दभवौ । पल्लत्थो पल्लट्टो पर्यस्त इति पर्यस्तशब्दभवौ । तथा पट्टइ पिबति । पंगइ गृह्णाति । परइ भ्रमति । इति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [१४]

पच्चेडं पच्चवरं मुसले पग्गेज्जपहयरा णिअरे ।
पलहिअपुरोहडा विसमे परिअट्टो अ रजगम्मि ॥ १५ ॥

पच्चेडं तथा पच्चवरं मुसलम् । पग्गेज्जो तथा पहयरो निकरः । पलहिअं तथा पुरोहडं विषमम् । यदाह ॥ पलहिअं विषममसमं च पुरोहडं गदितम् ॥ इति । अत्र चतुरक्षरपकारादिशब्दप्रस्तावे उकारसहितपकारादिपुरोहडशब्दपाठो ऽर्थानुरोधात् । अन्ये तु पलहिअं पुरोहडं इत्यन्योन्यपर्यायतया आवृतमहीवास्तुवाचकावित्याहुः । यदाह ॥ आवरिअमहीवत्थू पुरोहडो पलहिओ तह य ॥ पुरोहडं पच्छोकडमिति तु सातवाहनः । परिअट्टो रजकः ॥ यथा ।

L. 1. BF पडंवा तथा पडंभुया ज्जा C °सुया C श्रुतूवाच° *cdd.* °सुया°. *cdd.* °श्रुतशब्द°. L. 2. C पड° *cdd.* °वइयं *cdd.* पत्त°. L. 3. From मित्य° to ण in उण l. 5 torn off in G. BF °वहुल°. L. 4. *cdd.* °पडंव. L. 5. *cdd.* पत्त° CF °समिद्दा C पलासव च. L. 6. CG तद्धा BF पडंसुय° C पडयप्फालणो From सुअ° to र: in शर: l. 8 torn off in G. L. 7. C करेसिं BF तुमय. L. 8. BF पअरो CG शार. C *om.* पल्लत्थो G पल्लच्छो C पल्लहो From ति to डं in पच्चेडं l. 11 torn off in G. L. 9. C पर्यास्त° B पिंचति. L. 11. C 2. hd. पच्वेडं पच्वयरं E मुशले C पग्गेम° *cdd.* णियरे. L. 12. ABCEF पलहिय° G पहलिहिय° A °पुरोडा *cdd.* परियहो य A रजयम्मि C रजंग° From गम्मि to ज्जो l. 13 torn off in G. L. 13. C पग्गेझो C पयहरो *cdd.* पलहियं BF पुहडं G *om.* यदाह । पलहिअं विषमम् BCF पलहियं विषमं अस°. L. 14. BFG इति च. L. 15. In G रसहित is torn off. *cdd.* °पाठः अर्थो°. L. 16. BF °रोधाच. *cdd.* पलहियं BCF °हडमिति अन्यो° C आवृत° G *om.* मही. L. 17. C तदाह BF आचारिय° C आंवरिय° G आवरिय° C °महही-वच्छू G °वत्थ. BF पलिहओ G पलिहउ C पलहिउ. L. 18. G °कडमिति B तुसा सात°. *cdd.* परियहो.

परिश्रट्ट सिलापहयरपुरोहडाश्रो जलं णईतूहा ।
सविलम्बं णिज्जइ सुन्दर मा कुप्पसु इमाइ ॥ १६॥

तुह गयविसाणपचेडखण्डिश्रा पलहिश्रा वि रिउवप्पा ।
हयभडपग्गेज्जा हुन्ति पवरपाणितुल्ल चालुक्क ॥ १७ ॥ [१५]

पडिसारपाडिसारा पडुआइ पडिच्छश्रो समए ।
पलिहस्सं पलिहाश्रो श्र उड्ढदारुम्मि पयवई सेणा ॥ १६ ॥

पडिसारो तथा पाडिसारो पटुता । पडिसारो पटुरित्यन्ये । पडिच्छश्रो समयः । पलिहस्सं तथा पलिहाश्रो ऊर्ध्वदारु । पयवई सेना ॥ यथा ।

पलिहायत्थमिश्राए श्रपाडिसाराइ कह वि तुह विरहे ।
तीइ णिसा वोलीणा कह गोसपडिच्छए होही ॥ १८ ॥

तुह कुमरवाल पयवइदंसणमित्तेण थम्भिश्र व्व रणे ।
रिउणो गयपडिसारा जाया पलिहस्ससंठाणा ॥ १९ ॥ [१६]

एरण्डदुमे पंचंगुली श्र घग्घरगलम्मि पडिसाश्रो ।
पंफुल्लिश्रं गविट्ठम्मि पडिश्ररो चुल्लिमूलम्मि ॥ १७ ॥

पंचंगुली एरण्डवृक्षः । पडिसाश्रो घर्घरकण्ठः । पंफुल्लिश्रं गवेषितम् । पडिश्ररो चुल्लीमूलम् ॥ यथा ।

पडिसाइल्ले पंचंगुलीसु किं कञ्चुश्रं गवेसेसि ।
पडिश्ररकम्मयरि तए वि कीस पंफुल्लिश्रो णालेसु इमो ॥ २० ॥ [१७]

पडिसुत्ती पडिसूरो पडिसंतं चेश्र पडिकूले ।
पायवडणे परेवयपाडवणा पूश्रलम्मि पहएल्लो ॥ १८ ॥

L. 1. BF पारियह C परिह G परियह C सिजाएहयपुरो° G °डाउ C जलसईत्तहा BF नई°. L. 2. B °लंचं G °लंवं G पमाई. L. 3. G °क्खंडिया BCF °डिया *cdd.* °हिया. L. 5. G °पाडिसारा पडिसारा BFG पडुयाइ AG पडिच्छउ BF पडछश्रो C पडुच्छश्रो. L. 6. C *om.* पलिहस्सं G °हस्स °हाउ ABEFG य C उद्द° G पपवई C सेणो. L. 7. BF परिच्छश्रो G °च्छउ. L. 8. G °हाउ C °हाश्रो श्र. L. 9. BF पलिहायत्थिमिसाए CG °हायच्छ-मियाए G °सारा वि. L. 10. C ताइ G णौसा C मोस°. L. 11. *cdd.* थंभिय C व्वा 2. hd. व्वा. L. 13. E °गुलीइ ABCFG °ली य AG °साउ. L. 14. A पप्पुल्लिय C फंफु° *cdd.* °ल्लियं A गविट्ठुम्मि E गव्वि° C गविहं पेटियरो ABEFG पडियरो ABF, C 1. hd. चुल्लि° C °मुलंमि. L. 15. B पंचगुली B परिसाश्रो G °साउ BF घग्घरः कंठः G घग्घरि° *cdd.* °ल्लियं. L. 16. B चुल्ली° C °मुलं. L. 17. C 2 hd. कंचुश्रं G कंचुश्रं (?). L. 18. BFG पडियर° C पडिरय° G, C 2. hd. °ल्लिउ. L. 19. B परिसंतं ABCFG चेय. L. 20. BCF परेच्चय° EG पूयलम्मि A पहइल्लो C 2. hd. पहपल्लो.

पडिसुत्ती पडिसूरो पडिसंतं एते त्रयो ऽपि प्रतिकूलार्थाः । पडिसंतं अस्तमितमिति तु सातवाहनः । परेवयं तथा पाडवणं पादपतनम् । पइएक्को पूपः ॥ यथा ।

पडिसुत्ती पडिसूरे परेवयपरम्मि जो अपडिसंतो ।
पाडवणं पइएक्का य तस्स दिज्जन्तु गामजक्खस्स ॥ २१ ॥ [१८]

इन्दसुए पइहंतो लक्खारत्तम्मि पल्लविअं ।
पडिहत्थी वुड्ढीए पडिहत्थपडिक्कया पडिकिदीए ॥ १९ ॥

पइहंतो जयन्तः । पल्लविअं लाक्षारक्तम् । पल्लविअं पल्लवाकारमिति तु पल्लव इवाचरतीति क्विबन्तसिद्धत्वान्नोक्तम् । पडिहत्थी वृद्धिः । पडिहत्थो तथा पडिक्कओ प्रतिक्रिया । पडिहत्थो वचनमिति तु सातवाहनः ॥ यथा ।

तुमइ पडिक्कयकुसले पइहंतसरिच्छपत्तपडिहत्थि ।
पल्लविउल्लणिवसणा णमन्ति पडिहत्थअक्खमा रिउणो ॥ २२ ॥ [१९]

पंडविअं पांडविअं जलउल्ले पल्लवम्मि पत्थरिओ ।
पक्खडिअं पप्फुरिए जडे पलिहओ पडित्थिरो सरिसे ॥ २० ॥

पंडविअं तथा पांडविअं जलार्द्रम् । पत्थरिओ पल्लवः । पक्खडिअं प्रस्फुरितम् । पलिहओ मूर्खः । पडित्थिरो सदृशः ॥ यथा ।

पत्थरिअसत्थरे वि हु पंडविए अंसुपांडविअसिहिणा ।
सा तप्पइ तुह पलिहय पक्खडिए सिहिपडित्थिरे विरहे ॥ २३ ॥ [२०]

L. 1. C परिसूरो CG एते त्रयः प्रति°. L. 2. BCF *om.* तु. C पइपल्लो. L. 3. C पडिसूरो B परेचअ° G परेवअ. L. 4. C पइल्ला. L. 5. A इंदसुए BF पइइंतो C पहंते G पाइहंतो ABEFG °विअं. L. 6. C °हच्छी BF वुढीए E वुड्डीए G डड्डीए BF °परिक्कया A °क्कउ BF पडिकिरीए. L. 7. BFG पल्लविअं C *om.* पल्ल° लक्खा° *cdd.* °विअं. L. 8. BF °हत्थि: CG °हच्छी C पडिहच्छो G °क्कउ. L. 9. C वडिकिओ प्रतिवचनमिति BFG *om.* तु. L. 10. BF परिक्कय° G पडिक्कम° B °कुशले C °पल्लपडिहत्थो BF °पडिपत्थि. L. 11. BCF °उल्ल° G °सणा ण पडि°. L. 12. *cdd.* °विअं (twice) E पल्लिवम्मि C 1. hd. पच्छ° G °रिउ. L. 13. G पक्खंडिय ABCEF °डिअं BF पफुल्लिए C पप्पुरिए E पफुरिए B पडिहओ AG °हउ AG, C 1. hd. पडिच्छिरो G ससे. L. 14. *cdd.* °विअं (twice) C पच्छ° G °रिउ. *cdd.* °डिअं. L. 15. G °हउ BF पडित्थरो C पडिच्छिरो. L. 16. C (F?) पच्छरियसच्छरे BG °रिय° BCF °विय° G °विग्ग°. L. 17. G पक्खलि CG °पडिच्छिरे.

पडिवेसो विक्खेवे पच्चत्तरं चाडु परिहणं वसणे ।
परिहट्टी आयड्डी पडिहारीए पडिच्छिआ चेअ ॥ २१ ॥

पडिवेसो विक्षेपः । पच्चत्तरं चाटु । परिहणं परिधानम् । परिहट्टी आकृष्टिः । पडिच्छिआ प्रतीहारी । पडिच्छिआ चिरप्रसूता महिषीत्यन्ये ॥ यथा ।

किं परिहणं जलोल्लसि सयणे किं करसि कमलपडिवेसं ।
कुणसु पच्चत्तरणिउणे पडिच्छिए हिअयसल्लपरिहट्टिं ॥ २४ ॥ [२१]

पप्फिडिअं पडिफलिए पडोहरं पच्छिमङ्गणए ।
पडुवत्ती पडिसारी जवणीइ पसेवओ बम्भे ॥ २२ ॥

पप्फिडिअं प्रतिफलितम् । पडोहरं गृहपश्चिमाङ्गणम् । पडुवत्ती तथा पडिसारी जवनिका । पसेवओ ब्रह्मा ॥ यथा ।

बाहपडिसारिदुउणं पडोहरे चन्दिमाइ पडुवत्तिं ।
कुणइ मणोपप्फिडिए तइ मुणइ दिणं पसेवअदिणं सा ॥ २५ ॥ [२२]

परिवाहो दुव्विणयम्मि पट्टिसंगं च कउहम्मि ।
रुद्दम्मि पंडरंगो पक्कग्गाहो अ मयरम्मि ॥ २३ ॥

परिवाहो दुर्विनयः । पट्टिसंगं ककुदम् । पंडरंगो रुद्रः । पक्कग्गाहो मकरः ॥ यथा ।

तइ पंडरंगविसपट्टिसंगसमखन्ध कुमरवाल णिव ।
सासिअजए जइ परं पक्कग्गाहद्धयस्स परिवाहो ॥ २६ ॥ [२३]

L. 1. BF पडिसेसो A पवत्तरी BF पवत्तरं C पवित्तरं A परिहरणं. L. 2 C °हट्टी A आयड्ढी B आयडी C (F?) आयद्दी G आअड्डी G पडिहारी E पडिच्छया ABCFG °च्छिया A चेव BF वेय C वेया. L. 3. BCF पवत्तरं C 1. hd. चाडु. BF आकृषिः G आकृतिः. L. 4. cdd. °च्छिया CG प्रतिहारी C प्रडि° cdd. °च्छिया. L. 5. C °ल्लसि य सय° G कि. L. 6. BF पच्चुत्तरणयणे C पवत्तर° cdd. हियय° G °परियट्टि. L. 7. E पप्फि° G पप्पिफ° cdd. °डियं E पडोहरणं. L. 8. BF जम्वणीइ A पसेच्चउ C 1. hd. G °वउ BF बंभेका G बंभे. L. 9. BF पसेप्फि° cdd. °डियं B om. गृह C °गनं. L. 10. G °वउ. L. 11. cdd. वाह° BF पडिसारडुउणं C 2. hd. बंदि° CG पडिवर्त्ति. L. 12. C °फफडिए G पसेवय°. L. 13. BF दुव्वियाम्मि BEFG पडिसंगं C पाहि° BEF कओहम्मि G कउअम्मि. L. 14. C पडुरंगो BF पक्कग्गा (sic) C पक्कग्गहो ABEFG य A सयरम्मि. L. 15. BFG पडिसंगं C 2. hd. पंडुरंगो G मंडरंगो C पक्कग्गोहो. L. 17. BF °पडिसमखंध C °पहिसंग° G °पडिसंग° C निव. L. 18. cdd. सासिय° C om. जए C (F?) °हदयस्स.

परिलिअपडिछंदा लीणमुहा पच्छेणयं च पाहेज्जं ।
समुहागमणे पच्चुद्धारो पच्चोवणी चेअ ॥ २४ ॥

परिलिओ लीनः । परिअरो लीन इत्यन्ये । पडिछंदो मुखम् । पच्छेणयं पाहेज्जं । पाथेयमित्यर्थः । द्वावपि देश्यावन्योन्यपर्यायतया निबद्धौ । पच्चुद्धारो तथा पच्चोवणी संमुखागमनम् । क्रियाशब्दावेतौ । तेन संमुखागते पच्चुद्धरिओ पच्चोवणिओ इत्याद्यपि भवति ॥ यथा ।

लोअणचओरपच्छेणअन्तपडिछंदचन्दिमा कुणसु ।
हिअपरिलिआ वि पच्चुद्धारं पच्चोवणीपरे दइए ॥ २७ ॥ [२४]

पच्चुहिअं पणहविए पडच्चरो सालसरिसम्मि ।
परिहायपरिच्छूढा झीणोक्खित्ता पडिक्खरो कूरे ॥ २५ ॥

पच्चुहिअं प्रस्नुतम् । पच्चुअं प्रस्नुतमित्यन्ये । पडच्चरो श्यालप्रायो विदूषकादिः । परिहाओ क्षीणः । परिच्छूढो उत्क्षिप्तः । पडिक्खरो क्रूरः ॥ यथा ।

किं तं छुहपरिहाओ परिछूढकरो पडच्चर रडेसि ।
अपडिक्खरपच्चुहिआइ गहहीए थणंधओ होहि ॥ २८ ॥ [२५]

खेत्तसए परिवासो पयट्टिओ तह पवट्टिअए ।
पज्जत्तम्मि पहोइअमह खेत्ते पल्लवायपोरयया ॥ २६ ॥

L. 1. *cdd.* परिलिय° C °पडिच्छंदा BF पत्थेणयं E पेच्छणयं BF पाहिज्जं C 1. hd. पाहिज्जं 2. hd. °इज्जं. L. 2. A पच्चु° C 1 hd. पचुहोरो F, C 2. hd. पचुहारो G पच्चोवणी ABCFG चेय. L. 3. G °लिउ BCF परियरो G परियलो In G न्ये पडि° मु° is torn off. BF परिछंदो C °च्छंदो. BF पत्थेणय G पहेणयं. L. 4. C पाहिज्जं *cdd.* देश्यौ अन्यो°. C (F ?) °हारो G पच्चु° From व्दावे° to इत्या° torn off in G. L. 5. C (F ?) °हरिओ. L. 6. C °णियो. L. 7. CG लोयणचउर° G °णयंतपरिछंद° BF °छंदं BFG °चंदिया C °वंदिया. L. 8. *cdd.* हियपरिलिया C (F?) °हारं From पच्चु° to डिक्ख° l. 10 torn off in G. B °परे देइ. L. 9. A पच्चु° *cdd.* °हियं C °विये C 1. hd. पडच्चरो. L. 10. C परिहाइपरिछूढा ABF °छूढा BF ज्झीणो° C झिक्खणो° E ज्झीणो° B °खित्ता E कूवे. L. 11. G पच्चु° *cdd.* °हियं C प्रसूतं G प्रस्नुतं C पच्चुयं G पच्चुअं (?) B प्रस्नुत° CF प्रस्तुत° G प्रभुत° or प्रमुत° C पटच्चरो From डच्चरो to करो l. 13 torn off in G. L. 12. B परछूढो. L. 13. B परछूढ° C पडच्चर. L. 14. BCF °पच्चुहियाइ In G from पच्चु° to पयट्टिओ p. 191, l. 1 torn off. C गद्दहीपयणं-धउ 2. hd. °धओ. L. 15. C परिहासो पयट्टिओ 2. hd. °उ A पवट्टिउ *cdd.* पवट्टियए. L. 16. BF पज्जंत्तंमि C पज्जंतंमि *cdd.* पहोइयमह C खत्ते A °चोरयया E °पोवरया.

परिवासो क्षेत्रशयः । पयट्टिश्रो प्रवर्तितः । पहोइश्रं पर्याप्तम् । प्रभुत्वमित्यन्ये । पल्लवायं तथा पोरयं क्षेत्रम् । वल्लवायं इति दन्त्योष्ठ्यादिरप्ययमिति गोपालः ।। यथा ।

परिवास सालिपोरयगोवीदंसणपयट्टिश्रमणो जं ।
ण णिएसि दिवा वि मिगे पहोइश्रं पल्लवायरक्खाए ।। २९ ।। [२६]

पञ्चाहिश्रपण्णासाए पंचावण्णपण्णवण्णा ।
पप्फोडिश्रं च पक्खोडिश्रम्मि सुरयम्मि परभाश्रो ।। २७ ।।

पंचावण्णा तथा पण्णवण्णा पञ्चाधिकपञ्चाशत् । पप्फोडिश्रं पक्खोडिश्रं निर्झोटितमित्यर्थः । परभाश्रो सुरतम् ।। यथा ।

रइपप्फोडिश्र परभायलुद्ध वेसाइ देसु दीणारे ।
पञ्च वि पण्णवण्णसमे पंचावण्णं पि मा खु पञ्चसमं ।। ३० ।। [२७]

पडिश्रलिपविरइश्रा तुरिए पुण्णम्मि पडिहत्थपोणिश्रया ।
पडिखंधं पडिखंधी जलवहणे मत्थयम्मि पवरंगं ।। २८ ।।

पडिश्रली तथा पविरइश्रो त्वरितः । पडिहत्थो तथा पोणिश्रो पूर्णः । पडिखंधं पडिखंधी जलवहनम् । जलमुह्यतेऽनेनेति जलवहनम् । वृत्यादि । अन्ये जलवाहमाहुः । पवरंगं शिरः । उत्तमाङ्गवत् शिरोवाचकत्वेन नायं कवीनां रूढ इति देश्येषु निबद्धः ।। यथा ।

अणपडिश्रलि पविरइश्रं अपोणिए कुण जलेण पडिहत्थे ।
पडिखंधे पडिखंधीणिउत्त किं कण्डुएसि पवरंगं ।। ३१ ।। [२८]

L. 1. BF पवहिश्रो C पयट्टिश्रो G पयट्टिउ From तः to हिश्र° l. 3 torn off in G. BCF पहोइयं. L. 2. C (F?) पल्लवायमिति B °यमिति. C (F?) दंतो° B दंत्योष्टया°. L. 3. *cdd.* पयट्टिय° C °सणो G ज्जं. L. 4. From णिएसि to तथा l. 7 torn off in G. *cdd.* पहोइयं C °रक्खा य. L. 5. *cdd.* पंचाहिय° A °वसा व पण°. L. 6. E पष्फो° *cdd.* °डियं °डियम्मि A °भाउ. L. 7. C पणपन्ना G °वन्ना From ञ्चाशत् to ससमे l. 10 torn off in G. *cdd.* °डियं. C *om.* पक्खो° BF °डियं. L. 9. *cdd.* °डिय B परिभाय° C °लुद्दा F °लुद्द. L. 10. C °पससमे BF °वन्नसमे G °म° G °वन्नं From समं to श्रो त्वरितः l. 13 torn off in G. L. 11. *cdd.* पडियलिपविरइया B तुरंए A पडहत्थ° C पडिहच्छ° E पडहच्छ° *cdd.* °पोणियया. L. 12. AC (F?) °खंध B परिखंधी E °वहणा. L. 13. BF पडियल्ली C पडियली BG पडहत्थो G पुणिश्रो. From डिखंधं to श्येषु l. 16 torn off in G. BCF °खंध B जलवह B अनेनेति. L. 15. B रूढः L. 17. *cdd.* °पडियलि BCF °रइयं G °रइश्र From ए to त्ता l. 1 of next page torn off in G. C कुणउ C °हच्छे. L. 18. BF °णिइत्त C °णियत्तासि The above is D's reading. BF कि.

णगरम्मि पइट्ठाणं रुक्खे पसुहत्तपरसुहत्ता य ।
पाणिअणिग्गमणम्मि अ परिहालो परिहलाविओ चेअ ॥२९॥

पइट्ठाणं नगरम् । पसुहत्तो तथा परसुहत्तो वृक्षः । परिहालो तथा परिहलाविओ जलनिर्गमः ॥ यथा ।

महिकप्पपरसुहत्तय गुरुभुअपसुहत्त तुह पइट्ठाणे ।
घरपरिहलाविआ करिमदपरिहालेहि हुन्ति अप्फुसा ॥ ३२ ॥

अत्र पंगुरणं प्रावरणमिति प्रावरणशब्दभवत्वान्नोक्तम् । तथा । पज्जरइ कथयति । पव्वायइ म्लायति । पल्हत्थइ विरेचयति । पलावइ नाशयति । पणामइ अर्पयति । पयरइ पम्हुहइ स्मरति । पयल्लइ प्रसरति । पहल्लइ घूर्णते । पम्हाडइ मृद्नाति । पडुहइ क्षुभ्यति । पचारइ उपालभते । पचड्डइ पच्छंदइ पदअइ गच्छति । पल्लट्टइ पल्हत्थइ पर्यस्यति । पउलइ पचति । पज्झरइ पघडइ क्षरति । इत्येते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [२९]

पणअन्तिअं पयडिए इत्थीपणए पणामणिआ ।
परिवारिओ अ घडिए पुलोअणे पसवडक्कं च ॥ ३० ॥

पणअन्तिअं प्रकटितम् । पणामणिआ स्त्रीषु प्रणयः । परिवारिओ घटितः । पसवडक्कं विलोकनम् ॥ यथा ।

तीए रइसव्वस्सं पणअन्तिअपसवडक्कलीलाए ।
कह लहसि णिहुरक्खर अणपरिवारिअपणामणिओ ॥ ३३ ॥ [३०]

L. 1. C णयरम्मि C *om.* हत्तपरसु BF °परमुहत्ता C °हुत्ता. L. 2. *cdd.* पाणिय° BF °णिथि *cdd.* य C 1. hd. G °विउ ABCFG चेय. L. 3. From पइट्ठाणं to रसुहत्तय l. 5 torn off in G. B परमुहत्तो C 2. hd. °हुत्तो. L. 5. BF °परमुह° G गुरत्तुअ° C गुरुतुअ° C पट्ठाणे G पइट्ठाणे. L. 6. BCF °विया In G आ is torn off. B °हालेहिं From न्ति to क्ख° l. 7 torn off in G. BF अप्फणा. L. 8. B, C 1. hd. FG पव्वायइ. L. 9. In G पयल्लइ प्रसरति is torn off. B पहल्लइ C पम्हाणइ. L. 10. G मृद्नाति C (FG?) पडुहइ (FG पडु°?) G पव्वारइ *cdd.* पच्छड्डइ B पच्छंदइ G *om.* पदअइ. L. 11. B पल्ओलइ C पउल्लइ 2. hd. पल्ओल्लइ BCF पज्जरइ. L. 13. E पणय° *cdd.* °त्तियं C 1. hd. इच्छी° *cdd.* °णिया. L. 14. C 1. hd. G °रिउ *cdd.* य C पलोयाण BEF पुलोयणे G पुलोयणं. L. 15. C पसअ° G पणय° *cdd.* °त्तियं *cdd.* °णिया. G °रिउ. L. 17. G पणय° *cdd.* °त्तिय°. L. 18. G लहिसि BF णिहुक्खर *cdd.* °वारिय° G °णिउ.

पव्वइसेल्लं वालमयकण्डए तरुणिआइ पडुजुवई ।
चिरसुअमहिसी परिहारिणी अ पडिअज्झओ उवज्झाए ॥३१॥

पव्वइसेल्लं वालमयकण्डकम् । पडुजुवई तरुणी । परिहारिणी चिरप्रसूता महिषी । पडिअज्झओ उपाध्यायः ॥ यथा ।

पडिअज्झय तुह सीसो परिहारिणिदुद्धपाणदुल्ललिओ ।
पडुजुवईण णिमित्तं पव्वइसेल्लाइ गुम्फेइ ॥ ३४ ॥ [३१]

पडिएल्लिओ कयत्थे भग्गे पडिरंजिअं चेअ ।
पज्जुणसरमुच्छुसरिसतिणम्मि पडिअंतओ अ कम्मयरे ॥३२॥

पडिएल्लिओ कृतार्थः । पडिरंजिअं भग्नम् । पज्जुणसरं इक्षुसदृशं तृणम् । पडिअंतओ कर्मकरः ॥ यथा ।

पडिरंजिअपडिमाए किं रे पडिएल्लिआइ होइ फलं ।
पडिअंतय किं दिट्ठो पीडिअपज्जुणसराउ उच्छुरसो ॥ ३५ ॥ [३२]

पडिसारिअं सुमरिए परिल्लवासो अ अमुणिअगइम्मि ।
वम्मीअयम्मि पडिलग्गलं वसन्तम्मि पउमलओ ॥ ३३ ॥

पडिसारिअं स्मृतम् । परिल्लवासो अज्ञातगतिः । पडिलग्गलं वल्मीकम् । पउमलओ वसन्तः ॥ यथा ।

L. 1. A पव्वय° or पव्वय° C पव्वय° BF वालमए कंडए ABCFG तरुणियाइ E तरुणिआई A पडजुवई G पडुजवई B °जुवइ. L. 2. C वीरसुहअ° AG °सुय° *cdd.* य A पडियज्जउ BFG पडिअज्जउ C पडिअज्जओ AC उवज्जाए BF वज्जाए. L. 3. C पव्वयसेल्लं वालमयं All the four MSS. BCFG read कंडकं (sic), D has कांडुकं Perhaps °काण्डकम् to be read? C वीरप्रसूता. L. 4. BCF पडिअज्जओ G °अज्झउ B *om.* यथा. L. 5. BCF पडिअ-ज्जय C °दुद्द° G °लिउ. L. 6. C पडिजुव° C निमित्तं पव्वइ° *cdd.* °सेल्लाइं. L. 7. A पंडिप-ल्लिउ BF पडिअल्लिओ C 2. hd. पडियल्लिओ G °पेल्लिउ A कयछे BEF कयथे CG कयच्छे BF रुग्गे *cdd.* °रंजियं ABFG चेय C चेव. L. 8. C °सरसुछु° corr. 2. hd. A °सरमुसरिस° BF °तिणं AB पडियं° AG, C 2. hd. °तउ ABCFG य C कमयरे. L. 9. C पडियल्लिओ G °ल्लिउ *cdd.* °रंजियं BF भग्नं BF इक्षुषंडसदृशात्तृणं. L. 10. G °तउ. L. 11. *cdd.* °रंजिय° G पडेए° *cdd.* °ल्लियाइ. L. 12. C पडियंवय G पडियंतय BF पीडिय° C पाडिय° G पीलिय° BF °पज्जुन° B उछु° BF °रसे. L. 13. *cdd.* °सारियं C 1. hd. *om.* अं सुमरिए परि E पडिल्ल° *cdd.* य E असुणिय° ABCFG अमुणिय° A °गयम्मि C °गइमि. L. 14. BF अम्मीअ° A वम्मीय° G वम्मीयम्मि BF पडिअग्गलं Between °ग्ग and लं the whole passage from °न्तारिओ to माघवन्ते (p. 195, 11-197, 8) is inserted in G. A वसत्तम्मि BF पउपमलओ AG °लउ. L. 15. CG °रियं G ऽज्ञात°. L. 16. G °लउ G *om.* यथा.

हिएडसि परिल्लवासो पउमलए सुहय कत्थ जं तीए ।
पडिलग्गलं व अरई पडिसारिअतग्गुणाइ वड्ढेइ ॥ ३६ ॥ [३३]

पवहाइअं पयट्टे पडिपिंडिअमवि पवुड्ढम्मि ।
पच्चवलोक्को पाडच्चरो अ आसत्तचित्तम्मि ॥ ३४ ॥

पवहाइअं प्रवृत्तम् । पडिपिंडिअं प्रवृद्धम् । पच्चवलोक्को तथा पाडच्चरो आसक्तचित्तः । चोरवाची तु पाटच्चरशब्दभवः ॥ यथा ।

पाडच्चरा तए सा पच्चवलोक्को तुमं सुहय तीए ।
असोसं पवहाइअरसाण पडिपिंडिओ च्चिअ सिणेहो ॥ ३७ ॥ [३४]

पंथुच्छुहणी जा सासुराउ आणिज्जए वहू पढमं ।
पच्चुच्छुहणी पढमसुरा गुज्झहरे पलोट्टजीहो अ ॥ ३५ ॥

पंथुच्छुहणी श्वशुरकुलात्प्रथममानीता वधूः । पच्चुच्छुहणी नवसुरा । पलोट्टजीहो रहस्यभेदी ॥ यथा ।

ण हु मह्वपच्चुच्छुहणी पिज्जइ ता कह पलोट्टजीहाहं ।
इअ कुलपंथुच्छुहणी सासुअगइपुच्छिराण कुप्पेइ ॥ ३८ ॥

अत्र पडिअम्मिअं मण्डितमिति प्रतिकर्मितशब्दभवमिति नोक्तम् । परिवाडइ घटयति । परिवालइ वेष्टयति । परिहट्टइ मृद्नाति । परिअल्लइ परिअलइ गच्छति । परिअंतइ श्लिष्यति । परिसामइ शाम्यति । इति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [३५]

L. 1. BF °चासो C कच्छ C ताए. L. 2. C च B अरइ G परिसाइतग्गु° BF चड्डेइ C वहेई G वहेइ. L. 3. BF पचहा° *cdd.* °इयं (G °इय) C पवट्टे G पवहे B पविपिं° F पविपं° *cdd.* °डियम° A पवुहम्मि E °हुम्मि G °हम्मि. L. 4. ACFG पचव° B पचव्व° G °लोक्को BF पापाडच्चरो A पडच्चरो C पडेच्चरो BCEF य A *om.* अ BF °वित्तंम्मि. L. 5. *cdd.* °हाइयं *cdd.* °डियं B पव्वव° CG (F?) पचव° G °लोक्को. L. 6. BF °वित्त : B चौर° BF पाढच्चर° C पाहच्चर° G पाटतुर°. L. 7. B पाडच्चरो B पव्ववलोक्को CG (F?) पचव° BF मुहप G तीसे. L. 8. C अन्नोन्नं G अन्नुन *cdd.* °हाइय° CG °डिउ BF च्चिय CG चिय. L. 9. A पंथुत्थु° BF पंछुछु° C पंघुच्छ° G पंघुच्छु° E सामुराउ A सासुसउ G हू (sic) AEG पढुमं. L. 10. BF पछुछु° G पजुछु° or पज्जुछु° C 2. hd. पथुच्छु° BF गुज्ज° C गुझ° 2. hd. गुझ्झ° From पलोट्ट° to °णी l. 11 torn off in G. *cdd.* य. L. 11. BF पंछुछु° C पंघु-हणी BF स्वसुर° C °ममनीता BF पछुछु° G पच्छुछु°. L. 13. BF न C हु BF महपछुछु° From ज्जइ to राण l. 14 torn off in G. C °जहाइं हं. L. 14. *cdd.* इय BF °पंछुछुहणी C 1. hd. °पछुछु° 2. hd. °पच्छुछु° *cdd.* सासुय°. L. 15. BF पडिअमियं C °यंमिअं G °यंमियं From परिवाडइ to परिसामइ l. 17 torn off in G. L. 16. C घयति B परिवाल्लं चेष्टयति. BF गृह्णाति C परिहल्लइ परिहअलइ (2. hd. परिअलइ) BF *om.* परिअल्लइ. L. 17. BF शम्यति B° षूक्ता : *om.* इति नोक्ता : G °क्तावितिः

पयलायभत्तपरिअट्टलिआ मोरपरिछिण्णेसु ।
कलकलिए पत्थरभल्लिअं पडिणिअंसणं च णिसिवत्थे ॥३६॥

पयलायभत्तो मयूरः । परिअट्टलिअं परिच्छिन्नम् । पत्थरभल्लिअं कोलाहलकरणम् । पडिणिअंसणं रात्रौ परिधेयवस्त्रम् ॥ यथा ।

पयलायभत्तसण्हय तीइ पडिणिअंसणं इहाणेसि ।
पत्थरभल्लिअमच्छउ परिअट्टलिओ सि चित्तेण ॥ ३९ ॥ [३६]

परिहारइत्तिआ रिउमईइ चूलाइ पासिपिच्छीओ ।
पारी दोहणभण्डे पाओ चक्के दिसाइ पाली अ ॥ ३७ ॥

परिहारइत्तिआ ऋतुमती । पासी तथा पिच्छी चूडा । पारी दोहनभाण्डम् । पाओ रथचक्रम् । पाली दिक् ॥ यथा ।

पारीहत्थो पाअन्तरिओ पालीउ किं णिअसि गोव ।
चलपासिअ तुह पिच्छिं लुणेमि परिहारइत्तिअं महसि ॥ ४० ॥ [३७]

पावो सप्पे सवचे पाणो पाणाअओ अ पुणाई अ ।
णयणम्मि पायलं पाउअं हिमे पारयं सुराभण्डे ॥ ३८ ॥

पावो सर्पः । पाणो पाणाअओ पुणाई इत्येते त्रयः श्वपचार्थाः । पायलं चक्षुः । पाउअं हिमम् । पारयं सुराभाण्डम् ॥ यथा ।

L. 1. From पयल्लाय° to °त्तो l. 3 torn off in G. A °सत्त° E °रुत्त° *cdd.* परियट्टलिया ABF °छिन्नेसु C °च्छिन्नेसु. L. 2. C कलिकालिए A पत्थभल्लिअं BCEF °भल्लियं BCF °णियंसणं B, E 2. hd. णिस°. L. 3. C °लाइय° BCF परियट्ट° G परियट्ट° *cdd.* °लियं B °छन्नं BF पत्थड° C परच्छ° BF °भल्लियं C °भत्तियं From पत्थर° to °ओ सि l. 16 torn off in G. L. 4. BF °णिअसणं C °णियंसणं. L. 5. C ताइ *cdd.* °णियंसणं. L. 6. C पच्छर° *cdd.* °भल्लिय° BF °छओ *cdd.* परियट्ट° C 1. hd. G °लिउ. L. 7. C परिहारि° *cdd.* °इत्तिया From आ to °ण्डम् l. 9 torn off in G. C चूला पट्टसि° A °पिल्लीउ (?). L. 8. C पारि A दोहर° A णउ BCF पाउ BF चक्के ABCF य. L. 9. BF पारि° C °हारि° *cdd.* °इत्तिया BF चूला C त्तली 2. hd. त्तलीओ. L. 10. BFG, C 1. hd. पाउ From क् to न्तरिओ l. 11 torn off in G. See note on p. 193, l. 14. L. 11. G °रिउ BF पलिओ C पालिउ C णयसि BFG णियसि. L. 12. C वल° *cdd.* °पासिय C पिच्छि BF लुणेसि *cdd.* °इत्तियं. L. 13. G पाउ BF सपचे C 1. hd. सवचे E सचवे C 1. hd. °अउ G °अवो A *om.* अ BCEFG य E पुणाइ *cdd.* य. L. 14. BF पायालं C पाअलं AEG पाउयं C पउअं. L. 15. G पाउ G पाणयउ B पुणाइ G *om.* इत्य्. BCF पाअलं. L. 16. G पाउयं G °भांडी.

पारयहत्थो पाणो पाणाअयवाडयम्मि पुणइजुओ ।
पाउअपावयभीओ रत्तीए रत्तपायलो गाइ ॥ ४१ ॥ [३८]

पाडुंकी वणिसिविआइ पाइअं तुण्डवित्थारे ।
पाणद्धी रच्छाए पाडुच्ची तुरयमण्डणए ॥ ३९ ॥

पाडुंकी व्रणिशिबिका । पाइअं वदनविस्तारः । पाणद्धी रथ्या । पाडुच्ची तुरगमण्डनम् ॥ यथा ।

तुह विरहे पाडुंकीजोग्गा सा पाइअं ण पावेइ ।
मल्हसि पाणद्धीसुं तुमं तु पाडुच्चिअहएहिं ॥ ४२ ॥ [३९]

पायडमङ्गणए तह पामद्दा पायधण्णमलणम्मि ।
हत्थजुअलप्पहारे पाणाली पाहुणं च विक्केज्जे ॥ ४० ॥

पायडं अङ्गनम् । पामद्दा पादाभ्यां धान्यमर्दनम् । पाणाली हस्तद्वयप्रहारः । पाहुणं विक्रेयम् ॥ यथा ।

खलपायडपामद्दं मोत्तुं पाहुणरइत्थिमालविरो ।
पाणालीइ हणिज्जइ हलिओ पिट्ठागयाइ जायाए ॥ ४३ ॥ [४०]

पारंकं सुरमाणयभण्डे मग्गीकयम्मि पाउक्कं ।
पाउग्गो सब्भे पासणिओ पासाणिओ अ सक्खिम्मि ॥४१॥

पारंकं सुरामानभाण्डम् । पाउक्कं मार्गीकृतम् । पाउग्गो सभ्यः । पासणिओ तथा पासाणिओ साक्षी ॥ यथा ।

L. 1. C °हच्छो G पाणोयय° B पाणाअअ° C °वाडंमि G °जुउ. L. 2. BF पाओअ° G पाउय° BF °सावअ° C °पावअ° CG °भीउ BCF °पाइलो. L. 3. A पांडुकी E पाडुंकी G पाडुकी चणि° C °सिबि° *cdd.* °याइ पाइयं C °विच्छारे. L. 4. C पाणद्दी C °मंडण. L. 5. B पांडुंकी BF व्रण° BFG °शिविका *cdd.* पाइयं B °पणद्धी F पणद्दी C पाणद्दी. L. 7. B पांडुंकी° G पाडुंकीजाया C सा प पाइंयं BFG पाइयं G न BF पावेइं. L. 8. CF पाणद्दीसुं BG पाडुच्चिय° C (F?) पाडुच्चिहयएहिं: L. 9. G पामद्धा G °धन्न° E °मल्लिणम्मि° L. 10. E हत्थु° G हच्छ° BF °जुयल° G °जयल° C °प्पहारो B पाणीली G पाहुडं A विक्किज्जे. L. 11. G अंगणं । पामद्धा. L. 12. B पाहुणयं. L. 13. G °पामद्धं BF पाहुणय° G °रएत्थि° C °रइच्छि° C °विगे. L. 14. BF पायालीइ C हणिज्झइ हलिउ. L. 15. C 2. hd. °पाणय° E माग्गी°. L. 16. E पाउग्गोसं BF संभे BF पासीणओ पाणिओ य AG °णिउ A पासणिउ य G °णिउ *cdd.* य B सक्खिमि C सिकवंमि. L. 17. G पारकं C °पान° BF मामी° C 1. hd. मागी° G पाउक्को. G °णिउ (twice).

पासणिआ खु पमाणं भज्जइ पासाणिएहिं दिव्वं पि ।
पारंकयसङ्कमे इअ पाउग्गेहि पाउक्कं ॥ ४४ ॥

अत्र पामरो कुटुम्बीति संस्कृतसमः । पाहुडं प्राभृतमिति प्राभृतशब्दभवम् । तथा पाडिक्कं पाडिएक्कं प्रत्येकमिति शब्दभवौ । पारइ शक्नोति । पासइ पश्यति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [४१]

पाउग्गिओ अ सहिए खलीणजुत्ताइ पाडिसिरा ।
पाडुहुओ पडिहूए मालाए पारिहच्छी अ ॥ ४२ ॥

पाउग्गिओ सभिकः । द्यूतकारयिता । अन्ये तु सहिअं सोढमाचक्षते । यदाह । पाउग्गिओ ऽपि सोढः ॥ पाडिसिरा खलीनयुक्ता । पाडुहुओ प्रतिभूः पारिहच्छी माला । पाडिहच्छी शिरोमाल्यमित्यन्ये ॥ यथा ।

पाउग्गिअ सारविउं पाडिसिरामणिअपारिहच्छीओ ।
पाडुहुअं पुण मग्गसि किमेस पडिहाइ तुह णाओ ॥ ४५ ॥ [४२]

पाउरणी कवचे पासावयपारावरा गवक्खम्मि ।
जो पिउहरा पइहरं णेइ वहुं पाडिअज्झो सो ॥ ४३ ॥

पाउरणी कवचम् । पासावओ तथा पारावरो गवाक्षः । पाडिअज्झो यः पितृगृहात्पतिगृहं वधूं नयति ॥ यथा ।

पासावयप्पइट्ठो वहूइ पारावरोवविट्ठाए ।
रोमोग्गमपाउरणीइ पाडिअज्झो हुओ मलयपवणो ॥ ४६ ॥ [४३]

L. 1. G पासा° *cdd.* °णिया BFG °णिएहिं C दिव्वं. L. 2. *cdd.* इय पाउग्गेहिं. L. 3. B कुटंबीति G *om.* प्राभृतमिति. BF *om.* प्राभृत *cdd.* °भवः. L. 4. BFG पाडिअक्कं. L. 5. B एते. L. 6. BF पउग्गि (sic) AG, C 1. hd. पाउग्गिउ *cdd.* य. L. 7. A पाहुडुओ B पाडुहुउ F पाडिहुउ G पाडुहु A पारिहत्थी *cdd.* य. L. 8. G °ग्गिउ *cdd.* सभिको BF °कारपिता *cdd.* सहियं From माचक्षते to मित्य° l. 10 torn off in G. L. 9. BF पाउगिओ C पाडुग्गिउ (2. hd. °ओ) पिग्ग सोढ C खलिन°. C पडुहूओ C 2. hd. पा° BF प्रतिभुः BF पारिहत्थी. L. 10. C 1. hd. पाडि°. L. 11. From पाउ° to °म्मि 1. 13 torn off in G. *cdd.* °ग्गिय BCF °वियं B पाडसिरा° *cdd.* °मणिय°. L. 12. BF °हुयं C °हूयं BF परिहाइ. L. 13. BF °पारा गव° C °परोवरा A गवख°. L. 14. E पिउरा From इ to वहूइ l. 17 torn off in G. AC वहुं AC °अज्जो E °अब्भो. L. 15. C गवाक्षे. C °अझ्झो *i.e.* °अज्झो. L. 17. BCF पासान्वय° L. 18. G रोमु From ग्गम° to पइंकम्मि l. 2 of next page torn off in G. C °अझ्झो C 1. hd. हुउ.

णायव्वा वीसामम्मि पाडिअग्गो अ पारुअग्गो अ ।
पारंपरो णिसिअरम्मि पारुअल्लो पहुंकम्मि ॥ ४४ ॥

पाडिअग्गो तथा पारुअग्गो विश्रामः । पारंपरो राक्षसः । पारुअल्लो पृथुकः ॥ यथा ।

रे हलिअ पाडिअग्गं कुण इणिहमपारुअग्गदाढ तुमं ।
पारंपरो व्व तिन्ति ण मससे पारुअल्लअसणम्मि ॥ ४७ ॥ [४४]

पालीहम्मं च वई मालीकयमाहु पारुहल्लं च ।
पालीबंधो अ सरे पायप्पहणो अ कुक्कुडए ॥ ४५ ॥

पालीहम्मं वृतिः । पारुहल्लं मालीकृतम् । पालीबंधो तटाकः । पायप्पहणो कुक्कुटः ॥ यथा ।

लङ्घइ जलहिं गरुडो पालीबंधं च पारुहल्लोम्मि ।
पायप्पहण तुमं पुण पालीहम्मं पि फुडसि दुक्खेण ॥ ४८ ॥ [४५]

पाडलसउणो हंसे पिणही खामा जले पिव्वं ।
पिंचू पिक्ककरीरे पिल्हं लहुपक्खिरूअम्मि ॥ ४६ ॥

पाडलसउणो हंसः । पिणही क्षामा । पिव्वं जलम् । पिंचू पक्ककरीरम् । पिल्हं लघुपक्षिरूपम् ॥ यथा ।

पाडलसउणयपिल्हय तुमयं मरुमण्डलम्मि मा वच्च ।
तत्थ अपिव्वे पिंचुअमित्तफले होसि पिणिहतणू ॥ ४९ ॥ [४६]

L. 1. C णायच्चा विसा° A वीसासम्मि CE पाडियग्गो *cdd.* य (twice) C 1. hd. *om.* पारुअग्गो य 2. hd. marginal note पारुयग्गो A पारू° E °यग्गो. L. 2. AE पारंपारो A °घरम्मि BCEF °यरम्मि BF पारिअल्लो CE पारुयल्लो G पहुकम्मि. L. 3. C पाडियग्गो From विश्राम: to से l. 6. torn off in G. L. 5. *cdd.* हलिय पाडियग्गं BF इणिहमपा° C इन्हिम° L. 6. BF तत्तिं C तित्ति णं BF मन्नसे G °तुसिणम्मि. L. 7. From वई to कृतम् l. 9 torn off in G. L. 8. BF वंधो *cdd.* य C सरो *cdd.* य BF कुक्कुडओ C कुकुडए. L. 9. C वृत्तिः BFG °वंधो C तडाकः G तडागः. L. 10. C कुकुटः G कुछुट°. L. 11. G लघइ C जहिं B गुरुडो In G लहिं गरु is torn off. BFG °वंधं व C पारमल्ल. BCF °ल्लोमिं From हल्लो° to पाडल° l. 13 torn off in G. L. 12. BF °हणो BF *om.* पि BF फडसि C एफुडसि. L. 13. A पाउल° C पाडुल° G पिसी ABCEF पिव्वं G पिव्वं. L. 14. B पिन्चू E पक्क° G पेक्क° E पिणहं G पिल्लं B °रुअम्मि C °रूयंमि. L. 15. In G पिव्वं जलम् । पिं is torn off. BCF पिव्वं. G °करीर:. L. 16. G पिल्लं. L. 17. BF पडल° C पाडलि°. L. 18. C तच्छ अपिधि पिंचुअपिधे पि मित्त° BF अपिवे पिंचुउ° G *om.* the whole verse.

पिंडी अ मञ्जरीए पिरिडी सउलीइ पिच्छिली लज्जा ।
पिहुलं पिंसुलिपिंछोलीओ मुहपवणभरिअतिणवज्जे ॥ ४७ ॥

पिंडी मञ्जरी । पिरिडी शकुनिका । पिच्छिली लज्जा । पिहुलं पिंसुली पिंछोली त्रयो ऽप्येते मुखमारुतापूरिततृणवाद्यवाचकाः ॥ यथा ।

रमिरं पिहुलेण समं पिंछोलिमुहीहि पिंसुलिकराहिं ।
पिंडीहि पलोहन्तो अपिच्छिलीपिरिडिलोल किं महसि ॥ ५० ॥ [४७]

पिअणं दुद्धे आणाइ पिणाई दाडिमम्मि पिंडीरं ।
उण्णापिपीलिआए अ पिप्पडा मक्कडम्मि पिंगंगो ॥ ४८ ॥

पिअणं दुग्धम् । पिणाई आज्ञा । पिंडीरं दाडिमम् । पिंडरयं इत्यन्ये । पिप्पडा ऊर्णापिपीलिका । पिंगंगो मर्कटः ॥ यथा ।

लिह पिंडीरं पिअणं पिएसु मा कुणसु पिप्पडासङ्कं ।
जाव पिणाइं दिन्तो पिंगंगमुहो ण एइ धणिभट्टो ॥ ५१ ॥ [४८]

बलकारम्मि पिणाओ पिअमा फलिणीइ पिंजिअं विहुए ।
पिलणं पिच्छिलदेसे सही पिडच्छा गुदम्मि पिट्टंतं ॥ ४९ ॥

पिणाओ बलात्कारः । पिअमा फलिनी । पिंजिअं विधुतं । पिंजिअयं इत्यपि । पिलणं पिच्छिलो देशः । पिडच्छा सखी । पिट्टंतं गुदः ॥ यथा ।

पिअमासामाइ इमाइ एस उअ पिंजिओ पिणाअपरो ।
पुरओ वि पिडच्छाणं पिट्टंतभरेण पडइ पिलणम्मि ।

L. 1. CE पिंडि *cdd.* य C सउणीइ G सउली य C लिज्जा. L. 2. BF पिंसुलं पिच्छो° C 1. hd. °लं सुलि पिच्छो° 2. hd. पिसुलि AG °लीउ C सुहएवण° E °पवभरिअ° ABCFG °भरिय° BF °वज्जो. L. 3. B पिछली G पिंच्छिली. L. 4. B सुख° BF °वाद्य° C *om.* वाद्य L. 5. BF रमिवं or °च्चं C पिछालिमुहाहिं G °हीहिं C पिंसुली°. L. 6. BFG °हिं C पिडीहिं G पलोअंतो य पिच्छि° BCF °परिडि° BF महसिं. L. 7. *cdd.* पियणं B दुद्ध C दुद्दे F दुद्द C आणाई. L. 8. *cdd.* °लियाए *cdd.* य C पिप्पाड C पिगंगो. L. 9. *cdd.* पियणं B दुद्धं F दुद्दं C पिणाइ *cdd.* पिंडरयमित्यन्ये. L. 10. BF पिथडा G ऊसा° BF पिगंगो. L. 11. *cdd.* पियणं C पिप्पाडा°. L. 12. BF पिणाइ C पिंगणाई C दंतो BF पिंगंगो मुहो C पिंगगंमुहो G पिंगमुहो G एपइ धण° L. 13. AG वल° BF चल° G पिणाउ ABCEF पियमा G पिइमा ABEFG पिंजियं C पिंजयं विहुए. L. 14. A पिलिणं B पित्थलदेशे C (F?) पिच्छल° A पिच्छिण° A अदम्मि ACG पिट्टंतं E पेट्टंतं. L. 15. G पिणाउ *cdd.* पियमा B फलिणी BFG पिंजियं C पिंजयं विधूतं. BF पिंजियमित्यापि CG पिंजिययमित्यपि. L. 16. B पिछलो. G पिट्टंतं. L. 17. *cdd.* पियमा° C *om.* इमाइ BF पस ओअ *cdd.* पिंजिउ G पिणाय°. L. 18. BFG पुरउ BF पिडछण G पिइःत°

अत्र पिहडो पिठरः । पिउच्छा पितृष्वसा । इति शब्दभवौ । तथा पिज्जइ पिबतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । [४९]

पिंजरुडो भेरुण्डे जंकिंचिप्पढिअयम्मि पिप्पडिअं ।
तणुए पिहोअरो पङ्कसुरे पिट्टखउरा य पेंढा य ॥ ५० ॥

पिंजरुडो भेरुण्डः । वदनद्वयोपेतो भारुण्डाख्यः पक्षी । पिप्पडिअं यत्किंचित्पठितम् । पिहोअरो तनुः । अत्र पिहुरोमो मीन इति पृथुरोमशब्दभवः । पिसुणइ कथयतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । पिट्टखउरा तथा पेंढा कलुषा सुरा ॥ यथा ।

पिंजरुडो व्व दुवयणो पेंढामत्तो सि पिट्टखउरपिआ ।
सा तुह विरहुम्मत्ता पिहोअरा पिप्पडइ णिच्चं ॥ ५३ ॥ [५०]

पिअमाहविपीणा पिकिचउरंसा पीढमुच्छुजन्तम्मि ।
पीई तुरए पीलुट्टपीडरइआ य डड्ढचोरवहू ॥ ५१ ॥

पिअमाहवी कोकिला । पीणं चतुरस्रम् । पीढं इक्षुनिपीडनयन्त्रम् । पीई तुरंगमः । पीलुट्टं प्लुष्टम् । पीवलं पीतमिति तु पीतशब्दभवम् । पीडरई चोरभार्या ॥ यथा ।

पीणउरपीइरोहे पीढठिआ पिक्खिऊण पीडरई ।
पिअमाहविकालमुही पीलुट्टं मसए पल्लिं ॥ ५४ ॥ [५१]

पुंडे वच्चत्थे पुंढो गत्ते पिउसिआइ पुप्फा य ।
पुत्थं मिउ मेले पुंपुअं च पुव्वाडपुप्पुआ पीणे ॥ ५२ ॥

L. 1. BF पिहरो. L. 2. B °षूक्ता इति नोक्ता: L. 3. G पिंजुरुडो BF भारुंडे BF जंकिञ्चि° A °पढि° ABEFG °डियय° *cdd.* °डियं. L. 4. CG पिहोयरो E पेट्ट° B °कवउरा C 1. hd. *om.* पेंढा य 2. hd. adds पिंटा after °खउरा BF पेंटा E पेढ़ा. L. 5. BF भारुंडो CG भेरुंडो B °पेते *cdd.* पिप्पडियं. L. 6. C पेसुणइ. L. 7. B °षूक्ता इति C °षूक्ताविति G °षूक्तमिति. BCF नोक्तौ G पिट्ट° BF पेढा CG पेंटा. L. 8. BF भिंजभडो C पिज्ज° B दुव्वयणो CG पेंटा° BF पिट्टखपिया CG पिट्ट° C °पिया. L. 9. C तुहं विरहुमत्तो पिहोआरा C 1. hd. (G?) णिव्वं. L. 10. *cdd.* पिय° BF पीढमुछ° A °जंभमि. L. 11. B पीइ A पीलुह° BE पीलुद्धु° CF पीलुद्द° G *om.* पीलुद्द BF पीढ° A °रईया E °रइंया BCFG °रइया ABF ढड्ढ° G दट्ट° B °वोर° E °रोरवाहू. L. 12. *cdd.* पिय° B चउरश्रं F चउरसं BF रुच्छु-निपीडण°. B पीइ G *om.* पीई तु°. L. 13. G प्लुतं C °लं पीमिति. G पीडई चोचोर° L. 14. BF °उरु° C °पीरइ° BFG °विया C °ठिया C °रुई. L. 15. *cdd.* पिय° C मए G मसेए. L. 16. C पुण्हे E पुणडे C 1. hd. वच्छे 2. hd. वच्चच्छे G वथच्छे B पुंडो CE (F?) पुण्डो G मुंढे BF पिसियाइ ACG °सियाइ E °सिया य A पुष्फा BF पुष्पा E पुत्था G पुप्पा. L. 17. C पुच्छं मउ E मिश्रो BF पुम्मुअं C 1. hd. पम्मुअं 2. hd. पम्पुअं C 1. hd. *om.* पुव्वाड 2. hd. पुव्वाडं G °ड्डे°.

पुंडे इति शब्दो व्रजेत्यस्मिन्नर्थे । पुंढो गर्तः । पुप्फा पितृष्वसा । पुत्थं मृदु । पुंपुश्रं संगमः । पुव्वाडं तथा पुप्पुश्रं पीनम् ॥ यथा ।

पुव्वाडखन्ध पुप्पुश्रभुश्र पुत्थालाव असश्रो पुंडे ।
ण सहइ पुंपुश्रमम्हं पइपुप्फा पुंढसमगल्ला ॥ ५५ ॥ [५२]

तरुणम्मि पुश्रंडो पेंडश्रो श्र पवरे पुरिल्लो श्र ।
असईए पुसाली श्र पुसवत्तं पमोश्रहिश्रवत्थे ॥ ५३ ॥

पुश्रंडो तथा पेंडश्रो तरुणः । पेंडश्रो षण्ढ इत्यन्ये । पुरिल्लो प्रवरः । पुसाली असती । पुसवत्तं प्रमोदहृतवस्त्रम् ॥ यथा ।

पुसालिपुसवत्तं पुरिल्लपेंडय तुमं परिहिऊण ।
मल्हसु पुश्रंडमज्झे सुहयत्तणगव्विश्रो किमम्हेहिं ॥ ५६ ॥

अत्र पुक्खरो सारस इति पुष्करशब्दभवः । पुंछइ पुंसइ पुसइ मार्ष्टि । पुलोइ पश्यति । इति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [५३]

पुडइश्रपुंडइश्रा तह पेरुल्लीपेंडवालपेंडलिश्रा ।
पिण्डीकए पुश्राइणिपूश्राश्रो पुण पिसायगहिश्राए ॥ ५४ ॥

पुडइश्रं पुंडइश्रं पेरुल्ली पेंडवालं पेंडलिश्रं एते पञ्च पिण्डीकृतार्थाः । पिंडलइश्रं इत्यपि । पुश्राइणी तथा पूश्रा पिशाचगृहीता । पुश्राइणी उन्मत्ता दुःशीला चेत्यन्ये ॥ यथा ।

L. 1. BCF पुंडो G *om*. पुंढो गर्तः BF पुप्पा. BCF पुच्छं. L. 2. G पुंपुयं संघः C पुव्वाडं BF तथा पुपुश्रो G पीनः. L. 3. C पुव्वाड° C पुप्फश्र° FG पुप्फुश्र° G *om*. भुश्र BCF पुच्छालाव C 1. hd. असउ G अव्वउ. L. 4. C रुहइ G पुंपुयम°. L. 5. E पुयंडो E पिंडश्रो AG, C 1. hd. पेंडउ ABCEF य (twice). L. 6. C असइए C °लीए CG *om*. श्र ABEF व BF पुसवत्थं G °वंत AE पमोय° BFG °हिय° C °वच्छे. L. 7. BF पेडश्रो G पेंडउ BF पिंडश्रो षंढ G पेंडउ खंढ. L. 8. G पुणयवत्तः. L. 9. G °पुसवंतं BF पुरिल्लयपें° C पुरिल्लं पें°. L. 10. C °गब्धिश्रो. L. 11. C पुष्करो C इति पुष्करस इति पुशब्दभवः । G *om*. पुंछइ C फुंसइ *om*. पुसइ. All MSS. read पुलोइ. L. 12. G पश्यति धात्वा° G नोक्ता. L. 13. ABEFG पुडइय° C पुंडइय° A °पुंडरिया E पुण्ड° BCEFG °इया E तहा परु° ABCFG °वाल° A °पिंडु° G पेंडु° *cdd*. °लिया. L. 14 E पिण्डी° A पूश्राइ° G पुयायणि° A °पूश्राउ G °पूयाउ *cdd*. °गहियाए. L. 15 *cdd*. पुडइयं BFG पुंडइयं G *om*. पेरुल्ली BF पेंडवाली C °वालं G पेंडुवालं BF पेडुलियं C पेण्डलियं G पेंडलियं. L. 16. B पिंडलियमित्यपि CG (F?) पिंडलइयमित्यपि BF पुश्राणी G पूया. C पुश्राइणा. L. 17. C वेत्यन्ये.

पुंडइआ पेरल्लीसद्दा पुडइअअपेंडवालकचा ।
अपुआइणी वि पूअ व्व तुहारिवहू रुअन्ति पेंडलिअं ॥ ५७ ॥ [५४]

पुरुहूओ घूए पुडइणी अ णलिणी पुलासिओ ऽग्गिकणो ।
असुरे पुरिल्लदेवो उक्कण्ठाए अ पुरुपुरिआ ॥ ५५ ॥

पुरुहूओ घूकः । पुडइणी नलिनी । संस्कृते तु पुटकिनीशब्दं केचिदेव निबध्नन्ति । पुलासिओ अग्निकणः । पुरिल्लदेवो असुरः । पुरुपुरिआ उत्कण्ठा ॥ यथा ।

पुरुहूअपिए काले पुरिल्लदेवारिविरहिआ राही ।
मयणपुलासिअतत्ता पुडइणिसयणे करेइ पुरुपुरिअं ॥ ५८ ॥

अत्र पुलअइ पश्यतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ [५५]

आसीइ पुरिल्लपहाणा पूणी पिचुलया करी पूणो ।
पूरी वायगभण्डे पूअं दहिअम्मि पूरणं सुप्पे ॥ ५६ ॥

पुरिल्लपहाणा अहिदंष्ट्रा । पूणी तूललता । यन्मध्यात्सूत्रतन्तुर्निःसरति । पूणो हस्ती । पूरी तन्तुवायोपकरणम् । पूअं दधि । पूरणं शूर्पम् ॥ यथा ।

पूअअपूरीपूरणपूणीहिं जे जिअन्ति ते वि वरं ।
खुत्तपुरिल्लपहाणो मरसि अलं गारुडेण णरपूण ॥ ५९ ॥ [५६]

पूरोट्टी कज्जवए पूंडरिअं पेसणं च कज्जम्मि ।
पेल्लिअमवि पीडिअए पेआलं पेज्जलं पमाणम्मि ॥ ५७ ॥

L. 1. *cdd.* पुंडइया G पेरल्लीसद्दा *cdd.* पुडइय° BCF अपिंड° *cdd.* °वाल° C °कवा G °करा. L. 2. BF अपुइणी G पूय व्वा C मुहारि° BF पेडु° BCF °लियं. L. 3. A पुर° G °हूउ C घूओ *cdd.* य A पुणा° AG, C 1. hd. °सिउ BF अग्गि°. L. 4. ACE य AEG °रिया. L. 5. G °हूउ B नलीणी. C केच्चिदेवं L. 6. BF मुल्ला° G °सिउ. BF पुरपुरिया. L. 7. BF पुरुहूओअपिए C °हूय° *cdd.* °विरहिया. L. 8. *cdd.* °पुलासिय° BF पुडइणी° C पुडयिणि° *cdd.* °रियं. L. 10. A हुरिल्ल° In G पुरि° पूणी is torn off. C पुणी. L. 11. C पुरी A वाघग° A पूअ BCEFG पूयं BCEFG दहियम्मि. L. 12. In G णी तू° is torn off. B यन्मध्या° B °तंतु C (F?) °तंतुः G °तं and then torn off to यथा incl. l. 13. L. 13. BCF सुर्प्पं. L. 14. G पूययपूणीपूरणंपू° BCF जियंति C ते च्चि. L. 15. From णो to पेज्जलं l. 17. torn off in G. C मल्लसि यं गा° BCF नर°. L. 16. ABF पूरोढी C पूरोटी BF कज्झवए C कज्झ° 2. hd. कइझ° BF पुंडरिय ACE पुंडरियं. L. 17. E पल्लियम° ABCF पेल्लियम° BF पीडअए CE पीडियए *cdd.* पेयालं G पेज्जल पवाणम्मि.

पूरोट्टी अवकरः । पुंडरिअं तथा पेसणं कार्यम् । पेल्लिअं पीडितम् । पेआलं तथा पेज्जलं प्रमाणम् ॥ यथा ।

पूरोट्टिमपेआलं पेसणअणहिज्ज घल्लसु सखेन्ते ।
दारिद्दपेल्लिअ अपेज्जलकणिसेहि जइ अत्थि पुंडरिअं ॥ ६० ॥ [५७]

पेरिज्जं साहिज्जम्मि पेच्छओ दिट्ठमित्तअहिलसिरे ।
पिच्छम्मि पेहुणं पेंडलो रसे गोवयम्मि पेंडारो ॥ ५८ ॥

पेरिज्जं साहाय्यम् । पेच्छओ दृष्टमात्राभिलाषी । पेहुणं पिच्छम् । पेंडलो रसः । यदाह गोपालः ॥ पेहुणपेंडलशब्दौ पिच्छे च रसे च बोद्धव्यौ ॥ पेंडलो अरस इति तु अकारप्रश्लेषो मूढानाम् । पेंडारो गोपः । पेंडारो महिषीपाल इति देवराजः ॥ यथा ।

सिहिपेहुणावयंसो पीणो पयपेंडलेण पेंडारो ।
वम्महकयपेरिज्जो भत्तयहारीण पेच्छओ जाओ ॥ ६१ ॥ [५८]

पेंडोलीपेरणपेंडधवा कीलोद्धठाणखग्गेसु ।
पेडइओ कणवणिए पेसणआरी अ दूईए ॥ ५९ ॥

पेंडोली क्रीडा । पेरणं ऊर्ध्वस्थानम् । अत्र । पेच्छइ पश्यति । पेल्लइ क्षिपति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । पेंडधवो खड्गः । अत्र । पेंडवइ प्रस्थापयति । अयं धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । पेडइओ कणादिविक्रेता वणिक् । पेसणआरी दूती ॥ यथा ।

L. 1. BFG पूरोढी C पूरोट्टी B पुंडरीयं C (F?) पुंडरियं C 1. hd. प्पसणं 2. hd. प्पेसणं In G from पेसणं to अपेज्जल° l. 4. torn off. C (F?) पेल्लीयं B पेल्लियं. BCF पेयालं. L. 3. B पूरोढि° C (F?) पुरोढि° BCF °पेयालं BF पेसणहिज्ज C पेसणअणिहिज्ज घल्लमु BF °सु क्खेत्ते. L. 4. BF दारिद्दपेल्लिय G य पेज्जल° BF °कलिसेहिं G °सेहिं C 2. hd. अच्छि From त्थि to ट्ठमात्रा° l. 7 torn off in G. C पुंड° *cdd.* °रियं. L. 5. BF पेरियं B साहिज्झंमि A पेत्थउ BF पिच्छउ E पेच्छेओ. L. 6. B पेच्छंमि A पंडलो BF पेडलो E पिंडलो BF रसो A पंडारो BCF पिंडारो. L. 7. B साहाज्जं C पिच्छओ BF °भिलाख: BF पेछं. BF पिंडलो C °पिंडरशब्दौ. L. 8. BF वोयव्यौ BCF पिंडलो In G from पेंडलो to महिषी° l. 9 torn off. L. 9. BF पंडारो गोपः । पिंडारो C °पाल: From यथा to खग्गेसु l. 13 torn off in G. L. 11. BF सिहु° BF °पेडलेण पंडारो C पिंडारो. L. 12. C 1. hd. पेच्छउ. L. 13. BF पेडो° C पिंडो° BF °पेडथवा E कीलाउद्ध° C °लोह° BCEF °ट्ठाण°. L. 14. E पेडईओ ACG °इउ BF कणकणवणिए C कणधणिण (sic) From णव° to खड्ग: l. 16. torn off in G. ABEFG य B द्धुईए F दुईए. L. 15. BF पेडोली BF उर्द्ध°. L. 16. B °ति ति एते BF पेडधवो. C पत्तइ From यति to स l. 1 of next page torn off in G. B °षूक्ता इ नोक्त :. L. 17. C पेंडइउ 2. hd. °ओ BF °णयारी.

पेडइअधूअपेंडोलिलम्पडो पेरणं कुणसि कीस ।
ण विणा पेसणआरिं हवन्ति कज्जाइ पेंडधवहत्थ ॥ ६२ ॥ [५९]

पोट्टं उअरे पोच्चं सुकुमारे जूहणायगे पोंडो ।
काचम्मि होइ पोत्ती गामपहाणम्मि पोआओ ॥ ६० ॥

पोट्टं उदरम् । पोच्चं सुकुमारम् । पोंडो यूथाधिपतिः । पोत्ती काचः । पोआओ ग्रामप्रधानः ॥ यथा ।

तं पोच्चं तणुपोट्टिं मेल्लिअ पोआअपोंड णिअघरिणिं ।
हालिअमहिलं एअं रमसि ण तं मुणसि पोत्तिमणिभेअं ॥ ६३ ॥ [६०]

दुत्थम्मि पोसिओ पोणिआ य सुत्तभरिअम्मि तक्कुम्मि ।
पोअंडो मुक्कभयम्मि पोउआ करिसअग्गिम्मि ॥ ६१ ॥

पोसिओ दुःस्थः । पोणिआ सूत्रभृत्तर्कुः । पोअंडो मुक्तभयः । षण्ढ इत्यन्ये । पोउआ करीषाग्निः ॥ यथा ।

हालिअजालिअपोउअधूमं दट्ठूण पोणिअं चइअ ।
पोसिअघरिणी छेत्तं उअ पोअंडा णिसाइ अहिसरइ ॥ ६४ ॥ [६१]

पोआलो वसहे पोअंतो सवहम्मि पोत्तओ विसणे ।
पोलिअपोहणपोरच्छा सोणिअलहुअमच्छपिसुणेसु ॥ ६२ ॥

पोआलो वृषभः । पोअंतो शपथः । पोत्तओ वृषणः । पोलिओ सौनिकः । पोहणो लघुमत्स्यः । पोरच्छो दुर्जनः ॥ यथा ।

L. 1. BCF पेडइय° C °धूयपिंडोलि° BF °पेडोलि°. L. 2. BFG पेसणयारिं° C °आरिं य BCF कज्जाइं From कज्जाइ to मारम् l. 5 torn off in G. BF पेड° C °हच्छा. L. 3. A पोट्ट E ऊअरे A णाच्चं A जहणा° BF पांडो C पोंडं. L. 4. A पोहाउ E °उ. L. 5. BF पोट्टो In G not quite legible. L. 6. From आओ to त्थम्मि l. 9 torn off in G. L. 7. BF, C 2. hd. °पोट्टिं BF मिल्लिअ C मेल्लिआ पाआअ° B नियघरणिं C (F?) णिव°. L. 8. BCF हालिय° एयं C रमहिलंसि BF न BCF °भेयं. L. 9. C दुच्छंमि AG पोसिउ cdd. पोणिया BCFG om. य cdd. °भरियम्मि BF तंकुमि From म्मि to पोउआ l. 10 torn off in G. L. 10. BF पोउया In G करि° not legible. L. 11. In G पोसिओ not legible; from दुःस्थः to पोउआ l. 12 torn off. BCF दुस्थः BCF पोणिया B सूत्रभृतर्कुः C (F?) °भृतर्कु C 2. hd. °भृततर्कु. B पंढ. L. 12. BF पाउआ. L. 13. BF होलिय° C °जालिपोउअ° G °जालियपोउय धूमं द° is torn off. C दठ्ठूण BF पोणियं BCF चइय G चअइ. L. 14. cdd. पोसिय °B घरणी C उय From उअ to पोलिअ° l. 16 torn off in G. C णिसोइ° °सरई. L. 15. BCF वसहो A पोअंठो (?) E सच्चहम्मि A पोत्तउ. L. 16. BF पोरिय° CEG पोलिय° A °पोरत्था cdd. सोणिय° C लहुमच्छ° EG °लहुय° BF °मत्थ°. L. 17. G पोत्तउ In G पोलिओ सौनि is torn off. BF शोनिकः C शौनिकः.

तं रे पोहणगन्धि सपोत्तपोश्मालउ व्व रमिऊण ।
पोरच्छकम्म पोलिश्र इयिंह पुण कुणसि पोश्मंते ॥ ६५ ॥ [६२]

पोइश्रपोश्रइश्रा णिद्दयरिलया पोइश्रो श्र कन्दुइए ।
पोलच्चा खेडिश्रभू कुसुम्भरत्तम्मि पोमरयं ॥ ६३ ॥

पोइश्रा तथा पोश्रइश्रा निद्राकरी लता । पोइश्रो कान्दविकः । खद्योत इत्यन्ये । पोलच्चा खेटितभूमिः । पोमरं कुसुम्भरक्तं वस्त्रम् । अत्र पोकइ व्याहरतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् ॥ यथा ।

पोइश्रतुणटणामिसश्रो पोश्रइश्रवणम्मि पोइश्रघरिल्ली ।
पोलच्चखेत्तकणठे सुपोमरा पेच्छ श्रहिसरइ ॥ ६६ ॥ [६३]

॥ अथानेकार्थाः ॥

दरिश्रक्खमेसु पक्को पत्तणमिसुफलयपुङ्खेसु ।
पइश्रं भच्छिश्रचक्केसु पप्फुश्रं दीहउड्डिश्रन्तेसु ॥ ६४ ॥

पक्को दृप्तः समर्थश्च । पत्तणं बाणस्य फलं पुङ्खश्चेति द्व्यर्थम् । पइश्रं भर्त्सितं रथचक्रं च । पप्फुश्रं दीर्घमुड्डीयमानं च ॥ [६४]

वइजवणीसु पडिल्ली पउणो वणरोहणिश्रमभेएसु ।
श्रइसोहन्ते भग्गे पिश्रंवए पक्कणी चेश्र ॥ ६५ ॥

पडिल्ली वृतिस्तिरस्करिणी च । पउणो व्रणप्ररोहो नियमभेदश्चेति द्व्यर्थः । पक्कणी अतिशयशोभमानो भग्नः प्रियंवदश्चेति त्र्यर्थः ॥ [६५]

L. 1. G °पोयाल्लउ BF, C 2. hd. ख. L. 2. *cdd.* पोल्लिय. L. 3. BCEFG पोइयपोश्रइया A °परि° G °श्ररि° AG पोइउ E पोईश्रो C *om.* श्र ABEFG य A कंडुइए BF कयंदुइए E °ईए. L. 4. *cdd.* खेडियभू A कुसंभ° E कुशुभ° A णोमरयं G °रश्रं. L. 5. *cdd.* °इया twice B °करि G पोइउ. B षद्योत. L. 6. BFG पोलच्चा C °च्चो BF षेटित°. L. 8. CG पोइय° C °तुंटण° CG °मिसउ CG °श्रइय° *cdd.* पोइय°. L. 9. BF पोलच्चघंत्त° C °खेत्त° C °रई. L. 10. *om.* A. L. 11. ABCEF दरिय° C पत्तणंमिसु° BF °पुंखोसु. L. 12. *cdd.* पइयं ABCFG भच्छिय° E भथिय° AG पप्पुश्रं E पत्थुश्रं BF °उंडीयंतेसु ACG °उड्डियंतेसु. L. 13. BFG वाणस्य C द्यर्थः *cdd.* पइयं. L. 14. G पप्पुश्रं. L. 15. E *om.* वइ BCF चइ° ABFG °णियम° C °णियमा°. L. 16. G भग्गे श्रंवए (sic) ABCF वेय C 2. hd. चेय. L. 17. BCF वृत्तिस्ति° G व्रणरोहो. L. 18. B °सोभ° B °दश्चे (sic).

णायरसविरलमग्गेसु पइट्ठो गणगुहासु पब्भारो ।
कोकिलजारेसुं पंसुलो पउत्थं घरप्पवसिएसु ॥ ६६ ॥

पइट्ठो ज्ञातरसो विरलं मार्गश्चेति त्र्यर्थः । पब्भारो संघातो गिरिगुहा च । पंसुलो कोकिलो जारश्च । पउत्थं गृहं प्रोषितं च ॥ [६६]

वइविवरे तह मग्गे दुस्सीले कण्ठदीणारे ।
कण्ठच्छिद्दम्मि तहा य दीणणाए पएरो अ ॥ ६७ ॥

पएरो वृतिविवरं मार्गो दुःशीलः कण्ठदीनाराख्यभूषणभेदः कण्ठे विवरं दीननादश्चेति षडर्थः ॥ [६७]

लहुपिढरम्मि पडुल्लं तह चिरकालप्पसूअम्मि ।
पत्तट्ठो णायव्वो बहुसिक्खिअसुन्दरेसुं च ॥ ६८ ॥

पडुल्लं लघुपिठरं चिरप्रसूतं च । पत्तट्ठो बहुशिक्षितः सुन्दरश्च ॥ [६८]

असहणसमत्थएसुं च पच्चलो पक्कणो चेअ ।
पव्वज्जो णहसरासिसुमिएसु गणसत्थरेसु पत्थारी ॥ ६९ ॥

पच्चलो तथा पक्कणो असहनः समर्थश्चेति द्वावपि द्व्यर्थौ ॥ पव्वज्जो नखः शरो बालमृगश्चेति त्र्यर्थः । पत्थारी निकरः प्रस्तरश्च ॥ [६९]

कप्पासे सेए पलसं पीडिअपडिअभीरूसु परद्धं ।
पड्डुत्थी बहुदुद्धाए पारीहारिणीए अ ॥ ७० ॥

L. 1. A नाय° BEF गुणगुहासु A पत्तारो. L. 2. G °जासेसुं C पंसुज्ने C पउच्छं G °प्पंव°. L. 3. G पइड्डो BF संघातः C गिरिगुहा संघातश्च. L. 4. C पउच्छं. L. 5. BCF चइ°. L. 6. C l. hd. °छिघंमि ACG य. L. 7. C परो य BF दुःशील C दुःशीलं C °भेदे. L. 8. BF *om.* दीन. L. 9. E °पिठर° BCF पडुल्लं G °सूयम्मि. L. 10. G पत्तहो E नायव्वो C l. hd. °व्वो G वहु° BF बहुसिक्खियसुं च. L. 11. BF पट्टुल्लं C पडुल्लं C लहु° BG वहु° B °सिक्षित: L. 12. C °समच्छएसुं BF *om.* च G पव्वणो पक्कलो ABCF चेय. L. 13. C (A?) पच्चज्जो C गणपच्छरेसु पच्छारी. L. 14. BF (G?) पव्वलो C पच्चज्जो. C नख. L. 15. BFG वाल° C पच्छारी G प्रस्तरश्च. L. 16. *cdd.* पीडिय° BCF °पंडिय° A °भीरुसु E °भीरसु G °भीरुएसु. L. 17. A पडुछी BF पंडत्थी C पडच्छी G पडुत्थी G वहु° A °दुद्धाए C °हुच्छाए ABCFG य.

पलसं कर्पासफलं स्वेदश्च । परद्धं पीडितं पतितं भीरु चेति त्र्यर्थम् । पडुत्थी बहुदुग्धा दोहनहारिणी चेति द्व्यर्था । अत्र परीइ भ्रमति क्षिपति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । [७०]

पइरिक्कं च विसाले एगन्ते तह य सुस्राम्मि ।
परिहच्छं पडुमस्सूसु भीअभग्गेसु पडिसिद्धं ॥ ७१ ॥

पइरिक्कं विशालमेकान्तं शून्यं चेति त्र्यर्थम् । परिहच्छं पटुर्मन्युश्च । पडिसिद्धं भीतं भग्नं च ॥ [७१]

पयलाओ हरसप्पेसु परिब्भंतो णिसिद्धभीरूसु ।
दाथायट्टीमहिसीसु पयड्डणिपारिहट्टीओ ॥ ७२ ॥

पयलाओ हरः सर्पश्च । परिब्भंतो निषिद्धो भीरुश्च । द्वाःस्था प्रतीहारी । आकृष्टिराकर्षणम् । महिषी सामान्योक्तापि चिरप्रसूतेह गृह्यते । एषु द्वाःस्थादिषु त्रिष्वर्थेषु पयड्डणिपारिहट्टिशब्दौ । यदाह गोपालः । ॥ पयड्डणी स्यात्प्रतीहारी । आकृष्टिः परिहट्टी पयड्डणी चेति विज्ञेया ॥ ॥ द्वाःस्था च पारिहट्टी आकृष्टिः पारिहट्टी स्यात् ॥ इति च । गोकुलप्रकरणे देवराजस्त्वाह । परिहारिणीपयड्डणिपडिच्छिआ पारिहट्टीए ॥ [७२]

वइमुक्खेसु परिअडी पहेणयं लाहणोसवेसुं च ।
पडुआलिअं पडूकयपरिताडिअधारिएसुं च ॥ ७३ ॥

L. 1. C कार्पास° B श्वेदश्च B परिद्धं C परद्दं F परिद्दं C भीरुश्चेति. BF पंडत्थी C पडत्थी G पडुच्छी. L. 2. BF बहुग्धा B °हारीणी. C परीश्रइ BF *om.* क्षिपति. L. 3. G °षूक्त CG नोक्तः. L. 4. E *om.* च BF सुस्सं पि C सुस्संगि 2. hd. °मि G सुन्न° L. 5. ABF परिहत्थं C पडिहत्थं BF पडुसुसु E पडु° A °मणूसुं C 1. hd. °मपूसु 2. hd. °मन्नूसु G °मन्नूसु B परिसिद्धं C (F?) °सिद्दं. L. 6. G °कांत: BF परिहत्थं C पडिहत्थं BF पडुर्मन्यश्च or °डु°. BF पेडि°. L. 8. C पइल्लाओ AG °लाउ BF परिब्भत्तो A परभुत्तो G पर° C णिसुद्द° B °भीरुसु. L. 9. A दाछा° BCEFG दात्था° C (F?) °यट्ठी° G °यट्टी° E °महिसी G पयट्टणि° C (F?) पयट्टणी° C °हत्थीओ E °हड्डीओ G °हट्टीउ A °उ. L. 10. C पइल्लाओ G °लाउ B भिरुश्च BF दास्थायन्डी C द्वास्था G द्वास्था. L. 11. B °कृषि° B *om.* पि. BF द्वास्था° C द्वास्था° G द्वास्थादि. L. 12. BF *om.* त्रिष्वर्थेषु C त्रिज्ञयेषु BC पयहिणि° F पयड्डिणि° G °यह° B पारिहहिणि F °हड्डिणि C °हट्टि° BF *om.* शब्दौ. BF पयन्डणी C °ट्टि° G °ट्ट°. L. 13. B आकृष्टि परिहट्टी G परिट्टी. BF °न्ड° C °ट्टि° G °ट्ट° BFG द्वास्था C द्वास्था BCF व B °हन्डी (twice) B °ष्टि G *om.* आकृ° पारि° L. 14. *cdd.* स्यादिति. G *om.* च G गोधाल° C °प्रकारणे B °हारीणी°. L. 15. B °पयन्डणि° CG °ट्ट° BCF °पडित्थिया G °च्छिया BF °हडन्डीए. L. 16. C 1. hd. °सुक्खेसु *cdd.* परियडी C 1. hd. लोह° 2. hd. भोय°. L. 17. E पट्टु° *cdd.* °लियं B पजू° *cdd.* °डिय° G धाडिएसुं च ।

परिअडी वृतिर्मूर्खश्च । पहेणयं भोजनोपायनमुत्सवश्च । अत्र । पम्बालइ प्लावयति छादयति च । पयल्लइ शिथिलीभवति लम्बते च । पम्हुसइ विस्मरति प्रमृशति प्रमुष्णाति च । पक्खोडइ विकोशयति शीयते च । पलोट्टइ प्रत्यागच्छति पर्यस्यति च । पडिसाइ शाम्यति नश्यति च । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । पडुआलिअं पटूकृतं ताडितं धारितं चेति त्र्यर्थम् ॥ [७३]

परिहुत्तवड्डविअपालिएसु पडिअग्गिअं चेअ ।
पविरंजिओ अ भणिओ सिणिद्धए कयणिसेहे अ ॥ ७४ ॥

पडिअग्गिअं परिभुक्तं वर्धापितं पालितं चेति त्र्यर्थम् । पडिअग्गिअं अनुव्रजितमिति तु अनुव्रजिधात्वादेशसिद्धम् । पविरंजिओ स्निग्धः कृतनिषेधश्च । पविरंजिओ भग्न इति तु भञ्जिधात्वादेशसिद्धः ॥ [७४]

सरहे वग्घम्मि अ पक्कसावओ पासमच्छिविरूवेसु ।
पालो सुण्डिकजुण्णेसु भत्तउच्छूसु पाऊ अ ॥ ७५ ॥

पक्कसावओ शरभो व्याघ्रश्च । पासं अक्षि विशोभं च । दन्तकुन्तयोरपि पासं इच्छन्त्यन्ये । पालो शौण्डिको जीर्णश्च । पाऊ भक्तमिक्षुश्च । स्वार्थे के पाउअं इत्यपि ॥ [७५]

L. 1. BCF परियडी G पडि° BCF वृत्ति° C °मुर्खे° G °मूख°. BF पल्वाल्लइ C पव्वाल्लइ G पव्वाल्लइ. L. 2. C पयल्लइ B सिथि° BFG लंवते. G पम्हसइ. L. 3. BF *om.* च after °ष्णाति C विकाशयति. C पल्लोट्टइ. L. 4. C *om.* पर्यस्यति च G डिसाइ (sic) BF पडिशाइ. B *om.* च B °षूक्ताः L. 5. BF पट्टु° *cdd.* °लियं. BF पट्टूकृतं C पट्टु°. L. 6. BF परिभुक्त° C परिभुत्त° AE °वड्ढविय° B °वन्ढविय° C (F?) °वद्दविय° 2. hd. °ड्ढ° G °वद्धविय° AE पडिय° ABCEF °ग्गियं From पडि° to °सेहे अ l. 8 written twice in C. A चेयं BF चेव C[1]चेव य C[2]चेय. L. 7. ABF °रंजिउ C परिरंजिउ 2. hd. °ओ C[2]पविवूंजिउ E पवि° G °रंजेउ CEG य ABFG, C 2. hd. भणिउ B सिणिद्धये C (F?) °द्धए A कयसिणेहे E °णिहे C[1]°णिसिहे ABCFG य. L. 8. G परि° *cdd.* °अग्गियं C वाद्धी° In G पालितं twice. *cdd.* °ग्गियं C च अनु° L. 9. C °देशे सिद्धं. BF पडि° G °रंजिउ. C परि° G °रंजिउ L. 10. B भंजित्वा°. CG °सिद्धं. L. 11. BF वघंमि ABEFG य C ए AG °वउ C पासमिच्छि° A °विसवेसु BF °विरूवेसु C °विरवेसु G °विरुघेसु. L. 12. A मुंडि° C सुंकंडि-ज्जुसेसु E भत्तओ उच्छूसु C °उच्छूसु E पाओ ABCEF य. L. 13. In G सावओ श° is torn off. B सरभो BF पाशं BF दंडकुंत°. C °पि णासमइंमित्य° L. 14. C शौंडि° B शौडि° C भक्ता°. In G मिक्षुश्च is torn off. F भक्त इक्षुश्च BCF पाउअमित्यपि G पाउयमित्यपि.

चच्चपडुसु पाडुक्को विप्पुअपडिसारएसु पालप्पो ।
हंसे विसे ऽम्बुजे पाडलो दुवारतिरिएसु पासल्लं ॥ ७६ ॥

पाडुक्को समालम्भनं पटुश्च । पालप्पो विप्लुतः प्रतिसारश्च । पाडलो हंसो वृषभः कमलं चेति त्र्यर्थः । पासल्लं द्वारं तिर्यक् च ॥ [७६]

पुव्वकयकम्मपरिणइआहेडअपीडिएसु पारद्धं ।
तुल्लणिसेहे सरिसे समुआचारे अ पाडिसिद्धी अ ॥ ७७ ॥

पारद्धं पूर्वकृतकर्मपरिणाम आखेटकः पीडितश्चेति त्र्यर्थम् । पाडिसिद्धी स्पर्धा सदृशः समुदाचारश्चेति त्र्यर्थः ॥ [७७]

पाडुंगोरी विउणो मज्जासत्तम्मि दढवईए अ ।
मसउम्मत्तेसुं पिप्पओ अ पिचुपूणिआसु पिउली अ ॥७८॥

पाडुंगोरी विगुणो मद्यासक्तो दृढकृतावेष्टना च वृतिरिति त्र्यर्थः । यदाह ॥ पाडुंगोरी च वृतिर्दीर्घं यस्या विवेष्टनं परितः ॥ पिप्पओ मशक उन्मत्तश्च । पिउली कर्पासस्तूललतिका च ॥ [७८]

गण्डुतिणचीरिघम्मेसु पिल्लिरी पिप्परो विसे हंसे ।
वज्जविसेसविवसेसु पिहंडो वग्घसीहया पुल्ली ॥ ७९ ॥

पिल्लिरी गण्डुत्संज्ञं तृणं चीरी घर्मश्चेति त्र्यर्था । पिप्परो वृषभो हंसश्च । पिहंडो वाद्यविशेषो विवर्णश्चेति द्व्यर्थः । पुल्ली व्याघ्रः सिंहश्च ॥ [७९]

L. 1. BF वव्व° C वच्च° From डुक्को to विसे l. 2 torn off in G. C विप्फअ° C 2. hd. E विप्पूअ° C पडिपसा°. L. 2. A विसंवुजे E चंबुजे In G जे पा° दुवार is torn off. BEF दुव्वार° E °तिरएसु BF पासल्ल. L. 3. BG पाडुक्को B समालनं *om.* पटुश्च From श्च to प्रति° torn off in G. B हंस वृभश्च कमलं. L. 4. From मलं to रद्धं l. 5 torn off in G. C त्र्यर्था: B तियल्क. L. 5. BF °परिणय° AC °डय° E °डइ° A °पीएसु BF °पीडएसु F पारद्दं. L. 6. E उल्ल° C समुया° G समुश° BF, C 1. hd. °वारे ACEG य C °सिद्धि From पाडि° to री l. 9 torn off in G. *edd.* य. L. 8. त्र्यर्थ: read all MSS. L. 9. E °रोगी वि° A °णो B °वइए From ए to ष्टनं l. 12. torn off in G. ACE य. L. 10. BF मसच्चोउम्म° C 2. hd. °ओम्म° ABG पिप्पउ *cdd.* य (twice) C °पूसि° *cdd.* °यासु. L. 11. B मज्जा° C (F?) °कृतवे° BF °ना व धृतिरिति C वृत्तिरिति B द्व्यर्थः (sic). L. 12. B वृतिदीर्घे (sic) C वृत्तिदीर्घे F वृत्तिदीर्घ (?)G °ष्टन B पिप्पउ. B मशाक: From उन्मत्तश्च to ल्लिरी l. 16 torn off in G. L. 14. BF गुंडु° E गंडु° C °वीरि° 2. hd. °वारि° BF पिल्लिरा. L. 15. BF विश्वविसेविवसेसु C 1. hd. वस्स° C °विसेसु°. L. 16. C गण्डसंज्ञं C वारी In G from घर्मश्चेति to पुडिंग l. 1 of next page torn off. C त्र्यर्था: L. 17. B °विशेषश्च.

तरुणोम्मत्तपिसल्लेसु पुआई वयणबिन्दुसु पुडिंगं ।
पूसो हालसुगेसुं पेड्डा भित्तीदुवारमहिसीसु ॥ ८० ॥

पुआई तरुण उन्मत्तः पिशाचश्चेति त्र्यर्थः । पुडिंगं वदनं बिन्दुश्च । पूसो सातवाहनः शुकश्च । पेड्डा भित्तिर्द्वारं महिषी चेति त्र्यर्था । केचित्पेड्डशब्देन महिषमाहुः ॥ [८०]

खण्डवलएसु पेंडं पोओ धवरुक्खलहुअसप्पेसु ।
अस्सिणमासोसवए अपूअए तह य पोअलओ ॥ ८१ ॥

पेंडं खण्डं वलयश्च । पोओ धववृक्षो लघुसर्पश्चेति द्व्यर्थः । पोओ बाल इति तु पोतशब्दभवः । पोअलओ आश्विनमासोत्सवो ऽपूपश्च । यदाह । भर्ता भुङ्क्ते ऽपूपं यत्र गृहिण्याः करात्समादाय । आश्वयुजे पोअलओ स उत्सवो ऽपूपभेदश्च ॥ पोअलओ बालवसन्त इत्यन्ये ॥ [८१]

॥ अथ फादिः ॥

फग्गू महुच्छणे फलही वणी फसुलफंसुला मुक्के ।
फरओ फलयम्मि अ फंसुली अ णोमालिआए अ ॥ ८२ ॥

फग्गू वसन्तोत्सवः । फलही कर्पासः । फसुलो तथा फंसुलो मुक्तः । फरओ फलकः । फंसुली नवमालिका ॥ यथा ।

किं रे फरेसि फरयं फलहीलयहत्थ फंसुलहिरी भ ।
फग्गुम्मि फंसुलिघणे खलन्ति कामफसुला सरा णेत्थ ॥ ६७ ॥ [८२]

L. 1. A तरुसोमत्त° C °णुम्म° E °णोम° C पुयाई E पुई B वयणंविंदसु E °विंदुसु BF पुडिगं C पुटिंगं E पुंडिगं. L. 2. E हल्ले A °सु From लसु° to र l. 4 torn off in G. BF पेंडा C पेड्डु महिसीदुवार°. L. 3. C पुयाई B द्व्यर्थः BF चंदनं विंदुश्च । पूसो सातवाहनं विंदुश्च । पूसो सात° शु°. L. 4. BF पेडा C पिड्डा BF भित्तिद्वारं C °द्वारं B त्र्यर्थः. From केचित् to पोओ l. 8 torn off in G. BF °त्पेड° C °त्पड°. L. 6. E °वलएसु BF °सुं पेडं पोउ E °रुक्कलहुय° L. 7. E °वे य पूयए ABCF अपूपए BF तह अ E पोयलओ. L. 8. B पेडं C °सर्पश्च om. द्व्यर्थः From द्व्यर्थः to श्वयुजे l. 10 torn off in G. B वाल. L. 9. B °लउ C (F?) अश्विन° L. 10. B गृहीण्या: B पोअओ स ओत्सवो CG °लउ B अपूप° From श्च to लिआए l. 14 torn off in G. L. 11. B वाल°. L. 12. *om.* A. L. 13. A फग्गु BF फग्ध महुत्थणे पलही पवणी C चवणी E वबाणी BF °फुसला C °फंसला. L. 14. E फेरओ A फरउ E फलियम्मि *cdd.* य BF फंसुलि याए अ (sic) E फुंसली AEC य °लियाए य L. 15. From फलही to लहिरी l. 17 torn off in G. C कार्पासः BF फसलो C फंसलो BF *om.* तथा BF फंसलो C फुंसलो. L. 16. B फुंसली. L. 17. C कि BF फरासि C फेरसि BCF फंसल° *odd.* य. L. 18. C फगु° In G फसुला सरा णेत्थ is torn off.

फलिश्रारी दुव्वाए फसलिश्रफसलाणिश्रा कयविहूसे ।
फंफसश्रो लयभेए फिक्की हरिसम्मि कारिमे फिप्पं ॥ ८३ ॥

फलिश्रारी दूर्वा । फसलिश्रो तथा फसलाणिश्रो कृतविभूषः । फंफसश्रो लताभेदः । फिक्की हर्षः । फिप्पं कृत्रिमम् ॥ यथा ।

फंफसयमालफसलाणिश्रो श्र फलिश्रारिश्राफसलिश्रो श्र ।
फिप्पगहिलो जणाणं विरइश्र हासं जणइ फिक्किं ॥ ६८ ॥ [८३]

फिड्डो वामणए फुक्का मिच्छा केसबन्धणे फुंटा ।
फुक्की रजई फुरिश्रं च णिन्दिए फुंफुश्रा करीसग्गी ॥८४॥

फिड्डो वामनः । भ्रत्र । फिडइ फिट्टइ भ्रश्यति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । फुक्का मिथ्या । फुंटा केशबन्धः । फुक्की रजकी । फुरिश्रं निन्दितम् । चलितदीप्तयोस्तु स्फुरितशब्दभवमेव । फुंफुश्रा करीषाग्निः ॥ यथा ।

संकेश्रफुक्किश्रहरे फुक्काफिड्डं पिश्रमफुरिश्रफुंटं ।
दट्ठुं विश्रोश्रफुंफुश्रतत्ता तरुणी सुहाइ व णिबुड्डा ॥ ६९ ॥
श्रत्र फुडइ फुट्टइ भ्रश्यतीति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८४]

फुल्लंधुश्रो श्रली फूश्रो लोहारे दलिद्दए फेल्लो ।
माउलवहूइ फेलाया वरुणे फेणबंधफेणवडा ॥ ८५ ॥

फुल्लंधुश्रो भ्रमरः । फूश्रो लोहकारः । फेल्लो दरिद्रः । फेलाया मातुलानी । फेणबंधो तथा फेणवडो वरुणः ॥ यथा ।

L. 1. *cdd.* फलियारी E दुव्वाए *cdd.* °लिय° From लाणिश्रा to हरि° l. 2 torn off in G. ABCEF °णिया BF कयविहरो. L. 2. A फंफसउं From °म्मि to लिश्रारी l. 3 torn off in G. L. 3. *cdd.* फलियारी G °लिउ G °णिउ. L. 4. CG (F?) फिप्फं From यथा to लता° l. 5 torn off in G. L. 5. C 1. hd. G °णिउ BCF य G उ *cdd.* फलियारिया° *cdd.* य. L. 6. CG (F?) फिप्फ° G °गहिल्लो *cdd.* विरइय° BF °हासो BF फिक्कं C फक्किः (sic). L. 7. BF फिंडो C फिड्डो E वामणाए BF °वेधणे G °बंधणे. L. 8. B रजयी *cdd.* फुरियं ABF फुंफया CEG फुंफुया. L. 9. BF फिग्गो C फिड्डइ for फिडइ CG भ्रस्यति. L. 10. BF फुंड्डा BFG °बंधः *cdd.* फुरियं. L. 11. G फुंफुया. L. 12. *cdd* संकेय° BF °पुफिय° CG °फुक्किय° BF °पिड्डुं C °पिंडिं *cdd.* पियमफुरिय° B °फुडं. L. 13. BCF विश्रोय° G विउय° BF फुंफुंश्र° C °फुंफश्र° G °फुंफुय° BF णिवुड्डु C णिन्तुंडा G णिवबुड्डा. L. 14. BF फुड्डुइ for फुट्टइ CG भ्रस्यतीति BF °ति इति C एतौ धात्वा°. L. 15. AG °धुउ E °धूश्रो ACG फूउ BF फुश्रो G लाहारे C दलिद्दश्रोए 2. hd. °द्दउए. L. 16. E °वहुइ C वरुणे बंध° G फेणेवंध° BCF °फेणग्वडा. L. 17. C फुल्ल° G °धुउ F °धश्रो BF फुश्रो G पूउ G फेल्लाया. L 18. G फेणवणो C *om.* तथा फेण° G तथा फेणबंधो.

उअ फेलायाइ मुहं फेणवडदिसाइ फेल्लफूअहरे ।
फुल्लंधुओ व्व चुम्बइ एस गए फेणवंधदिसमक्के ॥ ७० ॥ [८५]

फेल्लुसणं पिलणे उग्गमम्मि फोसो भयद्दवे फोंफा ।
फडमहिभोगफणेसुं फली अ लिङ्गम्मि उसहे अ ॥ ८६ ॥

फेल्लुसणं पिच्छिल्लो देशः । फेल्लुस इति पतनार्थः । क्रियाशब्दो ऽयम् । स यदा अधिकरणसाधनस्तदा फेल्लुसणं पिच्छिल्लो देशः । यदा तु भावसाधनस्तदा फेल्लुसणं पतनमुच्यते । एवं च । फेल्लुसइ । फेल्लुसिऊण । इत्यादयो द्रष्टव्याः । फोसो उद्गमः । फोओ इत्यन्ये । फोंफा भीषयितुं शब्दः ॥ यथा ।

भूछत्तफोसकाले तरुणिं दट्ठूण करइ तह फोंफं ।
जह फेल्लुसणे खलिअं धरेइ धुत्तो णिअम्बम्मि ॥ ७१ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

फडं सर्पस्य सर्वशरीरं फणश्च । फली लिङ्गं वृषभश्च ॥ [८६]

जुत्तमलिणेसु फंसणमह सारे थासए अ फसलं च ।
फेसो डरसब्भावेसु मुक्कवित्थारिएसु फोइअयं ॥ ८७ ॥

फंसणं युक्तं मलिनं च । फसलं सारं स्थासकश्च । अत्र । फंसइ विसंवदति स्पृशति च । फुसइ मार्ष्टि भ्रमति चेति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । फेसो त्रासः सद्भावश्च । फोइअयं मुक्तं विस्तारितं च ॥ [८७]

फोडिअयं राई धूमिअं च सीहाइरक्खणविही अ ।
बंधो भिच्चे बब्भो वद्धे बप्पबलिआ सुहडपीणा ॥ ८८ ॥

L. 1. BF ओअ C उय फेलायाहि G °वयंदिसाइ G °फूय°. L. 2. CG °धुउ C च B वुंवइ G वुंचइ BF गए चंचदिस° G °वंध°. L. 3. C फेसो G प्फोसो A भयदा° CG फोफा E adds here ॥ अयानेकार्थाः ॥ L. 4. BF °महिभग° C °गफसुंफसुं BEF फलि *cdd.* य BF लिगंमि *cdd.* य. L. 5. B पिच्छिल्लो BCF फेल्लुसण इति C पातनार्थः L. 6. G °सण. L. 7. C फेल्लु°. B °ष्या. L. 8. G फोउ BF फोंफो C फोफों G फोफा C भाष° G °यितु. L. 9. G भूसत्त° G तरणिं C °णि तं द° F दट्ठूण *cdd.* फोफं. L. 10. *cdd.* खलियं C धरिए B णिअवंमि C (F?) णिअबंमि G णियंवंम्मि. L. 11. *om.* A. L. 12. G सर्वस्य सर्व्वे शरीरं. L. 13. ABEFG य C फमलं वा. L. 14. E फोसो BCF फोइयं AEG फोइययं. L. 15. B मलिणं G फासलं BF फसइ. L. 16. C फुसई. CG (F?) फोसो L. 17. B फोइयं. L. 18. C फोडियय EG फोडिययं *cdd.* धूमियं C °विहा *cdd.* य E adds here ॥ अथ वादिः ॥ L. 19. Some of the MSS. constantly confound ब with व or च in the beginning of the Deśī words of this varga. This will not be noted in detail. B भिच्चे BF वद्धे E बद्धे A °बलिया BCFG °वलिया E °बलीआ G सुहड° B सुहपीणा.

फोडिअयं राजिका धूमितं । शाकादि । रात्रावटव्यां सिंहादिरन्नाप्रकारश्च ॥

॥ अथ बादिः ॥

बंधो भृत्यः । बब्भो वर्ध्रः । बप्पो सुभटः । पितेत्यन्ये । बलिओ पीनः ॥ यथा ।

कासणिअबंधय तुमं गड्डीए चइअ बब्भकम्माइं ।
रे बलिअबप्पघरिणिं जंपन्तो लहसि झत्ति फलं ॥ ७२ ॥ [८८]

बंधोल्लो मेलयए बव्वाडो दाहिणकरम्मि ।
बहलं पङ्के हासम्मि बक्करं बद्धुओ अ तउवट्टे ॥ ८९ ॥

बंधोल्लो मेलकः । बव्वाडो दक्षिणहस्तः । बहलं पङ्कः । बक्करं परिहासः ॥ बद्धुओ त्रपुपट्टाख्यः कर्णाभरणविशेषः ॥ यथा ।

बव्वाडग्गहणुक्कणो बन्धुरबंधोल्लयम्मि तुज्झ पिए ।
चलबद्धुयाण मयमयबहलिअआलीण बक्करं भरिमो ॥ ७३ ॥ [८९]

बप्पीहबंभणीओ चाअयहालाहलेसुं च ।
तुमुले बमालबोला य बब्बरी केसरयणाए ॥ ९० ॥

बप्पीहो चातकः । बंभणी । स्वार्थे के बंभणिआ । हालाहलः । बमालो तथा बोलो कलकलः । बब्बरी केशरचना । अत्र बप्पीहबमालबोला दन्त्योष्ठ्यादयः कैश्चिदिष्यन्ते ॥ यथा ।

सा बंभणि व्व तप्पइ तुह विरहोम्हाइ लुलिअबब्बरिआ ।
बप्पीहबोलघणघणबमालकाले वि णेअ णिव्वाइ ॥ ७४ ॥ [९०]

L. 1. CG फोडियर्यं. L. 2. *om.* A; G वादिः. L. 3. C वभ्रः G वर्ध्रः G वलिउ. L. 4. *cdd.* कासणिय° *cdd.* चइय G °कम्माइ. L. 5. BG वलिय° C (F?) बलिय° B °घरिंणि CG (F?) °घरिणि C जंपत्तो B ज्झत्ति. L. 6. BF मेलवअए AC मेलअए AB (G?) वबाडो C 1. hd. बबाडो 2. hd. बव्वाडो. L. 7. B वलहं A वक्करं च C बहउ 2. hd. °ओ G वहउ *cdd.* य A तउवट्टे BF तन्भोवट्टे C तउघट्टे G तउपट्टे. L. 8. BFG वबाडो C बबाडो C बेहलं. L. 9. BG वद्धुउ C (F?) बहओ BF त्रपुटाख्यः C त्रपुपटाख्यः. L. 10. BG वबाड° C (F?) बबाड° G वंधुर° C तुब्भ. L. 11. C बल° G वल° BCF °लिय° G °लिया°. L. 12. AG °णीउ BF वाअय° A चाअअ° CG चायय° CG °हलासुं. L. 13. E तुमल्ले A ववरी BF वबरी G वब्वरी BF केश°. L. 14. *cdd.* °णिया CG हालाहला. G वेमालो. L. 15. G कलहलः BF बबरी G वब्वरी G *om.* अत्र B °हमाल°. C दन्तो° BG °ष्ठा° L. 16. B °दिष्टयंते. L. 17. BCF व G विरहुम्हाइ *cdd.* लुलिय° BF °व्वब-रिया C °बब्बरिया G °वब्बरिया. L. 18. BFG णेय CD णेइ C (G?) णिवाइ.

उच्छुसमतिणे बरुअं गोकमलेसुं बइल्लबंभहरा ।
बलवट्टीबहुराणा साहिअसिधारा सिवाइ बहुरावा ॥ ९१ ॥

बरुअं इक्षुसदृशतृणम् । बइल्लो बलीवर्दः । बंभहरं कमलम् । बलवट्टी सखी । व्यायामसहेत्यन्ये । बहुराणा खड्गधारा । बहुरावा शिवा । अत्र बरुअबलवट्टिशब्दौ दन्त्योष्ठ्यादी कैश्चिन्निबद्धौ ॥ यथा ।

कत्थुच्छु कत्थ बरुअं बंभहरं कत्थ कत्थ बहुराणा ।
बलवट्टी कत्थम्हं बइल्लबहुरावसह कत्थ तुमं ॥ ७५ ॥ [९१]

बप्फाउलमइउण्हे हढे बलामोडिबलमड्डा ।
बहुमुहबालयबाउल्ली खलवणिउत्तपुत्तिआसुं च ॥ ९२ ॥

बप्फाउलं अतिशयोष्णम् । अबाष्पाकुले ऽपि वृत्तेर्नायं बाष्पाकुलशब्दभवः । बलामोडी तथा बलमड्डा बलात्कारः । बहुमुहो दुर्जनः । अत्र । बज्जरइ कथयति । बडबडइ विलपति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । तथा बाहिं बहिरिति शब्दभवत्वान्नोक्तम् । बालओ वणिक्पुत्रः । बाउल्ली पञ्चालिका । अत्र बप्फाउलबाउल्लीशब्दौ केषांचिद्दन्त्योष्ठ्यादी ॥ यथा ।

अमरिसबप्फाउलिआ बहुमुह बाउल्लिअ व्व तुण्हिक्का ।
ण बलामोडीजोग्गा बालय पेम्मं खु हणइ बलमड्डा ॥ ७६ ॥ [९२]

बिग्गाइबिआया जुअदो कीडा बीलओ अ ताडङ्के ।
असणम्मि बीअओ बीजमलणखलयम्मि बीअजमणं तु ॥ ९३ ॥

L. 1. E अच्छु° C उच्छूसमतणे E वरुयं C बइल्लं. L. 2. G वलवट्टी° BF सहिहिआसि° C सहियसि°. L. 3. BG वली°. L. 4. BF व्यायासमहे° BF वहुधारा· B सिवा. G वरुय°. L. 5. C दन्तौ° *cdd.* °ष्ठ्यादी. L. 6. BF कछुछु C कच्छुउच्छू G कच्छुच्छु C कचु बरुअ BF करु for बरुअं BF हरं कत्थ रवहुराणा C कच्छ कच्छ बहु°. L. 7. BF वत्थम्हं C कच्छम्हं G कत्थ ऽम्हं BF कइल्ल° G *om.* सह C कच्छ. L. 8. BCF बप्पाउल° E बप्फा° G °मोलि° BF °बलामड्डा. L. 9. C खेल° E °बणिउत्त° *cdd.* °पुत्तियासु. L. 10. B वप्पा° C (F?) बप्पा° B °योसं C अवाष्पकुंले ऽपि वृत्तेर्नाय BF बाप्पाकुल° CG *om.* बाष्पाकुल and भव; they have only शब्दः. L. 11. C बलमड्डु BF °मुहो कलि: ।. L. 12. ति बड° वि° torn off in G. BF बडइ C बडवडइ. L. 13. G वाहिरीति. G वालउ In G पुत्रः । बाउल्ली प is torn off. L. 14. BF बप्पाउल्लीशब्दौ C बप्पाउल° G वप्फाउलीवाउल्लीशि and then torn off to अ व्व l. 15. L. 15. BCF °ष्ठ्या°. BCF °बप्पाउलिया B वहुमुह BF °ल्लिय C °ल्लिया च BF तुम्हिक्का. L. 16. C न 2. hd. ब; *om.* ब C बाडय. L. 17. ABEF °वियाया C 1. hd. °विया 2. hd. °बियाया AE जुयदो A वीलउ BF विलओ C बीडओ E य L. 18. BF बीयओ °खलयं बिअ°.

बिग्गाई । स्वार्थे के बिग्गाइश्रा । तथा बिश्राया युतौ कीटौ । यदाह । यौ कीटौ संलग्नौ भ्रमतो बिग्गाइश्रा ख्यातौ ॥ यस्तु । बिग्गाइश्रा बिश्राया । इत्यभिमानचिह्नसूत्रे सति बिग्गाइश्रा चलचित्ततेति व्याचष्ट उदाहरति च । यथा ॥

जहिमं तिरो वईए गुलुगुंछिश्र गोविश्रा पुलोएसि ।
बिग्गाइश्राइ काहिसि कायं तह कामबाणाण ॥ ७७ ॥

इति । स महासाहसिकः । यदभिमानचिह्नेनैव स्ववृत्तावुदाहृतम् ॥ यथा ॥

सम्भावसंदिश्राश्रो णिच्चं चिश्र संगयाउ होज्जाह ।
ण मुश्रन्ति एक्कमेक्कं पुत्तय बिग्गाइश्राश्रो वि ॥ ७८ ॥

अत्र बिसकण्ठी बलाकेति संस्कृतसमत्वान्नोक्तः । बीलश्रो ताडङ्कः । बीश्रश्रो असनवृक्षः । बीश्रणो इत्यन्ये । अत्र बीहइ बिभेतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । बीश्रजमणं बीजमलनखलम् । अत्रापि बीलयबीश्रजमणशब्दौ दन्त्योष्ठ्यादी केषांचित् ॥ यथा ॥

बिग्गाइश्रा वि हु वरं विणा पिश्रं बीलएहि किं इत्थ ।
इश्र बीश्रजमणबीश्रयतलम्मि सलहइ बिश्राइश्रं बाला ॥ ७९ ॥ [९३]

बुत्ती पुप्फवईए बुक्का मुट्ठीइ बुक्कणो कागे ।
बिन्दम्मि बुंबुश्रं बुंदिणी कुमारीसमूहम्मि ॥ ९४ ॥

बुत्ती ऋतुमती । बुक्का मुष्टिः । व्रीहिमुष्टिरित्यन्ये । बुक्कणो काकः । बुंबुश्रं बृन्दम् । बुंदिणी कुमारीसमूहः ॥ यथा ॥

L. 1. B विग्गाइ *cdd.* °इया B वियाया C (F?) बियाया From आया to चित्त° l. 3 torn off in G. C युतौ द्वौ कीयै (misread for कीटौ). L. 2. BF भ्रमत: C भ्रमतौ BCF °इया. BCF °इया BF वियाया C बियाबियाया. L. 3. *cdd.* °इया B इति चल° C °चित्तता चेति *cdd.* व्याचष्टे C *om.* च From च to ह्नैव l. 6 torn off in G. L. 4. C जहयं D जाहयं *cdd.* °छिय° BF गोविया C गोबियाए लोएसि. L. 5. BF °इयाइ C °इयाइयाइ BF जाहिसि BF कामचाणाण C कामवणोण. L. 6. C *om.* स BF *om.* यद् BF स्ववृत्त्यादु°. From यथा to बीलओ l. 9 torn off in G. L. 7. BF °संदियाओ C °संदियाउ *cdd.* चिय B संघयाउ. L. 8. C णे BF मुयंति C सुयंति BF पुत्तिय *cdd* °इया°. L. 9. B विसकंटी C (F??) बिसंकटी B संस्कृते सम° BF बीडओ C बाडओ G वीलउ ताडेक: BF बीअउ From ओ to णशब्दौ l. 11 torn off in G. L. 10. BF सन° B बिभेति धात्वा°. L. 11. C °खलं. C दन्तो° B °ष्टयादी. L. 12. From षांचित् to ईए l. 15 torn off in G. L. 13. BCF °इया BF धरं BF पियं C बालएहिं किं एहिंत्य. L. 14. BCF इय BF °बीअयसमिलं C सलहइ यं बाला BF वियाइयं. L. 15. B पुष्प° E पुष्फ° D °वइए A वुट्टीइ G वुट्टीइ From कागे to मूह: l. 18 torn off in G. L. 16. A बिंदुम्मि C (F?) बिंदंमि A बिंबुअं BF बंबुअं C बंधुअं. L. 17. C 1. hd. °मता. C बुंबुअं. L. 18. BCF बुंदं B बुदिणी.

अज्ज वि ण हु बुत्ती सा बुंदिरिणमज्झम्मि खेल्लए मुद्दा ।
दासीबुंबुअबुक्को विअ बुक्कण मा खु होहि उत्तालो ॥ ८० ॥

अत्र । बुक्कइ गर्जति । बुड्डइ मज्जति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । [९४]

बुक्कासारो भीरू बुलंबुला बुब्बुए चेअ ।
बेली थूणा बेडो तरीइ मंसुम्मि बेड्डबोड्डरया ॥ ९५ ॥

बुक्कासारो भीरुः । बुलंबुला बुद्बुदः । बेली स्थूणा । बेडो नौः । दन्त्योष्ठ्यादिरयं केषांचित् । बेड्डा तथा बोड्डरं श्मश्रु ॥ यथा ।

रे बेडिअसुअ बोक्कडबोड्डर किं तुज्झ उग्गया बेड्डा ।
णइजलबुलंबुलाओ बुक्कासारो सि बेलिबिडिओ वि ॥ ८१ ॥ [९५]

धम्मिट्ठयम्मि बोडो बोब्वं खेत्तम्मि चूचुए बोंडं ।
छागम्मि बोक्कडो बोदरं पिहू पवहणम्मि बोहित्थो ॥ ९६ ॥

बोडो धार्मिकः । तरुण इत्यन्ये । बोव्वं क्षेत्रम् । बोंडं चूचुकम् । बोंटणं इति शीलाङ्कः । बोक्कडो छागः । बोदरं पृथु । बोहित्थो प्रवहणम् ॥ यथा ।

बोडाण पुसबोव्वे बोदरसंसारसिन्धुबोहित्थं ।
अवलम्बन्ताण समं वरबोंडा बोक्कडि व्व पडिहाइ ॥ ८२ ॥ [९६]

L. 1. B अज्झ C अझ From त्ती to शेषू° l. 3 torn off in G. B °मज्जंमि C (F?) °मझंमि C (F?) मुद्दा. L. 2. BF °बुंबुअ° C °बुंचुयउक्को *cdd.* विय C खु ओ होहि. L. 3. C बुड्डना: । इ (sic.) 2. hd. बुड्डनाइ. L. 4. E बुक्को° BCEF भीरु From भीरु to नौः l. 6 torn off in G. A बुलंबुला A बुद्दुए BF बुव्वप C बुझए 2. hd. बुझ्झए E बुच्छुए A त्रेव BF वेय C चेय. L. 5. A छूणा A विड° BF बेड° C बेंड° A °बोटरया B °बोएटरया C °बोडरिया F बाएटरया. L. 6. C भीरु. BG °ष्टपा°. L. 7. C बेडो From तथा to वि l. 9 torn off in G. B बेएटरं C बोएडरं F बएदरं C स्मश्रु. L. 8 BF वेडिय° C वेढियमुय B वोक्कडवोएटर C बोच्छुडबोएडर F वाक्कडवाएटर C तुझ्झय. L. 9. B °बुलुंबुलाओ C °ला उक्कासारो BF °विडिओ C °बिढिउ D °विहिउ. L. 10. C °ह्ठ° G °ह° E वेडो G वोह्हो A वोबं BCF बोबं E खित्त° BF वूवुए C चुबुए E चुचूए G चचु and then torn off to म्मि बोक्क° l. 11 A बोटं BF वोटं C बोढं E बोएडं. L. 11. C बुक्कडो A बोंदरं G वोंदरं BF पिहु C °हूए वह° From णम्मि to बोंटणं l. 12 torn off in G. A बोहे° E बोह°. L. 12. BCF बोबं BF वोंटं° C बोएटं चूबुकं. B वोटणमिति C बोंटणमिति G वोंटणमिति The correct reading is probably बोंडणं इति. L. 13. G वोंदरं C पृथुः. BF प्रवहण: L. 14. In C बोव्वे in G बोव्वे to हित्थं torn off. C बोदरं सं. L. 15. BF अवलंबतास्स G °लंबंताण समः B °बोएटा C °वोएट FG °वोएटा C व्योक्कडि व पडिव पडिहाइ 2. hd. व्व pro व.

संमज्जणीइ बोहारी बोहहरो अ मागहए ।
बहुणो चोरे धुत्ते अ सुहयपणसेसु बाणो अ ॥ ९७ ॥

बोहारी संमार्जनी । बउहारी इत्यन्ये । अत्र । बोल्लइ कथयति । इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । बोहहरो मागधः ॥ यथा ।

बोहहरमङ्गलज्झुणीइ झत्ति मिहुणाण उट्ठमाणाण ।
रयतुट्टहारमुत्ता उअ बोहारीहरीउ गेण्हन्ति ॥ ८३ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

बहुणो चोरो धूर्तश्च । बाणो सुभगः पनसश्च ॥ [९७]

बिंबोवणयं खोहे विकारऊसीसएसुं च ।
चुम्बिअकिडीसु बुंदी बुंदीरो महिसगरुएसु ॥ ९८ ॥

बिंबोवणयं क्षोभो विकार उच्छीर्षकं चेति त्र्यर्थम् । बुंदी चुम्बनं सूकरश्च । बुंदीरो महिषो महांश्च ॥ [९८]

रूवमुहतणुसु बोंदी भूसिअआडोवएसु बोंगिल्लो ।
भल्लू रिच्छे भग्गं लित्ते भंभी अ असईए ॥ ९९ ॥

बोंदी रूपं मुखं शरीरं चेति त्र्यर्था । बोंदं मुखमित्यन्ये । बोंगिल्लो भूषित आटोपश्च ॥

L. 1. BF सम्मज्झइ C सम्मझणीइ E °णीए G °ज्जइणी *cdd.* य E adds here: अथानेकार्थाः L. 2. BF बहुणे A बहुणो भोगे धुत्ते घो BCEFG य A बाणे *cdd.* य. L. 3. B समर्ज्जनी C बहुहारीत्य° G °रीत्य.° C *om.* इति G °यतीति. L. 5. B °ज्झुणीइ BF ज्झत्ति C झत्तं C उड्डमाणाण G उट्ठमा°. L. 6. C °सुत्ता *cdd.* उय C बोहरी° BF गिण्हंमि C गि°. L. 7. *om.* A. L. 8. BF पनसवृक्षश्च. L. 9. C °वणियं ABFG °उसीसएसुं C °उसीसु° E °ओसी°. L. 10. ACE (F?) चुंबिय° BG चुंविय° A °किरीसु C °कीडीसु BF °किडी C बंदी E बुदी E बुदीरो A °गुरुएसु. L. 11. BF बिंवो° G विंवो° G उत्थीर्षकं. G शूकरश्च. L. 12. BF बुदिरो G महाश्च. L. 13. BF रुरुव. E रूब° A °मुहू° C 1 hd. °मह° 2. hd. °सुह° C तणसु AE बोदी ABCFG भूसिय° E भूसिआडो° C °आरोविएसु A वोंगिल्ले BF चोगिल्लो CE °ल्ला. L. 14. BF रित्थे C रेच्छे corr 2. hd. E य C असइए. L. 15. BF बोदी C सुखं B शरिरं BF त्र्यर्थाः CG त्र्यर्थे BF बोदं C वोदं सुखमि°. B बोगिल्लो भूषितः. L. 16. BF आटोपितश्च C आरोपितश्च ।

॥ अथ भादिः ॥

भल्लू ऋच्छः । भग्गं लिप्तम् । भंभी असती ॥ यथा ।

भल्लूसरिच्छकेसे पइम्मि अलसे सयालुए भंभी ।
चन्दणरसभग्गतणू उववइमहिसरइ जुण्हीए ॥ ८४ ॥ [९९]

भंभा भेरी भव्वो बहिणीतणए वइङ्गणे भंडं ।
भंडुं मुण्डणए भद्दं आमलयम्मि भट्टिओ कण्हे ॥ १०० ॥

भंभा तूर्यविशेषः । भव्वो भागिनेयः । भंडं वृन्ताकम् । भंडुं मुण्डनम् । भद्दं आमलकम् । भट्टिओ विष्णुः ॥ यथा ।

कयभंडुसिरो भंभासद्दो रे भव्व लिहइ तुह जणओ ।
भट्टिअभत्तिविउत्तो भद्दयएगारसीइ भंडाइं ॥ ८५ ॥ [१००]

बरूअम्मि भमासो भल्लुंकी भसुआ भुरुंडिआ य सिवा ।
पखलन्तम्मि भलंतं कलहावत्तेसु भंडणभममुहा ॥ १०१ ॥

भमासो इक्षुसदृशतृणम् । भमसो इति धनपालः । भल्लुंकी भसुआ भुरुंडिआ इत्येते त्रयो ऽपि शिवावाचकाः । अत्र भुरुंडिआशब्दो भुकारादिरर्थानुरोधात्पठितः । भलंतं प्रस्खलत् । भंडणं कलहः । अत्र भसलो भ्रमर इति भ्रमरशब्दभवः । भरइ भलइ स्मरतीति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । भममुहो आवर्तः ॥ यथा ।

भंडणभममुहपडिअं पेक्खिअ भल्लुंकिआइ सह भसुअं ।
णेइ भमासभलंतं तुह हयवेरिं भुरुंडिआ असा ॥ ८६ ॥ [१०१]

L. 1. *om.* A. L. 2. B रुक्तः. L. 3. B °सरित्थ° BCF °केशे BF सुयालुए. L. 4. G जणहाए. L. 5. C भव्वो G भव्वा AB वहिणी° G वहिणि° AG वयंगणे ABCF भंटं, which is probably equally correct; see Amarakośa II, 4, 4, 2. G भंठं E भण्डं. L. 6. CG भंडं E भंण्डुं From णए to नम् l. 7. *om.* G. A भद्दं BEF भद्दिओ C भविओ. L. 7. C भव्वो C भंटं B भुडं C भंडं F भुंडं. L. 8. BCF भद्दिओ G भट्टिउ L. 9. CG °भंड° C भस्तासद्दा C (G?) भव. L. 10. BCF भद्दिय° C °एगारिसीइं G °रासीइ *cdd.* भंटाइं. L. 11. ABCF वरु° E चरु° G वरुयम्मि A भल्लंकी ACEG भसुया CE भुरंडिया ABFG भुरुंडिया. L. 12. E पक्खाल° A कलहव° C भंडणंभमुहा. L. 13. C °सदृशं तृणं C *om.* इति BF वनपालः G भल्लुकी. BF भमुया CG भसुया C भुरं° BCFG °डिया. L. 14. BF शिवाचका: C भुरंडिया° BFG भुरुंडिया° C भकारा° B °र्थानुपरोधा प°. L. 15. G भलंठं. BF प्रस्खलतो C भसरो BF *om.* भ्रमर इति. L. 16. BF भरइ लइ (sic) G भलइ भरइ स्म° BF °देशेषूक्ताः *om.* इति नो°. G रुममुही C भमसुहो. L. 17. BF °भममुहं प° C °सुह° *cdd.* °पडियं BF पेक्खिब CG पिक्खिय G भल्लु° *cdd.* °कियाइ G भसुयं. L. 18. BCF भरुंडिया G भुरुंडिया C 1. hd. अत्ता 2. hd. G अत्ता.

भट्टाकरिभट्टसिरी दीहमलयजा भरोच्छयं तालं ।
भयवग्गामो मोंढेरयम्मि जेट्ठत्रहिणीवई भाश्रो ॥ १०२ ॥

भट्टाकरी प्रलम्बः । भट्टसिरी श्रीखण्डम् । भरोच्छयं तालफलम् । अत्र भम्मडइ भमाडइ भमडइ भ्रमतीति धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । भयवग्गामो मोढेरकम् । भाश्रो ज्येष्ठभगिनीपतिः ॥ यथा ।

भट्टाकरिभुश्रदण्डं भयवग्गामम्मि भट्टसिरिहत्थो ।
वीरजिणमच्च भाउश्र भरोच्छयफलं चयसससुरसेवं ॥ ८७ ॥

अत्र भाइ बिभेतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । [१०२]

भासलभाविश्रभाउज्जा दित्तगहिश्रयभाउजायासु ।
भासुंडी णीसरणे भाउश्रमासाढगोरिऊसवए ॥ १०३ ॥

भासलं दीप्तम् । भाविश्रं गृहीतम् । भाउज्जा भ्रातृजाया । भासुंडी निःसरणम् । भाउश्रं आषाढे गौर्या उत्सवविशेषः ॥ यथा ।

श्रो पिच्छ जारभाविश्रसंकेश्रा मयणश्रग्गिभासलिश्रा ।
भाउश्रमिसेण भवणा भासुंडइ तुज्झ भाउज्जा ॥ ८८ ॥ [१०३]

भायलभासिश्रभाइल्ला जच्चतुरंगदिन्नहलिएसु ।
भावइश्रा धम्मिश्रगेहिणीइ भिंगं च कसिणम्मि ॥ १०४ ॥

भायलो जात्यतुरंगमः । भासिश्रं दत्तम् । भाइल्लो हालिकः । अत्र भाइरो

L. 1. BG भरोत्थयं. L. 2. E जिट्ट° AG °वहि° E °बई AG भाऊ. L. 3. BF सट्टाकरी अलंबः C *om.* भट्टा° प्र° G प्रलंबः BF भट्टंसिरी C °री चन्दनं । BF सरोत्थयं. L. 4. B भमाडइ भमाडइ भमड भ्रमति । एते. L. 5. C मोढे मोढेरकाख्यं स्थानं G भाउ BG ज्येष्ट°. L. 6. BF °करिसुअ° C °भुय° G °इंड C °ग्गामंसि. L. 7. BF भाअय CG भाउय C भारोत्थय° G भरोच्चय° G चयंन्तु° BF °ससुसेवं. L. 8. B बिभेति इति G विभे°. L. 9. *cdd.* °भाविय° BF °भाउस्ला (?) *cdd.* °गहिय° against metre. L. 10. BF भामुंडी B, C 2. hd. F भाश्रो-श्रमा° EG भाउय°. L. 11. G *om.* भा° गृ° BCF भाविर्य C भात्त°. C 1. hd. भामुंडी G भाउयं. L. 12. B श्रासाढो. L. 13. G उ C जाभाविया° BFG °भाविय° *cdd.* °संकेया BF °भासलिश्रा C °भासलया. L. 14. C भाउय° C भासुंड BF तुज्झ श्राउज्जा. L. 15. *cdd.* °भासिय° E °तुरंग° G °दिन्न°. L. 16. *cdd.* °इया B धमिय° CEFG धम्मिय° C °गेहणीइ C भिगं A omits the whole verse. L. 17. BF भायाल्लो C भायजो C 1. hd. °तुङ्गः 2. hd. °तुरङ्गः *cdd.* भासियं. BF भासइरो C भायरो.

भीरुरिति बिभेतेर्भादेशो तून इरे सिद्धमिति नोक्तम् । भावइआ धार्मिकगृहिणी । भिंगं कृष्णम् ॥ यथा ।

इन्दिअभायलविवसो भावइआण णिअडे भम तुमं मा ।
भाइल्ल ताहि भासिअसावो कह होसि पाव भिंगमुहो ॥ ८९ ॥ [१०४]

भिसिआ बिसी भिसंतमणत्थे चीरीइ भिंगारी ।
बारम्मि भित्तरं टङ्कच्छिन्ने भित्तिरूवं च ॥ १०५ ॥

भिसिआ बृसी । भिसंतं अनर्थः । दीप्तार्थस्तु भासेर्भिस इति धात्वादेशे सिद्धः । भिंगारी चीरी । मशक इत्यन्ये । भित्तरं द्वारम् । भित्तिरूवं टङ्कच्छिन्नम् ॥ यथा ।

भिंगारिसंकुलाभित्तिरूवगुहभित्तरे वसन्ताणं ।
भिसिआपरिग्गहाणं मुणीण कत्तो भिसंताइं ॥ ९० ॥ [१०५]

भुज्जे भुअं छुहाए भुक्खा कोलम्मि भुंडभुंडीरा ।
भुत्तूणो भिच्चे भुरुहुंडिअमुद्धूलिए चेअ ॥ १०६ ॥

भुअं भूर्जम् । भुक्खा क्षुत् । भुंडो तथा भुंडीरो सूकरः । भुत्तूणो । ओत्संयोगे इति भोत्तूणो इत्यपि । भृत्यः । अत्र । भुमइ भ्रमति । भुल्लइ भ्रश्यति । भुक्कइ भषति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । भुरुहुंडिअं उद्धूलितम् । भुरुकुंडिअं इत्यन्ये ॥ यथा ।

धूलिभुरुहुंडिआ जे भुक्खाए भुअकिसा य भुत्तूण ।
किं जाएहि बहूहि वि भुंडीरेहिं च तेहि भुंडीए ॥ ९१ ॥ [१०६]

L. 1. G विभेतेभादिशे C तुन. *cdd.* °इया. L. 2. BCF भिगं. L. 3. CG इंदिय° BFG °भाइल्ल° C °दिवसो. *cdd.* °इयाण BF णियरे CG णियडे G भव. L. 4. BCF ताहिं *cdd.* भासिय°. L. 5. *cdd.* भिसिया विसी G °णच्छे C 1. hd भिंगरी. L. 6. BF, C 1. hd. वारम्मि AG, C 2. hd. द्दारम्मि E भित्तर AG °च्छिन्ने C °रूवं E °रूबं. L. 7. B भिसि CG भिसिया F भिसी *cdd.* बृषी BG भिसंतमनर्थः B द्दासा° G भासेभिस इति °देशासिद्धः L. 8. BF चारी C *om.* चीरी. BCF °च्छिन्नं. L. 9. G °रुव° C °गह° BF वसंताण. L. 10. *cdd.* भिसिया° BG °ताइ. L. 11. C 1. hd. तुअं B °भुडीरा L. 12. BF भिचो भुरुंडियमु° ACEG °हुडिय° ABG °हूलिए (?) F °हूलिए E °हूरिए ABF चेय C चेया G चेव. L. 13. BCF भूअं C भुर्यो C भुडीरो G शूकरः । भुत्तूणो भौत्तूणो. *cdd.* उत्संयो° C °ग. L. 14. G *om.* इति भो° B भूत्तूणो G भुमाति for भ्र°. CG भ्रस्यति. L. 15. C भुक्कइषति 2. hd. इषति. C °देषूक्ता From इति to रुकुंडिअं torn off in G. BF °हंडियं C °हुंडियं B उद्दू° B भुरुकु° *cdd.* °डियमित्य°. L. 17. BF °हंडिया CG °हुंडिया G °किसा ए C भोत्तूण. L. 18. In G जा° ब° वि is torn off. BCF जाएहिं B वहूहिं C (F?) बहूहिं *cdd.* तेहिं.

भूत्रो अ जन्तवाहे भूअसो किट्ठखलजसे ।
भूमिपिसाओ ताले भयालुए भेडभेज्जभेज्जलया ॥ १०७ ॥

भूओ यन्त्रवाहः । भूअसो कृष्टे खले यज्ञः । भूमिपिसाओ तालः । भेडो भेज्जो भेज्जलओ त्रयो ऽप्येते भीरुवाचकाः । भेडशब्दो भेरशब्दभवो ऽप्यस्ति ॥ यथा।

भूमिपिसाए भूअं चडिअममभेडं वहू णिएऊण ।
भूअसपिक्खणमिसा अभेज्जला जाइ भेज्ज व्व ॥ ९२ ॥ [१०७]

भेरुंडो दीवी भोअभोइआ भाडिगामपवरेसु ।
अहिआरिसम्बले भोल्लयं च भारुण्डयम्मि भोरुडओ ॥ १०८ ॥

भेरुंडो चित्रकः । भोओ भाटिः । भोइओ ग्रामप्रधानम् । भोल्लयं प्रबन्धप्रवृत्तं पाथेयम् । भोरुडो भारुण्डपक्षी ॥ यथा ।

अणुतित्थं कयभोआ एक्कमुहीहविअ भोल्लयं लेह ।
भोइअभेरुंडा दोमुहभोरुडयाण पेच्छह अवायं ॥ ९३ ॥ [१०८]

॥ अथानेकार्थाः ॥

छिन्नसिरबन्दिभूसासहिदोहित्तेसु भंडो अ ।
भंडी सिरीसरुक्खो अडई असई अ गड्डी अ ॥ १०९ ॥

भंडो छिन्नमूर्धा मागधो मण्डनं सखा दौहित्रश्चेति पञ्चार्थः । भंडी शिरीषवृक्षो ऽटवी असती गन्त्री चेति चतुरर्था ॥ [१०९]

L. 1. From भूओ to डभेज्ज° l. 2 torn off in G. C l. hd. भूउ ABCF य E °वाहे BCF किट्ट° BF °जल°. L. 2. A °साउ BF भयलुए BCEFG *om.* भेज्ज. L. 3. G भूउ BF कृष्णे From ष्टे to पिसाए l. 5 torn off in G. L. 4. BF भेयलओ. C भेरीशब्द°. L. 5. BF भूअं G भूयं *cdd.* चडियम° G °मभेयं C बहू C निएऊण From ण to च l. 8 torn off in G. L. 6. C भेह्न BF व C व्वा 2. hd. वा. L. 7. C °भोइया. L. 8. CE अहियारि° BF °संचले C °संवले E भारुडम्मि BG भोरुडउ. L. 9. C भेरंडो From रुंडो to विअ l. 11 torn off in G. L. 10. C भोरुंडो B °डो भारुंडो पत्ती. L. 11. C °तिच्छं (?) कयं भूआ *cdd.* °हविय C *om.* भोल्लयं लेह BF भोल्लय. L. 12. BCF भोइय° In G from अभे° to ड्डी अ l. 15 torn off in G. C भोइयभेडा B °भेरुंडयाण C (F?) °भेरुडयाण BCF पेत्थह. L. 13. *om.* A. L. 14. BCF °सिरचंदि° C °त्तेसुं AE य. L. 15. B अडइ *cdd.* य (twice) C गांडि या G ड्डी य. L. 16. C मागाधो From मागधो to मातुलानी° l. 15 of next page torn off in G. C सख्या C पञ्चार्थाः *cdd.* °वृक्षः. L. 17. B अटवी C (F?) अडवी BF मंची BCF चतुरर्थः.

भंभलसद्दो अप्पिअजडेसु भित्तं च देरगेहेसु ।
माणो सुरमाणो भुक्कणो अ आणतरिचेडिआ भेली ॥११०॥

भंभलं अप्रियम् । भंभलो मूर्खो भित्तं द्वारं गृहं च । भुक्कणो श्वा मद्यादिमानं च । भेली आज्ञा बेडा चेटी चेति त्र्यर्था । बेडायां भेलओ इत्यपि केचित् ॥ [११०]

॥ अथ मादयः ॥

मंती विवाहगणए मंठो सण्ठे पिहाणिआ मंडी ।
मंचो बन्धे मग्गो पच्छा मच्चं मले मलो सेए ॥ १११ ॥

मंती विवाहगणकः । मंठो शठः । मंडी पिधानिका । मंचो बन्धः । मंठो बन्ध इति केचित्पठन्ति । मग्गो पश्चात् । मच्चं मलः । मलो स्वेदः ॥ यथा ।

मंडीइ हणेमि सिरं जं मुण्डेऊण घम्मजायमलो ।
रे मंचजोग्गमचिअ मंतिं पुच्छेसि मग्गओ मंठ ॥ ९४ ॥ [१११]

सिङ्गविहीणे मट्टो मट्टमराला य अलसम्मि ।
मंखो ऽण्डे मम्मी मल्लाणी मामा य मामीए ॥ ११२ ॥

मट्टो शृङ्गविहीनः । मट्टो तथा मरालो अलसः । मरालो हंस इति सातवाहनः । मंखो अण्डः । मम्मी मल्लाणी मामा त्रयो ऽप्यमी मातुलानीवाचकाः । मामीशब्दो ऽपि देश्यः । पर्यायभङ्ग्या तूपात्तः ॥ यथा ।

रेहसि मराल ण घरे मंखिल्लो मट्टमट्टउसहो व्व ।
इअ एस मम्मिमज्झे मामाहसिओ हणेइ मल्लाणिं ॥ ९५ ॥ [११२]

L. 1. *cdd.* अप्पिय° BF व AC दार° BF °देहेसु. L. 2. *cdd.* य A °भरि° A °भेडिया CE °चेडिया. L. 3. C मूर्ख:. L. 4. BF भेलिया C भेला C वेडा 2. hd. चेडा C वेडी 2. hd. चेडी C त्र्यर्थः BF त्वेडाय C वेडायां 2. hd. चे°. L. 5. *om.* A. L. 6. E विवाह° A मंढो AE संढे. but see Hemach. Abhidhânachintâmaṇi v. 376 com. BF पिसा° *cdd.* °णिया A मंठी. L. 7. C 2. hd. मंठो E मेंच्चो B वंधे C 1. hd. मच्छं. L. 8. BF मंवो C *om.* मंचो बन्धः BF मंठो मंध. L. 9. B मल B खेद:. L. 10. B मडुइ B सिरं C जं ऊण BF मुडेऊण धम्म°. L. 11. B °ग्गमं° BCF °चिय B मंति BF मंथ. L. 12. BF विहूणे मड्डो C मट्टमराला E मट्ट°. L. 13. ABF मंखो डे C अंडे C मल्लीणी E माल्लाणी BF मासा C मा (sic) या E मासीए. L. 14. C मट्टो C मलारो हंसः. BF *om.* हंस इति. L. 15. BF मंखो डः BF माल्लाणी. L. 16. BF मामीशब्दो dele मी before मी From ब्दो to ल्लाणिं l. 18 torn off in G. L. 17. C रहसि मराला C मंट्टमट्ट° BF °ओससहो C °ओसहे च. L. 18. *cdd.* इय BF °मज्जे ममा° C मासाहसिउ हणेहिं In G णिं is torn off.

मइराइ मई मइमोहणी अ सीमाइ मज्जमेराओ ।
सेले मऊ हढे मत्तल्लिमिणायाइ अक्खमे महरो ॥ ११३ ॥

मई तथा मइमोहणी सुरा । मज्जा तथा मेरा मर्यादा । मऊ पर्वतः । मत्तल्ली तथा मिणायं बलात्कारः । महरो असमर्थः ॥ यथा ।

मत्तल्लिमुक्कमज्जो मउमेराघोसदंसिअमिणाओ ।
पिअइ मइं गइमहरो मुसली मइमोहणीकुडयहत्थो ॥ ९६ ॥ [११३]

मडिआ समाहयाए मउअं दीणम्मि पिउहरे महणं ।
मरुलो भूए मइअं च भच्छिए मंडलो साणे ॥ ११४ ॥

मडिआ समाहता । मउअं दीनम् । महणं पितुर्गृहम् । मरुलो भूतम् । पिशाचादि । मइअं भर्त्सितम् । मंडलो श्वा ॥ यथा ।

काममरुलमडिआ सा मउआ महणम्मि वसइ मइअसही ।
तं मंडलो व्व कत्थ वि भमेसि जाणसि ण वेअणं तीए ॥ ९७ ॥ [११४]

मडयमयडा उववणे चण्डिलए मज्झओ चेअ ।
सिरमालाइ मआई मउली अ हिअयरसोच्छलणे ॥११५॥

मडओ तथा मयडो आरामः । मज्झओ नापितः । मआई शिरोमाला । मउली हृदयरसोच्छलनम् ॥ यथा ।

मज्झय मच्छयगन्धिअ हवेइ मउली तुमं णिअन्ताण ।
महसि सुअन्धिमआइं मडयठिअं तं कहं मयडवालिं ॥ ९८ ॥ [११५]

L. 1. BF मइरा A मइरइ C 1. hd. °मोहणा ABCFG य E इ B मज्झ° C (F?) मझ° In G from मज्ज° to मऊ l. 2 torn off. A °मेराउ. L. 2. BF सेल G ढ मऊ G °मिणाआ; from इ to मत्तल्ली l. 3 torn off in G. ABCF °याइं. L. 3. C मइ C °मोहिणी B मज्झा. L. 5. BF मत्तल्लिमुज्जो मऊमेरा° C °मेरो° BCF °हंसिय° G °हंस; from अमि° to सल्ली l. 6 torn off in G. L. 6. C मयं गयमहरो. L. 7. *cdd.* मडिया A °हरं. L. 8. C मरुल्लो ABCFG मइयं E मईयं C साणो. L. 9. BF मंडिया C *om.* मडिआ स° In G म° is torn off. BF पितृ । (sic) C 2. hd. मरुल्लो. L. 10. BF मइइअं G मइयं. L. 11. *cdd.* °मडिया G मउया *cdd.* मइय° C °सहा. L. 12. G त मडं° C च कच्छ C विअणं G वेयणं. L. 13. BEF मंडअ° C °मउडा C चंदिलए G चडिलए A मज्जओ C मझ° G °उ AC चेय BF वेय G चेव. L. 14. BF मआए G मयाई *cdd.* य BF हियरसो° ACEG हियय°. L. 15. G मडउ C 2. hd. तथा मउडो B मयओ C मझ्झओ G मज्झउ B मयाइ C (F?) G मयाई B सिरो°. L. 17. BF मज्झ C मझय BF गंधिय C °गंधिया G °गंधअ C हेवेइ *cdd.* णियंताण. L. 18. C सुयंधि° BCF °मयाइं G °मयाइ BCF °ठियं BF कयं मडय°.

मंजीरं हिञ्जीरे वल्लिविसेसे मयाली अ ।
जारम्मि महालो मंजुआ य तुलसीइ मंतुआ लज्जा ॥११६॥

मंजीरं शृङ्खलकम् । मयाली निद्राकरी लता । महालो जारः । मंजुआ तुलसी । मंजिआ इत्यन्ये । मंतुआ लज्जा ॥ यथा ।

तइआ मयालिगहणे मंजुअदलचुण्टिरिं रमसि सुण्हं ।
विरयसि मंतुअमिण्हिं महाल मंजीरघल्लिओ कीस ॥ ९९ ॥ [११६]

करहम्मि महंगो मंडिल्लो पूवे लहुम्मि मडहं च ।
मउडी मुकुंडी मुरुमुंडो मोडो अ जूडम्मि ॥ ११७ ॥

महंगो उष्ट्रः । मंडिल्लो अपूपः । मडहं लघु । मउडी मुकुंडी मुरुमुंडो मोडो इत्येते चत्वारो जूटवाचकाः ॥ यथा ॥

तीइ सुमुकुंडीए मुरुमुंडं णिअ वि किं सुमोडकए ।
मंडिल्लमत्त मोडसि मडहं णिअकुमउडिं महंगोव्व ॥ १०० ॥ [११७]

मज्जोक्कमहिणवे मंगुसमुग्गुसमुग्गसा णउले ।
मंगलमसिणा समरम्मा अग्घाडम्मि मउरमउरंदा ॥ ११८ ॥

मज्जोक्कं प्रत्यग्रम् । मंगुसो मुग्गुसू मुग्गसो त्रयो ऽप्येते नकुलवाचकाः । मंगलं सदृशम् । मसिणं रम्यम् । मउरो तथा मउरंदो अपामार्गः ॥ यथा ।

मंगुसमुअप्पमंगल मुग्गुसुमुग्गसिजुअं मसिणपुच्छं ।
मउरंदवणे मज्जोक्कमउरकण्टयणाहं हणन्तमहिं ॥ १०१ ॥ [११८]

L. 1. *cdd.* य. L. 2. BCF मंजुया ABCEF य. G मंकुआ. L. 3. BCF मंजिया L. 4. G *om.* मंजिआ इत्य° BF मंतुया C *om.* मंतुआ लज्जा. L. 5. *cdd.* तइआ G मंजअ° B °वुंटिरिं. L. 6. C मंतुयमि° C मंजारपल्लीओ G °उ. L. 7. C महं च. L. 8. BFG मउली BEF मुक्कंडी A मुरुमुडो E मोडे BEFG य. L. 9. BF मुक्कंडी G मुक्कुडी. B *om.* मोडो. L. 11. BF समुक्कंडीए C सुमुकु° C सुरुमंडं 2. hd. मुरुमंडं C नय G कि. L. 12. C मंडिल्लम (sic) C 1. hd. माडसि BCF णियकुमउलिं C महंगोव्व G महगोव्व. L. 13. C मझो° A मुंतुस° E मंगुसु° A °मुग्गुमुग्गसा C मुग्गुस 1. hd. *om.* मुग्गसा 2. hd. मुग्गसो A णउलो C णेउले. L. 14. A °मसूणा C °ममृणा EG°मसृणा A अघा° C आग्घड° A °मउरंडा. L. 15. C मझोक्कं BF गुभूसू C मुग्गसु G मुग्गमु C मुग्गुसो C प्यते. L. 16. *cdd.* मसृणं. L. 17. C° मंगुल C °मुग्गुसि° G °जयं *cdd.* मसृण° B °पुत्थं. L. 18. C मझो° B मज्जोक° C °कंठयणाहं.

मंतेल्लीमयणासलाया सालहिआइ मल्हणं लीला ।
मंधायमहाअत्ता अड्डे पङ्के महेड्डो अ ॥ ११९ ॥

मंतेल्ली तथा मयणासलाया सारिका । मल्हणं लीला । मंधाओ तथा महाअत्तो आढ्यः । महेड्डो पङ्कः ॥ यथा ।

एत्तम्मि महाअत्ते मल्हन्ती णवमहेड्डरुहणयणा ।
पाढइ मंधायवहू मयणासलायापिएत्थ मंतेल्लि ॥ १०२ ॥

अत्र । मक्कडो जालकारकृमिः । मद्दलो मुरजः । इति मर्कटमर्दलशब्दभवौ । मलइ मढइ मड्डइ मृद्नाति । महइ काङ्क्षति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [११९]

गव्वे मरट्टमडहरमडप्फरा मलहरो तुमुले ।
महिसंदो सिग्गुतरुम्मि महासद्दा सिवाए अ ॥ १२० ॥

मरट्टो मडहरो मडप्फरो त्रयो ऽप्येते गर्ववाचकाः । मलहरो तुमुलः । महिसंदो शिग्रुतरुः । महासद्दा शिवा ॥ यथा ।

महिस महिसंदमोडणमडहरिअ मडप्फरा मलहरेसु ।
हत्थिमरट्ट घरट्टे होसि महासद्दभोअणं सीहे ॥ १०३ ॥ [१२०]

मज्झम्मि मज्झआरं महाबिलं खे महाणडो गिरिसे ।
मइहरमलंपिआ गामणिगव्वीसु तरुणे महालक्खो ॥ १२१ ॥

मज्झआरं मध्यम् । महाबिलं व्योम । महाणडो रुद्रः । मइहरो ग्रामप्रवरः । मेहरो इत्यन्ये । मलंपिओ गर्वी । महालक्खो तरुणः ॥ यथा ।

L. 1. BF मतेल्ली C साह° ABCEF °हियाइ G °हियाए. L. 2. G मंधाअ° A °महाअंता C °महायत्ता BF अन्डे CEG अट्टे AC महेडो ABCEF य. L. 3. BF मत्तेल्ली BF शारिका G मंधाउ. BF महाअत्रो G महाअंतो. L. 4. BF आद्यः C आठ्यः BF महेशे C महेडो. L. 5. BF इत्तंमि C इंतंमि G महाअंते C मणहंती C णडइ. L. 6. F पाढय C मंधाइ° G om. मंधाय BFG °पिए एत्थ C °पिपच्छ BF मंतिल्लं. L. 7. G °क्रिमिः B मखुलो C मुरुज G मर्क्कटमुरजशब्द°. L. 8. BF om. मढइ BF गृह्णाति C मुडइति G मृड्नाति. L. 9. C °मरप्फरा E °मडष्फरा G °मंड° A मडमलहरो G मडहरो E तुमल्ले. L. 10. E सिग्ग° A महासदा ABCFG य. L. 11. C मडट्टो G मरड्डो C एते त्रयो ऽपि. L. 12. B मंहिसंदो G महिंसंदो C सिग्रु°. L. 13. C °मोडणमडणमडह° *cdd.* °रिय. L. 14. C 2. hd. हच्छि° BCF थरट्टे G घरट्टे G °भोयणं. L. 15. A मज्जम्मि C 1. hd. मझंमि 2. hd. मइझंमि A मज्जआरं C 1. hd. मझ° 2. hd. मइझ° EG मज्झयारं AEG महाविलं B गिरसे. L. 16. G *om.* from मइहर° to महाणडो l. 17. BCEFG °पिया BF मामणि° E गोमणि°. L. 17. C मझ° 2. hd. मइझ° *cdd.* °विलं. L. 18. G महर BCF मेहर G °पिउ BFG गव्वी C गर्वः.

दिसा महाबिलचरीसमा पिश्रा तुह महाणडपिश्राए ।
मइहर मलंपिश्रो तो भमसु महालक्खमज्झश्रारम्मि ॥ १०४ ॥ [१२१]

णलिणीइ महावल्ली मडवोज्झा जप्पजाणम्मि ।
मत्तम्मि मत्तश्रालो तह महुमुहमासिश्रा पिसुणे ॥ १२२ ॥

महावल्ली नलिनी । मडवोज्झा शिबिका । मत्तबालो मत्तः । महुमुहो तथा मासिश्रो पिशुनः ॥ यथा ।

रे मत्तबाल महुमुह मडवोज्झाजोग्ग तुज्झ वि विश्रोए ।
तम्मेइ महावल्लीसयणम्मि श्रमासिश्रा खु सा बाला ॥ १०५ ॥ [१२२]

कुसुमरए मयरंदो मम्मणिश्रा णीलमक्खिश्राए श्र ।
मत्तालंबो तह मत्तवारणे महश्ररो णिउञ्जवई ॥ १२३ ॥

मयरंदो कुसुमरजः । पुष्परसवाचकस्तु संस्कृतभव एव । मम्मणिश्रा नीलमक्षिका । मत्तालंबो मत्तवारणः । महश्ररो गह्वरपतिः ॥ यथा ।

कमलमयरंदगोरिं मत्तालंबे इमं ण जइ रमसि ।
मम्मणिश्राउलरसे महश्ररभिच्चो व्व ता वरं भमिउं ॥ १०६ ॥ [१२३]

मज्झंतिश्रं च मज्झंदिणम्मि मग्गसिरो श्र श्रणुगमिरे ।
मलवट्टी तरुणीए महिसिक्कं महिसिणिवहम्मि ॥ १२४ ॥

L. 1. G दिसा CG °विल° C °वरी° *cdd.* पिया *cdd.* °पियाए. L. 2. CG °पिउ BF °मज्झया° C °मझया° 2. hd. °मझ्झया°. L. 3. A नलिणीइ A मडवेज्जो C °वोझ्झा E °बोज्झा. L. 4. In G मत्तम्मि is written twice. ABCFG मत्तवालो BF मुहुमुहु° EG महमुह° C महुसुह° *cdd.* °मासिया. L. 5. B नलिणी C °वोझ्झा B सिविका G शिविका BF मत्तमालो C °वालो G मेत्तवालो. C सहुमहो 2. hd. सहुसुहो. L 6. G मासिउ BG पिसुनः. L. 7. *cdd.* मत्तवाल C महुसुह G महमुह C °वोझ्झा° C तुझ्स G *om.* वि C विउए G विाउए (sic). L. 8. B तंमेइ C °वेल्ली° *cdd.* °सिया *cdd.* वाला. L. 9. B कुसमरए C 1. hd. कुसरए 2. hd. कुसम° ABFG °णिया C °णीया E मम्मिया *cdd.* °मक्खियाए ACEG य. L. 10. BG °लंबो E °लम्बो E °वारणे G महयरो BF णिउंजुवई. L. 11. B मंमाणिया C (F?) °णीया G °णिया. L. 12. *cdd.* °लंबो G मयहरो. L. 13. BF °मइंरिंद° G °गोरि G °लंबे C न. L. 14. BF मंमलियाउसरसे CG °णिया° G °रसे BCF महन्नरि° G महयर° C 1. hd. °भिच्चो In G °चो व्व is torn off. C ता रवं खमिओ BF भमिओ L. 15. A मज्जं° C मझं° 2. hd. मझ्झं° *cdd.* °तियं A *om.* च A मज्जं° C मझं° 2. hd. मझ्झं° C °दिसंमि A मग्गणिरो G मज्झसिरो E य G अणुमग्गो (?). L. 16. C °वट्टी BCEFG महिसक्कं G महिस°.

मज्झंतिश्रं मध्यंदिनम् । मग्गसिरो अनुगमनशीलः । मलवट्टी तरुणी । महिसिक्कं महिषीसमूहः ॥ यथा ।

मलवट्टिसमं कीलन्तयस्स मज्झंतिश्रम्मि वोलीणे ।
श्रो वच्चइ महिसिक्कं इमस्स मग्गसिरो हवसु गोव ॥ १०७ ॥ [१२४]

भण्डम्मि महत्थारं मज्झिमगंडं च उश्ररम्मि ।
महुरालिश्रं परिचिए रयस्सलाए मयलवुत्ती ॥ १२५ ॥

महत्थारं भाण्डम् । महत्थारं भोजनमिति सातवाहनः । अत्र । मयगलो हस्ती । मयधुत्तो क्रोष्टेति मदकलमृगधूर्तशब्दभवौ । मज्झिमगंडं उदरम् । महुरालिश्रं परिचितम् । मयलवुत्ती रजस्वला ॥ यथा ।

उश्रह महत्थारसरिसमज्झिमगंडं पुलोइश्र भुश्रङ्गं ।
वेसा संभलिमहुरालिश्रं पि ण रमेइ मयलवुत्तिमिसा ॥ १०८ ॥ [१२५]

मंगलसज्झं तह बीश्रवावसेसम्मि खेत्तम्मि ।
मणिरइश्रा कञ्चीए कन्दप्पे मयणिवासमित्तलया ॥ १२६ ॥

मंगलसज्झं बीजवापशेषं क्षेत्रम् । मणिरइश्रा कटीसूत्रम् । मयणिवासो तथा मित्तलो कन्दर्पः ॥ यथा ।

मंगलसज्झे गलिश्रा मणिरइश्रा तुज्झ पंसुलि सहेइ ।
मित्तलपिश्राणुहारिणि किर मोव्वी मयणिवासधणुहस्स ॥ १०९ ॥ [१२६]

L. 1. C मज्झं° 2. hd. मज्झं° G मज्झ° *cdd.* °तियं B मग° G °भिरो From नुगमन° to हिसिक्कं l. 2. torn off in G. L. 2. *cdd.* महिसक्कं. L. 3. C °वट्टी° C मज्झं° *cdd.* °तियम्मि C वोलीणो. L. 4. CG उ In G वच्चइ म° is torn off. C महिसक्कं B मग्गसिरो G °भिरो C हवस्तु. L. 5. From भण्डम्मि to त्ती l. 6 torn off in G. C भडम्मि महच्छारं A मज्जिम° C मझिम° BCF श्रोश्ररंमि E उयरम्मि. L. 6. *cdd.* °लियं A रयस्सला ABCF °वुत्ती. L. 7. CG महच्छारं G भांडं । महच्छा; from रं to भेत° l. 18 of next page torn off in G. L. 8. B *om.* शब्द C मझिम° *cdd.* °लियं. L. 9. C मलय° *cdd.* °वुत्ती C 2. hd. °धुत्ती. L. 10. C महच्छारसरिसं मझिम° BF *om.* सरिस *cdd.* पुलोइय भुयंगं. L. 11. C संभरि° *cdd.* °लियं C मलय° *cdd.* °वुत्ति° BF °मिस. L. 12. AB °सज्जं C (F?) °सझं ABEF वीश्र° C बीय° E °बाव° BF खित्तंमि. L. 13. *cdd.* °रइया E मयण° C °मेत्तलया E °मत्त°. L. 14. BF °सज्जं C °सझं BF वीज° *cdd.* °रइया C (F?) कटि°. L. 16. BF °सज्जे C °सझे *cdd.* गलिया °रइया C तुझ. L. 17. BF मेत्तलल° *cdd.* °पिया° BF मोरव्वी C मोवी BF मयणवास°.

घूअम्मि महासउणो महालवक्खो अ सद्धपक्खम्मि ।
मक्कडबंधं गीवाविहूसणो सङ्कलारूवे ॥ १२७ ॥

महासउणो उलूकः । महालवक्खो भाद्रपदे श्राद्धपक्षः । मक्कडबंधं शृङ्खलारूपं ग्रीवाभरणं सव्यापसव्यं यज्ञोपवीताकारम् ॥ यथा ।

सरएण महासउणो महालवक्खेण बम्भणा तह य ।
णवमक्कडबंधेण य मोअन्ते उप्पलच्छीओ ॥ ११० ॥

अत्र महमहइ गन्धः प्रसरतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । [१२७]

मणिणायहरं जलही माला जुण्हाइ रोमसे माई ।
माहं च कुन्दकुसुमे मायंदो ऽम्बम्मि माडिअं गेहे ॥ १२८॥

मणिणायहरं समुद्रः । माला ज्योत्स्ना । माई रोमशः । माहं कुन्दकुसुमम् । अत्र । माइं मार्ये । मामि सख्यामन्त्रणे । एतौ शब्दानुशासन उक्ताविति नोक्तौ । माढी संनाह इति माठीशब्दभव इति नोक्तः । मायंदो आम्रः । माडिअं गृहम् ॥ यथा ।

गुणमणिणायहर चुलुक्क तुज्झ मायंदकुञ्जमाडिअए ।
गाएइ पुलयमाई खयरिजणो माहमालधवलजसं ॥ १११ ॥ [१२८]

सिअवडपव्वइआए मायंदी आमलीइ माइंदा ।
मउए माइलिमाउच्छा माभाई अभयदाणे ॥ १२९ ॥

मायंदी श्वेतपटा प्रव्रजिता । माइंदा आमलकी । माइली तथा माउच्छो मृदुः । माउक्कं मृदु । इति तु मृदुकशब्दभवम् । माभाई अभयप्रदानम् । अदूरविप्रकर्षात् माभीसिअं इत्यपि ॥ यथा ।

L. 1. CE घूयम्मि BF थूयम्मि E तहा सउ° B महावलखो C (F?) महावलक्वो *cdd* य C सद्द°. L. 2. A मक्कडी° E °रूवि. L. 3. B °वलखो C (F?) °वलक्वो. L. 5. *cdd.* महावलक्खेण BF ञ्च. L. 6. BCF उप्पलच्छीए. L. 7. C महमहइं B °देष्वक्त°. L. 8. A जलाइ E जुण्हा य A सेमसे. L. 9. A कुंदंकसमे BF ऽंवम्मि A °दो म्वम्मि E °दो म्ब (sic) AB, C 2. hd. F माडियं C 1. hd. याडियं BF गेहोइ C 1. hd. गे (sic). L. 11. BF माहं मार्ये. BCF °शासने B उक्तौ *om.* इति नोक्तौ. L. 12. C माटी pro माढी. C नोक्ता C माइंदो B अम्रः *cdd.* माडियं. L. 14. BF °णायर C वुलुक्क तुझ BF माइंद° *cdd.* माडियए. L. 16. *cdd.* सियवडपव्वइयाए ABEF माअंदी BF आगलीइ मायंदा. L. 17. C *om.* माइलि ABF °माउत्था C °साउच्छा. L. 18. C माइंदी BF श्वेत° G मायंदा From आमलकी to पि l. 20 torn off in G. BF माउत्थो C 1. hd. माच्छो. L. 19. C *om.* तु. C अदूरे विप्र°. L. 20. BF साभीसियं C माभीसियमित्यपि.

किं माइंदवएणं करेसु मरणभयमाइलिमणाण ।
माभाइं माउच्छो इअ मायंदी उवदिसेइ ॥ ११२ ॥ [१२९]

मालूरो अ कविट्ठम्मि माहिलो महिसिवालम्मि ।
मंसुम्मि मासुरी माणिअमणुहूअम्मि माहुरं साके ॥ १३० ॥

मालूरो कपित्थः । बिल्ववाची तु संस्कृतसमः । माहिलो महिषीपालः । मासुरी श्मश्रु । माणिअं अनुभूतम् । माहुरं शाकम् ॥ यथा ।

जं सुअसि सुरयसमए माणिअमालूर माहुरयभोज्जो ।
ता माहिल तुज्झ मुहे किमुग्गया मासुरी एसा ॥ ११३ ॥ [१३०]

अम्बाए मादलिआ सिसिरसमीरम्मि माहिवाओ अ ।
माअलिआ माउच्छाइ मारिलग्गा य कुच्छिइआ ॥ १३१ ॥

मादलिआ माता । माहिवाओ शिशिरवातः । माअलिआ मातृष्वसा । मारिलग्गा कुत्सिता ॥ यथा ।

सुन्दर अमारिलग्गा तुज्झ कए मयणअग्गिजलिआ सा ।
मादलिआमाअलिआ खेअकरी जलइ माहिवाए वि ॥ ११४ ॥ [१३१]

मालाकुंकुममाहारयणा वरघुसिणवत्थेसु ।
मिरिआ कुडी घणगणे मिहिआ जेट्ठम्मि मित्तिवओ ॥ १३२ ॥

मालाकुंकुमं प्रधानकुङ्कुमम् । माहारयणं वस्त्रम् । वस्त्रविशेष इत्यन्ये । मिरिआ कुटी । मिहिआ मेघसमूहः । मित्तिवओ ज्येष्ठः ॥ यथा ।

L. 1. C °माइणिमणाणा In G लिमणाण is torn off. L. 2. In G मा is torn off. G भाई BF माउत्थो *cdd.* इय B माइंदि C (F?) माइंदी C उविसेइ In G from विसेइ to अनुभूतम् l. 6 torn off. L. 3. *cdd.* य C कविंडमि 2. hd. ठमि (sic) BF महिस° E °वालम्मि. L. 4. C मामुरी *cdd.* माणियम° C °णुहू° E °हूयम्मि. L. 5. C मामुरी. L. 6. BF श्रश्रुः C स्मश्रु *cdd.* माणियं G साकं. L. 7. C सुयसि BF सुसुरय° G °सए BF माणियपालूर C साणिय° G माणेय° BF माहुरयअज्जो. L. 8. C तुझ In G एसा is torn off. L. 9. A अम्बाए B अंवाए C (F?) अंबाए *cdd.* °लिया E सिसर° CG °वाउ ACEG य. L. 10. ABEF माअलिया CG मायलिया A माउच्छा C मारलिग्गा ABEFG कुच्छिइया C कुत्सिइया. L. 11. *cdd.* °लिया (twice) BF महि° G °वाउ. L. 13. CG सुंदरि C तुझ *cdd.* °जलिया. L. 14. *cdd.* °लिया (twice) C °लिया सा मादलियामाअलिया *cdd.* खेय°. L. 15. A चर° C °वच्छेसुं. L. 16. ABCFG मिरिया E मिडिया A यगणे BF यणगणे C °गाणे AEG मिहया BF मिहय C महिया BF जिहांमि AG °वउ. L. 17. C प्रधानं *om.* कुङ्कुमम्. *cdd.* मिरिया. L. 18. BCF मिहिया G मिहया BFG ज्येष्टः.

मालाकुंकुममाहारयणेहिं भूसिआ वि कुलसुण्हा ।
मिहिआचुअन्तमिरिआइ लिअइ मित्तिवयदंसणसलज्जा ॥ ११५ ॥ [१३२]

समकाले मीअं घरवलए मुब्भो मिगी मुंडा य ।
मुंडी णीरङ्गी चुम्बणम्मि मुद्दी मुणी अगत्थिदुमे ॥ १३३ ॥

मीअं समकालम् । मीसालिअं मिश्रमिति तु मिश्रशब्दभवम् । मुब्भो गृहमध्ये तिर्यग्दारु । मुंडा मृगी । मुंडी नीरङ्गी । अलम्बुषायां तु मुण्डितमुण्डसादृश्या-न्मुंडीशब्दो लाक्षणिकः । मुद्दी चुम्बितम् । मुणी अगस्तिद्रुमः ॥ यथा ।

मुंडच्छीइ समुंडीइ मुणिवणे पत्थिआइ फुल्लकए ।
मुद्दीलुद्धो मीअं मुब्भाणयणमिसओ जुवा चलइ ॥ ११६ ॥ [१३३]

मुहलं मुहे मुअंगी कीडी हिक्काइ मुट्टिक्का ।
मुसहं मणआकुलया मुहिअं एमेअकरणम्मि ॥ १३४ ॥

मुहलं मुखम् । मुअंगी कीटिका । मुट्टिक्का हिक्का । मुसहं मनस आकुलता । मुहिअं । मुहिआ अन्येषाम् । एवमेवकरणम् ॥ यथा ।

विरहमुसहम्मि जाए डसइ मुअंगि व्व पउममुहलं तं ।
दाहिणपवणो मुहिअं जरमज्झे एस मुट्टिक्का ॥ ११७ ॥ [१३४]

मुक्कयमसवहूवीवाहे मुरिअं च तुडिअम्मि ।
मुरई असईइ मुलासिओ फुलिङ्गे मुआइणी डुम्बी ॥१३५॥

L. 1. BF म्मला° C माल्लांकममाहाररय° BF °रयणहिं G °णेहि BF धूसिया CG भूसिया. L. 2. BF सिहआवुअंत° C मिहआभुयंत° G मिहयाचुयंत° *cdd.* °मिरियाइ BF लिहइ CG लियइ BF °सिलज्जा. L. 3. C मीयं BF सुब्भो मिगी य BF अ. L. 4. B नीरंगि ACE (F?) G नीरंगी A वुम्ब° G भुंव° ABFG अगच्छि° G °डमे. L. 5. CG मीयं CG °लियं BF *om.* मिश्रमिति तु. BF मुज्झो. L. 6. C तिर्यक् दारु B निरंगी G अलंबु° *cdd.* °सायां. C च for तु G मुंडंत° BCF सादृश्यात्. L. 7. G अगस्तिर्द्रुमः L. 8. BF मुच्छीइ C मुणिवाण BCF पच्छियाइ G पत्थियाइ फुल्लुकए. L. 9. BF °लुद्दो CG °लुद्दो B मुब्भा-यणमि° C (F?) मुब्भाणयमि° G °मिसउ C ज्जुवा B चलओ C (F?) चलई. L. 10. A सुहलं G मुयंगी G हिक्काए सु° C मुट्ठिका E मुट्टेक्का. L. 11. BF °आऊलया ACEG मुहियं AG एमेय°. L. 12. BF सुअंगी G मुयंगी C मुट्ठिका. L. 13. *cdd.* मुहियं मुहिया B अन्येषामेव करणं. L. 14. BFG मुयंगि. L. 15. CG मुहियं C °मज्जे G मुट्टिका. L. 16. BF मुक्कयस° C मुक्कयमहू° G °मस° BCFG मुरियं BCEFG तुडियम्मि. L. 17. E सुरई C असतीइ E असई य G सुलासिउ A °सिउ B फुंलिंगे मुआणी B डुंबी E वुम्बी G डुंबी.

मुक्कयं यासी वोढुं प्रकृता तद्वर्जितानामन्यासां निमन्त्रितानां वधूनां विवाहः । मुरिअं त्रुटितम् । मुरई असती । अत्र । मुणइ जानाति । मुरइ हासेन स्फुटति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । मुलासिओ स्फुलिङ्गः । मुआइणी डुम्बी ॥ यथा ।

अमुरिअतेअमुलासिअ जयसिरिवीवाह मुक्कया तुज्झ ।
मुरइ व्व भमइ कित्ती मुआइणी किं ण पल्लिदेसे वि ॥ ११८ ॥ [१३५]

मुग्घुरुडो मुक्कुरुडो रासीइ मुहल्थडी अ मुहवडणे ।
मुरुमुरिअं रणरणए भुमया मुहरोमराई अ ॥ १३६ ॥

मुग्घुरुडो तथा मुक्कुरुडो राशिः । मुहल्थडी मुखेन पतनम् । मुरुमुरिअं रणरणकः । मुहरोमराई भ्रूः ॥ यथा ।

सा अमुहरोमराई तुह विरहे पाव दोसमुग्घुरुड ।
गुणमुक्कुरुडा घणमुरुमुरिएण मुहल्थडिं पत्ता ॥ ११९ ॥

अत्र मुसुमूरइ भनक्तीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [१३६]

मूसामूसाआइं लहुअदुवारम्मि मूसरी भग्गे ।
पीणम्मि मूसलो तह मूअल्लो मूअलो मूके ॥ १३७ ॥

मूसा तथा मूसाअं लघुद्वारम् । मूसरी भग्नः । मूसलो उपचितः । मूअल्लो तथा मूअलो मूकः । अत्र मूरइ भनक्तीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ यथा ।

मूअल ण अत्थि मूसाअसंचरी जेण मूसरी मूसा ।
मूअल्लिअणिउरा वि हु कह सा मूसलथणी अहिसरेउ ॥ १२० ॥ [१३७]

L. 1. G वोढुं G *om.* अन्यासां. L. 2. *cdd.* मुरियं C मुरइ C स्फुटयति G स्फूटति. L. 3. B *om.* एतौ. BF मुल्लासि G °सिउ G डुंबी. L. 4. B अमुरिय° C (F?) अमुयरि° *cdd.* °सिय C तुब्भा 2. hd. तुझ्झ. L. 5. B सुरइ B च G च्च C (F?) *om.* व्व भमइ BF किस्स C किन्न G किं न B °देशे. L. 6. E मुग्घुरडो BF मुक्करडो C मुक्कु° E °रडो BF मुडहत्थी C मुहच्छडी E मुहडीइ BE *om.* अ ACG (F?) य E मुहडवणे, perhaps the better reading. cfr. पाडवणं. L. 7. *cdd.* °रियं BFG भुमआ *cdd.* य. L. 8. BF मुक्करडो C मुकुरुडो C मुहच्छडी. BCF °रियं G °रिय. L. 9. BF °रोमरां. L. 11. BF °मुक्करुडा C °मुक्कुरणा G °मुक्कुरुडो. L. 12. C मूसमुरइ B भनक्ति इति. L. 13. G °आई B, C 2. hd. E लहुय° °E °दुबार°. L. 14. A मुंसलो E मूयलो. L. 15. BF मूसी तथा यं G मूसायं G °लो पी उप°. L. 16. C मुरइ B भनक्ति इति. L. 17. G°संवरी. L. 18. G मूयल्लिय° BCF °णिओरा C कल C °घणी C °सरेसई.

मेंठी मेगढी मेली अ संहई वणिसहायए मेढो ।
हत्थिवए मेंठो मेअरमेअज्जा असहणधसेसु ॥ १३८ ॥

मेंठी मेगढी । मेगढीशब्दो ऽपि यदि देश्यस्तदा पर्यायभङ्ग्या निबद्धः । मेली संहतिः । मेढो वणिक्सहायः । मेंठो हस्तिपकः । मेअरो असहनः । मेअज्जं धान्यम् ॥ यथा ।

मेअज्जहट्टबारे मेंठेणं कुञ्जराहिरूढेणं ।
मेंठीए हणिआए मेअरमेढाण हुन्ति मेलीओ ॥ १२१ ॥ [१३८]

मेडंभो मिगतन्तू मेहच्छीरं च णीरम्मि ।
मोचं च अद्धजङ्घाइ मोग्गरो चेअ मउलम्मि ॥ १३९ ॥

मेडंभो मृगतन्तुः । अत्र मेल्लइ मुञ्चतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । मेहच्छीरं जलम् । मोचं अर्धजङ्घी । मोग्गरो मुकुलम् ॥ यथा ।

मेडंभखलिज्झन्ता मेहच्छीरं पि कह वि अपिअन्ता ।
भयमोग्गरिअमुहा तुह रिउणो गयमोचया वणे जन्ति ॥ १२२ ॥[१३९]

सवचम्मि मोरमोरत्तया कसिणकसिआइ मोकणिआ ।
मसओलूएसु मरो मड्डा बलकारआणासु ॥ १४० ॥

मोरो तथा मोरत्तओ श्वपचः । मोरत्तओ चण्डाल इत्यन्ये । यदाह । ॥ मोरत्तओ श्वपाकश्चण्डालः केषुचिद्रूढः ॥ मोकणिआ असितं पद्मोदरम् ॥ यथा ।

L. 1. E मेएढी मेएढी G मेएटी BF मेढी B मेलि ABCFG य E *om.* अ E मोठो G मेंटो. L. 2. E हत्थिमए A मेंठों C मेंढो E मेएढो G मेएटो G °मेज्जा C °मेअझा G °धणेसु. L. 3. G मेएटी मेएढी BF मंढीशब्दो C मेढी° BF *om.* यदि BF देश्यः. L. 4. C मेंढो G मेएटो. L. 5. BF मेअज्झं C मेअझं. L. 6. BF मेअज्झ° C 1. hd. मेअझ° 2. hd. °ज्झ° BFG °वारे C °चारे C मेठेणं G मेंठेण B °रूढेण. L. 7. C मेढीए G मेएटीए BCF हणियाए G हणिया BCF मेयर° BFG मेलीउ. L. 8. ABCFG मेडब्भो B णीरं पि C नी°. L. 9. A, C 2. hd. मोवं C 1. hd. अद्व° F अद्द° C °जंघाइ BCEF चेय A वेय. L. 10. *cdd.* मेडब्भो C °षूक्तमिति नोक्तं. L. 11. B मेहत्थीरं BF मोवं G मोघं F अर्द्धजंघी C मोयरो BF मुकुलं. L. 12. *cdd.* मेडब्भ° C °लिझ° In G लिज्झ is torn off. BCF अपियंता. L. 13. *cdd.* °रिय° C तुजह In G रिउणो is torn off. L. 14. C *om.* मोर ABE °कसियाइ C (F?) °कसयाइ G °कासियाइ C 1. hd. मोणिया ABEFG, C 2. hd. °णिया In G from आ to आणासु l. 15 torn off. E adds here अथाऽनेकार्थाः L. 15. A °उल्लएसु A मडा E मड्डो C वल° E बलक्कार°. L. 16. In G मोरत्तओ श्व° । मो° is torn off. C °मोरत्तवो श्व°. L. 17. BCF मोरत्तउ In G श्व° is torn off. B °चिद्रूप: *cdd.* मोकणिया. In G from असितं to याइ l. 2 of next page torn off.

रे कम्ममोर वम्मह णासो मोरत्तश्रो विरहिणीण ।
तावोवयारणिहयाइ मोक्कणीए वि ताउ जं डहसि ॥ १२३ ॥

अत्र । मोरउल्ला मुधा । इत्यव्ययेषु । मोट्टाअइ रमते । इति धात्वादेशेषूक्ता-विति नोक्तौ ।

॥ अथानेकार्थाः ॥

मरो मशक उलूकश्च । मड्डा बलात्कार आज्ञा च ॥ [१४०]

कण्ठे मुश्रम्मि श्र मडो लज्जादुक्खेसु मंतक्खं ।
सिङ्ख्लमन्थाणेसुं मंदीरं मम्मणो मयणरोसा ॥ १४१ ॥

मडो कण्ठो मृतश्च । मंतक्खं लज्जा दुःखं च । मंदीरं शृङ्खलं मन्थानश्च । मम्मणो मदनो रोषश्च । अव्यक्तवचनार्थस्तु मन्मनशब्दभवः ॥ [१४१]

तुमुलमलिणेसु मइलो सारसिदूईसहीसु श्र मराली ।
मक्कोडझुणी उणापिपीलिश्राजन्तगुम्फरासीसु ॥ १४२ ॥

मइलो कलकलो गततेजाश्च । मराली सारसी दूती सखी चेति त्र्यर्था । मक्कोडा ऊर्णापिपीलिका । मक्कोडो यन्त्रगुम्फनार्थं राशिश्च । यदाह । ॥ मक्कोडोऽपि हि राशिर्यन्त्रग्रथनाय यः क्रियते ॥ इति ॥ [१४२]

मम्मक्का णायव्वा उक्कण्ठाए श्र गव्वे श्र ।
वुड्ढे णिवहे पिहुले मुहले जलहिम्मि श्र महल्लो ॥ १४३ ॥

मम्मक्का उत्कण्ठा गर्वश्च । महल्लो वृद्धो निवहः पृथुलो मुखरो जलधिश्चेति पञ्चार्थः ॥

L. 1. BF वंसह C वहम्म BF मोरत्तउ C विरहणीए. L. 2. B °यारहयाइ G...यावि BCF मोक्कणिए BF ताश्रो G *om.* ताउ BF दहसि C वहसि G द and then torn off to वाच्चकस्तु p. 234, l. 17. L. 3. BF मोरश्रोल्ला C सुधेत्यव्य° BF इति श्रव्य°. L. 6. C मेरो. L. 7. BF मुयंमि C सुश्रंमि ABF य BF लज्झा°. L. 8. B सिंघल° F सिघल° BF °रं म्मणा C मंमण E मम्मणा C °रोसो. L. 9. BF लव्वा दुक्वं च C दुःक्वं. L. 10. C मंमणो. L. 11. BF °मलिणासु C सारसी°. L. 12. A °रुणी BF °पिपीलिजंत°. L. 13. BF कलमलो C कलकलकलो. C त्र्यर्थाः. L. 14. B रासिश्च B राशियंत्र°. L. 15. BCF क्रियत. L. 16. C णायवा ACE य B गवे *cdd.* य. L. 17. C वुड्हे E वुड्हे AE मुहरे C *om.* जल *cdd.* य.

सिरिवयखगबन्दीसुं मट्ठुओ कडओवरोसु मलओ अ।
लहुअक्खित्ते कुण्डे मलिअं मज्जिअमुदिक्खिए पीए ॥१४४॥

मट्ठुओ श्रीवदाख्यः पक्षी मागधश्चेति द्व्यर्थः। श्रीरिति वदति। वाश्यते। स श्रीवदः। मलओ गिर्येकदेश उपवनं च। मलिअं लघुक्षेत्रं कुण्डं चेति द्व्यर्थम्। मज्जिअं अवलोकितं पीतं च ॥ [१४४]

मल्लयमपूवभेए सरावकोसुम्भचसएसु।
मंगुलमणिट्ठपावेसु मंथरं बहुकुसुम्भकुडिलेसु ॥१४५॥

मल्लयं अपूपभेदः शरावं कुसुम्भरक्तं चषकश्चेति चतुरर्थम्। मंगुलं अनिष्टं पापं च। मंगुलो चौर इत्यन्ये। मंथरं बहु कुसुम्भं कुटिलं चेति त्र्यर्थम्। मन्दवाची तु संस्कृतसमः ॥ [१४५]

ऊढाकुविए कलुसे असुइम्मि अ होइ मट्टुहिअं।
मडुवइअं हयतिक्खे मालो आराममञ्जुमञ्चेसु ॥१४६॥

मट्टुहिअं परिणीतायाः कोपः कलुषमशुचि चेति त्र्यर्थम्। मडुवइअं हतं तीक्ष्णं चेति द्व्यर्थम्। मालो आरामो मञ्जुर्मञ्चश्चेति त्र्यर्थः ॥

माणंसी माइअचन्दवहूसुं माउआ सहिउमासु।
मुक्कलमुचिए सइरे अ मम्मुरो करिसकरिसअग्गीसु ॥१४७॥

माणंसी मायावी चन्द्रवधूश्चेति द्व्यर्थः। मनस्विवाचकस्तु मनस्विशब्दभव एव।

L. 1. E °षग° BCEF °वंदीसुं BF मुहुओ E कडउव° C 1. hd मलउ E य. L. 2. B लहुअखित्ते C (F?) लहुखित्ते *cdd.* मालियं BF मथियमुदक्खिए C मझियमुविक्खिए AE मज्जियमु° E °मुडक्खिए. L. 3. C वशिति. BF वास्यते C वाशाते. L. 4. C श्रीवद. B मलियं. L. 5. B मज्जियं C (F?) मझियं. L. 6. E °पूवभे य BF सराव° ABF, C 1. hd. °वसएसु. L. 7. C मंघरं BCF वहु° E °कुडलेसु BF °कुडिले. L. 8. B चकषश्चेति. L. 9. C चोर C मंघरं F मथरं B वहु. L. 11. A ऊठो° BEF ऊढो° BF असुयंमि *cdd.* य A महु° or महु° B मडु° C मजु° F महु° F मडु° C 1. hd. °हि ABEF, C 2. hd. °हियं. L. 12. CE (A?) महु° *cdd.* °वइयं C °तिक्खो C °संजु°. L. 13. B महु° C मञ्जु° BCF °हियं BF कलुखं अशुचि C °षं अशुचि. B मुड° BCF °वइयं. L. 14. B मंजुः मं°. L. 15. BF माणांमी BCEF माइय° A माइचंद° B °वहूसु E °बहूसुं E माउया. L. 16. A मोक्कल° BF °मुविए C रुइरे AC य BF व E इ BF तुस्सरो कविसकरिस° AC *om.* करिस. L. 17. C मनस्वी°. *cdd.* *om.* मनस्वि C शब्दशब्दभव.

माउश्रा सखी दुर्गा च । मातृवाचकस्तु मातृकाशब्दभवः । मुक्कलं उचितं स्वैरं च । मुम्मुरो करीषं करीषाग्निश्चेति द्व्यर्थः ॥

सालीमाउलधूत्र्आपिउच्छपुत्तेसु मेहुणयसद्दो ।
मोत्र्ओ त्र्अ त्र्अहिगयत्थे गिरिम्मि तह चिब्भडाईण ॥ १४८ ॥

मेहुणिश्रा पत्न्या भगिनी मातुलात्मजा च । मेहुणश्रो पितृष्वसृसुत इति लिङ्ग-परिणामेन व्याख्येयम् । मोश्रो अधिगतशिर्भिटादीनां बीजकोशश्चेति द्व्यर्थः ॥

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां षष्ठो वर्गः ॥

L. 1. CG माउया. BF मुक्कलं From उचितं to करीषा° l. 2. torn off in G. C स्वैरं L. 2. B मुमुंरो. L. 3. In A लधूआ is illegible. BEFG °धूया° BF °पिच्छपुत्तेसु. L. 4. ACG मोड A *om.* त्र्अ CEG य BCEF °गयच्छे E गिरम्मि BF चिप्पजइण E विब्भ°. L. 5. *cdd.* मेहुणिया C मेहुण G °णउ BF °ष्वस्रासुत C °ष्वसु°. L. 6. G मोड BF °चिर्भिटा°. G वीज°॥ L. 7. BCFG °तायां स्वोपज्ञदेशीशब्दसंग्रहवृत्तौ (G *om.* स्वोपज्ञ) E only ॥ इति षष्टो (sic) वर्गः. B adds ग्रंथाग्रं ७०४ G संख्या ७०४.

वर्गसंज्ञा चेह न व्याकरणप्रसिद्धा किं तु ज्योतिःशास्त्रप्रसिद्धयेहादृता । ते च अकचटतपयशा इति तत्र प्रथमः स्वरवर्गस्ततः कवर्गादयः पञ्च । सप्तमो वर्गो यकारादिः । यकारस्य प्राकृतेऽसंभवात्ततो रेफादयः प्रस्तूयन्ते ॥ तत्र रादिः ।

रंगं तउए रत्ती आणा रप्फो अ वम्मीए ।
रंभो दोलाफलए कङ्गुए रल्लरालराअलया ॥ १ ॥

रंगं त्रपु । रत्ती आज्ञा । रप्फो वल्मीकः । रंभो अन्दोलनफलकम् । अभिमानचिह्नस्तु । अन्दोलणफलयसिन्दुरं रंभो । इत्याह । रल्ला तथा राला तथा राअला प्रियङ्गवः ॥ यथा ।

मेल्लिअ राअलदलणं भञ्जिअ रत्तिं च रल्लभोज्ज तुमं ।
रप्फमुह रंभचडिअं रालकरो रंगकुण्डलं णिअसि ॥ १ ॥ [१]

रड्ढी वरे रसाला य मज्जिआ ण्हाविआम्मि रत्तीओ ।
भमरे रसाउरोलंबा य रसद्दं च चुल्लिमूलम्मि ॥ २ ॥

रड्ढी प्रधानम् । रसाला मार्जिता । रत्तीओ नापितः । रसाऊ तथा रोलंबो भ्रमरः । रसाअशब्दो ऽयमित्यन्ये । यदुक्तोपालः ॥ अलिरपि रसाओ स्यात् ॥ इति । रोलंबशब्दं संस्कृते ऽपि केचिद्गतानुगतिकतया प्रयुञ्जते । रसद्दं चुल्लीमूलम् ॥ यथा ।

रोलंबो व्व महुपिओ रसाउवसाइ तीइ पिअ अहरं ।
रड्ढिरसालं पुच्छसि रत्तीअ रसद्दवावडं किमिह ॥ २ ॥ [२]

L. 1. G वर्गसंख्या B द्योतिः° C 1. hd. ज्योतिशा° G °तिःज्योशास्त्रप्रा°. C °सिद्धा इहा° BG (F?) °सिद्धया इहा° G °दृताः. L. 2. BG प्रथमस्वर°. L. 3. B यकादिः BCF असंभ° B *om.* ततो E अथ pro तत्र. L. 4. E तओए A रप्फो *cdd.* य. L. 5. C रल्ला° C 1. hd. *om.* राल, 2. hd. राला G °रायलया. L. 6. B त्रपुः G आंदोलन°. L. 7. BCF अंदोलन° (C अदो°) G °फलअ°. B राल. L. 8. CG रायला. L. 9. BCF मेल्लिय CG रायल° *cdd.* भंजिय. L. 10. C रप्फसुह BCF रम्भवडियं G °चडिवं *cdd* णियसि. L. 11. C रद्दी BFG मज्जिया C 1. hd. मल्लिया 2. hd. °ल्लिस° *cdd.* ण्हाविअम्मि AG रत्तीउ. L. 12. C रसाओरोलम्बा AG °लंवा E °रोलम्बा BF रासव्वं चा चूल्लि°. L. 13. C रद्दी C रासाला मार्जित । रेत्तीओ BF रत्तिओ G रत्तीउ. B रोलम्वो C °लम्बो G °लंवो. L. 14. G रसाय°. G रसाउ. L. 15. B रोलंव° C रोलम्ब° G रोलंच°. BCF केचित् गता° G रसद्दी B चुल्ली°. L. 17. C °लम्बो G °लंवु C च C °पिउ G महपिउ BF °वसाई C रसाओ° G °वसाउ *om.* ती CG पिय G य हरं. L. 18. C रद्दि° BF रत्तीव सद्द° C रत्तीअ रत्तीअ रसद्दावा°.

रत्तयरग्गयरंजणरवया बन्धूअघट्टघडमन्था ।
रंढुअरयवलिरइगेल्ला रज्जुसिसुत्तणाहिलासेसु ॥ ३ ॥

रत्तयं बन्धूकम् । रग्गयं कौसुम्भवस्त्रम् । रंजणो घटः । रंजणं कुण्डमिति केचित् । रवओ मन्थानः । रंढुअं रज्जुः । अत्र । रंभइ गच्छति । रंपइ रंफइ तक्ष्णोति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । रयवली शिशुत्वम् । रइगेल्लं अभिलषितम् । रइगेल्ली रतितृष्णेति केचित् ॥ यथा ।

रंजणथणिमरयवलिं रग्गयवत्थं वहुं रवयहत्थं ।
रत्तयउट्ठिं रइगेल्लन्तो बज्झिहिसि रंढुएण हरे ॥ ३ ॥ [३]

रच्छामयरत्तक्खररप्फडिआ साणसीहुगोहासु ।
रयणिद्धयं च कुमुए राओ चडए रणे राडी ॥ ४ ॥

रच्छामओ श्वा । रत्तक्खरं सीधु । रप्फडिआ गोधा । अत्र रंखोलइ दोलयतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रयणिद्धयं कुमुदम् । राओ चटकः । राडी संग्रामः ॥ यथा ।

रच्छामयरप्फडिआरयणिद्धयमोअणे खणे के वि ।
राय व्व कामअन्धा पिअन्ति रत्तक्खरं रइअ राडिं ॥ ४ ॥ [४]

राविअमस्साइअए रायगई तह जलोआए ।
रिंडी कन्थप्पाया रिप्पं पट्ठे पवेसए रिग्गो ॥ ५ ॥

L. 1. C रत्तेय° E °रजण° C °णचया AE बंधूय° B वंधूअ° G वंधूय° BF °घट्टघट° E °घट्टघर° C °मंज्ञा. L. 2. A रंढूअं° BCF रंढुअ° BEF °रअवलि° C °रयचलि° C °गेल्लो G °गेहल्ला C रज्ज° A °सिमु° BF °हिलासे. L. 3. BF रत्तअं BF वंधूकं C बन्धुकं G व° G रग्गअं BF कौभवस्त्रं G कुसुंभ°. L. 4. G रवउ CF रंटुअं BF रघुः. BFG रभइ ग° G रंपइ रंभइ. L. 5. C रत्नवल्ली *cdd.* रइगिल्लं. L. 6. BF अभिलिखितं C अभितस्थितं. C °गिल्ली. L. 7. BF °थणियरमयवलिं C °घणिमरयघणिमरयवलिं BF रग्गिय° C °वच्छं वहुं G रयय°. L. 8. G रत्तुट्ठि रयगिल्लतो C °गिल्लितो BF वज्जियसि C वज्जिहसि G वज्झिहसि BF रंढुएण C रंढुएण. L. 9. C °मया° E °यररत्त° C °क्खरफ° *cdd.* °डिया A °सीह° C °साहु°. L. 10. A °णिव्वयं C °णिद्दयं BF कुसुए E कुमए C 1. hd. G राउ A वडए. L. 11. G °मउ B शीधु *cdd.* °डिया BF गोका. L. 12. B णिद्धुय C (F?) °णिद्दयं G राउ. L. 14. BF रच्छारप्फ° *cdd.* °डिया° BF °रयणिय° C °णिद्दय° G °मोयणे B के चि. L. 15. B राओ F राउ C च BF काम° C पियंति G रत्तक्खर BFG रइय C रइया. L. 16. *cdd.* रावियम° BEFG °स्साइयए C °म्माइयए E राइगई *cdd.* जलोयाए. L. 17. BF °प्पया G °प्पाआ C पडे 2. hd. पठे G हेट्ठे.

राविअं आस्वादितम् । राविअं रञ्जितमिति तु रञ्जे राव इति धात्वादेशे सिद्धम् । रायगई जलौकाः । रिंडी कन्थाप्राया । रिप्पं पृष्ठम् । रिग्गो प्रवेशः ॥ यथा ।

रायगइराविअस्सं पि तं जरो मन्द जं ण मिल्लेइ ।
रिंडीढंकिअरिप्पो ता कुण रिग्गं णिवायहरे ॥ ५ ॥ [५]

रिक्खो रिच्छो वुड्ढे रिंकं थोवम्मि वायसे रिट्ठो ।
रिढुं पिक्के रिढ्ढी संघाए रिंगिअं भमणे ॥ ६ ॥

रिक्खो तथा रिच्छो वृद्धः । ऋक्षवाचकौ तु रिक्खरिच्छशब्दावृक्षशब्दभवौ । रिक्खो वयःपरिणाम इति केचित् । रिंकं स्तोकम् । रिट्ठो काकः । रिढुं पक्कम् । रिढ्ढी समूहः । रिट्ठी खड्ग इति रिष्टिशब्दभवः । रिंगिअं भ्रमणम् ॥ यथा ।

रिक्खो वि खलो अरिच्छो वि रिट्ठओ रिढलिम्बरिढ्ढी अ ।
रिंकं पि हु किं महुरा रिंगन्तेहिं इमे दिट्ठा ॥ ६ ॥ [६]

रिरिअं लीणे सडिअम्मि रिक्किअं रोविरम्मि रिमिणो अ ।
रिंछोली पंतीए अ रिच्छभल्लो अ रिच्छम्मि ॥ ७ ॥

रिरिअं लीनम् । रिक्किअं शाटितम् । रिमिणो रोदनशीलः । रिंछोली पङ्क्तिः। अत्र रिअइ प्रविशतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रिच्छभल्लो ऋक्षः ॥ यथा।

रिमिणत्तरिक्किअच्छीउ रुक्खरिंछोलिमज्झरिरिआओ ।
मुच्छन्ति रिच्छभल्लयभीआ तुह कुमरवाल रिउवहुआ ॥ ७ ॥ [७]

L. 1. *cdd.* रावियं (twice) B रावमिति. L. 2. G °देशासिद्धं B °गइ BF जलूका. *cdd.* पृट्ठं. L. 3. BF रायमइ° *cdd.* °रावियस्सं B त्तं C तं. L. 4. G रिंढी° *cdd.* °ढंकिय° G °रिप्फो G रिक्खं. L. 5. C 1. hd. वुड्डे 2. hd. वुड्ढे G वुड्ढे G थोवम्मि E रिट्ठे. L. 6. ABCF रिढं BF पिक्कं E पेक्के ABCF रिढी ACE रिंगियं BFG रिंघियं. L. 7. G ऋच्छो BF तु रिच्छरिक्खशब्दभवौ G तु ऋक्ष°. L. 8. BF रिढं BCF रिढी समूहः G रिढी खड्ग BF रिढिशब्द° G ऋष्टिशब्द° L. 9. *cdd.* रिंगियं BF भ्रमणं. L. 10. BCF व्वि C कखलो *cdd.* रिच्छो C रिढओ G °उ B रिंढ° C (F?) रिढ° B °लिम्ब° C °लिंवि° F °लिम्ब° G °लिंव° BF °रिढी C °रिढलिंवरिढी *cdd.* य. L. 11. BF रिंगिंतेहिं C दिट्ठा. L. 12. *cdd.* रिरियं *cdd.* सडियम्मि रिक्कियं ABCFG रोइरम्मि BF रिसिणो *cdd.* य. L. 13. E रिच्छोली *cdd.* य (twice). L. 14. *cdd.* रिरियं *cdd.* रिक्कियं C सटितं. L. 15. *cdd.* रियइ BG °पूक्त इति नोक्तः BF कच्छ°. L. 16. C रिमिणत्ति° *cdd.* °रिक्किय° B °ओ BF °रिरियाओ G °याउ. L. 17. G मुच्छंति BFG °भीया C °वहआ G °वहुया.

रित्तूडिअं च साडिअमवगणणा रीढमक्खिए रुंढो ।
सहलम्मि रुंढिअं रुंचणी घरट्टी रुअरुइ उक्कण्ठा ॥ ८ ॥

रित्तूडिअं शातितम् । रीढं अवगणनम् । अत्र रीरइ राजतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रुंढो आक्षिकः । कितव इत्यर्थः । रुंढिअं सफलम् । रुंचणी घरट्टी । अत्र रुंजइ रौतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रुअरुइआ उत्कण्ठा ॥ यथा ।

रुअरुइआए रुंढो गओ इमाए घराउ णीहरइ ।
ओ कयरीढं रुंचणिहत्थयरित्तूडिओ अरुंढिअओ ॥ ८ ॥ [८]

रूअं तूले ऽक्कदुमे रुवी रुववइआइ रूवमिणी ।
रेणी पङ्के छिन्नम्मि रेसिअं रेवयं पणामम्मि ॥ ९ ॥

रूअं तूलम् । रुवी अर्कद्रुमः । रूवमिणी रूपवती । रेणी पङ्कः । रेसिअं छिन्नम् । रेवयं प्रणामः ॥ यथा ।

गयरेणी रेसिअरूविरूअगुणभूसणे मुहा वहसि ।
सव्वङ्गरेवयं कुण रूवमिणिमिमं जइ महेसि ॥ ९ ॥ [९]

माईसु रेवईओ रेवलिआ वालुआवट्टे ।
रेवज्जिअं उवालद्धे रेहिअअं च छिन्नपुच्छम्मि ॥ १० ॥

रेवईओ मातरः । अत्र रेहइ राजतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रेवलिआ वालुकावर्तः । रेवज्जिअं उपालब्धम् । रेहिअं छिन्नपुच्छम् ॥ यथा ।

L. 1. AE रित्तूडियं B रित्तूडिरियं C रित्तूडियं F रित्तूडिरियं G रित्तूडि and अं च torn off. *cdd.* साडियम° C 1. hd. रीट° ACG (F?) रुंटो B रुंठो L. 2. ABFG रुंटियं C 1. hd. रुंटि 2. hd. रुंटिय E रुढियं ACG रुअरुई A उक्कठा C 1. hd. उत्कंठा In G उ° torn off. L. 3. BF रित्तूरियं C °डियं G रित्तूडियं BF शांतिः G रीढ In G राज is torn off. In G from शेषू° to क्तः torn off. L. 4. BCF रुंटो. B रुटियं C (F?) रुंटियं G रुंढियं In G णी घर is torn off. C रुजइ In G from जइ to रुंचाणि° l. 7 torn off. L. 5. *cdd.* °रुइया. L. 6. C °रुइयाए C रुंटो BCF गउ. L. 7. C उ C संचाणि° G °हत्थअ° B °रितू° In G from त्तूडिओ to रुंटइ p. 241 l. 6 torn off. B °डियउ C °टिअओ F °टियउ. L. 8. BCEF रुअं C बूले ABCF क्कदुमे E क्कदुमे B रुवी BEF रुव° A °थइ° ACE °इयाइ BF °सिणी. L. 9. ABCF रेसियं°. L. 10. BCF रुअं C *om.* तूलम् B रुवी B रुवमि° रुप°. BCF रेसियं. L. 11. C छिसं B प्राणाम:. L. 12. BCF रेसिय° BF रुविरुअ° C °रूविरूव°. L. 13. C °मिम जइ. L. 14. A °ईउ E रवे° *cdd.* °लिया E बालुया° AC वालुया° C °वहे. L. 15. ACE रेवज्जियं C (F?) रेवझियं B रेवज्झियं C °लद्दे BF रिहिअं C रेहिययं BF व E ब BF छिन्नमुच्छंमि A छिन्न°. L. 16. B रेवइओ BF रेतइ. BF रेवलियं C °लिया. L. 17. BF °ज्जिय C °झिय BCF रेहियं. B पुत्थं.

रेहिअएण वि ण चलइ रेवलिआणिवडिओ जइ बइल्लो ।
ता रेवईउ रेवज्जिएहि ओ बम्भण भणेसु ॥ १० ॥ [१०]

रेअविअं खणगरिए तन्दुलपिट्ठम्मि रोट्टं च ।
रोडं घरमाणे रोररोघसा रोंकणो अ रङ्कम्मि ॥ ११ ॥

रेअविअं ऋणीकृतम् । मुक्तार्थे तु मुचिधात्वादेशे सिद्धम् । रोट्टं तन्दुलपिष्टम् । रोडं गृहप्रमाणम् । रोरो रोघसो रोंकणो त्रयोऽप्येते रङ्कार्थाः ॥ यथा ।

रेअविअसंपया तइ रिउणो रोरा अरोघसघरेसु ।
रोंकणमिलिआ कम्मन्ति रोडसुत्ताइ गहिअ रोट्टकए ॥ ११ ॥ [११]

रोज्झो अ रोहिओ रोमराइरोमूसला जहणे ।
रोअणिआ डाइणिआ रोमलयासयमुदरयम्मि ॥ १२ ॥

रोज्झो रोहिओ इत्यन्योन्यपर्यायावृश्यवाचकौ । अत्र रोंचइ पिनष्टीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रोमराई तथा रोमूसलं जघनम् । रोअणिआ डाकिनी । अत्र रोसाणइ मार्ष्टीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रोमलयासयं उदरम् ॥ यथा ।

पिहुरोमराइ तणुरोमलयासइए कया वि इत्थ तुमं ।
रोज्झि व्व विअडरोमूसलरोअणिवाडयम्मि मा वच्च ॥ १२ ॥ [१२]

॥ अथानेकार्थाः ॥

हंसे वग्घे रत्तच्छो रइजोअजहणेसु रइलक्खं ।
दइअणिरन्तरसोहिअसणाहपलिएसु राहो वि ॥ १३ ॥

L. 1. BCF रेहियएण C *om.* ण B वलइ BCF °लिया° BF जइ ल्लो. L. 2. BF रेवइच्चो रेवज्झएहिं C °झिएहिं रे वं भणेसु BF वंभण. L. 3. BF रेवविअं E °वियं B °पिहं F °पिहं C °पिहमि E °पेहम्मि BF *om.* रोहं C रोहं BF व. L. 4. A °रोघसरोकणा C रोकणो ACE य. L. 5. BF रेविवियं C °वियं BF मुविधात्वादेशासिद्धं. B °लं पिष्टं. L. 6. BF रोरं BCF रोकणो. BF ऽपि रंका° C ऽपि एते. L. 7. BF °विय° B तई C रोरो. L. 8. BF रोहुण° BCF °मिलिया C °सुत्ताइं BCF गहिय. L. 9. A रोज्जो C रोझो ABCF य A रोहिउ In C रोहिओ twice. A °राई°. L. 10. A रोअणिघा C रोअणिया *cdd.* डाइणिया BF रोमलिया°. L. 11. C रोझो C °पर्यायदृश्य° BF रोवइ BF पिनष्टि इति°. L. 12. °षूक्त इति नोक्तः C °देशे सिद्ध इति नोक्त: C रोय° BCF °णिया. L. 13. B मार्ष्टि इति °षूक्त इतीह नोक्तः. L. 15. C रोझि C 1. hd. च BCF वियड° BF °रोइणिवाडयंमि C °वाडयंमि B व्वच. L. 16. *om.* A. L. 17. A वग्घो E वग्घे स AE रत्तत्थो C रय° 2. hd. रयि° *cdd.* °जोय° A रई°. L. 18. *cdd.* दइयनिरंतरसोहिय° C °पडिएसु E राहा.

रत्तच्छो हंसो व्याघ्रश्च । महिषे तु संस्कृतभवः । रइलक्खं रतिसंयोगो जघनं चेति द्व्यर्थम् । राहो दयितो निरन्तरः शोभितः सनाथः पलितश्चेति पञ्चार्थः ॥

रायंबू वेडिससरहा रिक्खणमहिगमम्मि कहणे अ ।
विउलमुहलेसु रुंदो रेंकिअमक्खित्तलीणलज्जासु ॥ १४ ॥

रायंबू वेतसद्रुमः शरभश्च । रिक्खणं । इत एति रेक्खणं इत्यपि । उपलम्भः कथनं च । रुंदो विपुलो मुखरश्च । अत्र रुंटइ भ्रमति रौति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । रेंकिअं आक्षिप्तं लीनं व्रीडितं चेति त्र्यर्थम् ॥ [१४]

अच्छिणिकोचकरोडीसु रेसणी कलिरवेसु रोलो अ ।
रोडी इच्छासिविआसु कूणिअच्छे मले रोड्डं ॥ १५ ॥

रेसणी अक्षिनिकोचः करोटिकाख्यं कांस्यभाजनं च । रोलो कलहो रवश्च । रोडी इच्छा प्रणिशिबिका च । रोड्डं कूणिताक्षं मलश्च ॥ [१५]

रोहो पमाणणमणेसु रोक्कणी सिङ्गिकूरकम्मेसु ।
णवदंपईण अण्णुण्णणामगहणूसवम्मि लयं ॥ १६ ॥

रोहो प्रमाणं नमनं च । प्रतिरोधवाची तु रोधशब्दभवः । रोहो मार्गण इत्यन्ये । रोक्कणी । के रोक्कणिओ । शृङ्गी नृशंसश्चेति द्व्यर्थः ॥

॥ अथ लादिः ॥

लयं नवदंपत्योः परस्परं नामग्रहणोत्सवः ॥ यथा ।

तुह कुमरवाल सेसं इन्तं दट्ठूण णिसि पलायन्ता ।
असोसणामगहणा रिउदंपइणो लयस्स सुमरन्ति ॥ १३ ॥ [१६]

L. 3. A रायंछू BF रायंडू C रायंच्छू E रांयंबू A वेंडिसरहे E °सरहा *cdd.* य. L. 4. C विपुल्ल° E °मुफल्लेसु ABEF रिंकियम° C रंकियम° E °मक्खेत्त°. L. 5. BF रायंद्रू C रोयंच्छू BF इति for इत एति BCF रेक्खणमित्यपि. L. 6. BF पिपुल्लो B मुक्खरश्च. B °घूक्तः इति नोक्तः L. 7. In G from देशे° to किअं torn off. BCF रिंक्रियं In G from क्षिप्तं to त्र्यर्थम् incl. torn off. BF नीली pro लीनं. L. 8. C °निकोच° E °कोच° G °करोडिसु C रेसुणी C रोला *cdd.* य. L. 9. C इच्छीसिबियासू ABEFG °सिविआसु *cdd.* कूणियच्छे A रुड्डं C रोहं. L. 10. C सणी (sic) G रेसन्नी BG कास्य° C (F?) कांश्य° B *om.* च after °भाजनं. L. 11. G °शिविका C रोहं BF कूणिकाख्यं. L. 12. B रोक्क° °सिङ्गि° twice. L. 13. B अणुस्स° C अणुणाम° G अन्नुन्न° C °संधंमि A, C 2. hd. °सव्वंमि. L. 14. G °भव L. 15. BFG *om.* रोक्कणी के BF रोक्कणीउ G रोक्कणिउ. L. 16. *om.* A. L. 17. BF °णो-त्स्वव: C 1. hd. °णोशव:. L. 18. C तुमर° C सेणं G सेन्नं C इंतिं दट्ठूण F वट्ठूण. L. 19. G असुस्स° BF सुमरंपि.

लक्खं काए लग्गं चिन्धे लंचो अ कुक्कुडए ।
गण्डुअतिणम्मि लचयं लट्टयलडहा कुसुम्भरम्मेसु ॥ १७॥

लक्खं कायः । लग्गं चिह्नम् । लग्गं अघटमानमित्यन्ये । लंचो कुक्कुटः । उत्कोचवाची तु संस्कृतसमः । लचयं गण्डुत्संज्ञं तृणम् । लट्टयं कुसुम्भम् । लडहं रम्यम् । लडहो विदग्ध इत्यन्ये ॥ यथा ।

कालम्मि लचयलग्गे उड्डिअलंचो व्व गन्तुमसहो सि ।
तो तुज्झ लडहलक्खा लट्टयवसणा कहं होही ॥ १४ ॥ [१७]

लल्लक्कं भीमे लसई कामे परिहिए लइअं ।
लसुअं तेल्ले लइणी लयाइ लसकं तरुच्छीरे ॥ १८ ॥

लल्लक्कं भीमम् । लसई कामः । लइअं परिहितम् । लइअं अङ्गे पिनद्धमित्यप्यन्ये । लसुअं तैलम् । लइणी लता । लसकं तरुक्षीरम् ॥ यथा ।

लइणीरसलसकलसुअपमुहेहिं किं इमाइ भेसज्जं ।
लल्लक्कलसइरोगे सो च्चिअ तरुणो तया लइअहारो ॥ १५ ॥ [१८]

लंपिक्खो तह चोरे लंबाली पुप्फभेअम्मि ।
लउडम्मि लक्कुडं चिअ उसहे लइअल्ललाइल्ला ॥ १९ ॥

L. 1. C काये B च्चिधे E बिंधे AC लंबो E लंचू G रभंचो *odd.* य. L. 2. A गंडय° B गंडूअ° C (F?) गंडूय° EG गंडुय° CG लवयं BF लहलडहा. L. 3. C *om.* चिह्नं । लग्गं C °नमित्येके । लंबो. L. 4. BCF लवयं B गडुत्सं° CG गंडुसं°. L. 5. B मडहं After इत्यन्ये B, and, as it seems, also F add : लंवो कुर्कुटो उत्कोचवाची तु संस्कृतसमः. L. 6. C कोलम्मि लवय° C (F?) उड्डिय° B उड्डिय° C (F?) °लंचु. L. 7. C तुब्भ C *om.* लडह BF °लखा After होही । C adds : इति मूलपाठः । वोसकवयलग्गलकवय लहअलडहअहरय तुह णआयां । लचुउडयवियमुणिणमियजिणेणलंबाइजेणिसंपत्ती. The same is found in D, but still more corrupt. It is also found in HF. See Corrections and Additions. L. 8. A लल्लंकं G लल्लक्क B लसइ य कामे A लईयं BCEF लइयं G लसयं. L. 9. A लसुंअं EG लसुयं A तल्ले C लयणी. L. 10. G भीमे G लइयं परिहिसं C *om.* ल° परि° *cdd.* लइयं अंगे. L. 11. C °मित्यन्ये C लेइणी G °च्छीरः. L. 12. G °लसयलसुय° BF °प्पमुहेहिं G °हेहि C इमाइं G भोसज्जं. L. 13. BF च्विय C 1. hd. G च्चिय C 2. hd. च्विय BFG लइय°. L. 14. E लंपेक्खो ABFG लंवाली AE पुष्फ° C. 1. hd. पुष्प° 2. hd. पुप्प° G °भेयम्मि. L. 15. In B लउडंमि twice. BF लकुडं BCF विय G च्चिकु EG लइयल्ल°.

लंपिक्खो चौरः । लंबाली पुष्पभेदः । लक्कुडं लकुटः । अत्र । लढइ स्मरति। ल्हसइ स्रंसते । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । लइअल्लो तथा लाइल्लो वृषभः ॥ यथा ।

लंपिक्खहरिअलाइल्लधणे लइअल्ल कीस मूढो सि ।
लंबालीहिं जक्खं पूइअ अणुसरसु लक्कुडयहत्थो ॥ १६ ॥ [१९]

पउमकरा जत्थ वहू लिहिज्जए सो लयापुरिसो ।
लहुअवडो णग्गोहे लडहक्खमिअं विहडिअम्मि ॥ २० ॥

लयापुरिसो यत्र पद्मकरा वधूर्लिख्यते । लहुअवडो न्यग्रोधः । लडहक्खमिअं विघटितम् ॥ यथा ।

सा वित्ती लहुअवड क्खमसु तुमं तुह णमो लयापुरिस ।
लडहक्खमिअप्पेम्मे पिअम्मि कह णाम जीविस्सं ॥ १७ ॥ [२०]

लामा य डाइणी लावंजमुसीरम्मि लाहणं भोज्जे ।
लालसलासयविहया मिउमोरेसुं वहोलए लिक्खा ॥ २१ ॥

लामा डाकिनी । लावंजं उशीरम् । लाहणं भोज्यभेदः । लालसं मृदु । लालसं इच्छेत्यन्ये । लासयविहओ मयूरः । लिक्खा तनुस्रोतः । लिक्खं इत्यन्ये ॥ यथा ।

लामाउ लिक्खकण्ठे घणलावंजे कुणन्ति लाहणयं ।
तासिअलासयविहया अलालससरा बिडालिरूवाओ ॥ १८ ॥ [२१]

L. 1. G चोरः BFG लंवाली B पुप्फ° G लकुडं BF लक्कुडः CG लक्कुटः. C लडइ. L. 2. G °षूक्ता इति. BFG लइल्लो तथा. L. 4. *cdd.* °हरिय° BF °धसे G लइयल्ल. L. 5. BFG लंवा° BFG पूइय C पूरिय C लक्कुडहच्छो. L. 6. BF °करो E बहू. L. 7. EG लहुय° BF णिग्गोहो C °क्वंमियं ABEFG °मियं E विह° *cdd.* °डियम्मि. L. 8. BFG वधूलि°. C न्येमोधः *cdd.* °मियं. L. 10. G लहुयवड BF खसु G खमसु BFG नमो. L. 11. BF °क्वमिपेम्मे C °खमियप्पोम्म G °क्वमिय° *cdd.* पियम्मि BCF जीइस्सं. L. 12. G मा for लामा E लामाइ डा° C °मुशीर°. L. 13. C लालम° 2. hd. लालसं° A °विहिया BCF मिन्नोमो° E बहोलए लेकवा corr. from लेकवो BF लिकवो. L. 14. G लावं-जमुशीरं B उसीरं BF भोज्ज° C °भेदे. G मृदुः. L. 15. *cdd.* लालसमिच्छे° G °विहउ. C तन्तुः श्रोतः 2. hd. स्रोतः BF °श्रोतः BFG लिक्वमित्य° C लिखमित्य°. L. 17. G लोहणयं. L. 18. *cdd.* तासिय° C अलाससरा CG वि° BF °रु° BFG °वाउ.

बालम्मि लिंकलीवा लिच्ची खग्गाइदोसम्मि ।
तणुईकयम्मि लिसयं लिट्टिअलोलंठिआ य चाडुम्मि ॥२२॥

लिंको तथा लीवो बालः । लिच्ची खड्गादीनां दोषः । लिसयं तनूकृतम् । लिट्टिअं तथा लोलंठिअं चाटु ॥ यथा ।

लोलंठिएहि रच्चसि ण मुणइ सा लिट्टिअं लिसयपेम्म ।
लिंका लीव मयच्छी सलिच्चिछुरिअ व्व किं चत्ता ॥ १९ ॥

अत्र । लिक्कइ ल्हिक्कइ निलीयते । लिसइ स्वपिति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [२२]

लीलो जण्णे लुंखो णिअमे सुत्तम्मि लुंको अ ।
लूणम्मि लुअं भग्गे लुग्गं तह णिण्णयम्मि लुंखाओ ॥२३॥

लीलो यज्ञः । लुंखो नियमः । लुंको । उत ओति लोंको । सुप्तः । लुअं लूनम् । लुग्गं भग्नम् । लुंखाओ निर्णयः ॥ यथा ।

लुअदब्भं लुग्गलयं णइपुलिणं कुणसु कीस लुंको सि ।
रे अलस इत्थ लीलो होहि त्ति सलुंखयाण लुंखाओ ॥ २० ॥ [२३]

लुरणी वज्जविसेसम्मि लुंकणी चेअ लयणम्मि ।
लूआ मयतण्हाए लेहुडलेढुक्कलेडुआ लोट्टे ॥२४॥

L. 1. BCFG वालम्मि. L. 2. BF लसुअं C लिसियं A (E?) लिट्टिय° BFG लिट्टिय° C लिट्टिय° C °लोलंच्छियं ABFG °ठिया E °टिया C *om.* य C वाडु°. L. 3. From लिंको to यथा l. 4. only 2. hd. margin in C. C लिंखो G लिंकवो BCF वालः G वा (sic) BCF लिसिय G लिसयः L. 4. B लिट्टियं C लिट्टियं F लिठियं G लिट्टियं C *om.* तथा BF लोठियं (sic) C लोलच्छियं G °ठियं. L. 5. BCF °एहिं BF रचासि C रव्वासि B लाट्टियं C (F?) लिठियं G लिट्टियं BF लियस° C लिसियपेम्मं. L. 6. BF लिङ्का C लिव्ही BF लीच मयच्छी CG सलित्त° BF °छुपिय C °बुरिय 2. hd. °बुरिड्म G °छुरिय BCF च. L. 7. C लिसाति. L. 9. G छुंखो णियाम ABCEF णियमे B लुहो C (F?) लुट्ठो C 2. hd. लुको A लुक्को *cdd.* य. L. 10. CEG लुयं E सिसंय° A लुंखाउं E लुंकवाओ G °उ. L. 11. G लीणो G लुड्ढो B ओत ओति C उति G उंत्ति B लोंहो C लोव्हो G *om.* लोंको. L. 12. G लुंखाउ C 1. hd. निर्णाय: G निर्त्तयः. L. 13. G लुलुअ° C लुग्गलयणं पुलिणं G *om.* कुणसु, has a gap after कीस and then repeats कीस B लुहो C लुड्ढो 2. hd. लुड्ढो G *om.* सि. L. 14. G हो सि C सुलंख° G °याणं BF लुखाओ G °उ. L. 15. C वझ° B °विस्से° G °सेम्मि BF लुङ्कणी or लुहणी C लुक्कणी E लुडूणी ABCEF चेय. L. 16. C °लेवुक्क° E °लेंवुक्क° In G ढुक्कलेडु is torn off. G -या E °लेडुआ C *om.* आ लोट्टे 2. hd. °ओ E लोट्टे G लो.

लुरणी वाद्यविशेषः । लुंकणी लयनम् । अत्र लुंछइ लुहइ मार्ष्टीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । लूआ मृगतृष्णा । अत्र लूरइ छिनत्तीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । लेहुडो लेढुक्को लेडुओ त्रयो ऽप्येते लोष्टवाचकाः ॥ यथा ।

हर लेढुक्के मा कुण लूअभया लुरणिसाललुंकणिअं ।
पेसणलेहुडलेडुअखलणं मा हुज्ज इन्तदइअस्स ॥ २१ ॥ [२४]

लेढिअमवि संभरणे लोले लेहडयलोहिल्ला ।
लोट्टिअओ उवविट्ठे तह लोलुंचाविअं रइअतण्हे ॥ २५ ॥

लेढिअं स्मरणम् । लेहडो तथा लोहिल्लो लम्पटः । लोट्टिओ उपविष्टः । अत्र लोट्टइ स्वपितीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । लोलुंचाविअं रचिततृष्णम् ॥ यथा ।

महुरसलोलुंचाविअ लेहड णलिणीउ भसल चुम्बन्तो ।
इह लोट्टिअस्स मह रयलोहिल्लपिअस्स लेढिअं रयसि ॥ २२ ॥ [२५]

॥ अथानेकार्थाः ॥

लल्लं सप्पिहणूणेसु केसओसारएसु लंबो वि ।
अच्चासत्तमणोहरपिअंवएसुं तह य लट्टो ॥ २६ ॥

लल्लं सस्पृहं न्यूनं च । लंबा केशा लंबो गोवाटश्चेति द्व्यर्थो लंबशब्दः । लट्टो अन्यासक्तो मनोहरः प्रियंवदश्चेति त्र्यर्थः ॥ [२६]

L. 1. B लुहणी C (F?) लुंकणी BF लुछइ. B माष्टीति. L. 2. B छिनत्ति इति From त्वादे° to लेडु l. 3. torn off in G. B °षूक्त इति नोक्तः. L. 3. BF लेडुक्को for लेडुओ. In G ते लो° यथा is torn off. L. 4. From लेढु° to लुलुं° torn off in G. B लेदुक्के C (F?) लेडुक्क BF लुंकणियं C °लुंकिणयं. L. 5. BF लेडुअस्वलण C खणं C हुज्ञ BF इतदतइयस्सा C °इइयस्स From अखलणं to °ल्लरीवि° p. 247 l. 12 torn off in G. L. 6. A लेढियम° BCEF लेढिय° BF °मपि E लोले हड°. L. 7. A लोट्टिउ BF लोट्टियओ C लोहियओ E °हिय° BCF लोलंचावियं A °चावियं E °वावियं BCEF रइय°. L. 8. BCF लेढियं BF लोहिओ C लोट्टिओ. L. 9. B स्वपिति इति °षूक्त इति नोक्तः. BF °चावियं C °वावियं B °तृणं. L. 10. C (F?) लोलंचाविय B °वाविय C लेहड लिणीउ लसल चुंचुत्तो. L. 11. B लोहियस्स C (F?) लोट्टियस्स BF °लोहिल्लस्स पियलेढियं C °पियस्स लेढियं. L. 12. *om.* A. L. 13. C °नूणेसु E क्केस° AB °उसार° B लंचो C (F?) लंवो. L. 14. *cdd.* °पियंवएसुं. L. 15. BF लंचा C लंवा 2. hd. लंबा B, C 1. hd. लंवो. B लंव° C (F?) लम्ब° C लट्टो. L. 16. B अन्यात्स° मरो°.

लयणं तणुमिउवल्लीसु लाइअा भूसगहिअअजिणद्धा ।
लालंपिअं पवाले खलीणआकन्दिएसुं च ॥२७ ॥

लयणं तनु मृदु वल्ली चेति त्र्यर्थम् । लाइअं भूषा गृहीतं चर्मार्धं चेति त्र्यर्थम् । लालंपिअं प्रबालं खलीनमाक्रन्दितं चेति त्र्यर्थम् ॥ [२७]

लिहिओ तणुसइएसुं लिंकिअमक्खित्तलीणेसु ।
लुंबी थवयलया लेसा लिहिआसत्थणिद्दणीसद्दा ॥ २८ ॥

लिहिओ तनुः सुप्तश्च । लिंकिअं आक्षिप्तं लीनं च । लुंबी स्तबको लता च । लेसो लिखितमाश्वस्तो निद्रा निःशब्दश्चेति चतुरर्थः । अल्पवाची लेशशब्दभवः ॥ [२८]

लेडुक्को लम्पडलुट्ठएसु लोढो अ भरिअसइएसु ।
वंगवयवंढवड्डा वाइङ्गणगिद्धबन्धगरुएसु ॥ २९ ॥

लेडुक्को लम्पटो लोष्टश्च । लोढो स्मृतः शयितश्च ॥

॥ अथ वादिः ॥

वंगं वृन्ताकम् । वओ गृध्रपक्षी । वंढो बन्धः । वड्डो महान् ॥ यथा ।

चञ्चूइ विणटवंढे आवणपिडिआउ वड्डवंगमिमं ।
उग्घेत्तुआण उड्डइ आमिसपिण्डब्भमेण वओ ॥ २३ ॥ [२९]

वद्धी अवस्सकिच्चम्मि वंकवंसा कलङ्कम्मि ।
वंसी अ सिरसि माला वच्छं पासे वऊ अ लायण्णे ॥ ३० ॥

L. 1. B °मिओ° ACE लाइया *cdd.* °गहिय° C (F?) °णद्दा. L. 2. ABEF °पियं C लालिहियं ABCF पवाले. L. 3. BCF लअणं B त्र्यर्थः BCF लाइयं. L. 4. BCF °पियं प्रवालं B °मक्रंदि°. L. 5. A लिहिउ E °सुइएसुं A °एसु *cdd.* लिंकियम°. A °क्खेत्त° C °खित्त°. L. 6. B लुंवी E लुम्बी A थव्वय° A लेसो ACE लिहिया° BF हिलिया° C °सच्छ° BF °णीसह. L. 7. C तन्तुः BCF लिंकियं B आक्षिप्तं B स्तवको C लेसा. L. 8. B °श्वस्ते B चतुर्थः B लेश्यशब्द°. L. 9. A °लुद्धएसु C °लुद्दएसु E लोड्डो *cdd.* य भरिय° BF °सइसु. L. 10. A °वंड° BF °वन्ढ° C °वंड° BF °वंड्डा BF वाइगण° E बाइंगण° C °गिह° AB °वंध°. L. 12. *om.* A. L. 13. B ओ for वओ BF महा व ॥ L. 14. C वंचूइ विंद° BCF °विढे BCF °पिडियाउ C वड्डवंगंमिमं. L. 15. BF ओघेत्तुआण C 1. hd. वउ. L. 16. C (F?) वद्दी E बद्धी E बंक°. L. 17. *cdd.* य A वत्थं E पच्छं C 1. hd. उऊ 2. hd. उवऊ BF लायणे.

वड्डी अवश्यकृत्यम् । वंको तथा वंसो कलङ्कः । वंसी शिरसि माला । वच्छं पार्श्वम् । वऊ लावण्यम् ॥ यथा ।

वच्छे सवऊ दइआ सवंसिआ धम्मअत्थवड्डी अ ।
असोसबाहवंको अवंसवंसाण ण हु होइ ॥ २४ ॥ [३०]

वम्हं रप्फे वत्थी उडए वल्लो सिसू वहू चिविडा ।
वहवट्टा खन्धव्वणमग्गा सीमाइ वत्तिवइवेला ॥ ३१ ॥

वम्हं वल्मीकम् । वत्थी तापसानामुटजम् । वल्लो शिशुः । वहू चिविडा । गन्धद्रव्यविशेषः । वहो स्कन्धव्रणः । सामान्येन व्रण इत्यन्ये । वट्टा पन्थाः । वत्ती तथा वइवेला द्वावेतौ सीमवाचकौ ॥ यथा ।

वत्थीवइवेलाए वल्लयणिव्वत्तिआ मह बइल्ला ।
किं दिट्ठा वहुसयडे वट्टाए वम्हखुत्तया अवहा ॥ २५ ॥ [३१]

वज्जा अहिआरे वल्लिवल्लरीविल्लरीउ केसेसु ।
वतुविच्छड्डा णिवहे वलहीववणीउ कप्पासे ॥ ३२ ॥

वज्जा अधिकारः । वल्ली वल्लरी विल्लरी त्रयोऽप्येते केशवाचकाः । वतू तथा विच्छड्डो निवहः । ऋद्धिवाची तु विच्छड्डो विच्छर्दशब्दभवः । अत्र वन्द्रं वृन्दमिति वन्द्रशब्दभवम् । वलही तथा ववणी कर्पासः ॥ यथा ।

वरवल्लरीण विल्लरिवसणवज्जाइ लज्जइ कुवल्ली ।
वलहिवतुं चुणन्ती ववणीविच्छड्डमज्झम्मि ॥ २६ ॥ [३२]

L. 1. C (F?) वद्दी आवश्य° BF वंकी C वंशि corr. 2. hd. BF सिरसि C शिरशि L. 2. B लावणं. L. 3. BCF दइया BF सवंसि C संवसिया C °अह° BCF य. L. 4. BF °वाहवं अवंस° C °वाह° B होई. L. 5. E रप्फे C वच्छी C वेल्लो सिसु ABCF विविडा. L. 6. E बह° E (B?) °वड्डा C खन्धवण°. L. 7. C वच्छी B °मुडजं B वल्ले. BF वहू वीडा C विविडा. L. 8. B पंथा. L. 9. C वइवेल्लो. L. 10. C वच्छी° BF °ववेलाए BF °णिवत्तिया C °णिवत्तिया B वइल्ला. L. 11. C दिठ्ठा वहुसुयडे C वम्हु°. L. 12. C वझा 2. hd. वज्झा C अहियारे E विल्लरीविल्लरीउ C वल्लिवल्लरीओ. L. 13. A वत्त° BF °विछडा From वतु° to °ही° torn off in G, and again from °णीउ to ऽप्येते l. 14. C °णीओ. L. 14. C वझा C °री वि त्र° 2. hd. del. वि. G वरू. L. 15. C विच्छिड्डो In G वि° is torn off. C विच्छिड्डो BF विविच्छर्द°. L. 16. BCF चंद्रं C °मिति तु BCF चंद्र° In G वन्द्रश is torn off. C वउणी. L. 17. C वल° G वर° BF विलरि° G °वल्लण° C °वझाइ 2. hd. °वज्झाइ B लज्झइ G, C 1. hd. कुचल्ली. L. 18. C वलह° G °वरुं CG चुंटंती G वचणी°.

वडहो खगभेए वसलविड्डुविअलंबला य दीहम्मि ।
वप्पीओ बप्पीहम्मि वम्हलं केसरे चेअ ॥ ३३ ॥

वडहो पक्षिभेदः । वसलं विड्डुं विअलंबलं त्रयोऽप्यमी दीर्घार्थाः । विड्डुस्थाने विच्चं अन्ये पठन्ति । वप्पीओ चातकः । वम्हलं केसरम् ॥ यथा ।

पुच्छइ वडहं वप्पीअयं च णवणीमवम्हलं दट्ठुं ।
वसलसरं विड्डुच्छी विअलंबलमग्गइन्तपइवत्तं ॥ २७ ॥ [३३]

णिद्दाकरीलयाए वयली वेली अ वट्टिमं अहिए ।
वइओ पीए वलिआविलमा जीवाइ चुण्णिए वयरं ॥ ३४ ॥

वयली तथा वेली निद्राकरी लता । वट्टिमं अतिरिक्तम् । वइओ पीतः । वलिआ तथा विलमा ज्या । वयरं चूर्णितम् ॥ यथा ।

वइए वयरवयलिदलवेलिफलरसे वि वट्टिमं णिद्दं ।
ण लहइ विलमझुणीहि च तणुई कामस्स किट्टवलिअस्स ॥ २८ ॥ [३४]

वयडो अ वाडिआए वंफिअवलिआ य भुत्तम्मि ।
वाहाकुले वणायं च वद्दलं वक्कडं च दुद्दिणए ॥ ३५ ॥

वयडो वाटिका । वंफिअं तथा वलिअं भुक्तम् । वणायं व्याधाकुलम् । वद्दलं तथा वक्कडं दुर्दिनम् । वक्कडं निरन्तरवृष्टिरित्येके ॥ यथा ।

तुह बाणवक्कडे वद्दले व्व हंसो रिऊ चइअ समरं ।
वंफिअसुअवलिअफलो सुमरइ वयडं गओ वणायवणे ॥ २९ ॥ [३५]

L. 1. C °विड° G °वड्डु° E °वियल° ABCFG °लंवला. L. 2. A बप्पीउ BF बप्पीहो G वप्पीउ BF बप्पीहंमि CG वप्पीह° E करे ACEG (F?) चेय B वेय. L. 3. G वसल BFG विड्डु BCFG विय° G °लंवलं. C विड° G विड्डु°. L. 4. *cdd.* वित्तमन्ये C 1. hd. बप्पीओ G °उ C वह्मलं G केशरचनं य ॥. L. 5. BF वडह BF *om.* च C व BCF नव° C दट्ठुं G दहुं. L. 6. BF °सर G विय° BG °लंवल° C °ग्गईत° BF °पइं वत्तं C °वमृं. L. 7. G निद्दा° A वेल्ली B चेल्ली E बेल्ली *cdd.* य A वड्डिमं BF वन्दिमं. L. 8. AG वइउ E वईओ *cdd.* वलिया° C °विमलमा AC चुसिए ABG वअरं C वइरं F अवरं. L. 9. G वअली C °कारिलता BF वन्दिमं. G वइउ. L. 10. B वलिया C (F?) विलिया G वइया BF ज्जा BF वअरं C वअर G चूर्णियं. L. 11. BFG वअर° C *om.* फल G वट्टिमणिद्दं. L. 12. C विमल° BF ज्झुणीहि CG °हिं BF व *cdd.* किट्टवलियस्स. L. 13. *cdd.* य वाडियाए ABCF वंफिय° E विप्फिय° G वकिय° *cdd.* °वलिया. L. 14. E बाहा° G वयाण A *om.* च BF वद्दलं G वद्धलं C वक्कणं व C. 1. hd. दुद्दि°. L. 15. CG वंफियं *cdd.* वलियं BF वणायं. L. 16. C वद्दलं C वक्कडं B निरंतर°. G °रित्यन्ये. L. 17. *cdd.* वाण° BF व BFG चइय C वइय. L. 18. CG वंफिय° G °सुय° *cdd.* °वलिय° G मुमरइ CG गउ C वणावोवणे G वणाइ°.

रज्जे वंडुअमोलीइ वडाली अ वरओ कलमभेए ।
गाईइ वल्लई वढ्ढयं वरं वड्डिआ य कूवतुला ॥ ३६ ॥

वंडुअं राज्यम् । वडाली पङ्क्तिः । वरओ शालिभेदः । यो ऽसावणुरिति प्रसिद्धः । वल्लई गौः । वीणागोपीवाचकस्तु वल्लकीवल्लवीशब्दभवः । वढ्ढयं प्रधानम् । वड्डिआ कूपतुला ॥ यथा ।

गोवाल किं ण रक्खसि वढ्ढयवरएह्व वल्लइवडालिं ।
किं वंडुअं व पत्तं वड्डिअणिअडे इमाइ जं लविओ ॥ ३० ॥ [३९]

वणवो दवाणले वज्जरा णई वसयं च सिरिखण्डे ।
सण्ढम्मि वढ्ढिओ तह वहडवणारा य वच्छयरे ॥ ३७ ॥

वणवो दवाग्निः । वज्जरा नदी । वसयं श्रीखण्डम् । पिष्टातकचूर्णमित्यन्ये । वढ्ढिओ षण्ढः । वहडो तथा वणारो दम्यो वत्सः ॥ यथा ।

वज्जरतडतिणमत्तो वहडिं मा सुंघ वढ्ढिअवणार ।
वणवपिलुट्ठो पल्लवइ णेअ वसयतरू कह वि ॥ ३१ ॥ [३०]

वत्ताइ वग्गयं पउरे वग्गेज्जो दुमालिआ वणाई ।
गोवन्द्रम्मि वणाद्धी वब्भयमम्भोअमज्झम्मि ॥ ३८ ॥

वग्गयं वार्त्ता । वग्गेज्जो प्रचुरः । वणाई वृक्षपङ्क्तिः । वणाद्धी गोवृन्दम् । वब्भयं कमलोदरम् ॥ यथा ।

L. 1. A वंडुअ° BCF वंडुअ° E वंडुय° G वंडुय° BF वराली ACEG य BF इ G वरउ. L. 2. A गोईए A वलई BF वल्लवं BF *om.* वढ्ढयं C वढयं G वढ्ढई E चरं AC वड्डिया BF वन्ट्टिया E वड्डिया G वढ्ढिया B °तुलं F °तूलं. L. 3. BCF वंडुअं G वंडुअं B राज्ञो G वरउ. L. 4. B प्रसिद्धिः. G °वल्लडीश° C (F?) वढयं. L. 5. B वन्ट्टिया C (F?) वड्डिया G वड्डिया B °तूला. L. 6. B न C (F?) वढय° G °वरए. L. 7. BF वंटुअं C वेंडुअं G वंडुअ C व B वन्ट्टिअनियडे C (F?) वड्डियणियहे G वड्डियणियडे G लविउ. L. 8. ABCF दवानले A वज्जुरा B वज्झरा C 1. hd. वम्र° 2. hd वम्रम° C वणयं. L. 9. C सहंमि B वड्डिओ C वड्डिओ A °उ A *om.* तह BF वत्थयरे G °आरे. L. 10. B वज्झरा C वम्ररा G सिरिखंडं. G °चूर्णामि°. L. 11. B वड्डिओ C (F?) वड्डिओ G °उ संढः. L. 12. C वम्रर° 2. hd. वम्ररर° C °तण-तिडमत्तो B वढ्ढिय° C वड्डिय° F वदिय° C °वणारे. L. 13. C वेणव° B °पिलुट्ठो C (F?) °हो *cdd.* नेव BF वभयतरू C वसइ°. L. 14. BF चत्ताइ वग्गंयं C वत्ता य वग्गइं E चग्गेज्जा C वग्गेजो A दुम्मा° *cdd.* °लिया B चणाई. L. 15. A गोवंडंमि BF °चंदंमि C °चद्रम्मि E °वंदम्मि G °चंद्रम्मि C वणाद्दी E णवढ्ढी A वसयम° BF °मंभोय° E °मब्भोय° A °मज्झंमि C °मम्र° 2. hd. °मम्रम° E °मम्रमि. L. 16. C वग्गइं C वगेम्रो BF प्रचुरं B वरद्धी F वरदी C वणाद्दी.

वम्भयणिलीणभमरे वणद्दिसंछ्सवणाइमूलम्मि ।
गइवग्गयं पि मा कुण पिअ वग्गेज्जम्मि मज्झदिणतावे ॥ ३२ ॥ [३८]

लहुजलवहे वहोलो वाहलिविरया य वज्जिअं दिट्ठे ।
अत्थम्मि अ वव्वाडो पमहेसुं तह य वंगच्छा ॥ ३९ ॥

वहोलो वाहली विरओ त्रयो ऽप्येते लघुजलप्रवाहवाचकाः । वज्जिअं अवलोकितम् । वव्वाडो अर्थः । वंगच्छा प्रमथाः ॥ यथा ।

मा वाहलीउ विरयं भमेसु किं इत्थ वज्जिअं कहसु ।
तुट्टे वंगच्छेसे समयवहोलम्मि होइ वव्वाडो ॥ ३३ ॥ [३९]

वप्पीहो थूवे वहुरा य सिवा वट्टिवं च परकज्जे ।
णउलम्मि अ वग्गोओ कणिट्ठसासू वहुव्वा य ॥ ४० ॥

वप्पीहो स्तूपः । मृदादिकूट इत्यर्थः । वहुरा शिवा । वट्टिवं परकार्यम् । वग्गोओ नकुलः । वहुव्वा कनिष्ठश्वश्रूः ॥ यथा ।

जं मसए वहुव्वाण वट्टिवं मज्झ कज्जवप्पीहं ।
तं सहि मग्गपयाहिणवहुरावग्गोअदंसणपहावो ॥ ३४ ॥ [४०]

वंजरवहुसिवच्छीवा णीवीजेट्ठभज्जगोवेसु ।
वत्तारो वेडुल्लो अ गव्विए ववहिओ मत्ते ॥ ४१ ॥

L. 1. C वणहि° BFG °संछन्नवणाई°. L. 2. *cdd.* पिय BF चग्गे C °ह्मामि मह्म° BCF °तावो. L. 3. A वहोला E बहोलो बाहलि° A °विरउ वि AEG वज्जियं B वज्झियं C वझियं 2. hd. वझियं C दिट्टे. L. 4. C अच्छंमि *cdd.* य ABF वचाडो C वच्छाडो BF पमुहेसुं BFG वंगत्था. L. 5. G विरउ. B वज्झियं C वझियं 2. hd. वझियं. L. 6. BCF वचाडो BF ऽर्थः B चंगत्था BCF प्रमथा. L. 7. BF वाहडीउ C वाहलाइ विरइं BFG वज्जियं C वझियं. L. 8. C तुहे BFG वंगत्थेसे C सयंवहो° B चचाडो CF वचाडो G वव्वा (sic). L. 9. AE बप्पीहो C 1. hd. बप्पीवो 2. hd. वप्पीवो A वहुरा E चहुरा B शिवा A वट्टिवं BF वन्ढिवं C वहियं G वहिवं C व परवझे 2. hd. °ज्जे. L. 10. AE नउल° *cdd.* य AG वग्गोउ In B णउ° य व° is written twice. AE बहु° C वहुवा. L. 11. B बप्पीहो C °कूटं C 1. hd. बहुरा B चन्ढियं C (F?) वहियं G वाहिवं. L. 12. G वग्गोवो कुकुलः BF बहुव्वा C वहुवा *cdd.* कनिष्ट° B °श्वश्रू C °श्वश्रूः. L. 13. G मन्नए C बहुवाण B वन्ढीयं C वहियं F वन्टीयं G वहिवं C मह्म. L. 14. C °बहुरा° *cdd.* °वग्गोय° C °पहोवो. L. 15. C 2. hd. °वहुसी° G °वहुसि° BF °वत्थीवा C 1. hd. णाजेहे° 2. hd. णीवीजेहे° C °गोम्वेसु. L. 16. A वेडल्लो *cdd.* य AG °हिउ BF मत्तो.

वंजरं नीवी । वहुसी ज्येष्ठभार्या । वच्छीवो गोपः । वत्तारो तथा वेडुल्लो गर्वितः । ववहिओ मत्तः ॥ यथा ।

मा कडु वंजरं मह ववहिअवच्छीव रूववेडुल्ल ।
ओ पेच्छइ कुडिलच्छी वहुसिआ मं सइत्तवत्तारा ॥ ३५ ॥

अत्र । वद्धणी संमार्जनी । वइरं वज्रम् । वसई रात्रिः । एते वर्धनीवज्रवसतिशब्दभवाः । वलवा वामीति वडवाशब्दस्य डस्य लत्वे सिद्धम् ॥ वज्जइ त्रस्यति । वञ्चइ काङ्क्षति । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [४१]

वंगेवडुवम्मीसरवइरोडा कोलकामजारेसु ।
हढमालिअवायालीसुं ववसिअवड्डहुल्लिवहढोला ॥ ४२ ॥

वंगेवडू सूकरः । वम्मीसरो कामः । वइरोडो जारः । ववसिअं बलात्कारः । वड्डहुल्ली मालाकारः । वहढोलो वातालो । वात्येति यावत् ॥ यथा ।

कयववसिएण वम्मीसरेण वंगेवडु व्व सरविद्धो ।
मणु वड्डहुल्लिघरिणि किं वहढोलो व्व भमसि वइरोड ॥ ३६ ॥ [४२]

वलयणिवलवाडिवलग्गंगणिआवाडीओ अ वईए ।
वलअंगिवलंगणिआवेंगीओ वइमईए अ ॥ ४३ ॥

वलयणी वलवाडी वलग्गंगणी वाडी एते चत्वारो वृतिवाचकाः । वलअंगी वलंगणिआ वेंगी त्रयो ऽप्यमी वृतिमतीवाचकाः ॥ यथा ।

L. 1. BF वंजरी G वहुल्ली B ज्जेष्ट° CG (F?) ज्येष्ट° B चत्वारो. L. 2. G °हिउ. L. 3. B कड्ड C (F?) कड्ड G कड्ड *cdd.* ववहिय° B रुव°. L. 4. G उ BF पेत्थइ CG पिच्छइ B वहुणिया C (F?) वहुसिया G वहुल्लिया BF °चत्तारो. L. 5. C (F) वहणी In G वद्धणी सं is torn off. B वज्जं B वर्जनी°. L. 6. In G वलवा is torn off. BF वज्झइ. L. 7. G त्रस्यतीति CG वव्वइ B °तीति धा° In G त्ति । इति धा° is torn off. C (F?) °क्ता इति नोक्ताः G नोक्ता. L. 8. A वंगेवड° BF वंगवड्डमीसर° G वंगवूड° E वंगेवड° In G वम्मी° कोल is torn off. BF °रोडो From जारेसु to अवड्ड° l. 9. torn off in G. L. 9. *cdd.* °मालिय° C 1. hd. वायालि° 2. hd. वायालि° A °लीसु BF (G) ववसिय° E° सियं° CEG वडहुल्लि° BF °ढोलो C °वहुटोला. L. 10. From करः to मारणे p. 253 l. 12. torn off in G. B धम्मीसरो. BF वदसियं C °सियं. L. 12. BF °चवसि° C °विवसि° C च BF सरि° CF °विद्दो. L. 13. C वड्डहल्लि° BF कि C °ठोलो च BF चइरोड. L. 14. BF °चलवाडि° C °वडवालि° E °वडबाडि° A °णिया° BEG °गणिवाडीओ C (F?) °गणीवा° A वईउ. L. 15. E बलयगिबलं° A °णियावेंगीउ BF °णियागीउ C °णियावे° E °णियावं° ACE ब. L. 16. B वलयणी बलयणी वलवाडी C वृत्ति°. L. 17. BCF °णिया C वृत्तिमति°.

समिइवलग्गंगणिआवेंगी खन्तिवलवाडिवलयंगी ।
दिट्ठिवाडिवलंगणिआ मणवित्तीवलयणी सुविहिआण ॥ ३७ ॥ [४३]

वड्डइओ चम्मयरे वच्छिमओ गब्भसेज्जाए ।
सूलप्पोइअमंसे वउलिअमहिणववरम्मि वरइत्तो ॥ ४४ ॥

वड्डइओ चर्मकारः । रथकारवाचकस्तु वर्धकिशब्दभवः । वच्छिमओ गर्भशय्या । वच्छिउडो गर्भाश्रय इत्यन्ये । वउलिअं शूलप्रोतं मांसम् । वरइत्तो अभिनववरः ॥ यथा ।

वहिणिवरइत्त किवणत्तवड्डइअ वच्छिमयगउ व्व तुमं ।
ण मुणेसि किं पि जं इह खिहेसि सूलं पि वउलिअपसङ्गा ॥ ३८ ॥ [४४]

वल्लादयं च अच्छाअणम्मि वत्थासयम्मि वत्थउडो ।
वक्खारयं रइघरे वड्डाविअमवि समाविअए ॥ ४५ ॥

वल्लादयं आच्छादनम् । वत्थउडो वस्त्राश्रयः । वस्त्रनिर्मित आश्रय इत्यर्थः । वक्खारयं रतिगृहम् । अन्तःपुरमित्यन्ये । वड्डाविअं समापितम् ॥ यथा ।

णववत्थउडयवक्खारयम्मि वल्लादयल्लपल्लङ्के ।
लुढिआ खिएइ वड्डाविअसकज्जा वहू दइअमग्गं ॥ ३९ ॥ [४५]

वक्कल्लयं च पुरओ कयम्मि वग्गंसिअं जुज्झे ।
वहुमासो जत्थ पई ण जाइ बाहिं णवोढवहुघरओ ॥ ४६ ॥

L. 1. BCF °णिया° BF °पंति° C °वाडीवलयंगी. L. 2. C °वलणिया BF °गणिबा C °वत्ती° BF °हियाण C °हियाए. L. 3. BF वन्ड° C वद्दइओ 2. hd. वद्दइओ AE °इउ A वम्मयरे E वम्मउयरे A वड्डिमउ B गज्झसिज्जाए F गज्झसियाए. L. 4. BF शूल° C मूल° 2. hd. सुज° *cdd.* °इय° BEF पउलिय° AC वउलिब° E वइरत्ती. L. 5. BF वन्डइओ C वद्द° C (F?) वर्द्धकि° BF गर्भशाज्जाष्या । वच्छिओडो C *om.* गर्भशय्या । वच्छिउडो C 2. hd. adds गर्भशय्या. L. 6. C °भयः BCF वउलियं B वरेइत्तो BF °वरं. L. 8. BCF वहिणि° BF °वन्डिइय° C °वद्दइय° C व. L. 9. C सुणेसि BF शूलं BF वउलिय° C ओवलिय°. L. 10. AC अच्छायण° BCF वच्छासयम्मि C वच्छउडो E °उडे. L. 11. BF वत्थारयं A वद्दा° BF वन्डा° C वद्दा° *cdd.* °वियमवि A °वियए. L. 12. C वच्छउडो BCF वस्त्राश्रयो. L. 13. BF वखारयं. BF वन्डावियं C वद्दावियं. L. 14. C °वच्छउड° BF वल्लाएइपल्लंके. L. 15. BCF लुढिया BF वन्डाविय° C वद्दावियस° BCF दइय°. L. 16. BF वक्कलयं *om.* च C पुरउ B कयंमि BF वकंसियं ACE °सिबं. L. 17. AE बहुमासो E न A वाहि BCEF वाहिं E नवोढ° A णबोढ° AE °बहु° A °घरउ.

वक्कल्लयं पुरस्कृतम् । वग्गंसिअं युद्धम् । वहुमासो यत्र पती रममाणो नवोढवधूगृहाद्बहिर्न याति । यदाह । ॥ प्रथमोढायाः सदनाद्यत्र पतिर्नोपयाति बहिः । स स्याद्रमणविशेषो वहुमासो ॥ यथा ।

जयसिरिणववहुआघरवग्गंसिअङ्कणा बहिमणिन्तो ।
किं वक्कल्लयभुअबल वहुमासं कुमरवाल पुण कुणसि ॥ ४० ॥ [४६]

मेहम्मि वड्डुवासो मुअम्मि वरउप्फवामा य ।
चणिडलए वच्छीउत्तवारिआ तह फले वरेइत्थं ॥ ४७ ॥

वड्डुवासो मेघः । केचिदोष्ठ्यादिमेनं पठन्ति । वरउप्फो तथा वामो मृतः । वामस्यास्थीनि वामट्ठिआइं । अत एव वामट्ठीओ मृतास्थीनीति न वक्ष्यते । वच्छीउत्तो तथा वारिओ नापितः । वरेइत्थं फलम् ॥ यथा ।

वामम्मि वारिए इह वच्छीउत्ति व्व बाहिभमिर म्हि ।
मह वड्डुवास वरउप्फमारणो तुज्झ किं वरेइत्थं ॥ ४१ ॥ [४७]

वप्पीडिअं च खेत्तम्मि वलविअवलमयवारुआ सिग्घे ।
वंसप्फालं पयडे चुल्लीमूले वडिसरं च ॥ ४८ ॥

वप्पीडिअं क्षेत्रम् । वलविअं वलमयं वारुअं एते त्रयः शीघ्रार्थाः । वंसप्फालं प्रकटम् । ऋज्वित्यन्ये । वडिसरं चुल्लीमूलम् ॥ यथा ।

वप्पीडिआ वलविअं किमागओ वच्च वलमयं तत्थ ।
वंसप्फालं वुच्चइ वडिसरकम्मे ण वारुआ अम्हे ॥ ४२ ॥ [४८]

L. 1. B वक्कलयं BCF वग्गंसियं C 1. hd. बहुमासो. L. 2. C पतिनापियाति. L. 3. C बहुमासो. L. 4. B नव° C °वहूया BCF °सिब° B वहिम° BCF °मणिन्तो. L. 5. B °सुभ्रवल C °भुयवल F °सुयवल C बहु°. L. 6. E वरउष्फबामा. L. 7. E वच्छि° ACE °वारिया C वरेइच्छं. L. 8. BCF केचित् B उष्टया° C 1. hd. उष्ठया. L. 9. B वामहियाइं C (F?) °हियाइं. C वामोहिओ B वक्षते. L. 10. B वरइत्थं C (F ?) वरेइच्छं. L. 11. BF वामंम्हि C वामंनि BCF वाहि° BF °भमरंमि. L. 12. C वहवास From तुज्झ to सिग्घे torn off in G. C तुझ C °इच्छं. L. 13. *cdd.* °डियं BF खित्तंमि AE वलविय° E °मयं° A °वारुया E °चारुया A सिग्घो G सिघे. L. 14. In G पयडे चु is torn off. BF चुल्लीमुलं चडि° From वाडिसरं to एते torn off in G. L. 15. BCF °डियं B चलावियं CF वलावियं C वलमं B चारुभं. B वंसफालं. L. 16. In G टम् । ऋज्वित्यन्ये । is torn off. L. 17. *cdd.* °डिया वलावियं C कमागउ From गओ to वारुआ torn off in G. C वच लमयं तच्छ. L. 18. BCF वुच्चइ BF चडिसरे° C वडिसकलस्से BF चारुआ C वारुया.

थामम्मि ववत्थंभो कागे वसभुद्धविरसमुहा ।
कणभेअम्मि वरइओ वड्डणसालो अ छिन्नपुच्छम्मि ॥ ४९ ॥

ववत्थंभो बलम् । वसभुद्धो तथा विरसमुहो काकः । वरइओ धान्यविशेषः । अत्र । वलग्गइ आरोहति । वग्गोलइ रोमन्थयति । वमालइ पुञ्जयति । वसुआइ उद्वाति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः । वड्डणसालो छिन्नपुच्छः ॥ यथा ।

वसभुद्धसइ किं तुह हलिअ ववत्थंभएण जं पडिआ ।
इह वरइएसु वड्डणसालबइल्ल व्व णेअ विरसमुहा ॥ ४३ ॥ [४९]

विसुवम्मि वओवत्थयवओवउप्फा वदिकलिअं वलिए ।
वहुहाडिणी वहूवरि ऊढा वहुघारिणी अ णववहुआ ॥ ५० ॥

वओवत्थं तथा वओवउप्फं विषुवत् । समरात्रिंदिवः काल इत्यर्थः । वदिकलिअं वलितम् । वहुहाडिणी वध्वा उपरि या परिणीयते । वहुघारिणी नववधूः ॥ यथा ।

वहुघारिणिं च वहुहाडिणिं च मोत्तुं गओ वओवत्थे ।
मह पुत्तो दुइए वि हु वओवउप्फे ण इत्थ वदिकलिओ ॥ ४४ ॥ [५०]

वइरोअणो अ बुद्धम्मि वड्डणमिरं च पीणम्मि ।
वइवलओ दुणदुहए वक्कडबंधं च कण्णआहरणे ॥ ५१ ॥

L. 1. G थमम्मि BF चव° C ववच्छंभो A वससुद्ध° BF °बुद्ध° C °भुद्द°. L. 2. E °भेइम्मि G °भेयम्मि C विरईओ E वरईओ G °इउ BF वन्डण° C वद्दण° G वद्दण° ABEF य From अ to काकः torn off in G. L. 3. C ववच्छंभो BF, C 1. hd. वलं C °भुद्दो C *om.* तथा CF °मूहो G वरइउ. L. 4. From सुआइ to सालो torn off in G. L. 5. BF वन्डण° C वद्दण°. L. 6. BF °भुद्द° C °भुद्द° *cdd.* हलिय BF ववछेभएण C ववच्छं° *cdd.* पडिया. L. 7. B वड्डण° perhaps the correct form; CF वद्दण° G वद्दण° BF °वइल्ल C °वइल्लु व In G from बइल्ल to वउप्फा torn off. BCF णेय BF विरेस°. L. 8. BF विसुवंभि A वउवत्थ° B वओचत्थ° C वउवच्छ° B °चउव° CEF वउव° AE °उष्फा C °वप्पा G °उप्पा *cdd.* °कलियं. L. 9. BF *om.* वहुहाडिणी A बहु° E बहूचरि E बहुघा° C 1. hd. वहुप्पा° C °रणी CG य A °बहुआ C °वहूआ EG °वहुयां. L. 10. BF चउवत्थं C वउवउच्छं G वउवत्थ BF चउव° CG वउव° C °उप्पं From प्फं to हुहाडिणी torn off in G. C °दिवकालः. L. 11. BCF °लिवं BF कलितं. L. 13. B °घारणिं BG मोत्तुं C 1. hd. गउ वउ° C °वच्छे. L. 14. C वि उ वउप्फे C इच्छ G °लिउ. L. 15. E चइरो° C 1. hd. °रोआणा 2. hd. °रोअणा G य C बुद्धंमि G बु° BFG वद्दणमिरिं C वद्दणासिरं E °मिणं C *om.* च. L. 16. B चइव° AG °लउ ABFG दुंदुहए C °भए B °वंधं C °बधं A व G कण्ण°.

वइरोअणो बुद्धः । वड्डणमिरं पीनम् । वइवलओ दुन्दुभसर्पः । वक्कडबंधं कर्णाभरणम् ॥ यथा ।

करुणा वइरोअण तइ वड्डणमिरबाहुधरिअधरवलए ।
सेसो चलवक्कडबंधो वइवलउ व्व लुलउ जलहिम्मि ॥ ४५ ॥ [५१]

चूडम्मि वलयबाहू कलकण्ठी वणसवाई अ ।
वग्गोरमयं लुक्खे सरहे वणपक्कसावओ चेअ ॥ ५२ ॥

वलयबाहू चूडकाख्यं भुजाभरणम् । वणसवाई कलकण्ठी । वग्गोरमयं रूक्षम । वणपक्कसावओ शरभः ॥ यथा ।

वरवलयबाहु वग्गोरमयसरा तुह पुरो वणसवाई ।
तुज्झ पिअस्स य पुरओ ण सो वि वणपक्कसावओ सूरो ॥ ४६ ॥ [५२]

वाढी वणिअसहाए वायं गन्धम्मि उच्छुए वाऊ ।
मुहपूरिअतिणवज्जे वाली वामी अ इत्थीए ॥ ५३ ॥

वाढी वणिक्सहायः । वायं गन्धः । वाऊ इक्षुः । वाली मुखमारुतापूरिततृणवाद्यम् । वामी स्त्री ॥ यथा ।

वाउअवाडे वाढिअ वालीसद्देण असवामीओ ।
किं रे णिरास कोक्कसि बोक्कडवायं णिएसि ण हु अप्पं ॥ ४७ ॥ [५३]

वारो चसए वाहा य वालुआ वाणओ वलयआरे ।
गीवाइ वाहणा वावडो कुडुम्बिम्मि वामरी सीहे ॥ ५४ ॥

L. 1. From वइरो° to वक्कड° torn off in G. BF वइण° C वइणसिरं B वइचलओ. B °वंधं. L. 3. *cdd.* वइणमिरवाहु° BF °धुरिय° CG °धरिय°. L. 4. CG (F?) *om.* चल B °वंधो C च्च In G from डबंधो to हू कल° torn off. L. 5. ABCF °वाहू E °वाइ *cdd.* य. L. 6. C 1. hd. उग्गोर° AG °सावउ G चेव. L. 7. BG °वाहू C चूलका° From जाभर° to ओ (G उ) शरभः torn off in G. B चण° BF °मयां रुक्षं. L. 9. B चलवलय° F वलवलय° B °वाहु C (F?) °वाहू BF °सरा पुरो तुह. L. 10. C तुझ *cdd.* पियस्स G वि पुरउ From पक्क° to ऊ in वाऊ torn off in G. L. 11. E बाढी BCEF वणिय°. E बायं BEF उत्थुए C उच्छूए A वाहू BF वऊ. L. 12. ABEFG °पूरिय° C °पुरिय° C °वद्ये E बाली *cdd.* य C इच्छीए. L. 13. B चाअं F वाअं C 1. hd. *om.* वायं गन्धः C °मरुतापुरित° From मारुता° to सद्देण torn off in G. L. 15. BF वाओअवाडे BF वाढिय C *om.* वाढिअ CG अन्न°. L. 16. C निरास कोक्कसि वोक्कसि CG वोक्कड°. L. 17. ABEF वसए CE वालुया From लुआ to री सीहे torn off in G. E बलय°. L. 18. A कुडिंवि (sic) B कुडंविम्मि C (F?) कुडंबिम्मि E कुडम्विम्मि B, C 2. hd. सीहो.

वारो चषकः । वाहा वालुका । अत्र वाइ म्लायतीति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । वाणओ वलयकारः । वाहणा ग्रीवा । वावडो कुटुम्बी । व्याकुलार्थस्तु व्यापृतशब्दभवः । वामरी सिंहः ॥ यथा ।

वाहामज्झे वामरिकडीउ वाणयवहूउ वारकरा ।
किं कम्बुवाहणाओ पेक्खिअ वावड विमूढो सि ॥ ४८ ॥ [५४]

वारिज्जो वीवाहे वासंदी वासुली अ कुन्दम्मि ।
वावयवावरिणवासाणीओ आउत्तछिद्दरच्छासु ॥ ५५ ॥

वारिज्जो विवाहः । वासंदी तथा वासुली कुन्दः । वावओ आयुक्तः । वावणी छिद्रम् । वासाणी रथ्या ॥ यथा ।

वावयकुमार वासंदिदन्त वासुलिदईइ वारिज्जे ।
जं दिक्खिओ सि ता मा वासाणिं सुलहवावणिं भमसु ॥ ४९ ॥ [५५]

वाउल्लो पलविरए वायारो सिसिरवायम्मि ।
वाणीरो जम्बू वायाडो कीरे किमिम्मि वाडिल्लो ॥ ५६ ॥

वाउल्लो प्रलपनशीलः । वायारो शिशिरवातः । वाणीरो जम्बूवृक्षः । वायाडो शुकः । वाडिल्लो कृमिः ॥ यथा ।

वाडिल्लो व्व पुणो रम वाणीरवणम्मि तीइ अणुचीए ।
तुममगणिअवायारो णिग्घिण वायाडवाउल्ल ॥ ५० ॥ [५६]

L. 1. BF वषकः G वाला. BG °षूक्त इति नोक्तः. L. 2. G वाणउ From कारः to वः वामरी torn off in G. B कुंडंगी C कुडुंम्बी F कुडंगी C 1. hd. व्याऊला°. L. 3. BF वमरी. L. 4. G थाहा° BF °वज्जे C 1. hd. °वह्ने 2. hd. °वहझे BF °वडीउ C °वहूओ B चार°. L. 5. BF किं किंतुवा° C किं किंचु° G कंवुवाहणाउ पक्खिय BF पेक्खिय C पेक्खिया From ड वि° to वावय° l. 10 torn off in G. C विमूडेसु. L. 6. A वासुंदी *cdd.* य C कंदंमि. L. 7. G वायवणिवणिवासा° ABFG °णीउ C °णी उत्तच्छिद्द° G °छिद्द° A °रछासु. L. 8. G चारिज्जो BF वासली C कन्दः G कंदः B वाचओ. From वावणी to वासुलि° torn off in G. BF रम्या. L. 10. B वाचय° BF °दत्तीइ G °दनीइ C °दन्तीइ against metre. L. 11. G दिक्खिउ BF सुलवावणिं. L. 12. A पलवरए वाआरो AB °वाअंमि In G from वायम्मि to वाउल्लो l. 17 torn off. L. 13. A वाणीरो BF जंवू C जंबू यारो BF, C 2. hd. वायारो E किमम्मि BF वारिल्लो. L. 14. G जंबू° BF वायारो शुष्कः. L. 15. G किमिः. L. 16. BF °ल्लोः C च BF पाणीरमणंमि B असुवीए From वाडिल्लो to मगणिअ° torn off in G. L. 17. B तुमगणि° BCFG °गणिय° G °यारा B णिग्घिणि.

वालप्पं विप्पं तह णङ्गूले वाविअं पसारिअए ।
गण्डयमिगम्मि वाडिमविडोमिआ वायणं च लाहणए ॥ ५७ ॥

वालप्पं तथा विप्पं पुच्छम् । वाविअं विस्तारितम् । वाडिमो तथा विडोमिओ गण्डकमृगः । वायणं भोज्योपायनम् । अत्र वासाहू भेक इति वर्षाभूशब्दभवत्वान्नोक्तः ॥ यथा ।

वाडिम विडोमिएसुं वालप्पत्थोडणाइ ताव कुण ।
वाविअविप्पे सीहे पुण जम्बुअवायणं होसि ॥ ५१ ॥ [५७]

वाडंतरा कुडीरे वामणिआ दिग्घकट्ठवाडीए ।
वावडयं वोच्चत्थं विवरीअरयम्मि णिद्दिट्ठं ॥ ५८ ॥

वाडंतरा कुटीरम् । वामणिआ दीर्घकाष्ठवृतिः । वावडयं तथा वोच्चत्थं विपरीतरतम् । केचिद्युगपत्परिवर्तितमुखयोः स्त्रीपुंसयोर्मुखेजघनकमाहुः । यदाह । ॥ वोच्चत्थमौपरिष्टकमाहुः स्त्रीपुंसयोः परस्परतः ॥ यथा ।

वामणिअन्तरवाडंतराइ सुसाइ तह तए रमिअं ।
जह सहि वावडयपिओ वोच्चत्थं अज्ज वि भरेइ ॥ ५२ ॥ [५८]

तुरयम्मि वासवारो सिरआहरणम्मि वालवासो अ ।
वावोणयं विकिण्णे णट्ठपडिग्गाहयम्मि वामणिओ ॥ ५९ ॥

वासवारो तुरगः । वालवासो शिरआभरणम् । वावोणयं विकीर्णम् । वामणिओ नष्टप्रत्यादाता ॥ यथा ।

L. 1. E बालप्पं C 2. hd. लंगूले E णंगू ABF वावियं C वाडियं E वाबियं G चावियं *cdd.* °रियए. L. 2. BF गडुय° From म्मि to विप्पं l. 3 torn off in G. B चाडिम° *cdd.* °मिया A लहणे. L. 3. B वाच्वियं CFG वावियं. L. 4. G °मिउ B भोज्जो° G भोज्यापनवनं. BF वसोहू From हू to मविडो° l. 6 torn off in G. C 1. hd. वर्षात्तिशब्द° C °न्नोक्तम् । L. 6. BF विडामएसुं °त्थोडणाइं° C °च्छोऊणाइं G °च्छोडणाइं. L. 7. *cdd.* वाविय° BF °पिप्पे C जंबुय° G जंवुय° BF °वाहणं. L. 8. A कुडीए From कुडीरे to तरा कुटीरम् l. 10 torn off in G. *cdd.* °णिया E दिघ° B °कट्ट°. L. 9. B वोच्छत्थं C वोचच्छं E वोच्चत्थं *cdd.* विवरीय°. L. 10. BF कुडीरं C कुटारं From टीरम् to यं तथा torn off in G. BCF वामणिया °वृत्तिः. B वोब्वत्थं In G विपरीत° is torn off. From युगप° to हुः विसी p. 258 l. 14 torn off in G. L. 11. B °पुंसयोः मुखेज° C °योरेभज° C यदाहुः. L. 12. B वोब्वत्थ° C (F?) वोचच्छमौपरिष्टिक°. L. 13. C वामणियंतरवाडंतारिवइ 2. hd. °तीराइ (sic) C सुणाइ BCF रमियं. L. 14 B वोब्वत्थं. L 15. E सिरआहिरणम्मि *cdd.* य. L. 16. E वावो° A णडुपडि° C णाइ° A °णिउ. L. 17. B सिर°.

णह्वाण रिउवहूणं वावोणयकणयवालवासाण ।
तुह वासवारवाला वामणिश्रा हुन्ति कुमरवाल णिव ॥ ५३ ॥ [५९]

साणम्मि वासवालो सुरणाहे वाणवालो अ ।
वारसिआ मल्ली कणए वालंफोसवालिआफोसा ॥ ६० ॥

वासवालो श्वा । वाणवालो इन्द्रः । वारसिआ मल्लिका । वालंफोसं तथा वालिआफोसं कनकम् ॥ यथा ।

वारसिआइ महावल सुवासवालरह वाणवालपिअ ।
तुममच्चिऊण वालंफोसपिओ लहइ वालिआफोसं ॥ ५४ ॥

अत्र वाहिप्पइ व्याह्रियते । वावंफइ श्रमं करोति । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [६०]

वाहगणो मन्ती दद्दुरडे वायडघडो विसी सारी ।
विल्हं च धवलवसमे विपित्तविहसिव्विआ विअसिअम्मि ॥ ६१ ॥

वाहगणो मन्त्री । कप्रत्यये वाहगणओ । वायडघडो दर्दुरकाख्यो वाद्यविशेषो भरते प्रसिद्धः । विसी करिशारिः । विल्हं धवलम् । अत्र विसो आखुरिति वृषशब्दभवः । विड्डा लज्जेति व्रीडाशब्दस्य तैलादिपाठात् डस्य द्वित्वे सिद्धमिति नोक्तौ । विपित्तं तथा विहसिव्विअं विकसितम् ॥ यथा ।

तुह णिव विपित्तगुण विहसिव्विअविल्हजस चत्तकरिविसिआ ।
वाहगणएहि मुक्का वायडघडवायणा हुआ रिउणो ॥ ५५ ॥ [६१]

L. 1. C णह्वाण B रिऊ°. L. 2. C °वारवारा BCF °णिया. L. 3. BF सणंमि E वासबाजो *cdd.* य. L. 4. *cdd.* °सिया E बालं° BF *om.* सवालिआफो A °वाणिया° CE °वालिया°. L. 5. BCF °सिया. L. 6. BCF वालिया°. L. 7. B °सियाइ C (F?) °सियाइं B महावल्ल C वाणपिय (sic). L. 8. C वालफोसियउ लहइ BCF वालिया°. L. 9. C वाहप्पइ. L. 11. E बाह° A °गणउ A दद्दुराड E दद्दुरडे A °घडों A सारे. L. 12. B व C °वसो A *om.* विपित्त B °विहेसि° C (F ?) °विहि° ABE °व्विया BCF °सियंमि. L. 13. C वाद्या° C 2. hd: भारते C प्रसिद्धम् C विशी C *om.* शारिः. L. 14. From खुरिति to विपित्तं l. 16 torn off in G. C वृश्च° BF विशा pro विड्डा. L. 15. B द्वित्ये. L. 16. BFG सिव्वियं C °सिच्चियं. L. 17. G निव B °सिव्वियंविल्ह° C 2. hd. FG °व्विव° C 1. hd. °च्चिय BCF वत्त° C (F ?) °विसया BF °विसिया. From रिविसिआ to णो in रिउणो l. 18 torn off in G. L. 18. BF °णएहिं.

विच्छोहो विरहे विरसं वरिसम्मि विसढो अ णीराए ।
कमलासणो विसारी विढणा पराही चमूइ विसरो अ ॥ ६२ ॥

विच्छोहो विरहः । विरसं वर्षम् । विसढो नीरागः । नीरोग इत्यन्ये । विषमवाचकस्तु विषमशब्दभवः । विसारी कमलासनः । विढणा पार्ष्णिः । विसरो सैन्यम् ॥ यथा ।

विसढ विढणा वि ण तुहं तप्पइ विच्छोहिआ तुमए ।
कामविसरेसमहुणो दिणं पि मसइ विसारिविरसं व ॥ ५६ ॥ [६२]

विहई वुन्ताकीइ विरुवे विक्खासविरुअवेलुंका ।
विलयविओलविहसा सूरत्थाविग्गपिञ्जणेसुं च ॥ ६३ ॥

विहई वृन्ताकी । विक्खासो विरुओ वेलुंको त्रयो ऽप्यमी विरूपार्थाः । विलओ सूर्यास्तमयः । विओलो आविग्नः । विहसं पिञ्जनम् ॥ यथा ।

विक्खासविहइकच्छे विहसहत्थं पि सव्वविरुअं तं ।
विलए जं रमसि तओ वेलुंको तुह ण को वि अविओले ॥ ५७ ॥ [६३]

विग्गोवो आउलया विक्खणवितता य कज्जम्मि ।
विसिणो अ रोमसे फाडिए विरिक्कं च पिञ्जिए विहयं ॥ ६४ ॥

विग्गोवो व्याकुलभावः । विक्खणं तथा विततं कार्यम् । विसिणो रोमशः । विरिक्कं पाटितम् । विहयं पिञ्जितम् ॥ यथा ।

L. 1. B विच्छोहे A विरस विसम्मि E *om.* विरसं *cdd.* य. L. 2. BF पल्ही वमूइ From अ to नीरोग torn off in G. L. 4. C विटणा G सौन्यं. L. 6. From वि to काम° torn off in G. BCF विच्छोहिया C तुसा तुमए. L. 7. C °सरेसुमहुणो दिसंमि मसइ BF मजइ G मजइ G विसारि° BCF च. L. 8. E वुत्ताकीइ BF विरुवे C विकोस° E विक्वासं° A °विरूअ° E °विरुय° G °वेलुका. L. 9. E विलयं° ACEG (F?) °विउल° From विहसा to विहई torn off in G. C सुरच्छा° C °पिंजसंसुं चा. L. 10. B *om.* विहई G विरउ. G विलयो. L. 11. B सूर्यासूमसः C (F?) सूर्यास्तसमयः *cdd.* विउलो. L. 12. From सविहइ° to व्वावि° torn off in G. B विहसकच्छं BCF सव्व°. L. 13. G ज C वओ G तउ B वेलुको BG अविउन्ने C (F?) अविउलो. L. 14. E °वितता E कज्जमि. L. 15. E विसणो BCEFG य From मसे to विहयं torn off in G. B विरक्कं A पंजरिप (sic) B पिजिए E विहियं. L. 16. B °भवः G विखणं. B विशिणो. L. 17. BF विरक्कं.

महविक्खणाविग्गोवे तं अणुणिन्तीइ तइ कयं विततं ।
विहयालया सि जं सहि णक्खविरिक्का य पुलयविसिणा ॥ ५८ ॥ [६४]

लज्जाइ विलिअविहूणावेदूणा तहेअ वेलूणा ।
सब्भाणुम्मि विडप्पो विडओ अ विहुंडुओ चेअ ॥ ६५ ॥

विलिअं विहूणा वेदूणा वेलूणा एते चत्वारो लज्जार्थाः । यत्तु विलिअं विप्रियं तत् व्यलीकशब्दभवम् । केचित् वेलणयं लज्जेत्याहुः । विडप्पो विडओ विहुंडुओ त्रयो ऽप्येते राहुवाचकाः । विज्जुला विद्युत् । विलया वनिता । एतौ शब्दभवौ । तथा । विराइ विलीयते । इति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ यथा ।

गयविहूणो गयवेदूणो विलिअसहिए सवेलूणो ।
विडयारिवल विहुंडुअघोरम्मि विडप्पघोरो सि ॥ ५९ ॥ [६५]

धट्ठे विसारओ तह विरिज्जयविलुंपिआ अणुगइट्ठा ।
भल्लाअए विसमयं विप्पवरं तह य वेअड्डं ॥ ६६ ॥

विसारओ धृष्टः । विरिज्जओ अनुचरः । विलुंपिअं अभिलषितम् । विसमयं विप्पवरं वेअड्डं त्रयो ऽप्यमी भल्लातकार्थाः ॥ यथा ।

अविरिज्जओ सि कुट्टिअ विसारय किमम्बए विलुंपेसि ।
विप्पवरोविअ गन्तुं वेअड्डवणम्मि विसमयं भुञ्ज ॥ ६० ॥ [६६]

L. 1. From णविग्गोवे to विततं incl. torn off in G. L. 2. G विहियालया B लक्ख-विरक्का BF पुलयसिविणा. L. 3. C लज्जाई ABCFG विलिय° E विलय° E (BG ?) °वि-हूणा° C °वेडूणा E °वेवूणा A वेहूणविहूणा. Perhaps °विडूणाविडूणा is the correct reading. BCFG तहेय E तह य A only य B चेल्लूणा E वैल्लूणा From ल्लूणा to यत्तु torn off in G. L. 4. A विडउ C 1. hd. वितुउ *cdd.* य A विहंडउ CEF विहुडओ ABCF चेय. L. 5. B विलियं C (F ?) विलयं BCF विहूणा (B °हू° ?) BF वेल्लणा. B यत्तु BG विलियं C (F ?) विलयं. L. 6. C अन्ये pro केचित् B चेलणयं In G from वेलणयं to ण अंसुअ° p. 262 l. 12 torn off. L. 7. C (F ?) विहुंडओ. BF विद्युली विज्जुव. L. 8. BF विरोइ. B°षूक्तः C (F ?) °षूक्ता इति नोक्ता: L. 9. B °विहूणे BCF विलिय°. L. 10. BCF °वल्ल B विहंडु° BF °अप्पोरंमि. L. 11. C विरिझय° 2. hd. °झय° *cdd.* °पिया C °इहा. L. 12. C विप्पमयं A वेसहं BCF वेयहं E वेयड्डं. L. 13. B विरज्जओ C विहझओ 2. hd. °झ° B अनुवर BF अभिलिखितं. L. 14. BCF वेयहं. L. 15. B अविरिज्जिओ C अविरझउ 2. hd. °रझउ BCF कुट्टिय BCF किमम्वए C विलुपेसि. L. 16. B विय CF विय BF वेयह° C वेयहं वण° BF विस भुंज C 1. hd. भुज.

सूईविद्धे विब्भेइअं चउरगइहयम्मि विक्कमणो ।

कीडे विलुंपओ णिसि च विड्डिरिल्ला विडंकिआ वेई ॥ ६७॥

विब्भेइअं सूच्या विद्धम् । विक्कमणो चतुरगतिस्तुरगः । विलुंपओ कीटः । विड्डिरिल्ला रात्रिः । विडंकिआ वेदिका ॥ यथा ।

एअं विडंकिअठिअं पलोइउं विड्डिरिल्लवइवयणं ।

किमविब्भेइअकसय विलुंपए दलसि विक्कमणगमणो ॥ ६१ ॥ [६७]

पच्छातावम्मि विणिव्वरं च कोसुम्भयम्मि विरहालं ।

विच्चोअयविब्भवणा उवहाणे तह विआलुओ ऽसहणे ॥ ६८ ॥

विणिव्वरं पश्चात्तापः । विरहालं कुसुम्भरक्तं वस्त्रम् । विच्चोअओ तथा विब्भवणं उपधानम् । विभमणं इत्यन्ये । विआलुओ असहनः ॥ यथा ।

विब्भवणे विच्चोईकए भुए जूडके अ उल्लिहिए ।

जइ विरहालवईए कुवसि विआलुअविणिव्वरो होही ॥ ६२ ॥ [६८]

धाणा विलिंजराओ विअंगिअं णिन्दिअत्थम्मि ।

विक्केणुअं च विक्केज्जे विकराले विडिच्चिरं चेअ ॥ ६९ ॥

विलिंजरा धानाः । विअंगिअं निन्दितम् । विक्केणुअं विक्रेयम् । विडिच्चिरं विकरालम् । विडिंचिअं इत्यन्ये ॥ यथा ।

विरहविडिच्चिर अङ्गे तीइ विअंगिअसहीइ फुट्टन्ति ।

मुत्ता विलिंजराउ व तुमं तु विक्केणुएत्थिरयसत्तो ॥ ६३ ॥ [६९]

L. 1. C *om.* विद्धे ABCF °इयं E °इय BF चच्चोर°. L. 2. B विलिंपओ C 1. hd. विलु° A °पउ AC *om.* च BF व A विडिरिल्ल BF विड्डारिल्ला C विडरिल्ल B विडंकिय AC (F?) °किया E विडकिया BCF चेई. L. 3. BCF °इयं C चतुरगः. L. 4. B °रिल्लो BCF °किया. L. 5. BCF एयं BCF विडंकिय° B °ट्ठियं CF °ठियं BF °इयं C पलोइ BCF विड्डुरिल्ल° BF °वइवइणं. L. 6. BF किमति° C किमंवि° BF °ब्भेइय° C °ब्भइय C गमणो. L. 7. C पच्छुता° A विणिच्चरं BF व्विणि° C णिभूरंवरं 2. hd. विणिच्चिरं E °हाल. L. 8. A, C 2. hd. (B?) विव्वो° *cdd.* विया° A °लुउ BCEF सहणे. L. 9. C विणिच्चिरं. C 2. hd. विव्वो° BF विभमणमित्य° C विभावणमित्य°. L. 10. BCF वियालुओ. L. 11. BF, C 2. hd. विव्वोई°. L. 12. BF वियालुअ° C वियालूअविणिच्चरो होहि. L. 13. E धाणो A °राउ A विअंगंअं ABEF णिंदिय° A °छम्मि E °त्थमि. L. 14. B °णुअ E °णुयं C विक्किज्जे BF विडिव्वरं ABF चेय C वेय. L. 15. C °गियं. L. 16. BF विडिंविय C विडंचियामित्यन्ये. L. 17. CD विरहे BF °विडिव्विर° C °डिचिरंगे BCF °गिय° C मुइंति. L. 18. BF पुत्ता CD मुत्ता BCF °राओ BF विक्केणुपत्थिरहसत्तो C विक्केणुएहुरियसत्तो D विक्केणुइत्थिरयासित्तो.

कोमलअबलङ्गीए विलिव्विली विहरिअं च सुरयम्मि ।
विप्फाडिअं च विहंडिअं च विप्पिंडिअं च णासिअए ॥ ७० ॥

विलिव्विली कोमलनिःस्थामतनुः । विहरिअं सुरतम् । विप्फाडिअं विहंडिअं विप्पिंडिअं त्रयो ऽप्येते नाशितार्थाः ॥ यथा ।

विप्फाडिअसाहिम विहंडिअपारेवएहि कयरावं ।
विप्पिंडिअभयलज्जं विलिव्विलीविहरिअं भरिमो ॥ ६४ ॥ [७०]

पुव्वण्हभोअणजलोल्लेसु विआरिआविरल्लिआ चेअ ।
भच्छिअजलहिसु विमइअविसालया तह विहाडणमणत्थे ॥ ७१ ॥

विआरिआ पूर्वाह्णभोजनम् । विरल्लिअं जलार्द्रो । विस्तारितार्थे तु तनोतेरादेशो सिद्धम् । विमइअं भर्त्सितम् । विसालओ जलधिः । विहाडणं अनर्थः ॥ यथा ।

गुणमणिविसालय तुहं विहाडणगयाण वेरिअसिसूण ।
विमइअगुरूण अंसुअविरल्लिआणं विआरिआ कत्तो ॥ ६५ ॥ [७१]

मलिणम्मि विसंवायं विअओलिअमवि विअंसओ वाहे ।
णट्ठे विऊरिअं तह कोलाहलयम्मि विमलहरो ॥ ७२ ॥

विसंवायं तथा विअओलिअं मलिनम् । विअंसओ व्याधः । विऊरिअं नष्टम् । विमलहरो कलकलः ॥ यथा ।

L. 1. BCF °अवलं° E °लंगिए C °विली ACE विहरियं BF विराहियं. L. 2. *cdd.* °डियं ABEF विहंडियं C °डिय प (delet 2. hd.) A विप्फिडियं BF विप्पंडियं CE °डियं B नासिवए CE (F?) णासियए. L. 3. B विलिव्विरी C (F?) विलिविली BCF °निस्थाम° BCF विराहियं. BF विप्फोडियं C °डियं BCF °डियं. L. 4 BCF विप्पंडियं. L. 5. BCF °डिय° (twice) C °साहिवम B °वएहिं C (F?) °वरोहिं. L. 6. B °डिय C (F?) विप्पंडिय° B विलिव्विरी° C (F?) °विरी° BCF °रियं BF भरिमे. L. 7. BF पुव्वस° C °भोयण° *cdd.* वियारिय° C °विल्लिया ABE °ल्लिया F विरिल्लिया AC चेय BF चेव. L. 8. ABCF भच्छिय° *cdd.* विमइय° C 1. hd. °मणच्छे. L. 9. BCF वियारिया BCF पूर्वाह्न° C 2. hd. पूर्वाएह° BF विरल्लियं C वरिल्लियं 2. hd. विरिल्लियं C जलार्द्रे. B °देशासिद्धं. L. 10. BCF विमइयं B भत्सित. C °डनं. L. 11. C वरियसिसूणा. L. 12. BCF विमइय° B °गुरुण CG अंसुय° *cdd.* °ल्लियाणं BCF वियारिया. L. 13. From वायं to लिअं l. 15 torn off in G. A विअउलियं विअंसउ B वियलिअमवि C (F?) वियलियमवि 2. hd. विउलि° E °लियम° E वियंसओ ABF °सउ C वाहो E बाहे. L. 14. *cdd.* °रियं L. 15. B तथा विउलियं C (F?) तथा विउलिअं C वियंसओ G °सउ. B °रिय CG (F?) °रिय. L. 16. B °कल.

मयणविभंसय विब्भओलिओ विसंवायकम्मणा तं सि ।
जलहरविमलहरविऊरिआ विरहिणीउ जं हणसि ॥ ६६ ॥

अत्र । विहोडइ ताडयति । विउडइ विप्पगालइ नाशयति । विच्छोलइ कम्पयति । विढवइ अर्जेति । विरोलइ मथ्नाति । विअट्टइ विलोट्टइ विसंवदति । विसूरइ खिद्यते । विसट्टइ दलति । विहीरइ विरमालइ प्रतीक्षते । विडविड्डइ रचयति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [७२]

काले कज्जअयाणो विलुत्तहिअओ तरङ्गए वीली ।
वीची लहुरच्छा वीसुं जुअए वीलणं च पिच्छिलए ॥ ७३ ॥

विलुत्तहिअओ यः काले कार्यं कर्तुं न जानाति । वीली तरङ्गः । वीची लघुरथ्या । वीसुं युतकम् । पृथगित्यर्थः । सामस्त्यवाचकस्तु वीसुंशब्दो विष्वक्शब्दभवः । वीलणं पिच्छिलम् । अत्र । वीसालइ मिश्रयति । वीसरइ विस्मरति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ यथा ।

जं णिसि वीचीए जलवीलीगयवीलणत्तणाइ तुमं ।
ण गओ सि हविअ वीसुं तं दइअं ता विलुत्तहिअओ सि ॥ ६७ ॥ [७३]

वुप्फं च सेहरे गहगहिए वेप्पो पसुम्मि वेंढी अ ।
वेलं च दन्तमंसे वेणो विसमे णईतूहे ॥ ७४ ॥

वुप्फं शेखरः । वेप्पो भूतादिगृहीतः । वेंढी पशुः । वेलं दन्तमांसम् । वेलेत्यन्ये । वेणो विषमः सरिदवतारः ॥ यथा ।

L. 1. G °वियंसय विब्भ–उ विसवाय° BCF °कंमणा. L. 2. BCF °हराविऊरिया B विरहि° C °णीउं. L. 3. BCF विब्भोडइ BF विप्पगालइं नोङ्कायति. L. 4. BF विढइ C अर्जयति In G from अर्जति to विलोट्टइ torn off. BF विअट्टइ C विहइ. L. 5. BF खिद्यति. C विहारइ C विढ° G °विड्डइ. L. 7. काले क torn off in G. E कज्जयआणो A विलित्त° G विलुत्त° ACE °हियओ G °हियउ. L. 8. A °रथ्या BF जुयए C जअए E जुवए BF पवीलणं च पिच्छलए. L. 9. BF विलुत्त° C 1. hd. वित्तहियउं 2. hd. °हियओ G °अउ From ली to युतकम् torn off in G. L. 10. BF वीसं. G सामर्थ्यवाच° वीसु° BF विष्वग्शब्द° G विष्वक°. L. 11. C पिच्छलं C विसालइ B मिश्रययति. L. 12. C एते From षूक्ताविति to जलवीली° torn off in G. L. 13. BCF निसि वीवीए C °गेय°. L. 14. BF गागओ स CG गउ *cdd.* हविय BF दइ (sic) C दइउं G दइयं C °हिअउ G °हियउ. L. 15. A वुप्पं E वुप्फं B व AG वेप्फो BF वप्पो C विप्पो E वेप्पे A वेंटी BCF वेठी From ढी to णईतूहे torn off in G. AB य C (F ?) या. L. 16. C 1. hd. व A दत्तमंसे C विसामणईत्तहे BF णइ° A णईत्तारे. L. 17. B वप्पो C विप्पो (F ?) C °हीताः BCF वेंठी G वेणढी. C °मास B वेल्ले°. L. 18. G विणो.

वेंढिं हरिणिउं जसे धावसि वेप्पो व्व विप्प जडवुप्फ ।
तो वेणाओ पडिओ पडिअदसणमूलवेल लहसु फलं ॥ ६८ ॥ [७४]

वेत्तं च अच्छवत्थे विडम्बणाए अ वेलंबो ।
वयणिज्जे वेणिअवेसणा य मउअम्मि वेअल्लं ॥ ७५ ॥

वेत्तं अच्छवस्त्रम् । वेलंबो विडम्बना । वेणिअं तथा वेसणं वचनीयम् । वेअल्लं मृदु । वेअल्लं असामर्थ्यमित्यन्ये ॥ यथा ।

वेअल्लवेत्तमेअं अवेणिअं पामराण दंसन्तो ।
असाणत्तणवेसणवेलंबं लहसि वणिउत्त ॥ ६९ ॥

अत्र वेसणं ओष्ठ्यादिकं केचित्पठन्ति । [७५]

वेसाइ वेल्लरी वेइआ सलिलहारिणीए अ ।
वेंढिअवेप्पुअवेरिज्जा वेढिअसेसवासहाएसु ॥ ७६ ॥

वेल्लरी वेश्या । वेइआ जलहारिणी । अङ्गुलिमुद्रावाचकस्तु वेदिकाशब्दभवः । वेंढिअं वेष्टितम् । वेप्पुअं शिशुत्वम् । भूतगृहीतमित्यन्ये । वेरिज्जो असहायः । एकाकीत्यर्थः । वेरिज्जं साहायकमित्यप्यन्ये । यदाह गोपालः ॥ असहायं वेरिज्जं साहायकमपि च केचिदिच्छन्ति ॥ यथा ।

अन्धारवेंढिआसुं दिसासु जं भमसि दिअर वेरिज्जो ।
गयवेप्पुअ तं णूणं तं वेल्लरिवेइआहि हरिओ सि ॥ ७० ॥

L. 1. B वेंढि CG वेणिढ B, C 2. hd. F हणिओ From उं to पडिअ° *om.* G. BF वेप्पे C विप्पो व BF जलवुप्फ. L. 2. *cdd.* वेणाउ *cdd.* *om.* पडिओ *cdd.* पडिय° BF °सूल° G मूण-हसु. L. 3. E वित्तं C °वच्छे BF विडंवणाए C विलंबणाए *cdd.* य E वेजंबो B वेलंवो. L. 4. B विणिय° AEFG वेणिय° C वेणिया° G °वेसया ण म° BF, C 2. hd. मओअ° E वेयल्लं. L. 5. BG वेलंवो F वेडंबो C विलंबना *cdd.* वेणियं. In G नीयं वे° torn off. L. 6. BG वेअल्लमसाम°. L. 7. G वयल्ल° *cdd.* °मेयं अवेणियं. L. 8. BF असा-णत्तण° From °णत्तण to चकस्तु l. 12 torn off in G. B °वेलंवं C (F ?) हलसि. L. 9. B वेसणमोट्ठयादिक C (F ?) वेसपेणमो°. L. 10. BF वंसाइ A वेल्लिरी C 1. hd. विल्लली E विल्लरी *cdd.* वेइया *cdd.* य. L. 11. A विणिढअ° B वेंढिय° CE (F ?) वेणिढय° E °वेप्पुवेरिज्जा ABCF वेढिय°. L. 12. BCF वेल्लिरी BF *om.* वेश्या BCF वेइया. L. 13. BF वेंटियं C विणिढयं C 2. hd. वेणिढयं G वेणिढयं B चेष्टितं C वेप्पुयं. G °गृहीतमप्यन्ये From रिज्जो to असहायं l. 14 torn off in G. B ऽसहायः C असहाय. L. 14. B सहायक°. L. 15. B साहायकमव BCF *om.* च C *om.* from दिच्छन्ति to दिअर. L. 16. BF °वेंटियासु G °वेणिढयासु C दियर From रिज्जो to व वेल्लइ torn off in G. L. 17. C °वेप्फअ वं B प्पूणं F प्पूसं BF चेल्लरि° C वेल्लिरि° BCF °वेइयाहिं B हरिसिओ सि C 1. hd. हरिउ.

अत्र वेल्लइ रमते इति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । [७६]

मणिआरघरोलीसुं वेडिअवेसंभराओ अ ।
वेलुलिअं वेरुलिए वेअडिअं तह य पच्चुत्ते ॥ ७७ ॥

वेडिओ मणिकारः । वेसंभरा गृहगोधा । वेलुलिअं वैडूर्यम् । वेअडिअं प्रत्युप्तम् ॥ यथा ।

वेसंभरासिरोमणिवेलुलिआहरणमुप्पलच्छीए ।
वेडिअ जइ देसि तुमं होसि तओ तीइ हिअयवेअडिओ ॥ ७१ ॥ [७७]

वेडइओ वाणिअए कलुससुराए अ वेंढसुरा ।
भमरम्मि वेणुणासो संकडए वेडिकिल्लं च ॥ ७८ ॥

वेडइओ वाणिजकः । वेंढसुरा कलुषा सुरा । वेणुणासो भ्रमरः । वेडिकिल्लं संकटम् ॥ यथा ।

महुपाणन्धे अम्हे णिए वि वेडइअ वेणुणासे व्व ।
किं लोअवेडिकिल्ले वेंढसुरं देसि पाणिअं खिविअ ॥ ७२ ॥ [७८]

वेवाइअमुल्लसिए वेल्लाइअमवि अ संकुइए ।
वेसक्खिज्जं उसहम्मि वोवालो ॥ ७९ ॥

वेवाइअं उल्लसितम् । वेल्लाइअं संकुचितम् । वेसक्खिज्जं द्वेष्यत्वम् । अयमोष्ठ्यादिः प्रायेण । वोवालो वृषभः ॥ यथा ।

L. 1. C रमतेति B °षूक्त इति नोक्तः L. 2. BF मणियाघरो° CEG मणियार° E °लीसं *cdd.* वेडिय° ABFG, C 1. hd. °राउ *cdd.* य. L. 3. A वेरुलियं BCEF °लियं G °लिय ABFG °डियं From तह to संभरा torn off in G. E अ. L. 4. CG वैलु° BCFG °लियं. L. 5. BF प्रत्युप्तं. L. 6. C वेसभरा° *cdd.* °लुलियाह° BF °णसुप्पल°. L. 7. *cdd.* वेडिय From मं हो° to अडिओ torn off in G. C होसी तउ BCF हिययवेयडिओ. L. 8. AG वेडइउ E वाणियए G चाणियए B कलस° E कलसु° *cdd.* य A वेंट° EG वेएढ° L. 9. BF वोणुणासो B सकडए E वेडिकल्लं. L. 10. G °इउ BCF वेंटसुरा G वेएट° From लुषा to वेडि° torn off in G. C 1. hd विणुसासो 2. hd. वेणुसासो. L. 12. C अम्ह C ति G वे BFG वेडइय C *om.* वेडइअ C °सासे C 1. hd. च G व्वं. L. 13. C कि *cdd.* लोय BCF वेंट° G वेएट° B °सुरा C (F?) °सुर BCF पाणियं G याणिअं *cdd.* खिविय. L. 14. B वेवाविय° ACE (F?) वेवाइय° ABF वेल्लाइयम° C वेल्लोइयम° E चेल्लाइयम° In G from वाइअ° to वि torn off. *cdd.* य BF संकुयए. L. 15. ABCF वेसत्त° E वेसित्त° G वेसित्व° BFG वेसखिज्जं C 1. hd. °खिज्जं 2. hd. °खिज्झं E वेसिखिज्ज B उसहंसि E चोवा°. L. 16. *cdd.* °इयं (twice) C वेसखेज्जं 2. hd. °झ्झं F °खिज्जं. L. 17. B अयमौष्टपा° From ष्ठ्या° to यथा torn off in G.

अमुणिअवेसक्खिज्जं लज्जावेल्लाइअं इमं बालं ।
वेवाइअरोमञ्चो किं रे वोवाल छिप्पेसि ॥ ७३ ॥

अत्र वेरुलिअं वैडूर्यमिति शब्दभवम् । वेअडइ खचति । वेहवइ वञ्चति । वेमअइ भनक्ति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [७९]

वोकिल्लो घरसूरे तह वोज्झयवोज्झमल्लया भारे ।
अणुचिअवेसम्मि अ वोमज्झो वोरच्छवोद्रहा तरुणे ॥ ८० ॥

वोकिल्लो अलीकशूरः । वोज्झओ तथा वोज्झमल्लो भारः । वोमज्झो अनुचितो वेषः । वोमज्झिअं अनुचितवेषग्रहणमिति तु अस्यैव णिगन्तस्य सिद्धम् । वोरच्छो तथा वोद्रहो तरुणः । वोद्रहो ओष्ठचादिः प्रायेण ॥ यथा ।

वोकिल्लय वोरच्छय असिवोज्झं फलयवोज्झमल्लं च ।
किं वहसि वोद्रहीणं मज्झे एसो खु वोमज्झो ॥ ७४ ॥ [८०]

वोहारं जलवहणं ण्हसि अ चोद्दासिछणम्मि वोरल्ली ।
वोसेअमुब्भुआणे भरिउल्लुट्टम्मि वोसट्टं ॥ ८१ ॥

वोहारं जलस्य वहनम् । वोरल्ली श्रावणशुक्लपक्षचतुर्दशीभव उत्सवविशेषः । केचिदिमामपि वोरल्लीमाहुः । वोसेअं उब्भुआणं । उन्मुखगतमित्यर्थः । वोसट्टं भृतोल्लुठितम् ॥ यथा ।

L. 1. *cdd.* अमुणिय° C °खिज्जं G °खिज्ज: BFG °ल्लाइयं C °ल्लाइमं *cdd.* वालं. L. 2. *cdd.* वेवाइय° C वोव BF ठिप्पेसि C ढिप्पेसि (?) L. 3. BCF °लियं G °ल्लिअं From ति to वइ torn off in G. BF खञ्झति. C विहवइ. L. 4. C विमअइ G वेमयइ B °षून्का:. L. 5. G तथा BF *om.* वोज्झय° C वोझय° E बोज्झय° C °वोझ° E भारो From भारे to च्छवोद्रहा torn off in G. L. 6. ABEF °चिय° C °विय° ABCF य BCF वोमज्जो C वोमझो C 2. hd. °वोत्रुहा E °वोद्रइ BF भरणे. L. 7. C वोक्किल्लो BCF °सूर: B वोज्जओ C वोझ° 2. hd. °झ्झ° (F?) also next word. G °उ. From तथा. to रः torn off in G. BF वोमज्जो C °झो BF अनुवितो L. 8. From तो to सिद्धम् torn off in G. BF °ज्जियमनु° C °झियमनु°. L. 9. C *om.* तथा From प्रा° to जल° torn off in G. B ओष्टया° G उष्ठया°. L. 10. C वोक्किल्लय B °वोज्जं C °वोझं (F?) B °वोज्जमल्लं C °वोझ° (F?). L. 11. BF मज्जे C मझे BF वोमज्जो C वोमझ्झो. L. 12. E बोहारं A जलवलणं EG य A वोहसि° E °रोहसि° C °च्छस्संमि E °छणम्मि चो° From चोद्दसि° to काङ्क्षति p. 268 l. 12 torn off in G. L. 13. ABCF वोसेयमु° (A सो°?) E बोसेयमु° ABCF °मुब्भुयाणे E °मुज्झुयाणे E बोसट्टं. L. 14. B *om.* पक्ष. B उच्छव°. L. 15. B किंचंदिमामपि BF वोरलीमाहु: C वेरेल्लामाहु: BCF वोसेयं B उब्भुयाणं C (F?) उज्झु-याणं. B उन्मूख°.

अंसयवोसट्टच्छी वोसेअहिआ य विरहतावेण ।
कह पेच्छे वोरल्लिं वोहारमिसा किमित्थ सहि गोसि ॥ ७५ ॥

अत्र । वोक्कइ विज्ञपयति । वोलइ गच्छति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८१]

वोकिल्लिअं च रोमन्थे तह वोभीसणो वरायम्मि ।
दारेगदेसखेत्तेसु वडो अ वणो ऽहिआरसवचेसु ॥ ८२ ॥

वोकिल्लिअं रोमन्थः । वोभीसणो वराकः ॥ यथा ।

उप्पाइउमसमत्था जे चव्विअचव्वणं कुणन्ति कई ।
वोभीसणा फुडं ते वोकिल्लिअकारिणो पसुणो ॥ ७६ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

वडो द्वारैकदेशः क्षेत्रं चेति द्व्यर्थः । वणो अधिकारः श्वपचश्च ॥ [८२]

वंठो अकयविवाहयणिसेहयखण्डगण्डभिच्चेसु ।
तणुबलिअभूअगहिएसुं वप्पो वसमच्छरत्तेसु ॥ ८३ ॥

वंठो अकृतविवाहो निःस्नेहः खण्डो गण्डो भृत्यश्चेति पञ्चार्थः । वप्पो तनुर्बलवान् भूतगृहीतश्चेति त्र्यर्थः । क्षेत्रवाचकस्तु वप्रशब्दभवः । वसं अच्छं रक्तं च । अत्र । वले निर्धारणनिश्चययोः । वणे निश्चयविकल्पानुकम्प्यसंभावनेषु । एतौ शब्दानुशासने निपातावुक्ताविति नोक्तौ ॥ [८३]

झाडझडीसु वडप्पं वरडी तेलाडिदंसभमरेसु ।
विअसन्तकलयलेसुं वयलो सेणाणउलेसु वल्लाओ ॥ ८४ ॥

L. 1. BF अंसुअ° BCF °हिया C विहर° (F?). L. 2. BF *om.* वोरल्लिं C वोरिल्लं C किमिच्छ B सह. L. 4. B वेक्कि° E बोकि° *cdd.* °ल्लियं B व E चोभी° BF वोभीणो C विरायंमि. L. 5. BF दारगदेस° B चडो BEF य C आ C 2. hd. वेणो ABF ऽहियार° C अहियार°. L. 6. B वोकिल्लयं C (F?) °ल्लियं. L. 7. BF उप्पाइयम° C °समच्छा BF चव्विय° C वच्चियवच्चणं B कइ. L. 8. BF फुरं B वोक्किल्लय° C वोक्किल्लिय° F वोक्किल्लय° C पिसुणो. L. 9. E अथाऽनेकार्था *om.* A. L. 10. C वेडो C वेणो B ऽधिकारः. L. 11. A वण्ठो E वणो C °णिसेहख° C 2. hd. *del.* ख BF °गंडभिभि° E °भित्तेसु. L. 12. A °वलिअ° BCEF °वलिय° C °भूय° BF °भूअहिगएसुं A °एसु B °मत्थरत्तेसु. L. 13. BCF निस्नेहः. L. 14. B °वंल°. L. 15. BF वलं C वेल्ले. C *om.* यो: । वणो निश्चय BCF °कंप्पस° L. 17. BF ज्झाडज्झडीसु A °झाडीसु C °हंसभम°. L. 18. ABEF वियसंत° C विलसंत° A वल्लाउ.

वडप्पं लतागहनं निरन्तरवृष्टिश्च । वरडी तैलाटी दंशाभ्रमरश्च । दंशाश्चासौ भ्रमरश्चेति विग्रहः । यदाह । वरडी तैलाटी स्यादिति । दंशाभ्रमरविशेषो वरडीति च । वयल्लो विकसन् कलकलश्चेति द्व्यर्थः । वल्लाश्चो श्येनो नकुलश्च ॥ [८४]

खेत्ते घरे अ वलयं सुन्दरबहुसिक्खिएसु वत्तड्ढो ।
वयणं मन्दिरसेज्जासु वप्पिणो खेत्तउसिएसु ॥ ८५ ॥

वलयं क्षेत्रं गृहं च । वत्तड्ढो सुन्दरो बहुशिक्षितश्चेति द्व्यर्थः । वयणं मन्दिरं शय्या च । वप्पिणो क्षेत्रमुषितश्च ॥ [८५]

वक्करमरत्तमहिसक्खेत्तजुवसमीरणिज्जलवणेसु ।
सालविडङ्केसु वरंडो साहेज्जविकचेसु वग्घाओ ॥ ८६ ॥

वक्करं अरण्यं महिषः क्षेत्रं युवा समीरो निर्जलदेशो वनं चेति सप्तार्थम् । वरंडो प्राकारः कपोतपाली चेति द्व्यर्थः । वग्घाओ साहाय्यं विकसितश्च । अत्र । वलइ आरोपयति गृह्णाति च । वंफइ वलति काङ्क्षति च । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [८६]

अङ्गम्मि वट्टमाणं गन्धद्दव्वाहिवासभेए अ ।
वत्थाहरणम्मि तहा अब्भुदयावेअणम्मि वड्डवणं ॥ ८७ ॥

वट्टमाणं अङ्गं गन्धद्रव्याधिवासभेदश्च । वड्डवणं वस्त्राहरणमभ्युदयावेदनं चेति द्व्यर्थम् । अत्र वरहाडइ निःसरति धातवोऽर्थान्तरे ऽपीति [सिद्धहेम° VIII, 4, 259.] निषेधति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [८७]

L. 1. C तेल्लाटी C दंसणभ्भा°. L. 2. C तेल्लाटी. L. 4. *cdd.* य E बलयं B °वहु° E °सक्खिएसु ABCF वत्तड्डो (C °ड्डो ?), L. 5. BF मंदर° E खित्त° C खेत्ते° E °ओसिएसु. L. 6. B वत्तड्डो C (F?) वेत्तड्डो B वहु°. L. 7. B °मुसितश्च. L. 8. AD वब्भरम° BCEF °सखंत्त° B °णिग्घल°. L. 9. BF °विडंकोसु E °विटंकेसु BCF साहिज्ज° E °विकसेसु. L. 10. BF निर्जरदेशो C निर्जरदेशो. C सप्तार्थः. L. 11. BF वरडो प्राकार B द्व्य (sic). B विकाशितश्च. L. 12. B चलइ B गृह्णाति C गृएहाति BF वफइ चलति C वंपइ वलयति BF काङ्क्षति From च to णं अङ्गं torn off in G. L. 14. B वल्डमाणं BF धंगंध° C गंधं° ABEF °गंधदव्वा° E °भोए *cdd.* य. L. 15. C वच्छा° (F ?) B °भरणंमि A °णमि AE °वेयणम्मि AC वद्दवणं (F ?) B वल्ड°. L. 16. C वद्दमाणं (F ?) B वल्ड° BF वल्डवणं C वद्दअणं G वद्दवणं From स्त्राहरणं to वोऽर्था° torn off in G. L. 17. B धातवो ऽर्था-पीति C ऽर्था°. L. 18. G निषेधति धाव-चेति.

वाउत्तो विडजारेसु विल्लमच्छे विलासिए अ ।
ठाणविचालेसुं विक्खंभो दीहजघणेसु विक्खिरसं ॥ ८८ ॥

वाउत्तो विटो जारश्च । वायउत्तो इत्यन्ये । विल्लं अच्छं विलसितं च । विक्खंभो स्थानमन्तरालं च । विस्तारवाचकस्तु विष्कम्भशब्दभवः । विक्खिरसं आयतं जघनं च । अवतीर्णमित्यप्यन्ये ॥ [८८]

विडिमो सिसुमिअगण्डेसु दिट्ठवीसन्तएसु विव्वाओ ।
खलभिक्खवेज्जवाविअदाणेसुं विप्पयं चेअ ॥ ८९ ॥

विडिमो बालमृगो गण्डकश्चेति द्व्यर्थः । विव्वाओ अवलोकितो विश्रान्तश्च । विप्पयं खलभिक्षा वैद्यो वापितं दानं चेति चतुरर्थम् ॥ [८९]

विड्डिरमाभोगरउद्देसु विलासजघणेसु विच्छेओ ।
विहिणोसेसु विहाणो संझाचोरेसु अ विआलो ॥ ९० ॥

विड्डिरं आभोगो रौद्रं च । विच्छेओ विलासो जघनं च । विहाणो विधिः प्रभातं च । विआलो संध्या चौरश्च ॥ [९०]

विरहो रहकोसुम्भेसु वित्तई गव्विविलासिएसुं च ।
परिपाडिआम्मि विचिए विरलम्मि अ विच्छिअं होइ ॥ ९१ ॥

विरहो एकान्तं कुसुम्भरक्तवस्त्रं च । वित्तई गर्वितो विलसितं च । वित्तई गर्व इत्यन्ये । विच्छिअं पाटितं विचितं विरलं चेति त्र्यर्थम् ॥ [९१]

L. 1. A वाउल्लो *cdd.* य. L. 2. From ठाण° to घणेसु torn off in G. A °विवालेसुं BCF °विवालेसु AG °जहणेसु AC विखित्तं BF विखिसं G विक्खिवत्तं. L. 3. BCDF वाउअत्तो G अत्थं. L. 4. From विष्कम्भ° to यतं torn off in G. C °शब्दः । B विक्खिवप्पं F विखिप्पं. L. 5. C °मित्यन्ये. L. 6. B सिसु° BCEFG °मिय° C दिट्ठ° G दिह° C विद्यान्ओ G वेव्वाउ A °उ. L. 7. BF °विज्ज° C 1. hd. °विझ° *cdd.* °वाविय° G °णेसु ABCF चेय From चेअ to कश्चेति torn off in G. L. 8. B वाल° BCF विद्यान्ओ G °उ. L. 10. B विडुरिमा° C (F?) विडुरमा° G विहिरमा° C °जहणेसु From घणेसु to सु विहा° torn off in G. BF विच्छेउं A विछेदउ. L. 11. A विहाणो विहिपहाए संझा° E संज्झा° In A चोरेसु अ not legible. G य BCFG वियालो. L. 12. BF विडुरिल्लं C विहिरं G विच्छेउ. L. 13. *cdd.* वियालो B संध्या. L. 14. C °कोसुं° C वित्तूई In G from विरहो to गव्वि° torn off. L. 15. E पारि° BCEFG °डियम्मि In G विचिए विर° twice. G य BCF विच्छियं G विच्छिअ. L. 16. B वित्तइ C 1. hd. (F?) वित्तूई From गर्वितो to च्छिअं torn off in G. C वित्तूई. L. 17. *cdd.* विच्छियं. G चे (sic).

विमलिअमवि पमत्तं मच्छरभणिए ससद्दे अ ।
विसमिअममलोत्थरिएसु विलइअमहिज्जदीणेसु ॥ ९२ ॥

विमलिअं मत्सरभणितं सशब्दं चेति द्व्यर्थम् । विसमिअं विमलमुत्थितं च । विलइअं अधिज्यं दीनं च ॥ [९२]

हयविरलेसु विरिंचिरममलम्मि विरिंचिओ विरत्ते अ ।
फाडिअधारासुं विंचिणिअं वीअं च विहुरतक्काले ॥ ९३ ॥

विरिंचिरो अश्वो विरलं च । विरिंचिरा धारेति केचित् । विरिंचिओ विमलो विरक्तश्च । विंचिणिअं पाटितं धारा च । अत्र विम्हरइ स्मरति विस्मरति चेति धात्वादेशेषूक्तमिति नोक्तम् । वीअं विधुरं तत्कालं चेति द्व्यर्थम् ॥ [९३]

वुसो भीओव्विग्गेसु चोरमुसलेसु वेलू अ ।
वेल्लो केसेसुं तह पल्लववल्लीविलासेसु ॥ ९४ ॥

वुसो भीत उद्विग्नश्च । ओष्ठ्यादिरयं प्रायेण । वेलू चौरो मुसलं च । वेल्ला केशाः । वेल्लो पल्लवः । वेल्ला वल्ली । वेल्लो विलासश्चेति चतुरर्थो वेल्लशब्दः । अत्र वेव्वे भयवारणविषादामन्त्रणार्थेषु प्राकृतलक्षणे निपातेषूक्त इति नोक्तः ॥ [९४]

वेइद्धो उद्धीकयविसंठुलाविद्धसिढिलयंगेसु ।
वेआलो ऽन्धतमेसुं वेआरिअमवि पयारिअकचेसु ॥ ९५ ॥

L. 1. *cdd.* °लियम° E पमत्त C °णिए सद्दे In A ससद्दे not legible. *cdd.* व. L. 2. *cdd.* °मियम° A °लोछ° C °लोच्छ° ABCEF विलइयम° In G from अमहिज्ज° to समिअं torn off. L. 3. BCF °लियं. *cdd.* °मियं G विमलं समुच्छितं च वितं च । L. 4. BF विलईयं C विवलियइयं G विलइयं BF अधियं. L. 5. BF विरिंचिरमामिलंमि C विरंचिर° C विरंचिओ G विरिंचिउ From विरत्ते to चिरो l. 7 torn off in G. *cdd.* व. L. 6. B पाडिय° ACE (F?) फाडिय° ABF °रासु C °रामु चि BF विचि° C विरि° E चिंचि° *cdd.* °णियं ABCF वीयं E बीयं C °रत्तक्काले. L. 7. C विरंचिरो G ऽश्वो BF विरिंचिरेति कश्चित् C विरंचिरा. C विरंचिओ G °चिउ. L. 8. BF विचिणियं C विंचिणयं From पाटितं to विलासी p. 271 l. 7 torn off in G. C *om.* स्मरति. L. 9. BCF वीयं. L. 10. B चुसो E बुसो A भीउ° BF °विग्गेसु C °ग्गोसु चोरेसुलसेसु 2. hd. °मुल° E °मुशलेसु E वेलु. L. 11. A वेल्ला वेल्लो. L. 12. BF भीत: C भीओ 2. hd. भीतो B ओष्टया° C वेल्ल चोरो. B वेल्ला:. L. 13. C पल्लवश्च C वेल्ली. L. 14. C °वाएरण° 2. hd. °वातेरण°. C °शांमंत्र° C °लक्षणा F °लक्षणानि° C °षूक्ता:. L. 15. A वेद्धो C वेइद्दो उद्दी° A °विसंडला B °विइसुंठुला° C °विसुंठलाविद्द° ABCF °सिढिलियंगेसु. L. 16. CE वेयालो; आलो not legible in A. BCF अंध° ACEF वेयारियमवि C वेआरियमवि ABE °रिय° BCF °कवेसु.

वेइद्धो ऊर्ध्वीकृतो विसंस्थुल आविद्धः शिथिलतां गतश्चेति चतुरर्थः । वेआलो अन्धो ऽन्धकारश्च । वेआरिअं प्रतारितम् । वेआरिआ केशाश्चेति द्व्यर्थो वेआरिअशब्दः ॥ [९५]

वेहविओ ऽणायरकोवणेसु वेलाइअं च मिउदीणं ।
वेल्लहलो मउअविलासीसुं वोज्झरमईअभीएसु ॥ ९६ ॥

वेहविओ अनादरो रोषाविष्टश्च । वञ्चितार्थस्तु वञ्चिधात्वादेशसिद्धः । वेलाइअं मृदु दीनं च । वेल्लहलो कोमलो विलासी च । अत्र वेलवइ उपालभते वञ्चति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । वोज्झरं अतीतं भीतं च । अत्र वोज्जइ त्रस्यति वीजयति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [९६]

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायां सप्तमो वर्गः ॥

L. 1. C वेइद्दो BF उद्धी° C ऊद्धी° BF विशंठुलः C विसंस्थूल B गतांश्चेति. B वेयालो. L. 2. BF अंधका° C अंधकारं च BF वेयारियं C वेआरियं. BF वेयारियं के° C °रिया 2. hd. adds रिया B द्व्यर्थः BCF वेयारिय°. L. 4. BCF अणायर° E णाय° *cdd.* °इयं BF, C 2. hd. मिओ°. L. 5. BF, C 2. hd. मओअ° E मिउय° B वोज्जरमंतीभीएसु F वोज्झमंतीभी° A वोज्जर° C वोझर° ACE °रमतीतभी°. L. 6. BF अनादरो वृष्टश्च After °विष्टश्च C 2. hd. inserts on margin: वेलाइयं मृदु दिनं (sic) च. L. 7. BF, C 1. hd. *om.* वेलाइअं मृदु दीनं च ; see preceding note. From वइ उपा° to स्याचा° l. 10 torn off in G. L. 8. BF वोज्जरं C वोझरं C वोझइ. L. 9. C विजयवि 2. hd. °यइ. L. 10. In G विरचि and from देशी° to मुएसु p. 272 l. 2 torn off. BCF °तायां स्वोपज्ञदेशीशब्दसंग्रहवृत्तौ. A वग्गे AC add समाप्तः B adds ॥ मंथाग्रं ॥ ३९९ ॥ छ ॥ द ॥ E only has ॥ इति सप्तमो वग्गः ॥ छ ॥

अष्टमवर्गे प्राकृते शषौ न संभवत इति सादयः प्रस्तूयन्ते ।

सीहकुमुएसु सढिसंफा सहसंधारिआ जोग्गे ।
सत्ती वंकातिवयवट्टुलदारू सत्थसेहिआ य गए ॥ १ ॥

सढी सिंहः । संफं कुमुदम् । सहो तथा संधारिओ योग्यः । सत्ती वक्रपादत्रयं वृत्तं दारु । यदाह ॥ पल्लङ्कपायसरिसं तिदारुअं उद्धणिमिअआयरिसं । तं जाणह सत्तिं ॥ इति । गोपालस्तु ॥ सत्ती कलसाधारो दारु भवेत्तल्पसमसमुच्छ्रयणम् ॥ इत्याह । सत्थो तथा सेहिओ गतः ॥ यथा ।

संफच्छी सढिमज्झा संधारिअसयणसेहिए दइए ।
सत्तीसत्थं कलसं रयन्तसहवारिणा भरइ दइआ ॥ १ ॥ [१]

संगा संडी वग्गा संपा कञ्ची सरा माला ।
संखो बन्दी सरली चीरीइ सरत्ति सहसत्थे ॥ २ ॥

संगा तथा संडी वल्गा । संपा काञ्ची । सरा माला । संखो मागधः । सरली चीरिका । सरत्ति सहसा ॥ यथा ।

समरे संखवहूए सरलिझुणीइ दढसंपसरिआए ।
सुहडे सरत्ति वालिअसंगे संडीइ धरिअए तुरओ ॥ २ ॥ [२]

सज्झोकं पच्चग्गे सउणं रूढे पसूणए सढयं ।
सलली सेवा सभरो गिद्धे सद्धाइ सगयं च ॥ ३ ॥

L. 2. A सीहे कु° C 1. hd. °कुसु° C °सढी° B °संप्फा CE °सम्फा E °सधा° A °रया BCEF °रिया From आ जो° to क्रपाद° torn off in G. L. 3. E °त्तिवय° C °वहुल° BF °दारु A सच्छ° *cdd*. °सेहिया. L. 4. BCF सम्फं. B चक्र°. L. 5. From ह पल्ल° to तिदारुअं° torn off in G. BF °सरिकं तिदा कप्पयसरिसं तिदारुअं G °रुयं BF उद्धमिमिय° C उहनियमिय° F उहमिमिय° G उद्धानमिय° From °आय° to समुच्छ्रय° torn off in G. BF °आयरसं C °आउरिसं L. 6. BCF सत्तिमिति. BF कलशा° BF भवेत्तल्पसमुच्छ्रय° G °समुच्छ्रय° L. 7. C सच्छो. L. 8. C सम्फच्छी G स्म्फ° From च्छी° to यण° torn off in G. B °मज्जा C (F?) °मझा BCF °रिय° C °साहिए. L. 9. From सत्ती° to भरइ torn off in G. C °सच्छं BF कलशं *cdd*. दइया. L. 10. BF संढी CE सण्डी BF चग्गा E सम्पा G सम्मा. L. 11. ABCFG वंदी A वीरीइ C °रिइ. L. 12. G सगा C सण्डी B वला From संपा to सरली torn off in G. L. 14. BF °घुणीइ C °डुणीइं *cdd*. °सरियाए. L. 15. BF सरेत्ति BFG वालिय° C वालियं° BF सडीइ C सण्हीइ BCF धरियए From रिअए to उणं रूढे torn off in G. BF तुर (sic). L. 16. C सझो° 2. hd. °इझो° BF सढियं. L. 17. C गिद्दे A गिद्धाइ C सद्दाइ.

सज्जोक्कं प्रत्यग्रम् । सउणं रूढम् । सढयं कुसुमम् । सल्लली सेवा । सभरो गृध्रः । सगयं श्रद्धा ॥ यथा ।

तुह सज्जोक्के सढए सभरो मंससगएण सललिपरो ।
होइ विलक्खो किंसुअसउणमिणं वा मलीमसमुहाणं ॥ ३ ॥ [३]

सत्थरसंगोल्लीसंगेल्ला णिअरम्मि संगहो मोब्भे ।
सत्तल्ली सेहाली पसवजरा संभवो सुरा सविसं ॥ ४ ॥

सत्थरो संगोल्ली संगेल्लो त्रयो ऽप्येते समूहार्थाः । शय्यार्थस्तु सत्थरो स्रस्तरशब्दभवः । संगहो गृहोपरि तिर्यग्दारु । केचित्तु सग्गहो मुक्को इति पठन्तः सग्गहशब्दं मुक्तपर्यायं व्याचक्षते । सत्तल्ली शेफालिका । संभवो प्रसवजरा । सविसं सुरा ॥ यथा ।

जायवसंगोल्लीणं खयं सुणन्ता वि खीवसंगेल्ला ।
बुद्धिविहूणा संभवगय व्व सविसं विसं ति ण मुणन्ति ॥ ४ ॥

बहुणो वि ण कापुरिसा हुन्ति महारम्भकज्जभारखमा ।
सत्तल्लिसत्थरेहिं ण संगहो होइ कइया वि ॥ ५ ॥ [४]

सण्णिअमोल्ले दप्पोद्धुरे सराहो दिए सवासो अ ।
संफाली पंतीइ सयग्घिसयत्ता घरट्टिमुइएसु ॥ ५ ॥

सण्णिअं आर्द्रम् । सराहो दर्पोद्धुरः । सवासो ब्राह्मणः । संफाली पङ्क्तिः । सयग्घी घरट्टी । शतघ्नीशब्दो येषां संस्कृते प्रसिद्धस्तेषां न देशी । सयत्तो मुदितः ॥ यथा ।

L. 1. C सज्झोक्कं From सभरो to ह सज्जो° torn off in G. L. 2. B अद्धा. L. 3. C सज्झो° G सभरो मंसभगएण. L. 4. BFG किंसुय° C °सउणिमिउणं (C 2. hd. del. उ) चा मरांलामसहुहाणं. L. 5. C सच्छर° BF °संगिल्ला From गेल्ला to the end of the line torn off in G. BCF णिवरंमि. L. 6. E सत्तली E यसव°. L. 7. C सच्छरो B संगिल्ला G सगेल्लो. C सच्छरो. L. 8. BF भस्तशब्द° C °शब्दरु-सवः G °शब्दभः From हो गृहो° to सग्गहो torn off in G. C संग्गहो (F?) G पठंत. L. 9. C (F?) संग्गह° B सग्गहं शब्दं. B सत्तली. L. 11. G जायवस and then torn off to the end of the line. C खंयं. L. 12. BFG बुद्धि° C °विहीणा G °विहणा C व C 1. hd. *om.* विसं G न. L. 13. BFG बहुणो. L. 14. C °सच्छरेहिं न संगहो इ From हो in संगहो to ल्ले दप्पो° torn off in G. BCF कइया C इ. L. 15. ABF सस्सियमो° C सन्निय° E सन्निमोल्ले G दपो° ABEG °द्धुरे C °हुरे F °हरे *cdd.* व. L. 16. BCF सइग्घि° ABCFG °सइत्ता BF °मुएसु C 1. hd. °सुएसु. L. 17. BFG सस्सियं C सन्नियं G दप्पो° From ह्मणः to ट्टी torn off in G. L. 18. B घरही. *cdd.* सइत्तो.

होसि सराहसवासय ण सयस्तो भोयणेण जं तुज्झ ।
रदसंफालिसयग्घी ण हु थक्कइ ससिअम्मि झुक्के अ ॥ ६ ॥ [५]

ससेज्झो जक्खे सव्वला कुसी सम्बरम्मि संखालो ।
संकरसाहीओ रच्छाए णिअडे सगेहं च ॥ ६ ॥

ससेज्झो यक्षः । सव्वला कुशी । संखालो शम्बराख्यो मृगविशेषः । संकरो तथा साही रथ्या । सगेहं निकटम् ॥ यथा ।

वेससगेहे संकरमज्झे णं आसि तं झुहडमाणी ।
सव्वलहत्थो संखालभया किं भरसि साहिससेज्झं ॥ ७ ॥ [६]

संखलिसंदेवा सङ्कुपत्तसीमासु संगयं मट्ठे ।
सेणम्मि सवाओ संघाडी जुअले खलम्मि संभुल्लो ॥ ७ ॥

संखली शङ्कुपत्रताडङ्कः । संदेवो सीमा । नदीमेलक इत्येके । संगयं मसृणम् । सवाओ श्येनः । संघाडी युगलम् । संभुल्लो दुर्जनः ॥ यथा ।

समरासंगय रिउखगसवाय गायन्ति मलयसंदेवे ।
चलसंखलिसंघाडीउ किंनरी तुह जसं असंभुल्ला ॥ ८ ॥ [७]

असुअन्धि संधिअं सउली चिल्ला वइअरम्मि संघोडी ।
संपत्तसंपणा घयउरत्थगोहूमपिट्ठम्मि ॥ ८ ॥

संधिअं दुर्गन्धम् । सउली शकुनिका । संघोडी व्यतिकरः । संपत्ता तथा संपणा घृतपूरार्थगोधूमपिष्टम् ॥ यथा ।

L. 1. BFG सइत्तो C भोयणेण G भोयणेणं C तुझ. L. 2. C °संपालि° C संसिय° BF ससिव° From रद° to म्मि torn off in G. C मुक्के *cdd.* य. L. 3. C ससोझो 2. hd. °झो G सजे° A सम्बर° BCFG संवर° E संबर° L. 4. B °साहिउ AG °हीउ A णिघडे BCF णियडे EG निवडे E संगेहं G सगेढुं. L. 5. C ससिझो BF जस्तः BF कुसी From लो to तथा torn off in G. B संवरा° C (F?) संबरा°. L. 6. C संगेहं G सगेहं. L. 7. C वेसमगहे यं (del. 2. hd.) B °गेढ्ढे B °मज्ने C °मझे 2. hd. °झे C असि. L. 8. C सवल° G सव्वलत्थो C °सणेझं From सेज्जं to मासु torn off in G. L. 9. B मढ्ढे C मट्ठे F मद्दे. L. 10. BF सवाउ B संधाडी EG जुयले A संतुल्लो BCF संवुल्लो. L. 11. BF संखपत्र° G °पत्रं°. From संगयं to गलम् torn off in G. L. 12. BF सवाउ C 1. hd. संवुल्लो G संभुंल्लो. L. 13. G °खम°. L. 14. BCF वल° B °सखलि° *cdd.* °डीओ B किंनरी CFG किन्नरी C असंतुल्ला. L. 15. From असु° to वइअ° torn off in G. A असुयुधि ABEF संधियं BF विल्ला C 1. hd. विल्ली 2. hd. चिल्ली BF वइरंमि E वइय C संघाडी. L. 16. A °संपत्ता घउर° C 1. hd. °रच्छ° C °पिट्ठंमि E °पेहम्मि G °यिहम्मि. L. 17. *cdd.* सांधियं BF संघोडो. BF संपवा From त्ता to कखसु torn off in G. L. 18. C संपूणा BF °पूगर्थ° C °पूरार्थे गो°.

रक्खहु तुमं असंधिअसंपणपायम्मि सउलिसंघोडिं ।
जं अज्ज आगमिस्सइ वल्लहसंपसभोअणो दइओ ॥ ९ ॥ [८]

संजुद्धं सप्फन्दे सच्छहसरिसाहुला सरिसे ।
संभलिसण्हाईसहउत्थिअसुहउत्थिआउ दूईए ॥ ९ ॥

संजुद्धं सस्पन्दम् । सच्छहो तथा सरिसाहुलो द्वावप्येतौ सदृशार्थौ । संभली सण्हाई सहउत्थिआ सुहउत्थिआ चत्वारो ऽपि दूतीवाचकाः ॥ यथा ।

संभलिसहउत्थिवरे सुहउत्थिअसच्छहेण कम्मेण ।
तं सण्हाई जं तुह मोणमसरिसाहुलं असंजुद्धं ॥ १० ॥ [९]

सत्तत्थो अहिजाए पडिवेसिअए सइज्झो अ ।
संजत्थो कुविए सद्दालं सिंदीरसिंखला णेउरे ॥ १० ॥

सत्तत्थो अभिजातः । सइज्झो प्रातिवेश्मिकः । सइज्झिअं तु प्रातिवेश्यम् । संजत्थो कुपितः । संजत्थो कोप इत्यन्ये । सद्दालं सिंदीरं सिंखलं त्रयो ऽप्येते नूपुरार्थाः ॥ यथा ।

किं सत्तत्थे दइए संजत्था होसि रणिरसिंदीरे ।
तुह सद्दालपडिरवो ण सइज्झे सिंखलारवो ऽसाए ॥ ११ ॥ [१०]

सअढा लम्बकचा संपत्थिअसयराहया सिग्घे ।
संपासंगं दीहे सलहत्थो दव्विआइहत्थम्मि ॥ ११ ॥

L. 1. C रखसु BCF असंधिय° G असंधियं° C °सघोर्डि. L. 2. C अह्म In G आग.° वल्लहसंप is torn off. B संपण° C °संपसे° G °भोयणो दइउ. L. 3. From संजुद्धं to सरिसे torn off in G. ABF संजद्धं C 1. hd. संद्दं 2. hd. संजद्दं E संयुद्धं A संफद्दे E सप्फंदे BEF, C 2 hd. सत्थह°. L. 4. BF °सहउच्छियाउ (*om.* असुहउत्थि) C °सहउच्छियसुहउत्थियाओ C 1. hd. °उत्थियसु° A °छियसुहउछियाउ E °च्छिय° G सण्हाई स- हउच्छिआउ In E fol. 19 containing stanza 9 from सुहउत्थि° to stanza 51 आसुं उलूअए is wanting. L. 5. BFG संजद्धं C संजद्दं From स्पन्दम् to उत्थिआ सुह° torn off in G. BF, C 2. hd. सत्थहो BF सरिसाहुल्लो B द्वावप्येतौ. L. 6. BFG °उच्छिया C °उत्थिया BF *om.* सुह° C °उत्थिया G °ऊच्छिया C च चत्वारो. In G ऽपि दूती° is torn off. L. 7. From उत्थिवरे to जुद्धं torn off in G. BF °उच्छि° BCF °उच्छिय° C °हेणं. L. 8. C मोणेम° BF °साउलं B असंजद्धं F °जद्दं. L. 9. *cdd.* °च्छो. In G अहिजो is torn off. From वेसि to तु torn off in G. C °विसिअए BF °सियए A सइज्जो C सइह्रो *cdd.* व. L. 10. C सजच्छो C सिंचीरं सिंखिला. L. 11. *cdd.* °च्छो C 1. hd. *om.* सत्त° अभि° C 1. hd. सइझो 2. hd. °हो BF सइज्झियं C °ज्झियं BF *om.* तु. C संजच्छो From त्थो कु° to तु पा° p. 277 l. 9 torn off in G. L. 12. C संजच्छि कोप. C 2. hd. सिंचीरं C सिंखिलं B ऽपि नूपु°. L. 13. *cdd.* °त्थे C संजच्छा BF °सिंदीरं. L. 14. C °पडिरवे णे BF सइज्जे C सइह्रे BCF सिखला° BCF वोसाए. L. 15. A सअहा B असढा लंच° ABF संपच्छिअ° C संपच्छिय° C 1. hd. *om.* सय BF सिप्पे. L. 16. C 1. hd. सहलच्छो 2. hd. सलहच्छो B दव्वियाइ°.

सम्भढा लम्बकेशाः । अत्र । सयली मीनः । सरडो कृकलासः । एतौ शकलिन्सरटशब्दभवौ । तथा । संखाइ संस्त्यायते । सहइ राजते । इति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्ताः । संपत्थिअं तथा सयराहं शीघ्रम् । संपासंगं दीर्घम् । सलहत्थो दर्व्यादीनां हस्तकः ॥ यथा ।

संपत्थिअ सयराहं तीइ घरे सावराह मा वच्च ।
जं अच्छइ वरसम्भढा संपासंगसलहत्थहत्था सा ॥ १२ ॥ [११]

सप्पे सराहओ संवेल्लिअसंवट्टिआ य संवरिए ।
सरिवाओ सीहरओ आसारे पेरिए सउलिअं च ॥ १२ ॥

सराहओ सर्पः । संवेल्लिअं तथा संवट्टिअं संवृतम् । सरिवाओ तथा सीहरओ आसारः । सउलिअं प्रेरितम् ॥ यथा ।

सरिवायम्मि सराहयघोरे संवेल्लिअं कुणसु माणं ।
जं सीहरयसउलिओ कुवइ असंवट्टिअं मयणो ॥ १३ ॥

इह ॥ सराहयं जाण पयलायं ॥ इत्यभिमानचिह्नसूत्रपाठे स्थितेऽन्योन्यपर्यायतया द्वावपि सर्पवाचकावित्यजानता पयलाओ शराहत इति व्याख्याय पाठोदूखलेन यदुदाहृतम् ।

सरडो व्व विविहरूवो कओ सि तं जीइ सुहय तं चेअ ।
अणुणयसु मयणपयलाइअं हि मा मं कयत्थेसु ॥ १४ ॥

मयणपयलाइअं मदनशराहतामित्यर्थः । तदेतदसमञ्जसम् । यत्पूर्वदेशीषु पयलाओ सराहओ इति सर्पनाममध्ये पठितम् । अभिमानचिह्नेनैव स्ववृत्तावुदाहृतम् ।

L. 1. BF भढा (sic) लंब° BF सरलो कृकलाशः L. 2. BF सकालिन° C शाकलिन° C °शरट° C °यति. L. 3. C °षूक्ता इति BF संपत्थियं C °च्छियं. L. 5. BF संपत्थिय° C सपच्छीय° B तीई. L. 6. C सम्पा° BF °संगसलहत्था (*om.* हत्थ). L. 7. A °हउ BF सवेल्लय° A °संवरिया BCF° संवट्टिया. L. 8. A °वाउ A °रउ BF °रए C पेरियए *cdd.* °लियं. L. 9. BF सचेल्लिय BCF संवट्टियं. C 1. hd. सीहओ आसरः. L. 10. BCF °लियं. L. 11. C सरिवाहंमि सराहघोरे BCF °ल्लियं. L. 12. C सीहरहसउ कुवइ B असं° BCF °ट्टियं. L. 13. BCF पयलायमित्य°. BCF अन्योन्य°. L. 14. C पयलाउ स्सराहत. L. 15. C यद्दूतं. L. 16. C च C कउ C सुयह BCF चेय. L. 17. BF °लाइयं C °पायलइयं C कयच्छेसु. L. 18. BCF मयणपलाइयं मदनशराहतमित्यर्थः BF यथपूर्वदेशेषु. L. 19. C पलाइओ C 2. hd. °हउ C *om.* इति C 1. hd. *om.* स of सर्प° B पठितः.

अइपअलो त्ति हसिओ वाहो पल्लीइ वाहवहुआए ।
दठूण अणिब्भिसं तिक्खपलासीइ पयलायं ॥ १५ ॥

एवं च । अधुनातनदेशीकाराणां तद्व्याख्यातृणां च कियन्तः संमोहाः परिगणयन्ते । किं वा परदोषोद्घट्टनेन । मोहापसारणार्थं त्विदमुक्तमित्यलं बहुना ॥ [१२]

संघासयसमसीसी फद्धाइ समुग्गिअं पडिक्खिअए ।
सत्थइअं साणइअं तेअविए सुमरिअम्मि सरभेअं ॥ १३ ॥

संघासओ तथा समसीसी स्पर्धा । समुग्गिअं प्रतीक्षितम् । यदाह । ॥ प्रतिपालितं समुग्गिअं ॥ इति । अत्र प्रतिपालितशब्दस्य प्रतीक्षितमित्यर्थो ऽस्माभिर्व्याख्यातः । यदि तु पालनमात्रं प्रतिपालितशब्दस्यार्थस्तदप्यस्तु । केवलं सहृदयाः प्रमाणम् । सत्थइअं तथा साणइअं उत्तेजितम् । सरभेअं स्मृतम् ॥ यथा ।

साणइए सत्थइओ संघासयउद्धुरे ससमसीसी ।
समरसमुग्गिअखिसारिभूवसरभेअसत्थो सि ॥ १६ ॥ [१३]

संखद्रहो अ गोलाद्रहम्मि लद्धम्मि संपडिअं ।
सच्चिल्लयसंघयणा सच्चसरीरेसु सहरला महिसी ॥ १४ ॥

संखद्रहो गोदावरीह्रदः । संपडिअं लब्धम् । सच्चिल्लयं सत्यम् । संघयणं शरीरम् । सहरला महिषी ॥ यथा ।

संपडिअवम्महाणलतावा पीणत्थणी सहरल व्व ।
सच्चिल्लयसंकेआ संखद्रहं सरइ चारुसंघयणा ॥ १७ ॥ [१४]

L. 1. BF अयबलो C हसिउ C वाहो ल्लीइ BCF °वहुयाए. L. 2. C (F?) दहूण C अणिब्भिणं BF °सं खपला° C तिखपलासी य. L. 3. B °ख्यानृणां C (F?) °तृणां. L. 4. C °टनेन गोहा°. L. 5. C सयासमसीसी 2. hd. संघासओ A पव्वाइ B पद्धाइ CF पहाइ *cdd.* °ग्गियं ACF °क्खियए B °खियए. L. 6. A सत्थइयं BCF सच्छइयं *cdd.* साणइयं A भेअविए BF तेअविए ABF °रियम्मि C 1. hd. सभेअं. L. 7. C स्पर्द्धु BF °ग्गियं C सिमुग्गिय C 2. hd. सिसमुग्गियं. L. 8. BCF समुग्गियमिति. L. 9. From नमात्रं to घासय° l. 11 again torn off in G. L. 10. *cdd.* सच्छइयं *cdd.* °इयं *cdd.* सरभेयं. L. 11. BF साणइओ BF *om.* सत्थइओ C °च्छ° C (F?) °उहूरे From ी सी to सहरला l. 14 torn off in G. L. 12. BCF °ग्गिय° BCF °भेय°. L. 13. BF संखहहो *cdd.* य BF °हहंमि C लहंमि *cdd.* °डियं. L. 14. BF सच्चिल्लय° A °ल्लयं° ABF, C 1. hd. सच्च°. L. 15. In G गोदा° is torn off. C गोदावरि° *cdd.* संपडियं G लब्ध (sic) B सच्चिल्लयं From ल्लयं to हिषी torn off in G. BF संघयणं. L. 16. From यथा to त्थणी torn off in G. L. 17. *cdd.* संपडिय° C पीणच्छणी G सहरले G च (?). L. 18. In G यसंकेआ सं is torn off. BF °हहं CG °द्रह C चारु°.

संगोविअम्मि संजमिअं णिव्विवरम्मि संकडिल्लं च ।
साविहजन्तुम्मि अ सरलीआ संसप्पिअं च मङ्किअए ॥ १५ ॥

संजमिअं संगोपितम् । संकडिल्लं निश्छिद्रम् । सरलीआ श्वावित्संज्ञः प्राणी । कीटभेद इत्यन्ये । संसप्पिअं माङ्कितम् । उत्प्लुत्य गतमित्यर्थः ॥ यथा ।

सरलीअसूलतिक्खिअणहक्खए संजमेसि जीइ तुमं ।
संसप्पिअं कुण पुणो तीए च्चिअ संकडिल्लपेम्माए ॥ १८ ॥ [१५]

घूअम्मि सहगुहो तह सत्तिअणा आहिजाईए ।
संखलयं सम्बूए संसाहणमवि अ अणुगमणे ॥ १६ ॥

सहगुहो घूकः । सत्तिअणा आभिजात्यम् । संखलयं शम्बूकः । शुक्त्याकारो जलजः प्राणिविशेषः शम्बूकः । संसाहणं अनुगमनम् ॥ यथा ।

संखलयदन्त हिण्डसि जं बाहिं सहगुहो व्व राईसु ।
ता तं गयसत्तिअणो किमम्ह संसाहणं कुणसि ॥ १९ ॥ [१६]

संडोलिओ अणुगए सच्चविअं तह अहिप्पेए ।
संगोढणो अ वणिए समुच्छणी सोहणी अ वद्धणिआ ॥ १७ ॥

संडोलिओ अनुगतः । सच्चविअं अभिप्रेतम् । दर्शनार्थस्तु दृशेः सच्चवादेशसिद्धः । संगोढणो व्रणितः । समुच्छणी तथा सोहणी संमार्जनी । यस्तु । ॥ वद्धणिअं जाण

L. 1. B सगोवि° ABCF °वियम्मि In G from संगो° to व्विवरम्मि torn off. ABCF °मिवं C णिव्वि°. L. 2. BCF °जंतुमि ABCF व ACG °प्पियं BF °प्पिय and *om.* च A कंमिबए BCFG मंकियए. L. 3. *cdd.* °मियं BF संगोवितं G सकोपित B सकडिल्लं BF रलीआ (sic) From आ to णी torn off in G. B केटभेद From न्ये to था in यथा torn off in G. L. 4. *cdd.* °प्पियं BF संकितंमुत्प्लुतगतंमि° C आङ्कितमुत्प्लुत्य 2. hd. °मुत्प्लुत्य. L. 5. G सरली-यभूल° C °मूल° B °तिक्खय° CG (F?) °तिक्खिय° C मंजमेसि. L. 6. *cdd.* °प्पियं C कुण घाणा G पुरो BF तीइ *cdd.* चिय. L. 7. C घूयंमि From अम्मि to ईए torn off in G. A सहमुहो A सत्तअणा B °आइए. L. 8. B सखंलयं A संखेलयं BG संवूए *cdd.* य. L. 9. B °अणाऽभिजा° BG शंवूकः C (F?) संबूकः. C 1. hd. °कारा From रो to हणं अनु° torn off in G. L. 10. B शंबूकः L. 11. *cdd.* वाहिं C सहगुरो च. L. 12. C °त्तियणो C संसाहस. L. 13. From संडो° to प्पेए torn off in G. A °लिउ BF °लिए B सब्व° AB °वियं C अभिप्पेए. L. 14. A संगोटणो *cdd.* व ACG वहणिया B वन्ढणिया See VII, 41. L. 15. BCF °वियं. B दृशो C दृशो: F दृश BF सव्ववा° From देश° to च्छणी torn off in G. C *om.* सिद्ध. L. 16. B वन्ढणियं CG (F?) वहणियं.

समुच्छणिं च बहुआरिअं तह य। इति पाठं दृष्ट्वा वद्धणिसमुच्छणिशब्दौ वधूपर्यायत्वेन व्याचष्टे स बहुआरीशब्दविप्रलब्धो बहुआरीशब्दं संमार्जनीवाचकं नावगच्छति। तथैव च लक्ष्यमुपलक्षयति। यद्धनपालः। समुच्छणिआ वद्धणिआ बोहारी ॥ इति। गोपालो ऽपि समुच्छणी वर्धनीत्याह। देवराजो ऽपि। वद्धणिआ सोहणिआ बहुआरी तह य मज्जणिआ ॥ इत्याह। द्रोणाचार्यो ऽपि। वद्धणिसमुच्छणीओ बोहारी ॥ इत्याह। अभिमानचिह्नेनापि स्ववृत्तावुदाहृतम् ॥ यथा।

सुणइ समुच्छणिसद्दं जह जह सुण्हा सइज्झयघरेसु।
छिंछेण मुअइ तह तह पई पहाए विसूरन्ती ॥ २० ॥

उअह पमुच्छन्तीए दवाइरित्ताइ जंपमाणस्स।
वद्धणिआइ पहारो दिसो असईइ दिअरस्स ॥ २१ ॥ इति।

तदेवं बहुदेशीपर्यालोचनेन समुच्छणीप्रभृतयो बहुकरिकापर्याया इति निश्चितमस्माभिः ॥ यथा।

संडोलिओ सि तइआ समुच्छणिकराइ सोहणीहत्थ।
लक्खिज्जइ सच्चविअं सिद्धं संगोढणाहरेण तुह ॥ २२ ॥ [१७]

परिताविअम्मि सत्तत्तिअं च संपत्तिआ बाला।
संदट्टयं च संलग्गयम्मि सच्चोविअं रइए ॥ १८ ॥

L. 1. B समुच्छिणिं. B वहु° *cdd.* °आरियं After दृष्ट्वा B erroneously inserts: वहणिसमुच्छिणिं च वहुआरियं तह य इति पाठं दृष्ट्वा BCF वहणि° G वड्डणि° B °समुच्छणि°. G °शब्दो. L. 2. BF °पर्यायन From र्याय° to शब्दं torn off in G. C स बहुआ° BF वहु°. L. 3. C *om.* च C लक्षणमुप° G लक्षमुप° BCF यत् धन° *cdd.* °णिया. BG वहणिया C वड्डणिया F वड्डणिया. L. 4. *cdd.* वोहारीति From मुच्छणी to वड्डणिआ torn off in G. B वन्ढणिया CFG वहणिया. L. 5. *cdd.* सोहणिया BG वहु°. B मज्जणियाया C (F?) G °णिया B वहणि° C (F?) वहणी° G वहणि°. L. 6. B °समुच्छणिउ G °णीउ *cdd.* वोहारीत्याह From पि to समुच्छणि° torn off in G. L. 7. G °सइं C °सइं सह सुण्हा BF सयज्जय° C सयझय°. L. 8. BF छिछेण BFG मुयइ C सुयइ G ततह B पइ C पंइं (F?) B विसूरंति G विसूयंती. L. 9. BF ओअह C उयह BF पउच्छंतीए C समुच्छंतीए B °रित्ताइं C (F?) रिताइं From पमाणस्स to असईइ torn off in G. L. 10. B वन्ढणियाइ C (F?) वहणियाइ BCF वियरस्सेति G वियरस्स and *om.* इति. L. 11. B वहु° C °प्रभृतयो (2. hd. °यः) किरिका° G वहु°. L. 13. C संडालिउ From डो° to सोहणी° torn off in G. BCF तइया B समुच्छकराइ G सोहणीहणीहत्थ. L. 14. BF सव्वविअं C °वियं C (F?) सिइं BF संगोडणा° C °णाइहरेण BCF तुहा. L. 15. *cdd.* °वियम्मि A सणत्तियं B संसत्तियं CF ससतियं G सत्त च सं° (sic) *cdd.* °त्तिया BG वाला. L. 16. C संदिट्ठयं BF °ट्ठ° BF व सल° From म्मि to पितम् । torn off in G. B सव्वे° AB C 1. hd. (F?) °वियं.

ससत्तिअं परितापितम् । संपत्तिआ बाला । पिप्पलीपत्रवाचकोऽपि संपत्तिआशब्दो लक्ष्येषु दृश्यते । संदट्टयं संलग्नम् । कप्रत्ययाभावे संदट्टं इत्यपि । संदट्टं संघट्ट इत्यन्ये । सच्चेविअं रचितम् ॥ यथा ।

संपत्तिआइ ससत्तिअम्मि तुज्झ विरहग्गिणा हिअए ।
सच्चेविआउ माला संदट्टजलइया य मुक्कन्ति ॥ २३ ॥ [१८]

सइलंभं सइदिट्ठं सइसुहसइदंसणाइं मणदिट्ठे ।
संखवइल्लो हालिअछन्दोत्थाइरवइल्लम्मि ॥ १९ ॥

सइलंभं सइदिट्ठं सइसुहं सइदंसणं एते चत्वारो ऽपि चित्तावलोकितार्थाः । संखवइल्लो हालिकच्छन्दोत्थायी बलीवर्दः ॥ यथा ।

सहि णिसि सइसुहसउहे सइदंसणसयणयम्मि सइदिट्ठो ।
संखवइल्लो व्व पिओ सइलंभरई अ ता विहाणं जा ॥ २४ ॥

अत्र । संखुड्डइ रमते । संदाणइ अवष्टंभं करोति । ससामइ आप्रियते । संगलइ संघटते । संदुमइ संधुक्कइ प्रदीप्यते । संभावइ लुभ्यति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [१९]

ससराइअं च णिप्पिट्ठे समइच्छिअमइक्कन्ते ।
मोरे सइलासयसिंढा खन्दे सइसिलिंबो अ ॥ २० ॥

L. 1. C समत्तियं BF °त्तियं *cdd.* °त्तिया BG वाला BF पिप्पलीपत्नीपत्र°. *cdd.* °त्तिया°. L. 2. BFG °ह° C संदिट्ठयं G च सं° C लग्नं. BF *om.* भावे BFG संदट्ठमित्यपि C संघट्टमित्यपि From ट्टं सं° to था in यथा torn off in G. BF °ट्टं C संघट्टमित्य°. L. 3. B सव्वे° BCF विर्य. L. 4. *cdd.* °त्तियाइ G संन° *cdd.* °त्तियम्मि C 1. hd. तुझ BF °हिग्गिणा C हिबए. L. 5. B सव्वे° BCF °वियाओ BCF सदट्ट° C मुक्कति. L. 6. C 1. hd. *om.* सइदिट्ठं C 2. hd. सइसुह° AC (F?) °णाइं From सुह° to ल्लो torn off in G. L. 7. BCF °वइल्लो BCF हालिय° G हालियं° C °दोच्छाइर° A °त्थाइवइ° BCFG °वइल्लम्मि. L. 8. G सयलंभं C 1. hd. *om.* सइसुहं 2. hd. adds it after सइदंसणं, BFG च्चिता° *cdd.* °वइल्लो. L. 9. BF हालियछं-दोत्थीयी C हालिकच्छंदोच्छाइ In G from हालिक° to णिसि torn off. B बलिवर्दः L. 10. C सइसुहसवहो C °सइणयंमि. L. 11. *cdd.* °वइल्लो B व्व C च F इ CG पिउ C °रही *cdd.* य. L. 12. From खुड्डइ to मइ आ° torn off in G. L. 13. C संधुक्कइ. In G इ लुभ्यति एते torn off, also from क्ताः to प्पिट्ठे. L. 15. A °राइयं B व C (F?) ब G °हे *cdd.* °च्छियम°. L. 16. BF सयलासय° C सयलासिएहा A °सिंटा G °सिएटा AB °सिलिंवो C (F?) °सिलंबो G °सिलि and then torn off to समइ° *cdd.* ब.

ससराइअं निष्पिष्टम् । समइच्छिअं अतिक्रान्तम् । सइलासओ तथा सिंढो मयूरः । सइसिलिंबो स्कन्दः ॥ यथा ।

सइलासयपिअसमए समइच्छिअअवहिआगए दइए ।
ससराइअविरहदुहा सहि णच्चसु सइसिलिंबसिंढो व्व ॥ २५ ॥ [२०]

कितवे सअक्खगत्तो सेलूसो जलघरे समुद्दहरं ।
सवडंमुहो अहिमुहे धम्मच्चत्तोसहे सइरवसहो ॥ २१ ॥

सअक्खगत्तो तथा सेलूसो कितवः । समुद्दहरं पानीयगृहम् । सवडंमुहो अभिमुखः । सइरवसहो धर्माय त्यक्तो वृषभः ॥ यथा ।

सेलूसहारिणट्ठो सवडंमुहसइरवसहपक्खलिओ ।
एसो सअक्खगत्तो लुक्कइ वेसासमुद्दहरे ॥ २६ ॥ [२१]

सत्तावीसंजोअणमिन्दुं सवयम्मि समरसद्दहयं ।
जाण बिसीए सारिं सालं साहाइ केसरे साइं ॥ २२ ॥

सत्तावीसंजोअणो इन्दुः । समरसद्दहओ समानवयाः । सारी बृसी । ऋषीणामासनमित्यर्थः । सारी मृत्तिकेत्यन्ये । साला शाखा । साई केसरम् ॥ यथा ।

सत्तावीसंजोअणमुही समरसद्दहय तुह कए सा ।
सालतले सारिठिआ अच्चइ चरिंड ससाइपउमेहिं ॥ २७ ॥ [२२]

सामुद्दो बरुए सावओ अ सरहम्मि सामिअं दड्ढे ।
सामंती समभूमीइ सामरी सिंबलीए अ ॥ २३ ॥

L. 1. BF समरा° BCF °इयं From च्छिअं to मयूरः torn off in G. BCF °च्छियं C सयलासओ. C सिएढो. L. 2. BF सइसिलंवो G °लिंवो From था to पिअ° torn off. L. 3. B सरलासय° C (F?) सयलासय° *cdd.* °पिय° BCF °च्छिय° From अअवहि° to हदु torn off in G. C °हियागए. L. 4. BCF °राइय° From हा सहि to कितवे torn off in G. BF °सिलिंवि° C °सिएढो F °संढो BCF व. L. 5. In G गत्तो सेलू and जलघरे समुदह is torn off. A सलूसो C 1. hd. सेल्लसो L. 6. A सवडम्मुहो C °डमुहो In G सव and then end of the MS., the rest being lost. A अभिमुहे A सइरवहो C °वसेहो. L. 7. B सेलूसे. C सवडमुहो. L. 9. C °सयरवसह°. L. 10. C सयक्ख°. L. 11. C सत्ताविसंजोयणमिंदुं A °मिंदु. L. 12. *cdd.* विसीए A सायं. L. 13. C सत्ताविसंजोयणो C °वयः *cdd.* वृषी. L. 14. B मृत्तिकेत्य°. C 1. hd. *om.* साला शाखा; 2. hd. adds it after °मित्यर्थः but reads साली C केशरं. L. 15. C सत्ताविसं°. L. 16. BF सारिठिया C सारिविया BF अच्छइ चार्डि. L. 17. C सामुद्दो ABF वरुए A सावउ AC सामियं BF सामिअ BF दड्ढे. L. 18. B सिंवलीए *cdd.* य.

सामुद्दो इक्षुसदृशतृणम् । सावश्रो शरभः । सामिश्रं दग्धम् । सामंती समभूमिः । सामरी शाल्मलिः ॥ यथा ।

सामरिसामुद्दवणं दवग्गिणा सामिश्रं गइन्द वणं ।
इगिंह सामंतीए सावयभीश्रो कई होसि ॥ २८ ॥ [२३]

साराडी आडीए साणूरं देवहरयम्मि ।
साउल्लो अणुराए सालंकी सालही अ सारिइआ ॥ २४ ॥

साराडी आटिः । साणूरं देवगृहम् । साउल्लो अनुरागः । सालंकी तथा सालही सारिका ॥ यथा ।

साराडि व्व गाइं सा तरिउड्डिअसालहि व्व साउल्ला ।
सालंकिफुडालावा आवइ संकेअसाणूरं ॥ २९ ॥ [२४]

अत्र । सामत्थं सामर्थ्यमिति शब्दभवम् । तथा । साहइ कथयति । सारइ प्रहरति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ ॥

साइअमवि सक्कारे सायंदूला य केअईए अ ।
सासवुलो कविकच्छू सारमिअं संभराविअए ॥ २५ ॥

साइअं संस्कारः । सायंदूला केतकी । सासवुलो कपिकच्छूः । सारमिअं स्मारितम् ॥ यथा ।

थिरतत्तसाइआण वि उप्पाअन्तीइ कामकण्डूइं ।
सारमिआ सासवुलं सायंदूले तए अम्हे ॥ ३० ॥ [२५]

सालंगणी अ अहिरोहिणीइ साहेज्जओ अ अणुगहिए ।
साइज्जिअमवलम्बिअमवगयमोहम्मि साहरओ ॥ २६ ॥

L. 1. C सासुद्दो BF सामियं. L. 2. BF शामरी. L. 3. BCF सामियं. L. 6. *cdd.* य सारिइया. L. 7. BF आडि: C 1. hd. दिव° B °गृह. L. 8. BF शारिका. L. 9. BF तरिड्डिय° C तरिउड्डुय° B °सालहि व्व हि व्व सा° C व. L. 10. BF °कुडालावा BF अवइ BCF संकेय°. L. 11. C सामच्छं BF °भव:. L. 13. A सायमवि BF साइयमवि C सावियम° BF सयंदूला BF *om.* य ABF केयईए *cdd.* य. L. 14. C सासभूल्लो *cdd.* °मियं ABF °वियए. L. 15. BCF साइयं BF सायंदुला C साइयंदूला C सासेतुल्लो. BF सारवियं C °मियं. L. 17. C घिर° C 2. hd. °तन्नू° BF °साइयाण. L. 18. BF *om.* सारमिआ C °मिया सासभूलं सायंदुले. L. 19. BF सालंगणीइ अहि° C व A *om.* अ AB °रोहणीइ A साहिज्जओ C 1. hd. °ह्मउ 2. hd. °ह्मउ. L. 20. BF साइज्जियम° C 1. hd. °ह्मिय° 2. hd. °ह्मिय° BCF °मविलंबियम° A साहरउ C सारहओ.

सालंगणी अधिरोहिणी । साहेज्जओ अनुगृहीतः । साइज्जिअं अवलम्बितम् । साहरओ गतमोहः ॥ यथा ।

साइज्जिअणेमिजिणो अम्बासाहेज्जओ अहिरुहेसु ।
सग्गारोहणसालंगणिं व साहरय उज्जिन्तं ॥ ३१ ॥ [२६]

सारिच्छिअसेआलीओ दुव्वा सारहम्मि साहिलयं ।
सालाणओ थुए साहंजयसाहंजणा य गोखुरए ॥ २७ ॥

सारिच्छिआ तथा सेआली दूर्वा । साहिलयं मधु । सालाणओ स्तुतः । स्तुत्य इत्यन्ये । साहंजओ तथा साहंजणो गोक्षुरः ॥ यथा ।

साहिलयवयण सेआलिसाम सालाणय प्पसिअ जमहं ।
साहंजणेहि सारिच्छिअछसाहंजए पहे खलिआ ॥ ३२ ॥

अत्र । साहरइ साहट्टइ संवृणोति । सारवइ समारचयति । सामग्गइ श्लिष्यति । सामयइ प्रतीक्षते । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [२७]

सिग्गो खिन्ने सिंदू रज्जू कुक्कुडकिसेसु सिहिसिंगा ।
मच्छम्मि सित्थिसीहंडया पलालम्मि सिप्पसिंबीरा ॥ २८ ॥

सिग्गो श्रान्तः । सिंदू रज्जुः । सिही कुक्कुटः । सिंगं कृशम् । सित्थी तथा सीहंडओ मत्स्यः । यस्त्वेतौ सिद्धिपिण्डकावाचकावाह स देश्यन्तरानभिज्ञो भ्रान्त एव । सिप्पं तथा सिंबीरं पलालम् ॥ यथा ।

जगजय सीहंडद्धय सिहिधय तुह सिंदुबद्धसिप्पभरो ।
सिग्गो सिंगो सिंबीरसेवले लुलइ सित्थिओ व्व रिऊ ॥ ३३ ॥ [२८]

L. 1. B °रोहणी BF सहे° C साहिह्मओ B साइज्जियं C (F?) °इक्षिचं. B °लंषितं. L. 2. C सारहओ B °मोह. L. 3. BF सइज्जिय° C साइक्षियणेजिमिणो B अंवा° C °हिह्मओ. L. 4. BF सग्गासोह° C सुग्गा° BF °सालिगणिं BCF च C उज्ञिंतं. L. 5. A सारिछिअह-रिआलीउ BF °च्छिय° C °च्छियासयलीउ ABF °लीउ C यं 2. hd. य दु° A डुवा BF दुवा BF साउहंमि C सारघंमि C साहिलियं. L. 6. A, C 2. hd. °णउ A थुए BF घुए C थुए A °जणो BCF य ABF गोखुरुए. L. 7. BCF °च्छिया तथा सेयाली C साहिलियं. BF स्नुतः । स्नुत्य. L. 8. B सोहंजओ. L. 9. BCF सेयालि° C °याम BCF प्पसिय. L. 10. B °जणेहिं C °रिच्छियच्छसा° BCF खलिया. L. 11. BF सारडइ. L. 13. C खिणे B कुक्कुड°. L. 14. C सिच्छि° C सीप्प° (F?) A °सिंधीरा BF °सिंचीरा C सिंबिरा. L. 15. C 1. hd. *om.* सिंदू रज्जुः 2. hd. adds it. BF रज्जुः BF सिंही कुर्कुटः C सिच्छी L. 16. C सिहंडओ B सिद्धि-पिंडवाच°. C *om.* स L. 17. BF विप्पं. B सिंवीरं C सिंढीरं F सिवीरं C 1. hd. पलायलं. L. 18. C जयजग B सिहिड° C (F?) सीहंडहय C सिहिंधय BF °वद्ध° C °बद्ध°. L. 19. B सिंवीर° BF सित्थिव C सिच्छउ BCF व.

सिंदीसिंदोला खज्जूरी सूईइ सिव्विसिव्विणिआ ।
सिंडं मोडिअए सिंढासिंबाडीउ णासिआणाए ॥ २९ ॥

सिंदी तथा सिंदोला खर्जूरी । सिव्वी तथा सिव्विणी सूची । सिंडं मोटितम् । सिंढा तथा सिंबाडी नासिकानादः ॥ यथा ।

सिंदिवणे सिंदोलतले सिंढं सुणिअ सिव्विसममइणो ।
सिव्विणिबुद्धी सिंडङ्गी सिंबाडीइ उत्तरं देइ ॥ ३४ ॥ [२९]

परिपाडिअम्मि सिढं रज्जे सिज्जूरसिंदूरा ।
भूअगहिअम्मि सिंपुअमुञ्छे सिलओ सिसुम्मि अ सिलिंबो ॥३०॥

सिढं परिपाटितम् । सिज्जूरं तथा सिंदूरं राज्यम् । सिंपुअं भूतगृहीतम् । सिलओ उञ्छः । सिलिंबो शिशुः ॥ यथा ।

सिढपरकुम्भिकुम्भत्थल हरिसिंदूरसारसिज्जूर ।
सिंपुअरूवा रसे जिअन्ति सिलएहि तुह रिउसिलिंबा ॥ ३५ ॥ [३०]

सिंगयसिंघुअसिंगिणिसिढत्था तरुणराहुगोरुद्दा ।
सिसिरं दहिम्मि सिहिणा थणेसु वरुणे सिअंगसुरजेट्ठा ॥ ३१॥

सिंगओ तरुणः । सिंघुओ राहुः । सिंगिणी गौः । सिढत्थो रुद्रः । सिसिरं दधि । सिहिणा स्तनाः । सिअंगो तथा सुरजेट्ठो वरुणः ॥ यथा ।

L. 1. C °सिंढोज्ञा BF *om.* °सिव्वि C 1. hd. °सव्वि A °सिंचि° (?) BF °णिय AC °णिया. L. 2. A सिंरं C सिएडं *cdd.* मोडियए C 1. hd. सिंवा° A, C 2. hd. सिंटा° A °सिम्वा° BF °सिंवा° C °सिंबाडिउ BF, C 2. hd. °डीओ *cdd.* णासिया°. L. 3. B सिंदोला B खर्ज्जुरी C 1. hd. सिद्दी BF सिंव्विणी. BF सूरी B सिंडा. L. 4. C (F?) सिएटा BCF सिंवाडी B नासिकादयः L. 5. C सिंदिवदे C सिएटं BCF सुणिय BF सिव्विसमइणो C सिञ्वसमएइणो. L. 6. B °बुद्धि C °बुद्दी सिएडंगी B सिचाडीइ C (F?) संवाडीइ. L. 7. *cdd.* °डियंमि AC सिढं F सिढं A *om.* रज्जे BF °सिदूरा C °सिंदुरा. L. 8. *cdd.* °हियंमि B सिंम्पुअ° BF °मुछे A सिलउ B सिसिसुंमि *cdd.* य B सिलिंवो C (F?) °लिम्बो. L. 9. C सिढं BF पारिपाडितं BF सिंजूरं C सिंदुरं B सिम्पुअं. L. 10. BF ओछं B सिंलिंवो C (F?) °लिम्बो. L. 11. C सिढ° F सिढ° BF °कुंभिकुंभिकुंभत्थल C हसिंदूरं. L. 12. BF सिम्पुअरुवा C °रूव C जियंवि B सिलएहिं B °सिलिस्वा C °शिलिम्बा (F?). L. 13. C °सिढच्छा BF °गोभद्दा C 1. hd. °रद्दा. L. 14. B दहंम्मि A स्थणेसु C 1. hd. घणेसु BF सियंग° C सुअंग°. L. 15. C सिघुओ C सिढच्छा F सिढ°. BF रौद्रः L. 16. BF सिहिणा सूना. BF °ज्येद्दो C 1. hd. °जाहो.

सिद्धत्थसिअंगाण वि सिहणिज्जं सिंगिणीसिसिरखाय ।
पिहुसिहिरिणि सिंगय सिंघुअमुह ऋरजेह्नदिसि णिअद्ध ॥ २६ ॥ [३१]

डमरम्मि सिआली विडजलणेसु सिरिंगासिंदुवणा ।
हंसम्मि सिरिवओ सिरिमुहो मयमुहे सिरिहही पविआ ॥ ३२ ॥

सिआली डमरः । सिरिंगो विटः । अत्र । सिहइ स्पृहयति । सिंपइ सिञ्चति । एतौ धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । सिंदुवणो अग्निः । सिरिवओ हंसः । श्रीवद-पक्षिवाचकस्तु शब्दभवः । सिरिमुहो मदमुखः । मदो मुखे यस्येति विग्रहः । सिरिहही खगपानभाजनम् ॥ यथा ।

ओ पिअइ रिऊ विरहअसिआलिए तुह पयावसिंदुवणे ।
सिरिमुहसिरिंगहसिओ पत्थिव सिरिवयसिरिहहीइ जलं ॥ २७ ॥ [३२]

सिहरिणिसिहरिल्ला मज्जिआइ सिंगेरिवम्ममवि रप्फे ।
सिरिवच्छीवो सुद्धो गोवाले सित्थए सीअं ॥ ३३ ॥

सिहरिणी तथा सिहरिल्ला मार्जिता । सिंगेरिवम्मं वल्मीकः । सिरिवच्छीवो तथा सुद्धो गोपालः । सीअं सिक्थकम् ॥ यथा ।

सिंगेरिवम्ममुहसिरिवच्छीवय सुद्धपुत्त एआए ।
सीअयमउअङ्गीए सिहरिल्लपिआइ सिहरिणि देसु ॥ २८ ॥ [३३]

पवरासिरक्कझडीसुं सीसयसीसक्कसीइआओ अ ।
सीउग्गयं सुजाए सीहलयं धूवजन्तम्मि ॥ ३४ ॥

L. 1. C सिहच्छ° C °णिह्नं C °सिसिरमाय. L. 2. C °सिहिणं B सिगय B णियसु. L. 3. *cdd.* सियाली BF सिरिंगुसिंदुवणी C सिरंग°. L. 4. A हिंसम्मि B सिर° A °वउ C मयसुहे *cdd.* पविया. L. 5. BCF सियाली. L. 6. B ऽग्नि: B सिसिवओ. L. 9. C उ पिय रिऊ BCF विरइयसियालिए. L. 10. C सिरिमुहसिओ B °सिरिंग° C पच्छिव BF सिरिवव° C सरिवय°. L. 11. AC मज्जियाइ (C 1. hd. °ज्ञि°) BF °याइं B रिप्फो C (F?) रप्फो. L. 12. BF सिर° C (F?) सुद्दो C सिच्छिए. L. 13. B सिंहरीणी F सिंह° C सिहरल्ला B सिंगेरी°. B सिर°. L. 14. C (F?) सुद्दो C सियं सिच्छयं, 2. hd. सिच्छियं and adds शिक्तिं. L. 15. B °सिर° C (F?) सुद्द° BCF एयाए. L. 16. B °सिहिरिल्ल° B पियाइ C (F?) °पियाई C (F?) सिहंरिणि. L. 17. BF °कज्जडीसुं C 1. hd. °कडअ° B °सीसक° B, C 2. hd. (F?) °सीइयाओ A, C 1. hd. °इयाउ. L. 18. C सुउग्गयं.

सीसयं प्रवरम् । सीसक्कं शिरस्कम् । शिरस्त्राणमित्यर्थः । सीइआ झडी । निरन्तरवृष्टिरित्यर्थः । अत्र सीसइ कथयतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । सीउग्गयं सुजातम् । सीहलयं वस्त्रादिधूपयन्त्रम् ॥ यथा ।

उअ सीउग्गय तुह सरसीइअरइअविवराइ वेरीणं ।
रणसिरिसीहलयाइ व सीसयसीसक्कसीसाइं ॥ ३९ ॥ [३४]

सीमंतयं च भणिअं सीमन्तालंकरणभेए ।
सीलुट्टयं च तउसे करवन्दीए अ सीहणही ॥ ३५ ॥

सीमंतयं सीमन्ते भूषणभेदः । सीलुट्टयं । कप्रत्ययाभावे सीलुट्टं त्रपुसम् । सीहणही करमन्दिका । तत्कुसुममित्यन्ये ॥ यथा ।

सीलुट्टयसीहणहीफलवणिअ मुणेसि किं ण अप्पाणं ।
जं आसत्तो तीए मणिमयसीमंतयं पि मसेसि ॥ ४० ॥ [३५]

सीरोवहासिआ लज्जाए उक्का सुली सुई बुद्धी ।
सुहरा चडयाभेए सुढिओ सन्ते सुहे सुहेल्ली अ ॥ ३६ ॥

सीरोवहासिआ लज्जा । सुली उल्का । सुई बुद्धिः । सुहरा चटकाभेदः । यस्या अधोमुखं नीडं भवति । सुढिओ श्रान्तः । सुहेल्ली सुखम् । सुहल्लीत्यन्ये ॥ यथा ।

रसे दवसुलितत्ता गयसुइसीरोवहासिअसुहेल्ली ।
सलहन्ति तुज्झ रिउणो सुढिआ सुहरं पि णेड्डठिअं ॥ ४१ ॥ [३६]

सुंघिअसुलससुवसा य घाणकोसुम्भअज्जुणद्दुमेसु ।
संकेअम्मि सुवुसा सुरंगिसोहंजणा य सिग्गुम्मि ॥ ३७ ॥

L. 1. B सिरक्कं. BCF सीइया BF सडी. L. 2. B °षूक्तः । *om.* इति नोक्तः. L. 3. C सीओग्गयं. L. 4. BCF उय BCF °सीइय° BF °रइय° C °राइय° BCF °राइं. L. 5. B °सिरी° BCF °लयाइं च C सीसीसक्क°. L. 6. *cdd.* भणियं. L. 7. A सीलुव्वयं *cdd.* य. L. 9. करमंदिका not करमर्दिका is the reading of all the MSS. : BCDFHF. L. 10. C °साहणही° C °वणिय C आप्पाणं. L. 11. C °सामंतयं. L. 12. *cdd.* °सिया B सूई B वुद्धी C (F?) बुद्दी, L. 13. BF सुहर C 1. hd. मु° C *om.* सुहे *cdd.* य. L. 14. C 1. hd. सा° *cdd.* सिया° BF सूई C वृद्धिः L. 16. C वेव° BCF °हासिय°. L. 17. C तुझ BCF सुढिया C सुहंर BF °वियं C °ठियं. L. 18. B सुघिय° AC (F?) सुंघिय° C °दुमेसि. L. 19. BCF संकेयंमि B सुवसो (F?) BF सुरंगिसो° A सुरुंगि°.

सुंघिअं घ्रातम् । सुलसं कुसुम्भरक्तं वस्त्रम् । सुवसो अर्जुनतरुः । सुवुसा संकेतः । सुरंगी तथा सोहंजणो शिग्रुतरुः ॥ यथा ।

मज्झसुवससुवुसं दाउं सुलसवसणाइ तीइ गओ ।
संकेअसुरंगिवणे भमेसि सोहंजणाइ सुंघन्तो ॥ ४२ ॥ [३७]

किंसारु सुंकअं सूअलं च सुअणा य अणिउँते ।
अम्बाइ सुव्विआ तह य सुद्धपूअम्मि सुद्धवालो अ ॥ ३८ ॥

सुंकअं तथा सूअलं किंशारुः । सुंकलं इत्यन्ये । सुअणा अतिमुक्तः । सुव्विआ अम्बा । सुद्धवालो शुद्धपूतः ॥ यथा ।

सुअणावतंसिअमिमं दट्ठुं किं करसि सुद्धवालत्तं ।
गाईसुव्विअ सूअलजीअण ण वहेसि सुंकए कीस ॥ ४३ ॥ [३८]

डुंबे सुदारुणो सूइओ अ सुविरे सुण्हसिअसोमइआ ।
सुज्झरओ धोवयए सुसंठिआ सुल्लमंसम्मि ॥ ३९ ॥

सुदारुणो तथा सूइओ चण्डालः । सुण्हसिओ तथा सोमइओ स्वपनशीलः । सुज्झरओ रजकः । सुसंठिआ शूलप्रोतं मांसम् ॥ यथा ।

सुण्हसिअसूइआए सुदारुणो रमइ सुज्झरअवहुअं ।
भसिरभसणस्स दिन्तो सुसंठिअं पुरजणम्मि सोमइए ॥ ४४ ॥

अत्र सुगिम्हओ फाल्गुनोत्सव इति सुग्रीष्मकशब्दभवः । दृश्यते चायं संस्कृते । यज्ञामहः । सुग्रीष्मके न दृष्ट इति ॥ [३९]

L. 1. BCF सुंघियं. BF, C 1. hd. सुवसा. L. 2. C सिग्रु°. L. 3. C मज्ञ° BCF °सुवससुवसं BF, C in corr. गओ. L. 4. C संकेय° BF जमेसि BCF °जणाइ B सुघंतो. L. 5. A सुकअं BF सुंकउं BF सुअलं BF सुसुअणा C सुयणा ABF अणिउंते C अणिउंते. L. 6. A अम्बाइ B अंबाइ C (F?) अंब्वाइ C (F?) सुंव्विया A सुविया or सुव्विया BF सुव्विया C सुद्धपूयंमि F सुद्द° (?) C (F?) सुद्धवालो BF य. L. 7. BCF सुंकयं B किंसारु BF सुंकलमित्यन्ये C सुकुलमित्य° C सुयणा. L. 8. C सुव्विया B अंबा B शुद्धवालो C सुद्द° F शुद्धवाला. L. 9. BCF सुयणावतंसियमिमं BF दद्दु BF सुद्द°. L. 10. BCF °सुव्विय C सूवलजीअ वहेसि. L. 11. B डुवे A सूइउ अ विरे C सुविरे BF सुल्हसिय° AC सुण्हसिय° *cdd.* °इया. L. 12. BF सुरज्जओ C सुझ° A °उ A रयए BF धोवए *cdd.* °ठिया. L. 13. C *om.* from सुण्ह° to सुज्झरओ excl. BF सुल्ह°. L. 14. C सुझ° BCF °ठिया BF सूल° C शूला°. L. 15. BF सुल्हसिय° C सुण्हसिय° BF °सइयाए C °सुइयाए BF सुज्झरइ° BF, C 2 hd. °वहुयं. L. 16. BF °भसिणस्स BCF °ठियं. L. 17. B फाल्गुत्सव C °भव इति । B संस्कृतः.

कराहे सुवसबिंदू रूववईए सुदुम्माणिआ ।
सुकुमालिअं सुघडिए तुलसीए सुलसमंजरिआ ॥ ४० ॥

सुवसबिंदू विष्णुः । सुदुम्मणिआ रूपवती । सदुम्मणिएति शीलाङ्कः । सुकुमालिअं सुघटितम् । सुलसमंजरी तुलसी ॥ यथा ।

णवसुलसमंजरीए तह चण्डी अच्चिआ सुदुम्माणिए ।
सुकुमालिअङ्गि जं तुह सुवसबिंदूवमो वरो एस ॥ ४५ ॥ [४०]

सूला वेसा सूई अ मञ्जरी सूरणो कन्दे ।
सूरंगो अ पईवम्मि सूअरी जन्तवीढम्मि ॥ ४१ ॥

सूला वेश्या । सूई मञ्जरी । सूरणो कन्दः । सूरंगो प्रदीपः । सूअरी यन्त्रपीडनम् ॥ यथा ।

सूअरिअसूरणासणसूलाए लिहिअसूइगण्डाए ।
मयरद्धयसूरंगे मा तं सलहो व्व रे पडसु ॥ ४६ ॥ [४१]

सूलच्छं पल्ललए सूलत्थारी अ चण्डीए ।
सूरद्धओ दिणे गणवइम्मि सेओ अ गामणी सेट्ठी ॥ ४२ ॥

सूलच्छं पल्वलम् । अत्र सूहवो सुभग इति सुभगशब्दभवः । तथा सूरइ सूडइ भनक्तीति धात्वादेशेषूक्ताविति नोक्तौ । सूलत्थारी चण्डी । सूरद्धओ दिनः । सेओ गणपतिः । सेट्ठी ग्रामेशः ॥ यथा ।

सूलत्थारीसूरद्धए ससेआण पणमणमिसेण ।
सूलच्छतडकुडङ्गे ओ सेट्ठिवहू अहिसरेइ ॥ ४७ ॥

अत्र सेहइ नश्यतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः ॥ [४२]

L. 1. A सुसुवस° BF °विंदू or °विंहू BF रुवइए A °वइए *cdd.* °णिया. L. 2. B सुकमा° *cdd.* °लियं *cdd.* °रिया. L. 3. BF सुवसविंदूः C सुदु° BCF °णिया B रूप° BF °णिएति. C सुकुसुमा°. L. 4. BF °लियं. L. 5. BCF अच्चिया BF य सुदु° C सुदु°. L. 6. BF °लियंगि C जं तु सुव° BF °विंदूव° C °बिंदु° C वसे एस. L. 7. B सूइ *cdd.* य. L. 8. BF य C 1 hd. *om.* अ पईवम्मि 2. hd. has पईवे BF पइवंमि C 1. hd. अरी (sic), 2. hd. सुअरी C °पीढंमि. L. 9. BF *om.* सूरंगो प्रदीपः C 1. hd. सुरगो 2. hd. सुरंगो. C सूयरी. L. 10. C यंत्रपीडं। L. 11. BF °णासणसूलाए BCF लिहिय° BF °मंडाए. L. 12. C मयरद्दय° C °हो व्वा र फडसु. L. 13. C पल्लडए C (F?) सूलच्छारी *cdd.* य. L. 14. A °द्धुड C °द्दओ ABF, C 1 hd. सेड AC य A सेही. L. 16. B भनक्ति इति C नोक्तौ (F?). C (F?) सूलच्छारी C (F?) सुरद्दओ. L. 17. B सेंही. L. 18. C (F?) सूलच्छारी-सूरद्दए BCF ससेयाण BF पणमिसेण. L. 19. B सिट्ठिवहू.

सेवालसोमहिड्डा पङ्के कोकम्मि सेहरओ ।
चप्पुडिणाए सेंवाडओ अ सेज्जारिअं च दोलणाए ॥ ४३ ॥

सेवालो तथा सोमहिड्डो पङ्कः । सेहरओ चक्रवाकः । सेंवाडओ चप्पुटिकानादः । यदाह ॥ अङ्गुष्ठमध्यमाङ्गुलिशब्दः सेंवाडओ गदितः ॥ सेज्जारिअं अन्दोलनम् ॥ यथा ।

सेज्जारिअं ण इच्छइ सेवालजअक्ख सोमहिड्डे अ ।
मरिही सेहरथणिआ कइवयसेंवाडएहि तुह विरहे ॥ ४८ ॥ [४३]

सेआलुओ उवाइअवसहम्मि धुरंधरम्मि सेरिभओ ।
सोत्ती णईइ सोअं णिद्दा मंसम्मि सोल्लसोमाला ॥ ४४ ॥

सेआलुओ उपयाचितसिद्ध्यर्थं वृषभः । उपयाचितं केनापि कामेन देवताराधनम् । सेरिभओ । कप्रत्ययाभावे सेरिभो । धुर्यवृषभः । सेरिभो महिषे ऽपीत्यन्ये । सोत्ती नदी । सोअं स्वपनम् । सोल्लं तथा सोमालं मांसम् ॥ यथा ।

उवचिअसोमालो वि हु कुणेइ सेआलुओ सुहं सोअं ।
सोत्तीइ झीणसोल्लो वि सेरिभो चेअ कड्डए भारं ॥ ॥ ४९ [४४]

सोसणसोमाणा पवणमसाणा सोव्वओ पडिअदन्ते ।
कडिउवकिदिउदरेसुं सोसणिसोवत्थसोमहिंदाइं ॥ ४५ ॥

सोसणो पवनः । सोमाणं श्मशानम् । सोव्वओ पतितदन्तः । सोसणी कटी । सोवत्थं उपकारः । सोवत्थं उपभोग्यमित्यन्ये । सोमहिंदं उदरम् ॥ यथा ।

L. 1. AD *om.* dist. 43, but D has the commentary. BF °हिड्डु पंको कंमि से°. L. 2. *cdd.* वप्पुडि° C सिंघाडउ 2. hd. °डओ *cdd.* य *cdd.* °रियं. L. 3. C °हिड्डा B चक्रवाचकः. C सेवाडओ वप्पुडिका° 2. hd. चुएटकी°. L. 4. C सेवा° BCF °रियं. L. 6. BCF °रियं BF सेवालजजक्ख C सेवालजक्ख BF सोमहिडे C °हिड्डा BCF य. L. 7. B °थणिया C (F?) °घणिया B कइवइ° B °डएहिं C °सेवाएहि F °सेंवाडएहिं. L. 8. BCF सेयालुओ A उवाईय° BCF उवाइय° C °धुरंमि A °भउ B सेभरिओ. L. 9. C सोसोअं B मसंमि. L. 10. BCF सेयालुओ. L. 11. C महिषो. L. 12. C स्येच्छ स्व°. L. 13. C उववियासा° 2. hd. °सो° BF °चिय° B कुणइ BCF सेयालुओ BF सोओ. L. 14. C सुत्तीइ जणसोल्लो BF थीण° B सेरभो BF च्चेय C चेय BF कन्टए C कड्ढई L. 15. C सोमण° A सोव्वउ C सोचओ *cdd.* पडिय°. L. 16. A सोसाणि° C °सोवच्छ° C °दाई L. 17. C सोमणो C स्मशानं C सोचओ. L. 18. C सोवच्छं BF सोवत्थमुपभो° C सोवच्छमुपभो°.

मइ थूलसोमहिंदे सोब्वे सोसणायभग्गसोसणिए ।
सम्भलि कइआ तुमयं करेसि सोमाणसाणसोवत्थं ॥ ५० ॥

अत्र । सोमालं सुकुमारम् । सोअमल्लं सौकुमार्यम् । एतौ शब्दभवौ ॥ [४५]

सङ्खम्मि सोलहावत्तश्रो अ सोवसमक्खिआ सरहा ।
केसविसमथम्बेसुं सढो सिलाघुसिएसु सअअं च ॥ ४६ ॥

सोलहावत्तओ शङ्खः । सोवसमक्खिआ मधुमक्षिकाभेदः ॥ यथा ।

चालुक्क सोलहावत्तसेअजस भग्गरज्जमहुछत्ता ।
सोवसमक्खिआउ व दिसो दिसं जन्ति वेरिणो तुज्झ ॥ ५१ ॥

॥ अथानेकार्थाः ॥

सढा केशाः । सढं विषमम् । सढो स्तम्बः । इति सढशब्दस्त्र्यर्थः । सअअं शिला घूर्णितं च ॥ [४६]

सरहो वेडिससीहेसु सक्खिगामीणएसु सणिओ अ ।
ण्हाविअरजकपुरक्खिअदित्तेसुं सज्जिओ चेअ ॥ ४७ ॥

सरहो वेतसवृक्षः सिंहश्च । सणिओ साक्षी ग्राम्यश्च । सज्जिओ नापितो रजकः पुरस्कृतो दीप्तश्चेति चतुरर्थः ॥ [४७]

हंसोघसरेसु सरेवओ अ संवाअआ णउलसेणा ।
सण्णिहिअमाविएसुं अणुणीए चेअ सण्णुमिअं ॥ ४८ ॥

L. 1. C सोब्वो सोमणय° BF °भग्गसणिए C °भग्गमोसणिए. L. 2. BCF कइया B तुमंबं C °सोवच्छं. L. 3. C सोउमल्लं BF सौकुमार्यो. L. 4. BF °वत्तूओ C 1. hd. °वत्तउ BCF य *cdd.* °क्खिया. L. 5. A °विसमथड्डेसुं BF °थंवेसु C °थंबेसु BF °घुसिएसु C 1. hd. °घुणिएसु. L. 6. BCF मक्खिया. L. 7. C चालुक्क °वत्तसोअजस BF °सेयजस C °रज्ज° BCF °महुछत्तो. L. 8. BCF °मक्खियाओ C दिसिं C तुज्झ. L. 10. C सढो केशाः BF स्तंव इति C स्तव इति 2. hd. सुव इति. L. 11. B सिला. L. 12. C °गामिणएसु AC य. L. 13. *cdd.* एहाविय° C °रजय° ABF °पुरक्खिय° C °पुरक्कय° A सज्जिउ C सिक्षिओ BF चेअ C चेय. L. 14. B सिहश्च BF मामश्च C सक्षिओ BF नापित:. L. 16. A हंसेघ° C °घरेसु A सारवउ C सवाअअ BF णअोल्ल°. L. 17. AB सक्षिहिय° C (F?) संक्षिहिय° *cdd.* चेव AC °मियं.

सरेवओ हंसो गृहजलप्रवाहश्च । संवाअओ नकुलः श्येनश्च । ससुमिअं संनिहितं मापितमनुनीतं चेति त्र्यर्थम् । प्रच्छादनार्थे तु च्छादिधात्वादेशसिद्धम् ॥ [४८]

तोसिअसारविअञ्जलिकरणेसु समुच्छिअं चेअ ।
पडिवेसिपओसेसुं वज्झे अ समोसिओ होइ ॥ ४९ ॥

समुच्छिअं तोषितं समारचितमञ्जलिकरणं चेति त्र्यर्थम् । समोसिओ प्रातिवेश्मिकः प्रदोषो वध्यश्चेति त्र्यर्थः ॥ [४९]

चिन्तिअसण्णिज्झे सम्मविअं समणिब्भरेसु समसीसं ।
अजसरएसु समुप्पिंजलममएन्दुसु समुद्दणवणीअं ॥ ५० ॥

सम्मविअं चिन्तितं सांनिध्यं च । चिन्तिअसण्णिज्झे इति समाहारः । समसीसं सदृशं निर्भरं च । अत्र समाणइ भुङ्क्ते समाप्नोति चेति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तः । समुप्पिंजलं अयशो रजश्च । समुद्दणवणीअं अमृतं चन्द्रश्च ॥ [५०]

मरहट्ठदेसपट्टणभेए दूरे अ सायं च ।
साहो अ वालुआसुं उलूअए दहिसरे चेअ ॥ ५१ ॥

सायं महाराष्ट्रदेशो पत्तनविशेषो दूरं चेति त्र्यर्थम् । केचित्तु सायंदूरं इति चतुरक्षरं नाम पत्तनभेदवाचकमाहुः । साहो वालुका उलूको दधिसरश्चेति त्र्यर्थः । दधिसरो दध्न उपरि सारम् । [५१]

वत्थब्भूभुअसाहापिकिसरिससहीसु साहुली चेअ ।
सम्बूअअम्मि सालुअमह सुक्कजवाइअसिरम्मि ॥ ५२ ॥

L. 1. C सरवहो 2. hd. सरेवहो C सवाअओ. C 1. hd. सम्मु° BCF °मियं. L. 3. BF तोसिय-तोसियसा° A तोसियं° C तोसिय° *cdd.* °वियंजलि BF °करेणेसु ABF समुच्छियं C समच्छियं ABF चेय C चेयं. L. 4. BF °वेसिओपओ AC °पउसेसु BF वज्जे AC वज्जे *cdd.* य C 1. hd. समोहिओ C होई. L. 5. BCF °च्छियं. L. 7. AB चिंतिय° C चिंतियं F चिंतय° ABF, C 1. hd °सम्मेज्जे C 2. hd. °सणिहज्जे BCF °वियं C °णिब्भ°. L. 8. BF °जलसम°. L. 9. BF °वियं C 1. hd. only सम्म BF चिंतिय° C चिंतय° B °सम्मिज्जे इति C °ह्ने इति F °ज्जोति. C 1. hd. °हाराः. L. 10. B निभरं. C °षूक्ता. L. 11. BF °जलमयशो C °प्पिजलमयशो. BF अमृतं. L. 12. C महरट्ठ° BF °देस° *cdd.* य. L. 13. BF सहो आ C साहे य C वालुयासुं B दहसरे AC चेय. L. 14. BF सायं B त्र्यर्थे C (F?) द्व्यर्थः. BCF सायंदूर-मिति. L. 15. B °भेद वाच°. B दधिशरश्चेति. L. 17. C वच्छब्भूभुअ° BF °ब्भूभुअ° E °भुय° B °सहीसुं ABCF चेय. L. 18. BF संभूअअंमि C संबूयसंअअंमि C 1. hd. साच्छुयमह 2. hd. साल्लूयमह *cdd.* °जवाइय°.

साहुली वस्त्रं भ्रूर्भुजः शाखा पिकी सदृशः सखी चेति सप्तार्थः। सालुग्रं शम्बूकः शुष्कयवादिशीर्षं चेति ह्यर्थम् ॥ [५२]

सामग्गिग्रं च चलिए ग्रवलम्बिग्रपालिएसुं च ।
सित्था लालाजीग्रासु हिमोसाएसु सिण्हा वि ॥ ५३ ॥

सामग्गिग्रं चलितमवलम्बितं पालितं चेति त्र्यर्थम्। ग्रालिङ्गनार्थे तु श्लिषिधात्वादेशासिद्धम्। सित्था लाला जीवा च। सिण्हा हिममवश्यायश्च। [५३]

सिंदुरयं णायव्वं रज्जूए तह य रज्जम्मि ।
वालम्मि दहिसरम्मि ग्र मोरे ग्र सिहंडइल्लो वि ॥ ५४ ॥

सिंदुरयं रज्जू राज्यं च। सिहंडइल्लो बालो दधिसरो मयूरश्चेति त्र्यर्थः। [५४]

हिमकालदुद्दिणे तह झाडविसेसम्मि सीग्रल्ली ।
सीग्रणयं पारिमसाणा सिहणोमालिग्रासु सीहलिग्रा ॥ ५५ ॥

सीग्रल्ली हिमकालदुर्दिनं झाटविशेषश्चेति ह्यर्था। सीग्रणयं दुग्धपारी श्मशानं चेति ह्यर्थम्। सीहलिग्रा शिखा नवमालिका चेति ह्यर्था ॥ [५५]

सुग्गं च ग्रप्पकुसले णिव्विग्घविसज्जिएसुं च ।
रूप्परजगेसु सुज्झयमह वेसहरचडएसु सुहराग्रो ॥ ५६ ॥

सुग्गं ग्रात्मकुशलं निर्विघ्नं विसर्जितं चेति त्र्यर्थम्। सुज्झयं रौप्यम्। सुज्झग्रो रजकश्चेति ह्यर्थः। सुहराग्रो वेश्यागृहं चटकश्चेति ह्यर्थः ॥ [५६]

L. 1. C भूभुजः. B सप्तार्था: C साल्लूयं. L. 2. C संबूकः; 2. hd. adds संयतं च BF शंबूकः C श्वभूजवशीर्षे. L. 3. *cdd.* °ग्गियं A भ वलिए ABCF ग्रवलंबिय° E °लम्बिय°. L. 4. C सीच्छा E °जीयासु A हिमोग्रोसा°. L. 5. BCF °ग्गियं. L. 6. C सिच्छा. B सिण्हं. L. 7. A सिंदुणयं C सिंदूरयं णायव्वं A रज्जुम्मि C रंजंमि. L. 8. ABCF वालम्मि *cdd.* °रम्मि य ABCF मोरे य E मोरे इ C सिंहड° E सहिंड°. L. 9. BCF सिंदूरयं B राद्यं व B वालो दहिशारो C (F ?) दधिसारो. L. 10. B °काले दु° C काड° E सीयल्ली. L. 11. A सीयणयं A सिहमालि° *cdd.* °लियासु सीहलिया. L. 12. B ज्झाड° CF झाड° B ह्यर्थाः. L. 13. BCF °लिया. L. 14. A णिविग्घ° BF °विसज्झिएसुं. L. 15. A रूप्प° AB सुज्जय° C (F?) सुझय° BF सुहरा C 1. hd. सहरा A °राउ. L. 16. B निविघ्नं. B सुज्जयं C (F?) सुझयं. B सुज्जग्रो C (F?) सुझग्रो.

सूरल्ली मज्झण्हे तिणभेए मसयरूवकीडे अ ।
मिगसिसुसरेसु सेल्लो दीहरभद्दाकिईसु सेरी अ ॥ ५७ ॥

सूरल्ली मध्याह्नो ग्रामणीतृणं मशकाकृतिकीटश्चेति त्र्यर्थः । सेल्लो मृगशिशुः शरश्चेति द्व्यर्थः । सेरी दीर्घा भद्राकृतिश्चेति द्व्यर्था । [५७]

गामपहाणे सन्निज्झकारए तह य सेआलो ।
भूए भाविणि सोही सोवणमालयणसिविणमल्लेसु ॥ ५८ ॥

सेआलो ग्रामप्रधानं सांनिध्यकर्ता च यक्षादिरिति द्व्यर्थः । सोही भूते भाविनि च काले प्रयुज्यते । सामर्थ्यात्तदर्थं भवति । सोवणं वासगृहम् । सोवणो स्वप्नो मल्लश्चेति त्र्यर्थः सोवणशब्दः ॥ [५८]

॥ अथ हादिः ॥

हड्डुं अट्ठिम्मि हरी कीरे दूरे हणं हडं हरिए ।
हत्थं हल्लप्फलिअं हुलिअं सिग्घम्मि हणु ससेसम्मि ॥ ५९ ॥

हड्डुं अस्थि । हरी शुकः । हणं दूरम् । हडं हृतम् । हत्थं हल्लप्फलिअं हुलिअं त्रयो ऽप्येते शीघ्रार्थाः । हल्लप्फलिअं आकुलत्वमित्यन्ये । हणु सावशेषम् ॥ यथा ।

हरिणासहड्डिअ महं अहणुधणेणं हडेण हत्थो वि ।
ण हणं वच्चसि हल्लप्फलिअं चलिअम्मि मइ पवणहुलिए ॥ ५२ ॥

अत्र । हंद गृहाणार्थे । हद्धी निर्वेदे । एतौ प्राकृते निपातेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [५९]

L. 1. C (F?) मज्झण्हे A °ज्झू° (?) A मसघ° *cdd.* य. L. 2. A मिगसिरसुसरेसु C °सिसद्धु-रेसु 2. hd. °सिसस° E °सिरेसु BF सिल्ला BF °किईमु *cdd.* य. L. 3. C सुरल्ली C मध्याह्नः तृणं (*om.* ग्रामणी). B °शिशुः. L. 4. BF सरश्चेति. C द्व्यर्थाः. L. 5. ABEF सन्निज्झ° C सन्निस्स° *cdd.* सेयालो. L. 7. BCF सेयालो C संनिध्य° C भाविनी. L. 8. F सोहणं BF रतिगृहं. L. 10. *om.* A. L. 11. C हड्डं 2. hd. हड्डु BF अहंमि C अहंमि E अस्थिम्मि. L. 12. B हद्दं A °लियं BF °फलियं C °फलिअं E °प्फलिय BF हुलिय CE हुलियं A सवसेसम्मि. L. 13. C हड्डुं. BCF हच्छं BF °प्फभियं C हच्छफिलियं BF *om.* हुलिअं C हुलियं. L. 14 BF °प्फलियं C °फलिअं B सावसेष. L. 15. BCF °हड्डिय C मह BCF हच्छो. L. 16. BCF °लियं चलियम्मि BF मेइ. L. 17. C °णार्थौ हद्धीं निर्वेद F हद्धी.

हत्थारं साहेज्जे कीलत्थं करगयम्मि हत्थल्लं ।
हक्कोद्धं अहिलसिए उप्पाडिअयम्मि हक्खुत्तं ॥ ६० ॥

हत्थारं साहाय्यम् । हत्थल्लं क्रीडया हस्ते गृहीतम् । हक्कोद्धं अभिलषितम् । हक्खुत्तं उत्पाटितम् ॥ यथा ।

अणवेक्खिअ हत्थारं हक्कोद्धजगज्जएण कामेण ।
ससिवयणे हक्खुत्ता तुमं सि हत्थल्लभल्लि व्व ॥ ५३ ॥ [६०]

सङ्गप्फंसयसवहम्मि हंजओ रासयम्मि हल्लीसो ।
हत्थल्ली हत्थबिसी बहुजंपिरए हलप्पो अ ॥ ६१ ॥

हंजओ साङ्गस्पर्शः शपथः । हल्लीसो रासकः । मण्डलेन स्त्रीणां नृत्तम् । हत्थल्ली हस्तबृसी । सारीशब्दो बृसीवाचक उक्तः । ततो हस्ते सारी हस्तसारीति न देश्येषु वाच्यः । हलप्पो बहुभाषी ॥ यथा ।

तुह हंजओ अतुल्लं सोहग्गं तुज्झ ण हु हलप्पो हं ।
जं हत्थल्लीहत्था णिअन्ति मुणिणो वि तुज्झ हल्लीसं ॥ ५४ ॥ [६१]

गेहम्मि हम्मिअं तह चलिअसयणेहेसु हल्लिअहलूरा ।
हासे हड्डयहसिरिअहासीआ मक्खिए हविअं ॥ ६२ ॥

हम्मिअं गृहम् । हल्लिअं चलितम् । हलूरो सतृष्णः । हड्डओ हसिरिआ हासीअं त्रयो ऽप्यमी हासार्थाः । हविअं म्रक्षितम् ॥ यथा ।

L. 1. C हच्छारं AC साहज्जे BF साहाज्जे C कीलच्छं करमयंमि हच्छल्लं E हत्थल्ल. L. 2. A हक्कोहं C °हं F °हं *cdd.* °डियय°. L. 3. C हच्छारं C हच्छल्लं. C हक्कोहं 2. hd. F °हं B °लखितं. L. 4. C (F?) उत्पादितं. L. 5. *cdd.* °क्खिय° C °हच्छारं C हक्कोह-जगज्ञएण F °हजग°. L. 6. C हच्छल्ल°. L. 7. BF संगफंसय° E °प्फंसय° A हंजउ. L. 8. C हच्छल्ली हच्छ° ABCF °विसी E °भिसी B वहु° E वहुं° *cdd.* य. L. 9. B हंजउ C रासको. C नृत्त्यं. L. 10. C हच्छल्ली हच्छ° BCF °बृषी BCF बृषी°. C उक्तस्ततो Instead of हस्तसारीति we should expect to find हत्थसारीति. L. 11. B देशेषु. L. 12. C तुझ. L. 13. C हच्छल्लीहच्छा C तुझ. L. 14. BF हमिअं CE हम्मिअं BCEF चलिय° B °सअणेहेसु *cdd.* हल्लिय°. L. 15. A हड्डय CF हड्डय° *cdd.* °हसिरियहासीआ *cdd.* हविअं. L. 16. B हंमिअं C (F?) हम्मिअं BCF हल्लिअं. C हड्डओ F हड्डओ BCF °रिआ हासीअं. L. 17. B हविअं.

गुणहम्मिअ तुह विरहे सा हविअहलूरहल्लिएक्कमणा ।
ण णिएइ कुडयहद्दयकेअइहसिरिअकयम्बहासीए ॥ ५५ ॥

अत्र । हणइ शृणोति । हक्कइ निषेधति । हरइ गृह्णाति । एते धात्वादेशेषूक्ता इति नोक्ताः ॥ [६२]

गहभेए हत्थिवञ्चो लउडे हरिमिग्गहिरिवंगा ।
बंभणिइन्दगजेसुं हलाहलाहत्थिमल्ला य ॥ ६३ ॥

हत्थिवच्चो ग्रहभेदः । हरिमिग्गो तथा हिरिवंगो लगुडः । हलाहला बंभणिका । हत्थिमल्लो इन्द्रगजः ॥ यथा ।

जो ण गणइ हत्थिवयं जो पडिमल्लो अ हत्थिमल्लस्स ।
सो किं हरिमिग्गकरो हिरिवंगेणं हलाहलं हणइ ॥ ५६ ॥ [६३]

हत्थल्लिअं च हत्थोसारिअए कलयलम्मि हलबोलो ।
हरिआली दुव्वाए हत्थिहरिल्लो अ वेसम्मि ॥ ६४ ॥

हत्थल्लिअं हस्तापसारितम् । हलबोलो कलकलः । अत्र । हलिआरो हरिताल इति हरितालशब्दभवः । हक्खुप्पइ उत्क्षिपतीति धात्वादेशेषूक्त इति नोक्तौ । हरिआली दूर्वा । हत्थिहरिल्लो वेषः ॥ यथा ।

हरिआलिकयत्थरणा हत्थल्लिअकएटया य रसम्मि ।
णिन्दिअहत्थिहरिल्ला तुह रिउडिम्भा करन्ति हलबोलं ॥ ५७ ॥ [६४]

L. 1. B °हंमियं C (F?) °हम्मिय BCF हविय°. L. 2. CF °हद्दय° BF °केयइ° BCF °हसिरियकयंवहासीए. L. 3. C (F?) निषेधयाति B गृह्णाति C गृण्हाति. L. 5. B महभेए C हच्छिवच्चो (F?) A °वउ A °हिरिम्बंगा BF °हरिवंगा C 1. hd. °हिर°. L. 6. BF वंभणि° C बम्हणि° E °पदगजेसुं C °हच्छिमल्ला. L. 7. C हच्छिवच्चो C हरिवंगो B लगुट:. Instead of बंभणिका we should expect to find ब्राह्मणिका; but cfr. VIII, 75. L. 8. C हच्छि°. L. 9. C ज्ञा C हच्छि° (twice) BCF य. L. 10. B हरिनिग्ग° C (F?) हरिवंगेणं BF हण C हणई. L. 11. BF हत्थि° C हच्छ° *cdd.* °ल्लियं C हच्छो° *cdd.* °रियए C कयलयंमि ABCF °वोलो. L. 12. *cdd.* हरियाली E दुच्वाए C हच्छि° *cdd.* य. L. 13. C हत्थि° BCF °ल्लियं B °वोला CF °वोलो. BF हसियारो C हरिआलो B *om.* हरिताल इति. L. 14. BF हक्कुप्पइ C हक्खुप्पई BCF हरियाली. L. 15. C हच्छि°. L. 16. BCF हरियालि° C °कयच्छरणा BF हत्थल्लिय° C हल्लच्छिय° BF °या म रणंमि. L. 17. BCF णिंदिय° C °हच्छि° C करिंति BCF °वोलं.

हट्टमहट्टो कल्ले हत्थच्छुहणी णववहूए ।
हरिचंदणं च घुसिणे हत्थिअचक्खुं च वंकादिट्ठम्मि ॥ ६५ ॥

हट्टमहट्टो कल्यः । कल्यो नीरोगदक्षयोः । हत्थच्छुहणी नववधूः । हरिचंदणं कुङ्कुमम् । हत्थिअचक्खुं वक्रावलोकनम् । यथा ।

हरिचंदणपिञ्जरिअं हत्थच्छुहणिं सहीउ सिक्खन्ति ।
हट्टमहट्टं दइअं हत्थिअचक्खूहि पिच्छ तुमयं ति ॥ ५४ ॥ [६५]

सालाहणम्मि हालो हारा लिक्खाइ हालुओ खीवे ।
हिलहिल्लाओ तह वालुआसु हिक्का य रजगीए ॥ ६६ ॥

हालो सातवाहनः । हारा लिक्षा । हालुओ क्षीवः । हिला तथा हिल्ला वालुकाः । हिक्का रजकी ॥ यथा ।

हालचउरं पि हु पिअं असई चइऊण ठूइकयहिक्का ।
हारिल्लहिलावहहालुएहि ही रमइ हिल्लासु ॥ ५९ ॥ [६६]

हिड्डो वामणए हिज्जो कल्ले हित्थहीरणा लज्जा ।
विहुरे हिट्टो हिट्टाहिडो अ लहरीइ हिल्लूरी ॥ ६७ ॥

हिड्डो वामनः । हिज्जो कल्यम् । भविष्यदतिक्रान्तं च दिनमित्यर्थः । हित्था तथा हीरणा लज्जा । हित्थो लज्जित इत्यन्ये । यद्गोपालः । लज्जितभीतौ हित्थो ॥ त्रस्तवाची तु हित्थशब्दस्त्रस्तशब्दभवः । हिट्टो तथा हिट्टाहिडो आकुलः । अधोवाचकस्तु हिट्ठशब्दो अधःशब्दभवः । हिल्लूरी लहरी यथा ।

L. 1. E °महठो C हच्छभुहणी E हत्थत्थहणी E नव° C °वहुए. L. 2. ABE हत्थिय° C हच्छिय° (F?) A °दिट्ठिम्मि C °दिट्ठमि E °दित्थंमि. L. 3. BCF कल्पः । कल्पो. B णव° C °वधू. L. 4. B हत्थिय° C (F?) हच्छिय°. L. 5. BCF °रियं C 1. hd. हत्थछुहणिं 2. hd. °छु°. L. 6. C हट्ठमहट्ठ BCF दइयं B हत्थिय° C (F?) हच्छिय° BF °चक्खुंहिं. L. 7. C °हलंमि BF हाला लि° C कवीवे. L. 8. BF रजगी. L. 9. BF हारो C हालु उत्क्षीवः BF क्षीवः. L. 10. C वालुका. L. 11. C ठूयकय°. L. 12. C हिलाविहडा° BCF °लुएहिं C हि राइ हि°. L. 13. BCF हिंडो C हिड्डो A हित्थं ही° C हिच्छा°. L. 14. B विहुरो B हिट्ठाविडो E हेट्ठा° *cdd.* य A हिलूरी. L. 15. BF हिडो C हिड्डो BCF कल्पं. B °स्वर्थ C हिच्छा. L. 16. BCF °भीतो हित्था. L. 17. C हित्थाहिडो or हिच्छा°.

वम्महसरहिल्लूरीहिट्टा सहि रमसि हिड्डमणहित्थे ।
हिज्जो भालीण पुरो वहसि भ हिट्टाहिडा तु हीरणयं ॥ ६० ॥ [६७]

एक्कपयगमणकीलाइ हिंचिअं हिंविअं चेअ ।
हिरडी सउली हिक्किअहीसमणा हेसिअरवम्मि ॥ ६८ ॥

हिंचिअं तथा हिंविअं एकपदगमनक्रीडा ॥ यदाह । उत्क्षिप्य चरणमेकं यत्र शिशुर्वल्गति क्रीडा । कथिता हिंचिअहिंविअनामभ्याम् ॥ इति । हिरडी शकुनिका । हिक्किअं तथा हीसमणं हेषारवः ॥ यथा ।

तुज्झ रिऊ हिक्किरहयघणहीसमणे रणे सहिरडिम्मि ।
भरिअसिसुहिंचिओ हिंविएण णस्सइ सकणटएक्कपओ ॥ ६१ ॥ [६८]

हिक्कासहिरिंबा पङ्कपल्ललेसुं हिसोहिसा फद्धा ।
हिंडोलयं च हिल्लोडणं च खेत्तमिगवारणारावे ॥ ६९ ॥

हिक्कासो पङ्कः । हिरिंबं पल्वलम् । हिसोहिसा स्पर्धा । हिंडोलयं तथा हिल्लोडणं क्षेत्रे मृगनिषेधरवः । हिंडोलं क्षेत्ररक्षणयन्त्रमिति केचित् ॥ यथा ।

हिंडोलएण पइणो णट्ठेसु मिगेसु तुह इह हिरिंबे ।
हिक्कासयच्छि हिल्लोडणेइ जारो हिसोहिसाइ व्व ॥ ६२ ॥ [६९]

हिरिमंथा चणएसुं हीरो सूईणिहे हुडो मेसे ।
हुत्तो ऽभिमुहे हुड्डा पणम्मि हुडुअहुडुमा पवाहधया ॥ ७० ॥

L. 1. BF धम्मह° C °हिहा BCF हिंडम°. L. 2. BF हिज्जे C हिझो C पुरो हसि. L. 3. E एक्कवय° A हिंचियं BF हिक्कियं C हिम्बियं 2. hd. हिचियं E हिम्वियं A हिम्बिंयं BF, C 1. hd. हिंवियं C 2. hd. हिंचियं E हिम्बियं BCF चेय. L. 4. A सउल्लीं *cdd.* हिक्किय° *cdd.* हेसिय°. L. 5. BF, C 2. hand हिचियं C 1. hd. हिवियं BF तथा हिवियं C हिंवियं. L. 6. C शिशुर्बल्लाति. BF हिंचिय and *om.* हिंबिम्म C हिंवियहिम्चिय°. L. 7. BCF हिक्कियं BF हेसमणं. L. 8. C तुह्म C *om.* रणे BCF सिहिरि°. L. 9. BCF भरिय° BF °सिसुहिंविओ C हिंचिउ BF हिंविएण C हिम्बिएण. L. 10. BF हिक्काहि° A °रिम्वा BEF रिंवा C. 1. hd. °रिस्वा 2. hd. °रिम्बा ABEF °ल्ललेसु AB प्फद्धा C (F?) फद्दा E ष्फद्धा. L. 11. A हिंरोलयं C 1. hd. हिंसो° E हिएडो° E *om.* च A हिंलोडणं B व A खेत्तम्मिग° C खित्तमिग° C °राचे. L. 12. B हिरिंचं C (F ?) हिरिम्वं B स्फर्द्धा. L. 14. C णट्ठेसु BF *om.* इह BF हिरिंवे C हिरिम्वे. L. 15. C °हिसाहि C 2. hd. च. L. 16. AC हरिमंथा A वणएसु C मासे. L. 17. E हुंतो ABCF *om.* ऽ B हुड्डा ABEF हुडुय° C *om.* हुडुअ.

हिरिमंथा चणकाः । हीरो सूचीमुखाभं दार्वादिवस्तु । वज्रवाचकस्तु हीरशब्दः संस्कृतसमः । हरवाचकस्तु हरशब्दभवः । केचित् हीरशब्दं भस्मन्यपि प्रयुञ्जते । हुडो मेषः । हुत्तो ग्रभिमुखः । हुड्डा पणः । हुडुग्रो प्रवाहः । हुडुमो पताका ॥ यथा ।

हुडसिङ्गहीर मइ कुण हुड्डं जसहुडुम तीइ तुह विरहे ।
णयणा जइ हिरिमंथ व्व णंसुहुडुएण सूणया हुत्ता ॥ ६३ ॥ [७०]

हुरुडी विआउआ हुंकयहुंकुरुवा य अञ्जलीए अ ।
पसवपराइ हुलुव्वी हूमो लोहारए जवे हेला ॥ ७१ ॥

हुरुडी विपादिका । हुंकग्रो तथा हुंकुरुवो अञ्जलिः । हुलुव्वी प्रसवपरा । हूमो लोहकारः । हेला वेगः ॥ यथा ।

तुह हुंकुरुवो कामुग्र इमाइ हुरुडीपयाइ हेलाए ।
जं करसि हुंकयं किर हुलुव्विआहूमिआइ रइलुद्धो ॥ ६४ ॥ [७१]

हेलुक्का हिक्का हेलुअं छिए गणवइम्मि हेरिंबो ।
सप्पसिरकरणिसेहे हेआलं होरणं वत्थे ॥ ७२ ॥

हेलुक्का हिक्का । हेलुग्रं क्षुतम् । हेरिंबो विनायकः । हेग्रालं सर्पशिरःसंज्ञेन हस्तेन निषेधः । सर्पशिरा नाम हस्तकविशेषः । यदाह भरतः । अङ्गुल्यः संहिताः सर्वाः सहाङ्गुष्ठेन यस्य तु । तथा निम्नतलश्चैव स तु सर्पशिराः करः ॥ होरणं वस्त्रम् ॥ यथा ।

हेलुक्कहेलुग्रमुहे डुल्ललिए होरणञ्चलविलग्गे ।
हेरिंबं पूग्रन्ती ग्रम्बा बाले करेइ हेग्रालं ॥ ६५ ॥

L. 1. C हरिमंथा. L. 3. C 1. hd. *om.* हुडो मेषः 2. hd. हुडो मासः BF हुशः पणः. L. 4. BF हुडुमिंग°. L. 5. B जइ रि हि° C हिरमंथ च. L. 6. AC वियाउग्रा AB °हुंकुरवा E °हुंकुरुग्रा *cdd.* °लीए य. L. 7. BF पसच° AC हुलुची C हुमो A लोहयारए. L. 8. B हुकुरवो C (F?) हुंकुरवो. BCF हुलुची. L. 9. C हुमो C हेलो. L. 10. B हुंकरवो C (F?) हुंकुरवो BF कामुय. L. 11. BF हुरुयं C किरि BCF हुलुचिया° BF °हूमियाइ C °हुमियाइ BF °लुद्दो C °लुद्दा. L. 12. C हेसुक्का BF हिक्काए A हेलुगं E हेलुग्र A छीए E च्छिइए BF °वयंमि E °वयम्मि BF हेरिवो C हेरम्बो E हेरिम्बो. L. 13. ABCF हेयालं A वछे C वच्छे E चत्थे. L. 14. BF त्तुतं BF हेरिंवो C हेरम्बो. BCF हेयालं. L. 15. C *om.* सर्प° नाम हस्तक°. L. 16. C *om.* संहिताः B सहागुष्टेन. BF निमूतल° C निस्त°. L. 18. C °हेलुयसुहे B डल्ल° F डुल्लि° C वुल्लालिप BF °णंवल°. L. 19. BF हेरिंवं C हेरम्बं B अंवा C अंबा B वाले C (F?) वाली BF हेयालं C यालं (sic).

॥ अथानेकार्थाः ॥

तत्र हंदि विषादविकल्पपश्चात्तापनिश्चयसत्यगृहाणार्थेषु । हरे क्षेपसंभाषणरतिकलहेषु । एतौ प्राकृतलक्षणे निपातेषूक्ताविति नोक्तौ ॥ [७२]

हत्थे कीलागहिअम्मि हत्थलो हत्थलोले अ ।
हत्थाभरणे हत्थप्पाहुडए चेअ हत्थोडी ॥ ७३ ॥

हत्थलो हस्ते क्रीडार्थं गृहीतः पदार्थो हस्तलोलश्चेति द्व्यर्थः । हत्थोडी हस्ताभरणं हस्तप्राभृतं च ॥ [७३]

तुमुलम्मि कोउए हलहलं हडहडो ऽणुरायतावेसु ।
हरपचुअं सुमरिए णामोद्देसेण दिण्णे अ ॥ ७४ ॥

हलहलं तुमुलः कौतुकं च । हडहडो अनुरागस्तापश्च । हरपचुअं स्मृतं नामोद्देशेन दत्तं च ॥ [७४]

जङ्घालदीहमन्थरविरएसुं हाविरो होइ ।
हालाहलसद्दो तह मालारे बंभणीए अ ॥ ७५ ॥

हाविरो जङ्घालो दीर्घो मन्थरो विरतश्चेति चतुरर्थः । हावो जङ्घाल इत्यपि कश्चित् । हालाहलो मालिकः । हालाहला बंभणिका चेति द्व्यर्थो हालाहलशब्दः ॥ [७५]

रयणावलिखेत्तावणरवेसु हिंडोलणं हिडोलणयं ।
हेरंबो णायव्वो महिसम्मि अ डिण्डिमे चेअ ॥ ७६ ॥

L. 1. *om.* A; E अथांने°. L. 2. C °निश्चयस्यत्य. L. 3. C °लक्षणा. L. 4. A हच्छ-कीला° BF हत्थकीलाए ग° but ए del. in B. C हत्थकीला° *cdd.* °गहियम्मि C हच्छलो A हच्छलोले C हच्छलोले *cdd.* य. L. 5. C हच्छा°हच्छप्पा° or हत्थप्पा° ABCF चेय C हच्छोडी. L. 6. C हच्छलो हस्तक्रीडार्थे C हच्छलोलश्चेति. C हच्छोडी. L. 7. C °प्रावृतं च. L. 8. C कोउ (sic) After हलहलं C 2. hd. adds हलं BF हंडहडो अणुराय° ACE *om.* s L. 9. A हरपच्चुअं BF °पचुए E °पच्चुअ BF सुसरिए A नामुद्दे° B नामो° ABF दिन्ने *cdd.* य. L. 10. BF हलंहलं C तुमलः C हडहडा B °रागः ता°. L. 12. C 1. hd. °विरविरएसुं. L. 13. C 1. hd. सालारे BF बंभणीए *cdd.* य. L. 14. BF वितरश्चेति. L. 15. As to बंभणिका cfr. note on VIII, 63. It is with purpose that I have not written बम्भणिका. L. 16. C °खेत्तोवण° B हिंडोलणं C (F?) *om.* हिंडोलणं CE हिंडोलणयं against metre. L. 17. B हेरंवो C (F?) हेरम्बो E हेरब्बो C णायबो *cdd.* य ABCF चेय.

हिंडोलणं तथा हिडोलणयं रत्नावली क्षेत्ररक्षणनादश्चेति द्वावपि द्यर्थौ । हेरंबो महिषो डिण्डिमश्च ॥ [७६]

इअ रयणावलिणामो देसीसद्दाण संगहो एसो ।
वायरणसेसलेसो रइओ सिरिहेमचन्दमुणिवइणा ॥ ७७ ॥

इत्येष देशीशब्दसंग्रहः स्वोपज्ञशब्दानुशासनाष्टमाध्यायशेषलेशो रत्नावलीनामाचार्यश्रीहेमचन्द्रेण विरचित इति भद्रम् ॥

॥ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां देशीनाममालायामष्टमो वर्गः ॥

L. 1. BF हिंडोलणयं C हिडोलणं C रत्नावलि C °रत्तणनिनादश्चेति. B हेरंवो C (F?) हेरम्बो L. 2. B महिषश्च. L. 3. *cdd.* इय BF रयणामो E रयणावल्लिनामो. L. 5. C इत्यशेषदेशी BCF °नामा आचार्य° C आचार्यहेमचन्द्रविरचित BF °विरचितः L. 7. A °लायां अष्टमो वर्गः गाथा ॥ ७८० ।॥ श्लोकसंख्या ९०५ ॥ ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥ संवत् १५४९ ॥ वर्षे श्री and then the rest of about a line is made illegible but for the end लेखि. B इत्या° स्वोपज्ञनत्नावलीमा (sic) देशीशब्दसंग्रहवृत्तौवष्टमी (sic) वर्गः ।८॥ छ ॥ शुभं भवतु कल्याणमस्तु । छ ॥ लेषकपाठकयोर्मंगलं । छ । लिख्यतं पांडे कल्याण । C इत्या° स्वोपज्ञदेशीशब्दसंग्रहवृत्तावष्टमो वर्गः समाप्तः ॥ ८ । ग्रन्थाग्रं ३३२० । संवत् १५८७ वर्षे...... । छ छ । E इति अष्टमो वर्गः ॥ छ ॥ इति श्रीदेसीनाममाल (sic) संपूर्णमिति (sic) भद्रं ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥ श्रेयो (ऽ) स्तु लेखकपाठकयोः ॥ श्री ॥ ॥ देशीनाममालापत्र २० संपूर्ण ॥ १५१५ (?) ऽनायी(?) ॥ (F?)

BOMBAY : PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.